

Š K O L A

BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

~~~~~

Měsíčný list pro lid katolický,
zvláště pro bratrstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

—————

S povolením duchovní vrchnosti vydává

PLACIDUS J. MATHON,

kněz řádu sv. Benedikta.

P Á T Ý R O Č N Í K.

1871.

~~~~~
* * * * *

V Rajhradě

(na Moravě).

Kněhtiskárna Viléma Burkarta v Brně.

OBSAH.

	Strana		Strana
Našim čtenářům	1	Jaká strava jest přirozená člověku	86
Kterak pracuje tisk 19. století k zá- hubě katolického náboženství	2 33	Sv. Konon	91
Slavnost očišťování P. Marie, čili Hromnic	7	Lživé zázraky a pobožnosti	92
Z denníku milosrdné sestry	10	Nové knihy	94
Pastoušek Bethlemský (báseň)	17	Vlastenkám českým a moravským	95
Vzhůru do boje! ku zbrani	18	V den pohřbu Páně	97
Události Filipsofské z r. 1869	20 81	Nejméně jednou v roce přijmeš Svá- tost oltářní	97
Sv. Maximus	23	Řím jindy a nyní	100
Prozřetelnost Božská	26	O duševních slepcích	100
Kdo by z nás neselhal?	27	Abeceda	113
Do nebe přijde, kdo je rozšafným	28	Při svačině	114
Zázračná ochrana	28	Svatý Theodor z Amasey	116
Smutný konec posměváčka	28	Číslice 5	119 156
Bratrstvo nejsv. Svátosti na Moravě a Slesku	29	Vzájemné potěšení	121
Českým dívkám. Mariánský ústav „dcer lásky B.“	30	V pokušení	122
Zasláno	32	Facka v pravý čas	125
Učitel venkovský	40	Růženec doktora Recamiera	126
Úvahy katolíka o freimanřích	43 105 137	Blahé účinky B. Srdce Páně	127
Bratrstvo střídmosti	48 76	Rozmluva s chudými	129
Školy večerní	53	Vojenské cvičiště	133
Patronové stavů a řemesel	55 88	Sv. bratří Křišpín a Křišpinian	143
Bratrstvo věčného uctění nejsv. Svátosti oltářní v Čechách	60	Náhlé podivuhodné uzdravení	146
Zpráva z bojiště	62	Stědrý večer sirotka	148
Đábloslužba ve Francii	63	Koho ctíme, toho zásady sdílíme	151
Karel Nöttig biskup Brněnský	64	Obnova Francie katolické	153
Tři světla v masopustní noci	65	Jak mocná jest přímluva sv. Josefa	153
Nejméně jednou v roce se budeš svému nařízenému knězi zpovídati	65	Z „Ročníku rozšiřování víry“	154
Prohlídka ve zbrojnici	72	Hrozná smrt	155
		Pronásledování křesťanů v Bosně	155
		V máji	156
		Drobnosti	158
		Zrnka	159 192
		Zbožným oudům Svátosti oltářní v Čechách	159

	Strana
Misionářský dům pro Slované v Americe	160 190
Novomódní osvícenost	161 266
O počtu Freimaurů a jich jakosti	167 207
Blahoslavená Germána Cousin, pa- sačka	175
O zázracích	178 193
Cesta do nebe	182
Vychování mateřské	184
Zapřené klenoty	185
Dr. Řehoř Tomáš Volný	188
Chlubič	200
Modlitba v nebezpečnosti nejvíce pomůže	201
Blahoslavený Bonavita, kovář	206
Oslava jubilea sv. Otce Pia IX.	214
Co Bismark jednomu kat. faráři povídal	216
P. Augustin Herman Cohen	217
Na bojišti	220
Petr v žaláři	223
Zprávy	224
Výborné koření pro každé bolení	225
225 227 289 321 324 353 356	
Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi	230
261 293 326 361	
Jeli duše člověka nesmrtelná a pro život věčný stvořená ?	238
Katolický kněz	246
Sv. bratří Laurus a Florus, stavitelé	250
Užitek svatě zpovědi:	252
Protest Indianů	252
Sňatek	254
Sv. Vamnes obchodník	268
Modlitba dítěte	271 299
Sv. Lukáš	275
Maria uzdravení nemocných	276 298
Popis poutního místa Studánky v Čechách	278
K jaké budoucnosti se blížíme	280
Jednoty pannen	284 307 379

	Strana
Radostné zprávy ze Sleska	286
(Zasláno) Úvahy bavící při čtení čer- vencového čísla Školy B. S. P.	287
Růže, odznak čistoty	310
Sestra Egeria	311
O komunismu	313
Odměna důvěry k Panně Marii Filipsdorfské	316
Bratrstvo uctění nejsv. Svátosti	318
Úmysly sv. lásky, jakožto ovoce vnitřní modlitby	318
(Zasláno.) Úvahy o čísle srpnovém (8.)	319
Hlas	320
Bojem k vítězství	329
Očistec	334
Čím prospějeme nejvíce duším v očistci	339
Strašidla	340
Anděl Strážce	342
Obraz Boží na člověku	343
Opakování a pokračování ve škole venkovské :	342
Školní zákon a služba kostelní	349
Úvahy o čísle říjnovém (10.)	350
Dokončení ve Škole venkovské	335
Vánoce (baseň)	369
Zdali stává po smrti života	369
Pokorná modlitba	373
Příčina zlosti není v jiných, ale v nás samých	373
Pět bratrů a jejich sestra	374
Úmysly svatě lásky	375
Několik příkladův stálosti katolíkův za času roztržky	376
Dva domy	379
Paběrky	380
Jak vypadá trpělivost	813
Nic a všecko	382
Polepšený a napravený Petr	382
Květ a ovoce	384
Neočekávaná odpověď	384
Nevrlost	384

„Úmysly“ měsíční a jiné zprávy na obálce každého čísla.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Leden 1871.

Číslo I.

Naším čtenářům.

V době naší rozervané, kdy duchové jako ve státě tak i v církvi ustavičně jsou znepokojováni a zmltáni sobě odporujícími náhledy a snahami, touží zajisté každý klidumilovný po odpočinku duševním, kterého však nikde nelze najíti, nežli ve věčných pravdách sv. víry. Tyto staré pravdy a zásady neomylné, které jako bezpečný přístav s to jsou rozbouřeného ukonějšiti ducha, hledíme čtenářům „Školy“ na mysl uváděti v rouchu vždy novém, přihlížejíce k době, ve které žijeme a z dobrých i zlých jejích vlastností snažíme se odůvodniti pravdu a jedinou blahodárnost sv. víry a ctnosti křesťanské.

Nelze však popírati, že zdravé zásady křesťanské s největším prospěchem se vštěpují vyličováním vznešených charakterů — romány a povídkami — a to tím více, an nynější věk rozmařilý nazvíce po zábavě se shání a i to nejnnutnější — ušlechtní srdce — jen zábavou, jako hravě chce si osvojiti, tak jak týmže způsobem — čtením záhubných spisů — bohužel i zlé zásady a zhýralost srdce si kupuje.

Z této příčiny a protože objem „Školy“ jest obmezený, dáváme přílohu „zábavné bibliotheky,“ aby v ní ti, jenž by jinak „Školy“ a spisů jí podobných nečtli, zábavu nezavadnou a ušlechťující našli, a aby rozšířené dobré knihy vytlačily z rodin spisy záhubné a užitečnými se staly i potomstvu.

Lidé, kteří zásad křesťanských a života dle nich byli se již odřekli a sami uvnitř jsouce nešťastní útěchy hledají v duševním neštěstí a beznadějnosti svých spoluobčanů a nad to vše ještě chtějí hmotně zbohatnouti ze svého svůdnictví, ti se všemožně snaží, lákavé spisy čtenářům do rukou vtírati; tak že pozorujíce jejich příčinnost v dílu zkázonosném musíme se přiznati, že dosud nadmíru lenošní jsme v dílu dobrém. Nevěrec nevěrece podporuje s neslýchanou nestydatostí, šibal šibalu napomáhá — křesťan ale líbá ještě metlu jejich špinavou, kterou jej mrskají, a ostýchá se slova promluvíti pro věc dobrou, a byť i byl sám úplně přesvědčen o neúhonnosti její, předce jako stydí se své přesvědčení sděliti druhému — neřku ani, jej taktéž přesvědčiti! — Tým arcíť musí i při dosavadním ještě nevalném počtu svůdníků čím dál tím více růsti řada svedených ku zkáze všeobecné.

Nyní však, když duchové počínají se tříbiti, skládáme my, kterým za úlohu jest dáno, starati se o dobrých kněh vydávání, ke všem lidumilům a křesť. osvěty příznivcům tuto snažnou prosbu, aby si neobtěžovali, přičiniti se ve svém oboru o hojně těch kněh rozšiřování.

Velebné duchovenstvo — strážci to lidu — ctěné učitelstvo, rozličné spolky zbožné a čtenářské, besedy, záložny, jenž o blahobyt hmotný lidu se starají, neoslyší zajisté naši prosbu, aby činnými se prokázali pro blaho duševní.

Pl. J. Mathon, ř. sv. B.,
vydavatel „Školy B. S. P.“ a „Zábavné biblioteky“
v Rajhradě na Moravě.

Kterak pracuje tisk XIX. století k záhubě katolického náboženství.

Novověká osvícenost — toto nové pohanství, které člověka ve zvíře promění a vši nadpřirozené šlechtnosti zbaviti se snaží — novověká osvícenost sotva má lepší a účinnější zbraně proti křesťanství nad špatný tisk, každého odvětví spisovnictví zmocnila se již a přičiňuje se v nesčíslných knihách a časopisech veřejně i soukromě celému světu svůj jed podati. Věropevnému křesťanu bude tedy nanejvýš prospěšno, seznáti řádění nynějšího tisku. V následujících řádcích podá se čtenáři malý obrázek jeho činnosti, aby nebyl v tom ohledu nevědomcem.

1.

Činnost osvíceného tisku naproti křesť. minulosti a pro pokročilou přítomnost.

Pravé jakož i zdánlivé pokroky novověké ve vynálezech a vědách, v politickém i v občanském životě jsou pro osvícený tisk nevyčerpatelnou studnicí liběznějších řečí, jimiž se snaží neopatrné přilákati. Ustavičně hlásá světu, jak veliké jest naše století, jak vzrůstá jeho pokrok, jak přibývá světlo osvíceného ducha lidského v lesku, jak se rozšiřuje vzdělanost a civilisace vždy více a více! Dříve prý, zvláště ve středověku nebylo ničeho než tma, nevěra a tyranství. Lidé byli tehdy ještě ve svém dětství a od schytralých kněží a vládychtivých mocnářů zneužívání. V XVIII. a ještě více v XIX. století dospěl duch lidský ku vědomí své božské velikosti: on svrhnuv se sebe dlouho-nošené okovy prohlásil se za svobodného. My jsme šťastni, že žijeme v tomto věku dospělosti a svobody!? Jest nám konec učinit s tím, co jest za námi. Náš čas pokračuje — jde ku předu! My se musíme úzce připojiti k tomuto pokroku. Lidé, kteří jsou nazpět za svým časem, nejsou na svém místě. Veliké a vznešené jest určení naší doby!

Abychom veliké věci mohli vykonati, musíme býti proniknuti duchem času. Úlohou nám jest sdělovati vznešené statky osvěty a vzdělanosti svým bratrům a rozšiřovati je až do nejzazších končin. Budoucí pokolení žehnají na nás vzpomínati bude. — A komu děkujeme to všechno? Nikomu než osvícenosti! Ona ukončila dlo před 300 lety od velkých mužů započaté; ona vymanila rozum z okov duševního otroctví úplně a zjevila mu výboje svobodného skumu cenu lidskou. Nepřinesla-liby osvícenost pomoc, postrádali bychom ty vznešené statky našeho věku právě tak, jako naše předci, my bychom byli posud tak nevědomí, pověreční a suroví, jako byli oni. I naše století bylo by ještě zneuctěno inkvisicí a kletbami a kněžskými přechmaty, robotou a

otroctvím. Naše vdělanost a civilisace, náš velkolepý průmysl, náš obchod a naše podivná výměna myšlenek posud byly by neznámé věci.

Tak zní ona píseň, kterou nám prozpěvuje v nekonečných variacích osvícený tish; při tom se také pilně hanebně vyjíždí na vyčnívající osobnosti ze staré dobrokřesťanské školy, jakož na celé země, kde se lid až doposud uzavřel před novomodní moudrostí: Pomysleme na Tyrolsko.

Dle způsobu této písně musejí osvíceni dějepisci své knihy sepisovati a dějepis dělati. V minulosti nalézá se mnoho velikého a šlechetného ve spojení s křesťanstvím a z křesťanství vyšlého. Podle potřeby se to snižuje, proměňuje, zamlčuje aneb, nejde-li to nikterak, líčí se to za zcela lidskou událost beze všeho spojení s křesťanstvím. Opačně se zachází s nedokonalostmi a slabými stránkami, zvlášť jsouli náboženského rázu jako k. p. bartolomejská noc. Ty se potom v nejčernějších barvách doličují a na křesťanství — jmenovitě na kat. církve — svádějí. Výminku činí z pýchy neb smyslnosti od církve odpadlí sektáři, kteří co předchůdcové osvícenosti všemožně se vynášejí. Mimo řečeno, této schytralosti užívá se i při činech a udajích přítomnosti.

Jiní spisovatelé starajíce se více o zábavu obecnstva po osvícenosti práhnuoucího roztrušují jisté nevraživé bájky a anekdoty jako u p. o inkvisici, o Gallilei a podobné; Ačkoliv tyto bezpočtůkrát byly vyvráceny a v pravém světle položeny, vždy se přec znovu vybírají a proti církvi vykládají dle zásady: „Lži dost, něco přec zůstane viset.“

Za našich časů se mnohé okrasy vydávají za zlato a stříbro, ač jsou jen mosazné neb skleněné; není vše zlato, co se třpítí. To se uskutečňuje také mnohonásobně při pokroku naší doby ve vynálezech, vědách, vzdělání a civilisaci. Osvícené časopisy věnují se jmenovitě s velikou horlivostí práci: ukazovati totiž ony falešné okrasy a skrze ně osvícenost — jakožto vynálezky jejich — oslavovati. Tím ale právě přichází na světlo jejich falešná a klamná povaha.

Věnujme této věci bedlivější pozornost. Každé století může se nějakými nálezy vykázati a mnohé nové nálezy jsou jen sdokonalení těch, které již před stolety byly učiněny; neboť tyto vedou snadno k jiným, nepřijdouli v cestu některé rušící poměry. Když tedy některé důležité vynálezy, k. p. parostrojů, byly učiněny, nemohlo jinak býti, než že jeden vynález za druhým následoval. Tudy se dá vysvětlit, proč se může náš věk tolika chlubit. Člověčenstvo sotva má při tom jinou zásluhu, než že bylo zvýšenou požívavostí a náruživostí k vynálezu tomu neb onomu jaksi donuceno. Tento pokrok ztrácí z právního stanoviska mnoho se své slávy, zvlášť když tak mnohé vynálezy k tomu směřují, státi se rychle a pohodlně na útraty jiných bohatým a vésti nádherný život.

Co se pak pravé vědy tkne, sluší se podotknouti, že i v starém čase ano i v středověku kvetla; byli mimo to některé, které jen v obrazotvornosti se měly za vědy, nezapomínejme, že i za naší doby leckterá bláznost se vydává za vědu. Ostatně jest zuačná část našich pravých věd odkazem minulých časů.

Vzdělaností vynikají přítomní lidé nad své předky jen tak dalece, že mají více povrchní vědomosti, že umějí lépe číst a psát a že se prázdným posuzováním a tlacháním vypínají. Dnešní vzdělaný muž, který svou celou vzdělanost snad od nuzného elementárního vyučování odvozuje, myslí o panování, vojevůdcovství a podobných věcech aspoň tolik rozuměti, jako některé kníže neb president, minister neb general. Ostatně má paní hloupost až posud svých četných ctitelů. Pověra též není z

těch věcí, které jen z dějin známe. Na místo čarodějnic a kouzelnic staré doby vstoupilo „hýbání stolkem“, zaklínání duchů, magnetisování a t. d. Nejvíce přívrženců nalezá nová pověra právě mezi vzdělanými a osvícenými.

Ale civilisace! Nedá se upříti, že za naší doby učinila veliké pokroky a že vším právem zasluhuje chvály. Tak by napřed již volal „vzdělanec“ prvé než by se činil na ni útok. Civilisace jest pravý koníček osvícených; nejvíce ale berou útočiště k ní, kdykoliv potřebuje povoz osvícenosti přípřež, aby jak náleží zůstala v běhu. Tu se ve jmenu civilisace vše obává a důvěřuje, vyprošuje a vyhrožuje. To pomáhá tím spíše, an většina neráda se přemýšlením moří a o pravý smysl slova se nestará. Slovo civilisace můžeme zčeštit: vyvinutí a zdokonalení občanského a státního života na základě pravé mravnosti. Tento základ jest nejdůležitější část civilisace, od něho nabývá vše ostatní své ceny. Čím více chybí, tím více jest civilisace nepravá, tím více se podobá věncem ozdobené rakvi, která vzdor zevnější okrasy přece chová uvnitř smrt a hnilobu. Takovéto rakvi podobá se civilisace pohanských řeků a římanů, kteří pod rouškou uhlazení a politické velikosti divochům svou ukrutností se vyrovnali a nemravností je předčili, bylo to jen civilisované barbarství. A podobná jest civilisace, jejížto chvála ustavičně se ozývá z úst osvícenců. Je pravda, my jsme pokročili v civilisaci; ale mravní stránka naší doby jest taková, že velmi málo máme příčiny k vynášení se a chlubení. Nepravostmi a zločiny rozličného druhu můžeme se vykázati. Nic nevadí jsouli jemnými formami skryty čili nic. Dareba je darebou, nechť vězí v krásném oděvu, bydlí v paláci, navštěvuje vznešené společnosti aneb jest roztrhán a bydlí v díře mezi rotou. Obvyklé pokrytství a přetvařování ve veřejném životě není věru chvalitebné. Nadává se hrubostem středověku, kdežto mnohé věci v našem civilisovaném světě upomínají ne tak na hrubost středověku jako spíše na barbarství starého pohanstva bez lásky, spravedlnosti a pravdy. Jak hanebně se n. př. zachází s lidským životem v zaslíbené zemi osvícenců v Severní Americe, aneb nyní ve francouzsko-pruské válce! A dýky, prach a jed revolučných a svobodomyšlných mužů v Itálii jsou podivným odporučením civilisace, kterou že rozšířiti chtějí předstírají! Jaké ohavnosti ohledně šestého přikázání mohly se udati, kdyby to slušnost dovolovala, které v starém i v novém světě jsou v plném květu, veřejně se trpí, v knihách se vyučují a v novinách skoro veřejnými slovy odporučují, aneb také ohledně šestého a pátého pospolu! Nemůže se náš čas směle měřiti s minulostí v lupičství a nemilosrdném utlačování, v nevěrnosti a křivopřísežnictví? Abych jiné přešel, budiž zde jen jedno ovoce civilisace jmenováno: znižování a otroctví nesčíslných dělníků v továrnách. Kronika utrpení této třídy člověčenstva podala by podivný přídavek k dějinám našeho pokroku. Mnohý továrník jest světlem osvícenosti a zná výborně mluvit o zhloupění a otročení, o svobodě a právu lidském, kdež své dělníky tak drží, že mravně zahynou, tělesně zakrní, žádné vyhlídky nemají na zlepšení svého stavu a aby nezahynuli hladem, přinuceni jsou zůstat u něho. Takto jsou jaksí majetkem továrníků, kteří je jako tažní dobytek krmí, aby měli pracující síly, kdežto sami v přepychu žijíce milionáři se stávají. Všechn život dělníků dá se vyjádřiti třemi slovy: vydělávati, hynouti a mřít. Vydělávati málo pro sebe a mnoho pro jiné; hynouti na těle i na duši; mřít záhy a nic nezanechat více než hůl žebráckou své rodině. Důkazy toho vidíme všude, kde květe továrnictví. Jsouť ovšem ctihodné výminky; tyto ale jsou obyčejně zásluhou potupeného křesťanstva, které hlásá: „Miluj bližního svého jako sebe samého.“

Nejhorší a spolu nejnebezpečnější lži osvíceného tisku jest tvrzení, že všechen

náš pokrok jest výkvět nové osvěty. Mnozí se tím dají oklamati, neboť kdoby nechtěl pokroku. Pokroku zajisté chce přirozenost lidská a pud po blaženosti. Pakli tisk ustavičně osvětu a pokrok vedle sebe staví onu jakožto matku tohoto, nemůže při zaslepenosti lidské jinak býti, než že se osvěta vychvaluje a za blaho národů vynáší.

My můžeme směle říci, že osvícenost pravým pokrokem právě tak nevinná jest jako abc-žák. Pakli její přívrženci k němu něčím přispěli, není to nikterak tím, že byli osvíceni. My děkujeme množství vynálezů užitečných a důmyslných právě takovým mužům, kteří pravými křesťany byli. I mniši a jezuité jsou zde zastoupeni! I pro pravou a podařilou vzdělanost přispěli mniši a jezuité více než všechny osvícené velikosti dohromady vzdor tlachání tisku, že spočívá v zájmech kněží udržovati lid v temnosti a pověře. Ovšem nedospěli mniši a jezuité a jiní křesťanští mužové k té výši vědomosti, na které stojí osvícení profesorové, kteří světu hlásají, že lidé pocházejí od opic, snad od paviana, aneb že každý člověk je sám Bůh a proto činiti může, co se mu líbí.

Jaký pokrok v civilisaci děkujeme osvětě, již jsme viděli. Oblažující a dokonalá civilisace jest jen křesťanstvím možná. Kdyby mohlo toto svobodně svou činnost vyvinouti, jak zcela jinak a lépe a zdárněji bylo by lidem! Jak velice by se ztenčil počet všeobecných útrap a bíd. Jenom křesťanství má v sobě prostředky krotiti náruživost, rozšiřovati spravedlnost a lásku a vyhovovati rozličným poměrům života. Vzdor mnohým překážkám působilo posud velmi mnoho pro blaho a zdokonalení člověka. Dějepis naplněn jest důkazy toho. Křesťanství vždy vysýlalo k divokým, barbarským národům své muže co hlasatele nejen evandělia, nýbrž i civilisace. S křížem v jedné ruce a s nástroji pokojné orby a umění v druhé, vidíme je pracovati. A jako jest křesťanství původkyní pravé civilisace, tak jest také její nositelkou a podporou. Bez křesťanství byli bychme už dávno zase vzdor umění a vědomosti barbary, poněvadž umění a vědy jen podřízená jest část civilisace. Náhrada ale, která od osvěty světu se podává za křesťanskou lásku, — míním tak zvanou lidumilnost — není nikterak taková. Ana lidumilnost všeho pevného základu postrádá, není ani vytrvalá ani obětavá dost, aby pro utrpení lidská dostatečné pomoci poskytla. Ano nazvíce jest lidumilnost prázné slovo, zástěra k vychloubání se. Proto jsou osvícenci zhusta nuceni skutky své vlastní věci odsuzovati a utíkati se k pomoci a obětavosti křesťanské lásky.

2.

Kterak pracuje osvícený tisk na půdě mravnosti, náboženství a politiky.

Hned od prvopočátku bylo obyčejem všech intrikantů aneb pletichářů zahalovati své pravé mínění a myšlení v neurčitá a libozvučná slova, aby nepovstalo podezření nějaké a aby tím snáze neminuli se s žádaným výsledkem. Nejstarší pletichář byl již v ráji, kdež svým nástupcům výborný dal příklad a tím se stal patronem a vzorem všech pletichářů a intrikantů a tudíž i osvícenců. Tiskem pokročili tito v umění — kaziti a plésti pojmy — nadobyčejně. Hrozný zmatek panuje v mravních, náboženských a politických výrazech. Náš sv. otec má dobře tedy, pravíli „že se musí navrátiti slovům jejich význam.“ Kdo by je všechny chtěl pořádati a v jejich pravých i nepravých významech vysvětliti, musel by řádně tlustý slovník sepsati. Zmatek slov odpovídá skoro právě tak velký zmatek smyslů, což ovšem nemůže jinak býti, an tak mnozí od mladosti obeznámeni bývají s osvětou a vdechují do sebe její jedovatý vzduch.

V následujícím pojednání můžeme jen na dva díly osvětleného tisku ohled bráti a sice: na spisy zábavné — novely, romány a popisy — a na časopisy v pravém smyslu slova. Oba druhy jdou rozličnou cestou; zábavné spisy snaží se živými obrazy zasleповati, časopisy ale učenými, cizými, přepjatými výrazy, frázemi a lživými správami.

Osvícený tisk a mravnost.

My nerádi saháme bez potřeby do špiny; proto odbudeme tuto částku co nejkratěji.

V osvětlených románech a povídkách dělá se z člověka obyčejně zvíře, jež svůj rozum k tomu má cíli, aby těch pár let pozemského života co nejpříjemněji ztrávil. Ve věcech, které věřící křesťan má zapovězené a hříšné, platí více než vše jiné otázka; jeli uspokojení náruživosti vhodné a prospěšné t. j. nestojíli jiný důležitější zájem v cestě. O ctnostech pro Boha aneb o hříších z tohotéž podnětu není řeči. V takových povídkách bývají hlavní osoby neb rekové lidé prudkých náruživostí, plny smyslnosti, pýchy a ctižádostivosti. Aby se nezprotivily, ukazují mimochodem jakousi míru přirozené dobromyslnosti a šlechetnosti. V nich nebojuje pravá, zkušená ctnost proti přechmatům náruživosti, nýbrž náruživost proti náruživosti. Brzo potlačuje pýcha smyslnost, brzo bojuje ctižádost proti lakotnosti a pohání k štědrosti, brzo přemáhá smyslná náklonnost pýchu neb ctižádost a tak utvořuje se všechno v obraz náruživého života. V oněch recích ukazuje se nám sobectví ve všelikém způsobě a sice pod pláštěm láskyhodné povahy a vznešouého ducha. Tento způsob odporoučeti nekřesťanskou mravouku jest úskočný. An celá povídka zvláště ale osudy hlavní osoby čtenáře poutají, bývá, anižby toho pozoroval, v zamýšlený úsudek a náhled stržen. Snad veliké chyby rekovy zdají se mu co slabosti, které se dají prominouti, co neštěstí, co nutnost mocí náruživostí a zapletením okolností způsobená. Čtenář jest dalek, cítiti všechnu špatnost hříchu a tak se v něm zeslabí odpor proti nepravosti. A jak přirozeně se státi může, že z toho, co četl, činí naučení pro sebe a své hříšné žádosti a chyby vylouvá! Ono „má vina“ bez toho se tak nerádo vyslovuje! Mimo to se stává, že skrze vedlejší do vypravování vpletené okolnosti ustavičně se skoro předvádějí výjevy náruživosti a nepravosti. Často se to děje v polozastřeném způsobu, co nejvíce dráždí. Obrazotvornost čtenářova navykne si na takovéto obrazy; jeho náruživosti rozněčují a živí se, jeho mysl nabývá jako vosk měkky zamýšlenou formu osvětlené smyslnosti. Hlas svědomí, upomínky z dětských let pomalu se ztrácejí a osvětlený spisovatel napomáhá často k tomu chytře připojenou řečí o úskosrdečnosti, úzkostlivosti, nábožnustkářství a t. d. Nejhorší jed takovýchto zábavných spisů jest nade vše pochybnost obsažen v nich — nepočestnost. Žádná nepravost není tak dráždící člověka jako proti šestému přikázání; k žádné se nedá člověk bez ochrany živé víry tak snadno svěsti, žádnou tak pevně upoutati, tak hrozně zkaziti, tak daleko od Boha odtrhnouti, tak náchylným k osvětlenosti učiniti jako nečistotou.

Touto ale neřestí překypují nazvíce novopohanské povídky; velmi malý počet jest těch, které jen zřídké stopy této nepravosti obsahují. Příklady zde uváděti pokládáme za zbytečné. Bůh sám ví, jakou záhubu způsobily již tyto spisy; zajisté nepohltila žádná cholera tolik životů jako tyto knihy jedovaté duší lidských. Kdo má příležitost v tom ohledu činiti pozorování, přisvědčí nám a řekne, že všechna mravní bída mnohých lidí se dá uvést na ty hodiny, kdy ponejprv sáhly k osvětleným románům.

K špatným spisům zábavným přidružují se časopisy rozvláchnými správami

o pohoršlivých událostech, oplzlými anekdotami a vtipy, oznamy jistých kněh a léků. Jsou časopisy, které se zvláštění oblibou podobné věci vyhledávají a k čtení podávají. A takové noviny nalézají hejna odběratelů. Jejich ledabylá snaha získati lidi pro osvícenou mravouku splývá se snahou proti křesťanskému náboženství a není tedy třeba šířiti o ní slov.

Takovýmto způsobem dokonává osvícený tisk dílo mravní zkázy; on zbavuje vánoče všeho pevného pravidla života; on činí právo a neprávo, povinnost a zákaz, ctnost a nepravost zcela vrtkavými pojmy.

Kdo se chce o tomto působení tisku přesvědčiti, může více méně všude, zvláště ale tu, kde náboženství jaksi minulo a jen dle starého obyčeje ještě živoří; zůstávají přede přirozený cit spravedlnosti v lidu, za to není co děkovati špatnému tisku; onen cit pravého nedá se úplně a navždy vyhladiti, ač býti může velmi seslaben a bez podpory náboženské málo zmůže proti nepravostem.

Slavnost očišťování Panny Marie, čili Hromnic.

(2. února.)

Církev svatá předvádějíc svým věřícím v roce církevním nejdůležitější doby ze života Spasitelova, jeho Bohorodičky i milých svatých, neopomíjí vnitřní význam slavností těch vhodnými obřady oslavit. Vánoční svátky, kteréž na zbožné srdce pravého katolíka velmi dojemně působí, představují nám Ježíška co útlé děťátko, v jeslech položené, jež útlé ručinky k nám vztahuje, obklopeno jsouc udivenými mudrci a nábožnými pastýři. Při pohledu na Jezulátko nemůže srdce naše zůstati necitelné; tím mocněji zahoří a roznítí se zbožný cit v nás, povážíme-li, že to náš Spasitel, jenž se tak hluboce ponížiti ráčil. A tak nás celá doba vánoční libě dojíhá, poněvadž v ní nejprvní doby ze života Ježíškova nám se představují; neboť slavíme v této době s církví svatou nový rok čili památku obřezání Páně, slavnost zjevení Páně, nejsvětějšího jména Ježíšova. Neméně dojemná a pro nás velepoučná jest slavnost, kterouž končíme takměř radostnou dobu vánoční a již slavíme druhého února. Jest to vlastně slavnost dvojitá: jedna týkající se Bohorodičky Panny Marie, druhá samého Spasitele. Církev svatá nazývá ji slavností očišťování Panny Marie čili Hromnic a obětování Páně v chrámě.

Dle zákona Mojžíšova byla matka porodivší synáčka — po 40 dní nečistou; to jest, musila po 40 dní zdržeti se doma; čtyřicátý den jíti měla do svatostánku neb do chrámu a přinésti předepsanou oběť; byla-li bohatá, obětovala jednorouchno beránka a holoubátko neb hrdličku; byla-li ale chudá, toliko dvě hrdliček neb dvě holoubátek. Tímto zákonem vázány byly ženy Israelské. Ač Maria Panna, kteráž z Ducha svatého počala a vždy pannou zůstala, nemusila za sebe oběť přinésti, přede podvolila se danému zákonu, přinesší Ježíška do chrámu a položivší oběť dvou holoubátek. Proto nazvala církev svatá památku tuto slavností očišťování Panny Marie.

Patříme-li na Pannu Marii takto jednající, nemůžeme než velebiti ji a bráti si příklad z jejího jednání.

Dala nám velmi dobrý příklad poslušnosti a pokory.

Maria Panna jsouc Rodičkou Boha a Spasitele a zůstavší ustavičně pannou, nebyla nikým k zákonu poutána, dí zajisté o ní svatý Bernard přirovnáváje ji k radostem a plod jejího života ku květině: „Jako odkvetnutí byliny nekazí radostem její, podobně neporušil svatý porod nevinnost Marie Panny.“ Vědouce ale Panna Maria, že zákon pochodící od Boha skrze Mojžíše dán byl, nechtěla se odlučovati od jiných zákonů podřízených. Bohu zajisté zasvětila celý život, i srdce své mu darovala, proto nemohla v tomto případě v plnění povinnosti chladnou zůstat. Poslušnost zdobila ji, matku to Boha. Zdaž i my nemáme dle ní řídit se?

Maria Panna dala nám mimo to povzbuzující příklad pokory. Maria Panna obdařena byla veledrahými milostmi od Boha udělenými, jakož nižádné z dcer lidských uděleny nebyly. Byla rovněž hodnou učiněna státi se schránkou Ducha svatého, nositi v životě svém pannenském a bez poškrvny poroditi světa Spasitele. A předce ani nejmenší jiskřičky pýchy, ani nejmenšího znaménka hrdosti nejevila svatá Panna ve svém chování nad takovou předností jí udělenou. Neboť odvětila andělu tajemství jí zvěstujícímu: „Aj já děvka Páně, staniž se mi podle slova Tvého.“

A ačkoliv Maria Panna z rodu královského, z domu Davidova původ svůj měla, nemohl ani urozený původ ji pohnouti, aby myšlenkami hrdými zanášela se. V ohledu tomto pronesl o Panně Marii krásná slova svatý Ambroš, an dí: „Panna Maria byla pokorná srdcem, upřímná ve slovech, opatrná vždy v myšlení, prostá v řeči a pilná ve čtení knih svatých. Nikoho zajisté neurážela, nebo byla ku všem příjemná; nikoho nenáviděla a zvláště starším úctou vzdávajíc, ustavičně ctnost milovala. Jak mnohé a krásné to ctnosti spojovala svatá Panna! Čistotu, víru, bázeň Boží, pokoru a pohrdání věcmi pozemskými. Takovými to ctnostmi obdařenou léčil ji sv. evandělita, takovou nalezena byla od anděla, a takovou zvolil ji sobě Duch svatý za stánek.“

Patříme-li na život Marie Panny, zdaž nejsme pohnuti a povzbuzeni k pokoře, jež se v ní tak dokonale zosobnila?

Následujmež tedy ji, jakožto matku svou duchovní. —

Pravili jsme svrchu, že v týž den, druhého to února, slavíme ještě jednu památku, totiž obětování Páně v chrámě.

Bylo zákonem Mojžíšovým ustanoveno, aby všickni prvorození Israelští v chrámě představeni byli, a aby za ně složen byl poplatek pět peněz. Ustanoveno tak bylo na památku, aby synové Israelští pamětlivi byli onoho milostivého dne, ve kterémž všickni prvorození z Israelských zachráněni jsou, kdežto ostatní prvorození v Egyptě andělem zahubeni byli. Poněvadž ale místo prvorozenců všech pokolení ustanoveni byli toliko prvorození z pokolení Levi ke službě chrámové, musili se onino od služby vykoupiti. A proto i Panna Maria, pokorná to a poslušná ve všem zákona Božího, nesla Ježíška do chrámu vykupujíc jej jakožto prvorozeného.

Spatřujeme tu opět pokoru a dobrý příklad nejen na Marii Panně, ale i na milém děťátku Ježíškovi; což nás tím více k podivení nutí, ani dobře víme, že Ježíšek dítko jest náš Bůh a Spasitel. Dost velké poníženi pro Boha to bylo, že ráčil tělo lidské na se vzíti, tím více, že zákona pilně šetřil a poslouchal. Ježíš, ta všemohoucí dobrota a láska, chtě nám dobrý příklad dáti co člověk, a chtě navésti nás k poslušnosti a pokoře, plní dříve sám zákon a poslouchá jej, počínaje hned od svého útlého mládí. Trefná proto napsal Ježíškovi slova svatý Bernard: „Syn Boží ráčil na se vzíti postavu malého, útlého děťátka, aby všem lidem usnadnil jej upřímně mi-

lovati.“ — Což zbývá tedy jiného nám činiti, než věrně a upřímně následovati svého Mistra a Učitele, jenž příkladem nás předešel.

Při Marie Panny příchodu s Ježíškem do chrámu, potkali se se zbožným starcem Simeonem, jenž předpovědino měl, že dříve nezemře, dokud neuzře světa Spasitele. Ach, jak radostiplné bylo srdce starečkovy, když viděl, že dlouho očekávaná doba přišla, ve kteréž přání jeho vyplněno býti mělo. S jakou to zbožností vzal na lokte své malinké Jezulátko, věda, že drží toho, jehož nebe i země poslouchá. S prorockou nadšeností zvolal ona překrásná slova: „Nyní propouštíš Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, nebo viděli oči mé spasení tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo k zjevení národům a k slávě lidu svého israelského.“

Církev svatá pamětliva jsouc slov těchto prorockých, zvláště těch, kterýmž Ježíše nazývá „světlem,“ zavedla v tento den svěcení voskovic, s nimiž průvod po chrámu se vede. Naznačiti tím míní symbolicky, že Ježíš skutečně byl světlem duševním národům pro své spásanosné učení, jež sám hlásal.

V týž den a touž dobou světí církev svatá tak nazvané hromničky, jichž zbožní křesťané užívají v důležitých potřebách; na př. při obnášení umírajícího, při hromobití a bouře.

Rozsvícejí se tyto svíčky k tomu účeli, abychom modlíce se za umírajícího, vyprosili mu odpuštění hříchův a vyžádali milost, aby všemohoucí pán jemu milostivě, jako Simeonovi v chrámě, vstříc přišel. — Při bouře rozžiháme svíce tyto, abychom na přítomnost Boží pamatovali se a v modlitbě důvěru v něho složili, v toho, jenž pánem jest celého světa i rozkácených živlů.

Že církev svatá nazývá Ježíše světlem, vším právem stává se; neb tak o něm psali sv. apoštolové a tak sám o sobě vyjádřil se. Dí zajisté na mnoha místech sv. Jan: „V něm byl život, a život byl světlo lidí a světlo ve tmě svítí a tma ho neobsáhla“ (1. 4, 5.); a na jiném místě týž: „Bylo světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na svět“ (1, 9.) A apoštol národů, sv. Pave, dí o Ježíšovi: „Neboť tak nám přikázal pán: položil jsem tebe za světlo národům, abys jim byl ku spasení až do konce země.“ (Skut. ap. 13, 47.)

Sám o sobě často Pán Ježíš mluvil co o světě; neboť pravil: „Já jsem světlo světa“ (Jan 8, 12.) a jinde: „Já jako světlo jsem přišel na svět, aby žádný, kdo ve mne věří, nezůstal ve tmě.“ (Jan 12, 46.)

Poohledneme-li se na celou slavnost druhého února, zdaž nenalezá útěchy srdce naše na tomto dni? Především nás církev svatá nabádá, abychom světlem evandělia Kristova ozbrojeni kráčeli světem, plníce věrně povinnosti své, jako Pán Ježíš a svatá Panna. Nesmíme a nemáme také lichou osvětou dáti se mámiti, kteráž pokoru a poslušnost za skutky zbabělé a výsměchu hodné odsuzuje. Protož berouce si příklad z Mistra a jeho Božské Matky, plňme nejen zákon Boží ale i světský. Necht nás ustavičně vedou upřímná slova svatého apoštola Pavla, jenž dí: „Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblečme se v odění světla; oblečte se v Pána Ježíše Krista, a nemějte péče o tělo své podlé žádosti.“ (K Řím. 13, 12 a 14.)

Jestliže dle slov těchto jednání svá zřídíme, budeme zajisté hodnými učiněni, abychom „Světlo“ světa jedenkrát spatřili v nebesích.

Z denníku milosrdné sestry.

(Z „Vtldu.“ přel. L. Sch . . z.)

Jenovefa byla milosrdnou sestrou od r. 1819 až do 1836. Narodila se v Normandii; matka její pocházela z Vendée*) a byla celou duší katoličkou, otec pocházel z Marseille, byl zatvrzelý mason (svobodný zedník), nad jehož zločinností každý zhroziti se musel. Nebudeme jich však zpomínati, auto krásná smrt korunou jest celého života. Jenovefa měla též sestru, rovnající se v bezbožnosti otci svému; a když sama té milosti dosáhla, zůstati neporušenou, a v tichosti klášterné nalézti útulek, měla za ni co děkovati jedině milosrdnému Bohu a svému anděli strážnému. Život světice této byl nepřetržitý řetěz skutků dobročinnosti; v modlitbách svých zpomínala pak vezdy na svého otce i sestru svou, jichž ohavnost znala; — a Bůh vyslyšel prosby její. Nejlépe poznati lze tuto rekyni účinné lásky z jejího denníku, obsahujícího přemnohé krásné úkazy, z něhož několik zvláště zajímavých stránek tuto vyjímáme.

I.

Dne 1. ledna 1833 dokončila jsem čtrnáctý rok od oné chvíle, kde jsem do zeholního šatu milosrdných sester oblečena byla, a šestnáctý rok, co jsem opustila Paříž, krvavé a ukrutné to město, které Boha svého nohama šlapalo, a krev svých kněží pilo . . . Ovšem že je více takých Paříží, více Francií, jako v jiném. Zlý a chlípny Paříž byl městem neznabohů, a Francie zemí ve škole Voltairově vychovaných nevěrců a encyklopedistů, nikoliv pak Pařížem lidu; neboť jakmile onen muž (Napoleon) poslaný od Boha samého, aby ohněm a mečem trestal zločiny království a zloby národů, o to se zasadil, nade milionem mrtvol opět postaviti kříž, znamení spásy, tu padal pravý národ francouzský nad popelem zavražděných bratrů svých na kolena svá, a celým srdcem se Bohu svému klaněl. Tu se rozednívati počalo; o jak mnoho jich se dalo světlem kříže osvítili! Jak mnoho zbloudilých, jaký počet svedených vrátilo se na cestu ctnosti! — A předce, můj otec a sestra má oslněli při záři spasného tohoto světla! Otevřely se jim snad později oči jejich, nastoupili cestu spasnou, obrátili se? Kdož to ví? Šestnáct tomu již let, co jsem od nich žádné neobdržela zprávy, 16 let trapných myšlenek, umořující nejistoty!

Nejsladší, Božské dítě, narozené, by lidé pokoj měli, daruj z tohoto pokoje něco srdci ubohé sestry Jenovefy. Šestnáct let se již modlím, a ještě mne vyslyšeti nechceš. Ne ze světské nějaké příčiny toužím po nějaké zprávě o otci a sestře, ale z příčin zcela jiných, můj nejdražší Ježíšku! Jen my podej zprávu o jejich se obrácení. Nejsladší Ježíši! smiluj se nade mnou. Zatím Ti obětuji všecky své slasti a strasti, které mne v tomto nastávajícím roku potkati mají: vše ať slouží k větší cti a slávě Tvé, ku povýšení sv. církve, ku obrácení hříšníků, ku potěše dušiček a očistci, a především k obrácení mého otce a sestry.

Však, volá mne představená. Již jdu.

II.

Má milá představená poslala mne dnes ráno k chudému nemocnému, zcela zláštnímu to člověku, tu vedle kostela sv. Diviše (St. Denis), na břehu, ku konci stromořadí.

*) Praví se, že obyvatelé krajiny Vendée ve Francouzsku jsou původu slovanského, což vysvitá netoliko ze jména jejich (vendi), nýbrž z mnohých národních zvláštností. Jeli tvrzení to pravdivé, sloužit zajisté ku cti národu slovanského.

Ráno velmi husto sněžilo, a sestra mne doprovázející mladá to rusovlasá Rosilda byla sám oheň, plná živobyti a mladistvé svěžesti. — „Rosildo, není ti zima?“

„Nikoliv. Což zima! Taková věc se mne ani netkne, spěchám-li vykonati skutek milosrdenství. A konečně, vždyť jest zcela příjemná procházka, pravý a milý pro mne dárek novoroční. Ať žije naše velebná matka představená, že mne takovým dárkem obmyslela!“

Není Rosilka pravý anděl? Jaká to radost sesterská! A předce jest tak mladá! tak útlá a malutená! A teprův ode tří let sestrou! Ano, sestra Rosilda jest duše plná lásky: toť všechno!

Když jsme se přibližovaly, potkaly jsme na rozcestí děvčátko, které nás k službě té volalo, milé to dítě 12 let, pravidlo nám: „O milá sestro, dejte, prosím, pozor, na toho nemocného, neboť mluví tak šeredné věci, docela ve tváři zesíná a opět zčerná, soptí a zuří jako ďábel. O já tam nepůjdu, a ani by mi matinka má nedovolila přistoupiti k loži jeho. Ne, ne, jinak bych strachem sama onemocněla! — Sestra Rosilda pohladila holčičku, a mile se usmívala.

Vstoupíme. Bídna chatrč je špinavá, nečistá, beze vsí okrasy, lavice, tři stolice, velmi málo nábytku, mariánský obrazek beze skla a kříž se širokými pruhy krve. Na chatrném loži leží nemocný. Ach! jaký to nemocný!

Ve čtrnácti letech své služby jsem nikde podobného nenalezla. Hovořivá holčička nepřeháněla, jmenujíc ho ďáblem! Nyní, co to píše, odpočívá, ale i nyní jest zevnějšek jeho ošklivý, hrozný; když jsem ho ponejprvé viděla, byl celý zběsilý. Pozdvihl se na prostřed lože, oči se mu ohnivě jiskřily, vlasy v nepořádku, rozčuchané, tvář změněnou, pěna u úst, vousy špinavé, zasiněné, hustý pot na svraštelých lících; tak tu seděl a hněvivým, chraptivým hlasem řval: „Ven! ven! Zlořečení lidé, vyžeňte je, vyžeňte, aneb se sám zavraždím, ano já vstanu, a všechny zabiju. Josefino, Josefino, přišly pekelné dračice, aby nás zabily.“

A již chtěl s lože seskočiti, když ho slabota přemohla, a on omráčen nazpět klesl. Této chvíle jsem použila, pustila jsem mu žilou a dala jsem mu lék rozčilení utišující. Když k sobě přišel, naplyvnul mi v tvář, zuřivě křiče: „Pryč ode mne vzteklice, nepotřebuji pomoci vaší.“ — Jak sebou při tom pohazoval, povolil obvazek žíly a rozohnená krev vytékala; celé lože potřísnil, ano i šaty moje. Ubohý! Mnoho krve ztratil, a jest velmi sláb, spánek jeho nynější jest pouhý následek slaboty. Možná, že mu slabost prospěje. — Ale což, živobyti má již na krátce.

III.

Sestra Rosilda přivedla sebou cvičenou sestru Boženu a lékaře; neklamala jsem se v úsudku, že hodiny chorého již jsou sčítány; lékař tvrdí totéž, a poručil přede vším, aby se nemocný sv. svátostmi zaopatřil. Svátosti? Ale, můj Ježíši! kdož pak cizinec tento? Rosilda, pevná to a láskyplná Rosilda polekala se na smrt; já jsem strašně rozčilená a srdce mi mocně bije v prsou; on volá často Josefinu, i jiné ještě jméno, kteréby snadno mým býti mohlo. Nyní pak otevřel chorý oči svých. „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ pravím, tlačíte se k němu; ale on vyvalil oči, vycenil zuby; nepromluvil.

„Jak pak se máte, bratře?“ — Pořád ještě mlčí.

„Jistě, že jste velmi slabý, přijměte trochu tohoto likéru, abyste se posilnil.“ — Po nějaké chvílce mi odpověděl; ale, můj Bože, co to za slova! — „O nechte mne raději umřítí, já si zoufám!“ — Není taková odpověď známka potřeštěnosti? —

„Bratře, pravím k němu, mýlíte se; jen ďáblové a zatracenci si zoufají, ale člověk, byťby sebe větším byl hříšníkem, má, dokud žije, vždy ještě naději, která jej vede a sílí, a tato naděje jesti krev Pána našeho Ježíše Krista. Jste vy katolík?“

„Narodil jsem se sice co katolík, ale kdyby to bylo ode mne záviselo, byl bych se raději co nevěrec narodil, onomu Kristu na vzdory, jehož nenávidím, a jehož krev nohama šlapu, neboť on jest vinen zoufalství mého.“

„Nemluvte tak, pro Bůh, nerouhejte se nejsvětější krvi, která vaší spásou jest.“

„Ano, ano, mým zoufalstvím!“ — Hrozně řval, zuby mu jektaly a skrčely, hlavu schoval pod svrchnici a počal znovu se rouhati . . . .

Nyní slyším ho cos mluvit! Můj Ježíši, jaká to řeč! — „Ukrutná Josefino, pojď a zaškrť mne; pomsti se na svém otci . . . Žinevro, dobrá, milá Žinevro, netrap mne, odejdi ode mne. Ach, i ty odcházíš, nevinná Matildo; nesluší vám, pomstí se na mně, když jste záhy uprchly . . . . Pojď, Josefino, nebuď tak ukrutná k otci svému, k svému ukrutnému zploditeli; rozervi moje prsa, pojď, vytrhni to srdce, pohlti je . . . .“ — Věru, nemocný zápasí strašně s ďáblem zoufalosti! Ale Žinevra? Žinevra jest moje křestné jméno, a Matilda jmenovala se dříve Rosilda . . . . Obličej starce není mi neznámý . . . .

O budu zaň vzývati blahoslavenou Pannu, útočiště hříšníků; a kdo se důvěřoval kdy v Marii, a byl zahanben v důvěře své? Modliti se budu, a pevně doufám, že muž tento bude zachráněn.

IV.

Venku padal sníh v hustých chumáčích, P. Eduard, jemuž z obličeje jasně zářila láska Kristova, vstoupil, nahnul se přes nemocného, obejmul ho a políbil; však hle! nestvůra tato, a ne člověk ve své ďábelské zlobě ukousnul ho silně v tvář! Surovče! tak se odvděčuješ muži svatyně, sluhovi Páně za jeho lásku? P. Eduard se však nad tím nikterak nepozastavil, ale posadil se jemu po boku a rozmlouval s ním o duši a o Bohu; ale po dvou hodinách živého a srdečného rozmlouvání, vřelých napomenutí, vroucích modliteb se mu nicméně nepodařilo, obměkčiti toto srdce kamenné. Odešel, aby navštívil ještě jiné těžce nemocné, a pravil ke mně odcházeje: „Modli se, sestro Jenovefo, modli se, Bůh ho zachrání.“ — O muži svatý, kněži andělský! Ano, Bůh ho zachrání, zajisté, již k vůli tobě!

„. . . . Bože můj! jak slabý jsem!“ Takto zvolal právě nemocný: volal Boha, vzýval ho, Boha milosrdenství! Jaké to zadostčinění pro duši mou! — Ubohý, vy trpíte? — „Ano, trpím velice; a zde — při tom ukázal k srdci — jaký to oheň, jaké peklo! Hořím za živa, — o, já jsem zatracen!“

„To bude jen horkost zimničná. Dovolte, ovlažím vám horoucí vaše rty . . .“

„Ne, to je oheň bezbožnosti, jest to onen hrozný oheň, jímž Bůh již na této zemi svého zuřivého nepřítelů trestá.“

„Nuže, když tak myslíte, proč nespěcháte, s Bohem se smířiti?“

„To jsem ještě neučinil, a také to neučiním. Proč? Proto, že nechci a nemohu.“

„Nebyl jste aspoň v mládí svým přítelem Božím?“

„Ne, nikdy, nikdy! Ve svém mladém věku zapřel jsem ho u nohou nevěstky. Ano, již v mladém svém věku, kde mne za kata vychovávali, cvičíce mne, utínati mladým ptáčátkům hlavy guillotinou, za úkladného vražedníka, když jsem dýkou hledal srdce mladých psíků.“

„Ale aspoň jste někdy naň zpomenul?“

„Ano, zpomenul jsem, když jsem se jemu rouhal, když jsem kříž nohama šlapal, posvěcené hostie probodával, když jsem třináct kněží zavraždil, když dvě jeptišky ukradl a zhanobil, když jsem vlastní dceru svou vydal v hanbu, a ještě více, když jsem vstoupil do spolku škotských masonů, a Bohu a veškerému jím vykoupenému člověčenstvu neukojitelnou přísahal pomstu. . . .“

Zbledla jsem, bylo mi mdlo: neb nikdy ještě neslyšela jsem tak bohaprázdnou řeč; slze tlačily se mi do očí, nemohla jsem nevzdychati, an nevyslovitelná úzkost svírala srdce mé. Usedla jsem a položila hlavu na bočnici lůžka jeho. Štěstí, že tu nebylo Rosildy! Nemocný upřel na mne svůj zrak, chvíli umlknul, načež pokračoval:

„Ty se hrozíš? Dobrý, vždyť jsem konečně ani ještě neřekl všeho. Jáť jsem nejdivočejší, nejbezbožnější, nejhanebnější člověk, neboť není nikdo hanebnější a bezbožnější, než-li mason. A proto jest krev Krista příčinou mého zoufalství.“

„Ach, nikoliv, nemluvte tak, nerouhejte se předce krvi tak láskyplné, která za nás vylita byla na odpuštění hříchů, a kterou Kristus i nyní chce vylíti na hlavu vaši, když jen si to přáti budete.“

„Ne, nechci. Opovrhuji krví touto, nenávidím vykoupení. Zapřel jsem ji a zapírám dosud, přísahal jsem, že krev tu nenáviděti budu, a já ji nenávidím z celé duše své. Mason svou přísahu neruší.“

Ale i srdce masonovo leží v ruce Boží. P. Eduard vkročil.

V.

Není pro chorého starce ještě tak veliké nebezpečení, žeby téhož večera umřel. P. Eduard opět odešel, lahodná, milá slova, která k nemocnému promluvil, přijal tento částečně po tichu, ale také se zlostí.

Odcházeje pravil mi kněz: „Sestro Jenovefo, měj strpení, zítra se vše změní.“ Nemocný, uslyšev řeč jeho osopil se: „Pse kněžský prašivý, proč mi chceš tuto sestřičku vzíti, která ke mně tak sladce mluví? Proč chceš ode mne odstraniti tu poslední osobu, která vládne mým srdcem? Ach! Všichni jste na mé zoufalství se zapřísáhali?“ — Počal velmi náruživě plakati a vzlykati.

Ujistila jsem ho, že ho jen na několik hodin opustím, bych nějakého jídla k sobě vzala. Na to divoce odpověděl: „Jen několik hodin? Ano, málo hodin jen ještě žítí budu.“ — Ještě chvíli mluvil, pak usnul.

Nuže, pojedla jsem něco s dobrou paní, která ubohého starce na ulici našla a do svého domu přivedla. Také se cítím silnější — po celodenním postu. I spánek se o mne pokouší. Právě ukazují hodiny čtvrt na jednu.

Takto mi uplynul tento den nového roku, první leden, v jehož čele stojí nejsladší jméno Ježíš?

VI.

2. ledna.

Odporučila jsem P. Eduardovi při jeho odchodu nemocného, by se zaň modlil a mé spolusestry k modlitbám povzbudil; a jejich modlitby to bezpečně budou, které srdce mého drahého přítele obměknou. Posadila jsem se na jeho lože, bych ho uspokojila, a modlila se zaň růženec; nemocný ob čas otevřel oči, jakoby se přesvědčiti chtěl, neodešla-li jsem od něho. Ostatně hledí na mne již pohledem něžným, oči jeho pozbývají dřívější surovosti, čelo se vyjasňuje, veškeré chování jeho je klidnější.

„Jenovefo, mi je zle, velmi zle.“

„Strpení, bratře; přál byste si něco?“

„Ano, jen jednu věc: mluvití, či vlastně poslouchati tebe mluvící. Mluv, Jenofevo, mluv co chceš, jen když mluvití budeš.“

„Vzala jsem křížek a silna svým vlivem naň, řku: Bratře, jak se jmenujete?“

„Masoni zovou mne Brutus, pokřesfen jsem ale na jmeno Bohumír. — (Bohumír — toť jmeno — mého otce!)“ „Dobře tedy, Bohumíre, ty nejkrásnější vám věci povím, když políbíte Krista, jenž za vás a za hříchy vaše na kříži zemřel.“ — „Milá Jenofevo, nemohu; takové políbení bych měl rychle splaceno, nemohu; neboť jsem ho zapřel. On, tvůj Kristus, mého políbení ani nepřijme.“

„Bohumíre, vy lžete. Nevidíte, jak vás rozpiatýma rukama očekává? Polibte ho, on je Bůh slitování, váš Otec, váš Vykupitel.“

„Jenofeva, jak sladký jest hlas tvůj! Jak krásné tvé oči! Jakoby si byla mou Žinevrou. Ne, tento pohled nemámí, a proto tedy, že mi pravíš, bych ho políbil, chci ti býti po vůli, a políbíti Krista toho. Ale chci ho políbíti u přítomnosti ještě jiného stvoření, jehož ukrutný otec jsem, které jsem prodal, zradil, které jsem . . . ne, nemohu to vysloviti, příroda se zpouzí a hrozí. Josefino! zavolejte Josefinu; chci, aby i ona kříž ten políbila.“

A stařec vzlykal a usedavě hořkých prolévaje slzí, plakal. Já taktéž.

VII.

Konečně na mnohou žádost přišla Josefina. Nebesa, jaká to tvář! — Věru, jsem jista, že to má sestra, má jediná sestra, a nemocný kmet že můj otec; onen otec, ona sestra, pro něž jsem se tolik modlívala, tolik se naplakala! Josefina přišla oči své k zemi klopcí, smutek v obličejí jeví hluboký, zahanbena, bolestí plna, vrhla se na prsa nemocného, líbala kříž a hoře plačíc a vzlykajíc odpovídala na slova jeho. Při jmenu Žinevra vyrazila z prsou dlouhý, silný a pronikavý výkřik; když jsem hladila vlasy, tu sebou trhla jako litice. Jestíť věru bídná hříšnice; ale něžně políbila kříž Kristův, dotekla se rty svými srdce nejmilosrdnějšího Ježíše.

Rosilda miluje Josefinu, bledne pak u přítomnosti starce, a pláče tajemně u skrytosti, skrývajíc své slze přede všemi. A přec bych já více měla plakati než ona, a proč ne? kdožpak mně tolik dává síly duševné, že mohu tak pohnutlivým výstupům pevnou myslí a odvahou obcovati? Však se pohnutí jakémus ubrániti nemohu, srdce mi v prsou mocně bije. Jest to hlas přírody, že jsem tak blízko svému otcí a sestře své? Jest to hlas milosti Boží, že posloužiti mohu dvěma obráceným? A Bohumír i Josefina obrátili se, neboť políbili kříž, a tyto svaté rány nelíbají tací lidé bez milosti obrácení.

Konečně vyslyšel Bůh modlitby mé. Co mi ještě schází? Jen jedno, brzy to snad uslyším.

Ostatně zdá se mi nemocný velmi ochablý, zdá se mi, jakoby neměl již dlouhého života, a hodiny jeho jsou již sčítány. Líce jeho sinají, oči se zatahují a zvěstují boj smrtelný, tváře krabatí, tepna bije pomalu, rty otékají . . . O, kéžby přišel P. Eduard!

„Jenofevo, podej mi Ježíše, ať ho políbím. A potom, kde je onen kněz?“
„Zde jsem,“ odpověděl tento, právě jak na zavalanou dvéře otvíraje.

VIII.

Vše jsem se již dozvěděla od Josefiny. Jak strašné to věci! Mám skutky masonů před očima, viděla jsem prolitou jimi krev, a předce jsem nemyslela, že by

tak bezbožní byli, jak to vím nyní. Věděla jsem, že v Boha nevěří, ale nikdy bych nebyla se domýšlela, že by to tak daleko přivedli, věděla jsem, že jsou pekelníci, ale ne, že jsou horší ďáblův. Nebudu psáti, co Josefina my vykládala o sobě a o otci, aniž nešlechetnosti jimi spáchané zde zaznamenám; ale to řeknu, že masonerie jest hrozná, povržení hodná.

Se svými úmysly dělají tajnosti, váží se strašnou přísahou, jsou úhlavními nepřátely Boha i lidí. Jejich úmysl jest úmysl lucifera v ráji, a proto že Boha s trůnu svrhnutí nemohou, lidstvo proti němu štvou, aby ho tupili, se mu rouhali, nohama ho šlapali, by ho nenáviděli. Masoni, jak jsou bezbožní, ukrutní, upírají věčnost, duši, Boha, jsou nepřátelé všelikého zákona, nepřátelé práva a povinností jakýchkoliv. Oni nechtějí žádné zákony, žádnou neuznávají autoritu a pozdravují Boha nejbroznější rouháním. Oni podporují ty nejukrutnější, nejhanebnější zločiny, udržují a zachovávají se vraždami a krví. Proto že vše upírají bezvýminečně, nejsou k ničemu, leč aby zlo takměř zbožnovali, a kdyby na nich záleželo, byly by nejráději dáblý.

Hrůzou se třesu při upomínce na to, co mi Josefina zjevila! Jest to možné, by srdce lidské tak zbloudilo? Což nemají onoho Boha, jemuž se rouhají, stále před očima? Což nebije onen Bůh, jež pronásledují, stále v srdci jejich? A onen člověk, jež nenávidí, jež zničití chtějí, což není on jejich blížní, jejich bratr? Není téže, jako oni podoby a postavy? Nedýchá tentýž vzduch? A předce vztýčí oni praporek svůj s nápisem: „Nenávist Boha a člověka až do posledního dechnutí!“

Čtyřicet století kletby lpí na ošklivé této společnosti, neboť ona to je, co všechny bludy a nevěry všech století, všech zemí a národů shromáždila a na hranici uložila, na kteréž by ráda Krista i vykoupené člověčenstvo spálila; to jest její cíl, její přání, k tomu směřují snahy její i skutky. A pro tuto společnost, pro tento účel pracovali otec můj a sestra má, tuto přísahu složili a zachovávali. Jaké to hřímné zločinů! Nicméně rouhá se společnost hněvu Božímu, a libuje si v krvi národů. Pochopuji nyní, pročby si otec můj byl zoufal; a Bůh by mu ani nebyl odpustil, kdyby nebyl Bohem!

Josefina mi výkladem svým poranila srdce, jsem zničena; řeč její mne jistotně usmrtí, a to brzy. Co milosrdná sestra ani bych nikdy nebyla věřila, že to člověk tak daleko přivede. A přec mi sdělila Josefa věci ty jen tak povrchně, jen nejmenší část toho, co ví, a ona ví zase jen ten menší díl všeho, coby věděti měla. I ona jest masonkou, i ona zapřela Boha a nenáviděla člověčenstvo. I ona byla vychovaná pro dýku a jed!

IX.

Otec můj mrtev.

Ano, byl to otec můj, také mne jednou jmenoval svou dcerou, ale hlasem kajicnosti se chvějícím.

Zemřel včera o sedmi hodinách večer, P. Eduard zvolal s pláčem: „Jak krásná jest smrt hříšníka kajícího; jesti v tom zjevný prst milosrdenství Božího!“

Včera večer zpovídal se otec můj za svého života ponejprv a naposledy, učinil to slze hojně prolévaje a bolestně vzdychaje; každou chvíli volal: „O můj Ježíši! nezasluhuji odpuštění, ale milosrdenství tvé je preveliké!“

Zpovídaje se, držel v jedné ruce kříž, druhou se bil v prsa. Odřekl se masonerie, a zjevil tak hrozné věci, že P. Eduard zbledl; odpřisahal se jich, a v tom okamžení změnila se jeho před krátkým časem nabytá mírnost, a povstal jakýsi svatý zápal.

Chopil se kříže a u přítomnosti všech pravil horoucně: „Ve jmenu Božím odříkám se svatokrádežné, ohavné společnosti masonů, ku které jsem od maličkosti své náležel, odpřisahám se všech jejich skutků, jejich učení. Odříkám se masonerie, která mi odňala Boha, odňala rodinu, která mne vedla k rouhání se všemu zákonu Božímu i lidskému, která lidské mé srdce přeměnila v dábelské, a mně poručila, býti raději ďáblem než člověkem. Proklínám bezbožnou tuto společnost před tváří Boží, před vámi, sluhou jeho, před svými milými dcerami, a prosím vás za odpuštění pro vše to zlé, které jsem z poručení masonerie konal. Chci zemřít co katolík, a měl-li bych snad ještě déle žít, chci proti ní i s nasazením vlastního života bojovati, dále žádám, aby toto mé smýšlení ohlášeno a oznámeno bylo lidem. Dále chci . . .“

„Dosti, pravil kněz, neunavujte se příliš.“

„Dobře tedy. O něčem jiném! Josefino, odpusť mi, a pros Krista Ježíše za mne; na znamení pak, že mi odpouštíš, slib umírajícímu svému otci, že se ihned vyzpovídáš a k Bohu se navrátíš.“

„Slibuji vám to z celého srdce,“ odpovídala sestra vzlykajíc.

„Při těchto pěti ranách Pána Krista, odřikáš-li se i ty této bezbožné společnosti?“

„Odříkám!“

„Můj velebný pane, Jenofevo, vám doporučuji ubohou Josefínu.“

Při svém sv. přijímání opakoval znovu vyznání víry, a uposlechnul každému nařízení kněze. Jaká to změna! Zdál se věru býti svatým!

„Bohumíre, pravil pak kněz radostně, byl jste vždy tak bohaprázdným?“

„Ano, vždy jsem Boha nenáviděl, Krista a nebi se rouhal, *ne tak nejblaho-slavenější Pannu Marii*, ano tuto jsem někdy vzýval; a to sem i Josefíně doporučoval.“

„Zde máte hádanku rozluštěnou, odpovídal kněz, jinak to ani přijít nemohlo.“

Po dlouhé modlitbě zavolal mne otec, a sdělil mi do ucha tajemství. Pochopila jsem nyní, proč Rosilda duši svou tak mocně k Josefíně přilnula, a před starcem jaksi se strachovala. Však to nezjevím, tajemství otce mého půjde se mnou do hrobu!

X.

Josefina se vyzpovídala a je u mne . . . Josefina jest výborně zaopatřena . . . Josefina má velmi jemné a v pravdě šlechetné srdce, její obrácení je upřímné . . . Josefina žije jako světice, docela omládlá . . . Josefina je dnes jaksi smutná a stihají duši její zlá tušení . . . Josefina se bojí sama někam jít, a denně dělá duchovní svou závěť.

24. března 1834.

Jaká to hrůza! Nemohu se na nohou udržeti . . . Nalezli Josefínu zavražděnou mužem, na jehož prsou stálo: „Smrt Bohu! Smrt králi! Ať žije dýka pomsty!“

Sestra má padla rukou společnosti, která Boha i lidstvo nenávidí, zahynula proto, že se obrátila k Bohu . . .

Rosildo, matka tvá jest mrtva, bylať zavražděna v kostele, před tváří Hospodina. Jaká to nelidská ukrutnost! Jaká hrůza!

Srdce mé ztuhlo, duch můj jest zbouřen, ruka se mi třese, nemohu dále psáti! . . .*)

Pastoušek Bethlemský.

Svatá noc se přiblížila,
Temno nevěr pominulo,
Proroctví se vyplnila,
Slunce spásy zasvitnulo.
S nebe Bůh se na zem snížil,
Ke člověku Bůh se sblížil.

Anděl pastýřům to hlásá,
Přeradostnou zvěst jim dává.
Andělský sbor vesel jásá:
„Bohu na výsostech sláva!
Pokoj dobré vůle lidu,
Neboť přišel kníže klidu.“

Pastýřové jako v letu
Ke chlévům hned pospíchají
Vidět spásu danou světu.
Eihle co tam uhlídají?
V jeslích dítě přespánilé,
Jež je očkem vítá mile.

Pastýři se nice klaní,
Božské dítě uctívají;
Rozloučivše se pak s Paní
Ke stádům se ubírají;
Na to dárky přinášejí,
Radostí se při tom chvějí.

S nimi pastoušek též přišel,
Sirotek to z Bethlehema;
Ten vše viděl a vše slyšel;
Ubožák, co dáti nemá.
Rozmýšlí se, rozejímá:
„Vůle má a láska přímá.“

Na šalmaji zahrál písně,
Písně prosté, liboskladné;
Z hluboké hrál srdce tísně
Pobavit chtě dítě vnadné.
Před chlévem pak denně stával
A své písně dítěti hrával.

Jednoho dne také přišel,
Než co před chlévem tam vidí?
Eihle! řehot koní slyšel
A zřel četný zástup lidí.
Nádherně vše vyšňořeno,
Po královsku ozdobeno.

V chlévě mužové tři klečí
A se dítěti nice koří.
Tu jest takměř v nestateči,
Země skoro s ním se boří.
A ty dary: myrrha, zlato,
Kadidlo, jak hledí na to!

---

*) Toť obyčejem svob. zedníků — neznabobů — pomstí se smrtí na údech svého spolku, když z něho vystoupnou a takto přísahu učiněnou — boha proklínající — zruší. Před několika lety žil v Praze jistý dr. Ekert, který ukrutnému onomu spolku též přináležel a i do tajemství jeho zasvěcen již byl; přišed však k úplnému přesvědčení o posledních cílech spolku, zřekl se ho a uveřejnil v několika sešitech celé uspořádání společnosti masonské, její zásady a koneční cíle. V kratičké době byly všechny ty sešity po kněhkupectvích skoupeny (od koho jiného, než od spolku samého?), tak že nikde nelze jich nalézt, leč u těch, kteří přímo od vydavatele je obdrželi. Brzo na to — ještě ve vydávání těch sešitů — onemocněl dr. Ekert a ve všeob. nemocnici jednoho dne nalezen byl ve své krvi — zavražděn od masonů. Přítelem naším dostaly se nám ony spisy do rukou k nahlednutí. Krátké pojednání o řádění spolku masonského připravuje ct. jeden spolupracovník pro „Školu“ letoší.

Pastoušek an žasna stojí,
Udiven an na vše patří,
Blíže přistoupit se bojí,
Zvlášť když ve chlév koukne na tři —
Maria ho Panna zočí,
A tak mluvíc k němu kročí:

„Neboj se, pojd, hochu milý,
Láska zlatu dává cenu:
V lásce k dítěti ty's vždy čilý,
Tož nám zahrej na výměnu.
Nechtěj bázlivým se státi,
My chcem pilně pozor dáti.“

Pastoušek tu vkročí směle
Veden od Marie Panny,
Jak by obrozen byl cele,
Béře stroj svůj milovaný.
Libozvučné hraje písně
Ze hluboké srdce tísně.

Všichni pilně naslouchají,
Na hochu tři hledí králi,
Laskavě se k němu mají,
Jeho píli všichni chválí.
Také dítě slastí plyne,
Ručkou hochu díky kyne.

Wzhůru! do boje! ku zbrani!

„Ah, to se dá slyšeti! to zní po vojensku! — A kam? Snad ne Francouzům na pomoc proti Prussákům?“ To sice nikoliv, nezapomeň příteli! že máš v rukou „Štola B. S. P.“ a ne „Moravskou Drlici“, nebo český „Rokroť“ neb „Čecha.“ Francouzům může jen Bůh pomoci své poskytnouti — udílením té milosti nezasloužené, by „potořili se pod mocnou rukou Boží“ (1. Petr. 5, 6), aby je Bůh zase povýšil k slávě pravé víry katolické a věrnosti k církvi Kristově.

„Snad teby sw. Duce na pomoc proti loupežnickému králi sardinšému, jenžto se neostýchal náměstka Kristova, zbaveného vojstva ochranného, přepadnouti a v pokrytí své swém vyhlásovati, že to činí jako „věrný syn církvi katolické“, aby „obhájí*) sw. Duce?! — Ani do tohoto boje vás nemolám, zbožní čtenářové „Štoly“! ačkoliv by tento boj byl velmi potřebný a záslužný pro nebe; wy byste vsať, chudinkové! málo ubránili, málo uchránili, wy lépe dovedete se modliti než válčiti, spíše s růžencem a s modlitební knihou než se zbrani zacházeti. Modlete se jen wřele a wytrvale za sw. Duce a církew Kristovu, ano vsšecky své modlitby spolu za sw. Duce obětujte, zvlášť sw. přijímání a růžence, pak i wy bojujete pro věc Boží.

„S tím bojem teby nebude nic?“ — O ano, wždyť jste mne nenechali ještě ani k slowu přijíti pro samou zvědavost a nedočkavost swou.

Wzhůru do boje! molám poznowu. **Wypovězení wálky.** Do boje proti nepříteli zlowolnému, jenž nás už dávno sužuje, dušši naši znepokojuje, a vsšecken poklid srdce náš připravuje; do boje proti newěrníku, jehož jsme si sami wychowali, jemužto

*) Velmi důmyslně objašňuje tato slowa krále sardinšého (jenžto se nazývá jakoby na posměch to-
muto krásnému slowu — „poctiwcem“!) humoristický časopis „Wiener Funken“ č. 28 takto:

Šiffka jde do chlěwa — pořádek uchránit,
Koza do zahrady — zeli hlídat,
Wl' do owčince — beránky bránit,
Tchoř do kurníka — wejce wylíhat,
Prussák přes Rhyn — Francouzům pomáhat,
Dabel do kostela — křesťanům lázat.
Tak král poctiwec do Říma — papeže ochraňowat.

jsme posud sami sloužili, lichotili, vsedco po vůli učinili a hle on nás hanebně zradil nassemu ouhlanému nepříteli, dáblu pekelnému; wzhůru do boje proti tomuto zrádci falešnému, jehož sami w srdci swém chováme, wzhůru do boje duchowního**) — **proti sobě** samým.

„Oh — nyní už chápeme, kam nás tento duchovní zbrojmistr chce vésti.“ No, a snad byste se nezdráhali volání jeho uposlechnouti? snad byste nechtěli zůstatí raději w otroctwí hanebném a w něm i zahynouti? — „To je vsedco dobré, ale“ — a co ale? — „inu ale ty boje se na nassich časů nějak už nebaři: bojuje se a krew se prolévá a vsedco se obětuje, a nic z toho niewyplývá; na zbraň se nemůže člověk spoléhati, žádná naděje na wítězství.“ — Nic jistější než to, rozmilí přátelé! zwítězíme, jistě zwítězíme, wítězství už máme u psané, černé na bílém a potvrzené pečeti krále swého nejwyššího, Boha na wšostech. Nicého se neobávejte, nic se nerozmýšlejte, nepochybujte ani dost málo, každý, jedenkaždý z wás, jemuž w pravdě jednati bude o spasení wěčné, zwítězí, zwítězí jistě; boj sice bude strasný, boj na život a smrt, krew poteče mnoho a dlouho, dlouho budeme muset bojowati; vsať to nás nelekej, naděje, jistá naděje wítězství nás musí těšiti a síliti. Chtěl bych widěti wojna na tomto swětě, kterýžby jist jsa, docela jist swého wítězství, nessel s tou nejwětší chutí do boje! a co tito činí pro tento swět, neměli bychom my s daleko wětší chutí a radostí činiti pro nebe? S chutí tedy a wselostí do boje nasseho duchowního, wítězství už napřed jesti nasse; pryč z bážni a osthýrowosti, jen kurážně do toho: jeden druhého budeme podporowati, jeden druhému pomáhati, pospolu s Hospodinu záslupů wolati o pomoc a nebude tať dlouho trwati, necháme hlásati „Victoria“, že se nebe a země nad tím zradují. **Najtmání wojska!** Ano? — „Ano já jsem zde . . . já tať — já tať!“ Dobře, tedy — už platí. Každý nechť se hlásí, ať bohatý ať chudý, ať učený neučený; welcí, malí, i dítky — ať nemají míry, ani zdraví, ani síly — nic newadí — „assentirt!“ Ano, právě ti, jenž se už necítí dost zdráwny a sílny, právě ti se musí nejdříve odváděti, ano dobrowolně se mají dáti na tuto „wojnu“ nassi duchowní; neboť by jinak co otroci umřeli, a kdokoliv jako otrok zemře, tent i jako otrok (hříchů a dábla) z mrtwých wstane. Ano! a najímejte sami, předraží bojownici pro wěc Kristowu! kdokoliv máte známé, najímejte a swolávejte (propůjčováním „škol“, neb získáním nových předplatitelů) do boje, pod prapor náš wálečný, sw. kříž, zaswěcený obrazem ano křwí nasseho nejwyššího wojewůdce a slawného wítěze Krista Ježíše. Widte, rozmilí, že byste si přáli, na loži smrtelném, w poslední hodině swého života, kde wám ubohým při wnjiti z tohoto slzawého oudolí jesti ten nejposlednější a nejkrutší boj nastane, na sebe moci slova sw. Pawla obracet: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal — naposledy složená jest mi koruna sprawedlnosti, kterouž mi dá w onen den Pán, ten sprawedlný soudce.“ (2. Tim. 4, 6--8), že byste si toho přáli? a i wšem známým swým dopřáli? Nuže tedy, sami se hlaste a swolávejte jiných do boje! ku zbrani! ku praporu!

Ano **Ku zbrani!** ku zbrani, jak ji wnpisuje kniže apóstol sw. Petr: „Protož přepá sawše bedra myslí swé sřizliwi jsouce dokonale doufejte w podáwanou wám milost (duchowního wítězství) s zjewení Ježíše Krista“ (1. Petr. 1, 13); a spolu-druh jeho w podobném boji sw. apóstol Pawel: „Odmrzmež tedy skutky temnosti a oblečme se w odění swětla“ (Řim. 13, 12) a „oblecte se w (celé) odění Boží, aby ste mohli sláti proti oukladům dábelským, neboť není bojowání nasse (to-liko) proti tělu a křwí ale proti knížatům a mocnoslem, proti spráwčům swěta této tem-

*) Podle Slupoli (Der geistliche Kampf. Schaffhausen. Furters Buchhandlung 1867), kterážto knižka wšim právem „zlatou“ se může nazýwati.

noty, proti duchovním zlostem (čili mocem) v povětrí. Protož vezměte oběnění Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonali státi. Stůjtež tedy majíce pod pásaná bedra swa pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy přípravou ewandélium pokoje; přede vším berouce stítí vřvy, kterýmž byste mohli wšedň stípy ohnivé neshledetníka uhasiti; a vezměte lebkú (čili přílbici) spasení a meč ducha (jenž jest slovo Boží), wšelíkou modlitbou a prosbou modlíce se každého času v duchu, a v tom (cvičení) bedliwi jsouce se vši ustanowičností“ (Efeš. 6, 11—18).

Koho by z nás při čtení takowémto ze samého písma sw. neproběhla krev wojenská, duchowně wojenská! Kdyby mohl pochybovati, že do boje mu sime, a to každý, kdo chce přijíti k spasení! Jakož ale ke každému boji zkuseného a moudrého wojewůdce jesti třeba, jenžby boj řídil a wojška swá posilowal, an tato tím udatnější bojují, pakli slouží pod vůdcem ve walkách zkuseným a wítězným —, podobně potřebujeme, rozmilí wojínové Kristowi, i v tomto duchovním boji swém takowého wojewůdce zkuseného a wítězného, jemuž wěrnost a poslušnost musíme **přisahati**. „Ano, Tebe tedy Pane Ježíše Kriste! wolíme za swého vůdce my wšični, jenžto jsme se na tom ustanowili, bojowati a každého nepřitele nasseho spasení přemáhati! Tebe Bože na wšostech wolíme za swého vůdce, kterých jsi tento swět a knížete temnosti přemohl, nad hříchem i nad smrtí swítězil. Tobě přisaháme wěrnost až do smrti, Tobě slibujeme poslušnost ke každému slovu, Twůj prapor sw. kříže nikdy neopustíme ale wěrně při něm státi budeme v každém boji. Twůj jesti boj tento, nebo Twoje jsou duse nasse, Twoji jsme, my wšični, bojownici na tomto swětě. Pročež k nohous Twým se wrháme, k trůnu Twé nekonečné Welebnosti a prosíme wšični a toužebně žádáme, bys nás wšedň ráčil wžiti pod Swé wítězné vůdcowství a welení, bys nás milostí Swou powzbuzowati a posilowati ráčil, bychom den ke dni zmužileji a udatněji bojowali, v boji statně setrwati a ke cti a chwále Twého nejswětějšího Jmena někdy radostně zwítězili.“

Tak! a nyní — prozatím dosti. Nyní tedy už wíte, bojownici Kristowi! Je jesti boj, že do tohoto duchovního boje každý musí, znáte zbraň, znáte slawného wojewůdce swého, wěrnost a poslušnost jste Mu už přisahali, znáte wítězný prapor swůj, nyní v tomto měsíci se chystejte, známé swé najímejte, se vši potřebnou zásobou se zaopatřte, budoucně duchovní boj náš už začne s pomocí Boží; a těší se už napřed na waffe duchovní poučení a v dobrém posilnění a na waffe jisté wítězství ve jmenu Páně se sbečným pozdravením a upřímným blahopřáním k „nowému roku“ náš polní zbroymistr.

Události Filipsofské z r. 1869.

(Dle zprávy P. Fr. Storchy, kaplana v Georgsvalde.)

Krátká zpráva o uzdravení nemocí a vyslyšení modliteb přímluvou Matky Boží Marie ve Filipsofsku divy tvořící roku 1869.

Obdržel jsem 5. června 1869 od jednoho kněze, o němž pověst koluje, že velmi nábožný jest, z řádu sv. Františka v Hradci, list s 20 zl. r. č., následujícího obsahu: „Velebný pane! zde Vám odesílám 20 zl. r. č. co příspěvek ku stavbě chrámu Páně ve Filipsofsku, ze wděčnosti za obdržanou pomoc blahoslavené Panny Marie. Anna K— totiž, 45 let stará spolumajitelkyně domku v předměstí Murském, kteráž spolu ve všeobecné nemocnici nemocné obsluhuje, nemohla již od několika let

službou často velmi unavená a z jiných bohupovědomých příčin po celou skoro noc ani oka zamhouřiti, a částečně co následek toho nic než trochu čisté polévky aneb něco vína ku své posile požívati, tak že ne zřídka slabotou a závratem překonána se svalila a všechna péče milosrdných sester marnou býti se zdála. Dostala tedy ode mne v polovici ledna 1869 kousek plátna, jež na místě plném milosti a slitování ve Filipisdorfu položeno bylo, a kteréž ona na hlavu, k žaloudku a na bok, od šesti let častokrát i bolavý, si kladla. Počala hned devítidenní pobožnost, po jejímžto vykonání se docela posilněnou a zdravou cítila; má teď jak se patří chuť k jídlu, ba téměř bych řekl pořádný hlad, tak že se má co zdržovati; může spáti a jest zcela prosta závratu a i bolavý bok zcela vyhojen, což tato lidumilná a útrpná panna s velkou potěchou pomoci Rodičky Boží připisuje a jí mimo již zmíněného daru každodenním „Spomeň o nejmilostivější“ po celý svůj život vděčnou zůstatí chce.“ —

Ten samý velebný pán vypravuje ve svém listu, že druhá již 69tý rok počítající bohobojná panna podobně v měsíci lednu příkládáním plátna, jež místa milostného se dotklo od velmi silných křečů zcela uzdravena byla.

Začátkem ledna 1869 stalo se vyhojení velmi nakažlivě bolavé nohy Eleonory Dresner, kterouž jeden zdejší lékař bez výsledku vyhojiti se pokoušel, 40 let stará, svobodná, z Georgsvaldu, když své útočiště k milostivé Matce Marii Filipisdorfské vzala a devítidenní pobožnost tam za sebe konati dala. I ta příkládala na nohu zcela otevřenou plátno z místa milosti. Noha se hojila již v čas devítidenní pobožnosti, a brzy na to mohla Eleonora Dresner opět choditi a pomocnici křesťanů ve Filipisdorfu osobně díky vzdáti.

V únoru 1869 byl semiletý syn vodáka ve Vamběřicích (v pruském Slezsku) přiložením plátna z posvatného místa Filipisdorfského z průtrže zcela vyhojen, když jej lékaři žádné pomoci více poskytnouti nemohli. Matka toho dítěte vykonala za ně devítidenní pobožnost a nechala i zde na milostném místě po uzdravení díky vzdáti. Toto zázračné uzdravení bylo mi od jedné zcela hodnověrné osoby oznámeno, a později i od rodičů uzdraveného dítěte potvrzeno a já spolu požádán toto zázračné uzdravení ku cti blahoslavené Bohorodičky Marie zaznamenati.

Velmi podivuhodné jest uzdravení jedné ctihodné sestry řádu sv. Karla Bormejského, kteréž se podobně v únoru 1869 událo a kteréž mi důstojná matka nejvyšší představená všech klášterů řádu milosrdných sester z mateřského domu v Praze sdělila. Já to podávám jak následuje: Sestra Augusta, sklíčená žlázovou opuchlinou, nechala se 20. června 1865 operovati, při čemž zatvrzení u velikosti vejce vyňato bylo. Ku konci roku 1868 obnovila se žlázová opuchlina opět; lékař ji léčící se vyslovil, že pro nové znamenité zatvrzení opětná operace nutná jest, k čemuž však nemocná sestra nesvolila, a i od nejvyšší představené rozkaz obdržela, nenechati se více operovati. Mezi tím většily se bolesti, a byly někdy velmi velké, zatvrzení se rychle rozšiřovalo, rostlo, tak že sestra v únoru 1869 důstojné matce do Prahy psala, že bezpochyby lékaře uposlechne a opět operovati se nechá, anť to jediný prostředek zachránění by byl. Lékař se byl vyjádřil, že to tak jest, a operace teď tak snadnou nebude jako dříve by byla bývala, pokud zatvrzení ještě malé bylo. Nemocná sestra odebrala se 9. února do Brna, by se nechala operovati. Jakmile tam přišla, oznámila tamní představené, že vykonala pobožnost k Matce Boží Filipisdorfské, a obrázek této milostné Matky na ránu si vložila.

Když hodina přišla (10. února), ve kterou lékař se objevil, by operaci předvezal, posadila se sestra Augusta v pravé smrelné úzkosti vedlé svého lůžka, by napřed

ještě jednou nemocné místo ohledati nechala. Lékař se při tom choval jako vždy mlčky a vážně. Třesoucím hlasem tázala se ubohá sestra ještě jednou: Pane doktore, jest toho zapotřebí? A on ještě jednou prohlížel, načež konečně k největšímu udivení všech přítomných sester pravil: Není toho zapotřebí! Užívala jste něco? Zatvrzení se stalo tak nepatrným, že skutečně operace zapotřebí není. Více neřekl; ani potom když mu praveno bylo, že obrázek Matky Boží Filipsdorfské na to přiložen byl. — Tak dalece vypravuji dle listu představené Brněnské na nejvyšší představenou v Praze. Uzdravená sestra psala vlastnoručně 7. února 1869 do Prahy, jak následuje: Předce jsem se k operaci odhodlala; neboť velká jest to pro mne muka, mámli ustavičně bolesti trpěti a činí mne to velmi bojácnou. A též praví lékař, že jiné pomoci není. Vznáším prosby na vše sestry, by se za mne modlily; neboť operace mi velmi těžkou přichází. 10. února má predsevzata býti. Bůh seslal na mne ten křížiček, staň se svatá vůle jeho. — Den po operaci 11. února psala: Má důstojná Matko! Velkou radost Vám zvěstuji: — pomocí Matky Boží Filipsdorfské ušla jsem bolestné operace. Dnes osm dní jela jsem do Brna a sestra Paula šla se mnou k lékaři, by mu má velmi napuchlá prsa ukázala; žláza byla též mnohem větší a zcela tvrdá; též bolesti velké jsem trpěla. A jakmile lékař nemocné místo ohledl, pravil, bych se co možná nejdříve k operaci odhodlala, sic by bylo mnohem hůře. Byla tedy středa, 10. únor, k operaci určena. Já měla před ní velmi velký strach a proto jsem vroucně Boha prosila, by, když to již tak býti musí, mi alespoň tu velkou bázeň odňal, jižto jsem před operací měla. Tu mi přišlo na mysl, že jste, důstojná matko, mi poslala obrázek Matky Boží Filipsdorfské; i vzala jsem jej s velkou důvěrou, položila jej na nemocný úd (to se stalo 7. února v neděli) devítidenní pobožnost započala snažně prosíc Pannu Marii, by mi předce pomohla, ano já jsem jí téměř řekla, že mi pomoci musí. Tak jsem s velkou bázni a úzkostí očekávala den operace. Když tento den přišel, zdálo se, že se mé trpící místo na prsou již lepší, nechtěla jsem však tomu věřití, poněvadž se člověk sám nejvíce může klamati. Uzázala jsem to místo též sestře Paule a ta mi pravila, že se jí také zdá, jakoby se bylo zlepšilo. Tak jsme očekávaly lékaře k operaci — konečně přichází — všechno bylo již přichystáno — já se chtěla již vyslékati, doktor však pravil, že napřed ještě jednou dokonaleji trpící místo ohledá. Učinil tak a tázal se mne, jakých prostředků bych byla užívala, an prý se to tak značně zlepšilo, že se mu operace nezdá býti potřebnou. O jak jsem za to děkovala s milými sestrami Bohu a blahoslavené Matce Boží prosíc ji srdečně, by co započala, též i dokonala a já opět úplně zdráva byla.

21. února, tedy jedenácte dnů na to, psala tatáž sestra své důstojné matce, že se nemoc ode dne ke dni lepší, bolesti téměř docela přestaly, a dříve tak velká opuchlina se velmi zmenšila. Sestra opět ozdravěla, mohla později opět na dříve trpící straně ležeti, což dříve po mnoho let učiniti nesměla. Z vděčnosti přinese nějakou obět ku stavbě chrámu Páně ve Filipsdorfu.

Během měsíce dubna 1869 byla v Hlubčicích v pruském Slezku jedna chorobou ducha sklíčená panna jménem Berta Sacher přímluvou Bohorodičky Filipsdorfské uzdravena. Sestra uzdravené zdělila mi ohledem té věci toto: „Nezazlíte mi, že ke cti Boží a k větší oslavě Blahorodičky Vám toto zděluji. Má sestra byla již po třetí chorobou ducha sklíčena (geisteskrank). Když byla po druhé onemocněla, dána byla do blázince, odkudž se zdravá navrátila. Rok na to onemocněla po třetí a byla opět do ústavu toho dopravena. Po 10 měsících a 17 dnech poslali nám ji nazpět s tím dokladem, že jest nevyhojitelná. Po 9 měsících žila tedy u nás ve velmi smutném

stavu, totiž od 20. června 1868 až do polovice března 1869 a nyní měla do zaopatřovacího ústavu dopravena býti. To však bylo pro nás hrozné. Vzali jsme tedy s velkou důvěrou své útočiště k nejblahoslavenější Panně. Již mnoho jsme byli o jejím milostiplném se zjevení a o zázračných uzdraveních ve Filipisdorfu četli; a proto pravila jsem ke své matce a druhé sestře: vykonějme předce devítidenní pobožnost k Matce Boží Filipisdorfské. Pošleme též něco k doteknutí se svatého místa a započneme se zbožnou důvěrou v jistou pomoc Rodičky Boží naši devítidenní pobožnost.“ To jsme tedy učinili. Ve čtvrtek před pašijovým týdnem započaly jsme svou pobožnost za nemocnou sestru, já, má matka a druhá sestra a přijaly v čas pobožnosti svaté svátosti. Denně lepšil se stav nemocné, tak že čtvrtého dne po ukončení pobožnosti k zdravému sebevědomí přišla, svou nemoc poznala a my opět skoro po dvou letech s ní rozumně mluvití mohli, jako za dnů jejího zdraví. Převelká byla naše radost přece však spojena s tesknoutou. Až posud neměla ještě žádného spánku a protože jsme se obávali jakož i ona že opět onemocní; avšak ještě v tomtéž týhodni obdrželi jsme do Filipisdorfu zasláné věci nazpět, jeden šat, jeden penízek nejbahoslavenější Panny a jeden kapesní šátek z milostného místa a zopočali na novo svou pobožnost. V brzce mohla sestra spáti. Mezi tím přiblížil se 30. duben, kteréhožto dne sestra za churavou na duchu uznána a do zaopatřovacího ústavu dopravena býti měla. 30. duben nastal; i přišla úřední komisse pozůstávající ze dvou lékařů a třech úředníků, kteráž ale naši sestru za úplně zdravou uznala. Za to máme přímluvě nejbahoslavenější Panny co děkovati a těšíme se ještě až podnes (list dán 31. července 1869) nad jejím zdravím a doufáme s důvěrou, že nejbahoslavenější Panna Maria nás i budoucně ochrání a svou laskavou přímluvou nepřipustí, by sestra opět onemocněla.

(Pokračování budoucně.)

Svatí patronové stavů a řemesel.

Sv. Maximus.

Nejsme pro tento, nýbrž pro onen život stvoroeni; tento však život, kterýž na zemi trávíme, má nám býti jen nápomocen k dosažení života onoho nikdy nehybnoucího. Toť tedy náš cíl, toť naše povolání; všech sil duševných a tělesných máme jen k tomu použití, bychom toho tak velkého cíle dosáhli a se ani na okamžik od něho neodchýlili, jeho s myslí nespustili. Avšak tu se nám naskytá otázka, jestli v každém stavu toho svého cíle dosáhnouti můžeme. Ano, každý, ať bohatý neb chudý, učený neb sprostý, panovník neb poddaný, nejen že může nýbrž jest i povinnen za svým cílem neodvratně kráčet. Na důkaz toho slouží životy svatých a světic Božích, kteří za svého pobytí na této zemi v tomto v pravdě slzavém údolí ne na trůnech císařských neb královských, stolci papežském neb biskupském seděli, aniž rodinám šlechtickým neb bohatým připočteni byli, nýbrž ze stavu sprostického bud pošli a prací rukou svých se živili aneb bytby co do svého původu členy rodu šlechtických neb bohatých byli bývali, všechno opustili a z lásky ku Kristu ta nejnížší zaměstnání a práce vykonávali. Jest sice pravda, že nám legendy jen malý počet svatých a světic udávají, kteří ze sprostého rodu pošli koruny nebeské dosáhli. Jaká jest tedy toho příčina?

Za starých dob měla každá šlechtická rodina svého dějepisce, jehožto po-

vinností bylo, všechny důležitější události rodinné zaznamenati. Když tedy se stalo, že některý šlechtic modly opustiv k víře Kristově se přidal a pro ni svou krev vycedil, tu ovšem zaznamenali přátelé jeho, že ten neb onen úd rodiny jejich bohy opustiv potupně život svůj skončil. Když ale poznenáhlu víra křesťanská se stala všeobecnou, tu ovšem rodiny šlechtické si poznámky a zápisky ve knihách rodinných jinak vykládaly a jmena takových reků zvelebovaly, je o pomoc a ochranu vzývaly. Při každém statku šlechtickém žil velký počet otroků, kteří všechno potřebné pánu svému učiniti museli a proto tedy byla všechna řemesla jimi zastoupena. Poměr mezi sluhou a pánem nebyl ještě takový jako nyní. Mezi pánem a otrokem byla propast, která se vyplniti nedala.

Život otroka měl u pohanského šlechtice menší cenu nežli zvíře; vždyť víme, že otroky šelmy, ryby a pod. krmeny bývaly. Když se tedy takovýto otrok víře křesťanské přivtělil, tu nebylo žádného, kdož by byl poznamenal, že ten neb onen chudas stal se nevěrným svým bohům a Bohu cizému neznámému se koří. Takovýto otrok nemusel právě pro svou víru býti mučen; onť mohl své povinnosti co křesťan dokonale vykonávat a život v pravdě svatý bohumilý vésti, zároveň však choutky svého pána životem zaplatiti. Kdo by tu pochyboval, že sboru svatých a světic připočten nebyl, anižby svět častokráte o jeho zmizení jen dosti malé měl známosti? To jest jedna příčina.

Druhá jest následující: Pronásledovatelé křesťanstva měli to obzvláště zaměřeno na hlavy církve křesťanské; neb se domýšleli, že jestli ty k odpadnutí přivedou, ovečky bez pastýřů jisté záhubě nikterak neujdou. A proto jen s těmito širší zavedeny bývaly výslechy, kdežto obecný lid beze všeho výslechu častokráte v celých houfech usmrčen byl, jako k. p. legie Thebanská, 50 mudrců, ježto byla sv. Kateřina svou výmluvností porazila a do lůna víry křesťanské přivedla, kteřížto za císaře Maximina ohněm se světa sešli dvě stě vojnů se svým vůdcem Porphyriem též za císaře Maximina asi okolo roku 307; tu zajisté jmena jednotlivých jakož i jejich stav nemohl býti zaznamenán. Častokráte se stávalo, že vraždění bylo tak strašné a krveprolití tak velké, že až ulicemi krev tekla jako nějaká řeka; tak se dovídáme o takovém hrozném krveprolití v Lyoně. Tu, jak vypravuje sv. Řehoř Turonský, tekla krev potokem po ulicích, nebo město obklíčeno bylo vojskem a devatenáct tisíc křesťanů i s biskupem svým Irenejem, jenž církev tu dvacet let řídil, zavražděno na potkání na ulicích, tak že město takměř obyvatelů prázdnou zůstalo. Kdo měl zde jmena všech naznačiti? Z toho tedy vidno, že častokráte jen jmena pastýřů, jenž s celým svým stádem zavraždění byli, poznamenána jsou.

Mimo to zaznamenána též jmena učenců svatých, kteří svými spisy víru křesťanskou proti nátlaku pohanskému hájili. Zvláště ale velký počet panen máme z tohoto času, jejichžto krása a sličnost smyslnosti ukrutníků velmi lahodila a proto rozličných prostředků užívali, by je od víry křesťanské odloudili a svým choutkám povolné učinili. Ony však rekovně odpírajíce zlost ukrutníků u větší ještě míře popudily a mukami, jaké se jen mysliti dají, trápeny věrností svou ženichu nebeskému neporušenou zachovaly. Mimovolně se myslí vnucuje otázka: Co by učinily panny věku našeho v takovéto případnosti?! — Však dosti o tom, později až se příležitost naskytne něco více. Co poslední příčinu uvádíme tu, že bytby i jmena svatých, kteří z rodu sprostějšího byli pošli, zaznamenána byla, se jejich stav obyčejně neznamenal, napsalo se pouze: Svatý Maxim podstoupil smrt mučednickou za císaře Decia a t. d.

Vzdor tomu tedy, že svatých stavu nižšího málo známe, musíme se předce

domnívati, že počet jejich velký jest, neboť kdo byli první údové církve? Chudí rybáři a Kristus sám praví, že chudým evandélium se zvěstuje, an dí u sv. Matouše v kap. 12 v 4—5: „Jdouce zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očistují, hluchí slyší, mrtví vstávají vzhůru a chudým se evandélium zvěstuje.“ Vždyť chudí raději otevírají ucho své pravdám božským, any jim v jejich bídách a svízelných mocnou útěchu a posilu poskytují a odměnu v nebesích slibují. Čím chudší kdo, tím podobnější Kristu — ovšemť když chudobu svou s radostí snáší a ji Bohu obětuje — kterýž ze všech chudých ten nejchudší byl, an neměl ani místa, kde by svou hlavu položil. Jásejte tedy chudí a snášejte s tichostí bez reptání, s oddaností do vůle Boží svou bídu; nenaříkejte a nebědujte, když býváte od boháčů a neznabohů opovrhováni a posmíváni, ale plesejte v duchu, že jste byli za hodny uznáni, Kristu se státi podobnějšími, kterýž posmíván, uplván, poličkován a potupným zrakům na odiv postaven byl. A hle co jest Kristus a co jste vy? Kristus syn Boží, nevinný beránek, trpí ale, aby vinu našich hříchů smazal. I vy trpíte, ale ne za chřichy jiných alebrž za své vlastní poklesky, jimiž tak mnohonásobně Boha urážíte a Krista na novo ukřižujete. Nevyzpytatelní jsou soudové boží. Kdo ví, jestli moudrost božská s vámi něco obzvláštního nezamýšlí? Neposkytují vám příležitost, tresty, jež byste v očisti vytrpěti museli a z nichžto nejmenší mnohonásobně větší jest nežli ten největší trest, který si jen pomysliti můžeme, zde na této zemi za svého živobytí odkáli a co čisté holubice do slávy věčné vejíti mohli? Zvláště k vám dělníci se obracím znaje vaši bídu a nouzi, jak mnohonásobně utlačováni a o mzdu připraveni býváte; nicméně zmužte se, snášejte trpělivě, co vám uloženo, majíce na paměti, že zadržaná mzda volá o pomstu k Bohu; obraťte zraků svých na ukřižovaného Spasitele a přirovnejte své bolesti a svůj žal k bolestem jeho a náleznete, že takměř nic netrpíte. Proto ještě jednou volám: „Zmužte se“ a následujte příkladu světce, kterýž roven vám prací rukou svých se živil, **Maxima** nádenníka.

O rodišti jeho a mládí nepraví nám legenda ničehož; zprávy o něm započínají výslechem před pronásledovatelem křesťanů. Smrt mučednickou podstoupil za panování císaře Decia, jehožto krutovláda od roku 249 až do roku 251 trvala. Ukruťník ten si obral za svůj hlavní a jediný úkol modloslužbu pohanskou do hrobu již klesající k novému životu vzbuditi, za to ale křesťanství zničiti a všechno, co jméno křesťana mělo, ze země docela vyhladiti. Vydal rozkazy na všechny úřady, by křesťané jímání, před soud přivedeni a k modloslužbě nuceni byli. K tomuto cíli postaveny byly v síních, kdež výslechy držány byly, smrtící nástroje, na něžto pohled hrůzu a strach v každém méně statečném vzbuditi musel, jakož rozohněné železné postele, panve, skřipce, kola, kleště. Aby ale rozkazy tak ukrutné dokona vyplněny byly, určené byly tresty pro úředníky, jenž by těchto rozkazů si nevšímali. Než hrdinové křesťanští ne se strachem a úzkostí nýbrž s radostí a potěšením patřili na nástroje ty, kteréž je z tohoto slzavého údolí, z toho života kratičkého plného svízelností a bolestí uvéstí měli do ráje nebeského, života nikdy nehynoucího plného blaženosti a slasti, kde smrt více nepanuje; a proto davem se hrnuli k soudci vyznávající se býti křesťany a toužíce rozděleni býti, by mohli kralovati s Kristem; a mezi těmito reky křesťanskými byl též svatý Maxim, váš ochránce a přimluvčí dělníci. Maximus byl polapen v asiatské provincii Mysii a vlečen před soudnou stolicí tamnějšího místodržitele Optima. Tázán byv od něho po svém jménu a stavu pravil: „Mé jméno jest Maximus, jsem svobodník a křesťan.“ Optimus pokračoval dále: „Čím se zabýváš, jaké jest tvé povolání?“ Maximus: „Pocházím z rodu sprostého a žívím se svou denní

prací.“ Optimus: „Znáš rozkazy, jež před nedávnem náš nepřemožitelný císař a pán vydal, by všichni křesťané svých pověr zanechali, císaře co svého nejvyššího pána, jemuž vše podřízeno jest, poznali a bohům, kterých on ctí, se klaněli a jim oběti přinášeli? Obětuj milý-li ti život; nebudešli obětovati, hrozným tě vydám mukám.“ Maximus: „Toť jest to jediné, po čemž jsem již tak drahně časů toužil, by mi popřáno bylo, tento strastiplný a pomíjející život změnit za život slastiplný, nikdy nehynoucí!“ Nyní rozkázal místodržitel jej holemi bít; mezi tím mu ale ustavičně domlouval, by obětoval a muky své se sprostil. Maximus však odvětil: „Co pro jmeno Ježíše snáším, to nepovažuji za bolest alebrž za milost. Nebo přestoupím-li zákony mistra svého božského, pak mne teprv očekávají tresty pravé, bez ustání trvající.“ Optimus jej rozkázal na mučidlo roztáhnouti opětně mu domlouvaje. Odpověď Maxima ale byla: „Zachráním duši neobětují-li, pakli obětují, ztratím ji. Bolest, jižto mi hole, pařáty a oheň způsobují, necítím, an ve mně sídlí milost Kristova, kteráž mi zjedná blaženost na přímluvu všech svatých, kteří v stejném boji slavného vítěství nad vaší ukrutností dosáhli a nám příklad vytrvalosti k následování zanechali.“ Zahanben zmužilostí tohoto reka křesťanského pronesl Optimus konečně rozsudek: „Jelikož Maximus poslouchati se zdráhá, má ukamenován býti, aby tím dostatečná výstraha ostatním křesťanům dána byla.“ Na to uchopili pochopové, bídní to konatelé nespravečnosti, statečného bojovníka Kristova, by jej před zdě městské ven vyvedli a tam na něm trest vyrčený vykonali. Na své cestě k popravišti jakož i na popravišti samém podlehaje dešti kamenovému neustával chváliti Boha a děkovati mu za tak velkou milost, kterouž jej nehodného sluhu obdařiti ráčil, že v boji nepodlehl alebrž nad svými nepřátely vítěství dobyl. Tak skončil tento statečný hrdina Kristův, jehožto zásadou bylo: „Po nebi toužím ne však po tomto pozemském životu.“

Každý, kdo strasti toho pozemského života alespoň jen poněkud okusil a o blaženosti nebeské bytby i dosti slabé ponětí si utvořil, musí se zásadou toho světce souhlasiti. Ačkoliv svatý apoštol Pavel, který až do sedmého nebe vytržen byl, tvrdí, že žádný lidský rozum není schopen takové slávy a blaženosti pojmuti, snažili se předce svatí Otcové alespoň nějaký nástín blaženosti nebeské podati. Tak píše sv. Augustin: Svatí v nebesích požívají na Boha patřice života věčného, věčně blaženého, kde radost beze smutku, pokoj bez namáhání, sláva bez závisti, bohatství bez ztráty, hojnost bez nedostatku, život beze smrti, věčnost bez porušení, blaženost bez strasti přebývá.

Modlitba k sv. Maximu:

Nejdobrotivější Bože, náš všech Otče laskavý! račiž naše vroucné prosby vyslyšeti a nám na přímluvu svatého mučedníka svého Maxima tak velkou touhu po slasti nebeské v srdce naše vlíti, bychom ji stále na paměti majíce všemi rozkošemi a strastmi tohoto světa opovrhovali a raději všechno i smrt podstoupili, než nevyšlovné slasti nebes pozbyli. Amen.

Prozřetelnost Božská.

Francouzský kázatel P. Beauregard měl v jednom Pařížském kostele krásnou řeč o prozřetelnosti Božské. Po kázání odebral se do svého obydlí. Tu žádal jakýsi cizinec s ním mluvit. P. Beauregard jej předpustil a táže se, co by si přál? I odpovídá cizinec: „Velebný pane! přicházím právě z Vašeho kázání a v pravdě musím

vyznati, že jste výborně kázal, nedá se to snad ani lépe říci. Mistrovsky jste dobrodiní Božské prozřetelnosti líčil, avšak přiznávám se Vám, že tomu nevěřím; neb dle mého úsudku není žádné prozřetelnosti. Poslyšte ale dříve, co mne k tomu pohnulo, tvrdit, že není prozřetelnosti. Jsem stolářem, mám ženu a tři děti, jsme spořádaní lidé, rádi pracujeme a nikomu neublížíme a předc jsme teď velice nešťastní. Jeden z dlužníků mých zbankrotoval a tím jsem i já zničen. Mám jistý dluh do 30. toho měsíce zapraviti a nemohu platiti, a to by bylo ponejprv, co bych své poctivé jméno pošpínil. Hanby takové nesnesu! Již jsem všude u svých známých a přátel hledal pomoci, ale všude bez výsledku. Smrt učiní tomu konec.“ — P. B. povstana otevřel svůj sekretář, vytáhl z něho 100 luisdorů a dává je onomu cizinci právě tato slova: „Příteli! zde máte 100 lsd., sám bych nebyl s to Vám je darovati, ale před několika dny zaslala mi kněžna z N . . tyto peníze, zplnomocnivši mne, abych je dle své vůle mezi chudinu rozdál. Mohl jsem penězi těmito více rodinám pomoci, avšak Váš příchod a okolnosti, v jakých se nacházíte, dávají mi příležitost nahlednutí poněkud do nevyzpytatelných záměrů prozřetelnosti Božské. Přijmětež těch 100 lsd. a zaplaťte svůj dluh; veřtež však ve prozřetelnost, která má tisícero prostředků a cest, člověku ukázati, že tam na nebesích bydlí Bůh, který se ne nadarmo od nás „Otcem“ jmenovati dává.

Kdo by z nás neselhal? — „Já!“

Před několika lety byla u jednoho měšťana v městě N. četná společnost shromážděna. Ve společnosti té nacházel se též jistý mladý kněz. Náhodou rozpředla se rozprávka o smrti.

Jeden ze společnosti pravil: „Kdybych si směl smrt voliti, tak bych volil smrt na bojišti. Tu v oblaka dýmová zahalená přichází smrt nepozorovaně ve způsobu kule — jen okamžik — a člověk skončil se ctí běh života svého.“

Jiný pravil: „Tak bych si nepřál umřiti, bojiště má vždy cosi hrůzyplného a strašného do sebe, ale kdyby mne tak smrt překvapila ve spánku, kdybych byl v okamžiku mrtev, to by bylo snad nejlépe.“

Jiný opět řekl: „Tak bych již dokonce nechtěl umřiti. Komu ještě starostlivý otec, milená máť, věrná choť, nadějeplné dítě žije, ten si přeje, aby se se svými miláčky rozloučil. Ano i kdy člověk docela osamotnělý jest a má se z toho světa odebrati, přeje si, by se se svým Stvořitelem smířil. Neboť umřiti není žádná hračka. A proto kýž by mi Bůh přede smrtí popřál času k rozloučení a přípravě!“

I onen kněz byl tázan, jakou smrt on si přeje? „Jakoukoliv,“ odpověděl, „jen aby přišla po vykonaném dobrém skutku.“

Pak se mluvilo o rozličných způsobech násilné smrti, obzvláště o smrti, jakou mnozí svatí utrpěli.

„Představme si,“ pravil jeden ze společnosti, „muka sv. Vavřince. Jaká je to bolest, když si člověk jen prst popálí. Teď ale by na tebe čekali katané, aby tě hodili na rožeň, pod kterým se žhavé uhlí udržuje, aby muka déle trvala. Kdo z nás,“ ptá se tu vypravovatel, „by neselhal, věda, že lži se může od nesnesitelných muk a bolestné smrti uchrániti?“

Všichni mlčeli. Tu ale ozve se jemné ale pevné „já“. Hlas ten pocházel od onoho mladého kněze a hlas ten slyšela i prozřetelnost Božská, která všechny osudy lidské řídí a spravuje. Tuhá zkouška čekala na mladého toho kněze.

V září toho roku vypukl v tom místě strašný požár. V okamžiku stálo téměř

celé město v jednom plamenu. Strašný tento živel nešetřil ani paláců nádherných ani chatrčí bídných. Tak i mnohý život lidský padl v obět rozbouřenému živlu.

Tu spěchá mladý kněz na místo neštěstí, aby těšil, pomáhal a umírající do lepšího života doprovázel. Jest to ten samý, který pravil: „Já bych neselhal“ ale uhlídáme! Tu uprostřed hluku a křiku slyšet pronikající křik z dětských hrdel pocházející. Tam z oken onoho domu, který právě plným plamenem hoří, patří osmero hlav dětských, žalostně volají o pomoc. O ubožátka! zahynou v plamenném moři. Kdož by se také opovážil pokusiti se je vysvobodit!

Avšak tu spěchají dva vojáci, s nimi kněz. „Muži, spojme se!“ zavzní hlas onoho kněze, „ať díky ty nevinné z ohně vysvobodíme. Bůh bude s námi; se zalíbením pohlíží On na naše počínání. Pojdte, nasledujte mne,“ a již pádí do vnitř hořícího domu. „Pojdte,“ zní to zevnitř, a šlechetní vojáci nezůstali pozadu. Již, již běží jim kněz vstříc nesa dvě z dítek na rukou a třetí majíc ručky ovinuté kolem krku jeho. Na čele vidět spáleninu i roucho kněžské popáleno.

Dítky jsou odevzdány, již opět pádí nazpět. Tré dítek opět zachráněno. Se zářícím zrakem spěchá pro dvě ostatní. Již je podává vojákům — avšak tu padá hořící trám a přímo na kněze — v okamžení jest pokoj v ohni a v pokoji v plamenu dokonává mladý kněz.

Kdo druhého dne onen dům vyhledal, našel hromadu popelu a uhlí a v popeli od ohně nestrávené srdce mladého kněze.

Do nebe přijde, kdo jest rozšafným!

Bohatý šlechtic, jenž prostopášný život vedl, pravil jednou ve společnosti přítomnému knězi: „Pravda vel. pane! že to postačí, aby člověk do nebe přišel, je-li jenom rozšafným?“ Kněz ten mu odpověděl; „Šel jsem před okamžením vedle Vašeho dvoru a viděl jsem, že se tam vepř válel v blátě. Pravda pane baronc, ten vepř jest jistě velmi poctivé zvíře? Zda-li pak jej pustíte do Vašich krásných pokojů?“ Baron mlčel. Rozuměl. — „Nic nečistého nevejde do království nebeského!“

Zázračná ochrana.

Jistý Strassburkský list píše: Při prvním obíjení Strassburku padl jeden z nejprvnějších pukavců do ústavu školských sester, a sice do ložnice, kde právě deset dítek spalo. Zpousta byla hrozná; co ale ušetřeno zůstalo, bylo těch deset dítek a socha anděla strážného, v této světnici postavená. Obíjením Strassburku poškozen dům paní Notre-Damských zvláště na vnitřní straně značitě. Zahrada byla na všech místech podryta. Jeden předmět však vyčníval docela neporušený, socha totiž Bohorodičky, kterouž tyto zbožné paní přede dvěma roky postavit daly.

Smutný konec posměváčka, Římský církevní list píše: Do jednoho hostince, kamž obyčejně několik řezbářů přicházelo, donesl jeden z nich jednoho večera zpotvořenou sošku s velkým břichem, kterážto našeho vznešeného panovníka Pia IX. představovati měla. Velký smích z toho povstal. Když však druhého dne ta sama společnost na tomtéž sešla se místě, pozorovala, že ten, jenž onu zpotvořenou sošku byl zhotovil, schází. Den na to odebral se jeden z nich k němu, by jej navštívil; užasněte v jak stavu jej našel. Nešťastník byl již v posledním tažení, neboť náhle neznámou

nemocí podbřší napaden byv břicho nadobyčejně měl oteklé. Přítel jeho uviděv jej v tomto hrozném postavení strachem celý strnul, nicméně však jej povzbuzoval, by se nebal a z hlavy myšlenku tu pryč vypudil, jako by se mu to bylo přihodilo pro onen hrubý žert, jež se soškou spotvořenou si byl dovolil. Nešťastník na to ničeho neodpověděl, ale významně naň pohlednuv ducha vypustil. — Velkýť jest Bůh ve svých svatých (i věrných služebnících) a nedá sobě posmívati.

Bratrstvo nejsv. Svátosti na Moravě a Slezsku.

Náčelník jeden roty loupežnické získal spolku svému mladíka, který byl sice zpustlý a nenávisť proti člověčenstvu naplněn, avšak nedosti odhodlaným se cítil ku vraždění svých blízních. „Nestarej se, synku,“ pravil mu náčelník, „dodám ti chuti i ku vraždění. Jdi bez zpovědi k sv. přijímání a přijímej svatokrádežně.“ Mladík uposlechnuv rady náčelníkovy, cítil se hned po prvním svatokrádežném přijímání již otuplejší, a po druhém a třetím byl s to snad i bratra svého protkati, aniž by se byl zhroutil zločinu a výčitek svědomí. Svatokrádeží ztrácel povahu lidskou, bral na sebe povahu lité zvěře — dábelskou. — To jest pravda dokázaná, že nehodným přijímáním a zneuctiváním nejsv. Svátosti člověk od Boha vždy více se vzdaluje a ďáblu přibližuje a podobá, naopak hodným přijímáním Kristu Pánu vždy více se činí podobným, dobrotivým, pokojným, a trpělivým, čistotným, svatým, Bohu a lidem milým. Toť jest ten první blahý následek častého hodného sv. přijímání a vnitřní úcty před nejsv. Svátostí, užitek neocenitelný pro jednotlivce a celé rodiny. Již pro tuto výhodu, kterou bratrstvo poskytuje obecenstvu na něm se třeba ani neúčastnícímu, zasluhuje všude býti šířeno ode všech milovníků kř. ctnosti a vzdělanosti, a Bohu díky! musíme říci, že dochází skutečně vždy většího uznání a účastenství. Bratrstvo nejsv. Svátosti pod ochranou sv. Benedikta v Rajhradě, které údy na způsob 3. řádu spojuje s celým řádem toho sv. patriarchy řeholníků, čítá od svého povýšení za úplně samostatné (od 6. ledna 1870) po Moravě a Slezsku (rakouském i pruském) údů 1242 — mimo těch, jež z 2. půlletí m. r. téprv se zaznamenají — a prospívá mimo Rajhrad zejména ve farnostech: Náměšť, Hranice, Kroměříž (u sv. Maurice a Matky Boží), Holice a Dřevohostice (na Moravě) a Klinkovice (v rakous. Slezsku), Křenovice, Plš, Hor. Petrovice (v prus. Slezsku.)*

Vždy více zmáhá se bratrstvo stejného jmena, s účelem podoprování chudých chrámů, které již ve všech diecesích českomoravských (v poslední době i v arcidiecesi Olomoucké) kanonicky zavedeno jest.

Nynější duch světový jest víře a životu katol. nepříznivý, právě ale proto shromažďují se věrní křesťané tím více ve spolcích katolických a snaží se jedni (v politických kat. spolcích) zásadám křesť. i ve veřejném životu úctu zjednati, kdežto jiní tichým svým životem a modlitbou snahu oněch podporují. Když lid israelský bojoval proti nepřátelům pravého Boha, modlil se Mojžíš na hoře, a dokud v modlitbě neomdléval, vítězil Israel. Podobně se má se spolky politickými kat. a s ostatními bratrstvími. Lid náš drží ještě pevně na zásadách sv. víry a nerád jividí tupiti a zleh-

*) Zpráva o témže bratrstvu v Čechách, se střediskem u sv. Markéty blíž Prahy, podá se příště.

čovati a hotov jest jí se zastati, — když jen k tomu svými pastýři vhodně bývá veden. Toho přesvědčení jest každý, kdo ve správě dochovní horlivě a nežištně pracoval. Na příklad uvádíme jen jednu farnost Dolní Dobrouč v Čechách, kde horlivým řízením duchovních správců bratrstvo sv. růžence — mimo ostatních bratrstev — během 6 let na 55 růží (825 údů) vyrostlo!

V tomto počtu ctitelů Panny Marie a jejího Syna zajisté nachází se valná část upřímných a horlivých, když bychom již posměvačům nechtěli odmílovati, kteří tvrdí, že ve bratrstvu kat. mnozí jen dle jmena jsou. Poučme všechny zlołajce skutkem, poslušni jsouce napomenutí sv. apoštola Pavla, an dí k Filippenským a k nám: „Naplňte radost mou tím, abyste jednotejného smyslu byli, jednotejnou lásku majíce, jednosmyslni jsouce, jednotejně smýšlejíce; — nehledíce jedenkaždý toho, co jeho jest, ale toho, co jiných.“ Toť jest všem spoluúđům bratrství katolických hlavní a vřelé přání

Pl. J. M. starosty bratrstva nejsv. Svátosti v Rajhradě.

Českým dívkám.

Marianský ústav „dcer lásky Božské.“

Již minulého roku *) jsme mluvili o tom, kterak mnohé našich děv, až v Paříži službu hledajíce na nejnebezpečnější místo a do tělesné i duševní záluby přicházejí, a kterak zlu tomu panny ze spolku „dcer Božského Srdce Ježíšova“ odpomáhají, zaoopatřujíce dobré služby těmto děvkám. Bohu díky! rozšiřuje se ústav ten i po našich krajích, ve všech městech, kde děvám největší nebezpečí hrozí, tak zvlášt ve Vídni.

K odporučení toho ústavu a ukázání jeho důležitosti sdělujeme jednu z mnohých smutných událostí, jak jich často v novinách lze čísti a ještě častěj ve skutečnosti přicházejí.

Správa tato pochází od vysokého úředníka cislajtaaska a spolehlivá jest, an očitým byl svědkem celé události a žádné zvláštní, osobní zájmy ho nevedly v její vypravování. — Ku konci týhodne před sv. Cecilíí r. 1870 nacházelo se na železn. stanici v G. mezi ostatními cestujícími, jenž na vlak do Peštu jdoucí čekali, velmi mladé děvče české, jež svým bázlivým, nejistým se chováním brzo veškerou pozornost na sebe obracelo. Ještě nedoučenou němčinou tázala se co chvilí, zdali vlak již přijel, a jak brzo přijede. Netrpělivě čekala u kasy a sotva lístek si koupila, běžela ihned na dražiště a uschovala se mezi balíky nahromaděného zboží. Brzo se vyjevilo, před kým se ukrývá. Jako litá dračice vrazila na dražiště stará žena, hospodyň to veřejného domu v G., sprovázena jsouc vyzáblou, dlouhou ač mladou ženštinou, o které žádný ani okamžik pochybovati nemohl, že jest v pensionátě u té staré. Obě nemusely dlouho hledati, an nakladač jeden uhersky jim pověděl, kam se ona češka skryla. Tu se vrhly ty dvě jako litice na nebohé děvče, vyzdvihly ji, ustavičně jí bijíce a křičíce, že domů musí, a že je zlodějka atp. Křik ten vzbudil pozornost policie, která se též objevila v osobě pandura jednoho, jenž také ihned rozhodnul — ale po vůli těch dvou dračic v ženské postavě, sám ještě notně třískaje na nebohé se vzpouzejíce děvče. V Uhrách není takového něco snad nic neobyčejného, an všichni docela netečně na hrozné to řádění se dívali. Ne tak však náš neuhér. Nemohl sice přímo se zasaditi, an celý

*) Viz Škola IV. str. 288.

ráz osob při hádce a pranicí té účastných slušně nedovoloval úředníku, a k tomu že-
natému, se ve při míchati, zvláště když pandur, policejník to uherský sám věci se byl
ujal (ale jak!?). Ohlízel se tedy po něčem, co by tak asi autoritě se podobalo, a
obrátil se na představeného stanice, který až dosud celou událost jako by neviděl a
neslyšel a teprv, když vlak byl oznámen, na dražišti se objevil. Obrátil se tedy na
něho s prosbou, aby se ujal nebohého děvčete. Rozhorleně odblafnul představený sta-
nice (šéf) cizince, an prý mu nic do toho není, co se s českou*) děje. — Teprv po
dlouhém domlouvání cizince a vyhrožování, že se stěžovati bude u ředitelství, dal se
pohnouti představený stanice, že se tázal po příčině hádky a po krátké rozpravě se
starou babou rozhodnul, že děvče může odjeti. Více mrtvou než živou dopravili děvce
do vozu II. třídy, kde dlouho ve mdlobách trvala. Některé paní spolucestující ujaly se
jí tu milosrdně a když opět se vzkřísila, vypravovala vše, kterak s ní dábelky bylo
hráno. Stará to historka. Vyloudili ji z Vídně do G. slibováním dobré služby, a při-
šedši na místo určené viděla se ve veřejném hanebném domě. Po celé cestě až do
Peštu nemohlo se zotaviti ztýrané děvče; křeče jí lámaly, a spolucestujícím nic ji-
ného nezbyvalo, než jemu další cestu až do Vídně zaplatiti, an v Pešti v tomto svém
stavu nikterak sléztí nemohla. Událost tato — praví noviny samy — nepotřebuje dal-
šího vysvětlování; smutné dost, že leta P. 1870 za ministerstva Andrassy, Rajner,
Eötvös, Horvath atd. věci takové se dítí mohou.

Přede všemi takovými úskoky náhončích pekla a necudného světa chrání naše
nezkušené a mnohdy dost lehkovážné děvy službu si hledající ústav „dcer lásky
Božské“ ve Vídni (*Landstrasse, Fasangasse č. 4*), který tu od jmenovaného
spolku zřízen jest s dovolením c. k. ministerstva vnitra a c. k. Doln. R. náměstnictví
(dle výnosu od 12. listopadu 1870 č. 33242). — Dobročinný tento ústav ujímá se ne-
toliko děvčat sirotků, je vyučuje a pěstuje až do věku ke službě dospělého, ale při-
jímá každé chvíle děvy službu si hledající, vyhledává jim slušné a dobré služby a po-
skytuje jim po čas jejich pobytu v ústavu úplného zaopatření, vyučuje v rozličných
pracích ženských a jest vždy radou jim i tenkrát, když již ve službu vstoupily. —
Rodičům a děvám do Vídně jdoucím doporučujeme ústav ten co nejvřelej, ubezpečující
je o všestranné jeho prospěšnosti a že rád vyhovuje potřebám našich českých děv,
an údové jeho též se sestavují z českých panen a jakási vděčnost k českám a mo-
ravankám je víže, a z našich krajů dosti podpora se jim dostala, již v plné míře za-
sluhují.

(*Vídeň, Landstrasse, Fasangasse č. 4.*)

Poznámka: Stejný ústav zřídil se právě v Brně na „Nové ulici“. Zdař Bůh!

(Zasláno.)

P. b. P. J. K.

Slavná Redakce „Školy Božského Srdce Páně“.**) K novému roku račtež
přijmouti upřímné přání a tisícíronásobné díky za všecku práci a snahu, s kterou se

*) Inu, dobrý Bože, ti češi a češky jsou v Rakousku snad jen, aby platili a pracovaly, a byli
utiskováni a vlnosti jiným ke službám byly!!

**) Všelická podobná psaní, jež zvláště při obnovování předplatného dosti čteně nás docházejí,
neuverejňujeme pravidelně nikdy, považující je více za upřímné povzbuzení nás k dalším
pracím; jedinou výmínku činíme s dopisem tímto, an jest zároveň statným připsím panen
českých k ostatním pannám a družkám, a protož mu i přejeme z plna srdce, aby byl
zrnem na úrodnou půdu vsetým.

Redakce.

o vydávání „Školy“ starati ráčíte. K díkům nejuctivějším zavazují nás příčiny mnohonásobné; nebo v času nynějším zlém jest „Škola Božského Srdce Páně“ pravou útěchou všech, kteří nahlízejí, že ničemné a bohaprázdné noviny rozličného druhu veliké škody svatému náboženství činí. Nebo „Škola Božského Srdce Páně“ jest věrným základem korábem Noemovým, kde mohou naslouchati sladkým slovům Kristovým, jako v zamilovaném Jeho Kafarnaum.

A poněvadž víme, že miláček Páně, svatý Jan odpočívaje na Božském Srdci Páně obdařen byl nad jiné uměním nebeským, proto vážíme si přednášek Školy tím více, neboť jsou rovněž z tohoto Božského Srdce čerpány. Povznášejí se nad mnoho jinými časopisy jako orel nad ptactvem, přinášejíce nám od slunce světla Božského moudrost jedině pravou, ryze náboženskou. Tato nebeská moudrost, jenž tak často podceňována bývá, tať vlastně důstojná, státná a slavná, ta kde byla přijata, plodí mudrce, upevňuje trůny, dává svobodu, osvěcuje a sílí vrchnosti, žehná a rovná poměry států a oblažuje svět veškerý; ta sama předčí a zahanbuje všecky osvícené novomodní liberály.

Statné Tyrolsko, jenž před sto lety Božskému Srdci Páně, tomuto zřídlu moudrosti, zvláštním a slavným způsobem se zasvětilo, dosvědčuje náboženskou svou stálostí, že pod ochranou Jeho nejbezpečněji jest žíti.

Než uznalost naše neuspokojuje se toliko vyslovenou vděčností; přání naše touží také k tomu, co by na nás bylo, odběratele blahonosné Školy a užitečné Biblioteky rozmnožiti.

Sousedé městští i vesničtí zakládají nyní pilně katolicko-politické besedy; byloby zajisté také užitečné, kdyby družky naše, dcery i matky české i moravské, upozorněny byly na dobré užívání nedělního času, a aby tvořily spolky, v nichž by Školu a Biblioteku pilně čítaly, aby mladé dívky naše měly nějakou náhradu za to, že mají býti zbaveny opakovacích hodin ve škole. To by mělo jistě křesťanským matkám, i jiným k dobrým účelům ochotným křesťankám velmi důležité býti, aby shromažďovaly, posilňovaly a zušlechťovaly dobrým čtením mladších, aby vírem zlých nynějších časů nebyly uchvaceny do záhuby, zpustlosti a nevěry; jestli prvé bývaly takové a podobné spolky učitečny, nyní jsou velmi potřebny; nebo ve vlasti, tolikero zlými spisy zaplavené, potřeba k ochraně zbožnosti a ctnosti hrází mocných, podpory a síly spojené.

Přály bychom! aby přáním naším nebylo opovrhuto; ale aby bylo dle náhledu Veleďstojné Redakce, jakkoliv, ku povzbuzení našich družek uveřejněno. Nebyloby to snad práce marná; jelikož můžeme také již oznámiti, že na základu Školy a Biblioteky nadzmněné, zakládá se již nový spolek mladých dívek v Nebovidech u Kolína, kteréž prosebně do modlitby Apoštolátů odporučíme, jestli možno v lednu na den svaté Anežky panny a na slavnost Hromnic. Jsou to dítky právě asi ze školy vyšlé, aby je Pán Ježíš chránil u sebe, aby budoucně povzbuzovaly k dobrému jiných bližních svých. A proto že se nemůžeme Veleďstojné Redakci Školy Božského Srdce Páně nikterak za všecku práci a starost odměniti, sli-
bnjeme upřímnou modlitbu. Tak v souhlasu svých družek

vděčná žákyně Školy B. S. P.
Anna W.

Z Oustí nad Orlicí 13. prosince.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Únoř 1871.

Číslo 2.

Kterak pracuje tisk XIX. století k záhubě katolického náboženství.

Osvícený tisk a náboženství.

Náboženstvím rozumíme zde: předně a přede vším katolickou církev, pak také všechna křesť. vyznání, která nejsou posud dle nové mody přistřížena a zakrouhlena; konečně i starověrné židovství. V tomto smyslu jest náboženství od osvícenosti připraveno k záhubě. Jedinké náboženství, s kterým se může spřáteliti, jest tak zvané rozumové křesťanství, které se za našich dob velice roztahuje. Toto podrželo z křesťanství jen jméno a vše ostatní svrhlo do propasti. Přes všechno nepřátelství proti náboženství může předce osvícený tisk někdy jemně a dobromyslně psáti; pak hraje úlohu vlka v ovčí kůži. Tak nazývá kat. církev „starým ctihodným ústavem“, ale tento výraz má zcela rozdílný smysl od oněch slov. Smysl jest: kat. církev není už více včasná; aneb: my bychom rádi jí zasadili ránu ale nemůžeme; aneb: může se na to připravit, že se to brzo stane. Proti věřícímu protestantismu a židovství lichotí se, pakli se tím naskytuje příležitost udeřiti na čest kat. církve; aneb jednali se mu o to, odvrátiti kat. lid od církve a přivesti ho skrze protestantism k nevěře jako n. p. v Itálii se stalo.

Toto pokrytství vykládá častější zdánlivé odpory osvíceného tisku z ohledu na náboženství. Jako jsou osvícenosti všechny prostředky dobré, aby zjevené náboženství zničila, užívá k tomu celi příležitostně náboženství samého.

Ze zábavných spisů vyznamenávají se zvláště tři druhy svým podivným způsobem, jakým bojují proti náboženství. Jsou povídky, které jsou beze všeho křesťanství a tudy pohanský jakýsi nástin mají. Přiozdobují své reky zdánlivými ctnostmi, šlechtnými úmysly, vznešeným duchem a jinými čtenáře lákavými vlastnostmi hlásají učení, že i bez křesťanství lze býti dobrým a velikým. Tím staví křesťanství jakožto zbytečnou věc. V některém stupni bere-li se ohled na přirozené dobré náklonosti, výminečně mohou někdy lidé mimo křesťanství nazváni býti dobrými a velikými. Křesťanství ale jediné šlechtí a zdokonaluje přirozené dobro podávajíc člověku prostředky býti v pravdě dobrým a velikým. Na čtenáře činí to ale dojem, jakoby byl toho opak a lidé býti mohli bez křesťanství; a tento dojem se stává tím silnější, čím více povídkou pojmy čtenáře v ctnosti a pravé velikosti se snižují a matou.

Důležitá to příčina zvláště pro rodiče a pěstouny, aby byli velmi opatrní ohledně povídek na pohled neškodných.

Jiný druh povídek je, v nichž sice křesťanství a náboženství vůbec se připletá ale tak, že celá věc tvoří vyučování v náboženské lhostejnosti.*) Psány jsou dle onoho výroku: my všickni věříme v jednoho Boha, žid, turek i hotentot! proto si může každý přistříhnouti své náboženství jak chce. Konec tohoto přistříhování jest ovšem ztráta všeho náboženství. Osoby takových povídek nalezají zcela přirozenou věc, aby každý si své vlastní náboženstvíčko fabricíroval. Oni také málo co nalezají odporého svému vyznání víry. Oni myslí a jednají, jak chtějí a nechají jiné také tak jednati. Pro sebe pohrdají silně všemi obřadnostmi jako něčím, co s náboženstvím se nesrovnává. Vedle toho často ukazují mlkování k lidem, milující dle slov básníkůvých: „Buďte spojeni milionové!“ Oni „klaní se v chrámě přírody“; oni „tuší vyšší vlast“ co pokračování pozemských radostí“; oni prolévají horkých slz v myšlence na budoucí se shledání s těmi, které na zemi „beznadějně milovali“; oni prosí k nebi „ve výlevu náruživosti“ atd.

Takové povídky směřují k lhostejnosti ve víře a tudy k nevěře; neboť lhostejnost jest práh k nevěře.

Konečně jsou povídky, které veřejně a odkrytě proti církvi brojí. Sem patří také rozličné cestopisy a přírodnické rozpravy. Zlomyslné tupení a osočování všeho katolictví rozličně v nich na jevo vystupuje. Brzo musí knězi a řeholníci, brzo bohoslužba a obřady, brzo církevní nařízení býti terčem nestoudných vtípů a nadávek. Biskupové a knězi vyličují se v nich co lidé, kteří dnem i nocí na to myslí, jakby lid opanovali a jeho peníze vyssáli. Mezi řeholníky jsou, zvláště jezuité, kteří v také snaze se vyznamenají, jak nám osvícení fabrikanti knih s napomínáním u vědomost dávají; dle jejich ujišťování jsou jezuité nepřemožitelní ve lsti a piklech rozličného druhu. Proto jest také jezuit v oněch spisech pravidelně líčen co dlouhá, vyzáblá, začernalá osobnost, se scvrklým špičatým nosem, potměšile usmívavými ústy, lichotivým a nuceným chováním se. Zcela jinak popisuje se mnich; ten bývá líčen jako hodně tlustý sládek s holou bradou a s plnými červenými tvářemi, což ukazuje na lásku ku sklepu, kuchyni a blahobyt. Kdežto spisovatel při těchto popisech často svou rozhořčenost projevuje, upadává v hluboký zármutek a melancholii, kdykoliv uvádí čtenáře do klášterů ženských. Ukazuje mu černou budovu s tlustými zděmi a mřížovými okny; za nimi krasotinky odsouzené k beznadějnému životu; neb aby tak spanilá bytost dobrovolně světa se odřekla, není dle osvícených pojmů ani možná, následovně jsou tam zavřeny ze závisti nebo msty: aneb pomátl jí nějaký náhončí klášterů hlavu, poněvadž se očekávalo hezky mnoho peněz od ní pro klášter; aneb konečně učinila ten krok v nápadu těžkomyslnosti pro zmařilé svatby. — Snad objeví se nějaký neočekávaný hrdina, který ji osvobodí atd. . . . Nejhuře jsou na tom jeptišky, musí-li se zpovídat; se zasmušilou tváří vrápne na ni „pater“ a metá na ni blesky boží! Ne — toť hrozné! Ona se svíjí pod jeho nohama a trne strachy — před peklem! Kdyby bylo možná čísti rukopisy takovýchto povídek, tuž by bylo jistě viděti slzy, které kanuly z oka osvícenému spisovateli při vypravování těchto věcí! — Že se nalezají v klášterích tajné komory, podzemní chodby, vězení černá a hrůzná — rozumí se samo sebou.

Bohoslužbě a obřadům také se nevede lépe. Dle osvícených pramenů donáší se „posvěcené křížmo“ od kněze v „ornátě“ pod nebesy a při podkuřování a svícení k nemocnému, aby se mu udělila poslední pomazání; snoubenci se prý při oddavkách

---

*) Viz předlonský článek „Katolický osvícenec.“

mažou sv. olejem; zpovědi prý knězi užívají k tomu, aby se dozvěděli o tajnostech rodinných a aby skrze ženy vládli nad muži; také se udělují při zpovědi „odpustky“ dle velikosti darů, které kajicník přinese; snad se také užívá „svaté Panny“ co odpustitelkyně hříchů.

Než dosti o těchto nesmyslech! V mnohých povídkách jest jich nahromaděno mnoho, v jiných méně. Obyčejně bývá podobný nesmysl osladěn zlomyslným překrucováním katolického učení, potupami a posměchy.

Všechno jest vypočítáno pro nekatolické čtenáře: jest to jaksi výstraha: Buď a dělej co chceš, žij vesele a umři blaženě! jen nebuď přívrženec římské církve, sic veta je po štěstí a ctnosti! Tuto církev — mor lidstva — musíš nenáviděti, jí se vyhýbati, jí přemáhati, kde a jak můžeš!

Jisto jest, že podobné plody osvícených spisovatelů vzdor osvícenosti a vzdělanosti naší doby věřících a poslušných čtenářů v hojnosti nalezejí.

Hlavní mocí osvíceného tisku proti náboženství — proti kat. církvi — jest časopisectvo, které bez unavení na všechny strany svou hrubou střelbou bouří a zuří. Jedni na pohled jsou střídmi, kdežto jiní veřejně a rozhodně co nepřátelé vystupují.

První chovají se vůbec nevinně, chválí sem tam katolíky a jejich věc a jen mimochodem — člověk by myslel že beze všeho úmyslu — zasazují ránu katolicismu. Brzo jest to zpotvořená zpráva o událostech, které kat. náboženství se týkají; brzo rána na biskupa neb církevního hodnostáře; brzo v zájmu tajného spolku neb nepřátel sepsané vypravování. Pakli katolický čtenář něco podobného s pravou oslovskou trpělivostí přijímá, tím lépe; brání-li se proti tomu, ví si vydavatel snadno pomoci. Ona zpráva — napíše potom — vloudila se nám do listu omylem; bylo to nedorozumění; vydavatel neschvaluje v onom sdělení vyslovené náhledy, nemohl ale z důvodů odepřítí jeho přijmutí. List náš — praví se — je katolické věci přízniv; mezi katolíky jsou hodni lidé, znamenití mužové atd. atd.

Ostatně užívá takovýto časopis obyčejných osvícených přísloví, mluví řečí vzdělaných časopisů; on hledí kat. muže v komorách, v kabinetech, v sněmovnách atd. k ústupnosti pohnouti, aby se dobré věci prý neškodilo: „lépe jest — praví — ustoupiti než ztratiti.“ Ovšem kdo jednou podá čertu prst, brzo mu bude muset nechat celou ruku. To vědí „střídmi osvícenci“ velmi dobře.

Než zachovej nás Pane od těchto beránek! Snažíce se jed svůj všemožně ukrývati uškodili katolíkům více než všechny ostatní noviny, které veřejně svou zlost a svůj vztek proti církvi projevují. Počet jejich odběratelů jest často veliký a nejvíce mezi katolíky.

Ostatní časopisy jsou co veřejní nepřátelé katolicismu nazvíce pro ty určeny, kteří kat. církvi buď docela nepatří aneb jen dle jmena jsou katolíci. Ony hledí tu mezeru, která tak mnohé od církve Kristovy dělí, ještě více roztrhnouti; ony všemožně hledí zabrániti, aby se slovo „jeden pastýř a jeden ovčinec“ vyplnilo; ony hledí celý nekatolický svět rozplameniti k nepřátelství a k boji proti kat. náboženství. Vše jim je vítáno, co jen škodí katolíkům a obyčejně dělají z komára vola, jen aby dost uškodily. Nejraději užívají všeobecných výrazů a pakli tyto už nevystačují, pak dělají nové a tak balamutí osvícené čtenářstvo víc a více.

Několik nejhlavnějších výrazů můžeme zde položiti.

1. Náboženství:

Pověra, sděděné předsudky, fanatismus, přemožené stanovisko, humanita, svobodná věda a skoumání.

2. Náboženské vyznání:

Jednota a svornost či tolerance.

3. Kat. církev:

Ultramontáni, klerikální, jezuitská, tmářská, symbolská víra, kněžská nadvláda, stát ve státě.

Uvažujeme je podrobně.

Náboženství jest dle křesťanského pojmu spojení lidí s Bohem, vírou a životem. Náboženství osvícených znamená právě opak toho; proto jest křesťanské náboženství ohavností osvícenosti a poněvadž tato nevěří v jiné, křesťanství ale pravé víry přisouditi nechce, nazývá ji „pevěrou.“ To má znamenati: Křesťanství spočívá na hlouposti a obmezeném duchu. Poněvadž ale skoro 2000 let tolik milionů lidí ku křesťanské víře se přiznávalo, jest to trochu opovážlivé nazývati je všechny hlupáky. Také jest předhuzka pověry drobet hrubá. Aba tedy nepřišli do rozpaku, nazvali křesťanskou víru „sděděné předsudky.“ Kdo tedy co křesťan ve své víře jest pevný, činí se vinna v očích osvícenců přečinu, že se drží předsudků, že svého ducha zavírá před paprsky nového světla. Kdyby mohla býti řeč o politování jeho, tak by se politoval, jako libůstkář lítuje *Grony*, jenž zůstávají při sděděném předsudku, že tuk rybí nejlepší jest lahůdkou.

Velmi často narážejí osvícenci na velikolepé činy a oběti, které mají původ v našem náboženství. Když k. p. vznešený a duchaplný mladík všech časných radostí se odřekne, aby svůj život v největších útrapách a bídách pro spasení divochů obětoval aneb co sprostý voják za sv. Otce krev a život nasadil, aneb když mladá dáma vysokého stavu vyrostlá v samém přepychu, milována a obdivována od rozličných jinochů, své skvostné šaty promění za hrubý oděv milosrdné sestry, aby navždy mohla sloužiti chudým a nemocným a aby mohla vésti život přísný a pohrdaný — když toli se děje, tu snad oněmí tisk? Nikoliv! Upřítí to nemůže, poněvadž všecken svět to dosvědčuje; aniž to může nazvati „pověrou“ neb „předsudkem“; ale předc ví si rady. Nazývá to „fanatismem.“ Fanatiky jsou mu též svatí, jako sv. František, sv. Ignac. Ačkoliv osvícený tisk výrazu „fanatický“ často užívá*), předce bys marně u něho hledal vysvětlení tohoto slova. Musí čtenáři postačiti jeho výrok, že fanatism s rozumem a osvětou se nedají spojití. Pravé vysvětlení, že fanatism stejně znamená jako slepá a zuřivá horlivost pro falešné náboženství, činiloby v mnohých pádech užívání tohoto jména zcela nemožným.

Někdy musí také „zpletenost“ aneb „pomátenost“ aneb „přemrštěnost“ zaujímati místo fanatismu. Tak byl slavný hrabě Stolberg pro své přestoupení ke katolické církvi připočten ku třídě „bláznů.“

Všichni tito fanatičtí a zpletení lidé zaujímali nyní přemožené stanovisko, jak nám troubí tisk. Oni stáli na půdě a základě kat. církve s rozumem a vůlí k Bohu, k nebi, k věčnosti obrácení; dle toho zařídili svůj život a opanovali své náruživosti a pozemské chtíče. Toto stanovisko, stanovisko všech pravých křesťanů, jest ovšem pro osvícence přemoženo. Z církve Kristovy vystoupivše odvrátili Bohu a nebi a věčnosti záda a obrátili se zcela k náruživostem a smyslnosti. Oni stali se osvícenými; místo náboženství, které poroučí „miluj Boha nade všecko a bližního jako sebe samého“, stvořili si jiné — náboženství „humanity neb lidumilství“. Humanita znamená vlastně: lidskost v odporu ke zvířeckosti. Rozumí se tedy tím slovem: vyvinutí a zdokonalení

*) K. p. když církev sv. aneb některý národ svého starého práva se dovolává.

toho, co v člověku jest velké a šlechetné, jakož podmanění a opanování těch náruživostí, které člověka snižují a zvířeti rovna činí. Křesťanství a sice jedině křesťanství působí takovouto pravou humanitu; ono samojediné dává člověku jeho původní důstojnost. Co osvícený tisk se svou humanitou myslí, nedá se snadno říci. Křesťanská humanita v uvedeném smyslu jistě není. Nejvíce užívá tisk toho slova, když v zájmu osvíceného člověčenstva činí pokřik, aneb pakli některý revoluční rek též pro člověčenstvo něco provéstí chce. Dále pak vykřikuje a odvolává se na humanitu, pakli tím hodnou ránu chce zasaditi církvi, jako k. p. stran jeptišky Ubrikové. Ubohý tisk! ten se nakřičel a napsal, až mu típek ochrnul a prsty stuhly a hle! Aby nyní notně nemusel políckovat sama sebe, odvolává a vymlouvá všelijak — Heť! dej pozor na svou humanitu!

Aby církvi kat. více uškodil, vystupuje nepřátelský tisk za obháje horlivého „rovnosti a snášlivosti“. Tato slova jsou sobě velmi blízká a užívají se ve dvojm smyslu. Rovnost ohledně nekatolických vyznání znamená: rovná práva s katolictvím; ohledně katolictví ale: méně práv u přirovnání k ostatním. Tak k. p. musí v státu nazvíce katolickém protestanté a židé alespoň právě tolik práv požívati, právě tak peněžitými prostředky podporováni býti jako katolíci, chceli onen stát činiti nároky na rovnoprávnost aneb tak zvanou „paritu“. Naopak ale může nazvíce protestantský stat protestantům ve všem přednost dávatí, katolíky ale utlačovati, a přede ho tisk nazve rovným — paritetickým. I v nadobro katolickém státu může vláda nadřizovati více cizověrcům aniž by u tisku ztrácela vážnosti a porušila rovnost.

Paritou jemu je také, když na paritetické universitě více jest nekatolických profesorů než katolických. Paritou jemu je, když v protestantské obci katolíci jako ostatní k udržování protestantských kostelů a škol přispívati musí, kdežto pro své vlastní potřebnosti jen sami na sebe jsou odkázáni. Podobné věci jsou tisku zcela v pořádku; ani nemukne, jako obyčejně hned křičí, pakli někde požadavkům nekatolíků hned není vyhověno.

S paritou jest od tisku žádaná tolerance úzce spřízněna. Kat. církve učí své údy proti jinověrcům býti snášlivými ano laskavými, aniž by se jejich bludy schvalovaly. Pravda nedá se spojití s nepravdou. Tisk ale rozumí pod tolerancí něco jiného. Ve jmenu snášlivosti žádá od katolíků, aby vše trpěli a uznávali, co není katolické, lidi a mínění; zároveň platí mu za toleranci, pakli katolíci od jinak smýšlejících všelijak jsou utiskováni, pronásledováni a potlačováni. Důkazů bych mohl podati hojnost.

Tyrolsko platí za nejvyšší intolérantní, poněvadž svou víru zachovati a tudý žádných cizích poselů přijmouti nechce. I Španělsko jest velmi nesnášlivé. Jaké to rozjitření povstalo v redakcích osvíceného tisku, když Pius IX. zapověděl služby boží v amerikánské kapli! Naproti tomu jsou zcela pokojni ti páni osvícenci, když v některých zemích totéž se činí katolíkům, když osvícená vláda kat. spolkům a bratrstvím zbraňuje v zemích jejich žiti; když v Itálii kláštery se vyzdvihují a mniši na silnici se vyhazují; když v Rusku se dávají zákony k vyhubení polského katolictva.

Tolerance také žádá, aby katolíci ve smíšené společnosti o svých náboženských věcech mlčeli, aby jinak věřících neurazili. Neprohřeší se ale proti toleranci nikdo, když oni jinakvěřící u přítomnosti katolíků žerty si tropí z kat. náboženství. Z též příčiny nemělyby katolíci, kde nejsou ve většině, žádných procesů vésti; naproti tomu mohou osvícenci podle libosti odbývati průvody, kterými kat. církve co nejpotupněji se zlehčují, anižby osvícený tisk jednoho slova domluvného pronesl.

Mají-li katolíci něco dobrého, co jim osvícení nepřejí, tu hned křičí: rovnost!

Dělme se! Osvíceným tedy přísluší právo osvojovati sobě, co se jim zdá příhodné, katolíkům ale: všeho se odříci. Také přísluší osvíceným právo, týrati katolíky dle libosti, těmto ale přísluší právo trpělivě vše snášeti. — Takováto parita a tolerance není ovšem ještě dle přání osvíceného tisku všude v modě. Jest posud mnoho mužů, jenž dle jeho zpěvu netancují nýbrž spravedlnost a lásku dobře od osvícené parity a tolerance rozeznávají umějí.

Ultramontáni, klerikální, jezuité, tmáři.

Tato slavná jména patří k hrubostřelbě osvíceného tisku a jejich určení jest: co nejvíce uškodzovati. — Ultramontán jest každý katolík, jenž drží s tím, co jest za horami a tím se myslí papež; tudíž jest každý katolík ultramontán, který uznává církev Kristovu v jejím božském zřízení. U osvícených ale má to slovo další význam; jim platí co ultramontáni všickni, jenž veřejně a bez bázně vyznávají „věřím v jednu svatou katolickou církev“ a dle tohoto vyznání rozhodně se snaží jednati. Každý čistě kat. život, každý čistě kat. čin má se za ultramontánní snahu. Přeje-li si kdo nepovažovánu býti za ultramontána, musí se toužebně chýliti k jejich straně. Ultramontanism nalezá se v dvojnásobné síle v klerikalismu. Klerikální jest dle osvícených pojmů katolík, jenž se neuspokojuje býti upřímně katolickým ale i církevní snahy a boje biskupů schvaluje a podporuje; jakoby se to u každého pravého křesťana nerozumělo samo sebou. Činnost, při níž biskupové a kněži účinkují, jest klerikální, jaké jsme se dožili nyní v Rakousích, kdež nechtějí práva církve dobrovolně vydati hladové osvícenosti v šanc. Mnoho klerikalního nalezá se také v Badensku, kde duchovnictvo i lid statečně se bránějí proti pohanskému manželství a vychování. Kde se mnoho klerikalních nalezá, tam panuje to nejhorší zlo, totiž: pfaismus aneb vláda pfafská. Jaká to ohavnost v 19. století. Pfať jest osvícenci tolik co čert. Kdyby u nich byl kříž v modě, jistě by ho užívali vždycky, kdykoliv by slyšeli slovo „kněz, pfať“.

Nejhorší ale z nich jest: jezuita. Ten jest postrach všech postrachů! Tisku osvícenému jest jezuita soujem lsti, přetváření, vládychtivosti a všeho padoušství, tak že by mohl býti blížencem belzebuba. Z podlosti jezuitské dá se prý vysvětliti, že mají tak ohromnou moc; kněži, biskupové ano i papež a katolická neosvícená knížata jsou do jejich sítí zapřadeni. K tomu přijde ta okolnost, že mají nesmírné bohatství a že jsou nesmírně četni. Odkud mají to bohatství, kde vězí, to se neví dobře; ale jest, a na tom dost; neboť je osvícený tisk svými jemnocitnými nitkami vyčichal. Nápadné ale jest, že nečiní některé penězodychtivé vlády pozorny na to bohatství; snad by se předešlo úpadu!! — Bohatství by ale prý nečinilo jezuitu tak nebezpečným jako jejich počet. Okolo 8000 mužů mají jméno jezuitů. Tisk ale ví s určitostí, že jich jest na světě jako much. — A kdekoliv jezuité jsou, tam kvete prý to tmářské náboženství katolické. My však katolíci děkujeme Bohu, že dal své církvi tento slavný rád a jeho činnost tak velice žehná!

Příčina, proč církevně smýšlející katolíci rozličným nadávkám ze strany osvícenců vysazení jsou, jest jednoduše tato:

Tací katolíci jsou „tmáři“; následují evandélium Kristovo a ne nové „osvícené“; tvrdošijně drží se apoštolského vyznání víry a podrobují se s ochotností zákonům neomylné církve, aniž by v tom spatřovali nějaké sebeznížení.

Jako jezuitu tak očerňuje osvícený tisk i církevní správce. Tisk prý vynalezl, že biskupové nazvíce jsou mužové osobiví a proč? Protože své diecese s horlivostí a dle církevních předpisů spravují, církve rozhodně zastávají a za potřebné neuznávají pro každé slovo a každý čin míti od osvícené vlády „dovolení“ v ruce. Tímto „osobo-

váním“ ale povstává stát v státě. Stát ve státě! a k tomu s cizozemskou hlavou v čele! Žádný revolutionářský spolek neškodí státu tak jako tato zatrolená kněžská vláda. — Státy by zajisté květly, kdyby této nebylo! Že mají lidé také nad tento svět sahající určení, že jest povinnost církve, lidi vésti k tomu určení, o tom nechťjší osvícenci ani slyšeti. Svobodná církev jest pro ně „státem ve státu“ a proto nepřítelkyně politického života.

Katolické náboženství musí pryč! Ale jak? Jak? to nejde! Poněvadž to nejde, snaží se osvícenci přetvořiti církev dle poměrů časových. Tisk vytrubuje, že kat. církev, která po 1870 let blahodárně dle zásad Kristových působila, nyní se přežila a že se musí přispůsobiti času nynějšímu. A když nástupce Kristův vysloví své „nemůžeme“, tu křičí tisk nad nerozumnou tvrdošijností. Osvícenci vědí dobře, že by přetvořená církev chovala v sobě zárodek k úpadu kat. náboženství.

3. Osvícený tisk a politika.

Z rozličných politických čarovných prostředků osvíceného tisku uvedeme jen dva a sice: „Náboženství nemá nic s politikou.“ To zní ovšem velmi nevinně zvlášť vezme-li se ohled na slova Kristova, že jeho království není z tohoto světa. Tisk ale při tom myslí něco zcela jiného.

Předně nemá míti kř. náboženství žádného vlivu na politiku nýbrž jen vyznání víry osvícenců. Zákon křesťanství nesmí se užívati na politiku, sic je veta po osvícenosti! Co by z této bylo, kdyby politika vůbec šetřiti chtěla příkázání: Klaněti se budeš Pánu Bohu svému, nebudeš lháti, nezczizoložíš, nepožádáš statku bližního svého, nepokradeš? Tu by byly všechny revolutionářské a proticírkevní vzpoury nemožné! Ne, politika nesmí jiného pána uznávati, leč sama sebe (mělo by zníti leč osvícenost), a žádných jiných zákonů, leč které sama vydala (mělo by zníti: leč osvícené zásady). My pak prostí křesťané věříme, že Bůh neosvobodil lidí od zachovávání jeho příkázání a že tedy náboženství s politikou má co dělati.

„Náboženství nic není do politiky“ také znamená: My katolíci nemáme se míchat do politiky. Zcela pochopitelné! Mysleme jen na katolické předsudky a zhlouplélost. Osvěta, vzdělanost a blahobyť lidu mohou se dařiti jen na půdě osvícenosti; osvícenci je sami obstarají; my pak nemáme nic jiného dělati než ke všemu říkati „amen“.

„Náboženství nemá s politikou co dělati“ znamená také: politika má býti beznáboženská, aby mohla sloužiti osvícencům co zbraň proti křesťanství brzo pod záštitou všeobecného vzdělání, lidskosti, svobodných umění, tolerance, brzo pro veřejný blahobyť a zdar státu.

Krásné to zásady osvíceného tisku. Všude mají míti přednost osvícenci ale nikde katolíci. Jejich náboženské zásady mají se míchat ano mají se respektovat v politice, ale náboženské zásady katolíků nikde. A věru! Již mnoho dosáhli v Evropě! Jak dlouho se na to Bůh dívati bude — nevím; ale že trest Boží nemine ty, kteří osvícencům nadržují a osvícencům pomáhají jest jisto. Bůh nám dal Synem svým náboženství, tento ustanovil církev sv. a pokud zůstane Bůh Bohem, zůstanou pravdy náboženství našeho nepohnuté a základy církve nevyvratné.

Z á v ě r e k.

Nyní jsi, katolický čtenáři, poznal úlohu a vlastnosti špatného tisku. Nyní tedy víš, jak se ti je k němu chovati. Špatnému tisku jedná se o to, aby království

Boží na zemi bylo zrušeno a království ďábla zřízeno. Když ale tomu tak, netřeba napomínati katolika dobře smýšlejícího, kterou mocnost by měl podporovati. Netřeba ti výstrahu dávat před takovými novinami a knížkami, které ve smyslu osvícenců jsou psány. Máš-li cit katolický v srdci, litoval bys všelikého krejcaru za takové listy, které ti náboženství ze srdce vytrhnouti chtějí a vše, co ti svatého jest, ustavičně tupí a hanobí.

Bohužel nalezá se mezi námi katolíky mnoho lidí, jenž odebírají takové noviny a listy v Praze i v Brně vycházející, rozličné německé, vídeňské listy atd. Ti a tací věru jsou politování hodni.* Kdežto by měli ryze katolické listy jako: „Čecha“, „Blahověsta“, „Školu B. Srdce Páně“, „Vaterland“, „Zábvanou bibliotheku“, „Hlas“ atd. odebírají, aby tím podporovali prospěch katolické církve — posílají své peníze do administrací hltavých vydělkářů. Veliká jest úloha katolického tisku: jako špatný tisk velkomocí jest lži a špatnosti, musí býti kat. tisk velkomocí pravdy a ctnosti; on musí křesťanský život přivést opět k platnosti. Nuže katolické čtenářstvo, pomáhejte kat. tisku seč jste, aby zvítězila pravda!

Učitel wenkowský *)

po delších prázdninách, v nichžto se k dobývání živobytí dokonalejšího s hodinářstvím musel zabývati, zase zvolává dítky své do „Školy“, a upřímně je všechy vítá; mnozí z počtu našeho v roce minulém nedočkali se s námi tohoto nového roku, jsou již na věčnosti — a jistě že svému učiteli nyní děkují, že jim aspoň poněkud k něčemu dobrému pomohl. Budme povděční Bohu, že nás ještě neodvolal z tohoto světa, můžeme se s pomocí Boží ještě něčemu naučiti; učme se ale pilně, snad přijdeme brzy ke zkoušce. Dobře víte, jak se žáctové chovají, nevědí-li čas a hodinu zkoušky, — denně jsou připraveni, denně jsou hotovi oučty klásti z učení svého, denně vše drží v pořádku a pohotově ne jako jiní školáci, jenž vědí na jisto, že teprv za 3 neb 6 měsíců bude zkouška; ti si snad mohou hověti, nemusejí spěchat, mají ještě dost času, ale my — milé dítky! nevíme dne ani hodiny, pročť denně se připravme, denně budme hotovi, den jak den se pilně učme ve „Škole Božského Srdce Páně.“

Především se musí poslední lekce zopakovati; měli jsme číslici 3, kteráž nám znamenala 3 Božské osoby, jakož i 3 Božské ctnosti, ježto jsou: víra, naděje a láska. Tyto 3 ctnosti obsahují v sobě všecko, čehož zapotřebí jest k dosažení života věčného. Důssm dobře víme, že k dosažení života věčného jest třeba příkázání Boží bedlivě zachovávat, neboť to Pán Ježíš sám zřetelně pravil mládenci onomu, jenž se ho tázal na prostředky k dosažení života věčného (Mat. 19, 17): „Chcessli wjiti do života, ostříhej příkázání.“ Nicméně ale říci můžeme, že všechna příkázání Boží v oněch 3 ctnostech Božských jsou objázena, jakož i Kristus Pán sám praví, že na lásce (k Bohu a k bližnímu) všechnen zákon záleží (Mt. 22, 40); podobně i apóstol Páně sv. Pawel píše (1. Tim. 1, 5): „Konec příkázání jesti láska z čistého srdce a dobrého svědomí a neoffemetné wíry.“ Zde vyrozumívá sv. Augustin pod slowem: dobrého svědomí nabějí, poněwadž tato z dobrého svědomí vychází jako nedůvěra neb zoufanlivost ze zlého svědomí. — Tři tedy ctnosti jsou, v nichžto záleží všechna dokonalost křesťanská: 1. víra neoffemetná čili bez

*) Wjz ročník III. str. 83, 277 a 310.

přetvařování; víra je totiž přetvařovaná, offemetná, pakli kdo buď newěří, anebo sice věří ale podle víry žít není; jak svědčí (1. Tit. 1, 16) písmo sv.: „Wyznávají že Boha znají, ale skutky zapírají;“ wyznávají Krista Ježíše jakožto soudce živých a mrtvých, a přece ta živi jsou, jako by neměli žádného soudce; wyznávají, že Syn Boží z nejčistší panny se narodil, sami ale v nečistotě a smyslůstnosti jsou pohřženi; chválí modlitbu, půst a dobré skutky, avšak v skutcích svých právě protivně nepravosti si zalíbují. Všichni ti na zlé cestě se nacházejí, nemají pravou víru anebo dle ní nejednají — a takto do života věčného newejdou; tam jen spravedliví mohou vejít, jenž mají pravou víru, a dle víry také živi jsou. — Druhá ctnost spravedlivých je 2. naděje, anebo jak sv. Pavel svrchu praví: dobré svědomí: neboť dobré svědomí právě působí naději a povyšuje ji k dokonalé důvěře. Kdo nemá dobrého svědomí, nikdy s úplnou důvěrou k Bohu nepřistoupí v modlitbě; nebo jak může někdo se osměliti Boha o milosti žádati, jehožto urazil a pokáním ještě neudobřil? zdaž nepřátele svých můžeme o milost žádati nebo pomoc očekávati od těch, jenž se na nás všim právem hněvají? Podobně bezbožný s důvěrou a nadějí k Bohu přistoupiti nemůže, dokud v hříchu trvá, jak praví písmo: „Naděje bezbožného jest jako peří (nebo prach), kteráž vítr zachvacuje, a jako pěna tenou čká, kteráž vítr roztáhne a bývá, a jako dým, kteráž se větrem roznáší.“ Tím nás Moudrý (5, 15) povzbuzuje, abychom nikterak v stavu hříšném netrvali, ale vždy pokání činili i hned, jakmile kdo to toho nestěší upadl, že Boha urazil. — Třetí ctnost spravedlivých jest 3. láska k Bohu, ale láska pravá nikoliv lichá. Pravá láska pak pochází z čistého srdce, jak praví svrchu uvedeně místo z písmo sv., neboť pravá láska k Bohu a k bližnímu nemůže panovati v srdci nečistém aniž se rozvíjí tam, kde žádostivost po rozkoscích světa se rozprošívá. Pakli tedy i kdo rád se modlí, rád o Bohu mluví a poslouchá pohnut jsa až k slzám, a dobré skutky provozuje — při tom však nečistou lásku k bližnímu svému v srdci utrhává a jiné vášně a náruživosti, které člověka znečišťují a poskvrňují: — ten a takový nemá pravé lásky k Bohu ale jen jí míti předstírá a sebe štálí a jiných swádí. (Bellarmín*), dle něhož tento článek vzdělán.)

Pozor tudíž, milé děti školní! na číslici 3 — tři Božské ctnosti, nejenom víra, naděje a láska, ale jak praví apoštol Páně: „Konec (nebo vrch) přikázání jest lásky z čistého srdce a dobrého svědomí a neoffemetné víry.“ Tuto pravou lásku hleďte sobě všichni s pomocí Boží zaopatřiti, a iť ni až do smrti věrně setrvejte — pak budete zde na zemi dokonalí a po smrti — swatí.

Bo tomto „zopatování“ přístupme s Bohem k novému učení.

Násse nejbližší úloha jesti pro dnešek a pro tento měsíc, číslici 4 dobře vyrozuměti: 4 nám znamená čtyry poslední věci člověka, ježto jsou:

smrt, soud, nebe, peřlo.

D těchto praví písmo sv. (Sir. 7, 40): „Ve všech skutcích svých „pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhrěšíš.“ Bůh sám nás tudíž ubezpečuje, že pamatování na poslední věci člověka jistě nás od hříchů odvrátí a odtrhne; i wizmež tedy, jak bychom tohoto mocného prostředku k uwarování se hříchů ke svému spasení dobře použili.

1. Smrt, to jest oddělení duše od těla, konec života, bez možnosti, v život vezdejší se nawrátiti a ještě naprawiti co bylo zanebáno; tudíž ta velmi mnoho na tom záleží, aby nás smrt nezastihla nepřipravené! o toť hrozná myšlenka! vážný

*) Die Kunst, gut zu sterben. Mainz. Giani's Verlag 1868.

to okamžitě naší smrti, naše nejdůležitější záležitosti na světě, abychom dobře, šťastně zemřeli. Zde na světě, za živa, dá se všecko napravit a změnit zlé a bezbožné se může s pomocí Boží sláti bohabojným a dokonalým křesťanem, kdo otrok ješ hříchu a ďábla pekelného, může s milostí Boží se sláti ještě dědicem království nebeského . . . awšat při smrti, po smrti nebá se nic více napravit, kdo w nemilosti Boží a hoden věčného zavržení zemřel, zůstane už navždy w nemilosti Boží a zavržení ho očekává bez milosrdenství; kdo ale w lásce a milosti Boží zemřel, zůstane vždy w milosti Boží a nikdy nemůže slávu nebeskou ztratiti. Proto také naše věčná blaženost nebo věčné zavržení závisí ob šťastné nebo nešťastné smrti, a proto nejspasitelnější pro nás, na smrt často ano ustawičně pamatowati a se připravowati.

A ta smrt jesti tak jistá! — a zase ne jistá, newí nikdo den ani hodinu smrti, mnohý w sláti, mnohý ale zase we mládí umírá, a co ještě smutnější jest, přemnohý neočekávaně, z nenadání, a tudíž nepřipraven! Proto bude zase nejmoudřejší pro nás, ani jediný den ba ani hodinu, ani okamžik netrwati w hříšném stavu, pamětlíwi napomenutí Kristowa (Mt. 25, 13): „Bdětež, neboť newíte dne ani hodiny.“ A jestli si kdo z nás vědom hříchu, snad hříchu těžkého, smrtelného, neosměluj se čekati na ztřejší den, ba nespolehej se ani na konec dnešního dne neb této hodiny, ba ani dýchati a na co jiného mysleti se neopowaj, dokudš aspoň se srdcem zkroušeným a kajícím hříchy své před Bohem neoželil. Učiň si pravidlem, denně přede spaním svědomí své dobře a bedlivě zpytowati beze všeho ukrývání neb wymlouvání, nejinať než jakobys práwě nyní umíral a na věčnost se odebíral; pakli nic hříšného neshleďš, děkuj Bohu za milost jeho, pakli ale shleďš sebe menší winu, lituj toho srdečně a upřímně a co nej-dříve se z toho wyznej u nohou zpovědníka. Takovým způsobem se stane, že nás smrt nikdy nezastihne nepřipravené.

2. Soud, a sice soukromný hned po smrti člověka, kde ještě leží na loži smrtelné a ještě niewychlábá, a pak soud veřejný, všeobecný w poslední čili soudný den: oba však hrozné a strašné pro bezbožníka, potěšné jen pro bohabojné a spravedlivé — protož dobře a spasitelné, často ano ustawičně na soud Boží pamatowati.

Soud tedy hned po smrti nastává, a kdo w hříchu zemřel, toho duše nešťastná hned, ale hned rovnou cestou propadá do pekla: tělo ještě třeba w měkkých nádherných peřinách se nachází, w hedwábí a kmentu, a duše — už w pekle! Blažící přátelé obstarávají mrtvolu a uctivě ji kladou do rakwe ozdobené, a ďáblowé strkají nešťastnou duši — do ohně pekelného. Hrozná to myšlenka! — Jen kdo w lásce Boží zemře, zcela očistěn ode vši winy i té nejmenší (jako sw. Alois) zasluhuje hned krásné nebe; kdo však s Bohem smířen zemřel, bez hříchu sice ale ještě neučinil pokáním za živa Boží spravedlnosti zádošt, musí w očistci mnoho a trpce splácet co zde na zemi zanedbal. A konečně, když nastane soud všeobecný, před celým světem souzen bude každý zlý i dobrý, bezbožný a bohabojný, wlažný a horlivý, tento obměnu, onen trest věčný má k očekávání; i ty, milé dítě! souzen budeš, pročež za živa, dokud času máš, wiž jakbys někdy obstal na soudu Božím; pamatuj často ano ustawičně na soud Boží, nejinať než jakobys už dnes neb zítra před něj měl postawen býti, neboť „newíte dne ani hodiny.“

3. Však ale smrt a soud by ještě prošly, kdyby práwě ten soud nebyl tak rozhodný, — a tak neslejný ten konečný ortel: buď tresty w pekle nebo (4.) radosti w nebesích. Jedno z těchto dvou i nám připadne, jednomu každému, jak si zaslouží. Ano, snadno se to řekne, kdyby to jen tak příliš rozdílné nebylo — jedno by nás učinilo ovšem věčně šťastné, ale druhé věčně, věčně nešťastné. Peško! ač olem wíry na ně pohlížeti je

hrozné, příliš hrozné, než aby duch lidský s to byl to pochopiti: věčná propast, „do pekla stržen budeš, v hlubokost jezera“ (Jf. 14, 15)! věčné tmy a ouzkości a soužení a trápení a kvílení věčné! Věru bychom častěji na tu míru a trvání trestů pekelných pamatovali, nikdy bychom nehřešili, nikdy nesmolili k hříchu, byť pokuseni sebe větší a prudší bylo; stali bychom se nejen spravedlivými křesťany ale — učiněnými svatými . . . . abychom peklu usšli a blaženosti nebeské se stali účastnými; společnosti Boží, sv. andělů a všech nebesťanů hodni, bez všeho zármutku a bez bázně a bez pláče a bez nemoci, v samých tolika radostech těch nejčistších a nejvyšších a nejblaženějších, v nejvyšší cti a slávě a moci a rozkosti a v bohatství neskončeném a to na vždy a na věky. „Spravedliví pak na věky živi budou a u Pána jest odplata jejich a myšlení na ně u Nejvyššího“ (Moudr. 5, 16). „Čeho oko nemohlo ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nespočulo, to připravil Bůh těm, kteříž jej milují“ (1. Kor. 2, 9). „O podivuhodný přibytku andělský, o vznesený ty paláci nebeský! jak touží duše má po tobě a po Bohu tvém, jenž tě vystavěl a v tobě přebývá! nechť si hříšníci za podíl berou zemi pomíjející, já si chci v tobě připraviti přibytěk a tebe hodným se státi; dožď živo budu, jen po tobě chci toužiti, po tobě Jerusaleme, jenž jsi mou milou vlastí, po tobě vzdychati a slzeti a k tobě spěchati chci až do smrti“ (sv. Augustin).

To dostačí vám, milí žáčkové! k naučení se naší nové číslici 4, pilně se v ní cvičte, dobře si ji zapíšte do srdce, „pamatujte na poslední věci člověka a na věky nezhrěšíte“, to vám co jistý, neomylný výrok pana učitele nebeského sděluje
jeho v mnohem ještě nedoučený podučitel.

Uvahy *) katolika

o bratrstvu svobodných zedníků čili freimaurův.

„Ale v prodlení času i skrze skutečné zkušeni poznáno jest od nás, že víc blesku v slavných výmluvnostech slov a v slibných lahodách řečí z umění jazyků (po čemž všecken svět dychtí) bylo jest, nežli celitost a dokonalost pravdy . . .“ (Ze sněmu bratr. 1546.)

„ . . . . Vy naši zemi potvory,
Pekla synové! ach všickni tam se vraťte zas!“
(Apamis — Jungmann.)

„Mnozí chodí, o nichž jsem častokráté pravil vám, a i nyní s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec jest zahynutí, jichžto Bůh břicho jest a sláva v mrzkostech jejich, kteříž o zemské věci stojí.“

(K Filipp. III. 18, 19.)

Neznám jiné třídy lidstva, pravi Dešámp v předmluvě svého „svob. zednictví“, nevím druhé vrstvy v člověčenstvu, o kteréž by tolik a tak rozdílného bylo se uvažovalo a soudilo jako o svobodných zednících tvrdí jedni, že oni tajní spolkové nijakž nesmí se podceňovati, ano závažnost jejich vzrostla prý více, než pomyslití lze; druzí opět bezstarostně vyhlášují veškerou jejich tajivost za pouhé neškodné hříčky a soustavu bratrstva zpukřelou jmenují veteší. Tu jiní spatřují ve skutečích svobodného zedníka zase jen rejdy revolucionářské, člena spolku za buřiče, nespokojence od kořene aneb jinde za otrockého pochlebníka světské vlády považující. Ten zde velebí a vynáší činnost zedníků, kteříž povznešše se nad obor všeho pozem-

*) Napsány podle Dešámpova „Zednictví svb.“, Kettelerova „Freiheit, Autorität und Kirche“, Filaretova „Theismus und Atheismus“ a A. Stolce „Mörtel f. d. F.“ a „Akazienweig f. d. F.“ a j.

ského náboženství zatoužili prý po vyšší dokonalosti, a onen zarputile odsuzuje i mistra i tovaryše svob. zednictva, poněvadž mrzká snaha obou směřuje prý všecka proti všemu náboženství, proti samému Bohu, proti víře křesťanské a proti katolíkům zvláště. Vychvaluje-li spolky ty obhajce některý pro dobročinnost, lidskost, soucit a útrpnost jejich; dokazuje-li, jak velkou měrou přičinují pokroku, vzdělanosti, milované svobodě a blahodárné bratrské lásce: žehře protivník na ně co drzé pronásledovatele a zavité škůdce církve i státu, sverpé rušitele občanského řádu a společenského pořádku; odsuzuje je co pravé kazisvěty, vši znemravnělosti původy a nešvarů rodinných podpůrce. Bez odporu musíme uznati, že svobodné zednictvo tvoří po všem světě jakýs výmínečný stav, zvláštní tajnou kastu. Ono jediné to jest, o němž tisk mlčí; není církve, jejíž učení i zřízení nebylo by tiskem veřejně přetřásáno bývalo, žádného státu ústavy a zákony neujdou přísnému v tisku posouzení, i nejvnitřnější zájmy osobní bez ostýchání veřejnosti tistěné na pranýř se vystavují: jen o svobodném zednictvu málo neb nic se nepíše, netiskne, jakoby hrůzou uchvacován byl každý, když mluvití chce o strašidle. Abychom tudíž pravého dopídili se a neklamného poznání „Illuminatů či Osvícených bratří,“ chceme k paměti uvoditi tu vše, mnoholi nesrovnalé svrchu a odporné domněnky pravdy v sobě skrývají a pomůžeme, pokud jsme s to, lidu našemu nahlédnouti do ústrojí podobných tajných jednot a odkrýti snažné záměry těchto bratrstev. Nevčasnou bylo by nerozumností a pošetilou liknavostí zachovávatí stálého mlčení o lidech, jimiž jeden mi vyhrožuje, druhý nade všecku míru je vynáší. Proto naši budiž úlohou svobodné zednictvo ze všech stran odkrýti a cenu jeho mravnou i duchovnou odhadovati; nelzeť v pravdě strpěti toho déle, aby ono jediné s výhradou tajilo se poznání našemu, když veškeré výsady nenáviděné se odstraňují. Neštítí-li se freimaurstvo světla denního a soudu lidského, ať neskrývá se tajuplně za zástěrku mlčelivosti! Katolického tisku jest donutiti ony „osvícence“, aby vyšli z dosavadního temna, jeho jest pílén býti dějin „bratrských“, aby každému nade vši pochybnost zřejmy byly aneb záslužnost aneb nehodnost zedňarů, buď blahodárné působení buď šejdířské kejkle freimaurské, i by vyvarovány a staveny byly škody lidmi oněmi snad způsobované. Němci katoličtí daleko nás — ač rozžehnutou že pokroku pochodeň před sebou přednášíme, hlásáme neustále, aspoň v dennících — pilnějšími jsou v oboru tomto vši snažností o to stojíce, aby dokonale a z blízka na zastíněná v zákoutí tovaryšstva stavitelská si posvětili, neštítíce se — jak příkladem jest nám v tom slovuťný bádenský kněz Albán Štolc *) — ani drzých od „bratří“ nadávek, aniž strachujíce se hrozeb mocných „mistrů“.

My tuto seč jsou síly naše učiniti hotovost máme i slibujeme.

O původě a jmennu svobodných zedníků.

„Co zle se počalo,
Zas ve zlu svůj pokrok má.“
(Makbet — Schakspeare.)

„A není stvoření, kteréž by nebylo
zjevné před obličejem Jeho; nýbrž všecky věci
jsou nahé a odkrýty očím Toho, o kterém
jest řeč naše.“
(K Žid. IV. 13.)

Odkudby řád svrchu psaný byl, k otázce té ne jedna dávana odpověď; předpojatí horlivci odvozovali vznik jeho přímo od dávných zasvěcenců tajné bo-

*) Šlechtností známému a neunavnému tomu posuzovateli svobodných zedníků zaslány bylyé od nějakých nestvůr freimaurských tak zběsile psané listy, že neobtěžoval sobě někter

ho s l u ž b y p o h a n s k ý c h C h a l d a e ů , I n d ů , E g y p t a ů , *) a n e b Ř e k ů (m y s t e r i e e l e u s i n s k é **) ; a l e p ř e h n a n á t a d ů m í n k a i o d s a m ý c h m o u d ř e j š í c h „ b r a t ř í “ z a p o v ě t r n o u b á c h o r k u u z n á n a j e s t . N e v í c e p r a v d y c h o v á p o v ě s t , ž e b y z e d n í c í r o d o k m e n s v ů j a ŝ k F o e n i č a n u H i r a m u ***) m o h l i n a z p ě t p r o v o d i t i . N e c h ť v š a k , a ŝ t a k d í m e s D r e m . Š t o l c e m , a n e b A d a m a j m e n u j í f r e i m a u ř í z a k l a d a t e m s v ý m , a n e b N o e , a n e b H i r a m a , č i n a p o s l e d m o u d ř e h o Š a l o u m a : j e s t t o v š e s m ý š l e n o u l ŝ í , a b y t ř í m v á ŝ n o s t i s v o b . z e d n i c t v í p ř í c h í n ě n o b y l o . V p o d s t a t ě n e j s o u d r u ŝ t v a t o h o z p ů s o b u s t a r š í 1 5 0 l e t , j a k n í ŝ e b r z o p o z n á m e ; b y l i ŝ z c e l a j i n ě h o d r u h u s t a v i t e l o v ě , j i c h ŝ j m e n o s e k t a p o j e d n á v a n á z a s v ě p ř i j a l a . — J i ŝ z a d o b ř í m s k ě h o k r á l e N u m y (a s 6 7 3 r . p ř . C h r .) a v e v š e m p o z d ě j š í m č a s e a ŝ d o r o z d ě l e n í m o h u t n ě ř í ŝ e Ř í m s k é v e V ý c h o d n í a Z á p a d n í (v 5 . s t o l . p o K r .) s e t k a t i s e l z e v d ě j i n á c h u m ě n í i t a l s k ě h o n e d b a j e j i n ý c h c e c h o v n í c h s p o l k ů t a k ě s j a k o u s j e d n o t o u s t a v i t e l ů , a n e b r a d ě j i , j a k t e h d e j š í s v ě t j i n a z ý v a l , „ K o l l e g i u m f a b r o r u m . “ K o l l e g i a t a k o v á b y l a z á r o v e ŝ n á b o ŝ o ŝ e n s k ý m i b r a t r s t v y p ř i t o m z ř e n í m a j í c e i k ŝ i v o t u p o l i t i c k ě m u i o b č a n s k ě m u a s h r o m a ŝ d o v a l a s e p ř i z a v ř e n ý c h d v ě ř í c h . V s t o l e t í 1 0 . b y l a b r a t r s t v a t a t o t a k p o E v r o p ě r o z h o j n ě n á , ŝ e p o v o l a t i m o h l i A l f r e d a A t h e l s t a n , v p a n o v á n í p e č l i v í k r á l o v ě a n g l i č t í , č e l n ě j š í u m ě l c e a s t a v i t e l e k o l l e g i í z p e v n i n y n a o s t r o v y B r i t a n s k é , a b y r a d n í a p o m o c n í t o h o b y l i l i d u d o m á c í m u , k t e r a k b y u m ě n í s t a v i t e l s k ě m u s e p ř i u č í l . P o v o l a n í s e š l i s e , k d y ŝ j i s t o t a m i m n o h ý m i a z á p i s y š í r o k ý m i j i m i o d k r á l e i p a p e ŝ e z á k o n y a o b y č e j e k o l l e g i í ř í m s k ý c h s t v r z e n y b y l y . N á č e l n í k y f á b r ů b ý v a l i t e h d y n e z ř í d k a s a m i k n ě ŝ í l a t i n s k é c í r k v e , j a k o ŝ t o h o v š e o b e c n ý n á b o ŝ e n s k ý r u c h n e j e n p ř i p o u s t ě l a l e v y ŝ a d o v a l .

---

z nich v brožurce „Akazienweig f. d. F.“ uveřejniti; a z těch zvláště dva i my bez jiných poznámek čtenářstvu předkládáme ku posouzení velikého ducha a ostrovtipu „Osvícených zedňarů“:

a.

„Pane Albane Štolci! — Vy jste osel!“

b.

„Pane Albani Štolci! — Vy jste podruhé oslem!“

(Bezejmenné.)

(Jeden ze svob. zedníků.)

*) O všech tří nemnoho lze říci; podání o nich od Řeků nám k většinou přešla nejasná jsou a sobě odporují. Povšechně známo buď, že sluhové bohoslužeb těch hvězdopravectvím (astrologií) a vykládáním tehdejší moudrosti se zabývali.

**) Slavily se ku počtě bohyně Živě (Cereře) v městě Eleusis dvojí, malě a velkě. Těmito druhými vychloubají se rádě svob. zedníci, proto buď o nich něco málo povědíno. Tajemstvím slavnosti tě zasvěcovány byly osoby oběho pohlaví a domnívano se o nich, ŝe po smrti vykázána jim budou první místa na luzích Elisia; jakoŝ zanedbání bohoslužby trestem smrti se trestalo. Kdoŝ zasvěcení býti měli posvátným obřadům, obětovavŝe Cereře ve pře a skráně ověnčívŝe myrtou, odváděni byli do chrámu bohyně, na práhu svatyně vodou svěcenou se obmyvŝe. Po tě čteny jsou jim od Hierofanta (prvního kněze) ona „tajemství“ z knihy petronia, tak řočené, poněvadŝ jen ze dvou kamenů sestávala. Na to mámení jsou smyslově kandidátů rozliěnými úkazy; buď zdálo se místo, na němž stáli, pohybovati se, buď ostrá záře jim zraky oslňovala, aneb čirá temnota a hrozný lomoz je děsil, buď ŝe i hřímání a rachot zaznívaly k sluchu a bleskové se viděti dávali. — Prozrazením svěřených mu tajemství vydával se zasvěcence na jistou smrt. Která byla ona osudná tajemství, jinde vhodně prozradíme trestu nemajícě se co bát. (Braktenů v náb. lexik.)

***) Byl králem v Tyru a pilně podporoval stavbu chrámu Šalomounova v Jerusalemě; jiný, byt podobného jměna, byl Chiram, klempíř při stavbě chrámově zaměstknáný, jenž hotovil veliký kovový oltář zápalných obětí; správcem pak všech pracovníků byl Adoniram, a nikoliv jak zedníci udávají jejich smýšlený praotec Hiram.

(Völkerbilder a. d. a. W.)

Takové pak stavitelské jednoty byly ohniskem všeho tvořivého uměleckého ducha; z jejich středu vydány jsou plány dosud obdivovaných velkolepých a obrovských chrámů i světských budov gothických prvního středověku, kteréž ani hlodavý zub dlouhých století, ani ničivé rámě světoborných válek nebylo s to pokaziti. (Novověký pokrok válečnický postarává se — tak jdou stesky odevšad — o to, aby vzácné ty památky umění lidského za své již vzaly.) Mezi tím svobodných zedníků jméno osvojily si poznenáhla ony korporace, když jak církví tak státem pojišťovány jsou jim mnohé svobody, výsady na stavby duchovenské i světské, a poněvadž do spolku přijat býval, pouze kdož mimo stavitelství také výpomocných věd vedlejších byl znalým a je opravdu co svobodné umění pěstoval. Veškeré však ty vědomosti tajili tito pořádkové před ostatním světem, ovšem ani v nejmenším nejsouce společnosti lidské nebezpeční a pevně stojíce při základní ústavě od stavitelů anglických přijaté, zákonům římských kollegií podobné a od Athelstana — jak povědíno — schválené. I přidržovali se řádu takového až do 14. století. Odtud pak nemohouce již umění své ostatnímu lidu nepřístupným činiti a přinuceni pro zachování vlastního trvání přijímali do lůna svého ty nejpestřejší živly, proměnili se tím způsobem v usedlé sbory cechovní po jednotlivých městech. Toho času povstávaly právě tak zvané boudy (obydlí, lóže), čili menší oddělení větších korporací, více neb méně nějakou vzájemností spojované. Poněvadž dále vlády světské jednotám těm přály a nadržovaly, stavěly se lóže ve všech domácích nepokojích obyčejně těsně při straně vládní. Potom pojímány do bratrstev osoby stavitelství buď málo, neb zcela neznalé, byli-li jen proslulého důvtipu anebo v politickém světě a u panovníčího dvora mocné; a to proto se stalo, aby s trváním i předností udělené byly zachráněny. Nedivno tedy buď, dočítáme-li se v prvních dějinách těchto zedníků, že též mnozí z králů dřevní Britanie zapsáni byli za čestné členy stavitelské lóže. Ono přijímání politicky známých mužů dalo se vždy četněji, až v brzku byl počet „čestných“ členů větší samých svobodných zedníků. Nábožensko-stavitelská bratrstva přeměňovala se postupně v politické spolky. — Toutéž dobou, kdy zřízení svobodných stavitelů ve 14. století se původního vzdalovalo, zrušen byl od papeže Klementa V. řád Templářů *) a propuštění rytířové přispíšovali sobě přivtělit se ku stavitelským jednotám. Mnozí pak z nich nakažení záhubným duchem — jakž před tím přemnohé z Templářů províval a od nich „tajnou vědomostí“ jmu byl, v podstatě ale se podobal nejdávnějším kouzlům z orientálského pramene s učením některých nevalných asiatských sektářů pomíšeným — v náruč se vrhnuvše již již se rozpadávajících bratrstev zednických velmi ku plné změně i povahy i účele těchto cechů působením svým přičinili: i zapomělo se takměř z prvu vytknutého cíle a původního rázu. Můžeme tudíž vhodně ony nehodné templáře jmenovati po rozumu Novoročenky belgických zedňarů: „Dědici neb pokračovateli dřevního svobodného zednictva.“ Od této teprvé doby mohli

*) Proslavení druhdy a křesťanům palestinským nad míru užiteční Templáři zhrdnuvše pro bohatá nadání jim od králů i soukromníků činěná, zašli od prvního jim ustaveného úkolu, aby víru obhajovali, a pýchajíce (jak bohužel široce známo) nesmírným bohatstvím stali se trnem v očích některých panovníků, jimž zachtělo se mejetku templářského. Filip, Sličný, král francouzský nejdříve přiklonil sluchu k pravdivým z částí a lživým žalobám na nenáviděné rytířstvo, i dlouhého v tom prodlení nečině všecky rytíře ve svém království na statku a mnoho jich na samém hrdle ztrestal — ač někteří dějepisci nevinnost odsouzených dokázati hledí —. Po příkladě jeho učinili hned ostatní mocnosti, až konečně papež na sněmě církevním ve Vienně držaném bullou ze dne 22. květ. 1312 řád Templářský za zrušený prohlásil.

bychom slovu „zedník“ poznenáhlu podkládali smysl, jakýž našeho času obyčejně při vyslovení jmena toho nám se mimoděk vnucuje; a jelikož prvními tohoto druhu staviteli byli Skotové, nepřekvapuje nijak, když na ostrovech britických také nejdříve spatřujeme zorganizované svobodné zednictvo. Roku 1717. povstali valní reformatoři jednot slavitelských javše se opravovati staré stanovy zednické a nové zákony ustrojovati, aby k pádu poznovu klonící se společnost k novému probudili životu. Byliť to Angličan Jiří Pé n, velmistr bratrský, Desaguliér, fisikář francouzský, a přede vším Jakub End rsn, theolog, kteříž podrževše základní řád dob dřívějších a dochované z minulosti zatemnělé učení a zvyky, pod starou rouškou nová ujednali pravidla, zároveň pak celý spolek za neodvislý prohlásili ode všech jiných korporací a cechů zednických neb stavitelských. Tím způsobem jest rok 1717 aneb také 1719 velmi dobře rokem znovuzrození a utvrzení se nynějších svobodných zedňářů. Léta Páně 1721. učiněna byla první na pevnině lóže v belgickém Monsu, jejíž hodní potomci časů přítomných zovou se jedni „Solidéry“ (Vzájemníky), jiní „Svobomyslníky“ (Libre-Penseur). Čtyři léta později r. 1725, utábořeno podobné bratrstvo ve Francii od anglického lorda Deruenu Ot rsa, přijavší název „Masonéru“; po desíti rocích l. 1735 přistěhovali se oni oblažovatelé člověčenstva i do svatého císařství Německého zřídivše v Hamburku loži po způsobě anglické: První a nejhlavnější povinností každého člena bylo tehdáž: „Vyznávatí náboženství, v němž všickni souhlasí (který z nich takové as vynalezl?), a zachovávatí poslušnost mravného zákona, vrchnosti a obecného řádu.“ Náboženské i politické rozmluvy vzájemné osobní záští a nepřátelství měly býti vyloučeny z lůna jednoty a její údové všickni, byť důstojností neb stavem rozdílní, sobě rovni státi měli. Nelze jistě tvrditi podle dosavadního, že by až potud při spolcích svob. zedníků hned na povrchu bylo cos velice opovrhlivého neb škodlivého nalézáno; nicméně ale u vnitru jejich vyvíjely se již přepodivná snažení. V neblahých dějích zkaženého století 18. hráli již nemalé úlohy. Tenkráté poprvé svět upozorněný na rozmáhající se nekalé rejdy bratrstev marně a pozdě snažil se je potlačiti. Bylť času toho v Bavorsku nešťastné paměti atheista (neznabov) Adam Veiss haupt, učitel kanonického práva na universitě Ingolštadtské, oblíbil si společenský řád OO. Jezuitů svých prvních vychovatelů, a podle něho shromáždil kolem sebe — počna se psáti příjmím „Spartakus“ — tajný spolek mladých posluchačů; dne 1. května r. 1776. nazváno nově to bratrstvo zvučným jmenem jednoty „Illuminatů čili Osvícenců“. Za heslo obráno si: „Mravné zdokonalení člověčenstva, vytříbení jeho pojmů a zlepšení způsobu života“; druhé: „Zničení vší světské i duchovní moci, aby kněži a knížata, tito na světě jediní zlí duchové zmizeli.“ K snadnějšímu dojití vytknutých záměrů, přičiňovali se Osvícenci o to, aby všecka důležitá a výnosná místa, jako: vědecké společnosti, redakce politických listů, náboženských a vědeckých časopisů, kněhtiskárny a t. p. svými silami osadili. Pomýšlejíce potom na zrušení vší trvající vrchnosti a odvislosti mezi lidem, navrátiti chtěli lidstvo jakémus prý prvotnému stavu, ve kterémž by — jakož za dávno bývalo u patriarchů — každá hlava rodiny, každý občan, každý rolník byl si knězem i neobmezeným králem, a rozum aby jediným, člověk byl zákonníkem. Záhy rovněž porozuměvše, že trvalých-li úspěchů mají ve všem tom se dodělati, zřetel míti musí před jiným k vychování mládeže, snažili se i toho do svých dostati rukou; školy stávaly se působením takých novopečených pokročilců seministěmi nemravů, nevázanosti a rozpustilosti.

První, kteříž Veisshauptem svoditi se dali, byli studující: Massenhausen, Zvackl a Merc; krátce po tom přidružil se Hannoverák svob. pán z Knigge s 500 syny severního Německa. Nedlouho na to vymohli toho Knigge a Bode u Veisshaupta, že v jedno spojil své Illuminaty s bratřími zednickými, a tak sesílená bratrstva rozestřela síť po celé Evropě a zahrnula se i do krajů zamořských. Od spoluúdu žádal nyní Veisshaupt bezohlednou k řádu oddanost, úplné věnování jemu sil a povrnutí ctí, vlastnictvím, církví i státem, především ale přísahou spečetěnou mlčelivostí a slepou poslušností k představeným bratrským, kteříž měli míti moc nad životem i smrtí poddaných, kdyby toho prospěch neb pilná potřeba svobodných zedníků vyžadovala. Při tom nakázáno všem členům, aby předsudků svých, chyb, slabostí a náklonností netajili, alébrž otevřeně vrchním dozorcům vyznali. Ano Veisshauptova neskroceným duchem zažhutá mysl chtěla všeho zvědět, aby toho zneužití mohla. Nalezli se u některých Illuminatských náčelníků příkazy a návody, kterak by listiny archivní opisovati, rukopisy majitelům odcizovati, pečete padělati, podpisy nápodobiti, známky strhovati měli a p. *) Aby pak také ničemné podvodnictví zatajilo se z počátku očím nezkušených nováčkův, namlouváno jim, že mistři jejich brzy tak, brzy jinak káží, aby svých poddaných zkoušeli.

Takové počalo býti hned na počátku ovoce novomódních Osvícenců; jakým až dotud jest, čísti budeme později.

Bratrstvo střidmosti.

I.

Vznik a vývin spolků zdržlivosti.

„Prst Boží jest toto.“ Exod. 8, 19.

Každý rozumný člověk diviti se musí, že již od časů Noemových mohli býti lidé tak hluboce kleslí, že božskou jiskru rozumu svého v opojných nápojích utápěti, a se svého vznešeného postavení, jaké předobrotivý Tvůrce člověku vykázal, až pod zvíře nerozumné se ponížiti se odvážili. Žel Bohu, že sám duch lidský tak se ponížil, že vymýšleje z darů Božích nápoje zkázonosné, s o b ě s a m ě m u kopá děsný hrob. Všechny zajisté nápoje opojné, jichž počet a zneužívání časem vždy více rostl, staly se metlou pokolení lidskému. Však nade všemi odnesla slzavou i krvavou palmu vítězství — k o ř a l k a — nápoj ze všech nejzkázonosnější a nejspinavější; neboť ta snížila a zničila velikou část lidstva i mravně i tělesně.

Po mnohá století pro velikou dráždící sílu svou od lékařů v lékárnách stře-

*) R. 1783 žádáno od bratra Josefa Utzschneidra, aby řádu předložil několik listů, kteréž pruský král Bedřich a hrabě z Herzbergů poslali vévodkyni Marii Anně Bavorské; onen ale zpečiv se žádosti té vystoupil zároveň se dvěma katolickými kněžími Casandrem a Dennerem ze řádu a stěžovali sobě na bratrstvo u Bavorské vlády. Ta upozorněna na to, jak nepokojně a divoce by všickni tajní spolkové k ní se měli, je úkazem ze dne 22. ledna 1784 naprosto — nikoliv na vždy — zakázala. Než vzdor tomu nalezeny nedlouho po tom při zavražděném na cestě do Slezka Langovi instrukce Illuminatské! To pohnulo vládu k přísnému všech podezřelců vyšetřování a potrestání. Zastrášený Veisshaupt — tou dobou s učitelské stolice již sesazený — prechl (1785) z Bavorska do Gothy ku svému stoupenci, knížeti Ernestovi II., u něhož našel ochranného útulku, až zemřel (r. 1830) jsa v sedmdesáti a dvou letech.

žená, přece vloudila se za nevinný nápoj do společnosti: až se podařilo jí přelstít strážce svých, ba jejich přivolením dosáhla rozšíření všeobecného. Válka, tento strašlivý trest Boží, jenž, nepřicházející nikdy samotný, v zápětí mívá ještě mnohé jiné zlo, přinesla lidstvu i toto zlo největší: „všeobecné rozšíření kořalky.“ V třicetileté válce náboženské ponejprv začala býti známější. Ve válce sedmileté, o Slezsko vedené, byla užívána již všeobecně; a od časů válek francouzských po revoluci tak se zmohla, že ku konci předešlého století již všechny vrstvy společnosti lidské svým dechem otravujícím pronikla a poměry života domácího i veřejného otravovala. — Narodilo-li se dítě — kořalka mu pomáhala na svět a do církve. Slavil-li se svátek rodinný, obecní nebo národní — všude pozvána byla také kořalka. — Byl-li nějaký svátek církevní — kořalka musela pomoci ho řádně oslaviti. Strhl-li se spor nějaký -- tu smíří slovo vedla kořalka. Uzavřel-li se kup nějaký — kořalka musela ho potvrditi. Zavítal-li do domu host — musela kořalka hned ven, ho přivítat. Rostonal-li se kdo — byla kořalka nejlepším a nejzkušenějším domácím lékem všeobecným na všechny, i zcela opáčné nemoce. Při událostech veselých i smutných musela kořalka dle potřeby buď se smáti nebo truchliti spolu. Ba i při tom smutku za drahé zemřelé musela slzy osoušeti — kořalka! — Žádnému stavu, žádnému pohlaví, žádnému stáří nezůstala cizou; bohatý i chudý, mladý i starý, učený, neučený, vznešený i nízký, silný i slabý, vše spěchalo k ní, jakoby byla pramenem živodárným. A jak odměnila se všem těmto za tu důvěru neobmezenou, kterouž ji čtveračku obsypávali? O té nevděčnice! o té travičky! Věru ještě nikdy nebyl nepřítel úhlavní tak dlouho nepoznán, jako tato potvora! Diviti se budou nám vnukové naši a za bájku prohlásí naši lehkověrnost . . . Ale my toho jsme svědkové očití a z části i oučastníci! Však i svědkové jsme všeobecné bídy, spustošení a mravního úpadku, který ona zavinila. My viděli jsme tisíce tisíců dětí, které kořalkou již v lůně matky našly svůj hrob: — a jiné statisíce, které kořalkou otráveny byly na prsou matčiných. My viděli jsme miliony pitím kořalky ožebračeny — jiné v propast neřesti uvrženy — nejšťastnější rodinné svazky roztrhány — nejkrásnější vlohy duševní zničeny — nejsilnější síly tělesné před časem nad hrobem se vznášeti. My viděli jsme a vidíme, kterak lidský věk, bez toho krátký, od pokolení k pokolení se krátí — kterak věrnost, čest, víra a náboženství, stát i církev se podkopává. A kdyby povstal uprostřed křesťanů některý prorok dávnověký, buď Isaiáš oneu (5, 11.) neb Ozeáš (4, 1. 2.), sotva by mu postačila mravokárná kázání jeho, jimiž druhy kárával polopohanské syny Israelské.

„Ovšem vždy horliví kněží kázali proti opilství vůbec a proti nadužívání kořalky zvláště — ale kázání jejich bylo hlasem volajícího na poušti. I věhlasní lékaři, jako Linné, Hufeland, horlili proti tomuto nápoji, dokázavše, že v něm jed otravující. Ale odpovědí na slova tato varující bylo zmahání se kořalen a vinopalen. A kdyby v tom snad svět byl pokračoval jak začal, zničila by ho dojista povodeň druhá — kořalečná. Tu ale pokynul Bůh. „Až dotud přijdeš a nepůjdeš dále, a tuto rozrážeti budeš dutí vlnobytí svého“, (Job. 38, 11) tak pravil ve své všemohoucnosti k vše požírajícím vlnám kořalky. A o co že se to měly rozraziti? Vzbudil v srdcích několika lidumilů myšlenku zaraziti spolek proti pití kořalky. Myšlenka ta stala se skutkem, jenž prospíval více a více, až nynější sv. Otec Pius IX. potvrdil nové bratrstvo střídomosti, v němž snaha vytknutá, podporována poklady církevními, vrcholila.

Nejdříve vznikla blahodárná myšlenka ta v Americe. Ve Spojených zajisté státech severní Ameriky rychleji a více než jinde kořalka zdomácněla z příčin přemnohých. Ale brzy také stala se pramenem přemnohého zla: nemocí, schudnutí, há-

dek, při, manželských svárů a rozvedení, bezčetných krádeží, vražd a jiných zločinů, které v zemi více a více se rozmáhaly. I přemýšleli někteří, odkud se vzalo všechno to zlo, a vyskouskali, že zavinila je kořalka. Chtěli ji tedy odstraniti; ale dobře věděli, že síly jednotlivců, ač chvalitebné, tu nedostačují; a proto pomýšleli brzy na zřízení spolku. V Americe zajisté dříve než jinde platila zásada spolčování se, a proto měla pomoci i zde. První pak spolek proti kořalce povstal v Bostonu 4. února 1813.

Jen že nepojal zcela myšlenku spásonosnou: nechtěl z kořene zlo zničití dovoliv mírné, střídme pití kořalky. Nepoznali, že kopřiva, byť i malá a něžná ještě, předce jenom zůstává kopřivou pálcí. Myslili, že střídmost nějaký čas zachovávaná se stane přirozeností, a že na dobrou cestu přivede i ožralce. A proto nazvali spolek svůj: „Spolek potlačování nestřídmosti“. Ale přepočtli se. Dovolení střídmeho pití zavádělo právě k nestřídmosti. Jako požár málo vodou jen více vzrůstá a sílí se, místo aby uhasl: tak i nezabránilo se oním spolkem zlobohu kořalky dále vládu svou šířiti. Zajedno schválili jaksi proti její mírné ty mnohé autority duchovní i světské, které ku spolku přistoupily; z druhé pak strany vykládali si mohl každý tu mírnost pití dle svých poměrů zvláštných, dle stáří, dle svého zaměstnání, dle počasí, dle své povahy duševné i tělesné. A tak i ten opilec z řemesla říkal, že pije jen mírně. K tomu přišla ještě ohnivá a dráždící vlastnost kořalky, která k většímu a většímu požívání svádí, „jako oheň, jenž nikdy neví: Dosti“ (Přísl. 20, 16). A proto stalo se, že samou střídmostí se pilo nestřídme. Moudřejší údové spolku poznali brzy, že tímto způsobem to nepůjde, a hleděli kořalku zcela odstraniti. Noviny musely jim pomáhati. Tyto poukázaly zprvu k tomu, jak velice se to nesluší a jest křesťana nedůstojno, pohřby odbývati kořalkou; dovedly toho, že poznenáhla kořalka ze slavností pohřebních byla vyloučena zcela. Podobně se jí stalo i při jiných slavnostech církevních, jmenovitě při křtech a svatbách. Slavnosti ty tím velice získaly a — líbily se více pro svůj čistý, ničím nehanobený ráz křesťanský. Poznalo se též, že jest to možné, kořalku zcela odstraniti. I sestoupil se 10. ledna 1826 v Bostonu spolek nový, jenž za účel si vytknul: úplné zdržování se nápojů pálených a střídmost v ostatních, ač i on podržel jméno staré „spolek střídmosti.“ Kdo k němu přistoupil, musel se kořalky zdržovati docela. Za 14 let rozšířil se spolek tento po všech spojených státech, žádný stav, žádné pohlaví, žádné stáří nezůstalo vyloučeno. R. 1840 čítal z 14 milionův obyvatelů spolek ten oudů půl jedenácti milionů, a hned v prvních devíti letech zavřeno bylo 4000 palíren a 8000 kořalen, 12.000 opilců vedlo teď živobytí střídme a dvanácte set lodí vyplulo z přístavů na širé moře bez kořalky. Zvěst o tomto působení spolku brzy rozhlásila se po celém světě a pomáhala k jeho šíření.

Na pevnině naší evropské vyvolil si Bůh za nástroj v tomto díle nepatrného františkána P. Theobalda *Mathew*-a (vysl. Metju). *Mathew*, narozen ze vznešených rodičů 1790, nabyl prvé vzdělání své v Irsku, doučil se v Římě a vstoupil do řádu sv. Františka. V Korku, pobřežním městě irském, zastával potom správu duchovní při nepatrném kat. kostele, znám všude svou dobročinností, kterou poskytoval hlavně pitím schudlým krajanům svým. Ale nepatrné byly prostředky, jimiž vládl. Přemýšlel proto na vydatnější, a dozvěděl se, jak působí spolek střídmosti v Americe, ustanovil se na tom zavésti ho i ve vlasti své, kořalkou trpícím a bez toho již jinak dosti ubohém Irsku. Zdálo se, že i na něm, jako druhdy na Jeremiáši proroku, vyplnil se slova Páně: „Aj dal jsem slova má v ústa tvá, a ustanovil jsem tě nad

národy a nad královstvími, abys vyplenil a zkazil, a rozptýlil, a rozmetal; a stavěl i štěpil.“ (Jerem. 1, 9, 10.) V dubnu 1838 poprvé začal kázati v nepatrném svém kostele proti kořalce; poukazoval na Ameriku a napomínal k úplnému zdržování se kořalky a pálených nápojů vůbec. Smích a potupa bylo první ovoce, které sklídl. Tím ale nepomátl se muž Boží; kázal bez ustání, jen když měl posluchačů, byť i málo. Snad myslil si, že Spasitel kázal i jediné Samaritance. Uplynuly tři pracovní měsíce a sotva 500 osob bylo získáno střídmostí; ale proto předce neochabla mysl jeho ani důvěra v Boha ani trpělivost, již s pomocí Boží vše se dokáže. Zajisté velmi povzbuzující příklad pro všechny, kteří stejnou zabývají se prací na vinici Páně! — Však brzy odměněno bylo namáhání jeho. Na těch, kdo poslechli kazatele svého, viděli druzí časné následky blahodárné a přesvědčili se, že Američané na dobrou přišli cestu se svým spolkem střídmosti. Výsměch proměnil se v napnutou pozornost, a brzy nemohl pojmouti malý kat. kostel všechny posluchače; prosili P. Mathew-a, aby kázal venku. Učinil jim po vůli, a za nedlouho čítal jeho spolek střídmosti přes 50.000 oudů, z nichž mnozí zřekli se i pití vína a piva. Veliké byly nyní zásluhy P. Mathew-a a všude o nich roznášela se pověst. Sám sv. Otec Řehoř XVI. vstoupil do spolku toho, uděliv jeho zakladateli požehnání svého k dalším pracím. Neboť nyní cestoval P. Mathew od vesnice k vesnici, od města k městu po celém Irsku a později po celé Britanii. Slavný Daniel O'Connell i sama královna anglická Viktorie předcházeli příkladem svým, a brzo nacházelo se v celém království přes 6 millionův údů „spolku střídmosti.“

Pověst o působení P. Mathew-a brzy rozlétla se i na pevnině; a není čelnějších novin z doby té, které by o něm nepsaly. V Německu aspoň záhy následovali příkladu jeho a začali proti onomu všeobecnému zlu, kořalce, bojovati tiskem, v novinách, brožůrkách a spisech jiných. Hlavní však zásluhu o uskutečnění a praktické provedení boje proti kořalce získalo si katolické duchovenstvo.

První, kdo činně tu vystoupil, byl J. M. Seling, první kaplan u sv. Jana v Osnabrucku 1840. Zřetel svůj hlavní obrátil na dorůstající mládež školní, z jejíhož středu utvořil tak zvané „nadějně pluky“ k vyhlazení kořalky. Z dětí vyrůstí měla nová generace, nové, střídmé pokolení. Aby tím zdárněji působiti mohl, zajel si na radu k P. Mathew-u do Angličan 1843. Nejvíce působil v království Hannoveranském, a dle denníku jeho rozšířil „spolek střídmosti“ v 150 městách a vesnicích, tak že čítal 82.000 oudů, „nadějně pluky“ mládeže v to čítaje. Rozumí se, že všude učitelové a duchovní dobrým příkladem předcházeli.

Avšak i mezi Slovary rozšířil se brzy tento spolek blahodárný, a sice nejdříve v Slezku. První zavedl ho zde Jan Alois Ficek, farář v Něm. Pikarech (Deutsch-Pinkar). Do jeho osady přistěhovala se kořalka napřed s kovkopy a havíři, kteří sem přišli odjinud pracovat do okolních dolů železných a uhelných. Jenom že brzy jako morová rána nakazila a otravovala i ostatních osadníkův, jinak vždy hodných a nezkažených. Konečně se tu tak zahnízdila, že muži i ženy, mládenci i panny, ano i děti jí více méně byly oddány. Horní Slezsko stalo se druhým Irskem! — Zlo o tak zevšeobecnělo a zapeklo se, že všechna kázání, že všechny spasné prostředky církve proti němu nic nepomohly. Tu uslyšel náš p. farář o P. Mathew-u a kaplanu Seling-ovi. Rok celý již prosil Matku Boží, „Outočiště hříšníků“ i s farníky svými ve zbožné modlitbě: „Zpomeň“ každodenně po mši sv. za pomoc, a neprosil nadarmo.

Začal boj o střídmost, a rychleji než jinde rozšířily se spolky její po Horním Slezku. Zda zúmyně neb nedopatřením, stalo se, že v kat. všeobecném kalendáři

na rok 1844 svátek Očistování Panny Marie byl vynechán; ano oznámen byl na ten den výroční trh (jarmark) v blízkém krajském městě. Toto, tak zjevné zneuctění Královny nebes přimělo faráře Ficka, že hleděl Ji zase smířiti a sice hned, zřízením spolku střídmosti ve své osadě pod názvem „Očistování Panny Marie.“ Však farnost jeho byla tomuto muži horlivému pro jeho působení příliš nepatrnou. Poučiv se písemně s kaplanem Selindem a připraviv osadníky své, zahájil spůsobem slavným dne 25. března, na svátek zvěstování B. P. Marie působení „spolku střídmosti.“ Zároveň s ním a v témž poutním kostele Pikarském, učinili to ještě čtyři horliví faráři pro své osady. A tak povstal na půdě Slezské ve jmenu Božím a pod ochranou Marie Panny první spolek střídmosti.

Však hned z počátku veliké nad ním stahovaly se mraky, které mnoho radosti neslibovaly. Sami účastníci kladli v cestu překážek velmi mnoho, jako: nedůvěru, slabost, nerozhodnost, zvyk a nevědomost; s druhé pak strany překážely slepá zášť podněcovaná zlištěným sobectvím, rozhořčenost, pomluva, posměch a úšklebky. Ale milost Boží přemohla i zde slabost a zaslepenost lidskou, a sice na přímluvu té, kterouž vyzývá církev kat. co „Matku milosti“. Jenom syn pravé této církve — ale takový, jenž nepatří do počtu těch, kteří jsou katolíky toliko dle jména, kteříž však na mši sv. nejdou a o zpovědi ani slyšet nechtějí — jen takový pochopí, co mluví jméno Maria, a co působí v srdci pravá k ní pobožnost. Pod její ochranou zřízen byl tento nový spolek, a z lásky k Marii odřikal se ve víře pevný bodrý lid slezský kořalky, která ho otravovala. Ovšem nepochopí to ten, jehož srdce neví, co to jest víra. Pod jménem a záštitou Mariinou přemohl mladý spolek všechny obtíže, a brzy čítal přes 30,000 údů. Bleskem rozletla se po celém Horním Slezsku zpráva o „Pikarské Matce Boží“, která spolkem střídmosti tak veliké divy tvoří, a zdálo se, že blesk ten všude zapaluje. Netrvalo to dlouho a ze 600,000 polsky mluvících Slezanů bylo 500,000 dle dra. Lorinsera zapsáno ve spolku střídmosti. Během jediného roku s pomocí Boží a na přímluvu Panny Marie dobyto bylo v Horním Slezsku jedno z vítěství nejskvělejších nad nepřítelem, pod nímž více a více úpěl slovanský lid tamnější, — nad kořalkou.

Toto mravné povstání lidu slezského bylo signálem pro země sousední, zvláště pro slovanské. Mysl zajisté slovanská nad jiné přístupnější jest pro vše dobré a ušlechtilé. Zpráva, že Horní Slezsko zřeklo se kořalky, roznesla se brzy všude až k břehům Warty, a přes 300,000 Poláků Poznaňských rozmnožilo řady střídmych. Ba mocný hlas o tom rozlehl se i po Krakov, do Haliče, do Moravy a Čech a všude probouzel kořalkou uspalých. „Mohli-li Slezané odřeknouti se kořalce, mohou-li oni bez ní žiti, proč bychom nemohli my“ — tak mluvili ne tisícové ale miliony, a tak jednali a — stali se šťastnějšími.

Schází nám určitějších udání ze zemí jednotlivých, v nichž zřízeny byly četné tyto spolky střídmosti; dle výpočtu kaplana Selinga však zřeklo se působením těchto více než dvacet milionů pití z kázonosného. A jestliže při takových výsledcích úžasných zpět poohlédneme se na ony počátky nepatrné a na ony překážky tisícové; zdaž nemusíme zvolati při uvážování toho všeho: „Prst Boží jest toto?“ „Od Hospodina stalo se to, a jest divné před očima našima“ (Žalm 117, 23). Jest-li to však dílo Boží, tu doufati můžeme také, že bude míti trvání. Ale Bůh žádá našeho spolupůsobení. Zvláště pak jsou to služebníci církve, které si zvolil, by hleděli zachovati spolky tyto; neboť kněží to byli, kteří je hlavně zakládali a šířili. A což není za dnů našich potřeba spolků takových? Bohužel, snad více není než

jindy. Otázka chudobínské jako měra tláčí všechny poměry naše, čekajíc svého rozřešení. Co ale, ptám se, co rodí a rozmáhá nouzi a bídu v tak mnohých našich krajinách, než nestřídné pití, zvláště kořalky. Jsem v krajině, kde před 40 roky nevěděli, co to jest kořalka. Mezi tím časem se tu usadil žid, a ten je naučil lidi pít. Žid po letech odstěhoval se bohatý s jméním velikým — nahromaděným z mozolů ubohých rolníků, kteří u něho zabíjeli peníze, propíjeli statky časné — i věčné. A zdaž to případ jediný? A proto, kdo pravý jsi lidumil, starej se pro Bůh o znovuzřízení starých a zakládání nových bratrstev střídmosti v našich krajinách. Pravím „bratrstev.“ Slavný zajisté kardinal arcibiskup Vratislavský Melchior, svobodný pán z Diepenbroku, dosáhl toho na Jeho Svatosti papeži Piu IX., že všechny, až tudíž zřízené „spolky střídmosti“ povýšeny byli dne 28. července 1852. za pravá církv. „bratrstva.“ Nový to důkaz, že Bůh sám nad těmito spolky drží ruku ochrannou. Než přikročíme již k „bratrstvu střídmosti“ samému; k jeho stanovám a zřízení.

(Stanovy příště.)

Skoly večerní.

Kdožby neznal veliký prospěch, jaký zavedením škol večerních, jak jich ve větších městech namnoze nalézáme, pro navštěvovatele samy a pro člověčenstvo vůbec vyplývá? Jsouť ony skutečně převelikým dobrodiním pro dítky a odrůstky všeho druhu, kteří nemohou aneb dříve nemohli obyčejné školy navštěvovati, nuceni jsouce ku výživě rodiny hned v útlém věku přispívati prací v rozličných továrnách a podobných závodech. Co má z takových dítek býti, které nemajíce žádného vedení a poučení se strany vlastních rodičů buď ku těžké práci přidržovány jsou, aneb vůbec bez dohlídky všelike i bez pravidelného zaměstnání mladost svou prožijí? Jak veliké štěstí takové školy jsou, tak velikým něštěstím to jest pro ony mladíky, když podobných škol nestává, kteréby jim poskytnouti mohly příležitost, něčemu řádnému se přiučiti; větší ale jest to něštěstí, když stávající již podobné školy, které výborně působily, a mnoho tisíc lidí odchovaly, náhle zrušeny jsou, jak se to stalo v poslední době ve světovém městě Římu.

O zařízení římských škol večerních či dle vlaského názvu nočních (*scuola notturna*) podává Dr. Kerschbaumer zprávu, z níž tuto některé vyňatky položití chci.

Noční škola římská má za účel, dítky a mladíky, kteří přes den obecnou školu navštěvovati nemohou, cvičiti, a z nich — ne sice učence, ale dobré křesťany, správné, pracovitě a mravně občany vychovati.

Prvou takovou školu zařídil roku 1819 jistý řezbář, jmenem Jakob Casoglio. Jda na břehu řeky Tibery viděl zde několik chlapců zaháletí aneb rozličnou hrou čas mařiti. Přívětivě jich oslovil, rozličnými maličkostmi obdaroval, až je do svého domu přivedl. Zde jim tu maličkost, co sám o začátcích světské vědy věděl, sdělil, a brzy byl obklopen množstvím mladých lidí a podporován několika horlivými duchovními. Za krátký čas měl sprostý tento řemeslník mnoho následovníků, tak že více podobných povstalo škol, až krátce před vpádem vojska italského do Říma v každém ze 13 okresů městských taková škola se nacházela. Žáků bylo asi 2000. Škola taková stojí ročně 240 škodů (500 zl. r. m.) Učitelové vyučují vesměs zdarma, největší výloha jest nájem za místnost, pak se kupuje olej do lamp, papír, černidlo,

tužky, knihy atd., neboť to vše dětem se dáti musí darmo. Sv. Otec Pius IX. každoročně značnou věnoval těmto školám podporu peněžitou. Představený školy nazývá se ředitelem, je stavu kněžského a snaží se s ostatními učiteli, mladé tyto řemeslníky vychovati a vzdělati.

Poznal jsem, praví Dr. Kerschbaumer, takového ředitele, jehož bych k nejlepším paedagogům přičítal: druhý to Josef Kalasanský. Když jsem ho viděl ponejprv, zdálo se mi, že je pedantem, však o jiném jsem se přesvědčil. V jeho škole shromáždí se, jakmile klekáni zvoní, rozpustilá mládež mužská oné ve zlé pověsti stojící čtvrti. Všichni se sejdou ve velikém sále, několika obrazy a nápisy přiměřenými ozdobeném, ředitel se jme vyptává brzy na to, zase na ono, z náboženství vyvolává jednotlivé, zrak máje na ně upřený, kdežto ostatní tiše poslouchají. Kde se sebe menší šelest slyšeti dá, hned tam zableskne sokolí oko ředitele, jehož více milují, nežby se ho báli; i nemohl jsem se ubrániti otázce po tichu učiněné: To má býti luza italská pouličná? Po zkoušce z náboženství, která výborně se dařila, povstali na dané takměř neviditelné pokynutí prstem všichni, a rozdělivše se na čtyry díly, vešel každý do své třídy, kde jich zase jiní učitelové ve vědách světských cvičili.

Vsudy tatáž tichost a pozornost.

Když jsem u statečného ředitele v pokoji byl, pravil mi: „Copak soudíte o mém způsobu cvičení? Kdybych s mladíky těmito nezacházel přísně, byl bych ztracen. Mládež potřebuje sflu a rozhodnost, ale laskavou. Dosud jsem se žádného svých žáků ani prstem nedotknul, oni se mne bojí, ale nicméně přece mne milují. Potkám-li některého na ulici, pozdravím se s ním, promluvíím na něho, jako s přítelem a dobrým známým se s ním pobavím, ale ve škole jich držím zkrátka. Jsouť však i výjimky. Mámež zde zahradu při domě, a tu se může každý veseliti, jak mu libo. Do školy jich nutiti nemohu, každý má na vůli přijiti neb ne. Že ale větší část jsou chudobní, užívám následujícího prostředku, by školu pilně navštěvovali. Jednou neb dvakrát za měsíc přichystám na vlastní útraty oběd, t. j. v jistý den, o němž mimo mne nikdo známost nemá, postaví se ve škole na stůl celý oběd: libra masa, makarónky, zelenina, bochník chleba, láhev vína atd. Když se po klekání hoši sešli, ustanoví se losem, komu oběd patří. Kdo z nich onen šťastník jest, v tichosti vše složí, a odnese rodičům svým, kde se večer takový ovšem slavnostně odbývá. Že ale hoši nevědí, kdy oběd se ustrojí, jsou tu bedlivě každý den, jakmile se na zvon udeří, a chovají se tiše a způsobile.“

Ve dnech masopustních konají se po celé Italii, i v Římě rozličné maškarní průvody, dostihy, veřejné hry atd. Mládež tuto však nalezáme ve škole, kdež se učí aneb tombolu, oblibenou to hru Italů hraje.

Toť stručný obraz noční školy římské, a jich působení za času nenáviděného (?) panování papežského, které však úplně zrušeny jsou osvoboditeli (?) národu italského. Kdo také má školy takové nyní vésti, kdo je vydržovati? Knězi se považují za psance, kteří žádné okamžení nejsou života svého jisti, sv. Otec, hlavní dobrodinec nočních škol odkázán jest sám na milodary svatopeterské věřících, rozličná záduší, z nichž se vydržovaly, jsou zrušena. Jaký tedy div, že školy noční po 50 letech svého trvání přestaly. Kdo však se ujme mládeže, by nespustila, kdo bude nyní cvičiti mladíky, aby z nich byli občané pracovití a řádní? Bůh račiž sám nad nimi a nad Římem se smilovati!

L. Sch.

Patronové stavů a řemesel.

2. Sv. Theodot, hostinský.

Kam spěchají tak četné davy slavnostným přioděné rouchem! Žádná tvář není zasmušilá, oči všech jiskří se radostí, nohy pobádají ku spěchu; jeden hledí předstihnout druhého, by co nejdříve u svého se octnul cíle. Kam tedy spěchají? K hodům, jež jich pán a velitel jim byl připravil, a k nimžto se svým komonstvem slavně pozvati dal všechny: starce i mladé ano i děti; zvláště ale mládence a panny; neboť ti mu mohou tu nejlíbeznější podati obět. A proto tedy taková radost na tvářích všech se rozhostila, toť příčina slavnostného jich roucha a uchvacujícího spěchu. Síň hodovní hosti takměř přeplněna; každý s napnutostí očekává příchod pána svého. Již se běže; zástupy ustupují, hlahol trub a bubnů vítá příchod jeho; všichni sklánějí své před ním hlavy a on s tváří usmívavou projevuje radost nad tak četným shromážděním. Hodování započalo. Na prvním místě sedí pán oblečen v roucho šarlatové drahými poseté kameny; na hlavě korunu podobně ze drahých kamenů plamenný vydávající lesk. Okolo každého hostě viděti sluhu v pestrý oblečeného šat, jemužto byl pán jeho rozkázal svěřence svého rozveselovati a k hodování pobízeti. Nejvíce ale sluhů pozorovati co mládenců a panen. Hudba, jenž veselost podporovati má, hrá bez přetruhu. Před síní hodovní lze spatřiti zástup bílých postav jako snůh s lesknoucí se tváří hořké prolévajících slzy. Kdo pak ale jest ten, jehož všickni svým nazývají pánem. Nelekej se, čtenáři, zviš-li jeho pravé jméno — jest to dábel. Onť upravil skvostné hody — svátky to tak zvané masopustní — a sezval všechny. Ti, jenž uposlechli hlasu jeho, to jsou marnivci tohoto světa, kteří do hodovních síní, to jest do tančírén se byli sešli. A co zde dělají? Hodují t. j. páchají to co jim služebníci v pestrobarevném oděvu, rozuměj zlí duchové do srdce vloží. Ach děs se duše zbožná, nebo věziž, že se zde ty největší tropí nešlechtnosti. Mnohý mládenec a mnohá panna spěchali sem majíce srdce čisté — a hle jediná tato noc při tanci ztrávená odňala jim věnec panenství a označila je znamením věčné hanby, věčného zatracení; a proto má dábel zvláště nad takovými svou největší radost, své potěšení, neb ti mu podávají v obět ten nejdražší poklad srdce svého: čistotu a nevinnost panenskou. Z jich očí šlehají plameny slasti; jaké ale slasti? Snad nebeské? O nikoliv, plameny to slasti smyslné! Ústa jejich šveholí bez ustání, ne ale o Bohu nýbrž o věcech smyslům lahodících. A konečně pod rouškou temnosti páchají se hříchy Sodomské. Toť dosvědčují zřejmě výroky sv. Otců. Sv. Ambrož praví: „Tam nemůže býti žádné počestnosti, kde se tančí, břínčí a rachotí;“ a proto napomíná všechny panny, které jsou moudré a počestné, aby se takové lehkovážné kratochvíle vystříhaly, nechtějí-li klesnouti do záhuby a přestati býti, čím dříve byly pannami totiž. Svätý Basilius volá: „Což mám dříve oplakávati? Mám oplakávati svobodné dívky, kteréž k tanečným plesům přicházejí, aneb provdané? Svobodné tam pozbývají počestnosti a stydlivosti, vdané tam ruší věrnost manželskou; a pakli přede některé hříchu na těle ujdou, nic však méně všecky na duši bývají pokaženy. Ženy nestydaté, {nemající bázně Boží, nedbajíce na vyhrůžky pekelným ohněm, odvrhnuvše jho Kristovo, Bohem a anděly jeho pohrdajíce, k pohledu mužů nestydaté, dráždí divokým tancem nezdrženlivost mladosti, poškvřnují vzduch smilnými posuňky, a zem nohama nestydatě tancujícími. Mužové i ženy vespolek tancujíce odevzdávají bídné duše své dáblu, any šípy zlých žádostí prohnány a rozervány bývají.“ Sv. Efrém dí: „Kde jest hudba s tancem, tam bývá zaslepení

mužů, záhuba žen, zármutek andělů, dábla slavnost.“ Svatý Karel Boromejský nazývá tanec „semeništěm smilstva.“ Podobného smýšlení byl nábožný Petrarca, kterýž praví: „Tanec jest předchůdce smilstva, rozněcování zlých žádostí, uvolnění rozpustilosti, kde nevázané jsou oči, nevázané ruce, nevázané hlasy; k tomu přichází doba noční, která jest nepřítelkyně počestnosti a ochraňkyně nepravosti.“ A jiní svatí Otcové nazývají taneční schůzky: „zkázou nevinnosti, slavností pekel“ a popisují tanec co kolo, v jehož středu dábel trní a jež uzavírá služebnictvo jeho. V tom tedy pozůstává hod, ježž dábel svým poddaným co jich pán a velitel připravil. Co ale ten zastup postav v šat sněhobílých oblečených s tváří zářící a hořké prolévajících slzy? Co jest příčinou jejich tak usedavého pláče? Jest to sbor andělů strážných, které duše od Boha jim svěřené bez ustání přemlouvali, by do patrné nekráčely záhuby, alebrž dokud ještě čas zpět se obrátily a tak propasti pekelné uniknuly. Než všechno toto napomínání bylo marné, neb uši hodovníků otevřeny byly jen sluhům dáblovým, jež rozkoše smyslné v plně jim slibovali míře. Jaká se to zde musí páchatí prostopašnost, že nad ní blažení nebešťané truchlí a hořké slzy roní!

Kdo ale nese na sobě vinu všech těch nepravostí, jenž v tančírnách se páchají. Zajisté žádný jiný než ten, v jehožto místnostech tanec se provozuje; a jelikož obyčejně v hostincích se tančívá, tedy hostinští jsou odpovědni za všechnu zde spáchanou nepravost. To však ještě není všechno. Mnozí hostinští chtějí mnoho k sobě přilákati hostů přechovávajících u sebe rotu ženštin nemravných, zpustlých, všelikým neřestem oddaných, jež za bídny peníz rozličným hříšným choutkám chlupíků povolny jsou. Bezbožníci! netanou vám na mysli tresty hrozné, jež zastihly Sodomu a Gomorrhru? Kde se octnete, kdyby ruka Boží při ohavném tom činu vás se dotkla? V jezeře pekelném hořícím smolou a sirou, toť bude vaše lůžko, kdež bez ustání ve své hanebnosti pokračovati můžete. A za všechny tyto hanebné nepravosti jste vy hostinští zodpovědni před spravedlností Božskou. Kterak obstojíte? Ach ustaňte od provozování řemesla tak hanebného a následujte muže, jenž rovněž vám hostinským byl, úkol však svůj docela jinak pojal nežli vy — světce to **Theodota**.

Theodot spatřil světlo světa ku konci třetího století v Ankyře, hlavním městě Galacie. Vychován se mu dostalo Tekusou, zbožnou pannou, jež jej víře křesťanské vyučila a k bohabojnosti vedla. Vstoupiv později do stavu manželského stal se hostinským; Nilus, zbožný křesťan, který co očité svědek život a umučení jeho byl popsal, praví: Byť co hostinský zdánlivě sprostý byl život vedl, předce koruna jeho mučednická nebeskými paprsky jeho dřívější život ozařuje. A v pravdě dříve ještě než smrt mučednickou podstoupil, osvědčil etnost svou v rozličných případech a dokázal udatným se býti bojovníkem Krista. Neoddal se rozkošem, alebrž jak jeho smrt dosvědčuje, věnoval se již od své mladosti etnosti a přinesl ovoce velmi krásné. Zvláště ale střídmosti byl pílěn jsa přesvědčen, že mocným je štítem proti žádostem tělesným. Hostinství neprovozoval z bídny ziskuchtivosti, nýbrž jen toho byl pamětliv, jakby dům svůj místem blaha a útulkem chudých, nemocných a pronásledovaných učiniti mohl. A jeho dům se v pravdě rovnal domu Božímu. Nebo přišli-li prostopášný hosté, mluvil jim do srdce, modlil se za ně a vedl na lepší cesty; ohlupňky pohnul k zdrženlivosti, opilce k střídmosti, lakomce k dobročinnosti. Pohany i židy uváděl svými jasnými a zřejmými důvody o pravdách Božských do lůna církve katolické. Chorobní a trpící nacházeli u něho útěchu, opatrování a podporu. Za to všechno dostalo se mu již na této zemi odplaty od Boha, jenž mu byl moc zázračnou udělil, tak že mnohé nemocné uzdravil vzkládaje na ně své ruce a vyzýváje při tom jméno

Ježíš. V největším ale lesku objevila se jeho láska k bližnímu za času pronásledování křesťanů. Sotva byl císařem Domiciánem rozkaz ku pronásledování vydán, nabídnul se Theoteknus, muž vášnivý a ukrutný, jestli-by mu místodržitelství v Galácii uděleno bylo, v krátkém čase všechny křesťany buď k odpadnutí přinutiti, aneb je vyhubiti.

Zvěst o jeho ukrutnosti a zuřivosti jej předcházela; a proto utekli se mnozí křesťané ještě před jeho příchodem na hory a pouště. Po svém příchodu pátral nejprve po kněžích a mučil je mukami nejhroznějšími; na to byly domy prohledávány a křesťané ze svých úkrytků odvlékáni. Paní i panny ukrutně vražděny; ani nemluvnátek nešetřeno, u nichžto dostačovalo, že z křesťanských pošla rodičů. V této strastiplné době pečoval Theodot jedině o blaho pronásledovaných křesťanů; mnohým dopomohl k útěku, poraněné bral do svého domu a ošetřovalje; jiné, jimžto pronásledovatelé na stopu byli přišli, ukryl, u vězení nyjícím posýlal pokrmý; slabé povzbuzoval k statečnosti, umučené pochovával, by od psů sežráni nebyli. Již dříve byl nakoupil velkou zásobu obilí a vína, z čehož teď, an Theoteknus rozkaz vydal, by křesťanům žádných pokrmů a nápojů se neprodávalo dříve než by se to bylo bohům v obět přineslo, hojně bratřím svým poskytoval a kněžím k nejsvětější oběti potřebných věcí dodával. A proto byl jeho dům tím co druhdy archa Noemova; tam se scházivali křesťané k modlitbám, tam přinášeli tu nejdražší obět; neboť jednak byl hostinec zákonem chráněn, jednak ale žádný netušil, že by hospoda shromážděním zbožných mohla býti křesťanů.

Toho času byl Viktor, přítel Theodotův co křesťan udán a do žaláře odveden. I slibována mu velká důstojenství, jestližeby rozkazu uposlechnuv bohům obětoval; naopak, jestli-by se rozkazu tomu protivil, hrozeno mu odnětím statku, smrtí jeho a vyhlazením celé jeho rodiny, ano mukami těmi nejhroznějšími. Viktor byl na rozpacích; neb na jedné straně měl zapřítí Krista, čehož se hrozil; na druhé straně viděl záhubu celé své rodiny, a tu se v něm probudil cit otcovský. Theodot zvědév se o nebezpečí, v němžto přítel jeho vězel, neprodleně na cestu se vydav času nočního u vězení jej navštívil a mu zmužilosti dodával slovy: „Křesťan nesmí žádné jiné starosti míti, než jakby skálopevně ve své víře setrvati mohl. Věř mi, milený můj Viktore, že sliby neznabohů k našemu jen směřují zahynutí, an by nás rádi zaslepili, bychom věčné smrti, do které nás uvrhnouti zamýšlejí, nevěděli a na ni nemysleli.“

Těmito slovy znovu oživen a posilněn srdnatě kráčil k mučišti a snášel zmužile po dlouhý čas muky kruté. Když již byl blížek okamžiku, v němžto od svého Spasitele korunu mučednickou přijati měl, začal ochabovati a žádal soudců o lhůtu, v kteréž by o podmínkách, jež mu učiněny byly, přemýšleti mohl. Ihned dán rozkaz od mučení upustiti a jej nazpět do žaláře uvésti. Avšak brzy na to skonala u vězení následkem svých rán a připravil se tak o čest mučednickou, an se neví, zda-li Kristu věren zůstal aneb co odpadlík ducha svého vypustil.

V krátkosti na to, co se věci tyto udály, přišel Theodot řízením Božským na hrad Malus, několik hodin cesty od Ankýry vzdálený, právě v tom okamžiku, když tělo svatého mučně Valens-a do řeky vrženo bylo. Theodot jej vytáhnuv odněš do jedné jeskyně, kdež vícero věřících pohromadě našel, jenž této chvíle na svém útěku sem byli dorazili. Tito měli z toho velké potěšení, že jim popřáno svého dobrodince viděti; neb Theodot to byl, jenž žalářníka penězi uplativ, ku svobodě jim dopomohl. I padše mu okolo krku vzdávali mu srdečné za to díky; on však je žádal, by dříve

pokrmem se posilnili, než na další vydají se cestu; a proto poslal dvou mužů do nejbližší osady, by odtamtud kněze přivedli, jenž by je a pokrmy požehnal a s nimi stoloval.

Kněz, jmenem Fronton, spatřiv muže tyto přicházeti, praví: „Bratří, já vás dnešní noci ve snu viděl a zvěstovati slyšel o velkém pokladu, ježž ukázati mi holdáte.“ — „Ano, v pravdě,“ odvětili muži, „chováme u sebe poklad velký, zbožného Theodota — muže výtečného; pojd s námi k jeskyni.“ I šel s nimi a po vespolečném pozdravu zval všechny do svého domu k obědu. Po skrovném snídání pravil Theodot Frontonovi: „Místo toto zdá se mi velmi příhodné k uchování ostatků mučnických svatých, proč zde nevystavíš kaplu?“ Fronton odvětil: „Nejprve musíme mít nějaké ostatky.“ Dí mu Theodot: „O to se Bůh postará, jen započni stavbu.“ Na to sňav prsten z prstu svého, podal jej knězi s těmito slovy: „Bůh budiž mým svědkem a prsten tento tobě zárukou, že brzy ostatky obdržíš.“ Po těchto slovíčích rozžehnal se s nimi a odešel do Ankýry nazpět, kdež pronásledování hrozné spousty bylo připravilo. Mezi uvězněnými nacházelo se též sedm panen, z nichžto nejstarší, jmenem Tekusa, Theodotovou byla vychovatelkyní. Místodržitel stálost jejich nikterakým nemoha zviklati způsobem odevzdal je rotě znemravnělých mladíků. Modlitba a slzy byly jedinou zbraní panen, ježto každé sebe menší poškrvnění své pannenské čistoty tou největší naplňovalo ošklivostí. Jeden z těchto rozpustilců uchopil Tekusu, kterážto vrhnuvši se mu k nohám zvolala: „Synu můj, co zamýšlíš činiti! Rozvaž, že stářím, postem, nemocí, trápením úplně zešlé jsme; stáří mé obnáší již přes sedmdesát let, a těch jiných neméně. My jsme takřka mrtvolky, jež brzy od litých šelem roztrhány a od dravců sežrány budou; neboť místodržitel naporučil těla naše dívce zvěři ku sežráním předhoditi.“

Na to sejmuvší závoj ze tváře své ukázala mu své šediny a pravila: „Měj úctu alespoň před těmi šedinami; snad máš doma též šedivou matku; nechať ona se za nás u tebe přimluví. Nechej nás ubohé v pokoji své prolévati slzy; Ježíš Kristus věrný odplatitel, hojně zajisté ti za to udělí odměny.“ Slova ta skrotila divokou vášněn jinochů, kteřížto soustrastí k pannám jsouce naplnění zpět odcházeli. Zvědév se o tom Theoteknos přemýšlel o jiném prostředku, jímž by stálost rekyň těchto zviklati mohl. I rozkázal je vřaditi mezi kněžny bohyně Diany a Minervy a násilím přinutiti slavnostných obřadů, jež každoročně ku počtě těchto bohyň se konaly, se zúčastniti. Panny mohly studem a bolestí, již srdce jejich při tom pocitovalo, pojití. Theodot trval neustále na modlitbách, by jim Bůh stálosti a srdnatosti propůjčiti ráčil. Dne na to obdržel zvěst, že sedm těchto panen v rybníku za rozkazem Theoteknovým bylo utopeno. I padnuv na kolena zvolal slzy radosti prolévaje: „Bože děkuji Tobě, žeš mou prosbu milostivě vyslyšeti a panny ony korunou mučednickou ozdobiti ráčil.“

Theodot zvídáje celou tuto událost, zvěděl, že za rozkazem Theoteknovým pannám kameny na hrdla uvázané a ony na rybník vyvezeny na nejhlubším místě do vody vhozeny byly, i místo mu naznačeno, kde se to bylo událo. Přemýšlel tedy Theodot, jakby těl těch svatých zmocniti se mohl; velmi však zarmoucen byl zprávou, jižto mladík jeden času nočního byl přinesl, místodržitel že na břehu stráž rozestavil. Tímto ustrašen ustál od svého úmyslu a odebral se na odpočinek. K půlnoci zjevila se mu Tekusa řkouc: „Spíš můj synu, Theodote, aniž by ses o nás staral?“ Dokud jsem na této zemi dlela, nikdy jsi na mne nezapomněl, nýbrž jako svou jsi mne ctíval matku, teď ale co mé tělo smrt podstoupilo, zapomínáš na mne a nechceš mi

doslední prokázati úctu. Nenech předce prosím tě těla naše za pokrm rybám. Pospěš si nebo ve dvou dnech očekává tebe těžký boj; vstaň a jdi k rybníku, stráž se však před zrádcem.“ Theodot vstav, vypravoval svým druhům, jež s ním svatá chtěli hledati těla, vidění své; i padli všichni na svá kolena prosíce Boha o jeho svatou pomoc, by poklad tak velký naleznouti mohli. Za svítání poslali onoho mladíka, jenž jim byl zvěstoval břeh že stráží obsažen jest, by se podíval zda-li snad strážcové pro slavnost, jež na počest Diany se slavila, nazpět se neodebrali; avšak byvše ve své sklamaní nádeji zůstal Theodot se svými druhy v úkrytu a zdvojnásobili své modlitby a postili se až do večera. Když se již bylo setmělo, odebrali se ostrými opatření kosami k rybníku by provazy, jimižto kameny k hrdlům panen připevněny byly, odřezali. Noc byla tmavá, žádná hvězda se neobjevila na blankytu nebeském. Když již k hrůzoplnému místu byli dorazili, kamž po slunce západu žádný více se neodvážil, jelikož useknuté hlavy a polospálená těla vřkol ležela, pojala je bázeň velká. Tu však uslyšeli hlas řkouc: „Theodote krácej jen zmužile v před.“ Zuovu uleknutí poznamenali se znamením svatého kříže a spatřili toho samého okamžiku na nebi ku straně východní jasně se stkvící kříž. Padnuvše na svá kolena modlili se obrácení v tu samou stranu kde kříž se zastkvíval. Vykonavše svou modlitbu kráčeli dále. Tma byla tak velká, že jeden druhého viděti nemohl, s nebe lil se déšť, kterýž cestu bez toho močálovitou ještě obtížnější činil. Zůstavše státi volali opět k Bohu o pomoc. Modlitba jejich byla ihned vyslyšena, an se jim hořící pochodeň objevila a cestu ukazovala a dva muži hlavy stříbrolesklými majíce pokryty vlasy a oblečení v třpytící se roucha. Tito pravili: „Vzmuž se Theodote, nebť Kristus Ježíš tvé jméno napsal do knihy sv. mučedníků. Tvou modlitbu vyslyšel a na tvé slzy popatřil. U rybníka nalezněš sv. Sosandra ozbrojeného, kterýž strážcům strach a úzkost nažene. Neměl's ale žádného zrádce s sebou vzíti.“ Věřící kráčeli za hořící pochodní. Brzy povstala strašná bouře; strážci dali se na útěk jednak bouří jednak zjevením se muže obrněného štít v levici, meč v pravici majícího a šlehajícími plameny obklopeného svatého to Sosandra, poděšení. Vítr ale vodu hnal zázračným způsobem tak mocně ku břehu protějšímu, že rybníště vysušeno a těla sv. panen se objevila. Rychle uříznuli Theodot a jeho druzi provazy, jimiž kameny na hrdla panen připevněny byly, odnesli svatá těla na břeh a vloživše je na mezky spěchali s nimi ku chrámu, kdež v kryptě je uschovali.

Následujícího dne vybourilo se celé město pro odnětí těchto těl. Kdo o kterém křesťanu zvěděno, hned byl jat a do žaláře uvržen; mnoho jich polapeno, kteřížto všichni divé zvěři předhozeni býti měli. Theodot se chtěl sám co původce toho činu udati; bratři však mu v tom bránili.

Polychronius, vnuk Tekusy, přestrojiv se za sedláka šel na náměstí, by zevrubněji zvěděl co v městě se děje; byl však poznán, před soud přiveden a mučen, by vyzradil, kdo svatá těla odňal.

Dlouho snášel zmužile všechny muky; když mu ale stětm pohrozeno, opustila jej zmužilst a udal Theodota co páchatele toho činu, a naznačil spolu i místo, kamž uložena byla. Nyní poznali věřící, Polychronius že tím zrádcem, před nímž oba starcové, jenž se jim byli zjevili, je varovali.

(Pokračování příště.)

Bratrstvo věčného uctění

nejsv. Svátosti oltární pod ochranou sv. Otce Benedikta u sv. Markéty v Čechách.

Bohu díky! láska k svátostnímu Spasiteli a horlivost v uctění nejsv. Svátosti z lidu našeho nikdy se nevytratí. Byť se zmáhala nevěra a vlažnost a lhostejnost ve věcech spasení u přemnohých tohoto světa synů, čítáme v prostřed jich i veliký počet „synů Božích.“ Dejž jen Bůh na společnou modlitbu naši, aby nebyli jako za dávna se stalo, pokaženi synové Boží od synů tohoto světa, aby se jim nikdy nechtěli podobnými státi v jejich „osvícenosti a pokročilosti,“ kteráž ovšem jen v tom záleží, nezabývati se s takovým „pobožnůstkářstvím,“ podezřívati je a v posměch uváděti. My však, rozmilí, stůjmež pevně ke Kristu Ježíši, jak oudové, tak obzvláště kněží, rozšiřovatelé zbožného spolku tohoto, pamětlivi odměny, která věrného služebníka Páně očekává. *Ut autem digni efficiamur omnibus promissionibus Christi, consideremus pauca, quae cultor eximius Christi sacramentalis cordi imprimenda proponit.*

S. Gregorius scilicet Nazianzenus sic ad te, qui cultum erga Ss. Altaris sacramentum sane tenerrimum propagare desideras, loquitur:

„Haec igitur, cum ego essem (examinabat enim conscientiam suam) illudque in super nossem, neminem magno Deo et Sacrificio et Pontifice dignum esse, nisi qui prius se ipsum Deo viventem hostiam sanctam exhibuerit ac rationabile obsequium gratum atque acceptabile ostenderit, Deoque sacrificium laudis ac spiritum contribulatum obtulerit, quo tandem modo externum illud sacrificium, illud magnum Mysteriorum antitypum Ipsi offerre auderem? Aut quomodo sacerdotis habitum aut nomen subire, priusquam sanctis operibus manus purificassem? Priusquam rebus creatis saepe ac ad Creatoris solum admirationem non autem ad figmenti damnium aspiciendis oculos assuefecissem? Priusquam per Domini disciplinam aures meae satis apertae fuissent? Priusquam os, labia et lingua, illud quidem (os sc.) apertum fuisset ac spiritum attraxisset, aut dilatatum aut impletum spiritu exponendis mysteriis et dogmatibus, haec autem (labia inquam) divino sensu ligata fuissent atque etiam tempestive soluta ac denique lingua exultatione impleta fuisset, divinaeque melodiae plectrum effecta?“ Sic ille — et nos??!

Již pak během roku minulého počet zbožných ctitelů z čísla 4248 vyšinel se na 5102 díky za to Bohu na výsostech a horlivým rozšiřovatelům spolku našeho. Nově zřízena jsou bratrstva poboční během r. 1870. v Hradci Králové (osobním vedením nejd. pana kanovníka a děkana Leodeg. Vacka — oudů 209), v Dolní Cerekvi (vedením vys. důst. pana vikáře Tom. Podlahy, oudů 41), v Horních Teplicích (vedením důst. p. faráře Frant. Šmída, oudů 39), ve Smídarech (vedením vel. pána K. Holakovského, oudů 100), v Žebráku (vel. p. Fr. Klima, oudů 18), v Praze u nejsv. Trojice (vel. p. K. Řehák, oudů 36), v Dolní Dobrouči (vel. p. J. Křivohlávek, oudů 42).

Kde se nám nepoštětilo, získati duchovního rozšiřovatele, podařilo se na mnohých místech získati zbožného laika, jenž s vědomím neb i schválením místního duchovního oudy se hlasící sbírá k zapisování do bratrstva. I těšiti musí každého horlivého milovníka nejsv. Svátosti oltární, jak i zcela sprostná mysl z lásky k Bohu dovede býti výmluvná.

Uvěřujme zde jeden toliko důkaz — zcela původně — od jistého rolníka v B-

Rozmilí přátelé!

Budiž vám známo, že jsem byl požádán od jednoho duchovního přítele, bych upozornil lidi na jednu pobožnost, jejížto předmět jest ten nejvznešenější. Jest to pobožnost k uctění Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní. Čili jinak řečnuto, jest to bratrstvo věčného uctění nejsvětější Svátosti oltářní. V kterémžto bratrstvu přistupující oud béře na sebe povinnost, denně kratičkou modlitbu se modliti. Za kteréžto modlení se pokaždé získá 300 dní sv. odpůstku. Mimo to si zvolí (kdo nechce více) aspoň jednu hodinu za rok, kterou chce celou věnovat k uctění P. J. v nejsvětější Svátosti oltářní, buďto v kostele nebo doma. Kdo nechce neb nemůže zaopatřit si knížku, která jest velice přiměřena oné pobožnosti, také jest dosti na tom, když si vezme jen zápisní lístek a svěcenou medailii, což stojí jen 4 kr. Budiž vám i to známo, že jest již mnoho tisíc oudů v tom bratrstvu, a i v našem vřkolí jest jich něco přes 100, kteří se u mne přihlásili. Protož byloliby komu libo, z lásky ku Kristu Pánu, v nejsvětější Svátosti oltářní ukrytému, k té tak roznešené pobožnosti se připojiti, může se u mě přihlásiti. A já bych s radostí vyhověl přání jeho.

(Beze vši i nejmenší změny otištěno.)

Dejž Bůh! ať všickni oudové a ctitelové nejsv. Svátosti horliví jsou v konání svých povinností, jak i zde důkaz jen jedinký dáti budiž dovoleno. Jistá horlivá ctitelkyně nejsv. Svátosti, kteráž denně své pobožnosti konávala v chrámu Páně i doma, uvržena na lože nemocného nejvíce toho litovala, že nemožné jí bylo jako jindy pobožnosti své konati. Jak velice milovala Krista Ježíše v nejsv. Svátosti, z akusila vnučka její o návštěvě u ní. Když si totiž s ní pohovořila staříčká matrona po chvílce pravila: „Vezmi B. z těch kněh „Čestnou Stráž“, na stránce 22 je hodina pobožnosti, čti mě to!“ — což tato zajisté s velikou radostí činila, neboť ze všeho poznala velikou lásku babiččinu k Ježíši ve Svátosti skrytému.

Však ale, — jakkoliv doufáme, že všickni oudové horliví jsou a hodinu pobožnosti svědomitě zachovávají . . . jedno nám, rozmilí! předce jen schází! v jisté věci předce jen horlivější jsou němečtí oudové i jejich duchovní! . . . jest to smírné sv. přijímání, jež v Němcích tak zdárně se pěstuje, že den jak den, po celý měsíc někdo sv. přijímání obětuje na smíření Syna Božího za všechny urážky Božskému Jeho srdci každodenně učiněné.

U nás v Čechách bohužel velmi málo oudů smírného sv. přijímání je získáno ano toliko v Sloupnici (pět měsíčných spolků, jeden týhodní), v okolí Pecka-Radím, ve Forště, na Vyšehradě, v Novém Bydžově a u nížeřpsaného.

V Němcích čítají se spolky ty na sta, jak měsíční tak i týhodní, pročež nám vším právem vytýkají němečtí duchovní, *nos esse delicatos in audiendis confessionibus*. Dokažme, že tomu tak není, prokažme i tuto službu Kristu Ježíši v nejsv. Svátosti; sv. přijímáním takovým se Boží spravedlnosti učiní zadost za hříchy světa a zvýší se posvěcení a zdokonalení v našem spolku.

Kristin František Plodek,
kněz řádu sv. B.

P. S. Lístky zápisní lze u mě a v Rajhradě dostati po 2 kr. Plnomocenství to nejrozsáhlejší z arcibratrstva Paray-le-Monial (d'Autun).

Zpráva z bojiště.

Aj, aj! — a z kterého, z francouzského čili prusáckého? Ani z toho, ani z onoho nevychází zpráva má, neboť oba tito národové bojují za pomíjející slávu svět-skou, za práva časná, já pak co zprávodaj nalezám se na bojišti důležitéjším, na bojišti, kdež se bojuje za práva věčné pravdy, za práva samého Boha. Zpráva má jde tedy přímo z bojiště katolického.

Či nevíte, že válka vypovězena, — vojsko najmuto, — ku zbrani svoláno a — přísaha složena?*) Všechno tedy připraveno a — boj již sveden. A které oddělení Kristových bojovníků dostalo se do ohně? Jest to oddělení horlivých katolíků na osadě Služské v arcidiecesi Pražské. Svedená tu ovšem jen malá šrůtka, avšak, kdyby ne-bývalo dost statečně bojováno, bylby nepřítel u nás značných urval kořistí. —

Umřel u nás starý chudý mistr řeznický, který v posledním čase prabídny život vedl. Při porážce jednoho dobytčete přišel k úrazu, a musel do Pražské nemoc-nice býti dopraven. Tam se ovšem vyléčil z poranění svého, avšak navrátil se domů, vůči hledě churavěl a chřadl, až konečně těžce onemocněl. V nemoci jeho žádný si ho nevšiml, a bylby musel snad i hladem zahynouti, kdyby se ho nebyl ujal laskavý náš pan farář P. Ant. Lindner, který o nemocného právě samaritánskou péčí vedl. Každého dne posílal mu jeho nemoci přiměřených pokrmů, a vida, že nemocný trpí vysilením, i víno k posílení jemu podával. Než nic platno; nemoc byla nezhojitelná a starec zaopatřen svátostmi umírajících, v náručí své jediné plačící dcery konečně skončil. Byl pohřeb, k němuž se dostavila i sestra zemřelého ještě s neznámou paní z Prahy. Pohřeb byl slušný, jež mu duchovní zprávec vypravil docela zdarma. U hrobu poplakali si příbuzní zemřelého a každý, kdož přítomen byl, dobrořečil dobromyslnému panu faráři, že chudému člověku tak pěkný vystrojil pohřeb.

Po pohřbu ohledla se neznámá paní z Prahy s průvodkyní svou po obci. Přijdouce za vsi do skalného lomu, pozdravily vlídně tu pracující skalníky, s nimiž neznámá paní z Prahy do důvěrného se pustila hovoru, vypyťavajíc se, který z nich již v Praze pracoval? „Já,“ odpověděl jeden z dělníků, „já pracoval co zedník na stavbě pivováru . . . . ského.“ Přiznání toto nemálo potěšilo paničku, a chovajíc se čím dál tím důvěrněji k pracujícímu zedníku, konečně po delší rozprávce darovala mu tištěnou brožůrku co odměnu za konanou v Praze práci. Tohoto nadělení záviděli mu spoludělníci jeho a pykali toho, že i oni s prací v Praze se nepochlubili. — V poledne přišel obdarovaný zedník se skály domů, a ukazoval knížku své manželce, kteráž co hbitá čtenářka, sotva že spisek vzala do rukou, již jím o zem praštila, volajíc: „Která nestvůra dala ti tak hanebnou knížku? Pryč s ní, ať se dětem nedostane do rukou!“ Polekaný zedník zdvihl knížku ze země a jal se sám prohlížeti ji. Avšak nastojte! i on vrhá brožůrku na zem a nemálo zlobí se na drzou ženštinu, která takovou prašivinou poškrvnila poctivou jeho ruku. A co to bylo za knížku, kteráž ve zbožné této rodině tak velkou nevoli vyvolala? Bylať to „Lež a pravda o svatém Janu Nepo-muckém“, kteráž bez dalších rozpaků vržena byla do ohně, tak že z ní nebylo nic, leč trochu popele, a i ten po ohništi byl rozmetán.

---

*) Viz čís. I. letošní Školy B. S. P. str. 18.

Svůdlivé chytráctví tedy se nezdařilo, a každý, kdo nekalou tuto udalost slyšel, nemálo horšil se na smělou ženštinu, která k provedení tajných záměrů právě příležitosti pohřební použila, hodlajíc zhoubným spiskem pro svůj nevěrecký tábor hojných uloviti kořisti na osadě naší. Než katolická chrabrost zvítězila, a nepřátelé museli couvnout do svého úkrytu.

O ty černá nevděčnosti lidská! Otec duchovní všemožně se snažil, zachovati život opuštěnému chudasu, nešetře při tom nižádných obětí a v odměnu za tyto ušlechtilé snahy, právě o pohřbu tohoto rukou duchovního pastýře tak pečlivě ošetřovaného muže, — přichází pekelný nepřítel v podobě ženské a vrhá zhoubnou nákazou mezi dobré ovečky jeho, chtě je odciziti Matce-Církvi a připravití je o život věčný. — Od té doby pod praporem sv. kříže stojíme bedlivě na stráži, jsouce opásáni mečem víry a zbraní prorážející nebesa, tak že ne tak snadno odváží se nepřítel k jakémukoliv útoku na nás. A odváží-li se — pak s pomocí Boží opět porazíme jej.

A. D . . . k,
zpravodaj a bojovník Kristův.

Ďábloslužba ve Francii. Baltimořský kat. „Volkszeitung“ přinesl 22. října tohoto roku následující zprávu: Londýnský „Tablet“ učiniv zmínku o ukrutném pronásledování řeholníků a řeholnic v Paříži, Lyonu, Marseillu a v mnohých jiných městech, praví: Horší však a smutnější jest to, že obrazy Bohorodičky na veřejných místech zneuctěny byly způsobem takovým, jakž se ani vypsati nedá. (Podobně jednali též „zbožní Němci“ na velmi navštěvovaném místě poutnickém v Marienthalu, v El-sasku, an již v srpnu chrám tento úplně spustošili.) Dovidáme se toho z pramene úplně spolehlivého a náš zpravodaj připojuje, že na některých místech ďáblu oltáře postaveny byly. V Mansu se přišlo na stopu některým ženám, jež nejsvětější tělo od sv. přijímání s sebou vzaly, by je pak rozličným zneuctívali způsobem: Lidé oblečení v šat vojenský obětovali pak toto nejsvětější tělo — ďáblu! Též i Bostonský „Pilot“ stvrzuje, že již před třemi roky v Paříži, Marseillu, Lyonu, Nantesu jako též na některých místech v Belgii a Itálii ďáblu oltáře postaveny byly a dokládá zároveň, že v několika proroctvích, jenž zkázu města Paříže ohněm předpovídají se praví, že příští panovník francouzský král Jindřich V. oltáře ďáblu zasvěcené rozmetá.

Zcela vhodná jest poznámka, jižto „Tablet“ ohledem předeslaných ohavností činí: „Jest to sice hrozné takové vypravovati věci, byloby však ale též nespravedlivé je zamlčeti, an k poznání pravého rázu den ode dne ve Francii se vzrnávajícího hnutí velmi přispívají, ano mohlo by se připojiti: ku poznání kam to vede, když někdo dle příkladu Napoleona III. Bohu, spolu ale též duchu času sloužiti chce.“

Osiřelá diecese Brněnská obdržela velpastýře v osobě nejdůstojnějšího pana

KARLA NÖTTIGA,

kanovníka kapitule Brněnské, rytíře ř. Frant. Josefova,

jenž — narozen v Běloticích na Moravě r. 1806, na kněžství vysvěcen r. 1833 —
co zvolený od J. V. císaře Frantiska Josefa na stolec Brněnský od J. Svatosti pa-
peže Pia IX. v tuto důstojnost potvrzen, a 8. ledna t. r. za biskupa byv vysvěcen,
22. t. m. slavně nastolen byl.

Vyzýváme všechny údy kat. bratrstev a apoštolátu modlitby, aby neopomenuli
vroucně Boha prositi, by seslal hojnost milostí svých na velepastýře našeho, aby v
duchu Kristově, sv. apoštolů Petra a Pavla a sv. Cyrilla Methoda bezpečně a šťastně
vedl stádce sobě svěřené a aby i jemu skutkem se stalo želání církve sv. Cyrillo-
Methodské:

**„Mnogaja léta, mnogaja léta!
Vo zdravě, vo spasenie,
Mnogaja léta!“ —**

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Březen 1871.

Číslo 3.

Tři světla v masopustní noci.

Noc se po okolí rozhostila
A své černé roucho rozestřela,
Na nebi jen hvězdy rozsvítila,
Že se obloha stkví v lesku celá.

Nikde z okna světlo nezasvítí;
Spánek lidstvo v pouta svoji hřízí;
Libý sen snad mnohému se vplítá,
Mnohý snad si oddechuje s tíží.

V jednom domě světél hojnost svítí,
Že se skoro v den noc tmavá mění.
Co to může v domě tom jen býti?
Množství lidu vidět u hemžení!

Jiné ještě světlo někde plane
Z okénka tam staré vdovy siré;
Nikdo se jí choré nezastane?
Opuštěná leží v noci čiré.

Všechny drahé k hrobu sprovodila,
Ubohá se za nimi teď běže.
Světlo shaslo — hodinka již bila —
Překročila přes věčnosti dvéře!

Co to tam hle! na vrcholku zřítí?
V kostelíčku malé světlo svítá;
A to světlo dnem i nocí svítí,
Ku návštěvě Boha Krista vítá.

„Nejméně jednou v roce svému nařízenému knězi se budeš zpovídati.“

Zpověď! — Jak strašné slovo pro všechny ty, jenž neznají svaté zpovědi katolické církve, a jak sladké pro ty, jenž děkují svaté zpovědi štěstí, útěchu, poklid svého života!

Což již namluveno a napsáno o zpovědi; jak často od nevědomých aneb zlo-myslných lidí jí rouháno a posmíváno. A ačkoliv jsme tisíce tisíců nespravedlných útoků odrazili, bludů odkryli, křivých představ objasnili, předsudků odstranili, přede povstává vždy nový odpor těch, jenž nepřístupni všelikému poučení z nenávisti proti katolické církvi brodí proti všemu, co slove katolické.

Proti těmto bojujeme marně. Bojovati s nimi, bylo by ztrácti čas i práci. Pro katolíky buďtež psány následující řádky a pro ty odpůrce, jenž mají šlechetné srdce a zdravou úsudnost. Co se katolických čtenářů týče, vím sice, že dobře vzdělanému a poučenému katolíku nic nového nepřednesu, vím také, že netřeba mi dlouho odporučovati blahodějně účinky svaté zpovědi těm, jenž již sami na sobě mnohokrátě jí zakusili a jenž o své duševní blaho upřímně pečují. Víam dále, že nepotřebuji

věrnému katolíku vypočítati důvody jeho víry dopodrobna, ne! my katolíci nejsme zvyklí ustavičně sháněti se po nových důvodech. To rádi ponecháváme tak zvaným Tomášům, jenž o všem pochybují, co nemohou rukama hmatati a vždy po „proč“ se ptají, mají-li něco věřiti neb činiti. Věrný katolík, jedná-li se o božské zjevení, o věci věčného spasení se týkající, věří bezvýminečně slovům církve, kterouž Kristus Pán založil na skále řka: Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. Katolík jest tudy pevně přesvědčen, že mluví-li církev, mluví sám Kristus, jenž dí: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ Věřící křesťan podrobuje se pokorně církvi svaté, o kteréž Kristus Pán dal příslibení, že ji bude Duch sv. řídit a spravovati, že ji připamatuje na všechno, co byl učil, že ji naučí všeliké pravdě, že sám s ní zůstane až na konec světa. To vím, jak řečeno, velmi dobře, ale vím také, že neměl mnohý vždy příležitosti důkladněji a obsírněji se poučiti; a byť i nebylo požadováno od katolíka nevyhnutelně, aby pátral po důvodech své víry, přec to není neúčelné zvláště za našich věroprázdných a věrochudých časů, kdy vše se zavrhuje, co není dost odůvodněno. Důvody jsou jedinkou zbraní, kterouž lze proti takovým lidem bojovati a pravdy svaté víry hájiti, aby se jim ukázalo, že nemáme víru bezdůvodnou, nýbrž že máme víru opírající se o rozumné a podstatné důvody.

To předeslavše kráčíme k věci samé.

Co jest zpověď? Zpověď jest zkroušené s pevným předsevzetím polepšení-se spojené vyznání po křtu spáchaných hříchů před knězem na místě Božím ustanoveným.

Jest zpověď potřebná? Ano, tak potřebná, že bez ní řádným způsobem nelze odpuštění hříchů dosáhnouti.

Abych potřebnost zpovědi dokázal, ukážu:

- I. že jí Kristus Pán ustanovil,
- II. že jí apoštolové učili a žádali a
- III. že vždy v církvi byla.

I.

Kristus Pán sv. zpověď ustanovil.

Ustanovil Kristus Pán zpověď? Ovšem! Odkud to víme?

1. Církev tomu učí. Učí-li církev, že něco od Krista ustanoveno jest, pak jest to neomylná pravda; neb ve všem, co se učení a víry týče, jest církev neomylná, jak patrné ze slov božského Spasitele. A nemůže také jinak býti; neb pakli Kristus pod trestem věčného zatracení každému člověku nařizuje, aby věřil, co církev učí („kdo neuvěří bude zatracen“) musel církev svatou tak zříditi, aby každý člověk v každé době v církvi vše čisté a neporušené nalézti mohl, co učil a věřiti poručil; slovem: on jí musel dáti dar neomylnosti u věcech víry. Kdo chce účelu, musí chtít i prostředků. Kristus Pán udělil skutečně církvi své dar neomylnosti u věcech víry jak patrně vyrozumíváme ze slov: „Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné (t. j. blud a lež) ji nepřemohou.“ „Já vám pošlu jiného Utěšitele Ducha svatého, ten vás na vše upamatuje, cožkoliv jsem mluvil k vám.“ „Naučí vás všeliké pravdě.“ „Nebudte úzkostlivi co by ste měli mluvit, v čas potřebný dá vám Duch svatý.“ „Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“

Kdyby byl Kristus se tímto způsobem nepostaral o svou církev, kdyby jí byl nechránil proti útokům pekla, proti bludu a lži, bloudili bychom ve tmách jako

tisíce sekt, které se během věků od církve odtrhly. Pak by se nám ztratila pravda a Kristus byl by nespravedliv, kdyby nás chtěl dle slov svých trestati a zatratiti. Pak by nám nemohl Pán, až nám bude klásti účet ze své víry před jeho soudnou stolicí, míti za zlé, kdybychom snad si stěžovali vylouvajíce se: „Tys tvrdý Pán, chcešli mne zatratiti. Ty chceš žíti, kdes nesil; já prosil za kus chleba a tys mi dal kámen a škorpiona. Ty mne chceš zatratiti, protože jsem byl v bludu a nevěřil učení tvého, já upřímně hledal, ale nenalezl jsem učení tvého; Ty nejsi Syn Boží, neboť jsi založil slabé, lidské dílo, podrobené bludu a lži.“ Jak? drahý čtenáři, založil skutečně Spasitel tak slabé dílo? On přislíbil nám, že ďábel nic nezmůže se vši chytrostí a lstivostí proti církvi jeho a tu by mělo několik slabých mdlých lidí toto dílo mistrovské působiti? Kdo tak tvrdí a věří předce v Božství Kristovo, dopouští se — mírně řečeno — neslýchané nedůslednosti! Tedy jest zpověď od Krista ustanovena, poněvadž ji církev učí.

2. Že Kristus zpověď ustanovil, plyne nepopíratelně z jeho slov: „Cožkoliv svázete na zemi, bude svázáno na nebi, cožkoliv rozvázete na zemi, bude rozvázáno na nebi.“ Mat. 18. 8. „Mně dána jest všechna moc na nebi i na zemi.“ „Jako mne poslal otec, tak i já posílám Vás.“ „Přijměte Ducha svatého, komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou, komu je zadržíte, zadržány jsou.“ — Co plyne z těchto slov?

Předně, že Kristus svým apoštolům a jejich řádným nástupcům dal dvojí moc, moc hříchy odpouštěti a moc hříchy neodpouštěti, rozvazovati a svázati. Z této dvojí moci plyne sama sebou potřebnost zpovědi — vyznání se ze hříchů. Neboť kdyby nebylo zapotřebí vyznání hříchů, pak by byla ona dvojí moc nesmyslem. Pak by mohla býti řeč jen o jedné moci a sice o moci hříchy odpouštěti. Kdyby Kristus tuto dvojí moc bez zpovědi udělil apoštolům, pak by bylo odpuštění a zadržování hříchů činem pouhé libovůle. Nepotřebuji-li vyznati se ze svých hříchů, pak bych chtěl viděti onoho kněze, jenž by se opovážil, mně hříchy zadržeti, jenž by se opovážil říci, já ti tvých hříchů neodpouštím. Všim právem bych mu odpověděl: ty jednáš nešlechtně! Proč odpouštíš mému sousedu a mně nic? Odkud víš, že nejsem hoden odpuštění? — O neodpuštění hříchů nemohla by býti ani řeč. Dále: apoštolové mají moc hříchy odpouštěti aneb neodpouštěti. Proto je musí dříve znáti nežli je mohou odpustiti. A komu je mají odpouštěti? Patrně tomu, kdo jest odpuštění hoden! A komu nic? Tomu, kdo odpuštění hoden není. Avšak na čele nikdo nemá napsáno, zdali boden jest neb není. To poznati lze jen z upřímného a zřejmého vyznání se ze hříchů. Kristus Pán ovšem nepotřeboval vyznání hříchů, an byl vševědoucí, ale apoštolové a jejich nástupcové vševědoucí nejsou; jest tedy vyznání hříchů nevyhnutelně zapotřebí, mají-li dle nařízení Kristova užívati své dvojí moci.

Ze slov Kristových jde: „Apoštolové a jejich nástupcové jsou ustanoveni za soudci nad hříchy lidskými.“ Oni mají soudně rozsuzovati. Buď okovy duše rozvazovati aneb duši do okovů svazovati. Soudce ale teprv tehdy rozsudek pronáší, když ví, co proviněno. To by bylo krásné líčení, kde by soudce rozsuzoval anižby dříve zkoušel a spisy prohlížel aneb kdyby obžalovaný stál před soudcem a k němu řekl: Propusť mne, já jsem dareba ale co jsem učinil, nepotřebuješ vědět! Soudce by mu právem odpověděl: Měj ztrpení, dříve musím vědět, cos provinil, a jaké jest srdce tvé, zdali můžeš k svému očištění něco namítati, které okolnosti tvůj přečin zmírňují a t. d. Pak teprv řeknu, zdali tě mohu z obžaloby propustiti. Že tedy

Kristus vyznání hříchů chtěl a nařídil, nepodléhá pochybnosti. Uvážíme-li ne-stranně slova Kristova, není možné, aby kdo tvrdil toho opak.

II.

Apoštolové učí a žádají zpověď. Apoštol Jakub praví (5, 16): „Vyznávejtež se jedni druhým ze hříchů svých“ t. j. dle výkladu církve: vyznávejtež se lidé lidem, které Kristus Pán k tomu ustanovil, ze svých hříchův. Tak vykládají i nejstarší otcové církevní toto místo n. p. Origenes, Zlatoustý, Augustin a jiní.

Vyznání se ze hříchů žádá též apoštol Jan (1 l. 1. 9): Pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.

V „Skutcích apoštolských“ (19, 18) čteme následující událost: „Mnozí z věřících přicházeli vyznávající a vypravující skutky své.“ Vidíme tedy, že již za časů apoštolských lidé se zpovídali a že apoštolové zpověď žádali, čehož by byli jistě neučinili, kdyby toho Kristus tak neustanovil.

III.

Věřící ve všech stoletích zpovídali se, tak jak za naší doby v církvi jest v obyčeji. Církev měla vždy sv. zpověď. Odpůrcové církve praví: Nikoliv, zpověď jest později v církvi zavedena. Skoumejme, zdali mluví pravdu. Ať nám řeknou, kdy byla zpověď vynalezena a zavedena. Ať nám udají rok aneb aspoň století. Ať nám jmenují papeže, biskupa, muže, jenž by se byl opovážil, uložiti křesťanstvu tak velkou obtíž, tak neslýchanou novotu v církvi zavésti. A odkud to přichází — a to jest věc nejpodivnější, — že celé křesťanstvo tu neslýchanou novotu trpělivě přijalo, že ani člověk, ani jedinký neodvážil se proti tomu protestovati? Při jiných příležitostech, kde se o nejmenší věci jednalo, vzbouřily se celé země. Pro nepatrnou věc, smějí-li k. p. duchovní nositi vous čili nic, mají-li křesťané v ten neb onen den se postiti atd. povstaly často vraždy a dějepis církevní, jenž pozoruje všeliké hnutí církve, vypravuje tyto hádky obšírně a podrobně a podivuhodno, při zavádění zpovědi šlo vše beze všeho hluku? ani myška se nepohnula a církevní dějepis neví nic vypravovati o tom? Nikoliv, věru, kdyby byla zpověď později zavedena, jisté by sem tam nějaké pozdvižení neb vzbouření povstalo.

Zažili jsme již, jak se děje, když se zavádí zpověď. V Hanoveránsku není zpovědi, poněvadž lidé tam nejsou katolíci a před 300 lety zpověď odstranili. Před několika lety cítili někteří mužové potřebu a nutnost zavésti zpověď. Avšak tu byste měli viděti ten zmatek. Ta malá zemička otřásala se ve svých základech. Lidé byli tak tvrdošijni a tak prudce odpírali, že se muselo zase od toho návrhu upustiti. Sta rozbitých oken a zkrvácených hlav dávali tragický důkaz, že nemohla se v Hanoveránsku tak snadno zavésti zpověď. A jako v Hanoveránsku tak by se stalo všude a zvláště v dřívějších stoletích, kdy pevněji a toužebněji lidé se drželi obřadů ze starodávna zděděných. Každým pádem by dějepis církve nám něco o tom sdělil, ale on neříká ani slovíčka o zavádění zpovědi, důkaz to, že zpověď vždy byla v církvi. Tak to považme: Odkud to přichází medle, že sekty odtrhnuvše se v nejstarších dobách od církve posud mají ještě zpověď? Odpověď: Poněvadž ji co svaté dědictví z církve sv. do své církve přenesly.

Ale — praví se — nevynalezl papež Inocenc III. v 13. století zpověď? Nuže pakli Inocenc v 13. století zavedl zpověď, stalo se to v nejlepším pokoji, neboť dějepis nic nepíše o sporu a odporu. Věc ale má se takto: Inocenc nařídil se shromážděnými biskupy na Lateranské synodě 1215, že každý katolický křesťan aspoň jednou ročně se zpovídati má. Z toho odpůrcové soudí: Tedy zavedl Inocenc III. zpověď. Chyba lávky! Pakli Inocenc zpověď vynalezl a zavedl, pak vynalezl a zavedl také přijímání neboť také nařizuje, že každý katolický křesťan aspoň jednou v roce a sice v čas velikonoční přijímati má. A kdyby Inocenc tímto nařízením teprv zpověď byl zavedl, tu by byl musel lidem vykládati, co zpověď jest. Lidé ale znali ji již dávno. Inocenc uvádí jen na paměť již staré nařízení církve. To nařízení Inocencovo dává bohužel smutný důkaz, že již i v 13. století mnoho bylo vlažných křesťanů, jenž po dlouhá leta nepřijímali svátosti. Proto ono nařízení roční zpovědi pod trestem vyloučení z církve. Odpůrcové poznali hned, že ta věc s Inocencem jinak se má, a katolíci dokázali jim z dějepisných svědectví, že byla zpověď již v 10., 9. 8. a 7. století v církvi. Tu utekli se odpůrcové do 6. pak do 5. století. Ale i z této doby podali katolíci svědectví pro zpověď. Tu zašli odpůrcové do čtvrtého století. Dále nechtěli a nemohli přec — leč by byli zbaveni smyslů — zabíhati. Ale i tu nalezeno důkazů a svědků pro svatou zpověď. Z těchto svědků uvedeme zde několik, z čehož bude jasno, že věřící již v prvních 3 stoletích se zpovídali.

V II. století, tedy hned po smrti apoštolů vypravuje sv. Ireneus „jak se lidé obrátili a ze svých hříchů vyznávali.“ V tomtéž století píše Origenes, učitel církevní: „Všechno, což jsme provinili, musíme oznámiti a jestli jsme se tajně přečinili, aneb poklesli aneb třeba jenom v myšlení, všechno musíme zjeviti; neb jestliže sami na sebe žalovati budeme, nebude na nás žalovati dábel.“ A na jiném místě praví: „Budeme-li hříchy své nejen před Bohem, nýbrž i před těmi vyznávat, jenž moc mají nás zhojiti, budou nám odpuštěni.“ Tertulian (de poenit.) v tomtéž století píše následující o zpovědi: „Zpovídati jest vyznati se ze svých hříchů a padnouti před knězem pokorně . . . někteří stydí se, odkládají proto svou zpověď nemyslíce na to, jak by mohli býti spaseni, podobají se těm, jenž v tajných místech těla trapný neduh majíce vědomí léčitelů se vyhýbají a takto svou stydlivostí v záhubu upadají. Co jim prospěje jejich tvrdošijnost vyznati se před člověkem ze svých provinění, když předce vědomí a soudu Božímu neujdou.“

V III. století píše mučedník a církevní otec sv. Cyprian († 258) ve své řeči o odpadlcích: „Bratři! vyznej se jedenkaždý z provinění svých, dokudž to vyznání ještě přijato býti může a od kněze udělené rozhřešení příjemno jest Pánu.“

Ve IV. století krásně svědčí sv. Basil řka: „Hříchové musejí nevyhnutelně těm vyjaveni býti, jimžto posluhování božími svátostmi jest svěřeno.“ — Svatý Jan Zlat. praví: „Nápodobmež tedy ženu samaritánku a neukryvejmež ze studu hříchů svých. Kdo se dá odstrašiti ze stydlivosti odkrýti hříchy své člověku, kdo nechce zpovídati se a pokání činiti, bude v den soudný ne snad před jedním aneb dvěma, nýbrž před celým světem zahanben!“ — Svatý Augustin, tento veliký muž křesťanstva píše o zpovědi takto: „Neříkej, já se zpovídám ze svých hříchů jen před Bohem vše-vědoucím — neboť se máš ukázati knězi, aby nemoc od nemoce rozeznali. Pros tedy, aby přišel kněz k tobě, a zjev mu stav svědomí svého.“ Než dosti těch svědectví.

Laskavý čtenáři! Takto píšou a učí veleslavní otcové církevní, jenž nedlouho po smrti apoštolů byli žili, ohledně zpovědi. Jejich spisy jsou až posud. Nuže chtěl by tedy kdo tvrditi, že byla zpověď v 13. neb 14. století ustanovena? Kdo tak

tvrdí, projevuje buď zlomyslnost aneb nevědomost. Ne, zpověď není vynálezem papežův a kněží. Co by z toho měli kněží? Zeptej se kněze, jak sladké a příjemné jest zpovídání. Zapotřebí k tomu nadobyčejné chuti a horlivosti seděti dnem i nocí, v horku i zimě ve zpovědnici, aby poslouchal bídu, slabosti a hříchy lidské, aby spustlé duše přivedl na cestu ctuosti, aby vléval útěchu náboženství v srdce nešťastných. Jak příjemné a půvabné musí býti v tmavé noci při bouřce a déšti přes hodinu cesty spěchati k nemocnému — dívati se umírajícímu v ubledlou tvář, chrániti jej před zoufáním, poslouchati poslední jeho vyznání hříchů a doprovázeti jeho loučící se duši před soudnou stolicí Boží; pak snad zárodek smrti vzíti s sebou domů a co obět zpovědi upadnouti v mužném věku záhy v hrob.

Jak mnoho kněžím stál již jejich úřad život. Dějiny vypravují nám mnoho podivuhodných příkladů, z nichž následující velmi krásný jest: Když před mnoha lety zuřil v Miláně a Marseille mor, žásal všecken svět nad velikomyslnou oddaností katolických kněží. Ubozí nemocní leželi na silnicích bez pomoci, bez útěchy, opuštěni i od svých přátel. Tu viděti bylo spěchati kněze z blízkých měst a vsí se svým arcibiskupem k těm nemocným, aby vyzpovídali je a zaopatřili je na cestu k věčnosti. — Při tom stalo se jich velmi mnoho obětí svého úřadu. Jeden tisíc osm set kněží umřelo v Miláně a 250 v Marseille. A tu by měla býti zpověď — tato obtížná a nebezpečná práce — vynálezem kněžským? Věru, tuť by špatné činili kněží pro sebe vynálezy!

Není ale — namítají odpůrcové — zpověď nástrojem v rukou vládychtivých kněží, nemůže býti strašně zpověď zneužívána? Všechny tyto obavy jsou jen přeludy. Církev ještě nikdy neužívala zpovědi k osobním a mrzkým záměrům. Právě církev jest to, jenž ohradila zpověď k ochraně kajícíka tak silnými hradbami, že jest zneužívání její skoro nemožno. Kněz jest nejsvětějšími přísahami zavázán; ano on jest naproti zlomyslným a lstivým kajícím skoro bezbranný. Zloba může ho očerniti — on musí mlčeti a trpěti. Vždyť známo jest, že nesmí kněz ze všech hříchů, které mu zpovídající se sdělil, ani při vyhrožování smrtí ani to nejmenší prozraditi. Božská ruka a prozřetelnost bdí viditelně nad tímto svatým úkonem a nikdy ještě neviděl svět toho divadla, aby zpovědník se byl stal nevěrným této nejsvětější své povinnosti, naopak často již viděl a obdivoval svět, že kněz zpovědní pečeti přinesl život svůj za obět a krví svou mlčení své zakoupil. — Co jest tedy výsledek našeho rozjímání?

1. Kristus zpověď ustanovil. 2. Apoštolové učí a žádají zpověď. 3. Zpověď byla vždy v církvi. Zpověď jest božské nařízení! Žádný člověk nemůže se mu vyhnutí. Papež, císař, král, žebrák, kněz, laik — všickni musejí se zpovídati, aby dosáhli odpuštění svých hříchů. A ostatně již přirozenost lidská sama nutí člověka k vyznání se. Srdce lidské nemá pokoje, dokud nesdělilo radost i žalost, dobré skutky i zlé jinému. Člověk také vždy hledá rádce a přítele v soužení a hryzení svědomí. Kde ale má naléztí lepšího rádce, jako ve zpovědníkovi? A jak užitečná jest zpověď pro člověčenstvo — musejí nejkrutější odpůrcové naši uznat. Snad mnohý odpůrce obdržel již od zpovědníka katolického peníze jemu odcizené, které by byl jinak nazpět neobdržel, atd. Proto pevně se držíme zpovědi. Není jiného prostředku k smíření se s Bohem. Žádná mocnost na světě nám neodejme zpověď. Byť byla zpověď velikou obětí a velikým sebezapíráním, nechceme ji přece ztratiti! O jak je srdci blaze, když vyprázdnilo se v zpovědi ze svých nečistot. Jak plesá duše, když po pokorně

zpovědi odchází s vědomím, že hřích shlazen, Bůh smířen, tíž ze srdce odstraněna jest. Věčný tedy dík budiž nebesům za tak blahoplnou svátost.

Ovšem přichází požehnání této svátosti jen na toho, jenž ji se vši přípravou a svědomitostí přijímá. Pročež žádá církev:

1. Nejprve a především, aby byla zpověď zkroušená a pokorná t. j. aby hříšník pravou duše bolestí a vnitřním vědomím své nehodnosti proniknut zcela ochoten byl, pokořiti se nejen před Bohem ale také před lékařem a soudcem od Boha ustanoveným a podrobiti se rozsudku jeho pro Boha beze vši rozpačitosti.

2. Církev žádá za druhé, aby byla úplná, t. j. aby hříšník ani zúmyslně ani z trestuhodné nedbalosti při zkoušení sama sebe něco nevynechal, co zpovídati jest povinen. Povinen ale jest zpovídati se a) ze všech vědomě a dobrovolně spáchaných hříchů, b) udati musí i počet těch hříchů, c) udati musí okolnosti, které hřích zveličují neb zmenšují neb docela proměňují.

3. Církev žádá za třetí, aby byla upřímná, t. j. aby kajícník tak před knězem na sebe žaloval, jak se před Bohem vinen uznává beze všeho vymlouvání se a uvalování viny na jiného.

4. Žádá za čtvrté, aby byla zpověď krátká t. j. aby ničeho neobsahovala, než co knězi jest třeba věděti, aby mohl stav duševní hříšníka dobře posuzovati. Nemají se ve zpovědi zbytečné a rozvláčné povídky vypravovati, nýbrž spáchané hříchy mají se krátce a zřetelně udati.

5. Konečně žádá, aby byla jasná, t. j. aby hříšník spáchané hříchy pravým slovem vyjádřil, ale ne nějakým neurčitým všeobecným výrazem. Vše ale počestným způsobem se má díti bez pojmenování cizích osob.

Aby ale zpověď těchto vlastností měla, poučuje církev svatá jak se má kajícník k ní připravovati a sice:

1. má Ducha svatého vyzývati, aby mu přispěl svou milostí ku pomoci, aby mohl řádně své hříchy poznati, se na všechny upamatovati, upřímně jich litovati, z nich věrně se vyznati a za ně dosti učiniti. Potom napomíná ho:

2. aby pečlivě zpytoval své svědomí, t. j. aby dopodrobna sama sebe zkoušel, zdali a kolikrát myšlením, řečí, skutkem a opuštěním se prohřešil. Ona radí tuto zkoušku zaříditi dle pořádků 7 hlavních hříchů, 10 přikázání božích a 5 přikázání církevních se zvláštním ohledem na své povinnosti a své zvláštní poměry, náklonnosti a náruživosti. Nepostačí ale, aby jen skoumal hříšník, kterých hříchů se dopustil, on musí uvažovati důvody, které ho k hříchu vedly, upomenouti se na úmysly, kterých chtěl dosáhnouti a na vůli, s jakou hřešil. Církev varuje při tom před lehkomyšlností a nedbalostí jakož i před velikou úzkostlivostí, zvláště ale před samomilstvím a marnivostí. Udává vždy, jak nebezpečna jest neplatná zpověď. Neplatnou ale jest, chybí-li ctnost pokání tedy není-li pravá lítost a pevné předsevzetí, že se polepší, když vědomě aneb z trestuhodné nedbalosti těžký hřích byl zamlčen a měl-li kajícník úmysl, že uložené pokání nevykoná.

3. Konečně napomíná hříšníky, aby takovýmto způsobem vyzpytovaných provinění také skutečně a upřímně litovali, tedy nezůstávali při všeobecné lítosti a všeobecném předsevzetí, že se polepší, nýbrž aby tuto lítost a toto předsevzetí na jednotlivé skutečně spáchané hříchy obraceli a při tom uvažovali, zdali jejich lítost a předsevzetí nejen na spáchané hříchy vztahují ale také v oné — byť i nedokonalé lásce, která má svůj pramen ve věčnosti, založena jsou a jeli to předsevzetí opravdové, prosté všech ohledů světských, časných. Když se byl hříšník tímto způsobem

svědomitě připravil k vykonání zpovědi, pak může pokojně přistoupit k soudné stolici pokání a může býti ubezpečen, že vykonav skroušeně a pokorně, úplně a upřímně, prostě a zřetelně sv. zpověď, napomenutí k polepšení se, předpisy a útěchu kněžskou rád přijav a pováživ a uložené pokání milerád převzav jistě zbaven jest skrze roz-
hřešení kněžské břemena hříchů a přijat na milost Boží.

Toto rozhřešení zní ale takto: „Pán náš Ježíš Kristus odpustiž tobě a já odpouštím tobě, pokud mohu a ty toho potřebuješ, všechny hříchy tvé ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.“ K tomu kněz přidává: „Utrpení Pána našeho Ježíše Krista, zásluhy nejblah. Panny Marie a všech Svatých, dobré, cos učinil, utrpení, která jsi přetrpěl, nechť ti dopomohou k odpuštění hříchů, k rozmnožení milosti a k odplatě věčného života. Amen.“

O kéž tobě, milý čtenáři a mně a všem, jenž v čas velikonoční svou zpověď vykonají, v plné míře uděleno jest, co tato slova z úst kněze vyslovená znamenají! O vpravdě! zpověď jest moudré, dobročinné ustanovení plné božského smilování! Jest sice jho ale sladké, břímě ale lehké přikázání církve: „Nejméně jednou do roka svému nařízenému knězi se budeš zpovídati.“

Prohlídka ve zbrojnici.

Sem rekruti sem! nemáme mnoho času nazbyt; míjlo dlouhých okolů a zbytečných úvodů hned k věci. — Proč jste sem přišli? proč jste na světě? proč jste od Boha stvořeni? Abyste bojovali, statně bojovali zde na zemi a něbdu po slavném vítězství za to v nebesích byli korunováni. Nic jiného nemáte na starosti, než tento duchovní boj, jak praví Písmo: „Bojování jest život člověka na zemi.“ (Job. 7, 1). Strze boj tedy k vítězství a strze vítězství k slávě koruny věčné, neboť dle slov apoštola Páně „nebývá korunován, nežli kdo rádně bojoval.“

A to jesti vítězství — dokonalost naše, vrch vši dokonalosti křesťanské v pravdě dokonalý duchovní život. K tomu cíli musíš směřovati, pro dosažení křesťanské dokonalosti musíš bojovati. Bys vsať nebojoval nadarmo jak se už přemnohým přihodilo, abys nemlátil (dle pořekabla) prázdnou slámu, abys „neběžel v nejisto, nebojoval jako jen povětrí rozrážeje“ (1. Kor. 9, 27.), máš věděti přebdovším, co jesti dokonalost? Za jistě záleží v úplném sebe zapírání a přemáhání veškeré náklonnosti ke hříchů, v dokonalém se do vůle Boží odemzdání, a v stálém zachovávaní přikázání Božích a konání všech ctností křesťanských, zkrátka: v dokonalé lásce k Bohu a k bližnímu. Či jak praví Písmo: „Boha se boj a přikázání jeho ostříhej, nebo to jesti veliký člověk (to dělá dokonalého člověka).“ Mat. 23, 13. Weškerý tudíž cíl dokonalého křesťana jesti ten, wycwiciti a ustáliti se v dokonalém plnění vůle Boží, ani v pravo ani v levo nezvrátiti se od vůle Boží. K dosažení takového dokonalosti se musí nemyhnutelně bojovati, násilí činiti, hrdinsty potlačovati vsecky nezřizené jádosti. ať jsou velké neb malé i ty nejmenší náklonnosti pouze lidské; i ty dle smyslu světa šlechetné a wznesené náklonnosti, jakmile jsou nezřizené, musí se potlačiti a vyhubiti; srdci svému musíme odpírati, sebe zapírati, přemáhati, proti sobě bojovati jako proti nejuťivějšimu nepříteli. Strášní to bude boj — od nás samých vedený proti nám samým! za to ale také vítězství před Bohem tak vzácné a nade všecko stvůlé. Ničím se nemůžeš Bohu tať welice zalíbiti, jako úplným

podrobením srdce svého pod jeho smatou lásku; to tě učiní Bohu milejším nežli kdybys na pouští v přísném postu chtěl Bohu sloužiti a denně až do krve se bičoval a na tisíce duší Bohu získal, při tom ale ve vlastním srdci třebaš jen tu nejmenší nedokonalost ponechal.

Strášený to bude boj — na život a smrt! K takovému boji zapotřebí důkladné zbrani, těch nejbožonalejších jehlowek (dobrých to zadovek) a nejvýbornějších kulometů na nepřítele — na naše vlastní srdce — jakož i na svět hříšný a na pokusitele zlého ducha, valné zášoby střeliva, chceme-li v duchovním boji svém co slavní vítězové palmu svatého pokoje a wawřiny věčné slávy někdy dosíci.

Především musíme, předrazi! dobře umět zacházeti se zbrani střelnou s „dvoj-
kou," jež jest nedůvěřlivost k sobě (v ničem se na sebe nespoleháti, považowati se za zcela neschopného a nedostatečného k něčemu dobrému) a dokonalá důvěra v Boha.

S těmi se dnes trochu blíže musíme seznámiti.

1. Nedůvěřlivost k sobě.*)

Nedůvěřlivosti k sobě a nespolehání se na své síly, milá duše! je ti v duchovním boji tať welice zapotřebí, že máš zcela jistě věděti, bez nich že žádoucí vítězství nejen nedosáhneš, ale také ani tu nejmenší chybu svého srdce nepřemůžeš. Dobře si to pamatuj a na svou vlastní sílu, na swá učiněná předsevzetí, byl se ti sebe spolehlivější a sebe jistější zdálš, nikdy se nespolehej; ale všecko dobré je toliko strze milosti Boží dovedeš, za jisté měj a před Bohem wyznávej. Tato nedůvěřlivost k sobě není tať snadná, jať se na první pohled býti zdá.

Začasté sice wyznáváme před Bohem, že sami ze sebe ničeho nedowedeme a že všecko jen Jeho milostí se děje, ale buď to ani sami dosti newěříme, anebo aspoň nejsme dosti o tom přesvědčeni; pro přirozenou nám samolásku předce býwáme k swůdné sebe-máznosti nakloněni, domníwajíce se „něčím" býti an předce jsme jen krásné „nic", a taťto na své síly, na swá předsevzetí, na swou zkušenosť w duchovním životě se spoleháme w mnohých věcích. Jest to suad chyba právě nejtajnější lidského srdce, ukrutá nejen bližním ale i nám samým, a proto ji těžce lze pozuati a odložití; a odložití se musí, an se protiwuje Bohu nejwyššímu, jenžto na nás miluje a wyhledává dokonalé přesvědčení této nade vše pochybowání jistě pravdy: že každá milost a každá ctnost a wšeliký dobrý skutek neb úmysl jen z této jako ze zdroje newyčerpatelného vychází a od nás samých že nic dobrého nemůže wycházeti — ani jedinká dobrá myšlenka. A to vše sice tať jistě jest, že i toto zde položené přesvědčení o naší úplné nicotě a z něho vycházející úplná k sobě nedůvěřlivost od Boha pochází; a jelikož se těžce mysl nasse o tom všem přesvědčuje, pročž Bůh swým wywoleným toto přesvědčení, jakožto nejwzácnější dar uděluje buď w duchovním čtení a rozjímání, anebo strze krutá pokusení, jakožto strze zkoušku k nabývání swrchu zmíněného přesvědčení.

Avšak jakoliw to dar Boží jest, máme i sami, což na nás jest, k tomuto přesvědčení a k zmíněné nedůvěřlivosti se přičiniti: především Boha wřele o to profiti denně a wytrvalé a w té nejhlubší pokoře, že owšem ani nezasluhujeme něco tať obzvláštně wzácného od Boha obdržeti, zcela nedostateční jsouce za to se jakžiwí kdy Bohu moci zaměčiti. Není pochybnosti, že na takowouto skroušenou a strz westrz potornou modlitbu jistojistě wzácného onoho daru od Boha se nám dostane, anť nad to vše i dobu

*) Dle Skupoty.

a míru toho dosažení Božímu zalíbení ponechati jsme hotovi. — Dále pak nám velmi dobře poslouží k nabývání takového k sobě nedůvěřlivosti naše časté poklesky, z nichžto se učíme pokuseni a pokusitelů viditelných i neviditelných se báti, báti se též naší přílišné náklonnosti k zlému a těch nesčíslných příležitosti a hříšných osidel na tomto světě. Z poklesků svých se ale též učíme o sobě patřičný úsudek činiti, že totiž ten a takový, kterýž tak často klesá, tak málo svá předsouzení zachovává, i při nejlepší vůli předce tak slabý a křehký jest, ten a takový pravím jak může za něco být považován? jak může za něco platiti? jak může od někoho ano i od sebe samého býti vážen? Toť pravá směšnost! vzděl se těmi častými poklesky osvědčuje býti nejmizernějším předmětem na světě a proto se diviti nebude, pakli ho i jiní za to mají a jak toho zasluhuje k němu se chovají — to jest — člověk se učí sám s sebou pohrbati a pohrbání jiných tíže snášeti. Ztuffenost nám nejlip k tomu dopomáhá! ovšem je to smutná ztuffenost: ale proč se také nedáme raději jiným způsobem od Boha vyléčiti z naší přirozené samolásky a duchovní pýchy a vypínavosti? Učelivší a k Božímu vnučení povolný a poslušný mnohými způsoby se dá přiučiti pokoře a nedůvěřlivosti k sobě; u nás pyšných však to jinak nejde nežli porážkami ustavičnými, že nás totiž nechá Bůh klesnouti v hříchy, před nimižto jsme se domnívali sami ze sebe býti jistými.

Uznejme tedy už konečně jednou svou nedostatečnost k něčemu dobrému, abychom snad nepadli ještě hlouběji! . . . učme se tedy už jednou nespoleháti se více na sebe, nedůvěřovati už v sebe ale důvěřovati jediné v Boha — a to jesti druhá hlavně u naší duchovní ručnice.

2. Důvěra v Boha.

Zakolín k dosažení úplného vítězství v našem duchovním boji především zapotřebí jest nedůvěřlivosti k sobě, předce bychom s ní samotnou ničeho nedovedli; samým nedůvěřováním bychom se na outěk dali před nepřítelem anebo bychom v strachopytelství svém od nepřátel přemoženi a zničeni na bojísti vytrváceli. Pročež milí Boží bojovníci tu první ránu z dvojky své nesmíme nikdy činiti leč máme-li už druhou ihned připravenou, úplnou důvěru v Boha, dokonalé přesvědčení, že nám Bůh jistě pomůže, že milost jeho jest všemocná a že tedy s jeho milostí jistojistě zvítězíme — bezesoušnosti.

Podobně jako sami ze sebe jen porážky samé můžeme očekávati, podobně musíme od Boha jistou pomoc a jisté vítězství doufati a pevně očekávati: tato důvěra v Boha nebojí se žádného nepřitele, žádných sebe větších a krutších pokuseni, v nichžto dříve člověk (sám na sebe ještě se spolehající) klesl častokráte; byť sebe větší byl počet nepřátel, sebe listivější jejich útoky, důvěra v Boha je všedky jako nejsilnější kulomet porazí a zničí. Jen se dobře cvičme s ním zacházeti: modleme se vroucně o tuto převážnou milost neobmezené v Boha důvěry! uvažme také ve světle sv. viry všemohoucnost a nekonečnou moudrost Boží, jemužto nic není těžkého ani nemožného učiniti, jehožto dobrotivost ke všem tvorům zmlásťte pak k člověku, drahou krmí Kristovou vykoupenému je neobfáhlá, nemyšlitelná, nemyšlitelná; jenžto s nevyšlouným toužením spěchá a hotov jest nám vždy a všude pomoci a vše poskytnouti, co by k našemu blahu vezdejšímu i budoucímu posloužilo, a jenžto obzvláštním způsobem si přeje všem podati všemohoucí pomoci své, kteříž v duchovním boji zde na zemi žádoucí vítězství sami nad sebou chtějí dosáhnouti a k dokonalosti křesťanské s Boží pomocí přijíti.

A jakby také bylo jen možné, aby náš lastavý Spasitel, jenžto 33 let zde na zemi pro nás pracoval až do unavení, aby náš dobrý pastýř, jenžto nás po tak obtíž-

ných a trnových cestách hledal, je všechnu krev svou předrahou a život celý za nás vydal, aby nás nyní, kde se k němu sřrže zřkrouřsenost a posluřšenost k jeho přikázáním navracujeme, aneb aspoň sřrže touhu svou (ač jeřřtė slabou a nedokonalou) po něm se obliřřime, k němu voláme, jej vřřhváme, aby nás — pravím — neslyřřel, náia nepomáhal, nás nepodporoval v tuhém tom boji pro něj a pro jeho královřřtví v řřdciích našich? Jakkv možně bylo, aby Bůh — jenřřto uřřlawičně tluče u dveřři našich řřdci, aby mu otevřřino bylo „Ať stojím u dveřři a tluču“ Zjev. 3, 20 „otevřři mi řřestro má, řřřitelřřně má“ pířřeň Šalom. 5, 2) — aby nyní, kdvřř mu sami otvřříme vřřchod do řřdce řřvėho, nechtěl přřijiti a na nășe volání se řřlavel, jakoby neslyřřel? Toť pouhã nemořřnosti! — A k tomu řř vřřsemu jeřřtė nikdo, kdo Boga upřřimně o pomoc volal, nebyl oslyřřán, nebyl zahanben.

„Doufati budou v tebe, kteřři znají jmeno tvé, neboť s neopustil hledajících tebe, Hospodine!“ (Žalm. 9, 11) „Bůh náš outočiřřtė nășe a řřila nășe, řřpomocník v zármutciích, jenřř postřřily năș přřliřř; protořř nebudeme se bãti, kdvřř se bouřřiti bude zemė a přeneseňny budou hory v prostřřed moře — Hospodin mocnosti s námi, ochrãnce náš Bůh Jakobův.“ Ž. 45, 2—8. „Kdo obřřvã v moci Nejvřřěřřřřho, v ochraně Boga nebesřřkého přřebřřvati bude . . . obrãnce můj jřř Ty a outočiřřtė mé, Bůh můj, v Tebe doufati budu . . . rameny řřvřřmi zãřřlíní tě, a pod křřidly jeho doufati budeřř . . . nebudeřř se bãti přřřstrãchu nočního.“ Ž. 90. „Kdořř doufaji v Hospodina, jřřou jako hora Sion: nepohne se na věky, kdo bydlí v Jerusalémě.“ Ž. 124, 2. „Kdořř doufã v Hospodina, blahosřřlavený jeřř.“ Přřřřl. 16, 20.

A Bůh sám přřivolává nám vřřsem sřřrže úřřla proroãa Jřřaidřře (41, 10. 3): „Neboj se, nebo já jřřem s tebou — neboj se, já zpomohu tobě.“

Proceřř, milí Bořři bojovníci! přřihodi-li se vám řřnad dnes jeřřtė bojovati a v jistě věci se přřemãhati, vezměte přředevřřřřm jiným a dčřřive, nej-li se k něcemu odhoblate neb neodhoblate, svou „dvojřřku“ do ruky, vypuřřte pŕvni ránu a hluboce se ponořřte ve svou nedořřstatečnost a ničemnost v duchovním ohledu, ale hned spuřřte i druhou ránu, neobmezenou dŕvěřřu v Boga a v jeho vřřsemocnou pomoc. Na tuto spolėhãjice odhoblete se pevně k tomu, co Bůh a řřvědomí nășe od vás žádã, jednejte zmuřřile a neohrořeně — jistě řře zvitěřříte. — Nebejte se takě mŕřliti ľřřivou samolãřřtřřou, kteřřã se i do této nedŕvěřřlivosti k sobě a dŕvěřřy v Boga doveďe vľouditi, tak řře se mnohým zdã, řře jednaji v dŕvěřře v Boga, zatím se přředce jen více spolėhãli na řřvé vlastní řřily. V tom se nejřřpřře přřesvėdčiti můžeme přři nėjakém pokřřesku; paľli se přřliřř dáme znepokojiti a více se mrzíme než ľřitujeme řřvėho pádu, jeřřli to jřřřřh dŕřkaz, řře jřřme více na sebe než na Boga se spolėhãli. A čím vėřřřři náš nepokoj, čím pŕudci nășe omrzelořř nad chybou ućiněnou, tím jřřřřři budme o tomto přřesřřlění od nășřř ukrytė samolãřřky přřesvėdčeni. Tento nepokoj se osvėdčuje i ve řřv. zpovėbi: mnozi se ji nemohou ani doćkati ale více proto, aby zbaraneni byli trapně omrzelořři vyřřřlė ze samolãřřky urãžené, řřnřřžené, nežli aby urãřřka Bořři se napravila, vřřřeďo to patŕný dŕřkaz, řře více v sebe, než v Boga dŕvěřřuji. Neboť ten, kdo jedině v Boga dŕvěřřuje a na sebe zcela v ničem se nespolėhã, ten se jařřřiv nebude diviti, řře křřesl, neb on ví, řře to pochãzi z jeho ničemnosti a řře dosti v Boga nedoufal; ano tím více se pro budoucnost má na pozor, aby docela v ničem od sebe nic dobrėho neoćekãval, ale jedině od Boga, jehořř v plně zřřkrouřřenosti a ľřajicnosti řřdce pro opětný pãd řřvřřj pŕositi bude za odpuřřtění a za opětnou milost a posilu řř vřřsemu dobrėmu.

Mnozi zase tím řřpůsobem od samolãřřky bŕřvãj řřvėbeni, řře po pádu řřvřřm zmalomysľní a přředce se domňřřvãj, řře je to pro ľřřost, zatím je to tajná pŕřãha a přřliřř dobrė

minění jich o sobě samých, jež pochází ze spolehání se na své vlastní síly. Vidouce totiž patrně z pádu svého, že síly jejich nic nejsou, zmalomyslní nad tím, že takto při nejlepších vůli jak praví, ničeho nedowedou. Kdyby w Boha silně doufali, nikdy by se jich nemohla zmoci malomyslnost, neboť kdo se může obáwati, že by mu snad nedostačila milost Boží k žádoucímu vítězství? tot by bylo pochybowání o všemohoucnosti Boží. Zfrátka a jedním poučením řečeno: všedco dobré, jež konáme, každé přemožení nějakého pokusšení, všedco potlačení hříšných srdce žádostí, tať docela jen od milosti Boží (ovšem srze naše spolupůsobení) pochází, je sami od sebe dokonce ničeho nedowedeme: ani všedky ty bary dušewní a tělesné, ani všedky už nám od Boha dané milosti ani znalost Písem swatých, ani dlouhý náš wěk w službě Boží stráwený, ba ani ta dokonalost křesťanská, jižto nám Bůh již popřál — to nepůsobí, je vůli Boží dokonale plníme, pokusšení přemáháme, netrpělivost potlačujeme atd., nýbrž milost Boží, kteráž nám na naši modlitbu w každé takové potřebě se uděluje. Když Bůh nepomáhá, je všedco naše přičinění marné.

Pročez nespolehejme se nikdy wice na sebe, jediné w Boha sfládejme všedku swou naději, w Boha všemohoucího, jemužto jediné možné jest, všedky naše nepřátely, byť sebe četnější a šlimější byli, rozehnati a zničiti. Bůh sám bojuje s námi, Bůh všemohoucí, pročez je jistě vítězství naše. Byť duše twá i hříchy byla zohyzděna, byť všedky poklešty swěta ji tížily, byť sebe nedokonalější byla, byť až posud už všedky prostředky swěta k narownání se hříchu bez prospěchu byla wynaložila ano snad ještě mnohem horší se stala — jednoho prostředku ještě dosti neužila, totiž úplné, dokonalé, neobmezené důwěry w Boha. Nezoufej, nesfládej zbraň, nezdeej se nepříteli, nekapitulowati, poznowu wzhluru proti nepříteli w pewné důwěře w Boha, že s jeho milostí jistě zwítězíš. Jen do boje! ku zbrani, — od bojowání našeho všedco záwisi! byť bychom i raněni byli, léky proti ranám našim už jsou přichystané, ruce k zbrani, srdce k Bohu — a dříve nežli se nadějeme — zwítězíme!

B r a t r s t v o s t ř í d m o s t i .

II.

Stanovy bratrstva střídmosti.

§. 1.

Každý, kdo ku bratrstvu střídmosti přistoupiti chce, zavazuje se pro celý život zdržowati se všech pálených nápojů, jako kořalky, araku, rumu, líhu a všeho, co z nich se připravuje.

§. 2.

Každý úd zavazuje se dále wína, piva, medoviny a podobných nápojů kysaných požívati jen střídmě.

§. 3.

Dále zavazuje se každý úd w duchu křesťanské lásky k tomu působiti, aby i jiných, přátel, příbuzných, známých, zvláště těch, kteříž jsou opilství oddáni bratrstvu získati.

§. 4.

Přistoupení k bratrstvu děje se takto :

Přistupující hlásí se u místního faráře neb jeho zástupce, jenž za prvního člena představenstva bratrstva považován býti má, obeznámí se u něho s povinnostmi úduv spolkových, a složí potom v ruce jeho, pravidelně v kostele před oltářem, tento slib střídmosti: „Já N. N. slibuji před Bohem, nejblaženější Pannou, před svým andělem strážným a církví Boží tímto slavně, že s pomocí Boží přísně se zdržím všech pálených nápojů, a jiných všech že střídmě požívati budu, jakož i že se přičiním dle všech sil svých i bližního svého k takové pohnouti střídmosti. Trest Boží, hanbu světskou a vyloučení z bratrstva bych zasloužil, kdybych tento s dobrým rozmyslem daný, spasitelský slib lehkomylně přestoupil.“

§. 5.

Byl-li nový úd způsobem tímto přijat, napomeniž ho farář, aby aspoň každou neděli a svátek v roce pomodlil se modlitbu sv. Bernarda: „Zpomeň“, aneb neumí-li čísti třikrát „Zdravas Maria,“ aby tím upamatoval se na své povinnosti spolkové, jakož i by mocnou přímluvu sv. Panny vyprosil, aby jemu i všem údům bratrstva milost vytrvalosti vymohla.

§. 6.

Nápotom zapíše se nový úd do knih spolkových a dá se mu lístek slibný, na němž jsou vytisknuty tyto stanov y a modlitba sv. Bernarda, spolu s jmenem, s příjmením a dnem přijetí do bratrstva.

§. 7.

Bratrstvo oslaví svátek Očišťování Panny Marie co svátek svého zřízení kázaním a slavnými službami Božími, následující pak den slavným *anniversarium* za všechny zemřelé údy bratrstva, kteří slib svůj věrně až do konce života dodrželi.

§. 8.

Schválení těchto stanov a úduv bratrstva poskytnuté odpustky obsaženy jsou v dekretu Jeho Svatosti papeže Pia IX. ze dne 28. července 1851.

Přidavek k stanovám bratrstva střídmosti a předpisy kn vhodnému jeho zřízení.

Článek I.

Představenstvo bratrstva.

§. 1. Při každém kostele bratrském má býti dle §. 4. stanov představenstvo bratrstva. Toto pak sestává ze třech neb čtyř nejváženějších mužů v místě, kteříž vyznamenávají se svou povahou, čistotou mravů, příkladným životem a horlivostí o čest a chválu Boží. Zvoleni jsou na návrh duchovního správce od úduv bratrstva vět-

šinou hlasů na tři leta. — Členové jeho však mohli by před uplynutím tohoto času býti propuštěni a jinými nahrazeni, kdyby se provinili něčím, zvláště však proti střídmosti.

§. 2.

Povinnosti představenstva tohoto jsou :

a) Mají pomáhati správci duchovnímu, prvnému to členu představenstva, v dozoru na bratrstvo, k udržení a povzbuzování křesť. zdrženlivosti, radou i skutkem.

b) Mají v určité doby, jmenovitě před slavnostmi bratrskými, kde slavně obnovuje se slib zdrženlivosti, sejíti se k společné poradě, zdali stanovy ode všech pilně se zachovávají, zda-li úd některý proti nim se neprohřešil, zdaž nemělo by se něco k dobru bratrstva zařídití neb nějaká překážka odstraniti, a tomu podobné.

c) Mají údům ostatním předcházeti nábožným, pracovitým a střídým životem ochabujících sfliti, kleslých v křesťanské lásce napomínati a k povstání pomáhati, nepolepšitelných však vyloučiti.

Článek II.

V každém bratrstvu má od představenstva býti zřízena matrika spolková, kteráž na počátku obsahovati má dekret Jeho Svatosti Pia IX., stanovy i s přídavkem a arcibiskupský list zřizující, což vše aspoň jednou v roce na hlavní svátek spolkový údům slavně přečísti se má.

V prvním oddílu matriky zaznamenány jsou jmena údů, den jejich přijmutí a vlastnoruční jejich podpisy. V druhém zapsáni jsou zemřelí s udáním dne a roku smrti, kterážto jmena se ve výroční památku jejich (3. února) přečtou, aby za ně konány byly modlitby a čtena mše sv. (dle §. 7. stanov.)

Článek III.

Na hlavní a základný svátek bratrstva, na slavnost Očišťování Panny Marie má se každého roku pokud možno slavně obnoviti Bohu daný slib zdrženlivosti. Tolikéž, ač ne tak slavně, na svátky: Zvěstování Panny Marie, Navštívení Panny Marie (v neděli následující), na svátky jejího Narození a Početí, kteréžto čtyry svátky zároveň tímto určeny jsou k dosažení odpustků sedmi roků a sedmkrát čtyřicet dní (dle č. 4. papežského dekretu).

Toto obnovení neukládá sice povinnosti nové, ale opomenutí jeho staré, pro celý život závazné, nesprošťuje.

Článek IV.

V každém bratrském kostele má býti oltář s obrazem nejblah. Panny k tomu určený, by u něho konaly se pobožnosti bratrské a přijímali noví údové.

Článek V.

Když některý úd bratrstva se zapomněl a slavný slib zrušil, nemá dle §. 4. stanov zůstatí bez pokárání, aby snad beztretnost neměla následků škodlivých.

Při prvním známém přestoupení má napomenut býti v lásce od jednoho z představených; při druhém má se státi napomenutí to před svědkem; při třetím má býti, ač nejmenován, doporučen od duchovního správce modlitbě všeobecné. — Nepo-

může-li ani to, má býti buď na čas určitý neb navždy z bratrstva vyloučen, aby oud shnilý nenakazil zdravých.

Článek VI.

Takto vyloučení nemají sice podílu na modlitbách, odpustcích a jiných duchovních statečích bratrstva; jsou však vázáni před oltářem Božím daným slibem pro celý život svůj. Mají se pak přičiniti, aby polepšením a opravdu křesťanským životem opětného přijmutí do bratrstva dosáhli.

Článek VII.

Vedle bratrstva jest spolek co jeho škola.

§. 1.

Rodiče, kteří do bratrstva vstoupili a tím se zavázali, dle sil svých nových úddů získati, mají to především učiniti vzhledem ku svým dětem. Tyto jako vůbec všechny děti, kteří dobrovolně přijati býti chtějí, tvoří až do dokonaného 16. roku svého stáří „Spolek naděje pod ochranou svatých Andělů Strážných.“

§. 2.

Úlohou malých úddů tohoto spolku nadějného jest: hodnými státi se přijmutí do bratrstva střídmosti. K tomu clli musejí pod vedením svých rodičů neb jejich zástupců:

1. Zdržovati se zcela všech nápojů pálených.
2. Jiných nápojů opojných, dle §. 2. stanov bratrstva, smějí užívati jenom střídmě a vždy s dovolením a vědomím svých rodičů neb jejich zástupcův.
3. Bez dovolení těchto a jen v nutném případě nesmějí vstoupit do naléváren a hostinců.
4. Musejí se varovati všeho obcování s opilci a lidmi mravně zkaženými, jakož i všech řečí neslušných.
5. Denně poručiti se v nějaké krátké modlitbě ochraně sv. anděla strážce, k níž v neděli a ve svátek připojí jedno „Zdravas“ za zdar a šíření se bratrstva.

§. 3.

Přijmutí do spolku naděje děje se obyčejně na svátek svatých andělů strážných aneb v neděli následující. Téhož dne má obnoviti se slib dětí dříve přistoupi-
pivších. Při tom mohou děti po náležitě přípravě přijmouti svátost svatého pokání a nejsvětější Svátost oltářní.

§. 4.

Dopustilo-li se dítě nějakého přestupku proti svým povinnostem, tu v prvních dvou takových případech v lásce napomenouti ho mají rodiče neb zástupcové jejich. Při dalším poklesku má se to oznámiti představenstvu spolkovému, jehož otcovská opatrnost postará se o napravení mladistvé lehkomyšlnosti. Za prostředky hodí se tu skroušeně vykonaná sv. zpověď, — dočasné vyloučení ze spolku naděje s odejmutím

spolkové památky — konečně prodloužení doby přípravné přes 16. rok, jenž určen jest k přijmutí do bratrstva.

Článek VIII.

Stanovy bratrstva však i s tímto přídavkem nezavazují pod žádným hříchem. — Také slib zdržlivosti neobsahuje žádný slib vlastní, ale jest jenom slavné příslibení, kteréž však se stalo před Bohem, nejsvětější Královnou nebes, andělem strážným a církví Boží a proto světějším jest, než každé jiné pouze lidské slíbení. A proto se má zachovávatí svědomitě i z lásky k Bohu a Matce Boží i pro vlastní časné a věčné blaho. — Ovšem pak trest Boží, hanbu světskou a vyloučení z bratrstva zasluhuje každý úd nezdárný, kterýž s dobrým rozmyslem daný, spasitelný slib lehkomyšlně a dobrovolně zrušil. —

Vratislava, 8. března 1852.

Kardinal a kníže-biskup: Melchior.

Z dekretu Jeho Svatosti papeže Pia IX. ze dne 28. července 1851.

Svatý Otec Pius IX., vyslyšev přání kardinala kníže-biskupa Vratislavského . . . . . povýšil mocí tohoto dekretu spolek střídmosti pod ochranou nejblahoslavenější Panny Marie za pravé církevní bratrstvo a přijal a potvrzuje stanovy tohoto bratrstva, jak byly uvedeny. Zároveň uděluje Jeho Emin. kardinalu kníže-biskupu Vratislavskému plnomocenství, i jiné zbožné spolky a jednoty, které budoucně pod tímtež titulem a s těmitěž stanovami správně zřízeny budou, řečenému zbožnému bratrstvu, se zachováním církevních předpisů, přivtěliteli a je tak dole jmenovaných odpustků účastnými učiniti.

Jsou pak odpustkové ty následující:

1. Plnomocné odpustky na den přijmutí v bratrstvo střídmosti, když přistupující se skroušeně vyzpovídal, Svátost oltářní přijal a v kostele bratrském nějaký čas na úmysl sv. Otce se pomodlil.

2. Plnomocné odpustky na titulní svátek bratrský, při těchže podmínkách.

3. Plnomocné odpustky v hodinu smrti, když umírající sv. svátosti hodně přijme a nejsvětější jmena: Ježíš a Maria aspoň v srdci vzývá.

4. Odpustky sedmi let a sedmkrát čtyřicet dní na všechny čtyry nahoře (článek III.) jmenované spolkové slavnosti mariánské, při podmínkách obsažených v článku I.

5. Odpustky 60 dnů za každý jednotlivý dobrý skutek.

6. Odpustky 300 dnů těm údům bratrstva, kteříž jiných, opilství ještě odaných, od této neřesti odvrátí, a jich přimějí, do bratrstva střídmosti vstoupiti a dle jeho povinností pevně a svatě se řídití.

7. Výhoda, že všechny mše sv., jež se čtou v místním bratrském kostele za zemřelé údy bratrstva, totěž působí, jako kdyby čteny byly u oltáře privilegovaného.

Při zřizování tohoto bratrstva mimo diecési Vratislavskou musí zakladatel bratrstva

a) o dovození žádati svůj nejdůstojnější ordinariat, poslav se žádostí tyto stanovy i s přídavkem a odpustky bratrstva.

A když dovození toho dosáhl, musí

b) ucházeti se u knížete-arcibiskupa Vratislavského, jenž dle dekretu papežského, nahoře z částí uvedeného, jest „praeses natus a rector maximus“ všech bratrství střídmosti, pro všechny časy a místa, o listinu vtělovací. K žádosti přiloží se dřívější dovolení ordinariátní, načež se listina ta beze všelikých poplatků peněžitých dostane.

Kdo by při zřizování nějakého bratrství střídmosti takto se nezachoval, ale jednal o své vůli, ten nezřídil bratrstvo a spolek jeho nepožívá odpustků a jiných výhod a práv církevních.

(Vyňato z něm. knihy „Handbuch der Mässigkeits-Bruderschaft.“ Breslau 1852.)

Události Filipsofské z r. 1869.

(Dle zprávy P. Fr. Storcha, kaplana v Georgswalde.)

(Pokračování.)

19. května 1869 obdržel jsem z těchž Hlubčic od osoby zcela spolehlivé list následujícího obsahu: „My níže znamenání vyznáváme tímto veřejně před Bohem všemohoucím a před celým světem, že náš synáček, Oskar Seidl v posledním čtvrtletí roku 1868 nákažlivou oční nemocí, jenž se zdála býti nevyhojitelnou napaden po sedm téměř měsíců zraku zbaven byl. Každá pomoc lékařská, jíž se upotřebilo, jakož i jiné prostředky, jichž se užilo, ukázaly se marnými, tak že my, rodičové toho dítěte, jakož i jiné osoby, kteréž jej byly viděly vsí naděje na uzdravení dítěte se vzdali. Výloh nám ta nemoc dosti způsobila, a předce jsme neměli žádné útěchy. I bylo nám raděno jedině na pomoc božskou se spolehnouti a dítě ochráně a přímluvě Marie, nejblahoslavenější Panny doporučiti, a u ní toho pravého uzdravení nemocných, osvědčilé pomocníci křesťanů a potěšení zarmoucených, pomoc a útěchu hledati.

Obrátili jsme tedy svůj zřetel k milostiplnému místu Filipsofskému, prosili tam o zbožnou přímluvu za naše nemocné dítě spolu ale pásku tam poslali, by se jí místa, kdež nejblahoslavenější Panna se byla zjevila, dotknuli. Spojili jsme svou nehodnou modlitbu s tou, jež se konala na onom milostném místě, obvázáni páskou, kterouž jsme byli odtamtud nazpět obdrželi, bolavé oči dítěte a znamenali s velkou radostí, že zánět mizí; pátého dne naší pobožnosti mohlo dítě oči již otevřítí a devátého dne byly oči úplně zahojeny, tak že dítě k naší převelké radosti zcela dobře vidělo, tak jako před dlouho trvavší nemocí, začož my rodičové Bohu všemocnému a dobrotivému jakož i nejblahoslavenější Panně a Bohorodičce po celý život co nejvroucněji děkovati chceme.“ (Následují podpisy obou rodičů.)

Jiná osoba z okolí Hlubčického uzdravena jest od velmi nákažlivé vyraženiny, jížto po sedm let trápena byla. Vyraženina a ustavičně se hnojící místa zasáhly v posledním čase před uzdravením krk, obličej ano celou hlavu, a všechny lékařské prostředky nemohly ji odstraniti.

Tu se obrátila o velikonoci 1869 nemocná osoba k milostné Matce Filipsofské, a viděla ku svému potěšení se vyslyšena. Ve svatodušní svátky, tedy několik týhodnů na to, byla již úplně toho zla sprostěna a jen jízvy míst dříve bolavých bylo viděti. Zpravila mne o tom 2. října 1869 a nechala díky vzdáti na posvátném místě. (Dlouhý čas nebyla žádného léku upotřebila.)

Od Karlových varů oznamuje se mi v červenci 1869 troje vyslyšení modliteb. Ondřej Rom, 49 let stár, jenž v uhelných dolech v Janis-u u Karlových varů palety

psával, měl bolavou nohu. Tato byla od spodku až po koleno dílem otevřená, dílem živým masem porostlá.

Nejrozličnějších prostředků užito, žádný však nespomohl. Nemocný nemohl pro velké bez přestání trvající bolesti ani spáti, ba sotva lůžko si nechat upravit. Tento poslal jen kousek plátna a dvě punčochy, by se jimi místa milostného dotknuli, a našel použiv plátna a punčoch hned pomoc tak že se mu noha hojiti počala a on pln radosti nad tím mi 13. dubna 1869 zprávu podati mohl, že opět úplně jako dříve zdrav jest.

Jedna hospodyně z toho samého místa byla podobně v dubnu od hlavy a žaloudka bolení uzdravena, když již byla přes rok stonala, všeliké lékařské pomoci bez prospěchu použila. Důvěra k milostnému místu Filipisdorfskému jí pomohla, jak mi psala v tu hodinu, v kterou se sem byla obrátila; i obstarává teď jako dříve své hospodářství.

Třetí osoba z oné krajiny oznamuje, že trpěvši po 19 týhodnů na velké bolení nohy, jedině pomocí Bohorodičky Filipisdorfské uzdravena jest.

V měsíci květnu bylo vícero uzdravení oznámeno. Jedná paní z Oldřichovic (Busch Ullersdorf), 49 let stará, trpěla po vícero let na bolení žaloudku a vodnatelnost. Čtyři lékaři ji léčili, avšak bez výsledku. Konečně se úplně rozstonala. I obrátila se s plnou důvěrou k milostnému místu Filipisdorfskému, přislíbila, že tam bude putovat a ozdravila.

Jiná paní z Krumols u Liebenthalského kláštera měla hlavničku. V nebezpečnosti života přijala svaté svátosti sobě umíňující, že ozdraví-li do Filipisdorfu putovati bude. Konala zároveň, seč jí to slabota dovolila, 9tidenní pobožnost ku cti milostné Matky a již prvního dne cítila značné zlepšení, třetího však dne již opět chodila. 26. května přinesla Uzdravení nemocných ve Filipisdorfu své díky.

Svobodná dcera jednoho rolníka z Ottersdorfu u Liebenthalu měla před dvěma roky otevřenou ránu v obličeji. Léčící ji lékař se vyslovil, že ránu tuto vyhojiti s to není. I slíbila putovati do Filipisdorfu a ozdravěla.

Dvě děti, jež na křeče a epileptické nemoci trpěly, byly přiložením plátna na posvátné místo ve Filipisdorfu položeného uzdraveny.

Z měsíce červnu mohu zprávu podati o jednom znamenitém uzdravení, kteréž od duchovních správců toho místa, kdež se bylo událo, se potvrzuje.

Já uvádím slova jednoho kněze z Moravy, kterýž o té věci takto píše: I v okolích, od farnosti Vaší od posvátného místa Filipisdorfského daleko vzdálených bývají nemocní přímluvou Marie uzdraveni. Takové uzdravení stalo se v arcidiecesi Olomoucké ve farnosti Staro-Bělské. Děvče jedno devítileté bylo po půl třetího roku na nohou a rukou docela ochromeno, tak že pouze ležeti mohlo aneb z místa na místo nešeno býti muselo. Rodičové ač chudobní, vydali asi 150 zl. r. č. na pomoc lékařskou avšak všecko nadarmo. Začátkem června toho roku (1869) se jim radilo děvčátko ochraně Marie, jejížto přímluvou ve Filipisdorfu již tak mnoho nemocných uzdraveno jest, doporučiti. I učinili a vykonali devítidenní pobožnost. Hned na to pocítilo děvčátko úlevu; dalo se od matky na venek vynésti a tu najednou po půltřítiletém úplném ochromení jde opět ponejprv několik kroků od matky s velikým udivením na to patřící. Pravda že muselo po tak dlouhém ochromení opět jako malé dítě se učiti chodit — předce však jest nyní úplně zdravé a velmi potěšení rodičové připisují uzdravení jejich dcerušky jedině přímluvě Panny Marie, pod jejížto ochranu ve své opuštěnosti a útěchy nějaké potřebnosti nemocnou dcerušku byli postavili. Z vděčnosti chtějí milostnému

místu Filippsdorfskému to nejdrahocenější co mají darovati: jeden velký zlatý a dva větší stříbrné peníze, k okrášení milostného místa. Tito rodičové obmyslí z vděčnosti též malou kapličku při svém domku vystaviti a v ní obraz Bohorodičky představující její se zjevení ve Filippsdorfu postaviti. Tak dalece sahá zpráva mého věrohodného zpravodajce. Objednaný obraz krásná to malba v krásném zlatorámci již na patřičné místo odeslán. (O tomto uzdravení přinesla „Škola“ již dříve zprávu — kaple již jest vystavena. Red.

Prostřed června onemocnělo v Gröbnigu (v pruském Slezsku) rodičům Františkovi a Aloysii Knobisch téměř 2 leta staré dítě na smrt a ztratilo při tom jak sluch tak řeč. Ihned použito pomoci lékařské. Tak trvala nemoc až k 29. červnu. Toho dne započali rodičové nemocného dítěte vši útechy postrádající devítidenní pobožnost blahoslavené Panně, obvázáli dítěte páskou, jižto na místo, kde se Panna Maria byla zjevila, položiti nechali, a nemoc dítěte se již v noci proměnila. 30. června uslyšeli rodičové první zvuky svého dítěte, a jejich žalost se jim proměnila v radost, jak mi sami později vyprávěli. Dítěte ozdravělo a rodičové připisují toto nápadně brzké uzdravení přímluvě Bohorodičky Marie Filippsdorfské.

10. července 1869 přišel do Filippsdorfu stařeček takměř 80letý z Ullersdorfu u Naumburgu n/O, by Bohorodičce Marii své díky vzdal. Bylť totiž velmi těžce onemocněl a použiv rozličných prostředků beze všeho prospěchu obrátil se konečně k Matce Boží Filippsdorfské. V krátkosti ozdravil k velkému udivení svého lékaře, který vyznal, že uzdravení jeho v skutku zázračné jest.

V září 1869 uzdraveno 6 týhodnů staré dítěte Josefa Vogel-a, tkalce v Kaisersvaldu (v Čechách) od velmi zlé oční nemoci. Tři dni dostalo dítěte oční zánět a ačkoliv hned velmi proslulý oční lékař Dr. Bittel povolán byl, předce se nemoc nezlepšila ba téměř ještě zhoršila. Po celé tři týhodně dítěte nic nevidělo; levé oko bylo tak oteklé, že jej téměř ani vidět nebylo. Přestali tedy užívati lékařské pomoci, anť dítěte při užívání rozličných prostředků velmi křičelo, a obrátili se ve zbožné důvěře o pomoc k blahoslavené Panně. Matka toho dítěte započala devítidenní pobožnost, navštěvovala denně farní chrám Páně a vykonala prvního dne devítidenní pobožnosti pouť do Filippsdorfu. Nemocné oči dítěte byly každodenně jen čerstvou vodou, kteráž na místě, kde se blahoslavená Panna zjevila, postavena byla, umývány. Třetího dne počal se stav dítěte lepší a den na to po ukončené devítidenní pobožnosti (15. září) mohla již matka s dítětem do Filippsdorfu přijíti a tam své díky vzdáti; nebť bylo dítěte již úplně zdravo. Lékařské pomoci rodičové v čas devítidenní pobožnosti více nepoužívali, a připisovali tedy uzdravení svého dítěte jedině pomoci Bohorodičky Panny Marie. — Anna Dotzauer-ova, dcera jednoho tesařského místra z Graslic (v Čechách), 26 let stará, trpěla mnoho křečí; lékaři použili všech prostředků, by jí pomohli, avšak bez výsledku. Vzala tedy plátno, kteréž ve Filippsdorfu na místě, kdež se Maria byla zjevila, leželo, a tím byla svého zla sprostěna.

Taktéž byla od křečů uzdravena jedna slečna z Vídně, kteráž v září 1869 Filippsdorf navštívila.

Oboje uzdravení bylo mi od docela spolehlivých zpravodajců podáno.

V září 1869 přibili do Filippsdorfu manželé Jan a Anna Štefan z okresu Nové Páky v Čechách. Manželka Anna Štefan dle předloženého farního svědectví přes dvě leta těžce nemocná, smrti často blízko, byla v čas nemoci třikrát svatými svátostmi zaopatřena, anžto smrt blížiti se zdála. Muž její, majitel rolnického statku, použil mnoho lékařských prostředků, nechal svou zvláště na srdečné křeče a velkou

slabotu trpící manželku od vícero lékařů léčiti, kteří ale konečně všichni se vyslovili, že jí pomoci nemohou. Tak byla nebohá od lidské pomoci zcela opuštěná (jak to její duchovní správce dosvědčuje.) V tomto vši útěchy prázdném postavení slyšela o zázracích Filipsdorfských; i utekla se též k Marii, tomu uzdravení nemocných, a vykonavši plna důvěry pobožnost svou k tomu potěšení zarmoucených, obdržela pomoc. Sotva uzdravena, ještě bídne vypadajíc putovala se svým manželem do Filipsdorfu, kdež oba peněžité dárky ku stavbě chrámovní přinesli. Její uzdravení vzbudilo v tamnějším okolí velké podivení a od tohoto času přichází již velmi mnoho poutníků z onoho českého okolí do Filipsdorfu.

V prosinci 1869 ozdravěla v onom okolí, v kterémž předcházející uzdravení se událo, jedna panna, kteráž jedenáct roků na slabost všech čiv trpěla, žádného i toho nejmenšího šustění nesnesla, chrám Páně navštěvovati nemohla, a k žádné i té nejlehčí práci schopna nebyla. V létě 1869 byla ve Filipsdorfu; na zpáteční cestě slabotou a sešlostí takměř že nepadla, tak že společnice její se domnívala, že domů živá se více nenavráť. Předce se ku svým z této obtížné pouti navrátila, ačkoli ještě ustavičně nemocná. V prosinci 1869 započala poznovu na den nepoškrvněného počtetí Marie Panny devítidenní pobožnost; sedmého dne pobožnosti navštívila pěšky čtvrt hodiny vzdálený chrám Páně a po ukončení své pobožnosti byla v krátkém čase od své dřívější velké a mnoholeté nemoci uzdravena.

Velmi obšírné popsání její nemoci a jejího uzdravení mám u sebe. Z roku 1870 mohu o těchto uzdraveních zprávu podati: 15. února obdržel jsem písemnou zprávu z jednoho místa v Čechách, kteráž takto zní: „Maria, uzdravení nemocných, naše prosby ráčila milostivě vyslyšeti, an jsme velkou důvěru k Bohorodičce na milostném místě Filipsdorfském pomoc udílející měli a ode třech let každoročně 13. ledna, na den jejího se tam zjevení, do Filipsdorfu putovali. Můj syn (tak píše otec uzdraveného dítěte) půlčtvrta roku starý bylo více než pět měsíců sklíčen očním neduhem, kterýžto se tak zhoršil, že konečně denního světla snést nemohl a oči ustavičně páskou zakryté míti musel. Začátkem ledna 1870 leželo dítě po devět dní zcela osleplé a žádná pomoc, buďsi hledána u lékařů v domově anebo v cizině zůstala bez prospěchu. Putoval jsem tedy čtvrtý rok již ke slavicí se památce zázračného se zjevení Marie Panny (13. ledna) do Filipsdorfu, bych obzvláště své nemocné dítě tomu Uzdravení nemocných doporučil; když jsem 14. ledna domů se navrátil a dítě mne mluvit zaslechlo, zvolalo: „Otče, já již opět vidím.“ Radost, jakou jsem při tom pocítil, vypsati nemohu. Pásky již žádné na očích nenosilo, kdežto dříve, když před svým odchodem jsem mu ji sdělati chtěl, to holou nemožností bylo. I lepší se stav dítěte ode dne ke dni víc a víc, a teď vidí dítě tak dobře jako před tím. Bohu a milé Matce Marii budiž za to dík a sláva. 22. března 1870 oznámil Josef Sallmann, punčochář v Malém Senově v Čechách, nápadně rychlé uzdravení svého skoro 12tiletého synáčka Roberta. Hošík tento onemocněl ku konci roku 1869 v čas adventní, dle našeho domnění následkem zachlazení a ležel po celých 11 týhodnů v lůžku jako ochromený nemoha choditi; lékař se vyslovil, nemoc že v náhrbetníku vězí. Hledáno tedy pomoci u čtyřech lékařů, aby nemocnému hochu spomoženo býti mohlo. Hoch ale vždy víc a více slábl, chřadl, an byl málo ano skoro nic jísti nemohl a nechtěl, trpěl velké bolesti ve hřbetě a mezi ramenami, míval časem těž křečovitě nápady, při čemž někdy i bez sebe býval. Léky, jež byl do vnitř přijal, jakož i zevnější mazání neprospělo nic. An jsme se obávali, že by nám umřel, dali jsme jej zaopatřiti svatými svátostmi, při čemž se velebný Pán Senovský, P. David Hentschel

o hochové slabosti a sešlosti, který z lůžka více vstáti nemohl, osobně přesvědčil. Tu si rodičové umínili s prosbou k Marii o pomoc se obrátiti, za jakýmž účelem otec 27. února do Filipisdorfu putoval. Nemocný hoch, který žádného léku již více přijati nechtěl, a jeho rodičové započali devítidenní pobožnost. Ještě trval stav nemoci beze změny, bolesti velké a ochromení údů. Osmého dne devítidenní pobožnosti šel otec po druhé do Filipisdorfu k místu milostnému, kteréž od Senova 3 hodiny cesty vzdáleno jest. Když otce nemocného dítěka odpoledne odtamtud nazpět očekávali, žádalo dítěko, na jedenkrát lůžko opustiti a prosilo matku, by mu šaty donesla, že se obleče. Poněvadž v posledním čase se často opakujícími křeči nohy dítěka skřiveny a ochromeny byly, takže ani krok pořádně udělati nemohlo, spečovala se matka z počátku prosbu jeho vyplniti řkouc, by předce tiše ležeti zůstal. Hoch však nepřestal prositi, až konečně matka šaty k lůžku donesla. Vstal z lůžka, anižby jako dříve nějaké pomoci byl potřeboval, oblékl se a procházel se po světnici k nemalému podivení právě přítomných sousedů. A když brzy na to otec z pouti se vrátiv do světnice vkročil, šel mu hošík radostivě naproti k velikému otcovu a všech přítomných udivení. Otcí vstoupily slzy radosti do očí a byl tak pohnut, že ani slova pronésti nemohl. Obávali se vždy, že hoch umře, nikdy ale nédoufali, žeby okřál. Mnoho sousedů a obyvatelů jiných vesnic o uzdravení dítěka se dověděvše rodiče jeho navštívili, a takovým způsobem se tato událost po všech okolních vesnicích rozšířila. Brzy na to šel hoch do farního kostela Senovského a posluhoval veleb. pánu farářii při mši svaté, kterouž tento na úmysl přepotěšených rodičů k poděkování a slávě Marie, pomocnice křesťanů, byl obětoval.

Uzdravení toto vzbudilo velké udivení a mělo v zápětí v městě N. druhé uzdravení, anebo zavdalo spíše příčinu, že v těžké nemoci jednoho dítěka pomoc u Marie Filipisdorfské hledána byla. I zde byla zbožná důvěra vyslyšena a Maria ukázala se opět býti laskavou pomocnicí křesťanů. Já oznamuji dle výpovědí rodičů dítěka uzdraveného, jak následuje, s doložením, že těžká nemoc uzdraveného dítěte veleb. duchovním správcům známa byla, a zázračné uzdravení mi podobně od docela hodnověrných lidí oznámeno bylo,

František Klinger, tkadlec, měl nemocného hochu jmemem František, 10 let starého, který po celých 17 týhodnů křeči ve svalech soužen byl, čehož následek byl, že nohy chlapecky jako oblouk se ohnuly a skřivily, že ani po světnici chodit nemohl. Musel tedy téměř ustavičně v lůžku býti a když někdy s něho slezl, bídně po zemi světnice se plaziti. Všechny prostředky lékařské, jichž se po 17 týhodnů užilo, nebyly s to zlu odpomoci; i sám lékař, jenž dítěko léčil, pochyboval o uzdravení řka, že bude-li dítěko chtíti chodit, se mu dvě berly zaopatřit musí. Mezi tím došla jich pověst o uzdravení hochu Roberta Sallmana v Malém Senově, o čemž se otec osobně přesvědčiti chtěje dům Josefa Sallmana navštívil. 11. března šel sám otec František Klinger do Filipisdorfu na milostné místo, by nemocné své dítěko účinně přimluvě Marie doporučil; spolu vykonali oba rodičové jakož i nemocný devítidenní pobožnost, se zbožnou důvěrou každodenně třikrát k Marii se modlíce. Pátého dne devítidenní pobožnosti cítil se hoch najedenkrát tak silným, že na chvíli z lůžka vstav choditi se pokoušel, což mu, jak již řečeno, po tolik týhodnů docela nemožno bylo. Denně se stav jeho lepšil, až posledního dne devítidenní pobožnosti rodičové se té radosti dočkali, viděti dítěko své zdravé a veselé choditi. Toho samého dne pospíšil otec s několika sousedy do Filipisdorfu, před nimiž u tamějšího duchovního správce uzdravení svého synáčka oznámil. I toto uzdravení vzbudilo velké podivení a mnoho

obyvatelů, kteří o bídném stavu nemocného hochy věděli, navštěvovalo jejich příbytek, těšíce se s rodiči nad uzdravením, a měli příčinu, Marii, dobrotivou nebeskou Matku křesťanů, co uzdravení nemocných chváliti a oslavovati.

Jaká strava jest přirozená člověku ?

Postění se, t. j. zdržování se masitých pokrmů, jest tak starý obyčej, jak lidské pokolení samo, a nikoli smýšlení katolické církve, jak mnohdykráté míněno. V nejnovějším čase zařídili někteří údové (nehledě ani, by se ohledně postu dle katolického náboženství řídili) spolek za tím účelem, že tito spoluúdové pouze stravu rostlinnou požívati mají, a nazvali se „spolkem rostlinářů“. V rozšiřování tohoto spolku působí náhodou známý Balzer. Spolek tento vydal nedávno spis, nazvaný: „Požívání masa před soudnou stolicí přirozeného pudu, rozumu, svědomí, náboženské nauky a přírodopisnosti“, sepsaný Dr^{em} Naglem. Vyjímáme ze spisu tohoto nynějšímu postnímu času přiměřeně následovní pojednání, předesyílající, pouze z našeho stanoviska „spolek rostlinářů“ že považujeme za přepjatý, a žádnému neradíme se více postiti, než co v tomto ohledu sv. církve katolická předpisuje.

Dr. Nagel praví: „Bůh stvořil člověka tělesně dokonalého, čistými smysly a city obdařeného; člověk takto stvořený nemohl býti s to, své spolutvory vraždit a dokonce snad i požívat. A jak by byl mohl něco takového podniknouti, an nože a ohně nebylo, a o vaření také ani poněti neměl!“

Ošklivostí by musel býti naplněn při pouhé upomínce na takový čin, obzvláště v horkém podnebí, kde zvíře po zabití hned hníti počíná. Naproti tomu stín keřů a stromů příjemně k odpočinku zval člověka a zajisté jej vonné ovoce více ku požívání vábilo, nežli maso. Pakli jej žízeň soužila, ještě byl někde křišťalový pramének, kterým svoji žízeň uhasiti mohl.

Jest tehdy na bládní, že v předpotopní době, lidé se pouze ovocem, jahodami a kořinky živili, an ohně nebylo, kterýmby sobě maso ku požívání připraviti mohli.“ — — —

Takto žijí podnes lidé některých končin.

Dříve než v roku 1620 Španělové Ladronské ostrovy odkryli, domnívali se obyvatelé těchto ostrovů, že jsou jediní na celém světě a neznali ničehož, bez čeho se nyní my ani obejíti nemůžeme. Oni ohně nikdy neviděli, a nebyli tehdy ani s to, sobě účinek ohně představit. Mimo ptactva nebylo na těchto ostrovech žádných jiných zvířat, a oni ani ptactva nepožívali. Potrava jejich pozůstávala pouze ze syrového rostlinstva, a přede při této stravě byli silní, zdraví a čiperní, tak že bez namáhání tíži 500 liber unesli. Nemocem nebyli nikdy podrobeni a dočkali se obyčejně vysokého stáří, tak že se věků 100 roků dočkali, aniž by kdy nemocni bývali. Že se člověk původně rostlinstvem a nikoli masem živil, máme důkaz na poustevnících, kteří od starých spisovatelů „jídelci kořinků“ neb „jídelci poupat a pupenů“ nazýváni byli, a my sami se o jejich jsoucnosti a výživě přesvědčiti můžeme. Oni se živí ovocem, kořinky, korou a pupeny, a přede jsou dosti silní.

My ještě posud (ačkoliv maso požíváme) cítíme přirozený pud ku požívání stravy rostlinné, kterýžto pud nejlépe u dětí pozorujeme. Ačkoliv jsou děti kojeny matkou, která maso jídá, a časem buď ze zvědavosti, hladu neb domlouvání rodičů

na požívání masitých pokrmů uvyknou, lze nicméně pozorovati, že děti často maso a masnou polévku rozhodně odmítají, kdežto skoro žádný neviděl, že by děti ovocem, chlebem neb vodou opovrhly. Rostlinná strava jest dětem vždy milejší, obzvláště sirová, tak že často vidíme, kterak po řepě, mrkvě a t. d. sahají, ji požívají, anižby na kuchaře čekaly.

Nenajdeme-li u dětí tento přirozený pud, jest to nepravému zvyku přičísti, a bylo by lépe, kdyby rodičové dítky při jejich původní přirozené chuti ponechali.

Člověk-li onemocní, pozbude všechnu chuť, obzvláště ale chuť ku požívání masitých pokrmů, a spomínka na masité pokrmy jej takřka ošklivostí naplňuje. Naproti tomu má nemocný touhu po chladícím loku vody, na občerstvující ovoce, a tím též jaksí oživuje. V nemoci se příroda hlasitěji a důrazněji ozývá — zde jest obávati se o zdraví, ba i o život.

Jest-li tomu jinak, jestiť buď smrt aneb dlouhá choroba k očekávání.

Kde se nehledí, který pokrm člověku nejzdravější, nejprůměrnější a jen se lahůdkám holduje, — tam maso ovšem nejlépe chutná. Jest ovšem pravda, že maso nejlépe chutná, ale — jen jídelci masa. Masojedec zapomíná ale na dvoji: 1. že mu maso potom teprv nejlépe chutná, když na ně navyknul. Právě jako že kuřákovi kouření a kořalečníku pití kořalky tenkrát chutná, když sobě tomu přivyknul, a tímto návykem jazyk předráždil, otupěl a zkazil.

Dále zapomíná masojedec, že mu nyní jiné pokrmy a nápoje tak nechutnají jako dříve. Bohatému, který má jazyk otupělý, ani pečeně a víno tak nechutná, jako člověku pracovitému kus chleba a voda, kterýž sobě hlad poctivě zasloužil.

Bylo by nejlépe, by se každý sám přesvědčil, že požívání masa jest počínání nepřirozené a tehdy i škodlivé.

Kdo by se o pravdivosti těchto slov přesvědčiti chtěl, zdrž se na čas požívání masitých pokrmů a poznáš: Za 2 až 4 měsíce pocítíš ještě chuť na maso, v budoucích 2 až 4 měsících ale bude ti lhostejné, jíš-li maso čili nemaso. Vydržíš-li takovouto zkoušku ještě dále, přesvědčíš se, že při pouhém pomyšlení se tobě maso zoškliví; naproti tomu ale toužebně stravu nemasitou očekávati budeš.

Takto se tehdy dříve zapuzený přirozený pud opět dostaví a okáže tobě dráhu, po které tobě kráčetí jest.

Jelikož se takto chutnací ústroj opět do pořádku uvede, žádá víc a více jednoduchou, nedráždící stravu a nápoje, a s ošklivostí se od ostrých a dráždivých nápojů jako: kořalky, vína, piva, kávy, čaje, koření jakož i od kouření tabáků odvrátí. Co odměna za to jest návrat zdraví, síla, veselost a svěžost v takové míře, kterou jsme ani sami neočekávali.

Kdo má tedy dosti odvahy, odlož všechno zbytečné břemeno, a uhlídáš, kterak šťastně oceánem svého života ku břehu svého štěstí se připlavíš. Kdo jsi slabý tuto zkoušku podniknouti, optej se údů „spolku rostlinářů“ a zviš, kterak oni ze zkušenosti pravdu těchto slov dotvrzují. Ve „spolku rostlinářů“ jsou lidé, kteří se požívání masa odřekli. Co nejjednodušeji připravené pokrmy moučné a rostlinné, pak ovoce, jest jejich výhradní strava. Ovšem se jim též povolí, by mléka, čerstvého másla, sýru neb vejce požívali.

Patronové stavů a řemesel.

2. Sv. Theodot, hostinský.

(Pokračování.)

Theodot poznav, že jeho poslední hodiuka se již přiblížila, rozžehnal se s bratry napomínaje je k vytrvalosti u modlitbě, by mu Bůh korunu mučednickou udělil, a připravoval se k boji. Sám pak se modlil takto: „Pane Ježíši Kriste, naději slabých, propůjč mi té milosti, bych svůj běh dokonati a svou krev co libou obět přinéstí mohl za ony, kteříž pro Tvé jméno pronásledování trpí. Ulehči jim, zadrž bouři pronásledování, by všichni, jenž v Tebe věří, ze svatého se radovali pokoje.“ Na to ještě jednou všechny bratry obejmuv žádal je, knězi Frontonovi až by přišel jeho vydati ostatky, učinil svatý kříž a kráčel beze vsí bázně ku soudní síni. Na cestě potkali jej dva jeho přátelé, kteří mu k útěku radili, an jej knězi bohyně Diany obžalovali, že křesťany odvrací od obětování bohům, a že těla svatá byl odejmul. Theodot odpověděl: „Jestli to se mnou dobře a upřímně smýšlíte, jděte k soudci a zvěstujte mu: Obžalovaný Theodot stojí přede dveřmi.“ To praviv spěchal dále, až stanul před svými žalobníky. Usmíval se patře na připravená mučidla. Stála tam kola ostrými pobitá noži, panvice naplněné vřící smolou, žhoucí kleště a. p. Pravil mu Theoteknut: „Z těchto mučidel ani jedno tvého se netkne těla, jestliže obětovati a Krista ukřižovaného odřici se chceš, já ti prominu všechny zločiny, pro něž obžalován jsi a učiním tě knězem velkého Apollina. Cti a bohatství nikdy se ti nemá nedostávat, zkrátka: smíš žádati co chceš.“ Theodot: „Přede vším chci sobě vyprosit od mého pána Ježíše Krista, jehož ty opovržlivě sprostým nazýváš člověkem, tu milost, bych nicotu vašich bůžků dokázati a zázraky mého pána Ježíše Krista, jakož i tajemství vtělení jeho zde v krátkosti vysvětliti mohl. O vašich bozích mluviti mi stud zapovídá; stropiliť oni tak hrozné hanebnosti, jakéž se jen pomyslití dají, tak že kdyby některý člověk něčeho takového se dopustil, těmi nejpřísnějšími tresty dle zákonitého ustanovení by postížen byl. A hle! těmito hanebnostmi bohů vašich se ještě vychloubáte. Porovnej Krista a čistotu jeho náboženství s hanebnostmi vašich bohů a vaší bohoslužbou.“ Na to mluvil o narození Krista z Marie Panny a o zázracích, jež ku spáse člověčenstva konal, a končil těmito slovy: „Kdo z vás neb který obyčejný člověk může takové konati zázraky? Nedokázal tím Kristus dostatečně své božství?“ Na tato slova roztrhli knězi modlářští své šaty, zlomili své koruny, pohanský ale lid obořil se na soudce, že váhá takového rouhače potrestati.

Rozkázal tedy soudce jej mučiti, ano on sám rozvztekle seskočil se svého sedadla, by katanům pomohl, kteřížto zuřice železných háků a jiných mučidel se uchopili. Všechn lid křičel u největší vzteklosti, jen Theodot stál tiše, jakoby ne proti němu, alebrž proti někomu jinému vztek jejich směřoval. Strhli mu šaty s těla a vrhnuli jej na mučidlo; jedni rvali maso s těla jeho železnými háky, druzí trhali je kleštěmi, třetí bili jej holemi; každý činil co jen mohl.

Ani té nejmenší známky nepokoje neobjevilo se na tváři Theodotově, alebrž s úsměchem patřil na své mučitele; vždyť byl Bůh s ním. Když již jedni unaveni byli, nastoupili druzí na jich místa; světec však modlitbou s Bohem ustavičně spojen snášel všechno s podivuhodnou trpělivostí. Tu rozkázal místodržitel ocet v jeho vlíti rány a opět hořícími pochodněmi jej pálití. Theodot ani při té tak nesmírné bolesti nedal ani jedině známky netrpělivosti, jedině že svou hlavu trochu na stranu naklonil,

když zápach spáleného masa čichu jeho se byl doteknul. S rychlostí přikvapil místodržitel a pravil: „Theodote, kam se poděla tvá zmužilost? Opovázíš se ještě ty, jenž's sprostý hostinský, odporovati císařům, majícím právo nad tvým životem? Měl's obětovat, a nic takového by se ti nebylo stalo.“ „Nenech se tím znepokojovati,“ odvětil světec, „že od zápachu svého spáleného masa nos svůj jsem odvrátil, alebž pokračuj a zavolej nové katany, nebť vidím, tito že umdleni jsouce ustávají; přemýšlej o nových mukách, jimiž by's mou zkusil statečnost, avšak věz, že ten, jenž pomocí božskou posilněn jest, nad všechnu lidskou vyvýšen jest moc; opovrhují císaři a tebou jenž's jich otrokem!“ Vztekem rozlícen rozkázal vladař skráž kameny mu roztlouci a zuby vyraziti; Theodot však pravil: „Kdyby's mi i jazyk vyrvati dal, uslyší mne Bůh i beze zvuku hlasového.“ Theoteknus byl by jej rád co nejukrutněji mučiti viděl; jelikož ale katané velmi unaveni byli, dal rozkaz jej do žaláře odvésti. Kráčeje ku vězení ukazoval Theodot sběhnuvšímu se davu diváků své rozedrané tělo a pravil: „Vizte zázračnou moc Krista Ježíše, kterouž na mně ukázal, an mi síly propůjčil takovéto snášeti muky; jestiž zajisté slušno, Kristu takovou podati oběť, poněvadž on prvé za každého z nás nevýslovně mnoho trpěl.“

Po uplynutí pěti dnů byl opět před vladaře přiveden, jenž mu velké činil sliby, bude-li obětovati; zároveň však strašnými hrozil mukami, zůstane-li neodvratně při svém dřívějším výroku. Theodot odvětil: „Což můžeš tak strašného vymysleti proti mne, by odolalo mocí Kristově. Pokus se o nové muky, an maso z mých údů visící sotva se ještě pospolu drží.“ Na tato slova rozkázal vladař jej opět na skřípec natáhnouti; katané obnovili staré jeho rány, načež jej po rozohněných váleli střepech, kteréž mu hluboko v tělo vniknuly. Světec volal prosebně k Bohu: Pane Ješu Kriste, sílo slabých, vyslyš mou prosbu a zmírní mé bolesti, nebť trpím pro Tebe.“ Když i tato muka zmužilost jeho nezviklala, rozkázal vladař jej opět na skřípec natáhnouti a všechny dřívější rány prorýti. Žádná částka těla jeho nebyla zdravá; toliko jazyk, jímžto ustavičně Bohu chválu vzdával, byl ještě neporušen. Když tedy žádná muka statečného bojovníka překonati nemohla, pronesl konečně Theoteknus rozsudek: Theodot, nepřítel Bohů, budiž stát a tělo jeho spáleno, by v ruky křesťanů se nedostalo.“ Veden k popravišti; velký dav lidstva následoval jej zvědav jsa viděti jeho odpravení. Přišed na popraviště modlil se světec: „Pane Jesu Kriste, Tvůrce nebe a země, jenž doufajících v Tebe neopouštíš, děkuji Ti, že jsi mne za hodna uznal, státi se občánem nebeského Jerusálema a účastníkem tvého království. Děkuji Ti, že jsi mi popřál milosti, přemoci draka pekelného a jeho hlavu zdrtiti. Uděl svým sluhům pokoje, ukonči mým utrpením vzteklost nepřátel a propůjč své svaté církvi míru. Amen.“ Na to obrátiv se ku svým plačícím bratřím pravil: „Netruchlite, ale velejte a chvalte Boha, jenž učinil, že běh dokonati a nepřítel poraziti jsem mohl. V nebesích se budu za vás přimlouvati.“ To praviv nastavil svou šíji meči katanovu a skončil v Pánu. Sotva že hlava od těla odlétla, vhozena mrtvola na velkou hranici; dříve ale nežli zapálena býti mohla, obklíčila tělo svaté stkvoucí záře a žádný více se neodvážil k němu přistoupiti.

Když to vladaři zvěstováno bylo, udělil rozkaz, mrtvolu střežiti. Toho samého dne přijel kněz Fronton s Theodotovým prstenem a oslicí pro přislíbené reliquie (ostatky). An se bylo setmělo dříve než do města dorazil, uložila se oslice řízením božským na blízku místa, kdež tělo sv. mučně položeno bylo. Strážcové uviděvši Frontona tázali se jej: „Kam pak ještě tak pozdě se ubíráš? pojd a zůstaň u nás, oslici nech se zde pásti, vždyť je tu dosti trávy.“ Fronton sehnal tedy oslici z cesty

na pastvu a šel se strážci do stanu, ježž sobě z ratolestí byli upravili. Vedle leželo sv. tělo zakryté listím a ratolestmi. Zvali jej, by s nimi jedl a pil. Vstal tedy a donesl měchy s vínem, jež s sebou na oslici byl přivezl, a dal jim z něho píti. Víno bylo dobré, an jej byl Fronton sám vytlačil. Strážcům se brzy jazyk rozvázal; i vyprávěli mu, co se jim při střežení sedmi panen bylo přihodilo; že totiž muž obrněný přišel a těla ta s sebou vzal, oni ale že za to potrestáni byli; brzy však musel za svou krádež pýkati, nebť jest to ten sám, jehož teď střeží. Fronton nemohl z řečí jich ničeho pochopiti a proto je prosil, by mu celou tu událost vyprávěli, což oni též s radostí učinili. Teď poznal Fronton, že ten, jehož zde střeží, jest Theodot; i děkoval Bohu, že mu místo to ukázal a prosil jej o pomoc, by tělo světcovo strážcům odejmouti mohl. Jednak unaveni dlouhým bděním, jednak vínem překonáni upadli strážcové brzy v tvrdý spánek. Mezi tím vytáhl Fronton sv. tělo, jež mu strážcové dříve byli ukázali, vstrčil mu prsten na prst a posadil jej na oslici řka: „Nuže, svatý mučni, splň slib, ježž jsi mi byl učinil!“ To praviv hnál oslici na cestu, po kteréžto ona dále kráčela. Na to uvedl ratolestí do dřívějšího pořádku a ulehnu si. Ráno vstav ohlednul se po své oslici a nevida ji nikde učinil povyk volaje: „Ach, mé oslice již zde není, ona odtud utekla. Strážcové procitnuli a domnívali se skutečně, že se mu byla ztratila. Mezi tím dorazila oslice na určené místo, a ulehla si tam, kde nyní chrám sv. Theodota stojí. Fronton brzy na to sám došel, mezi tím co strážcové domnělou mrtvolu střežili. Tak splnil Theodot svůj slib; jeho vlastní údy měly býti těmi ostatky, jež Frontonovi byl přislíbil. Podstoupil smrt mučednickou roku 303 po Kristu za panování císaře Diokleciána, krutého to pronásledovatele křesťanů, v době desátého a posledního pronásledování.

Toť tedy veliký světec váš, hostinští, toť váš vzor, dle kterého se řídití, vaše zrcadlo, v němžto se zhlížeti máte; v něm uvidíte zásady, jimiž se sv. Theodot a oněch sedm panen řídili, od nich se nikdy neodchýlili a tak koruny nebeské dosáhli. Jaké jsou to ale zásady? Předně: „Střídmost jest mocný štít proti žádostivosti.“ Kdo se chce před neřestmi zvláště ale před chlípností uchrániti, ten musí nevyhnutelně střídmým býti v jídle a píti. Vhodně praví sv. Prosper: „Střídmost skrocuje vášně, přemáhá chtíče, dusí plamen nečistoty a chrání srdce před všelikou bouří nepravosti.“ Druhá zásada: „Každý křesťanský dům rovněžž se domu Božímu.“ — Každý chrám bývá biskupem posvěcen a službě Boží věnován; nesmí se tam tedy nic jiného konati, než co k oslavě Boží směřuje. — Představme si dům, jehožto obyvatelé mravný, zbožný a v každém ohledu bezúhoný vedou život. — Nezaznívá zde od rána až do večera oslava Boží? Oni vykonávají modlitby s největší pobožností, z lásky k Bohu pilně pracují, v lásce a svornosti pospolitý vedou život, blížnímu dobře činí kde jen mohou, zároveň ale všeho se varují, co by Boha uraziti mohlo. — Kolik ale jest takovýchto domů? Třetí zásada: „S radostí obětují život svůj za bratry své.“ — Sv. Theodot to též skutkem dokázal; neboť péčí o pronásledované spolubratry vydával se v největší nebezpečí, a když pátráno bylo po tom, jenž těla svatá sedmi panen byl odejmul a pochoval, dostavil se sám dobrovolně k soudu, by jen žádnému jinému ničeho se nestalo. — Jak mnoho obětujeme my za své bratry? A když tak málo obětujeme, jak se nám povede, až při soudu naproti Theodota a mnoho jiných mu rovných státi budeme? —

Tyto zásady všipte hluboce v srdce svá a proste Boha, by i vám takové síly a statečnosti udělil, jako svatému Theodotu volajíce:

Silný Bože, jenž jsi sv. Theodotu pro jeho přepevnou důvěru ve Tvou pomoc tak stkvělé vítězství nade všemi Tvými a jeho nepřátely propůjčiti ráčil, vlej i v srdce naše onu pevnou důvěru, kterážby nikdy neklesala, byťby boj sebe více nerovným se býti zdál, aby k Tvé oslavě síla Tvá v nás slabých zjevna byla. Amen.

Sv. Konon.

Jaro je tu, radujme se!

Život, ples nám jaro nese.

Paprsky sluneční dorážejí méně šikmo v kraje naše, teplí věterkové počínají váti, kůra ledová puká, sněh se tratí, celá příroda probouzí se ze spánku dlouhého k životu novému, radostnému. Čtveračivá mládež zahrává si s potůčkem bublajícím veselé šveholic písň. Nebť ona, jsouc bez starosti úplné se oddává radosti vracející se vesny; i vítá ji s jásotem a plesáním a povzbuzuje se vespolek slovy: Jaro tu, aj radujme se, život, ples nám jaro nese. Příroda celá bílým byvši oděna rouchem béře na se roucho zelené — odznak to naděje blahého života — nesčíslnými a přerozmannými poseté drahokamy, pestrými to kvítkami, o nichžto praví Kristus Pán, že Šalomoun ve vši své kráse nebyl tak oděn jako jedno z nich. Čarovný to pohled na zelenající se louky přebohatě zdobené kvítkami! A kdo to všechno učinil? Zahradník onen nebeský, jenž vzdor našim nešlechtnostem neustává radost nám působiti. O jak krásna musela býti teprv ona zahrádka vštípená od Boha pro člověka nevinného, jemu milého, když již svět, jemuž pro hřích zlořečeno bylo takový obdiv nám vynucuje. Učiniv zahradu rajskou postavil Bůh člověka do ni a vykázal mu zde příbytek trvání jeho. Co by byl asi Adam činil, kdyby onen svůdný a závistivý drak pekelný Evu a tato opět jej nebyla svedla? O potravu nebylo by mu bývalo zapotřebí se starati, an země sama od sebe všeho v hojnosti skýtala. Bylby tedy zajisté se zabýval pěstováním krásných kvítek. Vždyť to byla zároveň i vůle Boží, an postaviv jej v zahradu mu ji odevzdal, jej jejím správcem učinil zkrátka z Adama zahradníka míti chtěl. Bůh tedy sám stav zahradnický zavedl. O jaká to neslýchaná přednost, kteráž se vám pěstitelé zahrad od onoho nejvyššího zahradníka nebeského bylo dostalo. Vy jste jeho družina; jaké to vyznamenání! Vy provozujete umění nebeské, jemuž vás byl Tvůrce všehomíra naučil. Avšak to není ještě všechno. Kristus Ježíš vstav třetího dne z hrobu ukázal se ženám v postavě zahradníka. Z toho můžete snadno poznati, že vyvoleným stavem Hospodinovým jste. Na vás tedy jest státi se hodnými takové přednosti; vždyť vás k tomu povzbuzují všechna kvítka, byliny, v jichž středu dlíte, mluvíce k vám a moudrost a slávu Božskou velebíce. Máte zde pravzory všech ctností; patřte na ně, patřte na ně dlouho, bez ustání, až hluboko v srdce naše se vstřípí. To činíce dojdete zajisté hojné odměny od svého mistra, onoho nebeského zahradníka; onť vás vezme k sobě do oné nebeské zahrady, na jejížto krásu a velebnost lidské oko patřiti nemůže, by nebylo zaslepeno. Tam teprv budete pěstovati kvítka, vázati je v kytice a podávati mistru svému a jeho přátelům tak jak to již teď činí svatý Konon.

Světec tento narodil se v Nazaretu Galilejském za panování císaře Decia. Když byl povyrosl, věnoval se zaměstnání zahradnickému, k němuž velkou náchylnost v sobě choval. Není se co tomu diviti, že takovou náchylnost a lásku k za-

hradnictví v sobě pocítoval; vždyť pocházel z Nazaretu; a Nazaret byla ona zahrada, v nížto daleko všeho hluku v tichém úkrytu jako skromná fialinka vzrostlo a vzkvétlo to nejkrásnější, to nejnežnější a nejspanilejší kvítko, jakéž kdy svět viděl, vůni libou vůkol rozlévající — Ježíš Kristus Spasitel světa. A toto tak spanilé kvítko sobě oblíbil světec náš, k němu s celou srdce svého láskou přilnul a chtěje mu družky pěstovati oddal se zahradnictví. Z rodiště svého Nazaretu odebral se do Pamphylie, do okolí Mandského, kdež sobě na místě Karmel zvaném přerozkošnou zařídil zahradu, kterážto jemu zároveň i živnost poskytovala. Bylť pak muž mravů bezúhonných, srdce sprostného žádného klamu v sobě nechovajícího, o němžto platí slova Kristova: „Hle pravý Israelita, v němžto lsti není.“ Křivdu mu učiněnou nikdy nespálcel; ano ve své sprostnosti necítil se ani nikdy uraženým; neboť když slídicové jej hledající k němu přišli a úsměšně jej pozdravili, odvětil on na jejich pozdrav s celou srdce upřímností. I tázal se po příčině jejich příchodu? „Publius vládce tebe k sobě volá“ byla odpověď nešlechetská. Světec odvětil: „Proč pak právě mne chce u sebe míti, vždyť jsem křesťan? Ať si zavolá raději takových, jenž stejné s ním smýšlení v sobě přechovávají a to samé náboženství vyznávají.“ To když byl řekl, svázán jest a před vladaře předveden. Publius mu rozkázal bohům obětovati; Konon však statečně odporoval. Opovržlivých zraků k vladaři upřev prosil Krista o pomoc a posilu, by žádné škody na duši své neutrpěl. Publius hrozil rozličnými mukami. Konon však stál neoblomně při své víře. Vida vladař, že nespomůže ani prosba ani hrozba proti bojovníku tak statečnému, rozkázal katanům Kononovi v šlepeje hřebů natlouci a před vozem jej hnáti. Muka to zajisté krutá. Nicméně snášel ji rek náš s nevýslovnou statečností, až konečně během a ztrátou krve umdlen sklesnuv, duši svou Kristu svému Bohu doporučil a zesnul v Pánu. Duše jeho vznesla se u výšiny, stanula před trůnem onoho zahradníka nebeského, podávající mu překrásnou kytici libovonných ctností. A Pán mile se usmívaje přijav dar od sluhy svého vsadil korunu na jeho hlavu řka: „Pojď, vejdi v rozkoš Pána svého.“

K tomuto tedy se zahradníci utíkejte, o pomoc a přispění jej žádejte řkouce:

Světče náš! popřej, bychom jako ty zde na zemi libovonná kvítka ctnosti pěstovali a je co výsledek prací svých v krásnou kytici spojené Kristu odevzdali i s Tebou v zahradě oné rajské kdysi spojení byli. Amen.

Lživé zázraky a pobožnosti.

V loni jsme upozornili své přátely na mnohé „modlitbičky“ tisknuté u Lenka ve Znojmě, Bergera v Litomyšli atd. a vypravování rozličných zázraků, kterými kramáři dosti valný obchod vedou po poutích a veřejných trzích.

Z dvojí příčiny jsou takové kramářské škváry všeho zavržení hodny: za jedno obsahují často pravé nesmysly náhoženské a jsou jen s to, učení křesťanské kaliti a pověry rozsévati v lidu sprostém; za druhé vypravování takových lživých zázraků a vidění nebeských dávají podnět, aby pravé zázraky od Krista Pána samého a na přímluvu svatých konané, jak je církve katolická za takové uznává, v pochybnost, podezřelost a smích se uváděly a následovně i celá věro- i mravouka katolická se zlehčovala. Knihy a časopisy, které přímo zlehčují katolické učení a bohoslužbu,

sotva mohou tolik škoditi, jako právě tyto hanopisy „nábožnými“ nazvané. Nebo ve skrytě otravují lid věřící, jenž onyno zřejmě nepřátelské spisy od sebe odhazuje a proto žádné škody jimi neutrpí. Tak k. p. vytiskla tiskárna Jos. Bergera v Lito-myšli 1870 „Svatý list, který náš Pán Ježíš Kristus s nebe dolů poslal!“ „Kámen prý spadl s nebe v městě Jerusalemě, malý sice ale těžký, ve kterém byla slova jakási napsána, a patriarch Jerusalemský a biskupové a kněží po tři dni a noci sloužili mše svaté a konali pobožnosti, aby zvěděli, co s tím kamenem, až pak hlas s nebe uslyšeli atd. atd. a kdo ten list přečte a druhým daruje, bude míti hříchy odpuštěny (lehké odpuštění!) a v nebi přebývat bude. Patriarch pak Jerusalemský Ivanicius (!) bude Boha prositi, aby duši křesťanů osvětlil, by si mohli to psaní koupit.“ — Nesmysly to a podvody, jichž schopen jest jen prohnaný taškář! Jiný takový pamflet „Nejnovější zázračná událost, která se roku 1866 v Mantuě v Itálii se zbožnou paní přihodila“ u Lenka ve Znojmě jest vytisknuta. Té zas dala P. Maria modlitbičku (a je vytisknuta a za 3 kr. můžeš si ji koupit!), kterou že se ve své těhotnosti horlivě modlila, umřela sice, ale po třech dnech, když ze hrobu vyhrabána byla, nalezena jest, ana se svým novorozeňátkem v hrobě si hrála, a tři léta ještě směla žíti se svými domácími, aby je tu zázračnou modlitbu naučila! — Ještě krásnější zázrak to (též u Lenka ve Znojmě vytisknut nákladem J. Blažka a na skladě u Jandyka, kniháře ve Štípkě), který se stal „v uherské krajině nad festuňkem Budínem, 25. března (toho roku?).“ Tam „o dvou hodinách s půl noci staly se hrozné věci: slunce jako krev červené, pět hvězd promodralých, lidé strachem omámeni hrůzou na zem padali atd. To slunce pak se snižovalo, až na jednom malém vrchu v září státi zůstalo. V tom slunci bylo viděti Pannu Marii s dvěma anděly atd.“ I duchovní museli hrát v tom své úlohy, zvlášť ale Panna Maria, ana jednoho starce na pouť do Marianských Cel potkala a jemu růženeček a malý list (je ovšem též tisknut!) doručila a vyzvala, by k pokání vybízel. A hle! ihned „mnoho protestantů křtu sv. žádali a ty svaté růženečky míti chtěli!“ atd. — Co ti kramáři všechno nevědí!? — Jim se ale tak nedivíme, neboť známá jest jejich praktika, chtějí-li lehkým způsobem ku grošu přijíti, a nejsou ve prostředcích hlavně vybíraví; více třeba se pozastaviti nad hloupostí lidu a ospalostí těch, jichž povinností jest, zameziti takové hanopisy v rouchu zbožném, nebo v obyčeji mají, vybízeti lid k pokání (arciť i kupování toho listu s nebe spadlého), ku kterému, jakkoli vždy je potřeba, ku hlasu takových evangelistů sotva kdo se pohne. — Pak lehce časopisům naprosto protikatolickým, jakým že jest k. p. „Svoboda“ se osvědčuje, v posměch uváděti celou bohoslužbu a uctívání svatých v církvi katolické. Nebo pakliže se nestydí z takových pramenů — těchto pohádek, čili „legend“, jakým jmenem je též počtí, — čerpati, pak lze na základě takovém vyhlášovati obřady katolické za hračku a duchovenstvu při všech výkonech jeho náboženských připisovati jen mrzkou ziskuchtivost a úmyslné podvádění a zaslepování lidu. Z kterých ale jiných (vědeckých!) pramenů, než podobných písniček, mohl p. spisovatel článek ve „Svobodě“ (čís. 2., jež nám právě do rukou přišlo) nadepsaného „Náčrty o svatých a světicích“ se dozvěděti ty krásné historky ve spojení tak zvláštním a novém? Jsoutě díla vědecká o sv. Benediktovi, sv. Bernardu, sv. Františku, sv. Antoniu, o těch však psátel „náčrtek“ k provedení svého cíle, jak patrnó, věděti ani nesměl, nebo ta o jeho uvedených podrobnostech buď úplně mlčí, an jim neznalým jeho pramenů též neznámy byly, aneb uvádějí-li je, tož ve spojení docela jiném, buď je vysvětlujíce k uspokojení zdravého rozumu, aneb na prosto je zavrhujíce co bezdůvodné, ba nesmyslné. — Takovými „náčrty o svatých“

zajisté se nefedruje osvěta a „svoboda duchů“, když se líčí život svatých církve kat. jen dle pokoutních písniček a nikoli dle historického bádání, jemuž církev katolická nikdy neodpírala, ale vždy nejvíce přála. A byť by ta neb ona bájevitá knížka od některé konsistoře byla schválena, jak ve „Svobodě“ se tvrdí, (což by se muselo však ještě dokázati a osvědčiti, není-li to obyčejný podvod), tím není ještě ničeho rozhodnuto aniž stvrzeno, an ve věcech historických nejsou ani konsistoře neomylny; a chtěl-li by ten úmyslný spotvořovatel životů svatých se odvolávati i na breviář římský ohledně některých starých udání o svatých, věziž, že správcové církve měli hlavně na zřeteli, povzbuditi k životu zbožnému a ctnostnému, a pro nedostatek spolehlivějších, aneb historickým skoumáním stvrzených zpráv vzali ty, jenž toho času vesměs byly za pravé držány, aniž by však zavazovali, pevně to věřiti, když později tyto zprávy světlem historické pravdy by byly opraveny. Proto také ozývají se dosud hlasy po opravě zejména té částky breviáře ohledně starých, nespolehlivých podání a pevně doufáme, že svým časem vyslyšení dojdou, aby úmyslní tupitelé neměli příčiny k podrývání víry a úcty k církvi katolické.

Příště hodláme promluviti zvlášť o zázracích a událostech Filipdorských, které jsme dosud podali beze všelikého úsudku vlastního, právě jak nám byly zaslány od hodnověrných osob; zatím prosíme jak lid tak správce duchovní, aby si více všímali zmíněných škvárů „pobožných,“ jež právě hanobí pravou zbožnost.

Nové knihy.

Zbožní Tyrolané váží si toho a jsou za to velmi vděční, že jim vráceno bylo zákonnitým způsobem právo, míti svou vlastní a samostatnou zemskou obranu a své vojsko přechovávat doma. Výhoda práva toho jest také z ohledu církevního patrná; vždyť starostliví rodičové Tyrolští budou míti své odvedené syny na očích, budou je pozorovati, vystříhati, napomínati a v horlivosti náboženské síliti. Nikde nehrozí mladíkům tolikero nebezpečství jako u vojska, nikde není mravopočestnost a církevní vědomí omladiny tak ohroženo, jako na vojně, zvlášť jestli představenstvo nováčkům nesvíjí příkladem panické čistoty a katolické horlivosti. Běda odvedencům nezkušeným, jest-li na ně dostane vliv poddůstojník vetchých mravův a poroučaného přesvědčení náboženského. Pak-li poddůstojník není vzorem života, kterak mnedle bude možno rekrutovi odolati svůdnému hlasu světa a neklesnouti v proud zhýralosti a všelikých nezbed? — Od důstojníkův vyšších žádati, aby k vůli potřebám duchovním nováčkův obsazovali místa poddůstojnická toliko vzory mravní zachovalosti a pravé horoucnosti církevní, nelze. Důstojník vyšší prohlíží k tomu, aby poddůstojník byl spůsobilý cvičitel a dokonalý znatel věcí vojenských. Při nedostatku obratných a schopných vojákův bývá často na hodnost kaprála povýšen muž, jemužto by zajisté obezřetní duchovní správce svého nadějného farníka, jehož osud mezi vojsko vřadil, nesvěřil. Avšak co jest vojenství do víry, co jest setníkovi do záležitostí svědomí? — Seč na nás jest, musíme se snažiti a z ohledův církevních obětavě přičiňovati se, aby bylo u plukův a setnin vlasteneckých vždy na výběr a vzorných, zachovalých a za kaprála se hodících našincův, kteří nováčkům se propůjčovati budou ochotně za starší bratry a příkladné vůdce. Záležitost tato těsno souvisí s duchovním správectvím, neboť se vracívají odvedenci dříve později do svých farností nezřídka se stroskotaným korábem víry a s mravností ohromenou!

Kdo by tedy přispěl k tomu, aby mezi našinskými odvedenci množil se počet vojínův, hodících se netoliko pro znalost věcí vojenských, nýbrž také pro příkladnost

života za poddůstojníky značných zjednal by si zásluh jak o církve tak o národ. Při tom vývoji a pokroku však, kterýž za dnův našich vymáhá vojeuství, nesnadno nováčkovi učiniti se spůsobilým pro šaršu bez tiskových pomůcek, bez poučného návodu, bez moudrého průvodčího. Ještě před nedávnem nebylo v naší literatuře ani jediného spisu, jenž by byl mohl slovanskému odvedenci umění vojenské toliko objasniti a službu brannou usnadniti. Za tou hlavně příčinou výminečně dostavali se synové našeho národa na vojně ku předu a nebylo jim rady ani pomoci, aby vystupovali z řad mužstva sprostého; dokud se nenaučili němčině a dokud nebyli s to, z německého spisu a v německé škole vojenské, se věcem vojenským naučiti a si spůsobilost poddůstojnickou zjednati.

Konečně začala vycházeti: „Vojenská bibliotéka od Ruffera.“ Byfby dílo toto účelně a přímo ku věcem církevním neprohlédalo, posloužil jim spisovatel předce prostředně potřebám náboženským, jak jsme na vrchu vysvětlili a dokázali. — Ponechávati hodnosti poddůstojnické jiným, ba jim zrovna vyhýbati, bývalo obyčejem z té příčiny, poněvadž šarša často k delší službě přidržována byla, jako mužstvo prosté a jako vojáci obecní. Čím lépe se poddůstojník ve věcech vojenských druhdy vyznával, tím obtížněji bývalo jemu, povinností vojenských sprostiti se a domů se vrátiti. Poměr tento neblahý novému řádu. Zákonem se totiž stalo, že přes tři roky nikdo v čase míru ku konání služeb vojenských přidržován býti nemůže. Který poddůstojník však ochotně a dobrovolně na sebe vezme povinnosti vojenské nad tři leta, tomu stát opatří pak stálou výživu buďto u železnice aneb udělením státní služby. Kdo po toho druhu zaopatření touží, tomu přijde hodnost poddůstojnická vhod, již se dodělal pilným čítáním ve vojenské bibliotéce. A byfby se mnohý čtenář spisův vojenských nestal poddůstojníkem, usnadní si a skráťí službu vojenskou vůbec, jelikož v armádě zajisté ovládne zásada, dle nížto se domů vrátí na dovolenou každý voják, jenž se vykáže dostatečnou znalostí umění vojenského.

K „Vojenské bibliotéce“ zřetel obrátiti našeho čtenářstva, vidělo se nám v době nastávajícího odvodu daní z krve radno a nutno, aby odvedenci na obecní útraty podělování byli spisy ponaučnými z oboru vojenského na místo toho pití, jímž druhdy obce rekruty mámily, vodíce je na asendu.

Vojenská bibliotéka nese se trojím směrem, souběžně pojednávajíc 1. o cvičení pěšákův v sešitech 4, 8 a 9; 2) o nejznamenitějších válkách v sešitech 5, 6, 7 a 11 a pak 3. o cvičení jízdy. Zádoucno, aby se přiměřenými částěmi a vhodnými seriemi „Vojenské bibliotéky“ nováčkové podělovali.

Jiný spis z oboru vojenského, jenž zasluhuje úsilovného rozšiřování nese název: „Vojenská čítánka.“ Knížkou touto obohatil důstojně naši literaturu slovutný císař král. setník Č e n s k ý.

(Zasláno.)

Vlastenkám českým a moravským.

Pochválen buď pan Ježíš Kristus a panenská jeho Matka Maria! — Tak pozdravuje s láskou vroucí sestra katolické své sestry a vlastenky a zvláště spolužáky Božského Srdce Páně. Bezpochyby dočtly jste se též jako já v lednovém čísle „Školy“ onoho vybídnutí k zařizování čtenářských spolků pro panny, jichž by se měly i ženy horlivě účastniti a je podporovati. Snad si také mnohá upřímně již v srdci přeje, viděti takové shromáždění milých svých družek. Nuže tedy jedna každá čtenářko! bez odkladu k dílu, nemůžeš-li sama, vybídni jiných. České přísloví praví: „S chutí začato, na polovici dokonáno.“ Nebudeme již nikterak první, již nás jiné předešly a touží slyšeti, že je nás více v souhlasu k účelu dobrému; v času, kdy působí rychlotisk, rychlovlak a telegraf, má jíti všechno ňbitě.

Nebude to také nikterak proti pokoře a skromnosti, která vlastně nejlépe sluší pohlaví našemu, přičiní-li se jedna každá křesťanka, starati se o získání mladších nezkušených sester a vlastenek, aby se všemožně utvořily spolky ku čtení zábavnému, zároveň ale i poučnému, aby se aspoň poněkud zamezilo čtení novin a knih nákažlivých, a aby se zastavilo hříšné potulování a mrhání drahého nedělního času odpoledního. V době naší, kdy zvláštní opatrnosti třeba, kdy tak zvaný osvícený tisk víru a ctnost podrývá a hledí duše neozbrojených zneúhla otrávit, tu zvláště více než kdy jindy potřeba je, aby lampy naše nejen olejem modlitby naplněny ale i hořícím světlem činné lásky křesťanské rozžaty byly. Bůh bude také od nás žádati, jednou účty z toho, co jsme dobrého vykonati mohly a nevykonaly. A tu bude snad mnohá dcera naříkati a žalovati na nevšímavost a netečnost své matky, neb paní aneb starší družky své, jenž ji mohla snad jen dosti skrovnou láskou křesťanskou a opatrností zachovati, kdyby ji byla k dobrému povzbudila a od nebezpečnosti vzdálila. A čtení dobré toť zajisté silným prostředkem a pomocí k dobrému; ve čtení dobrém rozněcuje se láska k Bohu, ke službám Božím horlivost. Čtenářku spisů dobrých nebude muset nikdo často napomínat, aby plnila pilněji své povinnosti náboženské a domácí; ta bude sama vynikati horlivostí a silou duševní nad jiné a povznesse se nade všecko titerkování obyčejné ostatním družkám. Jak užitečné by bylo, kdyby každá z nás pamatovala, že „okrasa dcery královské jest uvnitř,“ pak by jistě každá s ochotností volila odřeknouti se raději některého nepotřebného obveselení, zbytečného šperku a obětovala by peníze na dobré knihy, jež by v domácnost buď sama aneb společně s jinými čítala, a tak se naučila znáti důstojnost svého důležitého povolání.

Úkol ženy i panny jest důležitější než my samy nahlízíme. Panna, jenž se chce věnovati službě Boží, musí míti k Bohu a bližním lásku činnou a v konání dobrého musí býti pilnou. Panna, která do stavu manželského míní vstoupiti, má věděti, že nedbalých matek též jest to vina, odrůstají-li církvi a vlasti škůdcové, a že kdyby byly matky, jak mají býti, bylo by světu odchováno více svědomitých lidí, kteří by pak zájmy obecné i náboženské horlivěji a moudřeji obstarávali se snažili. Pravidla vychovatelská snad dí, že jaká náklonnost dítěti do 8 roků vštípena byla, taková ovládá ho ještě co člověka odrostlého a snad mnohdy i vzdor všemu namáhání po celý život, a (což třeba uvážiti dobře) dědívá se prý z mládí vštípená ctnost jakož i nepravost na kolikero pokolení. Toť jsou zajisté velké příčiny, aby panny i ženy o své ušlechtnění bedlivě se staraly, aby pak povolání svému před Bohem i lidmi dostáti mohly. Čtenářky a spolužákyně ve „Škole B. Srdce P.“, nezůstávejmež tedy lhostejny, ale přímo bez odkladu shromáždijme se ve spolek k dobrému čtení za příkladem děv a paní v Tyrolsku a Rakousku, jisty jsouce pomoci Boží, která dobrým podnikům nikdy neschází.

Které knihy a spisy nejjedněj bychom měly čísti, tu mluvím předně z vlastního přesvědčení, že zajisté „Školu B. Srdce P.“, která nám dává náhradu za opakující hodiny nedělní a jest ustavičným cvičením křesťanským, tak že žádoucnou, aby v každém domě uvítána a pilně čtena byla. Kdyby sv. náboženství ve větší bylo vážnosti a dle něho bedlivě lidé se chovali, bylo by opět dobře, jako za doby svatého Václava a Karla IV. Blaze nám, že nás svět nepotřebuje k politickým věcem a protož netřeba nám po spisech politických se sháněti ale raději ve sv. náboženství moudrost pravou hledati a sílu potřebnou k zastání našich důležitých povinností co dcery, manželky, matky a hospodyně. Při opoledních takových užitečných schůzkách prospěšno nám zajisté bude i zpěvem se pobaviti a provésti některé katolické divadelní hry, ve kterých jen ženské hrají. Až zkusíme blahodatnost zmíněných spolků, pak budeme zajisté jedině litovati, že jsme je dříve sobě nezřídily. Drahé sestry! Toť upřímně a srdečně jest psáno v souhlasu mnohých družek a přejeme si jen, aby od čtenářek rovněž tak srdečně tato slova přijmuta byla. Bůh požehná našim dobrým snahám, Bohorodička nás bude chrániti a v Božském Srdci všechny nechať se shledáme. Zatím s Bohem!

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Duben 1871.

Číslo 4.

V den pohřbu Páně.

1.

Zvěstuj hrobu slovuťného
duše s plesem zázraky:
Východu tu z lůnu máti
Kristus činil opaky;
V prorocích jak nalézáme
pravé toho předznaky.

2.

V lůnu tamo uvtělený
Matky panny, bez úhon.
Tuto v nové trvá skrýší
odpočina v skalný trón;
Z obou slavně ven vychází,
tam co dítě, tu muž On.

3.

Ona k smrti tělo rodí
dávno marně kýžené,
Nesmrtelné hrob vydává
k potěše neslyšené;
Ona v plenky zavinuté,
tento kmentem oděné.

4.

Lůno matky k budoucímu
ven Ho dala k spasení,
Spasení kdy dokonáno,
hrob Ho vrátil v údenní;
Pro kříž chová tamo máti,
skála tu k oslavení.

5.

Beránek On krví tebe
skrápěl z otevřených ran,
Hrobe! tisíckrát tě žehná
země, nebe, okeán;
Ni tě hrobem nezoveme,
z nějž nám život nový dán.

6.

Sláva čest i budiž Bohu
Nejvyššímu na věky,
Rovné Otcí, Synu Jeho,
Duchu ať jsou poděky
Velebnému, Všemocnému
korné čiňme pokleky. Amen.

**„Nejméně jednou v roce a sice v čas velikonoční ve svém
farním chrámě nejsv. Svátost oltární přijmeš.“**

Přikázání církevní zavazují pod těžkým hříchem — ! To, milý čtenáři před-
sílám, abys, co nyní psáti budu, s pravou vážností četl a uvažoval. —

Shora uvedené přikázání církevní dá se rozložit na dva díly. První
díl poroučí katolíkům: každý rok aspoň jednou přijímati. Druhý díl určuje čas a

místo, kdy a kde přijímati máš — a sice: v čas velkonoční a ve svém farním chrámu Páně.

Za první doby křesťanské přijímali křesťané, kdykoliv obcovali mši svaté. Zvláštního příkázání stran přijímání nebylo zapotřebí. Během ale času uстыdla láska křesťanů a přijímání nejsv. Svátosti stávalo se řidčeji a tu viděla se církev svatá nucena zřejmě dávatí nařízení, aby lidé ke stolu Páně přistupovali. Již v roce 505 v synodě Agatské poručila církev sv., aby na vánoce, velkonoci a sv. Dušní svátky křesťané přijímali, sice by ti, jenž toho neučiní, za židy a pohany považováni býti museli. V roce pak 1215 na 4tém všeobecném sněmu Lateranském vydán následující příkaz: „Každý pravověřící obojího pohlaví, jakmile k užívání rozumu přijde, má nejméně jednou v roce ze všech svých hříchů svému knězi aneb s jeho dovolením jinému upřímně se vyznati a uložené sobě pokání dle sil svých vykonati a alespoň v čas velkonoční nejv. Svátost oltářní nábožně přijímati, pakli na radu svého kněze z důležitých příčin po čas nějaký od přijímání se zdržeti za dobré neuzná; jinak by za živa nesměl vkráčetí do chrámu a po smrti křesťanského pohřbu nesměl býti účasten.“

Sněm Tridentský v 13tém sezení 9. kap. toto nařízení slavně potvrdil a toho, kdoby jinak jednal, z církve vyloučil. Církev tedy opětně a slavně prohlašuje, že božské příkázání stran přijímání (Jan 6, 54: zajisté pravím vám, nebudete-li jísti tělo Syna člověka a pítí jeho krev, nebudete míti život v sobě“) každého pravověřícího od roku užívání rozumu váže a že každý aspoň jednou v roce — v čas velkonoční — toto příkázání vyplniti musí, nechce-li na se uvaliti vyhrůžku Kristovu: „nebudeš míti život v sobě.“ A toto příkázání nedala církev libovolně nýbrž z ohledu na výrok Páně u svatého Jana 6, 54. Neboť se jedná tu o příkázání Boží a takové nemůže církev ani vyzdvihnouti ani od něho dispensovati. Její povinnost jest: zjevení Božské vysvětlovati a vykládati: kdo a pod jakou výminkou jest tímto příkázáním vázán.

Jsou-li vůbec dle římsk. katechismu sv. svátosti znameními poznání a vyznání věřících, jest důsledno, pakli neuznává a nepovažuje církev ty za své, jenž se předepsaným přijímáním svátostí za její dítky poznávati nedávají a v tomto přijímání vyznati nechtějí, že se pevně drží víry a nařízení, které učí a dává církev sv. „Kdo církev neslyší, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník“ Mat. 18, 17. Držíc se toho odpírá církev právem pohrdačům svátostí podíl na službách Božích a křesťanský pohřeb.

Sv. přijímání má státi se nejen aspoň jednou v roce a to v čas velkonoční ale má se dítí v tom chrámu Páně, kamž katolík přijímací patří — tedy v jeho farním chrámě. Farář při tom chrámu od biskupa ustanovený jest pravý správce těch duší, které té farnosti přiděleny jsou. Jiný — nemá právo nad nimi. Jen farář má právo ve své farnosti udělovati sv. svátosti a bez jeho dovolení nesmí žádný jiný kněz v té farnosti něco obřadního konati. Farář jest v pravém smyslu slova vychovatel své osady farní. K tomu zapotřebí, aby každé dítko své farnosti dobře znal, aby sobě svěřené mladé i staré v pravdách náboženských vyučoval a k dobrému slovem i činem vedl. On musí tedy v mezích své osady bydletí a vždy dnem i nocí i v čas moru a zlé nemoci ochoten býti, zdravým i nemocným sv. svátostí udělovati, služby Boží dle církevního předpisu konati a v neděli a ve svátek (u nás i v 17 vyzdvižených svátcích) mši sv. sa své ovce obětovati. Všechny tyto povinnosti musí osobně vykonávati aneb je-li skutečně (a ne snad pro pohodlnost, lenost atd.)

zanepřázdňen aneb nemocí a stářím seslaben, musí je skrze schopného kněze nechat vykonávati. Běda faráři, jenž této povinnosti zadost učiniti se zdráhá, aneb choullostiv jest, tyto povinnosti konati!

Ne bez příčiny sestavil jsem zde práva a povinnosti farářovy, an za naší doby jsou mnozí, jenž ku své škodě pravé a vlastní postavení faráře v církvi Boží uznati nechtějí a proto se také nesnaží těžiti z tohoto moudrého řízení Božího v jeho církvi pro svou vlastní duši. Řádným tedy způsobem má katolík ve všem, co sahá do pole správy duchovní a jmenovitě co se týká přijímání svátostí, se držeti svého farního chrámu. Neučiní tedy nikterak za dost, kdo jinde, než ve svém farním chrámě přijímá velkonoční Svátost; leč by dříve byl obdržel od svého faráře neb biskupa neb papeže k tomu dovolení. Lateranský sněm to jasně udává; neboť dokládá: svůj kněz, t. j. farář jest oprávněn čas přijímání z podstatných příčin rozšířiti. Rozličné papežské rozkazy (k. p. Benedikta XIV., Inocence XI. atd.) toto blíže určily a zákonnitě potvrdily. Dále platí v círk. právu za jediného posluhovače svátostmi, tak že žádný bez jeho aneb biskupova dovolení Svátost oltářní udělovati nemůže. I provincialní synody nařizují totéž.

Mezi jinými praví Kolinská synoda 1860 určitě, že farní chrám jest ono místo, kde se má slaviti velkonoční přijímání. Tento předpis se má v postě osadníkům ohlásiti a přísně na srdce vložiti; také se mají oznamiti tresty, které stihnou ty, jenž se tomuto nařízení vyhýbají. — A to vším právem! Neb jsou-li svátosti odznaky katolíků, musejí se všeobecně přijímati tu, kde chce a musí člověk co katolík býti znám a poznán — u přítomnosti všech, mezi nimiž žije, s nimiž obcuje a zvláště vůči faráře, jehož řízení a péči jest svěřen. A jak by mohl farář se přesvědčiti, že jeho ovečky konají své katol. povinnosti, kdyby se tyto jeho dohlídky a kontroly vzdalovaly. Především musí farář věděti to, neboť jest právě od církve za strážce nad svátostmi ustanoven a nesmí k. p. veřejným hříšníkům jako: cizoložníkům aneb souložcům, špatným dívkám, majitelům hanebných domů, lichvářům, rouhačům atd. svátosti udělovati a musí známým osobám těmto, zemrou-li bez zaopatření, církevního pohřbu odepřiti. A každý to uzná za dobré. Jak by to ale mohl farář přehlednouti, kdyby bylo každému volno přijímati svátost, kde by chtěl? Zdaž by ty udané osady nevyhledávaly právě cizý chrám, aby tam lstivě přijali sv. svátosti? A k usnadnění zachovávání tohoto přikázání pro duši tak důležitého jest v každé diecesi jistý čas určen, který platí za velkonoční čas, ve kterém má každý katolík své povinnosti učiniti zadost.

Jak přísně církev toto přikázání velkonočního přijímání chce míti provedeno, dokazují v mnohých krajinách zavedené cedulky, které se katolíkům doručují a po sv. přijímání zase požadují zpět. — A ostatně kdo nechce ve své farnosti přistoupiti ke stolu Páně, prozrazuje, že není pravý katolík, že nechce před svými známými svou víru ukazovati, veřejně vyznávati.

Jsou někteří, jenž ze zlosti nejdou ku svému faráři. O těch musíme říci, že chovají hřích v srdci svém a že nepřijímají hodně nikde. Ti by právě měli ve svém chrámu přistoupiti, neb večeře Páně jest večeře smíření.

Mnozí přijímají z pohodlí v jiném chrámu. I ti prozrazují málo vlastností pravých křesťanů. Osadníci jedné fary tvoří jaksi jednu rodinu. Kdo se však z této rodiny vylučuje — neukazuje nic dobrého.

Mnozí rádi odbývají si své velkonoce na poutích. Těm musím říci: Nechte toho. Na poutě chodte, abyste se tam modlili a ta svatá místa uctili. Nejlépe ale je

uctíte, když dříve doma smíření s Bohem a se svými spolubližními tam budete, putovati. Ostatně jak mnoho prospívá poutní zpověď . . . . . vím z vlastní zkušenosti. — Málo — ba někdy nic. Kněz na místě poutním nezná těch, jenž se zpovídají — nemůže tedy zcela vyhovět potřebám duševním jejich aneb poradí něco, co domácí zpovědník zapověděl. Tím bývá duše pomatena a nečiní — pranic.

Vykonej tedy drahý bratře, milá sestro „své velkonoce“ hezky doma a nabudeš pokojného svědomí, že jsi jednal dle nařízení Matky své — církve svaté! —

Řím jindy a nyní.

(L. Sch — z.)

Od osmuácti století jest Řím středem křesťanství, středem církve katolické, ký div, že křesťanství zevnějšku města katolický svůj ráz vtisklo, více než kterémukoliv jménu městu. To napadnouti musí každému, kdo Řím navštívil. Co jen hranice bývalého území papežského překročil, tu viděl všudy ve znaku místo orlů jedno- nebo dvouhlavých, místo lvů, rytířů atd. jedině trojitou korunu papežskou a dva klíče do kříže přeložené; z dálky již pozdravovala ho ohromná kupula svato-Peterského chrámu, a když blíže přicházel, rozeznal ctihodnou budovu basiliky lateranenské, matky to všech chrámů, a mohutnou věž chrámu *Maria maggiore*. V budovách železničních stanic zhlédlo oko jeho obraz Bohorodičky, před nímž se věčné světlo udržovalo; prvé jeho kroky vedly ho okolo kostela sv. andělů, vznášejícího se na rozvalinách lázni císaře římského Diokleciána. Všudy potkával řeholníky v nejrozmanitějším obleku, kněze všech důstojností až ku kardinálu; v každé ulici nalezl kostely, kláštery a dobročinné ústavy všeho druhu. Veliký počet domů bylo tu ozdobených v průčelí neb na rohu obrazem mariánským; nebylo žádného hostince, kavárny neb obchodního skladu, kdeby na nejlepším místě nebyl naleznu obraz nebeské této ochránitelky s lampičkou; neminul ani den, kdeby nebyl potkal nějaký průvod nábožných duší, jaké rozličné spolky a duchovní bratrstva ve svých obzvláštních oděvech řádových konaly, jedni do Koloseum se ubírajíce, modlit se zde křížovou cestu v kaplích vůkol postavených, jiní spějíce k Pantheonu, kde se pod širým nebem na veřejné silnici kázávalo, a opět jiní doprovázejíce mrtvolu ku poslednímu odpočinku. Slavnosti, jimž jsem v Římě přítomen byl, měly všechny svůj ráz církevní; velmi mnoho jich bylo čistě náboženských, jiné aspoň předce s výročními slavnostmi církevními souvisely. A jak rozdílný byl konečně kníže, král sám, jenž městem a zemí vládnul, od ostatních zeměpánů! šlechtný staříčkový kmet v bílé dlouhé sutaně, kříž na prsou, přívětivý a každému i tomu nejnížšímu přístupný, hledaný a ctěný od tisíců všech zemí a národů, nikoho od sebe nepropouštějící bez dobrodiní a požehnání!

Takový byl Řím, nyní však bohužel více tím není, a každý týden, jenž uplyne, více a více mu jeho vlastní ráz, jeho barvitost, jeho krásu setírá. Neboť ti, jenž nyní jsou pány města a země (a to je vláda Viktora Emanuela z nejmenší, Mazzini pak a Garibaldi se svými přívrženci z největší části) nepochybný zjevují úmysl, městu jeho katolický ráz a povahu vzíti, důstojnost křesťanství a církve zničiti, Řím a obyvatelstvo pravé víry zbaviti, a na místě křesťanských zásad své nové všelikému náboženství ano i Bohu samému nepřívznivé učení do srdcí obyvatelstva,

zvláště pak mládeže vštípití a zasetí. Ano, to chtějí, a k tomuto zjevně vytknutému cíli směřují veškeré jich práce a snahy. — Katolický svět považoval dosud Řím co své ohnisko a své duchovní hlavní město; jsou tam zbožná nadací, kostely a ústavy všech národů; synové všech národů země odpočívají na hřbitovech římských, každoročně spěchali poutníci od severu a jihu od východu a od západu, navštívit Řím, ohledat znamenitosti jeho, pomodlit se u hrobů svatých knížat apoštolských a jiných sv. mučenníků, políbit zemi krví hrdinských mučenníků skropenou, a dosáhnout požehnání od náměstka Kristova. Beze světa katolického bylby Řím pouhou zříceninou, pustou ssutinou, jako jest Ninive neb Babilon, jako Tyrus, Šparta a Kartago; neboť žádné město na světě nezakusilo tolik od rozličných a mocných nepřátel, ku branám jeho se ženoucích, jako právě Řím. Kdo však zachránil Řím jiný, ne-li katolická církev?

Ano, ona jedině Řím pozdvihla povždy ze ssutin jeho, znovu ho vystavěla, Řím jest tedy v skutku a vším právem městem všech katolíků, dílem církve, majetkem naším. Nás tedy Viktor Emanuel a revoluce italská o Řím oloupili, nám ho ukradli; neboť Řím jest naším majetkem posvátným, který nyní drzá ruka prokletého przní a ničí. Není to dvojnásobná urážka pro každé srdce katolické? — Takovou loupež spáchanou na tom, co nám nejdražšího, nechceme a nesmíme trpěti, tím méně smíme pokojně a nečinně přihlížeti, když vidíme, jak se vše ještě k tomu hanobí a kazí. Tu přicházíme ku předmětu, jenž zajisté zasluhuje bedlivého uvážení. Svatý otec, náš otec ve vězení, spravování církve takměř nemožné, však o tom chci pomlčeti. Ukradli nám Řím a papežské území, kraj to náš, a kde dříve odznak církevní vztýčen byl, vypíná se nyní znak krále šlechtníka! však i o tom se zde šířiti a rozepisovati nechci. Ne, ale o hrozné ničemnosti mluvíti chci, kterou tito osvoboditelé (?) před očima svatého otce a celého katolického světa páchatí se neostýchají, a o potupě, jakou pro budoucnost ještě nám chystají. A to jest, o němž se i vy, katolíci čtenářové, dozvědětí máte, abyste sami posoudili a cítili, že ničemnost takovou ni žádným způsobem trpěti nemůžete a nesmíte. Ztráta Říma dalaby se suad ještě oželeti, ale snahy těch vedralců, Řím o jeho víru okrásti, jej popohanštiti, jej znemravniti, — ne, nikoliv, to se oželeti nedá, proti tomu musí každá mysl křesťanská se postaviti.

Jako na železnicích, ve skladištích a hostincích, tak byly i v kancelářích finančního ministerstva obrazy Matky Boží pověšeny. Těm novým pánům bylo to však protivné, pročež byly všudy odstraněny. Pod záminkou, že se místnosti ty líčiti mají, sdělaly se obrazy a uložili do tmavého kouta pod schody, načež se jeden jediný pokojíček líčil. Ostatní zůstaly, vždyť toho ani potřeba nežádala, ale obrazy zůstaly předce pod schody, a účel, hanebný účel byl dosažen. — Zároveň vedl se zuřivý boj a hanebné pronásledování se zvedlo proti všem obrazům mariánským po celém městě. Novináři žádali těmi nejpodlejšími výrazy a slovy, aby obrazy ty všudy sundány a odstraněny byly, že prý to bez toho jest pouhá pověra, nehodící se pro národ svobodný a svobodomyslný, pro národ rekovný, jak jsou Římané. Když však ti, jichž se týkalo, nikterak poslechnouti nechtěli, házela rozjitřená luza kamením a blátem po obrazech na rozích a v průčelích domů zavěšených. — Každoročně v době adventní přicházeli pastuchové z poblížkých hor apeninských do Říma, by zde před obrazy a sochami Matky Boží nábožné písně zpívali. Byla to upomínka, že chudobní pastýřové to byli, jimž prvním anděl narození Páně byl zvěstoval. Mohl jsi zde vidětí starce bělovlasého s bílými co snůh vousy hrajícího na dudách a zpěvujícího z nábožného srdce dojemné chvalo zpěvy Marii Panně. Vedle něho účast-

nili se zpěvu vnukové jeho se stříbrnými hlásky svými, všichni majíce hlavy odkryté. Takto stávali a zpívali před domy, tak vešli do hostinců a skladišť, uklonili se a hledy své uprouce na obraz milostný, jako andělé královnu svou oslavovali. Jmenovali se *pifferari*. Tak to bylo ode dob nepamětných v obyčeji. Nebylo nikoho, kterýby vida a slyše tyto chudobné horaly nebyl rovněž z lásky k Panně Marii poskytnul jim nějaký dárek, ač nikdy a nikoho oň nežádali, nežebrali. V loni však nová vláda římská nedovolila pifferarům do Římu přicházeti, v loni ponejprv nebylo milých pastýřů na ulicích římských slyšeti, dudy i zpěvy jejich smutně se ozývaly pouze v horách, z města samého byly vypuzeny. Proč? Týkalo se to opět zlořádu, který nynější vláda trpěti nechtěla, zlořádu jí ovšem protivného a od ní tak nazvaného, týkalo se totiž úcty Marie Panny. Bezbožná tato vláda snese to největší rouhání se Bohu, ano podporuje je, ale chvalozpěv mariánský se jí protiví. Ubozí pifferari, ještě více však ubozí Římané! — Jak známo používají jezovitě za svůj odznak jmena Ježíše (IHS), kterýžto znak v travertinském mramoru vytesán, nad hlavním vchodem do římské kolleje (vysoké školy) zasazen byl. I to neznabohy tyto mrzelo, nařizeno tedy, aby jmeno Ježíš kladivem dělníka bylo sraženo, a na jeho místo pak znak krále Viktora Emanuela zavěšen! Na co ale hned z počátku hlavní svůj zřetel obrátili, byly školy, počínající od škol národních až ku vysokým školám. Toto jest hlavní zásada masonů, podvrátiti všeliký pořádek, že začnou školami, které všudy, kde ku veslu přijdou, od církve násilně odtrhnou vykřikující při tom před světem, že školu „osvobodili.“

Školy večerné, jak jsem vám dříve (čís. 2. „Škola“ roč. V.) psal, byly zrušeny s tím zjevným úmyslem, by se mladíci tito v nevědomosti a surovosti ponecháni snadněji použití dali, a počet luzy na veřejné útraty k vůli nezbednostem proticírkevním placené takto rozmnožili. Dobře vědí oni, že nábožný a bohabojně vychovaný mladík, byťby chudoba a nouze sebe více ho svírala, byť i hlad o něho se pokoušel, nikdy nepodá ruky své na zlehčení víry, na potupu kněží, ku odírání církve. Oni potřebují lid spustlý, a proto pryč se školami, pryč s náboženstvím ze škol, učitelové židovští, proto že v tom ohledu povolnější, nahraditi musejí učitele katolické, nahraditi kněze.

V Římě měli jezovitě gymnasium a akademii, kteréžto ústavy na 1200 žáků navštěvovalo. Tu se tajné spolky zbouřily, podnítily luzy ze všech velkých měst italských sehnanou a zde k podobným účelům placenou, a táhly takto až před dům místodržitele křičíce: „pryč s jezovity! pryč s kněží!“ Jezovitě byli skutečně vyhnáni a na místo kněží ustanoveni učitelové světské, mezi nimiž se tři židé nalezejí. Náboženství nepřednáší se v žádné škole více, jezovitům zapovězeno vůbec veškeré i soukromé vyučování, jedině synové cizích národů přednášky jejich navštěvovati mohou; ne tak rození Vlaši. Bez toho není snad čas ten tak dalek, kde i těch ohledů více stávatí nebude, kde je beze všech okolků z Římu vykážou a vyženou.

Že rozličná duchovní bratrstva a náboženské spolky nyní žádný průvod po ulici Říma konati nesmějí, rozumí se při nynější hrůzo- a luzovládě římské samo sebou. Vždyť pak Koloseum, kde tak mnoho křesťanů dokrvácelo, neb od divoké zvěře sežráno bylo, kde nyní 14 kaplí křížové cesty vřkolní zdě vroubí, a uprostřed něhož vysoký kříž k nebesům vztýčen jest, pravím Koloseum, místo tak posvátné, sloužilo nevěrcům těm po dlejší čas za — konírnu! Farář od sv. Augustina nesoucí nemocnému nejsvětější tělo Páně byl od luzy nevázané tupen a pronásledován, tak že nyní duchovní musejí nebeský ten pokrm pro duše do lepší své vlasti se ubírající ustanovený po tajmu pod šatem ukrytý nemocným nésti. Ve veliké nemocnici „u

sv. Ducha“ (*di san Spirito*) zastávali službu a opatrovali nemocné údové zvláštního od samého papeže Pia IX. ku cti nepoškvrněného početí Marie Panny založeného bratrstva. Bratři tito konali obtížnou svou službu a veškeré povinnosti povolání svého se vzornou horlivostí a obětavostí, jakou vůbec v novozaložených řeholách a řádech nalezáme. Ale raději museli nemocní zůstatí beze všelikého opatření, beze vší obsluhy, jen aby tito milosrdní bratři vyhnáni byli z místa obětí svých a povolání svého. — V oktávě všech svatých a památky všech věrných dušiček, kde rozličná zbožná bratrstva zláštní pobožnosti konávala, vedral se v čas kázání člověk jeden do kostela, a křičel na kazatele: „Sečkej okamžik, a já tvé vlastní duši zjednám útěchu!“ Před kostelem ale shromáždila se kyjemi ozbrojená luza, a jen s těžší podarilo se několika odhodlaným měšťanům, dopraviti onoho kněze bez další nehody do obydlí jeho. — Den před tím žádali úředníci finančního ministerstva, by jim toho dne dovoleno bylo, obmeziti aspoň práci svou úřední na několik hodin. Slyšte ale odpověď na uctivou prosbu katolicky smýšlejících úředníků: „Nepochopuji, jak cos takového žádati můžete; jestiž předce den jako den!“ Na poznámku, že slavnost všech svatých jest předce jeden z větších svátků, ukončil onen vlašský paša rozmluvu tu úsečným doporučením: „Zkrátka, přijdete všichni ráno v 8 hod. a budete pracovati do 3 hod. odpoledne.“ — Také již na zvonění zanevřeli, časopis revolucionářský „Romano“ (Říman) ze dne 14. listopadu zrovna vybízí královskou policii, aby k tomu přihlížela, „aby nevelmi příjemná zábava, kterouž spánek pokojných měšťanů hned v ranních hodinách z klášterních a kostelních věží přerušen bývá, konečně za své vzala. Jestí prý to velmi neslušné, trpěti ještě nyní takové pozůstatky dřívější surovosti, které se s požadavky ducha času nikterak nesrovnávají.“

Mohlbych ještě více podobných uvésti příkladů, budiž však dosti na zmíněných. Jen ještě něco o vojenském katechismu, který sice v Miláně na velikém archu tištěn a podobiznou Viktora Emanuela opatřen jest, ale ve všech ulicích a na každém rohu se prodává. Věnován jest rovněž Římanům „*al popolo romano*.“ Katechismus ten rozdělen jest na 3 oddělení a 9 lekcí či čtení. Prvé čtení jedná o Bohu trojjediném a o vtělení. Mezi jinými jsou tam také následující otázky a odpovědi:

„Ot. Jak děláš kříž?“

Odp. Ve jmenu Viktora Emanuela, pravého otce Italie, ve jmenu jeho prvorozeného syna Humberta, ve jmenu ducha svobody. Amen.

Ot. Kdo tě stvořil?“

Odp. Viktor Emanuel utvořil ze mne vojáka.

Ot. Kolik osob jest ve Viktoru Emanuelu?“

Odp. Ve Viktoru Emanuelu jsou tři od sebe podstatně rozdílné osoby.“ —

Pak následují otázky, která z těchto třech osob člověkem učiněna jest a z jaké příčiny?

Odpověď na poslední otázku zní: „V tom nejkrásnějším a nejlepším úmyslu vysvoboditi Itálii.“

Druhé čtení jedná o desatero přikázáních. Z těchto praví 6.: „Nesesmýlníš, leč na zkázu nepřátel Italie.“ V 8. přikázání pak poroučí se: „Nepromluvíš křivého svědectví, jak to činí oni, jenž náboženství Kristovo ústy sice hlásají, ale v srdci zapírají.“ —

V třetím čtení pojednává se o třech Božských ctnostech. Láska se vzbuzuje: „Můj králi! já tě miluji nade všecko, že jsi spravedlivý a zákonitý; miluji tebe, že mne vedeš od vítězství k vítězství; nejvíce tebe miluji, že ve svém příslibení,

Řím obsaditi, věrný jsi. Z lásky k tobě miluji také všechny Vlasy a všechny vojáky, jako sebe samého.“

Ve čtvrtém čtení jedná se o otčenáši, který zní následovně:

„Otče náš, jenž jsi v Itálii, posvěť se jméno tvé, přijď poručení tvé, buď vůle tvá jako v městě tak i v kasárně, pušky a patrony potřebné dej nám dues a vždy ku porážce nepřátel našich, a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme podřízeným našim, a neuveď nás v pokušení, nepřátele své čítati, ale zbav nás ode všech, jenž nás zničití chtějí.“

A tímto směrem běře se celý ten „katechismus“, jen že ještě mnohem hroznější rouhání, jež citelným katolíkům srdce v těle obrátiti musí, obsahuje, která jsem raději mlčením pomínil.

Ze všeho toho vidno, jak se nynější panovníci v Římě snaží, všeliký život zbožný v Římě utlumiti, vykořeniti a zničití. Čeho se pak dopouštějí, aby i veškerý život mravní otrávil, o tom hnusno mluví. A při tom při všem nesmíme zapomenouti, že jsem teprův na počátku nového panování v Římě, kdež ještě třeba jakýs takýs ohled bráti na cizé mocnosti, které také nemohou, byť by i chtěly, oči svých zavřítí před stále zrůstajícím hnutím všech katolíků celého světa, a dokud se pánové tito necítí v Římě ještě dosti pevní a jisti. Cožpak se podle tohoto začátku dá očekávati pro čas budoucí, když lidé tito budou ve svém sedle již bezpečni a Řím jim na milost a nemilost podán?! — Když nějaký daremný ničema a uličník ze sprosté surovosti a zlomyslnosti tvůj kabát, tvůj šat blátem ti pokálí, rei, zda-li to sneseš trpělivě? — A když tito garibaldičtí arciničemové roucho tvé církve, ctihodný střed katolického světa blátem nevěry a špínou nemravnosti káleží, tu bysi mohl mlčeti, tu bysi neměl všelikých dovolených prostředků se uchopiti, takové hanebnosti překaziti a jim konec učiniti? — Ve jménu Římu, našeho Římu, ve jménu otce, našeho otce vás všechny prosím: Pomozte! Neumdlívejte, neustávejte, dokud jste pomoc nepřinesli! — Budete se mne nyní ale tázati: Jakou to pomoc máme poskytnouti, vždyť pak nejsme s to, vypuditi vojsko italské z Římu a území jeho, a ustanoviti sv. Otce na místo jeho dřívější? Na to vám odpovím, ovšem že to učiniti nemůžete, jsouce k tomu nedostateční, také se to od vás nežádá. Ale co učiniti můžete, jest následující:

Především hleďte příklad prvých křesťanů následovati, jenž trvali na modlitbách ve dne v noci, když sv. Petr v okovech strádal. Pročež modlete se k Bohu vytrvale, aby nepřátelé církve svaté ponížiti ráčil. Zároveň hleďte bídu z okolností těch povstalou dle možnosti mírniti, aby věřící z ní nevzali mravní škodu. Jak má prospívati církev vůbec, jak mají zkvetati a růsti zvláště katolické ústavy, katolické misie, které posud odkázány byly výhradně na pomoc a podporu sv. Otce, když tento sám co vězeň ve svém domě střežen sotva ty nejpotřebnější výlohy krýti s to jest? I tu nám svítí příklad prvých křesťanů, kteří milerádi z majetku svého značné oběti přinášeli, je k nohous apoštolů kladli, aby tito potřebné pomoci jiným poskytnouti mohli. Modlitbou tedy i skutkem pomáhejte, a čím více, čím horlivěji, čím vytrvaleji to konati budete, tím dříve máme naději na šťastnější budoucnost, neboť nikoliv jedna kapka, ale nescíslné množství kapek činí potoky, řeky, činí moře. Odplata vaše pak hojná bude v nebesích!

Uvahy katolika o bratrstvu svobodných zedníků čili freimaurerů.

O správě a řádu svobodných zedníků.

„Omne ignotum pro magno habetur.“
(Což neznámé, to za hrozné se pokládá.)
(Tacitus.)

„Takoví neslouží Kristu Pánu našemu ale svému břichu; a lahodnými řeči a pochlebenstvím svozují srdce sprostých.“ Protož nebudete jako někteří z nich, jakož psáno jest: posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli.“ K Řím. 16, 18. ku Kor. 10, 17.)

Nepochybujeme, že nejpřednější as věcí zednářův jest zaplacení zápisného, kteráž počítá se za jednoho člena 50 zlatých;*) nicméně však praví Buillet ve svém všeobšhlém slovníku, lze zámožnému aneb v důstojenství nějakém postavenému**) teprvé po mnohých předcházejících zkouškách a rozličných zasvěcujících obřadech přijat býti do bratrstva zednářů, a nejdůležitějším výkonem jest zastrašující přísaha na mlčelivost, kteráž, ač podobného vždycky jest smyslu, rozdílnými na rozličných místech slovy se odřikává. Na ukázkou podáváme hned tuto přísahu o hrdlo, jakáz v užívání jest mezi zednictvem italským čili Karbonary (Uhlíři): „Přisáhám ve jmenu Tvůrce světa, že nikdy tajemství, znamení, posuňky, řeči, učení a zvyky svobodných zedníků nevyzradím a povždy takovou věčnou mlčelivost zachovávati chci.***) Jistotu toho dávám všecku a zapřisáhám se, že nikdy ni písmem neb znamením, ani slovem neb posunou neprojevím, aniž napsati, vyříti, tisknouti neb vyobraziti dám, co mi zde (rozuměj lóži) svěřeno bylo, aneb budoucně kdy svěřeno bude. „Nedostojím-li slovu, na smrt podávám tělo svoje podrobuje je následujícímu trestu: „Rty mé ať žhavým pálí se železem, rámě moje ufato buď, jazyk vyrván, šíje sfata a mrtvola moje ať v lóži vyvěsí se, kdykoliv by nový bratr byl přijímán, to jemu pro uvarování a výstražný příklad. Potom spálen budiž trup můj a popel po větru rozset, aby ni památky nezachovalo se zrady mé.“ Tak staniž se, jakož Bůh veliký na mne patří — Amen.““

Aby skládání přísahy děsněji ještě působilo a s většími hrůzami nově přistupujícímu v paměť se vrylo, vyvěšují při tom v některých lóžích meče, kopí a vystavují hnáty mrtvol ano i celé kostry.

Sebou samo snad patrno, dáme-li tu místa slovům Albána Štolce, že celá hrůzoplňná přísaha není nic opravdového, alebrž pouhým titerným či lépe bezbožným

---

*) Mimo to vybírává se pod rozmanitými způsoby a ze všeho druhu záminkami každé chvíle nějaký menší poplatek, anižby mnohdy — jak zjištěno — údově dověděli se, k čemu peněz sebraných upotřebeno bylo.

**) Chudému a nepatrnému v životě občanu není k freimaurství vstup volný; tím více ale shánějí se po těch, kdož mají buď něco peněžitého nebo jiného majetku, buď působnost nějakou v úřadě.

***) Od místa snad není zde zpočetí o bezřelého pravidla zednářského zapsaného o „soustavě pro tři světové koule“: Vystříhejte se, abyste nikomu, byť byl by kýmkoliv, aneb i sám Velmistř, nevyzradili jemu i toho nejmenšího, o čem se dovídáte.

pohráváním si s věcí svatou, aniž páni mistři zedničtí nemají noby tak rychlé k vy-lití krve, aniž vyvėsují po jednou kohos neb odvažují se lehce pomstu bráti ohněm nad prostořekým zedňářem.*) V dobách novějších „humanních“ pokročili i svobodní zedníci a tudíž odpouští prý na mnohých místech velmistr onu krvavou přísahu a žádá toliko slib, že hotov jest každý v ten smysl přísahati. Ostatní obřady přijí-mační podává v úryvcích z knihy „Sarsena“ věhlasný Štolc tímto pořadem. Když byl stoliční mistr poklepl kladívkem na oltářík v lóži vystavený předstupuje dozorce řkoucí: „Důstojný pane! přítomen jest muž, jenž žádá přijat býti do řádu.“ Po tom otazuje se „důstojný pán“ jmena, stáří, stavu a občanství čekancova, načež tomuto dohlizitel zavčsí na prsa meč a uvádí ho před oltář; na ten klepe nyní mistr silně kla-dívkem a „bratři“ přítomní šustí hřmotně koženými na sobě zástěrkami. Čekatel bratrstva odpovídá k učiněné otázce ještě jednou, že přijati býti chce, poklekne pak obnaženým kolenem na trnož uchystané zde stolice, a kolem hrudí ověšují mu oruží, při čemž činí svrchu zmíněnou přísahu.***) K posledním slovům sklanějí všickni shro-máždění meče své k srdci přísahajícího mumlajíce temná slova: „Bůh sám potresci zrádce!“ Odpřísáhnuv obleká nový učeň koženou zástěrku a přijímá dva páry bílých rukaviček, jeden totiž pro sebe, druhý pro svou „vyvolenou.“ Naposled zděluje se mu tajné znamení, po němž členové spolku se poznávají. První jest tak zvané krění, připomínající slova přísahy: „šije štata buď“ a dává se tímto způsobem: Ruka položí se na krk, palec zvedne se pod pravé ucho a rozevřená dlaň ssouvá se k pravému rameni dolů ke kyčli.***) Slovo, po kterémž zedňáři se poznávají jest: „Jakin.“ Aby zedník jeden poznal druhého, řekne: Vyslovte jmeno; a druhý odvětí: Vyslovte Vy první písmenu a já vyslovím druhou. Na to první vyslovuje *J*, druhý *A* atd. Víme, že hříčkami takovými obtěžujeme snad mysl nejednoho čtenáře dychtivého poznati o svobodném zednictví něco podstatnějšího; než právě proto, aby podstata zedňářství ze všech stran zřejmou se stala, vypíšeme jiný ještě způsob přijímání učně, jak zazna-menáno jest v jednom ze stárších ritualů zedňářských†): a to děje se as v tento

---

*) Veřejnosti známa jest jen jedna událost, kdy zrádce (!) potrestán byl na životě. Bylo to roku 1736. Angličan Picrd dal v Liéži vytisknouti tajnosti nižších hodností zedni-ckých a krátce na to jat jest noční doby ve vlastním bytu a zavlčen do Velké lože lon-dýnské, kde již byl se shromáždil valný počet „bratři.“ I vyrván tu ubohému Picrdovi jazyk z úst, srdce vytrženo z útroh a stydnoucí mrtvola zavěšena na hřeb v zasedací síni, dokud by hromada se nerozešla. Zohavené tělo spáleno později skutečně a popel vydán v hříčku větrům. Všem ložím napevnně podána o tom ihned zpráva. Svět ostatní se dověděl o exekuci té mnohem později, aniž byl by kdy poznal její vykonávatele.

**) Vídeňský časopis svob. zedníků (1. r. 2. sv. 151. s.) omlouval děsná slova přísahy, napsav: Všecky výrazy formule naší přísežné nutno ne ve vlastním doslovném chápatí smyslu, alébrž za allegorický jen a obrazný význam všelikého tajemství pokládány býti musí.

***) Podivujeme se bezpečně, jak směšné věci přiházejí se při přijímání člena, a kterak mužové tak dětské žorty prováděti, k tomu pak vážně tvářiti se dovedou. Odznaky, jimiž svob. zedník o svých svátcích neb slavnostech prsa si pokrývá, podobají se papírovým hvězdám a křížkům, jakýmiž nedospělí chlapečci chlubně výsnoření nad ostatními dětmi se pyšní, aneb na vojáky si hrají.

†) Obřady zedňářů, pokud zaznamenány jsou v knihách, mění se dle času i místa; a většina jich daleko jest nechutnější, ovšednělejší, než bývaly druhdy ceremonie u někdejšího cechu tkalcovského neb kloboučnického. Zdaž možno představití si něco pošetilejšího, než když muž jinak dosti spořádaný opásává se jemnou bílou koženou zástěrkou, drže kladívko v ruce a na sebe zavěšuje mosazné hračky? — a k tomu jeho důstojná tvář! Nenilž to

smysl: Přijímaný čekavec uvádí se do temné komnaty a ponechá se sobě samému po celou hodinu (bez pochyby aby pojala ho větší děsnota); po tom přichází vyslanec sboru a vyptává se, jako při prvém, po jmeně, osobnosti a úmyslu. Pak přikáže se onomu odložití veškerý kov, peníze, hodinky, okrasy a p. a vyzouti se z obuvi i vysléci se ze všeho oděvu vyjma košili a kalhot. Nyní zaváží se udivenému oči, kolem krku obtočí se mu provázec a ruce složené spojují se páskou. Když tak se stalo, cítí se svázaný veden býti na provázku do nějaké světnice. Zde uchystána jest již koupel. Dva „bratři“ zedničí vyzvedše budoucího bratra prudce, ponořují ho pod vodu a zmáchanému podají suchou košili i spodky ze šatnice freimaurské. Odtud odvádějí převlečeného jinam ke dvěma zedníkům, kteříž u hlučném třeskotu meči se potýkají. Vůdce uvázaného kandidáta poučuje, že jsou prý tu dva mužové, z nichž jeden za přijetí jeho se přimlouvá, druhý pak tomu odporuje, a tudíž mečem mezi sebou rozhodují. Zpouzící se jest prý nezasvěcenec, t. j. nezedník, druhý pravý bratr; nechť tedy čekatel zvolí, čí strana jemu libá. Vyvolivšímu si jistě stranu bratrskou rozvazují ihned ruce a podávají v pochvě meč, káží tasiti a ostřím konce kolmo vzhůru nepohutě držeti. Znamý nezasvěcenec uhodí třikrát svým mečem na meč vzpřímený a již zaznívá volání vůdcovo: „Bratře učenníku! zvítězil jsi, nezasvěcenec jest mrtev, tys hodným stal se přijat býti do řádu.“ Po té následuje množství jiných podobnějších obřadů a otazování se i odpovídání a bláznovské nesmyslné obcházení, stavění se, mávání mečem, což ale vše nehodné jest uvozování pro svou k omrzlosti nudící zdouhavost a jednotvárnost. Nejdůležitějším a bratřím nejmilejším jednáním jest po nováčkově přijmutí odbývaná ve společné jídelně hostina. I k této zapotřebí mnohých poznámek a vysvětlení; tak zove se zedňářům „sklenice — dělo,“ „láhev — prachový soudek“ „víno silný, voda — slabý prach,“ „chleb nazývají — kamenem,“ „světlo — hvězdou,“ „talíř cihlou,“ „nůž — mečem,“ „sůl — pískem“ a „pití, kteréž bývá nejhlavnějším odstavcem konferencí, jmenuje se — palbou!“ Při hodech velí důstojný pán: Ruce v zbraň — palba! a již řinčí sklenné nádoby. Když potom každý pozřel devět doušků, tleská se v ruce a volá nováčkovi hlučně: Vivat! — Bezpečně nahlížíme všickni, že svobodní zedníci užívají zvláštního výrazu k pojmenování předmětů, aby zatajili jiným, co sobě říci chtěli, nic jináče nečiníce, než pouliční luza hovořící tak zvanou hantýrkou.

Zřetel majíce až dotud k pohlaví mužskému, zapomínáme, že svobodní osvícenci bedlivější jsou nás všímajíce sobě blahosklonně též spanilého pohlaví ženského, kteréž prý s velkým zdarem dovede působiti na muže. Proto prý nutno, praví oni, hověti zvědavosti ženy, její marnivosti, smyslnosti a lásce. Slovatný Štolc se domníval sice, že žena aspoň v Německu vyloučena jest z lóže,*) avšak katol. čas. Vestfalský

---

klamání sebe sama, nectná zbabělost? Ano slušela by snad zedňářům hebká zástěrka, kdyby jen také na hlavu posadil si nějaký pletený ženský čepeček a místo kladívka vzal do hrstě vařečku; tať by jemu již proto slušela, poněvadž zedňáři libují sobě v stole hojném, jako slaviček v tučných červech obilných. Každý ze svobodných zedníků dokázal by věru důrazněji, že dosud nepotratil rozumu, kdyby z plna hrdla takým masopustním žertům se vysmál, nečivil se směšným a neškodil vlastní cti před rozumným lidem, kterýž černokněžníka a zedňáře na jedno staví; a byť by nebyl čarodějcem, platí předce právem za nevěrce, a jmeno jeho stejně jest potupné jako kouzelníka.

*) Zajisté křivděno tím Němcům; vždyť mezi zabavenými a v Mnichově (1786—1787) od vlády Bavorské vytištěnými listinami Illuminatu Cva k la a barona Bassa nalezeny

přinesl před časem článek, z něhož jasně vysvítá, že „sestrám“ přistupovati bratrstvo nezbraňuje. Pravíť dotčený list as toto: „Známo, že zasvěcenci zednářští k mužskému jen posud pokolení náleželi, což proto as dalo se, aby zamezilo se zradě, porušení mlčenlivosti a policejnímu pronásledování. I překvapilo nás tudíž, když došla nás zpráva o zaražení nikoliv bratrstva, ale „sesterstva.“ . A čeho po tu dobu v jistotě zpraveni jsme nebyli o zednících německých, toho dočetli jsme se ve Florentinské *Vera nuova novella* o Karbonarích italských, že dávno již do lůna svého přičítají „sestry“ „velmistryně“ a snad dokoná i „velký ženský Orient?“ Obřad přijímační v lóži sesterské jest — dle zpomenutého listu — tento: Uprostřed černě zastřené síně stojí stůl černým sukrem pokrytý; na černé té pokrývce šklebí holá lebka na vkročující bílé zuby a svrchu kmitá slabě skrovný plamínek kahánce. Vstupuje právě osm tajemných osob: Důstojný velmistr, důstojná velmistrová, bratr řečník, oděný v háv kapucínů, bratr dozorce, sestra dohlížitelka, bratr pokladník, sestra pokladníková a sestra upravovatelka. Všem z těchto hodnostářů neb hodnostářek leskne se na prsou připnutá široká fialová páska, na kteréž zavěšená hýčká se malá zednická lžice. Velmistr maje v ruku místo žezla kladívko kráčí vážně, téměř napřed vypočtěným krokem po boku velmistrové, kteráž jen pro „veliké své ctnosti“ povýšena jest na důstojnou jemu družku. Ostatní shromáždění nedbaje poblaví, podkasání jsou mystickými zástěrkami, na ruku majíce natažené bílé rukavičky. Velmistr zatle-kne pět-kráté v dlaň a slavnostním přízvukem otazuje se některé důstojné sestry: které jsou povinnosti zednářské novicky? Odpověď: Poslušnost, pracovitost a mlčenlivost. Tu bratr řečník uchopiv čekatelku za ruku odvádí ji do temné komory, aby zavázav ji oči předčítal tam rozjímání o ctnosti a lásce k bližnímu. A když sejmuta jest nově sestře mimo nadání páska se zraků, spatřuje udivená sebe obklopenou bratřími a nad hlavou třpitný lesk břitkých mečů.)* Živým kruhem objatá dívka naslouchá druhému rozjímání předčítanému od velmistra samého; hned zase táže se tento novicky, dobře-li uvažovala o svém vkročení do společnosti jí neznámé, ve kteréž (tak poznamenává spisovatel, doslovně zní text) stydlivost její narazí na četná úskalí? Po dalších otázkách a odpovědích opakuje zmámená proselytka přísahu: „Přísahám a slavně slibuji, že pohrobím v srdci svém všecka tajemství svobodného zednictva; a k tomu zavazuji se až do toho hrdla skrže anděla zhouby.“ Velmistr béře opět kandidátku za ruku, políbí ji pětkráté „úcty plně“ v jasné čelo — políbkou ty zovou se „políbením míru“ — podá jí novou blesknou zástěrku a jedny rukavičky. Zsvěcovací ceremonie do druhého a třetího stupně hodností jsou s malou odchýlkou tytéž nepoctivé hračky a neslušnosti. Sestra čtvrtého, nejvyššího to v sesterstvech stupně, má jméno: „Dokonalé mistrové.“ Zakončením všech výkonů jest vždycky — jako prvé — bratr-

---

byly i stanovy o zaražení „Sesterstva Illuminatek.“ Pochopovalť soudruh Veisshauptův velmi dobře od koho by peníze vylákal, tajné zprávy vyzvěděl u koho ochrany se domohl a kterak pánů bratrů očím rozkoš a smyslůstnosti vděk připraviti možno.

*) „K čemu těchto,“ dí Albán, „ký rozum podkládati máme dětinskému tomu pohrávání si s dýkou neb mečem v boudě zednářské? Zdaž jest ono symbolem té předstírané vroucí lásky k bližnímu a znamením upřímné snahy o oblažení lidstva? Zajisté že Illuminaté tak zle nemyslí. Bez pochyby chce dobrý Filistin zednářský dovésti vládnouti nástrojem bez nebezpečí a k tomu jeho nositi, aby pocítoval před sebou samým co krvelačným bojovníkem jakous jemnou hrůzu, zvláště když byl po několikráte valně silným prachem z děla vypálil.“ O těch statečných neohrožencův!

ská a sesterská „střelba.“ Římská korespondence dokládá k tomu líčení: „Paní a dívek v nadnými o hlubokých tajemstvích a emancipaci léčkami svádění, výstředných představ větší ještě rozněcování a najímání, manželek a matek od klidného domácího krbu a spokojeného zátiší odluzování, aby zhýralými staly se sektářkami, jest více než nerozum; to bezectným zovem a podlým jednáním.“

Zahloubavše se takto na vzájem do pokolení Evina zameškali bychom pokročiti u vypravování o mužích; nevímeť ani kterak nastolen bývá zasloužilý „tovaryš“ na stolec mistrovský. Chcemeť pověditi o tom, jak poučuje nás věrohodný A. Štolc: Vyvoleného tovaryše odvádějí v zad shromáždění předčítající jemu mimo jiné padělanou báji o stavbě Šalomounova chrámu a jeho stavitele Hiramovi. Mezi tím podají mu akaciovou ratolest, aby rozpomenul se, že (dle zednářského podání) i na hrobě zavražděného Hiramova byla vztýčena.*) To když se stalo, měří starší některý mistr kladívkem třikráte do čela nastávajícího hodnostáře, kterýž při třetím udeření bývá uchopen a položen do úmrtní truhly. Přes tělo rozestře se šat, světlo náhle silně vzplane a slyšeti jest pěti vážný chorál. Dozněly zvuky zpěvné, a zastřeného pojav někdo za rámě praví k němu: „Kůže odděluje se od masa;“ v tom i s druhé tak činí kdosi strany řka: „Maso odděluje se od kostí.“ Přistupuje stoliční mistr a pozvedna udiveného šepce jemu v pravé ucho „mak“ a v levé „benak“. Tak skončeno nastolování nového mistra.**)

Znamení mistrů popsáno takto: Čtyři prsty pravice sevrou se, ana palcem opře se ruka o spodní část těla tak, aby vytvořen byl úhel; levice drží se vzpřímená před očima s dlaní na venek obrácenou a palcem k zemi odchýleným.

Podle mnoha tuto uvedeného nezapomíme se, trvám, uznati, že svobodní zedníci tvoří nesčetné menší jednoty či spolky, lóže zvané, kteréž dadouce si rozličná vybraná, i biblická jmena („Libanon u tří cedru,“ „zednický věneček,“ „u pravdy a přátelství“ a j.) spojují se zase ve větší „chrámy.“ Člen bratrstva dle zásluh, jakými se proslavuje, dostoupá vždy vyšších hodností; a počet těch, dokládá Buillet, mění se dle hojných obřadností bratrských, nic však méně, nesmí přesahovati přes 33.***) V podstatě ale tři jen znalé jsou třídy u freimaurerů anglické čili Janské způsoby; první jest stupeň učně, druhý tovaryšský a důstojný úřad mistrovský†)

---

*) Rituale zednické k naší nespokojenosti mlčením toho pomíjí, k čemu vlastně „mladý pan mistr“ ratolístky akaciové užití má; zdaž aby dotěrné jí odháněl s obličeje mouchy aneb k ní číchal, čili dokonce v libém nad ní zadumání-se o své slávě a velikosti přemýšlel? (A. Š.)

***) Berlinská lóže ukládá kandidátu škotského nadmistrovství přísahu činiti: „že podstatu stupňovité té soustavy i samému mistru celého řádu zamlčí, dokud nepozná jej v oprávněné vysoké škotské lóži, aneb dokavadž od vrchního správce co zasvěcenec mu představen nebude.“ (Gur. 215—216.)

****) V Karténově nové encyklopedii nadepsán jest článek jeden z péra tušíme zednickova vyšlý „Franc-maconerie“ znějící: „Zednáři od 5—8 stupně užívají barvy nábožensko-rytířské a slov i znamení takých, kteráž bezděčně vnucují doměnku jakoby mezi nimi a středověkými křížáky panoval blížký poměr. Ze stupňů vyšších jest to jmenovitě třicátý, jenž podává vzdělanému muži a filosofu rozhřešení nejedné otázky v předcházejících hodnostech nerozuměné. Těšíme se, že poznáme také nějaké droby té učenosti, byť bychom i nebyli došli 30. stupínku na žebříku zednářských úřadů a nebyli filosofové.“

†) Zedníci skotští neshodnuvše se s druhými ustanovili více důstojenství a považují se za povznešenější cizozemského zednictva

Stoliční mistři pohromadě představují radu aneb velký Orient (Obzor, Východ, velká lóže.) Jednotlivé malé boudy téže země aneb téhož obvodu poddány jsou velké lóži, kdež vévodí velmistr. Symbolem téže jest čtverhran. Po zákoně stojí každá lóže v právu zarážeti nové boudy, kteréž slují lóžemi zákonnitými na rozdíl od pokoutních, způsobem nezákonným založených. Prostřednictvím velkých obzorů trvají všechny jednoty v stálém spojení a vešken v. Orient vysílá zase zástupce svého k ostatním v. lóžím. Každoročně scházejí se velmistři ku hromadám (konferencím) pravidelným i mimořádným, a to jako zedníci vůbec nejraději za noci, tak že neuprávně pojmenoval je freiburský profesor Erich Sotyé „družstvem nočních sov.“ Síň poradní (zasedací) vyhledávají — zvláště v městech menších — v odlehlejších vřady koutě, a sem za tmy, jako zsvětačilý manžel do bytu oplzlých nevěstek se zedníci plouží, aby poznání nebyli, snad od ostatního lidu, aneb hanbíce se svou prostopášností, aneb studem se zardívajíce pro chlapeckou ješitnost. Schůze v lóži obyčejné odbývá se jednou v témdni, a tehdaž podati mají všickni zprávy o tom, co který konal, zvěděl, mnoho-li získal, v čem řádu prospěl a návrhy podati, co prospěšným bratrstvu býti uznal.*) Uvažující o zřízení podobném nemůžeme osvícencům upříti známku všeobecnosti, ač nepovědomo, kde as střed vši jednotné vůle hledán býti má; zdaž ve shromážděních generálních poslanců (deputovaných z v. lóží) zednických aneb na kongresích bratrských, čili naposled řízen a spravován jest celý ten tajný organismus od stálé vysoké rady, na jejímž čele trůní nejvyšší nějaký kněz? Jsouť mnozí, jež tvrdí, že všickni členové řádu spojeni jsouce trvalým dopisováním si těchž poslouchají pravidel, anižby podrobeni byli rozkazům vrchní jakési hlavy. O to se opírajíce dovozují dále, že svobodní zedníci nemají spojujícího střediska jinde mimo generální hromady, kongresu a obvyklé schůzky, k jaké povolání bývají bratří všech stupnic, všech jazyků a zemí, podobné onomu sněmu před některým časem v italském Turině zahájenému, aby radu bral o prostředcích, i způsobách, kterými by nejsnáze a s dobrým výsledkem vyrvati se daly biskupu Římskému z rukou otěže panování nad územím svato-Peterským.

(Pokračování.)

O duševních slepcích.

(J. Št. K.)

Milí spolužáčkové! Sázím se opět mezi Vás, a chci vám svěřit, co jsem v minulém masopustě ve světě nasbíral. Znáte mne, jsem od Kyšperka a od Oustí, kde se dost valně ctitelů zdejší školy nachází. Ach, jak nám je zde dobře býti! udělejme si zde ustavičné stánky, ať nás nic neodloučí od lásky k božskému Srdci Páně! Tak zachováme zdravý zrak duše! Je vám to nyní slepců s očima tělesně zdravýma, jenž mají oči aby neviděli! Co pak vy zde jste jako za větrem, ničeho nevědouce o těch věcech, které se dějí ve světě, jste zde jako v blaženém úkrytu,

---

*) K tomu přimysleme úctyplné takměř pobožné předcítání přijatých z přátelské ciziny listů, něco nejapných přednášek a časté hody a máme vyvinutý pojem zednářského „pracování.“

ale já, co jsem teď byl ve světě v minulém masopustě, chci vám vypravovati, co jsem viděl, aby jste sobě tím více svého zdravého zraku vážili, tím spokojeněji zde trvali. Tak jsem sobě k. p. vzdýchal v poslední neděli masopustní: My všickni jsme žebráckové před obličejem všemohoucího Pána; i o nás platí, co píše sv. Pavel ke Kor. I., 4, 7. „Co máš, ježto bys nevzal? Pakli jsi vzal, proč se chlubíš, jako bys nevzal?“ Slepci sobě ale počínají tak, že v nesmyslnosti srdce svého praví, jak psáno jest pro výstrahu v žalmu 13, 1. „Není Boha.“ Ta tráva se vytahovala sama ze země, ten strom sám svou mocí vyrostl, slunce samo, když chce svítit, když nechce, nesvítí, a zatmí se, to zvíře se učinilo samo, jen nade vším tvorstvem vyšší jest opice v červeném kabátku, ta panuje nad velbloudem, a ta dává život a duši člověku. Vy se dílem smějete, dílem hněváte, dílem se divíte této zaslepenosti? Já také. Ale tak máte víru těch nynějších mudrců osvícených. Já to zkusil, věřte zkušenému. Řeknete-li takovému, že Hospodin Bůh učinil člověka z hlíny země a vdechl v tvář jeho dechnutí života a že učiněn jest člověk v duši živou, jak čteme v Geneš. 2, 7., tedy se vám vysmějí, to že prý dávno není pravda, to že se dávno přežilo, toto učení že již dávno vhozeno do staré hrcovnice. Oni se netážou s Michaelem archandělem „Kdo jako Bůh?!“ ale v hrdosti smyslu svého volají: „Kdo nám má co poroučet? kdo jest nad námi?“ Slepci tito myslí, když Pána Boha nevidí tak, jako třeba hvězdář dalekohledem svým hvězdu, a když Ho nemohou ohmatati tak, jako pohané své bohy, — že Ho není. Evandělický boháč rovněž žil v tom tušení a v té víře: „Není Boha, není nebe, není věčnosti, není pekla,“ až — tam byl. Nyní již věří, ale pozdě, a rád by nazpátek, ale dle svat. Lukáše 16, 26. propast veliká utvrzena jest mezi zavrženými a vyvolenými.“ A jak žalm 13, 3. „Hrob otevřený jest hrdlo jejich.“

Ach, myslím si, jak by bylo blaze, kdyby prozřel svět, viděl nešlechtnosti své, kteréž ho nešťastným činí, a řídil se vedle evandělického slepého žebráka a uchýlil se ku Kristu! Jak by jim bylo blaze, kdyby, jako on i nynější slepci se stařečkem Simeonem chtěli viděti spasení své, světlo k zjevení národů, totiž Pána Krista svého, proti němuž ke své záhubě brojí! Tu by uzřeli kámen v Pánu Kristu, který učiněn jest v kámen úhelný o němž psáno stojí u s. Mat. 21, 44. že kdoby padl na ten kámen, rozrazí se, a na koho padne, setřeť jej.“ Tu by se jim otevřely oči a oni zradovali by se, neb by patřili světlo věčné, uzřeliby spasení Boží, a šli by za Pánem Kristem, vlebíce Boha.

Ale k světlu bez Krista se nepřichází, protož slepci, nevidouce, rozptýlují, poněvadž s Kristem neshromáždují. Chce-li kdo k světlu přijíti a prozíti, uchyl se k cestě, kudy jde Kristus, on jest cesta. On navrátil slepému slovem zrak, on i tebe uzdraví, řka: „Víra tvá tě uzdravila, a ty prozřeš a uzříš Boha Spasitele svého.

Musíš ale každý Pána Krista prosit o milost, kdo chceš míti zdravý zrak, neboť víra jest dar Boží, ta se nedá ani vystudovat, ani vylstít, ani vyrozumovat, ani vyšpekulovat, ani koupit. Vždyť pak vidíš, že mnohdykrát ti největší učencové nemají víry ani za mák, jejich víra není ani jako zrno horčičné, a v ní při vši své domnělé vzdělanosti ty nejohavnější mrzkosti páchají, jako pohané, kteří Boha neznají. Považ, Řekové a Římané jací to byli, praví se, učení národové!? a — ejhle bez Krista věřili takovým nemotornostem, za které se nyní i ten nejchudší záček vesnický, jenž zná katechismu, stydí. Oni dávali dítky své vychovávat otrokům a dbali pouze a výhradně na tělocvik, na šermování, porážení, potýkání se. — Tak ku

př. že nyní čeládka jde s hospodářem k jednomu stolu, to pouze ovoce ducha Kristova. kterýž učí, že jak čeládky tak i hospodářů, obou Pán jest v nebesích a přijímání osob není u něho.

Před Kristem nebývalo tak, ale platívalo právo mocnějšího a silnějšího. — Světáci, bříchopáskové, peněžníci, jenž mají duši svou ve skříní, labužníci, marníci, rozkošníci se ti budou smát a budou na tebe pokřikovat, abys mlčel, ale ty na to nedbej, ať si ti zakazují, abys jsi se nemodlil, ty jdi do komůrky, a uzavři se, a modli se skrytě, a otec tvůj, který vidí ve skrytě, odplatí tobě: ať by ti hejskové, jenž jsou s věrou na mizině, učinivše náboženský bankrot, jak chtěli přimlouvati, abys na Krista nedbal, ty tím víc volej, řka: „Synu Davidů, smiluj se nade mnou!“

Takoví slepci mi připadají jako ti, jenž majíce v lucerně svíčku, schválně sklo vnitř zamazují, aby neviděli, t. j. poznalé křesť. pravdě odpírají. A nebo jsou lidé s vlčí mlhou. Duševní slepota, toť v skutku pravá vlčí mlha. Vlk jest dábel, jenž jako první rodiče, i nyní — oustně i písemně — skrze hejno svých náhončích volá, obchází, hledaje koho by uchvátil, a lapá, a rozhání ovce, a pak, když se jim peklem odmění, tedy se vysměje jim. Protož, řekne-li vám kdo, „Nevěřte, budete sami bohové, věduce dobré i zlé, a v který den uposlechnete, otevrou se oči vaše — nevěřte, kdo uposlechne, otevrou se oči jeho, a on uvidí že jest nahý, a stydětí se bude. Řekne-li vám kdo: „Nezahálej v neděli, škoda času, co tu můžeš vydělat!“ Nevěř, takový výdělek odvrací požehnání toho, jenž po dnes neodvolal své přikázání: Pomni, abys den sváteční světil. Vidíš, Pán Bůh nechal pro sebe jen těch 52 neděl a asi 15 svátků, tak že pro tebe nechal 300 dní, neokrádej tedy Pána Boha svého o ty dny. Nač pak ti třeba bez svěcení neděl býti pravým otrokem několika peněžníků, jako ta nemá tvář, a nikdy si nepřát odpočinutí, a zpomenout si, že tak někdy odpočneš od práce své na věčnosti! a nač by jsi sobě nepřál oddechu a té svobody v Bohu, abys v ty dny, které tobě Bůh popřává, se neradoval a netěšil v Duchu sv.

Viz, jak mnoho jest lidí, jenž každodenně do chrámu Paně přijíti se přičinují, a taž se jich, oč přišli; oni vyznají a nezapřou, a vyznají, že žehnající ruka Páně nad nimi vládne. Zatím máš lidi, jenž pro samou práci ani v neděli se nejsou s to vypravit do kostela, a co mají? — Hladem píštějí a bídí a nouze v každém koutě, oni přišli i o své, nyní chodí o žebrácké holi, místo neděl světili modré pondělky, a oni nepracovavše s Bohem nýbrž proti vůli Boží, připravili se o požehnání Toho, jenž otvírá štedrou ruku svou a naplňuje všeliký živočích požehnáním. Pamatuj, že pravda, které jsme se učili ve škole: Modli se a pracuj v každé době, dá Bůh jistě požehnání tobě. Světít není zahálet. Již jednou jsem to pověděl, že každý, kdo neví co by měl míti v neděli na práci, ať nahledne do katechismu, a nabyde poučení a pokynutí k nedělnímu zaměstnání. Poohledni se jen po tom světě, a shledáš, že při těch nedělních výdělcích jeden úpadek druhý stihá, a je pravda, že bez Božího požehnání marné lidské namáhání.

Řeknou vám: Tu máš masa, najez se, je sice pátek, ale na takové hlouposti nedrž. Vezmeš a budeš jíst? Nejez, raději si vezmi kus černého chleba, co bys zahlal svůj hlad. Co na tom, čeho se najíš, kdo to na tobě vidí, jen když ti to jde k duhu! Nech se raději vysmát, víš Kristus Pán pro tebe také vytrpěl posměchu mnoho. Že prý, co do úst vchází nepoškrvnuje člověka. I ovšem člověka tělesného, tělu to neuškodí, ale otrávíš svou neposlušností svou duši, a dáš tím masem jedenkrátě jakou odměnu za duši svou?! Požíváním masitých pokrmů dokazuješ, že ti

jest dražší pokrm nežli duše, a Otec tvůj, který vidí v skrytě, ví, že jsi neposlušným synem sv. církve, jednorozeného Syna Jeho, že jsi pohanem a publikánem.

Nyní jest sv. půst. Řekneli vám kdo: Pojď se vyrazit a pobavit tancem, jest to dovoleno. Půjdeš? Neužívej takovéto svobody, nejsme synové děvky, ale svobodné, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil. (Galat. 4, 31.) Nechoď, tvůj anděl strážce bude nad tebou plakati, věz, že takový tanec, jak jistý sv. Otec dí, jest v pravdě kruh, cili kolo, jehož střed zaujímá dábel, a ten se směje a je rád těm duším, které do jeho osidel padly. Jsou to praví bachusoví synové pohauství, jenž Boha neznajíce, jako nevěřící a slepci před křížem Kristu pohružku činí, ukřivujice před Ním hlavy své.

Rád se podívám, jak asi nyní ve světě se bude vyjíždět s přísahou bez Krista, pomůže-li asi šlechetný charakter bez víry?! Když není Boba, ani věčnosti, a člověk, pouze nemá tvář, kteráž se sbání jen po žlabu, aby pozřela, co se mu nasype, a bojí se jen nějaké rány, když padne, a ani té se při přehnané lidumilnosti báti co nemá, — až pak očekává pouze řezníka t. j. smrt, aby učinila jeho žití konec: tenkrát se marně dovoláme svědomí — marná přísaha. Máte pády, že není lze dokázati křivou přísahu; a bytby jste i křivopřísežníka přesvědčili o jeho zločinu, a on propadl by dle soudních §§. trestu, tedy bez víry to spraví něco cyankali, nebo kulka, nebo břitva, nebo oprátka, a zaplatí vám. Náležitá přísaha se nedá naříditi, tať vývin dobrého svědomí, tať květ víry, kterážto víra, jak s vrchu pravím, není nic politického, nýbrž dle slov sv. Pavla (k Zid. 11, 1.) „nadějných věcí podstata a jistý důvod neviditelných; a (ke Gal. 3, 11.) ze zákona nebývá žádný opravedluěn před Bohem neboť spravedlivý z víry jest živ.“

Nechť prozřou slepci a vidí, kterak bez Krista panuje rozbroje, rozervanost, neustupnost, faleš, podvod, klam, šidba, sváry, netrpělivost, pýcha, nadutost: neboť láska, pokoj, trpělivost, dobrotivost, tichost, mírnost, svoboda, věrnost, spokojenost, čistota pouze v Kristu přebývá.

Abeceda.

dle Tomáše Kempského.

Aby's mohl do života vjíti,
Nechtěj tady oslavován býti;
Lépe tobě býť neváženu,
Nežli od světa býť velebenu.

Čas jest velkým pánem, služ mu věrně,
Užij každé chvíle, byť i perně;
V čas kdo práce svoje vykonává,
Po práci se blaženějším stává.

Budiž ke všem lidem blahosklonný,
Nejen k dobrým bývej neúhonný;
Nýbrž tak se chovej také k zlostným,
Aby's nikdy nebyl nemilostným.

Do samoty uteč světa víru,
Svědomí tam ztišíš, dojdeš míru.
Nelzeť kliduým býti v světa hluku,
V němžto zbožné srdce cítí tmuku.

Co by srdce tvoje rozptýlilo,
Tomu vyhni, by ti neškodilo,
Ústa a vše smysly ostříhaje,
V bedlivé je kázni stále maje.

Ejhle, jak lze dojít spokojnosti!
Nerepci; máš málo, buď ti dosti.
Chudola a sprostnost milé družky,
Které zdobí bohaté i služky.

Fuky světské odlož a vši pýchu,
Aby's neklesnul pak v náruč hřechu.
Bohu a též světu nevyhovíš;
Pozdě snad se toho dovíš.

Groš, jezž's dostal, bádá ku vděčnosti;
A Bůh dal ti tolik z laskavosti!
Budiž jemu srdce tvé vždy vděčné,
Odměny-li dojíti chceš věčné.

Hleď vždy v pokoře se zachovati;
Můžeš lásku všech tak vyískati.
Odměnu Bůh této ctnosti slíbí,
Která Bohu se i lidem líbí.

Chovej pokoru jak skvostnou perlu,
O ni opírej se jako mocnou berlu;
Před ní těká zlý duch, jenž se plíží,
Nikdy se ti škodně nepřiblíží.

Jest-li skutek tvůj má cenu míti,
Úmysl tvůj musí dobrý býti;
Neboť oči Božské dobře hledí,
Co tam v hloubi srdce tvého sedí.

Kdo tě haní a ti ubližuje,
Dobrodincem velkým ať ti sluje;
Neboť k dobrému ti prospívají,
Kdo se potupně ti vysmívají.

Lopotou a prací dojdeš nebe;
Neleň; seč jen můžeš, přemoz sebe.
Práce z pouští vyluzuje háje,
Lenost ale vylučuje z ráje.

P ř i s v a č i n ě .

„Vaše živobytí Vám závidím, velebný pane,“ pravil náhle trochu uštěpačně kancelista Antonín Gabriel.

„Proč pak?“ táže se páter Jiří, kaplan téhož městečka.

Tutéž otázku opakovali domácí pán a paní, u nichž oba pánové ku svačině pozváni byli.

„Odpověď jest předce snadná a jednoduchá,“ odpověděl úředník. „Kdežto my v kanceláři při spisech soudních sedět a kancelářský prach polykati musíme, máte Vy živobytí od Boha a jídlo ze dvora.“

„A od koho pak máte Vy, pane kancelisto živobytí svoje? Snad od někoho jiného než od Boha?“ odpověděl mladý kaplan lehce se usmívaje.

„To právě ne — jesti to pouhé přísloví, jak je v ústech lidu často slyšeti, já myslel, že máte dobré živobytí, nic na práci, žádné obtíže atd. Slyšte jak věhlasná básnířka Anna Drostová živobytí duchovního popisuje. Báseň jest nadepsaná „Týhoden faráře.“ Nechcete-li věřiti, čtěte sám.“

„O to není, jen rcete, jaký jest to týden,“ tázala se domácí paní poněkud zvědavě. —

„Sám bych to rád slyšel,“ doložil pán domu.

„Báseň ta není mi sice neznámá, přejme jí tu radost; však vykládejte pane Gabrieli.“

„Hm, hm“ odkašlával kancelista, projeda si rukou jako by v rozpacích vlasy, — verše samy jsem ovšem zapoměl, mohu toliko smysl podati.“

„Začněte tedy“ pobízla ho paní.

„V pondělí, když se farář ze sna probudí a vstane,“ počal kancelista s ironickým nářekem, „raduje se muž Boží, že kázání ještě tak daleko —, v úterý jde k patronovi do zámku, dá se výborně uhostiti i přisedne ku hře; — ve středu navštíví sluhu Božího nějaký dobrý přítel, a tu při sklenici dobrého starého vína výborně se daří rozhovor jejich; — ve čtvrtek, hm! — ve čtvrtek — to jsem již zapomněl. —

„Škoda,“ prohodila paní, a kdyby tomu vskutku tak bylo, pak by se duchovní ovšem dobře měli.“

„Ctěná paní,“ pravil pošádlený kaplan, „neupírám, že se knězi mají dobře a byloby to věru hanba veliká, kdyby se měli zle, anto nikdo živobyťi své a sflu duševní tak ve prospěch jiných neobětuje, jako právě kněz. Co se onoho „týdnu farářova“ týká, jest to jen báseň, postrádající základ pravdy; a ostatně se nemohou předce slušné návštěvy knězi zapovědět; též zástupcové prachu kancelářského sedí často v kavárně a hostinci, a sedávaliby jistotně rádi i u patrona, kdyby jich pozval. Že by nám ale sám med do úst tekl, to může leč afrikánský hotentota tvrditi — nikoliv však člověk vzdělaný. Mnohou práci koná, mnohou oběť, o níž se nikdo ani nedozví, přináší kněz ve prospěch jiných zcela cizých lidí. Mohlbych tu mnohé události ze života vlastního a svých přátel vypsati, ale pan Gabriel mohl by říci, že chválím sám sebe.“

„Vidím, že pan kaplan má dobrou vyřídilku, však třeba nás přesvědčiti, jinak se nepodáme.“

„Ano, ano, vykládejte pane páter Jiří!“ zvolali jednohlasně pán a paní.

„Je-li to přání Vaše, povím Vám něco z vlastní zkušenosti, byste se přesvědčili, že nejíme pořád sám med.“

„Byl jsem kaplanem v H. Byla krutá zima, snih padal již po několik dní v hustých chumáčích, ostrý vítr vál, že cesty úplně neschůdnými se staly. Když jsme v neděli při večeři seděli, oznáměno, že mám k nemocnému. Kam? na paseku starého Drasala. Bylo mi při té zprávě podivno, ne pro dalekou cestu, které jsem se nebál, ale pro silný kašel, který mne již několik dní trápil. Za několik minut byl jsem na cestě; lidé klekali, a slyšel jsem je útrpně mluviti: „Ale, při takové slotě!“ Vítr totiž mocněji ještě než dříve spustil, sněhem do obličeje nám metaje. Chlapec nesl zvoneček a lucernu, kterou mu posel později odebral, posel nesl těžký vak s potravinami do paseky.“

„Vykračovali jsme statečně, neboť nemocný měl života již na krátce. Prošli jsme les, přešli přes dva notné kopce, nohy se bořily do kyprého sněhu. Tu chlapec si stěžuje, že nemůže dále, že ho píchá v boku, a dech se mu tají. Co nyní? Byli jsme na kopci v prostřed lesu, těžší cesta nás ale ještě čekala. Pomalu jíti, neb odpočinouti, nebylo radno, nemocný čekal; chlapce nésti, bylo nemožno, nazpět ho poslati, neradno, bylby zahynul.“

„Tu zaslechneme štěkot psů, dali jsme se stranou k pasece N. Tu jsme chlapce nechali, chtěl jsem se pro něj na zpáteční cestě zastaviti. Posel vzal kabelu, ale kdo vezme zvoneček? Posel nemohl, měl obě ruce plné, nuže vzal jsem ho do levé ruky, kterou jsem pak zvonil, druhou požehnání uděloval.“

„Brzy jsem viděl, jak to bylo dobře, chlapce nechati nazpět. Cesta příkrá, o nějaké toře ani zmínka, závěje vysoké, nohy zapadaly po kolena, snih padal husto, mrazivý vítr jím zametal. Udýchání museli jsme často zaraziti, pot se lil s čela, jakoby palčivé slunce srpnové nám nad hlavami stálo. Posel bedlivě se rozhlížel, by nezbloudil, dokladaje, že dnes obzvlášť těžko na cestě setrvati.“

„Konečně jsme dostoupili poslední vrchol, z obydlí se vydíral paprsek světla, já dal znamení zvonečkem. Lidé vyšli, poklekli do sněhu, a já jim žehnal. A — zase to šlo dále na daleké vysočině, pořád dále, až jsme se octnuli u obydlí nemocného. Bylť nejvyšší čas. Přijal však ještě sv. svátosti. — Po krátkém odpočinku chtěl jsem opět nastoupiti zpáteční cestu, neboť se blížila půlnoc. Prosil jsem o nějakého vůdce, anto mám to neštěstí, že jsem krátkozraký, a cestu nebylo lze viděti, ano i stopy naše vlastní dávno již zmizely. Ale jak tu poraditi? Hospodář nemocen, syn byl pro lékaře, druhý byl ještě pouhý chlapec. Jen onen posel (sedělť upocen u kamen) mohl mne vésti, však dnes již dvakráte tu cestu konal, jak jsem to měl žádati po třetí? Vyjádřil jsem se tedy, že bych potřeboval vůdce pouze až k lesu, odkud snad cesty více nezmýlím. Opět se posel připravil, vzal hůl a lucernu a šli jsme. U lesa vzal jsem od něho kabelu a zvonek, a ubíral se nyní v čiré tmě lesem dále, nesa všechno sám. Chlapce jsem opět přijal u paseky, kde se trochu zotavil, a došel konečně domů, kde jsem ulehl — na šest neděl, neboť jsem si přitáhl těžkou nemoc.“

Kaplan dokončil a brzy se odporoučel. Od toho času nikdy více neslyšel podobné narážky ani od Gabriela kancelisty, ani od jiných. L. Sch.

Svatý Theodor z Amasey patron stavu vojenského zvláště ale nováčků.

Skoumavému zraku neujde, že doba naše doba to osvěty, naplněna jest velikými druhy neřestí a nešlechetností, jež by ráda pod rouškou humanity ukryla. Znemravnělost dostoupila nejvyššího stupně vedravši se do všech stavů; jeden však stav vyniká nad jiné svou spustlostí mravní a zkažeností; jestiž to stav vojenský. A to všechno v naší osvícené době, tak že právem o ní říci můžeme: jestiž ona jablko Sodomské zevně krásné, smyslům lahodící, uvnitř však plné hniloby. Mnohá matka loučíc se se svým miláčkem na vojnu odcházejícím klade mu na srdce, by všudy a všudy Boha před očima měl; odporoučí jej pod ochranu nepoškrvrněné Bohorodičky; on slibuje ve všem dle její rady se zachovati ano on se posilňuje na cestu chlebem andělským, avšak bohužel dostav se mezi soudruhy vši víry prázdné, znemravnělé vytrácí čas po času všechna napomenutí a všechna dobrá předsevzetí z paměti a stává se podobný druhům svým. Čím více se který svou nevěrou a nemravností vyznamenává, tím za vzdělanějšího platí. Přišel domů po uplynutí služby své roztrušuje ony zásady, jež si tam byl v srdce vštípil, tak že nejen sám všudy hlouběji padá, ale i nescíslný počet jiných s sebou do propasti táhne. Jak se to má s mravopočestností v takové obci, v níž vícero znemravnělých a spustlých vysloužilců ubytováno jest, dosvědčuje zkušenost. — Mnohý syn odešel z domu co anděl a vrací se co dábel. —

A takovému to nebezpečí jsou vystaveni všichni odvedenci, odvedenci to ctnostní a mravů bezúhonných.

Jaký to rozdíl mezi vojskem hřesťanským za doby pohanské císařů římských, jež vřaděno mezi voje pohanské kolikerým pokouškám a nebezpečím, ke lřichu svedenu býti, vystaveno bylo, a vojskem naším, vojskem to katolického panovníka ze

samých téměř křesťanů pozůstávajícím! Kolik bychom mezi nimi našli takových, jenž by hotovi byli víru svou krví zpečetiti, kdežto v prvních dobách s přechytným množstvím takových se setkáváme reků; a to nejen jednotlivci, ale celé voje podstoupily smrt k. p. legie thebaiská. Z těchto tak mnohých stůž zde svatý Theodor, an co nováček za víru smrt postoupiv našim odvedencům za vzor neohroženosti u víře a zachovávání mravopoctnosti a bezúhonnosti sloužiti má.

Theodor narodil se v zemi Hús, otčině to trpčlivého Joba. O mládí jeho nám legendy ničeho nevypravují. Dostoupiv patřičného věku vřaděn byl do vojska s kterýmž do Amasey se dostal. V době té roku 306 vydal císař Maximian rozkaz, by každý křesťan buďto bohům obětoval, aneb usmrcen byl.

Theodor však nedbal na rozkaz tento; nebo byť i nováčkem ve vojsku byl býval, nebyl jím nikterak ve víře, kterouž s mužnou neohrožeností veřejně vyznával. Před svého vůdce povolán a od něho byv otázán, jak se může opovážiti císařským rozkazem opovrhovati, odvětil klidně: „Neznám žádných bohů; nebo ti, jež co takové ctíte, nejsou nic jiného, než ďablové. Můj Bůh jest Kristus jednorozený Syn Boží. Můžeš mne nechat rozsekati, bítí, rozedrání, aneb spáliti, ničím mne nezalekneš neb všechny údy těla mého jsou to povinnovány Stvořiteli svému.“

Vůdce takovou srdnatostí mladého vojína zaražen svolal vojenskou radu, by o věci té s nimi pojednal. Po ukončené poradě pravil vůdce: „Nechejme mu nějaký čas na rozmyšlenou, snad přijde k lepším náhledům.“ Theodor použil času toho k modlitbě a zasvětil se zcela Bohu.

V městě Amasea stál na břehu řeky chrám Cybely, matky bohů. Chrám tento zapálil neohrožený Theodor, tak že v brzku plameny vysoko vzhůru vyšlehovaly. Velké množství lidstva se shluklo sem tam ve zmatku běhajíc. I pátráno po spáchateli toho činu. Tu Theodor beze strachu a bázně vyznal, že on to učinil, a veřejně radost svou nad tím projevoval. Zpráva o původci ohně donešena vladaři Publiovi, kterýž opět k vojenskému vůdci poslal se tázati, zda-li by snad rozkazu k tomu nebyl udělil. Vůdce však odvětil, že přechasto Theodora napomínal, by bohům obětoval a před nedávnem mu lhůtu ku rozmyšlení se propůjčil. A teď chrám zapálil, jest dvojnásobným provinilcem, neboť se předně rozkazu císařovu protivil a za druhé oheň způsobil a proto jej odevzdává úplně vladaři, by jej přísně dle zákonů potrestal.

Theodor byv před soud předveden s takovou se postavil zmužilostí, že ne obžalovaným, alébrž spíše soudcem býti se podobal. Vladař se jej otázal, proč bohyni spálil, místo co by se jí byl klaněl. Theodor odvětil: „Já zapálil dřevo, chtěje hořavé spáliti látky. Bohyně vaše nemohla odolati ohni a proto od něho strávena jest.“ Rozhněvaný soudce rozkázal jej bičovati a hrozil ještě hroznější mukou, jest-li že neuposlechne a nebude obětovat. Theodor: „Nedomnívej se, že uposlechnu a že se tvých výhrůžek lekám, byť by sebe hroznějšími byly; vždyť mi Bůh slavnou přichystal korunu.“ Soudce: „Obětuj, sic strašnou musíš pojíti smrtí.“ Theodor: „Nižádných muk se nelekám; neboť Ježíš Kristus můj Pán a Král jest ustavičně u mne se svou pomocí; ty jej ovšem neuvidíš, neboť nemáš očí ducha.“ Ted obrátiv stránku započal soudce takto: „Věziž, že uposlechněš, se o to postarám; bys šlechticem a že sprostého vojína vznešeným se stal mužem; ano já ti příslibuji, že i nejvyšším Cybelinům se staneš knězem.“ Theodor uslyšev slova ta hlasitě se zasmál a pravil: „Již kněze pokládám za lidi nejbídnější a lituji je, neboť jsou sluhové klamu. Nejvyššího však kněze lituji ještě více; neboť mezi zlými jest ten nejhorší, jenž přední mezi nimi zaujímá místo. Ale nejen vaše kněžstvo alébrž i císaře lituji, jichžto bez-

božné zákony lid klamou. I oni si zahrávají na nejvyššího kněze a blížíce se nečistým oltářům stávají se z císařů řezníky a kuchaři zvěř porážejíce a v jich vnitřnostech se kuchtíce.“ Na tato slova rozkázal soudce Theodora na skřípec natáhnouti, a tělo jeho železnými háky rozedrati. Světec pozdvihnuv očí svých k nebi pravil k soudci: „Byť bys tělo mé kus po kusu rozsekati a rozedrati rozkázal, přede se Spasitele svého neodřeknu.“ Mezi tím co katané neunavně činni byli, tak že kusy s něho dolů padaly a kosti se objevily, nepozbyl Theodor ani dosti málo své dřívější neohroženosti alébrž pěl se žalmistou: „Dobrořečiti budu Hospodinu v každém času, chvála jeho vždy v ústech mých.“

Obdiven nad takovou vytrvalostí zvolal soudce: Věčná hanba, že ve své bídě důvěřuješ v člověka, jehož Kristem nazýváš, a který hanebně odpraven byl; jak můžeš býti tak nesmyslný a pro něho v takovéto se vydati muky?“ Krásně odvětil Theodor: „Jest to hanba, kterouž já a všichni jméno Ježíše vzývající s velkou radostí snášíme.“ An katané již umdleni byli, odvečen jest Theodor do žaláře, kdež bez potravy ponechán byl. Ale Kristus zjeviv se mu, pravil: „Buď dobré mysli, neboť já jsem s tebou; neumřeš hlady, alébrž žítí budeš u mne na věky.“ V noci slyšány hlasy velkého množství chválozpěvy prozpěvujících, a zevně bylo lze viděti velkou zář, tak že žalárník přiběhnuv žaláře otevřel; neslyšel však ničeho a nalezl světce, an spal. Učiněno ještě vícero pokusů Theodora k odpadnutí přivesti; avšak tyto nejen že se se svým účelem minuly, alébrž pravý opak způsobily Theodora ještě více ve víře upevňující. An již žádné naděje více nebylo, Theodora přemluviti, odsouzen jest ku spálení.

Rovným krokem, s tváří radostí zářící kráčel světec náš na popraviště, kdež hranice připravena byla. Mezi množstvím diváků nalezal se též Kleonikus, věrný přítel Theodorův, jenž útrpností hnut jsa v hlasitý vypukl pláč. Theodor znamenav to, pravil: „Kleoniku, přijď za mnou brzy, budu tě očekávati.“ Na to poznamenav se znamením sv. kříže, vystoupil plesaje na hranici. Mezi tím co plameny u výši vyšlehnuly, pěl chválozpěvy trojjedinému Bohu, dokudž plameny život mu neodňaly.

Tak dokonal hrdinný bojovník Kristův v roku 306 p. K. Tělo jeho koupila jedna zbožná paní jmenem Eusebia, namazala jej vonnými mastmi, vložila v tenké plátno a pohřbila na svém statku v městě Euchaja. Úcta k tomuto světci rozšířila se v krátké době po celém východu.

Co učinilo světce toho tak zmužilým, že ku hranici jako ku svatbě kráčel? Nic jiného, nežli živá víra v Boha a planoucí k němu láska. Kdo věří v Boha, ten v něho též i důvěřuje a to právě chyba velká u mnohých vojínů, že více v sebe než v Boha ano v sebe úplně důvěřují a na Boha ani nezpomenou. Jak může vojsko takové chrániti svého mocnáře od Boha ustanoveného proti nepřátelům? Zdaliž se nedá při prvním útoku na útek? Bohužel zkušenost to až převelmi dosvědčuje. Dobré však vojsko Bohu z celého srdce oddané jest mocnou hradbou proti všelikým útokům nepřátel. Jak jest to za našich dnů? Na všecko jiné se pamatuje jen ne na Boha. Pročez vy nováčkové, kteří teprv z domu otcovského vycházíte, vezměte sobě za vzor svatého Theodora následující jeho víru a jeho bezúhonné mravy. Padnouti jest snadno, povstati však s velkou spojenou obtíží.

Utíkejte se tedy ku svatému Theodoru o pomoc volající:

„Bože, jenž jsi na svatém Theodoru dokázal, že ani na stáří ani na stav nehledíš alébrž na srdce čisté; dejž bychom i my vždy čisti se zachovali a jednou do říše tvé přijatu býti zasloužili. Amen.“

Číslice 5.

Má-li učitel na mysli delší přednášku, začíná hned s novou lekcí bez opakování předešlého, anebo si nechá to opakování až naposled; tak učiní dnes i váš věnovaný učitel, milí školáčkové. Neb dlouhou dnes máme a důležitou lekcí — číslici 5 se dobře naučiti: od toho naučení a uskutečnění jeho závisí naše spokojenost zde na zemi a naše budoucí blaženost na nebi.

Číslice 5 znamená — 5 smyslů našich, jejichžto nedovolné užívání přináší člověku mnoho zlého: nepokoj, nespokojenost, rozbroje, nestěsí, — dobré však užívání jen spasitelné má následky: pokoj a spokojenost a sv. mír a blaženost nebeskou už zde na zemi. Smyslové totiž naši podobají se dveřím, vratům, branám, sčrže které vssecko co vidíme, slyšíme, čicháme, chutnáme a cítíme, do srdce našeho vcházeti se snaží a — nezadrženo — též skutečně vchází. — Jeli to ale něco hříšného, co vesse, tož tedy hřích ten sčrže smysly naše jako sčrže dveře duchovní vesse: velmi potřebné nám tudíž bude učení, tyto dveře duchovní dobře osčrhati a uzavirati.

1. Že oči v skutku jsou dveře duše lidské, sčrže které mnohý hřích vchází do srdce lidského, zvláště pak hřích nečistoty, potvrzuje zkušenost světa i slovo Boží. Kdožkoliv se prohřešil proti čistotě, přiznati se musí, že ho vssetečnost očí k tomu swedla. Důkaz toho Dawid král a starci oni v příběhu o cudné Suzaně. Předmět lákavý, dráždivý, na který oko pohlíží, přivádí s sebou pokušení, pokušení ponouká k zalíbení a konečně ku svolení ke hříchu. Proto už Ewa, první matka, vssetečnosti očí připisovati musela hrozné ono pokušení, jemužto podlehla; proto i písmo sv. tak často a důtklivě napomíná k bedlivému osčrhání očí. „Neohlídej se na krásu ženskou a nepožádej ženy pro slícnost;“ (Sir. 25, 28.) „newzhlídej na pannu, abyš snad nepohoršil se na krásu její . . . odvrať tvář svou od ženy vystrojené a neohlídej se na krásu cizí; (neboť) pro krásu ženskou mnozí zahynuli, a obtud žádost jako oheň rozněcuje se“ (9, 5. 8. 9.) Proto prosil i král Dawid Boha na výsostech: „Dvrať oči mé, aby newiděly marnosti,“ (Ž. 118, 37.), kteroužto prosbu bychom častěji měli k nebesům zasílati, alespoň v čas pokušení a v příležitosti přítomné. Vssetečnost očí to nejsilnější pokušení zaviniti může a nejsmutnější pád.

(De Bellarmina.) Jaký tedy máme prostředek proti pokušením a pádům? Prostředek jest jistý a s pomoci Boží snadný, jen kdyby ho každý chtěl bedlivě užíwati. Sv. Augustin jej odporučuje v listu 109. obsahujícím pravidla pro osoby řeholní: „Badne-li oko tvé na něco nebezpečného, hled ať tam neutkvi!“ Neboť je se vyhnouti nemůžeme vssem vsřudy pohledům i na věci nebezpečné, jisto jest, sice bychom museli z tohoto světa swůdného vyjiti a na poušř se odebrati; ale zde se také nejedná o ty pohledy mimovolné, nýbrž jen o dobrowolné. Kdo si proto nauvykl nikdy dobrowolně na věci nebezpečné nebo osoby slícně nepohlížeti, nemusí se báti mimovolného pohledu, v němžto náhodou oko jeho něco nebezpečného spatřilo — onk oči i mysl snadno s pomoci Boží odvrať. Neboť dobře praví sv. Augustin, že nebezpečnství nezáleží tak v po-

hledu (jehož se často ubrániti nemůžeme) jako spíše v pohlížení (t. j. v částějším hledění se zalíbením.) Totéž nás učí příklad zbožného Joba říkajícího (31. 1.): „Učinil jsem smlouvu s očima svými, abych ani nemyslel o panně;“ nepraví, abych ani nepohlédl na pannu, nýbrž abych nemyslel o panně, t. j. nikdy nedeci tak pohlédnouti, abych se při tom zdržel v myšlenkách. A velmi krásnou udává tohoto předsevzetí příčinu, hodnou tak svatého muže: „neb jakou by částku (podíl) měl Bůh ve mně,“ jakoby chtěl říci: podíl můj a mé svědko jesti Bůh, mé nejvyšší dobré, nad Něhož nic vyššího se mysliti nedá; Bůh však miluje toliko spravedlivé a číslotné; nikdy bych tedy nepožíval lásky Boha nejvyššího svatého, kdybych nečistou láskou srdce své poskvrnil.

Sem též patří napomenutí Kristovo (Mat. 18, 9.), „Pažli tě oko tvé pohoršuje (t. j. příčinou jesti tvých částých poklesků), vylup je,“ (t. j. nepohlízej nikdy na nic nebezpečného, uživej oči svých, jakobys jich neměl; nauč se hned odvrátiti oči svých ode všeho škodlivého a tak kolem nebezpečných předmětů kráčet, jakobys byl slepý, bytby tě to i stálo násilí a namáhání: musí tak býti. Sice jinač nikdy nezvítězíš sám nad sebou.

2. Po očích jsou ušši lidské předmět bedlivého strážení; neboť podobně, jako zrak, přivádí též sluch mnohou příležitostí k pokusnění v srdce lidské: krása těla lidského a zpěv (hlas) svědných ochechulí (sírén) bývaly objatživa nejsilnějším pokusněním pro mnohého člověka. Avšak netoliko k nečistotě, i k tisícovým jiným hříchům svádí sluch vlastně naslouchání k řečím lidským živým neb svědným neb pomluvačným neb rouhavým atd. Žak ze všeho vidno, záleží vlastně svědko nebezpečnosti sluchu jen v řeči lidské, jen v tom, že ucho je ve spojení s jazykem lidským; neboť k ušším přicházejí slova, dobrá i zlá, jen pomocí jazyka lidského. Tento vlastně oud těla, malý sice a jaksi ukrutný za zdí, jakoby příroda sama každého hned od přirození přidržívati chtěla k bedlivému strážení jazyka a řeči; neboť nestřežený jazyk — příčina a původ nesčíslného zla na světě. Pročej dobře praví sv. Jakub (3, 2.): „Jestliže kdo v slovu netlesá, tenť jest muž dokonalý“ a opět (5, 6.): „Jazyk jest sice malý oud, avšak veliké věci provozuje; aj jak malý oheň a jak veliký les zapálí! i jazyk jest oheň veskeré nepravosti“ (může nesmírně mnoho zlého sobě i jiným i celému světu působiti.)

Troji věci nás zde vyučuje apostoľ Pánč. Za jedno, že jestli to vše velmi nesnadná, jazyka svého dobře na úzdě držeti, co že jen málo komu se podaří, jen dokonalým lidem. A potom že jazyk zlý velmi mnoho zlého působiti může nejinač než jako nepatrná jiskra, pažli se ihned neuhasi, veliký požár působuje. Zedintě totiž slovo neprozřeteluc může zlé podezřívání působiti proti jiným a takto nepřátelství, rozepře, hádky, sváry, vraždy a záhubu celých rodin. Jazykem se může člověk prohřesiti proti Bohu bližšímu a sobě samému proti Bohu proklínáním a rouháním proti, bližním u pomlouváním, na cti utrháním, nadáváním, sváděním k nečistotě a všeliké nepravosti, proti sobě samému chlubením se, lhaním, zapíráním atd.

Z nastává tudíž jednomu každému přísná povinnost, jak svého vlastního jazyka pojímati v úzdu, tak obzvláštně ušši svých proti škodlivým řečím bedlivě oštrihati: první se děje zapíráním se a ustavitnou pozorností na svědky řeči, na svědko, co přichází na jazyk náš; druhé paž warováním se zlých řeči, vyhýbáním se společnosti zlých jazyků, obě konečně vroucí k Bohu modlitbou a pamatováním na přítomnost Boha svědouceho a nejvyššího spravedlivého. Velmi dobře poslouží v obě záležitosti každobenní zpytování svědomí vzhledem na jazyk a na ušši (jakož také na oči, na pohledy): přísně sebe prošťoumati, přísně oučty si vyžádati od každého (pohledu) slova, ode všeho lid-

stých řeči poslechnuti; stala-li se v čem chyba a nepozornost, srdečně toho litovati, s pevným předsevzetím, budoucně se lépe míti na pozoru, by se podobná chyba nestala.

(Bellarmin.) Obzvláštně je čtvero řeči, proti kterým potřeba jest, všemožně se ozbrojiti a uší svých střežiti, aby sřrže ně jako sřrže vrata duševní nevloudily se až do samého srdce. a) První druh těchto nebezpečných řeči bývá proti víře svaté, jimžto člověk byt ne z nenávisli Boha a Bohu zasvěcených věcí neb osob, předce ale ze všfetečnosti naslouchá a snadno škodu trpí nenahraditelnou na duši své; neboť řeči takové odnímají srdci víru, jež jest základ vší spokojenosti vezdejší a blaženosti budoucí. Jsouť pak i mezi těmito řeči rouhamými nejnebezpečnější ty, jež proti Božímu řízení nebo proti nesmrtelnosti duše se vedou, an člověka svádějí netoliko k bloudění ve víře ale k úplné nemoře a všem nepravostem razí cestu. b) Druh jiný, neméně nebezpečný dělají řeči pomluvačné, ježto lásce k bližnímu zcela odporny jsouce od lidí všfetečných bohužel rádi se poslouchají. J tu bychom s největší bedlivostí měly bdíti, bychom nikdy ucha volného k nim nepřikládali a zásadou sv. Augustina se řídili, o němžto Posidius spisovatel vypravuje, že nad stolem svým hostům pozvaným (anž obyčejně při hostinách nejvíce se pomlouvá) dal zavěsiti tabuli s nápisem: „Kdožkoliv bližního pomlouvati se neostýchá, zde místa nebudeš míti.“ c) Třetí duch jsou řeči lichotivé. Lichocení se rádo poslouchá, avšak jen pýchu a nadutost srdce působí; pýcha však jesti základ všech hříchů a proto Bohu tak mnoho protivná. d) Čtvrtý konečně druh tvoří řeči oplzlé a hanebné písně neb i dvojnyslná jen slova. Nic není nebezpečnějšího, nic škodlivějšího nad takováto slova, a předce je lidí smyslní a chlipní rádi poslouchají, ale též jistou sobě přitahují zlázu a záhubu. Pročež obzvlášťe proti takovýmto řečím hleď se ozbrojiti a varovati všech společností, v nichžto se vedou, kdožkoliv chceš čistotným ostati a do společností svatých a andělů přičtenu býti v nebesích.

Vzájemné potěšení.

Nad bratříčkem pláče sestra malá,
Pláče tklivě, jak by neplakala?
Líčka jeho bledá, rtíčky studí,
Již den druhý, co jej marně budí.
„Neplač, dceruško má, nad bratříčkem,
Vždyť on umřev stal se andělíčkem.
Andělíčkem stal se v nebi sličným
A ctí Boha zpěvem ustavičným.“
Tak máš, ač jí svírá bolest dvojí,
Slovem víry těší dceru svoji.
A již dceruška ta, sestra malá,
Nelká více, proč by také lkala?

Proč by lkala nad bratříčkem milým?
Když se andílkem stal přespanilým?
Nepláče již dcerka ale chřadne,
Jak když poupě vedle růže vadne.
Pláče zase matka, co den mine,
Dceruška ach víc a více hyne.
„Neplač máti, vždyť já umru taky,
Za bratříčkem půjdu nad oblaky.“
Andělíčkem budu v nebi sličným
A ctí Boha zpěvem ustavičným.“
Tak zas matku těší dcera malá,
Smutná matka více neplakala.

(Museum.)

V pokušení.

(Ze života lidu amerického.)

Udeřila pátá hodina a za pošmourného dne únorového nastala tak velká tma, že unavené mladé dělnice v módním skladu paní Tournay (čti Turné) ustavičně k oknu postupovaly, by ještě těch posledních ač již slabých paprsků zacházejícího slunce použily. Dílna, světnice to úzká nezdravými výpary naplněná a jen nuzně potřebnými věcmi zaopatřená, byla takměř přeplněna bledými, chudobnými a k tomu všemu ještě špatně placenými švadlenami.

„O můj Bože!“ zvolala jedna holka, „tento řecký vzorek jest až tuze složitý! A má hlava mne nesmírně bolí! — Nemohu si to též nikterak vysvětliti, proč paní Wharton-ová tento šat nechává přecházeti, an jej sotva jednou na sobě měla. Bohaté paní mají předce příliš divné nápady.“

„Podej mi jej“ pravila její sousedka. „Chci jej dohotoviti, bys ty domů jíti a v postel se uložit mohla, neboť jinak bys se nám ještě opravdově rozstonala.“

„Avšak co se stane s tvou prací?“

„O, tu já ještě dohotovím; budu pracovati dvě hodiny mimo ustanovený čas, a všechno dokončím.“

Grace, tak se nazývala churavá švadlena, váhala na okamžik; vědělaf z vlastní zkušenosti, jak jest to unavující, jednu nebo dvě hodiny přes určitý čas při práci vytrvati, když hlava, záda, oči a prsty bolí. Že ale choroba se vzdávala, přijala návrh přítelkyně a pravila:

„Svědčí to velmi o tvé dobrotě a ochotnosti, Kačenko. S radostí se chci domů ubírat.“

Kačenka dala odcházející dobrý večer a počala z hedbávného šatu pít. Wharton-ové pestré límce odparovati.

Na jednu však pustila jehlu a z hluboka vzdýchla. Velká starost ji tížila: nájemné ze své skromné komůrky, které již po delší čas dluží, musí zaplatiti an jí pronájemnice hrozila, že ji ven vyhodí.

„Nemám čím bych platila,“ promluvila k sobě chudá holka, „ale ach, jak by to bylo hrozné v tomto počasí bez přístřeší museti po ulici blouditi — avšak co pak jest to?“ přerušila své trudné myšlénky, an při obrácení šatu kapsu omakávala. „Zajisté zapomněla paní Wharton-ová“ —. Kačenka vytáhla z kapsy pěkný krajkový šátek. Avšak ještě něco bylo při tom — bankovka.

Ve světnici se již hodně bylo setmělo. Kačenka se rozhlédla vůkol, zdali ji některá ze švadlen nepozoruje a — stalo se to v okamžiku, — byla bankovka již v kapse. Líco jen jen hořela a srdce tlouklo rychle a silně.

„Deset dolarův! příznivá náhoda mi je poslala,“ mumlala Kačenka pro sebe; na to, aby své svědomí ukonejšila, pravila: „Paní Wharton-ová peněz těch nebude ani postrádati, máť jich v hojnosti. Mi však, mi se nedostává domova — chleba — přístřeší!“

Takto planouc v tváři pracovala dále třesoucíma se rukama.

„Jak pak Kačenko, tak brzy jsi s prací hotova?“ pravila k ní jedna ze švadlen, an šat rychle svinuvše k ukončeným pracím jej ukládala. „Grace by zajisté úplně dvě hodiny byla potřebovala.“

Bylo již daleko do noci, když Kačenka posadivši si klobouk studenou, ledem a sněhem pokrytou ulicí ku svému se ubírala bytu. Úzká, studená a tmavá

komůrka byla jejím bytem. Rychle se vyslekla a lehla do lůžka. Svou večerní modlitbu nebyla s to vykonati toho večera. Byla to desítidolarová bankovka, kteráž mezi ní a Stvořitelem jejím místo zaujala? Deset dolarů! Od mnoha let neměla Kačenka na jednu tolik peněz pohromadě. Těch deset dolarů se jí zdálo býti pokladem nevýslovným. V noci častěj ještě polosně vyskočila domnívajíc se, že v její komůrce zloději se nacházejí, kteřížby jí poklad její odejmouti chtěli. Byla to dlouhá, nepokojná, zimničná noc. Když konečně ranní červánky oknem do její světnice zavítaly, vstala dívka, ačkoliv se cítila slabou a hlava jí bolela.

„Ne ne,“ vykřikla, „toho nesnesu. Raději chci ode dveří ke dveřím choditi a chléb svůj si vyžebati a na lavici před hostincem ležeti, nežli krádež ještě déle na svém svědomí nechati. Hned peníze nazpět zanesu a tuto noc ze své mysli vypudím, jako zlé sny z paměti vypouštíme.“

Šátkem se zamotavši spěchala do dílně.

Za dlouhou teprv chvíli otevřel sluha paní Tournay dvěře. „Mně se zdá, že dnes neobyčejně časně přicházíte,“ obořil se sluha na třesoucí se holku.

„Musím ještě jednu práci dohotovit, kterou jsem včerejšího dne ležet nechala“, byla její odpověď.

„Vždyť ale není ještě zatopeno,“ namítal sluha.

„O to se já již postarám“ pravila holka a běžela rychle okolo sluhy do dílně,

Šat paní Wharton-ovy ležel doposud na tom samém místě, na které jej byla položila; i vstrčila Kačenka rychle bankovku opět do kapsy k vyšívanému šátku. Na to vzdychla z hluboka; a bylo jí tak, jakoby velká tíže z prsou její byla spadla.

„Teď mohu opět volně dýchat,“ pravila. „Otče nebeský teď teprv pochopuji to, co jsem se každodenně modlívala: Neuveď nás v pokušení!“

Deset let bylo uplynulo a z chudé švadleny paní Tournay-ovy stala se vznešená paní St. George-ova (čti Žorž.) Kačenka udělala, jak se obyčejně říká, terno. Pan St. George vidě slícnu švadlenu jednou večer u své sestry tak k ní láskou zahořel, že ji za manželku pojal. Tímto způsobem dostalo se Kačence věrného chotě a s ním štěstí a bohatství. — — —

„Nemohu si to nikterak vysvětliti, kam asi se ty peníze poděly“ pravila paní St. Georgova u krbu se ohřívajíc. „Že jsem je dnes na svém stolku ležeti nechala, to vím jistě. A děti tam předce nepřišly a proto je nemohly zaházet.“

„Já vím kam se ty peníze poděly,“ pravil malý Harry (Jindřich) slícny hošík osmiletý. „Nebyly to dvě bankovky?“

„Ba že byly; avšak co víš o tom?“

„Já jsem viděl, jak Norah ve své světničce je pod svůj košíček byla strčila. An, jak víte velmi zvodavý jsem, čekal jsem, až Norah odešla. A tu jsem našel jednu pěti a druhou dvou dolarovou bankovku, obě složené.“

„Jsi na omylu mé dítě“ pravil pan St. George s důrazem, „Norah jest nejpoctivější osoba na světě.“

„Ovšemž“ odvětila jeho paní, „avšak bytby,“ pokračovala polodušeným, vážným hlasem dále „tou nejpoctivější osobou na této Boží zemi byla, předce v okamžení náhlého pokušení —“

Ustala ve své řeči, neboť Norah sama byla vkrčena do světnice držíc v ruce pestroperný smeták. Norah byla slícna holka Irčanka, 16 až 17 let stará s velkýma modrýma očima, rusými vlasy a růžovou tváří.

„Mně se zdálo, jakobyte byla zvonila, má paní, pravila oči své k zemi upírajíc a v tváři se rozohníc.

Paní St. George-ova upnula skoumavý svůj zrak na holku. Za chvíli však pravila: „Nikoliv Norah, to jsi nemyslila. Jdi jen do světnice dítek, já přijdu za tebou a řeknu ti co chci.“

Norah šla zpět. Ne však do světnice dítek, jak její paní byla rozkázala, nýbrž do své vlastní komůrky, při čemž se jí kolena tak třásla, že se musela častěji zábradlí držeti. Nebť byla Norah ve vedlejší světnici, kdež uklízela, všechno slyšela a proto se zvěděla, že krádež její, ta první, kterouž byla spáchala, jest vyjevena.

„Co nyní se mnou začne?“ tázal se jí její vnitřní hlas. „Zajisté že mne nechá spoutati a do žaláře vsaditi. O jak se bude můj strýc Patrik a má ubohá matka za mne muset stydět. Proč jsem jen ty peníze odcizila! Lépe by mi bylo bych mrtvá ve vzdálené otčině na starém hřbitově ležela pochovaná. Avšak ještě mi zbývá toto útočiště. Ve vlnách učiním životu svému konec. Ona mne nesmí zde najíti. Lépe rychlou smrtí ze světa sejíti než ustavičnou hanbou poškrvněnu býti. Já se — —

„Co zamýšlíš Norah?“ tázal se jí libý hlas.

„Paní St. George-ova!“ vykřikla holka.

Slíčná paní, jenž tiše do světničky byla vkročila, přitáhla k sobě ubohou strachem se třesoucí holku a pravila k ní hlasem mateřským: „Norah, tys hluboce klesla. Avšak není ještě pozdě, bys všechno napravila. A proto započni mé dítě od dnešního dne život nový.“

Norah vytáhla bankovky a podala je s usedavým pláčem své paní, řkouc: „Ano tak učiním; vždyť jste tak laskavá jako cherub nebeský. Již nechci vícekrát ničeho nepoctivého se dopustiti. Vždyť ani nevím, který pekelný duch mi tu myšlenku vnukl! Avšak,“ dodala smutně „Vy, má paní, budete nepochybně žádati, bych bez prodlení Váš dům opustila; Vy mne zaženete?“

„Nikoli Norah, na všechno chci zapomenouti a ty zůstaneš u mne — to se rozumí jestliže budeš sama chtít?“

Plačíc vrhla se své laskavé paní k nohoun a zvolala: „O má paní, kdybyste nebyla přišla v čas, stála bych teď již před soudnou stolicí božskou a má duše by byla — ztracena, ano na věky zavržena. Já bych si byla zoufala; neb se mi zdálo jakobych nemohla více žít, kdyby má matka a můj strýc Patrik slyšeti museli, já že zlodějkou se stala.“

Paní St. George-ova pozdvihla dívčinu hlavu, pohledla na ni laskavě a pravila: „Vstaň Norah. Všechno ti odpouštím; jen nezapomeň od této chvíle, nový lepší započítí život.“

Norah skropila ruku své paní horkými slzami a slíbila budoucně ve všem poslušnou býti.

Paní St. George-ova zůstala ještě dlouhou chvíli, když již služka ze světnice se byla odebrala ve svých myšlenkách ponořena. „Což jsem tak dobrá?“ tázala se sama sebe. „Vždyť se mi přece zdá, jakoby to teprv včera bylo bývalo, co se mi to samé přihodilo jako Norah. Jáť byla též zlodějkou a polepšila se. Měla bych k této ubohé děvě býti krutější, nežli laskavý Bůh ke mně byl?“

Tak tedy přineslo i trpké semeno pokušení a poklesku ovoce dobré. Paní St. George-ova se naučila žádným nezavrhovati, by též sama zavržena nebyla.

Facka v pravý čas.

V jednom z nejznamenitějších obchodných měst Severo-Německa žil kupec jménem Müller, jehožto v poslední době mladý slušně ošacený muž častokráte potkával a jej velmi zdvořile, ano takměř důvěrně pozdravoval. Pan Müller pozdrav sice rád odvětil nemohl však se upamatovati, zdaliž muže toho kdy dřívě byl viděl, domníval se, že jej mylně za někoho má, jemuž by snad podoben byl. Jednoho dne byl pan Müller ku svému příteli pozván a dostaviv se o určitý čas na venkovský statek, našel toho samého mladého muže, an u velkém zabránu hovorou s domácím pánem stinným stromořadím sem a tam se procházel. I blížil se k nim, co jej tito již u vzdálenosti spozorovali. Hostitel chtěl přítele představit; než mladší učinil rukou záporné znamení řka: „Není toho zapotřebí, my se známe již od mnoho let.“ „Já myslím že jste na omylu,“ namítnul pan Müller; „co se mne týče, já ovšem od Vás již po nějaký čas přátelským bývám poctěn pozdravem, avšak mimo to jste mi docela neznám.“ „A přede jest tomu tak, jak jsem pravil; já Vás znám již po dlouhý čas a mám z toho velké potěšení, že mi dnes příležitost poskytnuta, Vás zde dnešního dne viděti a své srdečné díky Vám výjeviti.“

„Vaše řeč jest mi hádankou; nebo jak jsem mohl Vás k díkům si zavázati, anž Vás ani neznám.“ Jest tomu ovšem již dávno, co věc ta se byla přihodila; avšak jestli zde se posadivše několik okamžiků mi naslouchati budete, domnívám se, že snad opět upomínka na mne ve Vaší se obnoví paměti. Jest tomu již sedmnácte let, co já hoch devítiletý na své cestě do školy o tom přemýšlel, jak by mi to lahodilo, kdybych ku chlebu, ježž mi matka na snídani dala, též nějaké jablko měl; moji soudruhové jídávali často velmi krásná jablka; já však málo kdy ovoce dostal. Touto myšlenkou se obíraje přišel jsem na tržiště, kterým mně cesta vedla; zde stálo mnoho košů plných těch nejvybranějších druhů ovocných, ježž na mne se srdečně usmívaly. Pohlížeje na ně zůstal jsem mimovolně státi. Ovocnářka byla ku svému zboží zády obrácena se sousedkou rozmlouvajíc. Tu se mi uamanula myšlenka: Ona to nebude ani pozorovat, když jedno uzmeš jablko; zůstaneť jí ještě velké množství. Pomyšleno, vykonáno. Pomaloučku vztáhnuv ruku chtěl jsem s tou největší opatrností svou kořist do kapsy uschovati, an jsem na jednou takovou notnou dostal facku, že strachem jablko na zem jsem pustil. „Hochu“, pravil zároveň přísný hlas, „jak zní sedmé přikázání? Nu já doufám, že jest to po prvnikeráte, co svou ruku po cizím jsi vztáhnul majetku; nechať je to též i poslednikráte.“ — Ja cítil že hanbou celý hořím a odvážil se sotva očí svých otevřiti; nic méně však tahy onoho muže utkvěly v mé paměti tak jako událost ta sama. — Z počátku jsem byl ve škole velmi roztržitý; ustavičně zaznívala v mých uších slova, ježž jsem byl slyšel; srdce mé bylo tak přeplněno, že bych si byl rád pláčem ulehčil; ponejvíce ale zadržely se myšlénky mé u konce oněch slov: „Nechať je to též i poslednikráte!“ a já si pevně předsevzal: „Ano, má to býti zajisté po první a naposledy avšak po dlouhý ještě čas, když jsme katechismus odříkávali a učitel se tázal: „Jak zní sedmé přikázání?“ uváděl mi hlasitý srdce mého tlukot ono jitro na pamět. Po několika letech ze školy vystoupiv odebral jsem se do obchodnického závodu přítele otce mého v Bremenu; a odtamtud jsem se později přeplavil do jižní Ameriky. Nebudete se tomu diviti, když řeknu, že pokušení, jiné ošiditi a tak ruky své k cizímu vztáhnouti majetku nezřídka mladému se naskytují kupci; i mne neminuly tytéž pokoušky, jakmile ale která přišla, zdálo se mi, jako bych na novo onu cítil facku a slova: „Nechať je to též poslednikráte,“

byla mi nápomocna, přemoci všechna taková pokušení. Před pěti měsíci přišel jsem opět do svého rodného města a onomu pánu srdečné povinován díky mohu vyznati, že na mém neopatrném jmění, jež jsem s sebou přivezl, zajisté ani jednoho cizího neb nespravedlivého nelpí haléře.“

Mladík ustal na několik okamžiků od svého vypravování, nebt jím byl vidně hluboce dojat; na to ale uchopiv ruku pana Müllera pravil: „Dovolíte mi nyní ruku tuto, kteráž tak velké mi prokázala dobrodiní, vděčně tisknouti?“

„A dovolte mi“, odvětil pan Müller s okem zaroseným jej k sobě tábna, „muže toho z celého milovati srdce, jenž jest schopen takové vděčnosti a jenž ve svém pozdějším věku tak věrně splnil, co ve svém dětství byl přislíbil.“ (Kath. Bl.)

Růženec doktora Recamier-a.

Recamier byl věhlasným učitelem lékařství na vyšších školách Pařížských, lékařem mocných a vznešených pánů, knížat ano i králů. Pověst o něm roznesla se po celé Evropě. Z jeho života vypravuje doktor Jules Masse mezi jiným i následující událost:

Oddav se studium lékařství přál jsem sobě žádoucně věhlasnému onomu učiteli představenu býti. Mezi jeho přátely počítal se hrabě Malet, bývalý vyšší důstojník jízdecka, muž slavného jmena a příjemného způsobu, který v pozdějších letech do stavu kněžského vstoupiv s nejhlubší zbožností způsobu ve vyšších panující kruzích a půvabnost spojoval.

Můj otec, rovněž tak starý vojín, byl s hrabětem Maletem tak spřátelen, že den co den v tu samu dobu jednu až dvě hodiny u něho strávil. Denní tyto schůzky děly se s jakousi vojenskou zevrubností, a zdály se oboum býti nutny ano povinny. Jednoho dne mi ponavrl, bych jej sprovázel, řka:

„Pan abbé stůna; jest tedy pravdě velmi podobno, že pan Recamier jej navštíví, při kteréž příležitosti jej seznati můžeš.“ Šli jsme tedy spolu; avšak vstoupiv do příbytku ctihodného kněze zuamenal jsem mocný tlukot srdce svého zároveň ale i své nemotorné si počínání. Tak velká byla má bojácnost. Recamier zde doposud ještě nebyl. Měl jsem tedy čas se vzpamatovati a s klidností na jeho příchod se připravit. Nad to byl ctihodný ten kněz velmi dobrý, vlídný a dobromyslný. Postava jeho prozrazovala vojína a chod jeho vznešeného pána, vzhled jeho však byl tak vlídný a řeč jeho tak lahodná, že ve čtvrt hodině jsem u něho úplně zdomácněl.

Na jednou se otevřely dvěře a komorník ohlásil pana doktora Recamier-a. Uslyšev jméno to, domníval jsem se, že mne někdo pěstí v prsa udeřil; před očima se mi dělaly mžiky. Doktor vstoupiv rychle spěchal s lásky plnou horlivostí k domácnímu pánu. Na to odvětil slušně na náš pozdrav, jakýmž jsme jej ze zdvořilosti byli poctili. Započala rozmluva, kteréž já, jak se samo sebou rozumí, se nezúčastnil. Jakkoliv se mi jindy Recamier zdál býti přísným, tak se mi nyní dobrým a laskavým býti objevil.

Recamier povstav chtěl se již poroučeti, an tu na něco se upomenuv klobouk na stůl položil, hůl do kouta postavil a rukou do kapsy zajel. „Brzy bych byl něco důležitého zapomenul. Stala se mi nějaká nehoda, pane abbé.“

„Jaká pak?“ otázal se kněz.

„Nehoda, kterou jen Vy můžete napravit. Jedná se zde o nějakou správu o kterouž Vás prosím.“ To praviv vytáhnul vöhlasný učitel ruku z kapsy a ukázal roztržený růženec.

Přiznávám se, že jsem tím byl úplně zaražen; rovněž i můj otec. S nelčenou dobrosrdečností a prostomyslností pravil učitel:

„Modlívám se růženec. Jsem-li znepokojen nad některým nemocným, aneb jsem-li se svými prostředky již u konce, tu obracím se k tomu, jenž všechno vyléčiti může. Jen že při tom diplomaticky jednám. Beru totiž blahoslavenou Pannu za prostředkyni, jedu-li ku nemocnému, a modlím se k ní jeden neb dva desátky na svém růženci. Nic snadnější toho. Sedím docela tiše ve svém vozíku, spustím ruku do kapsy a pak — započnu svou rozmluvu. Růženec jest mým tlumočníkem. Jelikož k němu přecasto své útočiště беру, roztrhl se a proto prosím velebného pána by jej spravil.“ —

Hrabě Malet vzav roztržený růženec přislíbil jej co nejdříve spraviti, načež se pan Recamier odporučil. Já však nabyt před učitelem ještě větší úcty.

Blahé účinky B. Srdce Páně.

(Uzdravení.) Do „Sendbote“ byl následující list zaslán: Z. K. . . 26. října: „Račte, vel. pane, býti mi nápomocen, vyplniti slib, jaký jsem učinil, povzbuzen jsa k tomu čtením blahých účinků B. S. P. ve Vaším časopisu. Stával jsem se co den slabším, při náramném kašli a nesnesitelných prsních bolestech vyhazoval jsem krev. Docela zeslaben stal jsem se ku každé práci neschopným. Největší trápení ale působila mi bolest rodičů, jakou nad mým nebezpečným stavem na jevo dávali. V této nouzi hledal jsem útěchy v Božském Srdci Pána Ježíše. I umínil jsem si devítidenní pobožnost k B. Srdci vykonati, a spolu jsem přislíbil, pakli se uzdravím milost tuto Vaším časopisem světu oznámiti. I počal jsem se tedy modliti, již třetího dne cítil jsem patrnou úlevu a dříve než 9 dní uplynulo, byly bolesti, kašel a slabota tytam; mír a spokojenost uhostily se opět v otcovském domě. Všechno jest nyní dobře. Proto tisíceré díky Božskému Srdci za tuto milost! a všem věrným ctitelům B. Srdce pravím, že toto Srdce jest nejjistějším útočištěm ve všech trápeních našich atd.

(Duševní pomoc.) Dne 31. srpna byl jsem povolán, píše jistý kněz, k těžce nemocné osobě, bych jí svatými svátostmi zaopatřil. Bohužel našel jsem osobu tu ve stavu velice smutném; vodnatelnost v nejvyšším stupni zbavila ji docela slechu. I prosil jsem o pomoc Božské Srdce Pána Ježíše a sloužil jsem též na ten úmysl následujícího dne mši svatou spolu přislíbiv, pakli budu vyslyšen, to veřejně oznámiti. A ejhle! milostné Srdce, které se nenadarmo „trůnem milosrdenství“ nazývá, smilovalo se. Ještě 1. září mohla se nemocná osoba zpovídati a druhého dne nejsvětější Svátost přijmouti. Ačkoliv osoba ta v náboženství katolickém nebyla velice dobře vyvíčená, anaž krátce před tím v jiné nebezpečné nemoci víru katolickou přijala, přede nejsvětější Svátostí s takovou dětinnou vírou, s takovou zbožností přijala, že milost B. Srdce zde patrně se ukázala. Proto vyzývám všechny ctitele B. Srdce, by semnou zvolali: „Čest a sláva budiž za tu milost B. Srdci P. J.“

(Nábožné dítě.) S. v Tirolsku 2. listopadu. Slavíme dnešního dne památku všech věrných dušiček. Dříve však, než tyto řádky počnu psáti, budiž mi dovoleno, jeden hrob našeho hřbitova věncem okrášliti. Hrob ten kryje tělesné pozůstatky jedné z nejhorlivějších ctitelkyň B. Srdce. Již v útlém mládí v bázni a lásce Boží vychovaná, byla Maria Aloisia radostí svých učitelkyň, které ji pro její obzvláštní duševní vlohy a neunavnou pilnost, jakož i pro její zbožnost a horlivost v modlitbě velice milovaly. Když školu přestala navštěvovat, tu zbožnost a horlivost v modlitbě ještě více vzrostla; nejbláženější chvíle byly jí ty, které ve chrámě trávila. Velice se mohl poučit ten, kdo ji po celé hodiny co anděla na kolenou v modlitbě pobříženou viděl klečeti a každou neděli a každý svátek nejsv. Svátost přijímati. Nic jí nebylo milejšího jako, když mohla o Bohu a duševních věcech rozprávěti a kdo ji lépe pozoroval, musil vyznat, že si Bůh zajisté tuto mladičkou duši pro sebe vyvolil. S horlivostí k modlitbě spojovala lásku horoucí k sebe mrtvení. Z té příčiny volila si v otcovském domě ty nejnižší práce, vůbec každé příležitosti užila, kde si mohla nějakých zásluh pro nebe vydobyti. Náchylnost k marnivosti, jaká obyčejně dívky v tom stáří opanuje, nenalezla u ní žádného místa, docela ji přemohla a stálo to domácích mnoho přimlouvání, ji ale mnoho slzí, měla-li obléci nejkrásnější šat. Svědomitě až úskostně zachovávala střídmost v jídle a pítí.

Kdežto tak duše její na cnosti a zásluhy co den byla bohatší, tělo sláblo a počalo již podléhati, a to tím více, an Bohu se zalíbilo, svou nevěstu nemocí navštívit a ji tedy též do školy kříže uvést. Sotva Maria Aloisia nastoupila svůj 15. rok, počala postonávat, stav její se co den horšil. Domácí užívali sice všech možných prostředků, chtějíce Marii zachránit, ale vše bylo marné. Tu nastal poslední týden červencový. Až dosud chodívalo dobré toto dítě, arcifže bídne, do chrámu Páně, nechťie mši sv. zameškati. Mezi tím se vždy více a více ztrácela, ačkoliv lékař způsob její nemoci nemohl vyzpytovat. Konečně požádala sama, by byla svátostmi umírajících zaopatřena.

Jen tři dni to trvalo, kde nemohla lůžko opustiti. Kdo ji navštívil, neodešel bez pohnutí, neboť ona sama více útěchy udělovala, nežli od navštěvujících obdržela. S Bohem spojena jsouc vyzývala všechny, by s ní milému Spasiteli děkovali, že ji za hodnou uznal, Jemu život svůj obětovati. Mluvil-li kdo o jejím uzdravení, tu se zarmoutila, domnívaje se, že by tím se cíle své tužby vzdálila. Slíbila všem že se bude za ně u Boha přimlouvati, obzvláště za otce, kterého k vykonávání milosrdných skutků povzbuzovala vybízíc jej, by tamější kat. spolek tovaryšský podporoval. V neděli dne 31. července o 3. hodině ráno usnula v Pánu ozdobena jsouc věncem nevinnosti a pokání, ctnostmi to sv. Aloisia, kteréhož co svého patrona obzvláště ctíla a následovala. Účinek jejího orodování před trůnem Nejvyššího poznáváme v nápadné oddanosti, s jakou otec její ztrátu, tohoto jediného a milovaného dítěte svého snáší. Účastenství při pohřbu bylo veliké a zajisté mnohý, kdo toto dítě B. Srdce znal, přál by si, by též jednou tak nevinně, tak radostně a oddaně, s takovou touhou po nebi tento svět opustil.

Bratrstvo věč. uctění nejsv. Svátosti pod ochranou sv. Benedikta, v Lambachu čítalo koncem roku 1870 nových údů 3327, tak že počet ctitelů nejsvětější Svátosti vzrostl na 29957! Arcif přešlo z těchto 268 údů na věčnost a doporučují se modlitbám našim. Velepotěšné jest to, že právě nyní, kdy církve sv. i státy světské nejvíce potřebují pomoci od Boha, která se modlitbou vroucí nejspíše dosahuje, i počet upřímných modlitelů roste. Kdo se Boha nespustí, toho Bůh neopustí.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Květen 1871.

Číslo 5.

Rozmluva s chudými.

1. Píšu to na Veliký Pátek. Každý dobrý křesťan pozoruje dnes Spasitele svého, jak visí na kříži. Často slyšel jsem již od žebráka: Nikdo na světě není tak bídným jako já. „Však“, odpovídám mu dnes, „viz Spasitele svého na kříži, zdaž nebyl tebe daleko bídnějším? Za jasného dne a před celým světem, nemá kusa hadru, jímž přikryl by nahotu svou; v nejkrutší žízni, kterou dostane každý, jenž mnoho krve ztratil, nedali mu ani krapet vody, ač volal: „Žízním!“ V úzkosti smrti neměl ani píď půdy, na kterou by podepřel klesající hlavu svou. — A v této bídě největší byl ještě svázán na rukou a nohou, ne provazem nebo řetězem, ale hřeby proraženými, a z ran tekla krev a místa zdravého na něm nebylo od vrchu hlavy až k nohám. A v této bídě své neslyšel a neviděl leč lidské pohrdání, potupu a zlořečení. Ba i útěcha vnitřní mu scházela: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!“ Nuž rozvažuj, zda-li přece na tom lépe nejsi než tvůj Spasitel? Nemáš, čím by jsi přikryl svou nahotu? Nemáš ani tolik potravy, by jsi mohl zachovati život svůj? Nemáš lůžko, na které by jsi se uložil? Jsi také tak bolavý a nemocný, jako Ukřižovaný? A jsi tak proklínán jako on?

2. Ale ty pravíš snad: Třeba že nejsem tak ukrutně mučen jako Spasitel na kříži, však proto dost špatně se mám. On trpěl chudobu svou proto, by jí zadosť učinil za hříchy světa; co má prospěti ale má chudoba, toho nenahlížím, jen tolik vím, že mi život ztrpčuje. A jiným předce lépe se daří.

Mělby's pravdu, kdybys musel býti vždy na této zemi, a kdyby to bylo také tak na věčnosti. Ale po tomto krátkém nastane život nekonečně dlouhý, věčný. A na onom světě to bývá u mnohých právě naopak než zde. Bohatec sedí v pekle a chudý Lazar jest blažen v nebi až po dnes a bude na věky. Když po tomto životě chudém přijdeš do nebe, zda-lis zle pochodil? Zločinci, kterého druhý den na smrt vedou a pověšují, den před tím vystrojí dobrou hostinu; předkládají mu dobrá jídla, víno a kávu. Chceš si to změnit s ním a s jeho jídlem? Chceš býti na jeho místě? Zajisté ne; tu jest ti černý chléb, zemčata a voda milejší než ona hostina, po které následuje ukrutná smrt. Hle takovou hostinou jest život onoho bohatce a mnohých jiných lidí bohatých; po ní pak následuje zlá smrt a věčné zahynutí. Život jejich jest krátká masopustní noc; smrt jest škaredou, popeleční středou, a potom přijde věčný půst a pokání. Snášís-li ty naproti tomu s křesťanskou trpělivostí nějaký ten čas svou chudobu, jest život tvůj pozemský velikým pátkem a po smrti přijdou tvé velikonoce s věčně slavným alleluja! Proto pravil také sv. Pavel, že pomíjející a nesitelné utrpení naše přináší nám věčný nadbytek slávy.

3. Ale ty mi můžeš dále říci: Všichni lidi bohatí neb aspoň zámožní předce do pekla se nedostanou. A tu bych byl předce raději, abych nebyl chudým; vždyť i bez chudoby bych mohl žít po křesťansku. — Na to ti odpovídám: Chudí musíme vlastně býti všichni, chceme-li se dostat do nebe. I majetný musí aspoň vnitř, nebo jak písmo sv. praví, duchem chudý býti; srdce jeho nesmí lpěti na zlatě a stříbře, aniž se po tom tázati. Naproti tomu však chudás, jenž vši mocí shání se po statku, není duchem chudý, a nemůže doufati ono blahoslavenství, které Bůh slíbil chudým duchem. To však již patří tak k pořádku Božímu na tomto světě, že všude a vždy byli zde lidi bohatí a chudí, tak dobře jako lidi obojího pohlaví. Jakož by nerozumné bylo, aby žena proto bručela, že ženou jest a ne mužem, rovněž bláznivé by bylo, bys huboval proto, že tě Bůh postavil mezi chudé a ne bohaté. On jest pánem a jemu přísluší právo učiniti s každým dle vůle své. Ty to nezjinačíš, ty již jednou jsi chudým. Ale jiný zde rozdíl veliký, svoluješ-li či se protivíš. Jsi-li s tím spokojen, že jsi chudým, a nechceš-li bohatým ani býti, protože to tak Bůh míti chce; pak chudoba tvá velikou má před ním zásluhu, jest to pravý řebřík do nebe. Jsi-li však s tím nespokojen a jiným závidíš, pak předce chudým zůstáváš, jen že ti chudoba tvá nic nespomáhá, tlačí tě více než dobrého křesťana a může tě konečně zatlačiti až dolů do pekla, jmenovitě chceš-li si pomoci podvodem, mamem a krádeží.

4. Nyní však chci ti ukázati jaké ceny má do sebe chudoba, zrovna jakoby v ní byla nějaká perla ukryta. Věc se má takto: My lidi jsme proto stvořeni a proto jsme na svět přišli, bychom Boha poznali, milovali a chválili, bychom zde vůli jeho plnili a potom v nebi věčné blaženosti dosáhli. Kdo však Boha nemiluje a mu neslouží, kdo v hříších žije a umírá, ten bude na věky zatracen. Mí lidi však již od Adama jsme nakloněni více ku zlému než dobrému, svět a jeho lákadla svádějí větší počet lidí od Boha a tudíž také od nebe. Tím však stává se chudoba pro veliký počet lidí spásonosnější než bohatství. Chudý, jemuž svět málo dobrého a málo radostí podává, jest také méně sváděn, aby srdcem svým přilnul k pozemskému a na Boha zapomněl. To spatřiti lze všude. Již na počátku křesťanství ujalo se toto mezi židy a pohany více u chudých, než u bohatých a vysoce postavených. Kdo z nich teď na tom lépe? — Lidé zednáři (svobodní zedníci), kteří pro své zhoubné zásady jsou z církve vyloučeni, jsou vesměs lidé, kteří dobře jedí a pijí a dobrý život vedou; člověka chudého mezi sebe nepřijmou. — Před mými okny stojí kříž. Většina lidí prostých projevují svou víru a úctu tím, že jdouce okolo pozdraví obraz svého Spasitele; ti kteří Spasiteli žádnou čest neprokazují a jdou kolem jako židi, jsou skoro vesměs páni. A tak můžem skoro všude viděti, že lidé majetní světem se nasycují, neberouce zřetele na Boha a na věčnost; a že náboženství více se daří u lidí nízkých a chudých, jako i viný kmen nejlepší víno dává v půdě hubené a vyschlé; v hromadě mrvy ale plodí jen bujné, plané listy. Ba jděme za těmi lidmi až na místo, kde všichni stejný osud máme, totiž do hrobu, kde zpráchníví. Však na hrobech to není všude stejné; někde jsou krásné náhrobky a pěkné kameny, jinde viděti jen jednoduchý dřevěný kříž. A kdyby jsi měl sobě voliti, chceš-li podílu bráti s duší, jejíž tělo leží pod drahým náhrobkem, nebo s duší, jejíž tělo leží pod prostým černým křížem — trvám, že bez dlouhého rozmýšlení bys volil na onom světě býti s duší toho, jenž v životě svém činil pokání chudoby a v chudobě umřel. A proto mnohý chudý řekl mi již, když v nemoci jsem mu počal mluvit o smrti: Na tom mi tak mnoho nezáleží; neboť mám méně co ztratiti a méně se co báti.

5. Co však chudoba platí, neví dojistá nikdo líp než ten, jenž má všechnu moc na nebi a na zemi, a jenž každému jeho místo určuje, napřed na zemi, konečně v nebi nebo v pekle. On sám, náš Spasitel totiž Pán Ježíš Kristus, schudobu si zvolil; v chlévě se narodil a položen jest v jesle; kde jest chudšího dítěte? Nejdříve matku a pěstouna, potom apoštoly a učedníky vybral si z lidí chudých; jediný z nich, jenž bohatým byl, Matouš, opustil hned peníze své, jakmile zavolal ho Pán, aby ho následoval, — a když jeden bohatý mládenec, jenž dosud živ byl spravedlivě, se tázal, co by činiti měl; odpověděl mu Spasitel, aby prodal vše a rozdal chudým a jeho následoval. Bohatý jinoch ale podržeti chtěl raději jmění své; při té příležitosti řekl Pán, že snadněji projde velbloud skrze ucho u jehly než vejde bohatý, jehož srdce lpí na věcech pozemských, do království nebeského. — Naproti tomu uznali mnozí bohatí, i sama knížata, užitek, jaký plyne z chudoby pro spásu duše, a dobrovolně všeho se odřekli, vyvolivše si chudobu. Sv. Alžběta byla dcera královská a předce později volila býti tak chudou, že měla oděv záplatovaný a jedla špatnou zeleninu. Jsou mnozí řádové duchovní, v kterých za celý boží rok nejí se maso a nepije se káva; ba u trapistů nepožívají ani jídel vaječných a nesnídají. Sv. Karel Boromejský byl kardinálem a arcibiskupem, a předce spokojil se v poledne suchým chlebem a vodou; mnozí svatí za den jen jednou jedli, a to ještě jídla nejsprostší. Chtěli býti chudými na zemi, by se stali bohatí v nebi. A těm, kteří od dětinství v hojnosti všeho vyrostli, jest tížeji všeho postrádati, než člověku docela chudému, který v chudobě vyrostl. Proto budiž spokojen s osudem svým, když sám Bůh za tebe chudým býti volil, a pomysli si: tak jest to nejlépe pro mé spasení.

6. Jsou pak též chudí, kteří praví: Co se mne týče, spokojil bych se již nějak s chudobou svou, kdybych svobodným byl; ale musím se starati o děti, a to právě jest ta bída. — Není to tak zlé, jak si myslíš. Což lépe jest, aby děti navykly si na dobré jídlo a pití, rozmařilosti a rozmazlenosti, anebo když málem zavděk musejí vzíti? — Jen pozoruj tak někdy tu vyfintěnou dceru úředníkovu a chudé děvče vesnické; není vše zlato, co se třpítí. Dcera ona působí rodičům svým více starosti a strachu, než chudému člověku všecky dcery. Kdyby tyto i ničeho nedostaly, mohou pracovati a sloužiti, a takto poctivě a užitečně chléb sobě vydělávati. Co ale si má počítí dcera panská, jestli se nevdá a nemá-li hodné jmění? Neumí nic, leč se strojití a trochu snad francouzsky švitořiti neb na klavír drnkati; vede se takové po smrti otcově a když plat přestal, jako onomu nespravedlivému správci v evandéliu: kopati neumím a žbrati se stydím; — co si počnu? — Má-li však takový pán syny, obyčejně myslí, že by to hanba byla, aby je nedal na studie. Často však předce nikam to nepřivedou, protože nemají schopností, anebo darebačili, a peníze na ně jsou vyhozeny.

Ale lidé bohatí, myslíš si snad, mohou též hodně dobrého dělati; našinec však sotva se užíví. — S tím dobře děláním bohatých není to tak velké; udělují-li však předce někteří ze svého nadbytku něco, krejcar, kterýž ty dáváš ze své chudoby, jest Bohu milejší nad zlato, a větší u něho má cenu než zlatky a dvacitníky boháčů. Sám Spasitel to řekl, že vdovin groš více platil než veliké dary bohatých. Ostatně stará toho zkušenost, že lidé služební a chudí raději jiným přispějí než mnohé panstvo. Tito spotřebují mnoho peněz pro sebe a na parádu, a méně vědí, jak bída a nouze tlačí.

A kdyby's byl i tak chudým, že bys neměl ani šestáčku na sůl, ba kdyby's ležel nemocen buď doma na slamníku nebo v nemocnici, předce dosti bohatým jsi, by's

udělil vzácnou almužnu. Jakou? Modlitbu za jiné; Bůh zvláště rád slyší modlitbu chudých, jak psáno stojí v žalmích, a co vůbec trpíš, též za jiné obětovati můžeš, poněvadž jsi údem Kristovým a obcováním svatých i jiným to může prospěti.

7. To ale bolí, myslíš si dále, že našincem všude pohrdají; i ten pes štěká spíše na chudého než na pána. Nás skoro nikdo nepozdraví, ba na pozdravení naše sotva odpoví. — Odpovím ti příkladem. Pozoruj se mnou dvě děti. Jedno jest z bohaté rodiny městské, druhé patří zcela chudým lidem, kteří právě — jsou vánoce — mají největší bídu a nouzi; nemají ani peněz na dříví a nájem. Panské dítě dostalo stromek vánoční a na něm plno cukroví a svíček, plno nových šatů a hraček a škatul. Hlava se mu točí kolem z těch mnohých krásných věcí, a nemůže se ani dosti vynadívati a ukazuje a ochutnává cukrovinky, vypravuje jiným a chlubí se, že žádné dítě tolik a tak hezkých věcí nedostalo, jako ono. — Vezmou-li ho také do kostela, nevím; a kdyby ho i vzali, bude se tam paráditi se svým novým šatem a na chudého Ježíška ani nepomyslí, z něho se nepotěší. Dítě chudé nedostalo ničeho, doma nestojí žádný stromek, a chteli viděti hodně světla, v chudé světnici jich není — musí na jitřní. Já viděl jednou takového chudého chlapce, jehož spolu vzala matka z vesnice na jitřní časné ráno, kdy děti panské ještě několik hodin spějí. Chudák, sotva měl na sobě pořádného šatu, a na dárky vánoční ani pomyslení. O jak tu stál zbožně a tiše v ránu mrazivém, a Jesulátku tak spřízněn a blízek svou chudobou a pokorou! Řekni mi, které dítě jest milejší Bohu i tobě samému, ono panské se svými bohatými dary a měkou postelí, v níž leží až jest den a káva na stole — aneb ten chudý chlapec, kterýž ničeho nedostal, a jenž vedle své chudé matky v noci klečí při jitřní a se modlí a jest spokojen?

A jako se to má s dětmi, tak jest to i s velikými. Bůh řídí a spravuje vše, všude přiblíží a vše zúčtuje pro věčnost. Bůh sedí co neviditelný, tichý host, jenž ničeho nejí, u stolu boháče, na němž jest kolikeré maso a vůbec vše, co drahé jest, a sedí u stolu chudého, na němž mísa špatné polévky a bramborů. Bohatý při svém nadbytku pravidelně se nemodlí před jídlem; chudý, než pojí něčeho ze své mísy, obyčejně se pomodlí.

Bůh v tak mnohém domě vznešeném nevidí než žádost těla, žádost očí a pýchu života; po stěnách vysejí rozličné obrazy, které však na náboženství se nevztahují, ač stály hromadu peněz. Ve světnici chudého jest vše sprosté a sotva že tam jest potřebné; ale předece jest tu krucifix a obraz Bohorodičky na znamení, že tu bydlejí křesťané. — Kde pak asi Bohu líp se to líbí, v takového chudé světnici, nebo v pokojích boháčových, kde od náboženství není niccho vidět ani slyšet? Chudoba krásnou jest před Bohem, a tím se můžeš vždy těšiti, když lidé světa tebou opovrhují, že Bůh chudého si zvláště váží.

8. Ač tedy při chudobě člověk v tomto životě tak prospívá, jmenovitě v ctnostech pokory a trpělivosti; předece, jako každý stav na světě, má též svých zvláštních pokušení. Dábel použil právě nedostatku a hladu Spasitelova k pokušení, aby z kamení chleba udělal, t. j. aby učinil div k vlastnímu prospěchu. Podobně používá dábel podnes chudoby, aby mnohé ke hříchu sváděl, by sobě v chudobě pomáhali. Pokušení, do kterých mnozí chudí upadají, jsou: krádež nebo podvod, práce nedělní, nebezpečná služba, dáti se svěsti sliby a dary k smrtelnému hříchu, nespokojenost a reptání proti Bohu, zášť, chuť k revoltám (vzpourám), děti na žebrotu posýlati a kořalku píti a m. j. Rozvaž: takovými věcmi své postavení jen zhoršuješ,

a jako Esau za čochovici prodáváš dědictví své, nebe. Potom vede se ti zde na zemi jako chudému Lazaru a na věčnosti jako bohatci.

Zvláště toto si rozvaž: Bůh tě povolal do přísné řehole, do řehole chudoby, do které patřil sám Spasitel i se svou matkou a s apoštoly. V řeholi této můžeš snadněji zachrániti duši svou než v jiném stavu, když uvnitř k tomu svoluješ, a nic proti tomu nemáš, že jsi chudým, poněvadž ti to tak Bůh usoudil. Ale ve všech řeholích by byl půst a odříkání se život smutný, kdyby při tom něco nebylo, co vše činí snadným a sladkým a na zlato mění, totiž nábožnost. Modli se hodně, navštěvuj rád svého Spasitele v kostele, přijímej často sv. svátosti, poslouvej pilně slovo Boží, a čítej v neděli v nějaké knize křesťanské. Uhlídáš, že tímto způsobem budeš spokojen již v tomto životě, ba snad šťasten, že by's nechtěl měniti ani s boháčem. Co však daleko víc platí, jest, když takto chudě a spolu křesťansky žíti budeš až do smrti, že i tobě vyplní Ježíš Kristus zaslíbení své: *Bla hoslavení chudí, nebo jejich jest království nebeské* *).

Vojenské cvičiště.

Neviděl jsi ještě nikdy vojíny na cvičišti, v „exercérně?“ Oh toť podívání na ně nejen zajímavé, tak že mnohý divák celé hodiny jejich cvičením se baviti dovede — ale i poučné. Jak si musí každý přivstati, žádný se nesmí zdráhati, nesmí leniti ani se opozditi; celé hodiny, ba celé dopoledne i odpoledne se cvičí, až se jim pot s čela roní, ano chudáci na celém těle se potí; nesmějí si vojínové stesknouti neb naříkati, nesmějí si dát omrzeti vojenské své cvičení . . . jeden vedle druhého, s druhým, jedno oddělení přes druhé, tito běhají, oni střílejí, ten zde troubí, onen bubnuje —, jedenkaždý jen se svým úkolem se zaměstnává, jakoby zcela sám byl na cvičišti, nesmí se ohlížeti po jiných, nedbá, kdo jde kolem, neví jak dlouho již na čase, nevidí takřka nic jiného, nežli úkol svůj vojenský, cvičení přítomné, jež si má dnes přivlastniti.

Takové cvičiště, taková „exercérna“ jesti v jistém smyslu celý tento svět — a my lidé se musíme podobně jako ti vojínové cvičiti v boji proti světu (t. j. proti zlým zásadám a pohoršlivému životu hříšných lidí na světě), proti vlastnímu tělu (t. j. proti zlým žádostem smyslného srdce) a proti ďáblu, proti pokušením všelijakým. Ano každý člověk jesti v duchovním smyslu vojínem, každý křesťan jesti vojínem Kristovým; zapsán a pomazán za takového byl již na křtu sv., na němžto se k věčné službě Kristově zapřisáhal. Celý život křesťana jesti duchovní boj, boj pro Boha, pro víru a ctnost, boj k dosažení vítěství nad hříchem a nad každou nedokonalostí lidskou. Není sice každého času skutečný boj, válka, jakož i v životě skutečných vojínů vždy válka není (Pán Bůh rač chránit!), avšak vojín jak skutečný tak i duchovní vždy vojínem ostává, nikdy nesmí zapomenouti, že jesti vojínem, vždy se musí tužiti v cvičení svém vojenském. A v našem boji duchovním platí pravidla vojenská v míře daleko větší; neb zde se nikdo nikdy nepouští „na dovolenou.“ o „propuštění“ ze služby vojenské ani řeči, jenom smrt nám dává takové „propuštění.“ A co duchovní službu vojenskou dělá tužší nad službu skutečných

*) Weckstimmen 1. Heft 1871.

vojínů — u nás se nečiní žádný rozdíl stavu neb rodu, nemůže nikdo za jiného službu konati, jedenkaždý musí sám za sebe a každý na svém místě to podstoupiti, k čemu jesti povolán. Ve vojšti pozemském cvičí se, kdo ještě vycvičen není, cvičený pak a ve všem umění vojenském zběhlý jenom dohlíží a může si často odpočívati, hověti; v duchovním ale vojsku musí důstojník jako „sprostý,“ kněz jako nekněz stejně se cvičiti a tužiti, a onen často více nežli tento. Zkrátka a jedním slovem: „Bojování jesti život člověka na zemi a jako dnové nádenníka jsou dnové jeho“ (Job. 7, 1); a v boji tom se musí člověk cvičiti, tužiti, sobě násilí činiti, neb „každý, kdo o závod bojuje, ode všech věcí se zdržuje“ (jež by mu překážely neb škodily) (1. Kor. 9, 25), avšak se tím nedejme odstrašiti aniž zamrzeti, v naději slavného vítězství a odměny veliké v nebesích jakož se i vojínové pozemští těší odměnou, „a oni zajisté to činí, aby porušitelnou korunu obdrželi, my pak neporušitelnou.“ (v. 25.)

Nuže, tedy s chutí do naší služby vojenské! s chutí do cvičení! ze zbrojnice do exercírny! Ve zbrojnici shledavše nejhlavnější zbraň — důvěru v Boha a úplně na sebe se nespolečání — uchopmež se jí s radostí, jakož i toho všeho, čeho kdo nejvíce potřebuje, v čem se ještě dosti nezná, v čemž není ještě dosti vycvičen, vezmi trpělivost, silnou víru, srdnatost, pokoru, a především hojnost střeliva — modlitbu — a nyní už se mnou do tuhého cvičení!

Cvičení.*)

Jak už víme, jesti především zapotřebí k duchovnímu boji dobré pušky, — „dvojky“ — důvěry v Boha a úplného v sebe nižádného dověrování —; avšak to vše nestačí, s tím bychom nejen žádného vítězství nedocílili ale i do mnohého neštěstí upadli; vojínovi jesti dále potřeba cvičení. Toto cvičení vztahuje se dle 1. na rozum, dle 2. na vůli; neboť to právě jsou nejhlavnější síly a mohutnosti duševní, jež nás s pomocí Boží mají voditi k vítězství. Cvičení obou mohutností musí býti ustavičné, den jak den provozované, a to pod přísnou dohlídkou, bez úlevy a bez prominutí.

a) Co se již cvičení rozumu týká, děje se ovšem nejvíce a především osvěcující milostí Boží, o nižto proto častokráte ano denně Ducha sv. máme vzývati. Modliti se můžeme jakoukoliv modlitbu, zvláště pak k Duchu sv. prosbu: „Přijď sv. Duše, naplň srdce svých věrných atd. anebo:**)“

1. Přijď o Duše přesvatý! Rač papršlek bohatý Světla svého v nás vylít.	4. V práci libý pokoji, Krotiteli v rozbroji, Rač nás v pláči ukojit!
2. Přijdiž Otče nebohých, Dárce darů přemnohých, Rač myslí osvětit!	5. O Ty světlo blažící! Srdce v Tebe věřící Rač milostně naplnit.
3. Božský potěšiteli, Sladký duší příteli, Rač nás mile zotavit!	6. Člověk bez Tvé pomoci Slábne a je bez moci, Vše mu může uškodit.

*) Podle Skupolí.   **) Z kancionálu svatojanského.

7. Skvrny s duší našich smaž, A vypráhlá srdce svlaž, Raněné rač vyhojit.	9. Rač nás v Tebe věřící A Tě vroucně prosící Dary sedmi podělit!
8. Srovnej co je zkřiveno, Ohřej co je studeno, A nedej nám zabloudit!	10. Uděl v ctnosti prospěchu, V smrti blahou útěchu, A dej v radost věčnou vjít! Amen.

(100 dní odpustky získá, kdokoliv tyto prosby k Duchu sv. koná; po celý pak oktáv svatodušní 300 dní; kdo to však denně koná, získá jednou za měsíc odpustky plnomocné po zprávě Boží. Při modlitbě té pak musíme vždy míti ten úmysl — Boha za potřeby církve sv. jakož i o zachování pokoje mezi knížaty křesťanskými prositi.) Pius VI. 26. května 1796. Odpustky ty mohou i za duše v očistci obětovány býti.

Nepochybuj, vojíne Kristův! ani dost málo, že ti Duch sv. na tyto a podobné prosby o Jeho „alliancí“ pokaždé pošle výdatnou pomoc do tvého boje duchovního. Musíš však i sám se cvičiti, sám musíš rozumu svého ostříti a zásobiti se duchovním čtením, pilným posloucháním kázání, křesťanských cvičení a napomínání zpovědníkových; zvláště pak bedlivým a ustavičným rozjímáním všeho co vidíš v přírodě, na jiných i na sobě, a všeho, co kde slyšíš spasitelného a poučného; zbytečných však neb docela škodlivých věcí se máš varovati a vystříhati, zvědavost neb dokonce všetečnost nemá u tebe míti místa.

Cokoliv se ti staví před oči, cokoliv srdce tvé k sobě táhne, cokoliv ti přichází na mysl, cokoliv tě potkává, ať jest to milé neb nemilé — považuj vždy jen rozumem svým — dary Ducha sv. — osvíceným, pakli to spasitelné a tobě prospěšné jest, anebo snad tvá samoláska tě k té věci buďto táhne, nebo od ní odvracuje. Snad je to právě prostředek k duchovnímu vítězství, a co na sebe vzíti se zdráháš nemilého nebo protivného! a snad tě mnohá věc, jižto se držíš, jižto se odepřítí nedovedeš, snad tě právě to již tak často nepřátelům tvým (dáblu, tělu a světu) zradilo a vydalo! Ne tedy už co ti lahodí, co smysle tvé blaží, co srdce těší — ale nauč se vždy se sv. Aloisem se tázati: „Co mi to je platné k dosažení života věčného?“ Jistě, že pak mnohou věc ve své domácnosti, ve svém úřadě neb zaměstnání jinak posoudíš než posud, kdežto jsi vše jen dle toho posuzoval, jak se ti co objevilo neb líbilo; jistě pak nahlédneš, že všecko to, co zaslepený svět miluje, po čem touží a spůsoby všemožnými vyhledává, že to pouhá marnost jest, prázdná vší ceny a vší pravé útěchy a nespokojenosti . . . že ale zapíratí sebe a přemáhati, odpouštětí nepřátelům, k protivníkům vlídně se chovati, o svět a jeho úsudek nedbati, pokoriti se ve své nicotě před Bohem a před lidmi, smyslů svých a jazyka na úždě držeti, přísně žíti, žádosti všeliké krotiti, trpělivým býti i v nejtěžším křížku, neunaveně pracovati v zaměstnání svém, všecky povinnosti náležitě pro Boha plniti, a ve všem do vůle Boží zcela a zúplna se odevzdávati — to že vše jsou výborné a žádoucí prostředky k dosažení pravé dokonalosti — duchovního vítězství nad sebou i nad světem — a k dosažení života věčného . . . .

b) Mnohem důležitější jesti cvičení vůle; neboť vůle lidská konečně všecko koná, ať jest to dobré neb zlé; ano skutek jedenkaždý jesti tak doslovně dílo naší vůle, že skutek jakýkoliv, k čemu vůle nepřistupuje, nesvoluje a se protivuje, ani

za hřích (pak-li totiž věc sama na sobě nezákonnitá byla) nám pokládán býti nemůže ani zásluhu nám nepůsobí, pak-li věc sama o sobě dobrá byla. Přijde tudíž v našem boji duchovním všecko jen na to, abychom vůli svou — tohoto bujného oře, jenž se často zpíná a proti komandu Božímu chce vybíhati a přechozí na všechny strany vyhazuje — pevně na úzdě drželi a nikdy, nikdy mu úzdu nepouštěli a nepovolili; úzda pak ta jesti zalíbení Boží (vůle Boží), jemužto naše vůle vždy se musí podrobiti a nikdy svému vlastnímu zalíbení a své vlastní chuti povoliti nesmí. Držící proto, bojovníku Boží! pevně úzdu tu a na ni nepovolného vraníka svého, to jest vůli svou; toť první cvičení. Když pak kůň se leká obtíží a zdráhá se do tuha zaraziti, ostruhama jej poháněti třeba —, chce říci: kde se vůle zdráhá, něco protivného neb nemilého pro Boha podstoupiti, tuť ji podněcovati třeba pohnutkami ostrými, jako: pamatování na přítomnost Boží, na Jeho svatou vůli na Jeho slavná zaslíbení činícím dobře a na hrozné výhrůžky činícím zlé. Cvič se proto, milý vojíně Kristův! v popohánění oře svého častokráte za den, zvláště pak, kdyby se mu zachtělo lenošiti, kdyby zastrašen vojenským lomozem a střelbou nepřátelskou hanebně na útěk pomýšlel. Úzdou a ostruhami znamená se odpor sobě samému učiněný a ono násilí, jež sobě každý musí činiti, jenž do nebe chce přijíti, dle slov Kristových: „Až dosavad trpí království nebeské násilí, a ti kteříž násilí činí, uchvacují je.“ (Mat. 11, 12.) Odpírati zlé žádosti a násilí sobě činiti — toť ovšem trapné cvičení, jako cvičení skutečných vojnů za nejpalcivějšího vedra a ve všem zavazadle, což ovšem nikomu dvakrát milé nebývá, ale nic platno, musí to býti; podobně tak ono sobě odpírání a násilí činění: jen takto lze očekávati vítězství. Cvičení pak to děje se následovně: Býváš-li od své choulostivé vůle a zlých navyklostí pokoušen, bys něco zanechal, čeho Bůh od tebe žádá, pak musíš se vsí silou a statečností a zmužile sám sebe podněcovati: „O ano, ja to jistě učiním, neboť to Bůh tak chce.“ A naopak býváš-li k něčemu hříšnému pokoušen a lákán, s podobnou zmužilostí volej: „To se s pomocí Boží nikdy, nikdy nestane;“ „Ježíš, Maria, Josef pomozte;“ anebo jako bl. Jan Berchman v čas pokoušení říkával: „O, Maria! nechci Syna Tvého uraziti; — nechci to učiniti; — raději tisíckrát, desetitisíckrát chci umřít! Volej bez přestání celé nebe na pomoc, volání tvé nebude oslyšáno; Bůh pomůže, a ty — zvítězíš!

Ano úzdu pravil jsem a ostruhy! — kdož pak v obou dobře vycvičen, hled ať udrží se vždy v sedle, byť i koule fíčely a lítaly, byť i nepřítel v blízkou činil útok; sedlo pak znamená stálost, vytrvalost v dobrém, setrvání v dobrých předsevzetích vzdor všem pokoušením a oukladům dábelským. — Toť ovšem nyní musí býti hlavním úkolem našeho cvičení: vůli svou ustáliti, upevniti a s milostí Boží posilovati, neboť (příznejme se jen skroušeně) bohužel jsme už často — ach častokráte seznali, že máme ještě slabou, velmi slabou vůli vzdor těm nejlepším předsevzetím a nejrůznějším modlitbám! Jak často se stalo, že jsme sotva po svatě zpovědi byli a zase upadli do starých poklesků a náruživostí! jak často nás obelstil chytrý dábel pekelný a klamný svět!

Jak si tedy pomůžeme? kterak se předce ustálíme? Učiňme to jako zahradník činí se slabým stromkem — podporuje ho a takto posiluje. I my musíme vůli svou podporovati, posilovati; a to nejen když toho už potřebujeme, nýbrž hned záhy, už napřed, dříve nežli se nějaké pokoušení neb protiventství objevuje, aby vůle naše už hned z předu měla dosti síly k přemáhání a zapírání sebe a k odporování vším hříšným žádostem a náklonnostem srdce. Takovéto podporování lidské vůle záleží přede-

vším v silné modlitbě, zvláště v čas pokušení; neboť modlitba důvěrná všecko zmůže, modlitba vytrvalá volá Boha a jeho svaté na pomoc do boje. Podobně sílí a podporuje vůli naši láska k Bohu, ale láska opravdivá, láska, jež se jeví plněním příkázání Božích. Kdo Boha upřímně a z celého srdce miluje, jak to i příkázání Boží velí, tenť zajiště nikdy nepodlehne pokušení a žádné náruživosti nedopustí panovati nad srdcem jeho. Měla by sice láska k Bohu býti nejsilnější podporou vůle lidské, ano nic by nemělo člověka tak mocně pobízeti k plnění zákonů Božích jako právě láska k Bohu Stvořiteli, k Bohu Vykupiteli a k Bohu Posvětiteli; avšak — poněvadž Bůh neviditelný jest, a člověk smyslný bohužel více bývá pohnut tím, co vidí, cítí a rukama jaksi maká, bude snad velmi dobře a spasitelné, častokráte pamatovati na pomíjejicnost všech vezdejších věcí a sobě připomínati: co jest ti platné, po něčem toužiti, co tě blažena učiniti nemůže? co ti pomůže dosíci něčeho, jež opět opustiti musíš? nač se tak nemírně vrháš na věci pomíjející, jež tě už tak často ošálily a oklamaly? a co vůbec prospěje žítí jen proto, co nás zde na zemi jen znepokojuje snad i nešťastné činí a před Bohem zodpovědnými na soudu jeho; zkrátka a jedním slovem připomeň si často co praví Pán: „Co jest platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl? (Mat. 16, 26).

Hle toť jest, bojovníku Boží! cvičení, v němžto se dokonale vycvičiti máš, nežli pospolu do skutečného boje se dáme; pilně se ve všem vycvičíš, bude ti toho velice zapotřebí. Od nynějška už musíš tak na vše navykati, na modlitbu, na přemáhání a zapírání sebe, na odpírání své smyslné žádostivosti a na všecko to duchovní cvičení vojenské, jakoby jsi pro nic jiného nebyl na světě. Vůli svou do vůle Boží odevzdati, musí ti tak volné a milé býti — i v těch nejtěžších věcích — jakobys požíval lahůdky, jakobys účasten byl obzvláštní rozkoši a radovánky. Sobě odpor a násilí činiti, sám sobě na příkoř býti, sám sebe obelstíti posvátnou lstí a chytrostí, toť má nejmilejším tvým zaměstnáním býti. Nelekej se toho ani nestrachuj! s milostí Boží vše dovedeš, milost ta ti vše osladí, cvičení pak, ustavičné cvičení zvláště v tomto měsíci (ke cti nejbl. Panny Marie) ti vše usnadní a pravého hrdinu z tebe udělá i v těch věcích, před kterými se ještě dnes strachuješ. A což teprv, až se vypoví válka, až to půjde do živa?! — však hled bys nelenil, už co nejdříve nastane boj.

Uvahy katolíka o bratrstvu svobodných zedníků.

O správě a řádu svobodných zedníků.

(Pokračování.)

Vedle toho zdání namlouvají nám jiné mínění o zřízení masonského bratrství ti, již doslovně vykládají se výrok velikého zedníka Ragona: „Svobodné zednictví ač více má středisk činů, však jedno jen pojídlo.“ Dovozejt oni, že středem tím čili ohniskem jest jakás „nejvyšší úzká rada, Firmament (Obzor) zvaná, sestávající z praskrovného počtu vyvolenců, lépe velevyvolenců, jimž vyvolený z nich samých předsedá. Takový náčelný výbor, takměř patriarcha, znám jest ve své hodnosti pouze nejbližším jemu podřízeným pohlavárům a pečlivě o to jest postaráno, aby od jiných všech nepoznán zůstal. Proto prý, odůvodňuje Dr. Ek krt, tak zřídka kdy dostává se

nám do rukou která listina od patriarchatu vydaná, a předkládá na důkaz pravosti svého úsudku dekret zrušující spolky „Adelfie a Filadelfie“ z dob spiklence generala Malleta. Znít pak ustanovení ono takto:

§. 1. Veliký obzor žádá i z úřadu svého přikazuje, aby

§. 2. spolky Adelfie a Filadelfie (Bratromilů) připojily se k našemu řádu;

§. 3. každý adelf a filadelf, byl-li takovým uznám a svob. zedníkem se ještě nestal, aby obdržel tři symbolické hodnosti bezplatně, mimo neodkladné zápisné; aby

§. 4. každý adelf a filadelf škotské .*. (lóži) od její rady navržen býti mohl: načež po jmenování *dilucidatéra* (zpravodaje) přijat bývá podle stanov. Takým způsobem zapsaní adelfové a bratromilové sprostňují se všech poplatků.

Dán jest pod rovníkem dne 22. sedmého měsíce roku 5812. *) Přečteš toto nebudeme váhati neuznati, že celistvost rozsáhlého bratrstva zakládá se na nějakém stálém nejvyšším úřadě, kterýž i tehdy potrvává, když ani generalná shromáždění nezasedají. Vždyť musí jakás autorita, (vrchnost) býti již pro tu příčinu, aby generalné hromady svolávány býti mohly. Než kdybychom i připustili toho, že netřeba pro toto poslední nejvyšší vrchnosti, předce zaručují nám trvání její skutečné události, tak na př., odkud pošlo by to, že téhož času po jednou všechny lóže mezi rozličnými národy spatřujeme jako ze snu probuzené kvapně činnými, anižby před tím sněmování jakás zednická byla odbývána. Důvodně tedy pravda na tom záleží, aby vladařila osoba, kteráž i kongresy by svolávala; i prostřednictvím boud veškerých členů k „práci“ vybízela. V tom ztvrzuje nás také protest podepsaný 21 masonérem a podaný freimauruskému konventu Rýnokolínskému r. 1535. Pravdivost jeho od bratra Redereza dokázána jest a skorem ode všech lóží uznána; i čte se jedno místo v něm pravící: „Společnost naše po veškerém již okršku země rozšířená**) spravována jest jedním jen universalným vrchním pohlavarem, patriarchou světa“. Téhož přesvědčuje nás novoroční edikt Velikého Orientu belgického, v kterémž čteme, že řád svob. zedníků jest „kosmopolitického (pro veškeré človecenstvo určeného) složení, a že založen byl v Belgii r. 1721***) za panování vévody pana z Montégů, velmistra neobmezené Metropole všech lóží světa.“

Nechť však již ústava jejich jakákoliv a vrchním náčelníkem kdokoliv, tolik nade vši pochybnost jest zjištěno, že zednictví neuspokojuje se působností v jednom státu, mezi jednoho jazyka národem, nýbrž že do oboru činnosti své zahrnouti touží celý svět †).

*) Žedňari užívají letopočtu od stvoření světa, aby zdáli se býti dávnějšími.

**) Chyba v počtu! Myť z předcházejícího víme, že tento „okršlek země“ jen Evropa míněna býti mohla.

***) Srovnej s s dřívějším.

†) Takéž vévoda jeden Brunšvický, svého času Velmistr Osvícenců německých, napsal v pověstném svém manifestě: „Jediný řetěz víže všecko široko rozestřené síti všech tajných stupňů a obřadů na povrchu země“. Biz o t pak ve svém *Code des franc-maçons* praví: „Svobodné zednictvo nedá zúžití se v meze některé země aneb jazyka“; a Ragon dí: „Svob. zedník nemůže býti ani Švédem v Štokholmě, ani Prusem v Berlíně, ani Turkem v Cařihradě; jestiž freimaurstvo jediná universalná (povšechná) společnost.“ Z pozdějšího uvažování však nabudeme vědomí, že pravidlem vždy tak nebývá. Jsouť páni bratři nyní velmi poddajní a ladí struny k té notě, kterou prospěch káže. Nemínimo Ragonovi upírati věrohodnost věty poslední, avšak usvědčíme jej níže, periodu předpolední nepravou že sestavil. Dovedeť zedník býti věrným vyznavačem k a z d é vlasti (zdaž na povrchu tak jen býva, či také hloubi duše, někde snad se dočteme); pláštík jeho není tolik tuhý, aby netočil se, kam právě příznivý vítr duje.

Nezapomínejme však při takovém dovozování, že zednictví nezůstává utajenou společností pouze těm, již jsou neúdy a tedy nezasvěcenci jeho, ale brž i zvíce členům samým. Učeň neví ještě, co poznal tovaryš a ten zase nezná, která tajemství sdělují se mistrovi, tak že teprve tento stává se z části vědomým, co v rozdílných hodnostech se přichází, aniž by pak směl poznání své některému z poddaných prozraditi. Vesměs všechno chování se svob. zedníků jest, dle slov Štolcových, jalové jen tajnostkářství a podvodnictví, kteréž nejen světu ale i sobě samému jest zatemnělé: čili, jak jeden bývalý „tajný“ své spolubratry posuzuje, svým tajuplným jednáním činí se freimauři na vzájem blbějšími. I nechybil tudíž Napoleon I. dada jim k malé jich slávě přijmí „blběců, kteříž shromažďují se, aby v jídla a pití sytosti se radovali.“ Ano ani předpojatému blouznílkovi, Josefovi II., nelíbili se ku posledu „osvícenci,“ ač byl jejich stoupencem: pojmenovalť stav jejich „šejdířstvím;“ a Bedřich II. pruský řekl, byť teprve krátce před svou smrtí: „Směji se takovým bláznům.“ Nezdá se nepodobná, jakoby předstírání všeho tajemnostkářství bylo vějíčkou a léčkou obyčejným prostomyslným údem, aby neošklivili si setrávati v jednotě a nezpěčili se platiti, kdyžť jim za to ve vyšších hodnostech svěří se velecenné a důležité tajnosti. Která ale jsou ta hluboká tajemství? Má se to s nimi as tak, jako s dobýváním tušeného pokladu. Poklad v pravdě jest přislíben; avšak obelhaného zdržují ustavičně a lákají od něho peníze pod nejrůznějšími líčenými záminkami tak dlouho, až najde — nikoliv bohatý poklad, nýbrž starý střep, spukřelou nádobu uhlí a střepin. Takým způsobem vodí bratři bratra — populárně řečeno — za nos; stalť se mnohý z nich již mistrem, neustává v horlivosti a dodělal se čtvrtého stupně, jest „dokonalým mistrem,“ čili po zvyku Němců, „Skótem“ — a která poznal tajemství? Spisovatel knihy „Sarsena aneb Dokonalý Stavitel“ *) byl po 47 let zákonním členem V. lóže, a byl hodnostářem téměř všech stupňů, a když po smrti jeho jmenovaný spis tiskem byl vydán, přesvědčeno se z něho, že slibovaná ona posvátná tajemství nejsou leč lživé zprávy o starobylosti svob. zednictví, nechutné báje o zavraždění Hirama, o ztraceném slově, o kamínku moudrosti a p., což vše jen naduté jsou a prázdné obraty slov beze stopy pravdivosti. I nelhal proto jiný, jenž sestarav se mezi zedníky řekl na konci života: „Nejzávažnějším a nejposlednějším tajemstvím svobodných zedníků jest to, že žádného nemají!“ — Však nebudme ti, abychom vykládali to tajemnostkářství zedňářům ve zlé; vždyť mají-li se udržeti — a živ chce býti každý — musí nezbytně pod přístěrkem nějakým hlavu krýti: by skutky a řeči jejich zjevny byly, v čem nalezla by jich marnivost potravny? Svět zvěděl by pak náhle o veliké prázdnotě i ošumělosti těch dětinských tajností s ničemnými záměry, a konec bylo by nejen vši vynášené moudrosti a osvícenému vědění moderních „bratří,“ ale i freimaurství samému.

Odšedše tuto poněkud od úkolu svrchu vytčeného vraťme se zase k hierarchii masonéřské, kde výše jsme od ní upustili.

Nedomnívej se někdo, že by snad všickni představení v lóžích určení a bratřím známí zároveň byli skutečnými náčelníky, řediteli řádu, čili dělnou čeledí. Přiházívá se nezřídka, že osoba v důstojenský šat oblečená daleko ještě nepatří mezi Vysoké zasvěcence. Dostalť se r. 1839 v Liéži úplná listina freimaurské hierarchie náhodou do rukou správce časopisu „Žurnál historik“ a byla ihned v budoucím čísle ze dne 1. září (sv. 6. str. 301.) otištěna; nikdo dosud ze zedníků neodvážil se pravost

*) Z téhož díla čerpají se něrohodná podání o obřadních stanovách něvecké Zemské lóže v Berlíně, jelikož spisovatel sám opět z archivu této boudy je vypisoval.

její podezřívati. A spisek ten podává nejen jasný pojem o celé vrchní zprávě freimaurů, jak jsme právě byli vylíčili, dále jednotlivá jmena členů s udáním důstojenství v řadě, stavu a pobytu: alébrž z něho zároveň vysvítá, že jakýs velmistr lóží belgických zastával teprve osmnáctou hodnost, kdežto mnozí ze zdánlivých jeho podřízenců byli zasvěceni již do 15 vyšších důstojenství (od 19. — 33. stupně), a tudíž ve skutečnosti mistrovali sami přednostu svého nemohouce za jiného považovati jej, leč jako za krále -- na prkně divadelním. Svob. zedníci ani netají se tím, že mnohdy některý úd Velikého Orientu jsa majitelem všelikých řádů nevníknul v pravdě do ústrojí bratrského o nic hlouběji, než každý profaní, nezasvěcený člověk. Takovým nutně byl onen belgický velmistr, an vzdor proslulosti jeho politické i literární přidán mu byl k ruce pomocník čili náměstek, kterýž již před tím sám byl dosáhl třiatřicáté, tedy nejvyšší hodnosti. *)

Píšíce o těchto kejklech ve zprávě masonů nemůžeme, abychom nezmínili se o významném obraze, k jakému na slovo vzatý Štolc zřízení freimaurské přirovnává. Před něco lety, tak vypravuje Albán, seděl jsem při starobylém mostě karavanském ve Smyrně a pohlížel na dlouhé řady mimo mne vlekoucích se váhavých velbloudů; vracel se z vnitřní Asie, nesouce veliké náklady všelikého zboží, kteréž mělo v městě neb přístavu se skládati. Každé z těch oddělení velbloudích čítalo 20—30, buď i více hovad a byla tak k sobě svázaná, že šlo jedno v řadě za druhým; v čele pak jednotlivých tahů vévodil jiný tvor, co do velikosti ovšem daleko neroven velbloudům avšak co do duševního nadání úplně jim podobný. Byl to osel; byltě vůdcem, čili přesněji řečeno, beranem celému průvodu a šlepěje jeho utýraná zvířata věrně sledovala. Vzdor tomu byl osel předce jen podřízeným náčelníkem, byť byl by i sám se měl za vrchního velitele, i velbloudi byli se domnívali, že osel jim naznačuje směr cesty. V pozadí totiž aneb vedle průvodu stoupalo více méně černých synů horké Afriky, kteříž ač od vůdce osla a většiny velbloudů nepozorovaní, strážili a bděli nad celou karavanou. Mezi tím co čtyřnozí nosičové se šedým svým vévodou s vážnou majestátností před se kráčeli, pobíhala opálená sluncem stráž nepokojně a nestejně brzy v před brzy na zad, nedbajíc důstojných kroků sjednocených nosičů, aneb někdy usadila se bezohledně některému uvázanci na pyšný hrbol. Při tom nebyli černoši nijakž slušně odíni; opačně šat jejich jevil buď svévolnou buď spustlou zanedbalost. Za to kolébaly se na šijích každého velblouda rozličné okrasy, mosazné půlměsíce, mohamedánské amulety a všeho druhu podivné cáry červenavé látky, což zajisté vše má pro hloubavého badatele jakýsi tajuplný nátěr. (!) Velmistr však byl nade všecky vyznamenán malou rolničkou, znamením to svého jasnozvučného hlasu řečnického a kráčel k cíli slavnostně, jako báječný král s korunou a v červcovém nachu blíží se ku stolu svému. — „Nemohu za to, dí prostomyslně Štolc, že při pohledu na takou karavanu mimoděk připadly mi jednoty freimaurů na mysl. Proč, nebudu široce vykládati; svobodní zedníci rádi obírají se symbolickými znameními; jsou to mužové vele-moudří a rozumní (tak oni aspoň o sobě tvrdí), proto nechť o tom přemýšlují, koho velbloudi, koho černoši a osel představují.“ Kdož jest, aby nepochopil, že velbloudy oněmi rozuměti se mají zástupy dobrohloupých zedníků; osel zastupuje vel-

---

*) O něco později, když uprázdnil se úřad týž velmistrovský, jmenován tento náměstek velmistrem pro z a t i m n ý m (*ad interim*); k čemu as to? Bez pochyby stalo se tak, poněvadž lóže kojila se naději, že v brzku bude moci svěřiti hodnost tu jinému nezasvěcenci v životě velevznešenému a jej opět po přání svém mistrovati, jako činila s předchůdcem.

mistra dle jména, o jakých svrchu psáno, čili tak zvanou „vnější, viditelnou hierarchii,“ ozdobenou četnými řády a předce do správy bratrské nezavěšenou; černoši pak jsou obrazem pravých pracovníků, vlastních zasvěcencův čili dělné ale nepoznávané hierarchie masonské. *)

Každá sjednocená společnost, buď jakéhokoliv druhu, musí nějakými zákony neb stanovami jako články řetěze pohromadě poutána býti, nemá-li se rozpadnouti. A po takovém od vrchnosti aneb tajné, aneb zjevné ustaveném řádu chodí potom všickni členové té které jednoty. Podobně má se to s organizací freimaurskou; i tu spravuje se každá lóže určitými zákony, kteréž byť snad podle místa a poměrů časových v něčem od sebe se různily, v podstatě zajisté podobné si jsou již proto, ani zedníci společným honosí se vznešeným cílem. Předkládáme tudíž čtenářstvu takovou zákonodárnou desku v lóži Freiburské vyvěšenou, jakou ji zjištěnou vypisuje A. Štolc.

Mistrovský ten kus osvícené moudrosti i moderních ctností byl prý ve Freiburce též po domích roznášen a zní v překladě as takto: „Vzývej velikého Stovřitele všehomíra. Miluj bližního. Nečiň zlého. Čiň dobré. Lid nechávej mluvit. Velikému Staviteli světa nejmilejší uctění jsou dobré mravy a vykonávání všech ctností. Čiň tedy dobře z lásky k dobru. Zachovávej duši svou vždy čistou, abys důstojně někdy předstoupiti mohl před Velikého Mistra, jenž slove *bůh*. Miluj dobrých, stěžuj na slabého, střeň se zlých, avšak nikoho neměj v nenávisti. Buď věren zákonům říše, ve které žiješ. Mluv skromně s výše postavenými, moudře s tobě rovnými, upřímně s přátely tvými; jemně s maličkými, láskyplně s chudinou. Nelichof bratru svému, poněvadž by to zradou sloulo. Pochlebuje-li tobě bratr tvůj, strachuj se, aby netoužil podplatiti tebe. Pilen buď a bedliv hlasu svého svědomí. Chudině buď otcem. Cti cizího pocestného a pomozíš jemu; osoba jeho budiž ti posvátnou. Varuj se rozbíje, zamezuj potupě a jedneť vždycky tak, aby právo bylo při tvé straně. Paní můj v úctě; nezneužívej slabostí jejich a zemři spíše, než abys zneuctil jich. Popřeje-li tobě Vznešený Tvůrce syna, děkuj Jemu, ale ostříhej statku, kteréhož ti svěřeno; synu buď obrazem božství, o to péči měj, aby až do roku 18. strachoval se tebe, potom do dvacátého tě miloval a až do skonání k tobě úcty plný byl. Do 10. roku buď jemu pá-nem, do 20. otcem, do smrti přítelem. Vynasnažuj se, abys vnuknul mu prvé dobré zásady než pěkné držení těla; ať povinován jest tobě obezřelou rázností a nikoliv marnou ctižádostí; učíš jej dříve správným než obratuým mužem. Rdíš-li se pro stav svůj, jest to pýcha; pomni, že práce ctí tebe a nijak nehodným nečiní, alébrž způsob, jakým ji vykonáváš. Cti, a čtěního upotřebuj, viz a napodobuj; rozvažuj a buď pilen; konej vše k užitku lidstva, a to nazývej se tobě prací. Těš se své spravedlivosti; horši se na nepoctivost, trp bez naříkání. Neposuzuj lehkomyšlně skutky pozemšťanů; Velmistru, jenž zpytuje srdcí lidských, přináležít jedině oceňovati díla jejich!“ Ten jest

---

*) Vzorem takých pilných dělníků na poli světa dávajících směr všem zástupům jest proslulý *Maccini* v Itálii, ode dávna to krtek na ornici života společenského, jenž ryje od základu, bez přestání, vytrvale, věda dobře, čeho se mu zachtělo. Dobře, že takových — Bohu díky — po tu dobu jest po skrovnu. Pak rodák jeho v červené košilce, bojem v starém i novém světě proslulý *Garibaldi* jest sice oblíbeným velmistrem fanatických Uhlířů italských: avšak k černochům bez utržení jemu na cti přičítati ho nesmíme. Podobát se spíše pohlaváru se zavěšenou na šiji rolničkou a zvučícím do světa hlasem; ať rovněž na trůně i oltáři rýpe, předce vše, co namluví, napíše, bývá příliš hojným nesmyslem protkáno, než aby jmn býti mohl vůdcem, kterýž musí vysoko předciti obyčejného freimaura bystrozrakým chytřáctvím a chladnou vypočítaností.

obsah vznešený desky Freiburské; že pak jenom pláštíkem jest, aby zakrýval farisejství svob. zednictva v následujícím rozboru jasně osvědčíme. Rounem beránčím jestiž předně již proto, že klamně má světu líčiti freimaury co muže ctnostné, a za druhé že zapáchá jemným nesmyslem, když blíže přihlédáme. Hned při povrchném přehledu nenalézáme v zákoníku nijaké opravdovosti, ana sama deska odporuje platnému zákonu. Praví se tam z počátku: „Buď věren zákonům říše, ve které žiješ;“ v Badensku však a po všem Německu zákonem jest nařízeno, aby nic tištěného vydáno nebylo bez udání jmena a místa tiskárny. Nuže, viz zákonodárnou naši listinu a nenalezneš obého. Snad sám tiskař hanbil se za své. zákazníky a proto raději porušil říšský zákon neudada jmena svého ústavu. Téhož podvodu dopouštějí se masoni také tím, když tvoří tajné společnosti, vědouce dobře, že takové ne od každého státu jsou dovoleny: a předce piší mezi svoje stanovy: „Buď poslušen zákonů říšských.“ Podivný jest asi výklad bratrský o zákonní poslušnosti! — Podobně neobmýšlejí bratří pravdu při ostatních požadavcích, byť zdělány byly vybranými a uličenými obraty, jako: „cti cizího pocestného, pomáhej jemu; osoba jeho budiž ti posvátnou.“ Neslyšel jsem dosud, dí k tomu Štolc, že by kdy mistři freimaurské byli pomocníky své za posvátné muže považovali; nikdy také nedošla mne zvěst, žeby byli „otci chudých:“ nicméně jsem-li dalek světa a nedovídám se milosrdných skutků lidumilné lásky „bratrské“, přeškoda, že každý, každý ze svob. zedníků nemá na domě vyvěšenou tabulku s nápisem: „Zde bydlí freimauer,“ aby chudina věděla, kde své starostlivé otce má hledati. — Nařizuje-li se dále masonéru upřímným býti k přátelům, míní se vedle toho takéž, aby k lidem ostatním byl nesdílným a zavile k nim se choval? Nemůžeť ani jinak býti; neboť není mimo zednictvo druhé třídy lidstva, již by zjevněji vtačena byla na čelo známka neupřímnosti a zarytosti. A jaká bývá ta přátelská upřímnost? Přisahou vázán jest každý bratr, aby ani choti, ani přátelům, ano ani bratřím buď sobě rovným buď sebe důstojnějším nevyzrazoval, co vidí, slyší, mluví a o čem jedná; a jakož tajiti se má ostatním on sám, taktéž tají se jemu. — Nejvzácnější jest onen nesmysl o vychování Illuminatova syna. Do roku 10., přikazuje lista, buď zedník strašákem svému synovi; jakmile minou ale 10 narozeniny, přestaň chlapec náhle báti se otce a miluj ho až do chvíle sepsání vojenského; potom pusť lásku s mysle a pana otce jenom cti. Zušlo by to vše velmi učeně, by byli jen svobodní páni mistři neopomenuli připsati, kterak se tato moudrá vychovatelská pravidla na dítěti uskutečniti dají, aneb jak zachovati se má otec zedník, obdařen-li od Nejvyššího Stavitele více syuy. Jakým potom způsobem, docíliti lze toho, aby 9½ léta starý chlapec otce se strachoval a 10½ roku čítající jen ho miloval; toť tušíme, musel by každý syn za jiný usazen býti stůl a zvláště chován; jeden po všecky dny vyučován strachu, druhý lásce. Měl-li by otec čtyři neb pět synů pak jistě bylo by pohybování se jeho mezi nimi stejně nebezpečné s křepčením po nedotklivém vajíčku. Mimo to zapoměla zákonodárná listina udati, jak mají dcery vychovávány byti; zdaž ony báti se musí otce do sedmého jen, či devátého roku, any dívky, pokud známo o nich, dříve chlapců se vyvinují. A které postavení zajímati má něžná choť při této vychovatelské správě, toho dokona zapomenuto, jakož i mnoho jiného. Bylo by slovutným zákonodárcům velmi prospělo, kdyby byli přečetli si napřed některé z četných pojednání o vychovatelství, jaké Kristus církvi své odporučil, a bylo by potom mezi vzletnými slovy bezpečně méně nízkých nesmyslů! — Jiný zákon přikazuje zedníkovi: „Konati vše k užitku lidskému.“ Což ale sám-li stoliční mistr jest muž beze zaměstknání, kterýž o ničem nepracuje, jen hoduje a prochází se: což ten, opětuje, činí ku pro-

spěchu lidstva? — Dále poroučí se: „Nečiň zlého, čiň dobré.“ Znovu prázdná jalovost! Úvažující o tom brzo nahlédne, že nejedná se tu o pravdu, alébrž o plané švitoření; neboť což jest dobrým v očích masonských? jistě „dělo nějaké nabité silným šampaňským prachem a cihla pokladená chutnou paštikou,“ ač-li do toho zahrnovati nemáme něco štvání proti náboženství. — Porovnáme-li nyní celý Freiburský zákonník s tureckým koranem, nemůžeme nepovšímnouti si, že tento mnohem křesťanštější jest onoho v lóži vyvěšeného evandělia. V Mohamedově koraně zpomenuo několikráte Krista s velikou uctivostí, kdežto v onom ani nespatrijeme jmena Kristova, vzdor tomu, že Spasitel výslovně praví: „Nikdo nepřijde k Otcí, leč zkrze Mne“ a „beze Mne nemůžete nic (Bohu libého) učiniti.“ Ano můžeme spis ten zřejmě zváti duševní krádeží, poněvadž několik tam moudrých vět z písmá sv. vyňato jest, aniž by původce jejich udán byl. Než to vše nevadí osvíceným bratřím; pojímajíť prý velmi jasně stanovy Freiburského zákonníka, ovšem dosvědčujícíe jak u bídném stavu jest jejich prosvítavý rozum. *)

Svatí bratři Krišpín a Krišpinián, patronové stavu obuvnického.

Za panování císařů Diokleciána a Maximiána, kteřížto proti křesťanství nejukrutněji zuřili, přicházeli mnozí rodem svým vynikající Římané do území nynějšího Francouzska, by tam víru Kristovu hlásali. V řadě takovýchto věrověstů potkáváme se též se svatými Krišpínem a Krišpiniánem, kteřížto jak svým šlechtickým rodem tak i nadšeností pro víru Kristovu se vyznačovali. Přišedše do Francie usadili se v Soissons-u (Soason), v kterémžto městě pohanský blud takové byl dostoupil výše, že tam žádného křesťana netrpěno, by snad jmeno Ježíšovo se nehlásalo. Mimo to byli obyvatelé Soisson-ští (Soasonští) proslulí svou ukrutností. Všechno toto uvažujícíe ustanovili se svatí bratři na tom, že zhotovování obuví se přiučí, by tak nebyvše poznáni co věrověstové, předce po tajmu víru Kristovu rozšiřovali.

Ve zhotovování obuví dosáhli v krátce takové zručnosti, že každý jich krásné a trvanlivé výrobky obdivoval. Proto tedy, jakož i že za svou práci ničeho nepožadovali spokojivše se s tím, co jim dobrovolně podáno bylo, chudým ale zdarma pracovali, dostalo se jim ze všech stran četných zakázek. Když tedy přicházeli lidé obuv si objednat, používali svatí bratři této příležitosti, by s nimi o jedině pravém Bohu a vykoupení skrze jeho Syna promluvili.

Slova jejich ujímala se v srdcích mnohých; nebť je každý miloval pro jich veselou mysl jakož i svatý jejich život a dobročinnost. Tak se stalo, že mnozí přesvědčivše se o pošetilosti bludu svého bohy pohanské opustili a v jedině pravého Boha, jehož znáti a milovati se byli naučili, uvěřili. Tu však činnost bratří nemohla déle skrytou zůstatí. Zvědév o ní též císař Maximian poslal Rikciovara, pověstného to nepřitele křesťanů, do Soissons-u (Soasonu), by věc tu vyšetřil. Tento přišed do jich bytu nalezl je, ani pro nuzné obuv zhotovovali. I otázal se jich: „Krišpíne a Krišpiniáne, jakému Bohu se klaníte a které náboženství vyznáváte.“ Bratři, skálopevní u

*) V témž rozumu psal vysloužilý „bratr“ Š u b a r t baronovi z H i r š ů: „Vztež, že učiniv řádu skorem půl tuclu přísah a prošed několika třicet hodností vsudy jen jalovost nalezl jsem, cíli slovem klam a mam.“

víře, odvětili neohroženě: „Jsme křesťané a klaníme se jedině pravému Bohu; vašich však božství nectíme.“

Ihned rozkázal Rikciovar je spoutati a k císaři odvésti. Tento jim hrozil strašnými mukami, nebudouli obětovat bohům; naopak však přehojně je příslibil odměniti, jest-li žeby svého Boha se zřeknuvše bohům se klaněli. Oni však odvětili: „Peníze dej svým, my jsme se jich z lásky ku Kristu zřekli, i ty bys opustil bohatství, říši a bohy, by's za to od Krista, kdybys jej znal, život věčný obdržel; tak ale přijdeš do pekla k ďáblu.“ Rozhněván řečí takovou rozkázal císař Rikciovarovi je dle zákonu přísně potrestati. I nataženi jsou na skřípec a palicemi tlučeni. Bratří zahloubáni v rozjímání věčné odplaty pěli chválozpěvy a modlili se: „Pane, popatř na nás sluby své a dodejž nám síly, bychom tobě nepoškrvněnou přinesli obět.“

Rikciovar se domýšlel, že bolestí řvátí budou; vida se však sklámána ve své domněnce rozkázal pásy kůže z jich těla dřítí a mezi nehty šidla jim narážeti. Ochotně a rádi snášeli i tuto krutou muku modlíce se: Pane, suď ty nás a vysvobod nás z rukou bezbožníka tohoto!“ Sotva že svou prosbu byli vyslovili, ihned šidla zázračným způsobem vyskočivše několik katanů poranila. Zuřivý Rikciovar rozkázal kameny mlýnské na hrdla jim přivázati a do řeky Arony je vhoditi, která tehdáž ještě zamrzlá byla. Avšak Bůh nedal služebníkům svým zahynouti; neboť nejen že pod ledem nezmizeli ale i žádné nepocítovali zimy; v příjemné se domnívajíce býti koupeli dorazili bez porušení k druhému břehu. Tím ještě více rozvzteken rozkázal do nádoby vřícím naplněné olovem je vhoditi; oni však pěli podobně oněm třem mláďencům v peci ohnivé: „Hospodine Bože můj, v tebe doufám, vysvobod mne ode všech protivníků mých a vytrhni mne.“ (Žalm 7, 1.) Tu vystříklo několik kapek olova a padlo v oko bezbožného soudce, což mu nesmírnou připravilo bolest. Vztekem se třesa rozkázal smolu s olejem smíchatí a do této vřící směseniny je vhoditi. Avšak i odsud vyvedl je anděl Boží neporušené. Rikciovar vida všechny své pokusy zmařeny vrhl se jako pomatený do nádoby této smíloa a vřícím naplněnou olejem a zahynul. Svatí bratři prosili Boha, by je již k sobě povolal. I bylo jim zjeveno, že příštího dne jich přání se vyplní. A tak se též stalo. Neb již den na to rozkázal císař je stíti a těla jejich psům a dravcům ke zrádli předhoditi. Avšak dravci těl těch svatých se netknuli. V toutéž dobu přinesl jednomu chudému křesťanu, jenž na blízku se svou sestrou bydlel, anděl rozkaz, svatá tato těla pochovati. Poslušen rozkazu tomuto odnesl je do své chýže, kdež je i pohřbil. V šestém století postaven na místě této chýžky chrám a v něm svaté ostatky bratří těchto v drahocené uschovány shránce.

V celé Francii vzdává se světcům těmto velká pocta a cech obuvnický zvolil si je za své patrony, k čemuž jeden zbožný tovaryš jménem Jindřich Buch, první dal podnět: Dejiny o tom vypravují jak následuje: Jindřich narozen ve vévodství Lucemburskem r. 1598 v Erlou, kdež otec jeho, chudobný obuvník bydlel. Jindřich přiučil se tomutéž řemeslu a sice již co hoch. Vynikal obzvláště svým čilým duchem, učelivostí a neunavnou plíí. Mistr obdivoval se jeho práci, jež nic nezadala oně starších tovaryšů jakož i jeho plíi, an častokráte pozdě do noci pracoval, by mistru svému k výživě něčím přispěl. Co však učně Jindřicha ještě více zdobilo, bylo jeho tiché, skromné se chování, zdvořilost a úslužnost ku starším tovaryšům, zvláště ale hluboká úcta ku svatému náboženství a zbožný bezúhonný život. Ustavičně byl vesel, nikdy zkormoucen. Nic ve světě ni radovánky ni práce nebyly s to při procitnutí, v poledne a večer před spaním jej od modlitby zadržeti. Když v nedeli tovaryši k rozličným se

ubírali zábavám a učni po ulicích se potulovali, chodíval Jindřich pro své dobré vlastnosti všeobecně „dobrým Jindřichem“ zvaný, do chrámu Páně, kdež při všech mšech svatých, kázání a křesťanském cvičení nábožně a pozorně přítomen byl. Zbožnost jeho již za doby jeho učení působila mocně na jeho soudruhy rovněž učeně, tak že mnozí jeho ctností následovali. Utvrzen v bázni Boží a v řemeslu úplně vycvičen odebral se co tovaryš do světa na zkušenou.

Tehdáž nacházelo se tovaryšstvo v přebídném stavu; časté rozbroje a války zdivočovaly národy a vyžadovaly mnoho vojnů, ku kterémuž účeli ve všech hospodách zdraví a silní lidé za hotové peníze k vojsku se najímali. I města měla zapotřebí vojnů, by se proti útokům loupeživé šlechty ubrániti mohla. A proto uděleny tovaryšům rozličné svobody přednosti, svátky, slavnosti, modré pondělky, právo držeti slavné průvody a prováděti tance ve dny výroční vítězných půtek. Tovyariši naopak chopili se meče, kdykoliv toho potřeba vyžadovala. Avšak požívajíce tak velké svobody a volnosti stávali se vždy zpupnějšími a zpustlejšími; práce se jim oškřivila, náboženstvím opovrhovali, v chrámech prováděli své žerty a šprýmy, častěji sobě ve vlasech leželi, mzdu promrhali, tak že úplně zdivočili. Tovyariši nakazili učeně a tak se stalo, že stav řemeslnický o hluboké se octnul propasti. Největší však neplechu tropili ševci a krejčí. Tak to bylo v každém městě; nejhůř však v Paříži, kdež tovaryši mistrů svých neposlouchajíce nejohavnějším se oddávali neřestem. Mezi takovéto bohaprázdné zvířecí toliko rozkoši oddané družstvo vstoupil dobrý Jindřich. Při pohledu na takovou zkaženost naplnilo se srdce jeho bolem přehlubokým. By sama sebe zachránil, zvolil si za ochrance svatého Křišpína a Křišpiniána s vroucí je uctívaje pobožností a v jich šlepějích kráčet se snaže. Jako jedinkou snahou svatých těchto bratří bylo, pohany k Bohu přivést, tak bylo jediným úkolem Jindřichovým, vši víry prázdnné tovaryše a učeně svého řemesla ku křesťanské víře a mravopoctnosti jakož i k dobrému řádu zpět uvést. Laskavostí získal si několik učňů, kteří pak chrámy Páně navštěvovali, s pozorností kázání a křesťanská cvičení poslouchali, zlých společností se varovali, svátosti přijímali a pilně pracovali. Když se ukončila práce, vyučoval je sám pravdám víry křesťanské poukazuje přítom na krásu jakož i konečnou odměnu ctnostného, bohumilého života. Večerního času chodil do dílen a hospod k tovaryšům, pomáhaje jim radou i skutkem a naklonil si tak srdce mnohých.

V krátké době získal množství těch nejprostopášnějších mladíků svatému náboženství a ctnému životu. Tak to činil v Lucembursku a v Míšni, kdež po vícero roků pobyl. Z Lucemburska odebral se Jindřich do středu všech neřestí a nepravostí — do Paříže, kamž jej dobrá byla předstihla pověst roztrušována mladíky, jež byl na lepší uvedl cestu. Přišed do Paříže započal s důvěrou v pomoc Boží svůj svatý úkol. Za doby té žil v Paříži svou zbožností pověstný baron Jan z Renty, jenž celý svůj život a celé své jmění k dobročinným věnoval účelům a slovem i skutkem přemnohé duše Spasiteli získal.

V horlivosti své přemýšlel o tom, jakým prostředkem nevědomosti a mravní zpustlosti stavu řemeslnického by se odpomoci dalo. Jednoho dne navštívil dle svého obyčeje nemocnici svatého Gervasia, kdež nemocným posluhoval a chudým učení křesťanské vykládal. I stalo se, že v jedné světnici této nemocnice se setkal s mladíkem bujarým, jehožto přívětivý zevnějšek každého úctou naplňoval. Byl to náš dobrý Jindřich, který ve společnosti s jinými tovaryši nemocnici navštěvoval. Baron z Renty cítě se podivnou mocí k Jindřichovi tažena započal s ním rozmluvu a seznal ihned, že má před sebou Bohu oddaného muže. Zbožní tito muži si brzy porozuměli; utvořil

se mezi nimi svatý spolek, k němuž i někteří horliví kněží a mnohé urozené osoby přistoupili. Baron z Renty vybízel Jindřicha zarazit spolek, jenž by obuvníkům možnost poskytnul v křesťanských se cvičiti ctnostech. Především zjednal mu občanské právo v Paříži a na to nechal jej za mistra prohlásit. Farář Svato-Pavelský byl požádán o sestavení stanov tohoto budoucího spolku. Stav se mistrem započal Jindřich bez průtahu zaváděti život nový mezi svými tovaryši a učni. Práce měla náboženstvím posvěcena býti. S přívětivostí a laskavostí ale i s otcovskou přísností zacházel Jindřich s učni všechno vzdaluje, co by jich mladistvé srdce pokaziti mohlo. Tovyaryše považoval za své bratry, kteříž mu přislíbili museli, že všech špatných domů jakož i pokoutních hospod se varovati, v neděli a ve svátek s ním službám Božím přítomni budou. Tovyaryš, jenž svůj slib nedržel, byl napomenut; a když i toto nic nespomohlo, propuštěn. V krátké době mluvilo se všude o životě, jenž v dílni mistra Jindřicha panoval, tak že jiní tovaryši vidouce, jaké úcty Jindřichovi tovaryši požívají, k novému tomuto spolku se přidávali. Vida to Jindřich založil s pomocí barona Renty-ho spolek obuvnických tovaryšů a postavil jej pod ochranu svatého Křišpína a Křišpiniána. Pařížského arcibiskupa požádal o svolení a potvrzení stanov; a faráře Svato-Pavelského, by řízení spolku převzal. Stanovy zněly: Všichni údové bratrstva vstávají o 5 hodinách, vykonají společnou modlitbu ranní a jdou s pomocí Boží jedenkaždý ku své práci.

Na počátku každé hodiny ustane se na chvílku od práce a mistr pomodlí se nějakou krátkou modlitbu anebo přečte něco. Při práci zdržují se v určité hodiny všichni mluvení, v jiné pak hodiny pějící žalmy neb jiné nábožné písně aneb se modlí litanii lauretanskou anebo vedou pobuzující rozpravy, anižby však od práce ustávali. Při jídle se čte z duchovní knihy. O 9 hodinách po vykonané společné večerní modlitbě odebrávají se všichni na odpočinek. Denně navštěvují někteří tovaryši a učni střídavě nemocnice, by zde nuzné a nemocné obsluhovali a v svatém náboženství cvičili. — Za starostu jednoty této byl Jindřich zvolen a dočkal se té radosti, že spolek ten po vícero městech Francie se rozšířil a příkladu jeho i jiní řemeslníci následovali. Jmenovitě byli to krejčí, kteří dvě léta později (1647) s Jindřichovou pomocí podobný zarazili spolek, kterýž se též po celé Francii rozšířil. Jindřich dosáhl stáří 68 let. Obohacen dobrými skutky a sprovázen žehnáním tisíců, jimžto dobře činil, odebral se na věčnost 9. června 1666. Dejž Bůh by v naší době vícero takových povstalo Jindřichů!

Náhlé a podivuhodné uzdravení.

Z k. a. semináře kroměřížského zaslána nám zpráva o velemocném účinku přímluvy Bohorodičky, kterouž zde doslovně, jak nám ji uzdranená osoba byla napsala k větší slávě Boží a Marie Panny všem ctitelům Marianským k útěše, nepřátelům pak k zahanbení a napravení podáváme:

„Aby radost má byla úplná a chvála Marie Panny se rozmáhala, ehci, dílem k veliké radosti ctitelů této dobrotivé matky, dílem bych veliký počet ctitelů rozmnožil a důvěrou nezvratnou naplnil, událostí z mého vlastního života k její větší slávě něčím přispěti, událostí, která zajisté nemalé zasluhuje pozornosti, ačkoliv ji osvícené 19. (!) století, ba mnohem více rok 1871 v sobě chová. Celá událost ta jest zázračné uzdravení.

Již přes úplný rok (od 8. prosince 1869) postrádal jsem neocenitelného v životě pozemského dobra, zdraví totiž, tak, že ačkoliv jsem nebyl ustavičně na lože upoután, předce svým povinnostem co studující nikterak jsem dostáti nemohl. Nemoc má byla „gichtisches Leiden“ či po česku: trolení, neb suché lámání v údech, dna neb pakostnice, která se později v ochromení proměnila, tak že jsem na celé levé straně ochromen ani sám se obléci ani na loži sám se posaditi nemohl. Mimo to trávil jsem dny a noci v nesmírných bolestech beze spánku. Nejpříčinnivější a úsilná snaha a péče ctihodných milosrdných sester (kroměřížských), jížto jsem se po dlouhý čas své nemoci těšil, alopatické a homeopatické léky, jichžto jsem v přehojné užíval míře, elektrisování, parní lázně a všechny jen možné prostředky zůstaly bez účinku; ani Trenčansko-Teplické sírové lázně, jichž léčivou moc jsem na radu lékařskou úplných 6 týhodnů okoušel, způsobily malé jen, neřku-li žádné úlevy; neboť nedlouho na to upadl jsem opět do své dřívější bídy, která brzy takového dosáhla stupně, že ošetřující na mém brzkém od světa se odloučení nepochybovali. Píchání v levém boku i na prsou víc a více se rozmáhalo, chuť na jídlo docela zmizela a vše co jsem bez všelike chuti snědl, po několika dnech jsem zvrátil. Mou chorobu tělesnou rozmnožila ve čtvrtek 8. března 1871 ještě mnohem více choroba duševní tak, že sklíčenost má nejvyššího dosáhla vrcholu; neboť právě toho dne pravil mi lékař — bych vlastní slova jeho uvedl - : „Upusťte již od studií a hleďte, až pěknější nastane počasí, jít domů; co bohoslovec jste teprv docela neschopen.“ Slova ta dojala mého, beztoho již choulostivého ducha tak, že jsem, když mne milostrdná sestra těšila, odpovéděl: „Nic na světě není s to, mne již potěšiti.“ Ale kde je nouze největší, tu je pomoc Boží nejbližší.

Vida se již v naději na pomoc lidskou sklamána obrátil jsem s nezvratnou důvěrou zřetel svůj k pomoci Božské plu důvěry v pomoc Marie a svaté Filumeny. Nedlouho před tím dostal jsem darem od jistého nábožného a horlivého kněze obrázek Marianský: „*Matrem de perpetuo succursu*“, ježž jsem si v krátkém čase velmi zamiloval. Důvěra má k této dobrotivé Matce každým dnem rostla. Ona to byla, jížto jsem srdce své obětoval a které jsem žádosti svého vnitra přednášel. Ona to byla, jížto jsem učinil, nařadu-li zdraví, dobré předsevzetí (které vysloviti okolnosti časové mně ještě nedovolují). Ona to byla, k jížto cti a chvále jistá zbožná osoba na můj úmysl devítidenní pobožnost konala, a kterou jsem já jen duchovním konal způsobem.

Čtvrtek (8. března), ježž jsem ve velikých přežil bolestech, blížil se k večeru; pravím ve velikých bolestech; neboť v tentýž den tázala se ctihodná sestra představená lékaře, zdaliž již brzy umru, by stav můj rodičům mým zdělila. Čtvrtek střídal pátek; devítidenní pobožnost blížila se ku konci; neboť onen čtvrtek byl již šestý den pobožnosti této. Právě v tuto noc libý mne mimo očekávání po půlnoci v náruč pojal spánek, tak že již dlouhý čas tak dobře jsem nespal. Okolo 4. hodiny ranní byl jsem z líbezného spánku a ještě mnohem líbeznějšího probuzen snu, bych léku užil. Probudiv se pravím k sestře: O kýž hyste mne byla nechala spáti, vždyť jsem tak přelíbezně snil. Slyšel jsem totiž aniž bych koho byl uhlídal, slova mluvící ke mně takto: „Nezoufej, nýbrž buď dobré myslí a pevně důvěřuj —“ při kterém slovu procitnu. Ihned vykládám svůj sen, pohřízím se ale, aniž bych slova ta dále byl uvážil, v tvrdý spánek. Nebylo však na tom dosti; později snil jsem opět, aniž bych koho byl spatřil a slyším následující ke mně mluvící slova: „Celou svou naději skládej ve mne a nezoufej; buď předsevzetí svému věrný a budeš uzdraven.“ Ihned po těchto

sloveh se probudím (bylo již $\frac{1}{2}$ 8 hodiny ráno a mše svatá byla také ukončena), posadím se k podivení všech nemocných, též i blíže mne stojící a můj věřejší stav znající ctihodné sestry na lůžku sám beze vši pomoci a pátrám po osobě takové ke mně mluvící. Vzpamatovav se ze svého podivení cítím se úplně zdrav; levou rukou, kterou jsem po dlouhý čas ani nepohnul, jsem se teď umýval, žádné necítil bolesti, měl jsem hlad a nebylo ani stopy po nemoci, slovem: byl jsem jako znovuzrozen. Ihned požaduji své šaty, do kterých jsem se po dlouhém opět času sám oblékl i boty beze vši těžkosti obul a chvátám na chor, bych záslužné vzdal Bohu a jeho nejsvětější Matce díky. Všechny sestry i ti, kteří mne dříve znali, nechťeli zraku svému ani věřiti. V sobotu na to jsem posluhoval při mši svaté a po celý den lužka neokusil a dá-li Bůh i na dále neokusím; neboť je již od toho času 6 neděl (od 8. března až k 20. dubnu) a já se z úplného těším zdraví.

Kéžby tímto příkladem povzbuzeni byli všichni zbožní věřící a ve všech svých bídách a strastech k naší milé Paní „Ustavičné pomoci“ útočiště své brali. Ať neočekávají vždy zázraků; neboť zázraky činí Bůh v moudrosti své jen zřídka a pod jistými výminkami. Zajisté ale vždy naleznou pomoci, ochrany, potěšení a jistého vyslyšení, jestliže v pokoře, pevné důvěře a setrvanlivosti ne o časné ale o duševní dobra a milosti prositi budou.

Josef Augustinský.

Nechci k tomu ničeho více přidávati, jen vše co pravdivé stvrzuji.

Josef Potůček,

spiritual v k. a. semináři pachol. v Kroměříži.

Trváme, že uzdravení toto nebude žádný míti za obyčejné, přirozeným během staté, nejméně ti, kteří nemocného a neduh jeho viděli a znali — lékaři, příbuzní, milosrdné sestry, představení a spolužáci; a byť by některý ten rozumbrada připisoval vše pouze přirozeným příčinám, nám věřícím ve slova Páně o užitku a potřebě modlitby, věřícím v obcování svatých a mocnou jich přímluvu, zvlášt Bohorodičky jest to tím větší pohnutkou, abychom, když pomoc lidská jest nedostatečná, hledali jí u Boha zvlášt přímluvou nebes královny a ostatních svatých.

Štědrý večer sirotka.

(Dle skutečné události z r. 1864 L. Sch—z.)

Byl štědrý večer. Cesty a ulice byly prázdný, velcí a malí nacházeli se ve svých obydlích, světíce slavně svatvečer narození Páně. Poznenáhla zářila veškerá okna po ulicích a náměstích přemnohým světlem vánočních stromků, odrážejíce lesk svůj o vysoko ležící venku příkrov sněhový. Noc sama byla velmi krásná, úplné ticho všudy se rozhostilo, vozy nehrčely žádné po ulicích, a lidé tu onde popocházející zamotali se do teplých svých šatů a spěchali rychlým krokem svou cestou k domovu; jen zde onde rozlehlo se radostné plesání dítek nad rozličnými dary, jimiž je Ježíšek úšťastnil. Andělé procházeli neviditelně městem, aby kdekoliv zbožnou rodinu naleznou, slavné své „Gloria“ zapěli. Ostatně ale bylo vůkol ticho, ano pusto. Navrchu pak na obloze nebeské tam třpytily se hvězdičky, jako tisícero očí dětských, které v andělské oslavě s pravou radostí vánočnou dolů hleděly na plesající pozemčany. Najednou pak zdálo se, jakoby se byly přestaly tak radostně třpytiti a lesknouti, a jakoby se jim očička jejich slzami zalévala. A proč se zasmutnily hvězdičky tyto? Pohleďte jen tamto! —

Přichází zde osamotnělou ulicí chlapeček chudobný sám a sám. Jde tichounko s hlavičkou skloněnou, patří zde onde krásným ale ne radostným okem do osvětlených obydlí lidských. Tváře jeho červenají se zimou, a vítr hraje dlouhými kadeřemi, ničím nepokrytou hlavu jeho kryjícími. Za chvíli dýchá si do dlaní a tře jimi červené líce, neboť chlapečka mrzlo. Tenké šaty jakoby milosrdenstvím hnuty, přitiskly se k útlému tomu tělu, jakoby ho chtěly před prosincovou uchrániti zimou, ale nadarmo. Chlapeček však šel dále, pořád dále, anižby sám si dobře vědom byl, kam? Jemu žádný otce nevystrojil vánočný stromeček, žádná matka mu nedala dárky, byltě ubohý sirotek, nemající již ani otce ani matky, který za kousek chleba od rána do večera pilně pracovati a rozličné posylky v městě konati musel. Dnes ale na štědrý večer měl ještě daleko za bránu městskou jíti se zvláštním vyřízením. Že pak osud svůj dobře poznával, věděl, že on sirotekem a dnes že štědrý večer jest, kdež tak mnohé dívky se radují a rozličnými věcmi obdařeny bývají. Že tak samotným a opuštěným se býti cítil ve velikém obzvláště dnes tak slavně osvětleném městě, a mrzнул pod širým nebem: tu se zarmoutilo srdce jeho, a z očí chtěly malé jasné perličky padati, jako večerní rosa, jakouž plačí květiny, když slunce za hory zapadlo.

Tu přišel chlapeček až k zámku. Jaká tu vycházela zář z vysokých oken a zvěstovala radosti a plesání, jaké v nádherných panovalo pokojích! Litostivě pohlednul nahoru, vystupoval na špičky, aby snad aspoň kousek vánočního stromečku spatřiti mohl. Když zde jako v němém vytržení stojí, běží surovec jakýsi, překotí ho, že s bolestným výkřikem k zemi a do sněhu upadnul, kdežto onen chechtaje se necitelně dále utíkal. Slzy tekly po lících ubožátka, ano smutně další cestu konalo. Zima byla pořád tužší, chlapeček zmrzel, až se celý třásl, ale očí svých toužebně pozdvihnul, tam k hvězdičkám na nebesích. Slyš! tu zaznívá radostný jásot z osvětleného domu — dítě se zastavilo. Bylyť to plesající dívky, krásnými dary obmyšlené, jichž radost neměla konce; laskaví rodičové objímali je, tiskli je k srdci s láskou právě otcovskou a mateřskou.

Na tuto radost hleděl i ubohý sirotek, a rádby se byl radoval s radujícími dětmi, ale musel jíti po své práci, a cesta byla ještě, ach! tak daleká. Přišel na veliký most, vítr byl zde mnohem silnější, a zima byla tužší. Od svého pádu do sněhu, následkem zármutku a pláče cítil chlapeček nyní zimu ukrutnou mnohem více, již nemohl rukama ani nohama takměř lhbati. A celý den ubohý ještě ničeho v ústech neměl, ale ačkoliv necítil ve svém zármutku právě žádného hladu, cítil předce v sobě jakousi prázdnotu, a byl již tak slabý, že musel několikráte kroky své zastaviti. Tu přišel až ke katolickému kostelu, kam dříve se svou milou matičkou tak často modlit so chodíval; nyní mu to bylo ovšem zapovězeno, an prý to nic nevynáší, ano i soukromé modlitby musel nyní jen v úkrytu a po tajmu konati. Když nyní sirotek zde u chrámových dveří se pozastavil, a na Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltární myslil, a tak v pravdě cítil, že nemá nikoho, docela nikoho na tomto široším světě, — jedině svého Boha; tu pokleknul na studené kamenné schody, jakoby klekal u jesliček Ježíškových v Betlémě, a se Jemu klaněl: „Ach, dobrý můj Ježíšku!“ vzdychnul, hlavu skloňuje, a ztuhlé své ručičky skládaje, „pomoz mi předce v mé veliké opuštěnosti, a vezmi mne k sobě, kde také moje matka jest. Vždyť je mi tak teskno, an jsem tak docela opuštěn a nikoho nemám. Již jsi tolik tisíc dětí k sobě vzal, ach! vezmi mne také, můj milý Ježíšku!“ Když takto kleče se modlil ve vánočné svaté noci, tu slyšel, jakoby od svého anděla strážce: „Nechte maličkových přijíti ke mně, a nezbraňujte jim, neboť jejich jest království nebeské.“ Uslyšev milostná slova vzchopil

se potěšen, a chtěl hned k Ježíškovi do nebe jíti. Ale kterou cestou? Po silnici měl dále ještě jíti? Ach, nebylo tu nikoho, jenžby mu byl cestu do nebe ukázal, aneb ho po cestě vedl! Zarazil se na okamžik, ohlednul se smutně vůkol a pohlednul opět k hvězdnatému nebi. O, jakby rád tam, tam na horu! Konečně spěchá dále toutéž ulicí, pořád dále, až vyšel za bránu.

Tam venku na hrobitově, tam odpočívá jeho milá matička v tmavém hrobě. S tíží proleze chlapeček mezerou skrze plot k nevysokému rovu, kryjící laskavé srdce matky jeho, kterou tak horoucně rád míval. — „Maminko,“ volá dítě s radostí a žalem, „maminko drahá, já přijdu za tebou do nebe! Jen mi však řci, kterou se mám ubírat cestou!“ Ale všudy vůkol ticho na osamělém hrobitovu, a rov, na němž sirotek ve sněhu klečí, neotevřít se. „Maminko, ach maminko!“ volá a pláče ubohý, „smiluj se nademnou! Vždyť víš, že jsem tak opuštěn, a nemám na celém světě nikoho. Pros milého Boha, aby mne vzal k sobě. O svatá Panno Maria, oroduj, ach oroduj za mne u svého Ježíška!“ Místo všeliké odpovědi hvizdne pronikavě vlak železničný na blízké stanici, že se až srdcečko dítěte uleklo. Rychle vyskočí, a co nohy stačí, běží na stanici. Přichvátá ku kase a volá na úředníka, jízdné lístky vydávajícího třesoucím se hlasem: „Pěkně vás prosím; pane, nechte mne jeti se sebou do nebe, vezměte mne také, já bych rád jel s vlakem!“ — „Hloupý chlapče!“ rozhorlil se úředník, bouchna mrzutě okénkem, a odešel. Sirotek prosil, plakal, volal, vše nadarmo. Zvoní se již po třetí. Ubohý vyběhne ven k vlaku již odjíždějícímu, a prosí sepjatýma rukama pro Boha, aby ho konduktor vzal se sebou do nebe. Konduktorové se smáli a zabnali chlapce od vozů. Parní stroj zahvizdnuv a celý vlak hnul se z místa. Když pak očím tak smutně za ním pohlížejícím v noční temnotě tam kde hvězdnaté nebe až k zemi dosahuje zmizel, vzdychnul si bolestně z hloubky duše své. — „Co tu zevluješ?“ otázal se ho hlídač zhurta. „Já chci do nebe, a oni mne nechťeli vzíti,“ zněla bojácná odpověď. — „Jdi domu ku svým rodičům, a dej si tam od Ježíška naložiti vánočný stromek“, pravil hlídač něco vlídněji. — „Ach, vždyť pak již žádných nemám rodičů, a Ježíšek, ten jest v nebesích.“ Tak pravil zkormoucený sirotek a odešel. Zemden, hladov, ospalý a na polo zmrzlý ukrčil se chlapec smutně do odlehlého koutka nádraží, aby při nejbližším vlaku své štěstí opět zkusil. Když ale nějaký čas takto shrben zde seděl a plakal, přemohl ho spánek, a zdály se mu sladké sny o nebi a o Ježíškovi — zde venku v tuhé a zimné prosincové noci pod hvězdnatou oblohou nebeskou. Spánek přivedl ale se sebou anděla smrti, který spícího již v ledovém svém náručí objímal: tu přišel nábožný muž a spatřil chlapce shrbeného a ztuhlého. Potřásal jím a volal naň, on ale spal pevně, byl tuhý a studený. „Buď Pán Bůh milostiv!“ zvolal muž, „to dítě zmrzlo!“ Tu přistoupil úředník a hlídač, a vykládali o dítěti, které mermomocí chtělo do nebe, a které odmrstili. Rychle byl objednan kočár, dítě do houní zamotáno a naloženo. „Do kláštera milosrdných bratří!“ zavolal cizý muž na vozku, a kočár rychle určitým směrem ujížděl. U brány zazvonil muž, vzal zaobaleného chlapce a nesl ho co obzvláštní dar vánočný do domu účinnivé křesťanské lásky. Brzy byl chlapec uložen v dobrém loži a příhodně opatrován. Chlapec spal ticho a tvrdo, bratři třeli ustydle jeho údy, ale on ani se nepohnul. Oči měl stále zavřené, ale líce jeho počala se ruměnit a slibovala šťastné probuzení. Konečně připravili vlažnou lázeň, položili tam chlapce a třeli jeho tělo. Za několika minut otevřel své modré oči, a hleděl zaraženě a pomateně vůkol sebe po jasně osvětleném pokoji, pak patřil na kněze a bratry. „O maminko má milá, já chci k tobě, uveď mne k Ježíškovi!“ Slova tato tak něžná, tak horoucně vyslovená bodla přítomné muže do srdcí, tak že se nemohli

slzám ubrániti. Opět zanesli chlapce na lože, a podali mu trochu teplé polívky; načež hned usnul; tepna, kterou zkušený lékař ohmatával, tloukla vždy slaběji a slaběji; k půl noci otevřel ještě jednou své oči, pohlednul k nebesům, sepal ručičky k nábožné modlitbě, zvolal radostným, plesajícím hlasem: „Maminko!“ — „Ježíšku!“ a vypustil čistou svou duši nebeským jsa ozářen pokojem. Andělé pak přispěli, a uvedli ji do nebe k matce jeho, k Panuě Marii a k milému Ježíškovi.

„Koho ctíme, toho zásady sdílíme.“

Náhodou dostal jsem do ruky jedno číslo „Svobody“, v němž nestoudně vyjíždí nějaký laik — opíraje se o výpověď zpustlého a nevěrného kněze — na sv. zpověď. Toť podivná věc! myslel jsem hned — vždyť Barák majitel Svobody a jeho přívrženci jsou zbožňovateli a ctíteli místra Jana Husi. Což nevědí, jak o zpovědi píše a smýšlí Hus, jenž jim jest nade všecko? Nemohou vědět, sice by tupíce sv. spověď tupili i Husa. Neboť co praví zbožňovaný mistr Jan Hus? Slyš: „Pamatujte na zpověď — chodívejte k zpovědi! Položíce, že Kristovo přikázání toto: Jděte ukažte se kněžím! jest podobenství zpovědi, již lidé činiti mají před kněžími, tehdy vážím takto slova, že když dí Kristus k malomocným: jděte, ukažte se kněžím! že o tom znamená, aby smrtelní hříšníci šli ukazovat hříchův knězi, jenž by uměl rozoznati mezi hříchem a hříchem. A když dí: Jděte! ukazuje, že hříšný nemá meškati svým ukázaním a také aby ne bezděčně ale dobrovolně se ukázal. A když dí: „Ukažte!“ ukazuje tím, aby hříšný netajil hříchův, ale aby se ukázal. A řka: „kněžím“ — ukazuje, že knězi mají moc, aby slyšeli hříchy a radili, kterak může člověk močí Kristovou od hříchův vyčištěn býti. Z toho máme, že zpověď má býti dobrovolná, brzká, zjevná knězi, svých hříchův celá“ (Hus II. 342) . . . . Hříšný z pokory má jíti ke knězi moudrému a jemu hříchy oznámiti a žádati od něho dobrého naučení a přijmouti od něho hodné za hříchy pokání, jímž by se držel napotom od hříchův a nenavracel se zase v hříchy“. (Hus II. 45).

Hle tak píše o zpovědi Hus: A on nepraví toliko: hříšník může jíti k zpovědi, on vece výslovně: hříšník dle rozkazu Kristova jest zavázán z hříchův svých zpovídat se knězi. Co tomu říkáte vy oslavitelové Husi, jenž ani slyšeti nechcete o zpovědi? — Co by řekl Hus, kdyby vstal a na vás sedíval — na vás, jenž, vychvalující jej nad všechny svaté, pověrou, kněžským osidlem, mamem nazýváte to, co velebený váš kazatel velebil? — Hus dbal na zpověď — sám se — jak v 50tém listu svém píše — zpovídal jistému mnichu, kterýž ho vyslyšel pobožně a velmi krásně i dal mu rozhřešení! Hus slovem i příkladem káže: chodívejte k zpovědi! Nuže, co by řekl? Ve své horlivosti hřímal by v Betlémské ulici — ta vám svatá — ohnivostí as takto: Takto mne ctíte vy pokrytci? Ve vás není leč malá jiskra přirozeného náboženství, já pak hlasal učení Kristovo. Přečtete moje spisy, udejte zdali můžete, abych kdy kázal: Kristus jest pouhým člověkem, neděle a svátky jsou dny jako jiné, modlitba, půst, zpověď, přijímání jest daremnost, poslední soud a peklo jest jen vynález kněžský, kacířství nemá ani býti ve slovníku, každý věř co chceš a t. d. a t. d. Dívámli se na život a řádění vaše, nemohu než zvolati: Plemeno ještěřčí! Vy mne ctíte ústy ale srdce vaše o tom nic neví. Ústa vaše mne oslavují ale život váš tupí. Proč mne oslavujete? Že spisy mé ostře tepou vaše náhledy, váš život, vaše snahy? . . jistě ne.

Proč tedy? Já přímý mravokárce a vy — nechci vyslovit slovo to — položte ruku na srdce a rcete: co jsme, jak srovnává se život náš s učením našeho místra velebeného?“ — Tak by asi Hus a snad trpčeji mluvil k vám. Věřte vy vynášeči Husi, že kdybyste měli věřit co Hus věřil a činit, co on kázal, že byste studem ani neobstáli, že by ste tupili, haněli, kacířovali toho, který vám nyní jest nade všecko. Projdite jeho spisy a žijte dle učení jeho, pak vážit si budu vás co pevné karaktery, jenž koho oslavují dobře znají a zásad jeho si všímají a v životě provozují. Takto ale považovati musím vás za pouhé buřiče lidu a nestoudné odpůrce všeho učení církve svaté. *)

---

*) V témže čísle „Svobody“ (6. 25. břez. 1871), v němž, jak svrchu povědino, zpověd církve kat. se vykládá za „nejpříhodnější rejdiště pro hanebné zámysly jezovitů a jich nášlapníků,“ zuří pisatel toho článku (úplně směrem celého časopisu) netoliko na řád jezuitský, nýbrž na všechno duchovenstvo, které těchžto zásad (totiž kat. církve) se drží, — na ty „kněžoury“, a otírá se také nemálo o náš časopis. Jakkoli ochotni jsme s každým se vyrovnat, jehož náhledy sem tam našim se přičí, se „Svobodon“ nemůžeme na jakés takés vyrovnání ani pomyslit, ana základní přesvědčení naše jsou si tak odporna, jako „ano“ a „ne“. Neboť my věříme a dle toho „Školu“ fidíme, že Ježíš Kristus jest a byl p r a v ý m Bohem, že ustanovil církev, kterou svou mocí ustavičně chrániti přislíbil před bludem, aby jeho učení čisté národům hlásala, a v této církvi že určil viditelnou hlavu, který jest Jeho náměstek a nástupce sv. Petra, jehož my papežem jmenujeme, se všemi právy co náměstkovu příslušnými; dále pevně věříme, že Ježíš Kristus co Bůh byl ve svých přislíbeních věrný a neomylný ve svém učení, že činil netoliko sám divy a zázraky, ale že (dle daného od Něho přislíbení) i jeho apoštolé a všichni, jenž v Něho věří (živé a dle té víry tedy i své činy řídí), zázraky činit mohli a činili již zde za svého pozem. živobytí a neméně svou přimluvou v nebi, když věčné blaženosti dosáhli; to my věříme, kdežto „Svoboda“ to a všechno další z toho plynoucí naprosto popírá a v posměch uvádí. Toť ovšem pochopitelně, proč článek „Školy“ (v č. 1. a 2.): „kterak pracuje tisk 19. století k záhubě kat. náboženství“ narazil na „Svobodu“, ana se zajisté čítá (a my ji též čítáme) mezi hlasatele té novověké osvícenosti, roztrušované protikřesťanským tiskem, která snižuje Ježíše Krista na pouhého člověka, která nevěří ve spravedlnost Boží i na onom světě dobré odměňující v nebi a zlé trestající v pekle, která osvícenost novověká za nejvyššího zákonodárce klade „lidský rozum“, jehož nejvyšším zákonem „svoboda“, totiž svoboda všem náklonnostem a náruživostem lidským, dokud chytře se dá provést. Slovem „novověká osvícenost“ nemíníme zajisté žádnou jinou, než onu, kterou ďábel nabízel Evě v ráji, že budeli jísti ovoce ze zapovězeného stromu (Bůh dal prvním rodičům — reníliž pravda? — tak dětinské přikázání, které rozumu lidskému tak odpírání!) že budou jako bohové (v pekle) — otevrou se jim oči; a toto úlisné, svůdné „nezemřete, otevrou se vám oči vaše, budete jako bohové“ vykukuje z každého řádku „Svobody“, tak že jaksi v právu byla, čítala-li se uražena oním článkem, jen to ve právu nebyla, domnívajíce se tak potouchle, že onen článek byl napsán „po dobré tabuli a při plném poháru“, an jej psal chudák kaplan v Čechách, a s těmi ubožáky mívá i „Svoboda“ útrpnost! — Vytýká „Svoboda“ onomu článku, že nevyvrátil žádné historické faktum z hierarchie římské, jako že nastolci sv. Petra seděli i hanebníci jako Jan XII. a Alexander VI. Kterému rozumnému a poctivému spisovateli by to napadlo, „vyvracovati“ fakta „historická“! My aspoň a naši pracovníci nejsme toho klouduého řemesla a ponecháváme všechny toho druhu výrobky těm, kteří v tom ohledu k mistrovství dospěli. Toť jest arcit trest přemnohých článků časopisu „Svoboda“. Pisatel článku „o tisku 19. století“ mluvil patrně jen o tisku devatenáctého století a důsledně nemohl někomu k vůli zaběhnout do zlořádů středověku, již ze zásady „Školy“, která pracující o účtu k náboženství křest. zajisté nebude rozerváním starého kalu nemravnosti osob dávno minulých, po jejichž privátním životě nám nyní nic není, tuto sama ještě kazit. „Svoboda“, jenž se ukazuje býti věrnou sestřičkou nevěreckého časopisu „Freidenker“ ve St. Hradci, aspoň nadšenou ctitelkyní jest jeho vydavatele M. Biron-a, musí ovšem dle něho proklínat všechno náboženství co zárodek nemravnosti (ano, podle svých náhledů o mravech!) a převrhla se tedy již i s Rousseau, který předce mezi prvními byl, co rozzáli světla novověké osvícenosti, a nicméně (Emil III.) dí doslovně: „Někteří chtějí založiti ctnost na pouhém rozumu; já

Obnova Francie katolické.

Není snad na světě pravého křesťana v tomto okamžiku, kterýž by spravedlivě užasnuv nad hrozným neštěstím a úpadkem Francie nevěřící, tím vroucenějším soucitěm a srdečnou útrpností nesprovázal kroky hluboce pokořené Francie katolické. Jak mnoho výborných, ušlechtilých a vznešených skutkův vykonala tato nábožná Francie pro rozšíření svaté víry, pro obranu církve katolické v šlechetné horlivosti a obětovnosti! Jaká ztráta nenahraditelná pro církev, svobodu a lidskost byla by konečná záhuba tak šlechetného národa, tak úrodné a bohaté země katolické, čehož Bůh milosrdný uvarovati ráčíž! Nebezpečství jest veliké. Francie ubohá, z tisíc a více ran krvácející, opuštěná jako chudý Lazar ode všech téměř států křesťanských, rozervaná sama v sobě nesvorností a nevěrou vlastních dítek, kdež nalezne útěchy, pomoci a zahojení? Dle domyslu a výpočtu možnosti lidské toliko u Boha a církve jeho svatě.

Avšak, zda-li pochopí Francie sama nynější úlohu vznešenou, nynější naléhavý úkol svéhe povolání? -- Zda-liž volána jsouc prozřetelností Božskou k obnově života svého a sil svých hmotných i duchovních volně i ochotně nastoupí cestu pravdy dle hlasu Božího, a spasitelných uchopí se zároveň prostředkův ke znovu dosažení časného i věčného blaha? — Až posud rozeznávali jsme dvojí Francii, v skutečnosti jsou vlastně tři. Mezi Francií katolickou, věrně sloužící Kristu a církvi, a mezi Francií nevěreckou otročící satanu a revoluci, čili převratu, sem a tam kolísá většina lidu francouzského nerozhodná i neuvědomělá, oč vlastně se jedná; obyvatelstvo v jádru svém právě křesťanské a katolické, avšak na mnoze sváděné a balamucené vůdci vášní a náruživostí zaslepenými, ježto tak krásnou vlast, tak šlechetný národ v záhubu jistou uvrhnou, jestliže lid katolický poučen jsa duchovními vůdci svými v poslední hodině nespamatuje se, aby zachránil život svůj časný a věčný. Jinak volati sluší: „Konec Francie!“ Tomuto lidu nábožnému a katolickému, této Francii šlechetné a věřící nutno jest všemožně přispěti modlitbou, obětí a skutky lásky křesťanské. Obráťte se k Bohu všichni, vroucně prosíce za milost a smilování nad ubohou a nešťastnou Francií! —

Jak mocná jest přímluva sv. Josefa! — Z Vysokého Veselí v Čechách zaslala se nám od F. K. následující zpráva, kterou milerrádi našemu čtenářstvu sdělujeme. „Lonského roku navštívila mne 1. března známá paní, matka to mé bývalé spoludružky, an jsem právě četla v 3. čísle „Školy B. S. P.“ o sv. Josefu. Stěžovala si muě, že

---

však se přiznávám, že nenalezám židného pevného základu pro mravnost mimo náboženství“. A co by činil římský potom Ciceró s takými vzdělavateli lidu, jako jest „Froidenker“ a soudruzi, kdyby k př. stal se prvním konsulem (prvním ministrem) v Cislajtánii, když ve svém spisu *de lege* ujišťuje: „Bez náboženství nemají zákony žádné moci, i nejlepší nařízení neponesou žádného ovoce.“ Sotva by svým chováním se k těm osvětitelům kterému z nich se zalíbil, tím méně může „Škola“ jim se zalíbit, alébrž hnuší se jim každé její slovo, protož i my končíme, zůstavujice laskavému čtenáři („Školy i Svobody“), aby uvažoval na mysl, nemámoli pravdu, že — (my nejsme tak ostří!) — doražíme na dryácnictví, které provádí se s učením křesťanským.“ „Svoboda“ pomůže křesťanství na nohy! — Redakce.

Její dcera dostala se tak surovému manželů, že jí nedovoluje ani své křest. povinnosti zadost učinit, že nesmí jíti k sv. svátostem, an sám ani o Bohu ani o chrámu Páně ničeho nechce ani slyšet. Před ním nesmí ani dívky učit se modliti, a klení a zlořečení bylo jako každodenním pokrmem jeho, a dosahovalo nejvyššího stupně, spatřil-li některou osobu zbožnou; tu nemělo tupení a hanění žádného konce. Vyslechnuvši její stížnost půjčila jsem jí ono 3. číslo „Školy,“ které jedná o sv. Josefu. I započaly ony utýrané paní ještě toho dne pobožnost ke cti sv. Josefa, zřídívše zároveň své jednání podle napomenutí daného v té pobožnosti, a hle! jakou změnu spozorovaly brzo na onom zlořečnicku. Před nimi ostýchal se zlořečiti a když se k tomu i ponoukán býti cítil, jako studem se zarazil, a po uplynulém měsíci březnu přestal úplně kleti. Od té doby napomíná své dívky k modlitbě a, aby matku svou poslouchaly. Nyní si přeje i čeládku zbožnou a vede ji k tomu, v domě se čítá pilně „Škola B. S. P.“ a vzav si do domu z příbuzenství děvku 18tiletou těší se tomu, že ona ráda dobré knihy čítá a přeje tomu, že tato čtouc ve „Škole“ o sv. Theodotu, hostinském pevně si předsevzala, vystříhati se tanečních plesů. Vypůjčila si též „Školu“ pro své sestry a rodiče. Měla otce opilství oddaného, upozornila ho na „bratrstvo střídmosti“ (čís. 2. a 3. l. r.) a neopomenula vroucně se modliti za něho. Přečta a rozebrav vše v tom článku položené přiznal se své rodině, že se odřiká pítí kořalky. O jak blahodárně působí „Škola B. S. P.“! Pročež vroucí díky předně Bohu, pak všem pracovníkům na tom časopisu! —“ Oznamujeme přípis ten úplně a podotýkáme jen, že naše modlitby a pobožnosti jen tenkrát se minou se žádaným výsledkem, když opomínáme i svůj život zříditi dle té neb oné odporučené pobožnosti. Bůh jest vždy ten starý, totiž dobrotivý otec svých dítek a rád jejich prosby vyslýchá, když přicházejí ze srdce upřímného, totiž přímého dle jeho sv. přikázání. —

Z „Ročníku rozšiřování víry“ a sice z listu velebného pana Koppera S. J. v Bengalsku uvádíme podivuhodnou událost, kteráž všechny ctitele Marianské kn větší pobožnosti a účtě k ní rozohniti a novou důvěrou v mocnou ochranitelkyni spolků našich naplniti musí.

V obci Manapadam v území úplně pohanském byl sice jen skrovničký počet katolíků nicméně však Bohu zde věrně slouženo a Bohorodičce kaple vystavěna.

Za dlouhý čas nebylo ni jediné kapky z oblaků na okolí Manapadamské spadlo; země byla vypráhlá a myslí všech zmocňovala se úzkost při pomýšlení, jak asi žeň vypadne. Indové brali sice útočiště ku všem svým pověřivým prostředkům, avšak marně; nebe zůstalo uzavřeno, země parnem slunečním vypráhlá a nepřinášela žádné úrody. I usnesli se na tom, posledního ještě prostředku se uchopiti. Tu však byli na rozpacích, ku kterému bohu neb bohyni s touto poslední prosbou by utéci se měli. Po dlouhé poradě ustanovili se na tom, že losem rozhodnou. Vzali tedy k tomuto účelu jedenáct listů palmových a na každý napsali jméno jednoho ze svých nejpřednějších bohů. Někteří Indové učinili návrh, by ještě dvanáctý se přidal lístek a na něj jméno Marie, ochranitelkyně křesťanů se napsalo.

Návrh tento přijat.

Na to učiněn na veřejném místě oheň a u přítomnosti všeho lidu dvanácte těchto listů palmových do něj uvrženo s poznámkou: že božství, jehožto jméno neporušené by zůstalo, jediné vzýváno býti má.

Sotva že lístky v plameny uvrženy byly, jsou ihned od nich stráveny a v popel proměněny. Jeden toliko zůstal zázračným způsobem uprostřed plamenů neporušený; byl to onen, na němž jméno Maria napsáno bylo.

„Nestává tudíž žádné pochybnosti více, Maria musí vzývána býti.“ Všechn lid provoláváje:

„Bůh křesťanů jest jedině Bohem a Máti jeho jest všemocná“ spěchal ku svatyni Marie, kdež každý dle svého způsobu Marii o pomoc vzýval. Poctou touto byť i ne nezištnou neopovrhla Máti milosrdenství. Nebť sotva že od kaply se byli vzdálili, potáhlo se nebe černými mraky a země hojným svlažena deštěm. Žeň zachráněna, Maria však učinila ještě více. Vyprosila od Boha, že spadla rosa milosti v tato neúrodná srdce, následkem čehož velký počet pohanů nad divem tímto užasnut k víře Kristově se přidal. Lístek onen zázračně zachráněný uschován v kaple Marie Manapadamu.

Hrozná smrt. Pacholek V. V. sloužící u dřevárníka Isid. St. v H. byl 28. března poslán do města s fúrou dříví. Cestou zastavil se V. v krémě a zaval si kořalky více než k občerstvení potřeboval, tak že následky toho brzy zkusil a celý zemdlený na fúru se položil a usnul. Na jednou zplašili se koně praskáním okolodoucího vozky, a uskočivše stranou trbnutím vozu pacholka spícího s vozem shodili. Následkem opití celý ospalý ještě zapletl se do opratě a byl od poplašených koňů kus ještě vlečen, až konečně tak nešťastně pod kola se dostal, že takřka úplně rozpoltěn byl kolem a na místě mrtev zůstal. To byl poslední a nejstrašnější následek jeho nestřídmosti.

Pronásledování křesťanů v Bosně děje se beze všech právních důvodů na pouhé udání nespolečlivých lidí neb podezření tureckých úřadů. Již před rokem bylo uvězněno mnoho vynikajících Srbů, mezi nimiž zvláště mnoho pravoslavných kněží. Ač způsobilo veliké pobouření myslí uvěznění archimandrita Peroviče, Raduloviče a Vuketiče, byli předce po celý rok v Sarajevu ve vazbě držáni a zacházelo se s nimi jako s nejsprostějšími zločinci. Na počátku března, ač žádné viny na nich shledáno, byli přes Seník a Kosozno v poutech odvezeni do Cařihradu, odkudž co nebezpečné osoby odesláni budou na některou tureckou pevnost v Malé Asii. — A jak ještě mluví lidé, katolíci, že turecká vláda jest příznivá křesťanství! Turek zůstane vždy Turkem, zuřivým to nepřítelem křesťanství a jeho vzdělanosti.

Ku konci ledna přišel zástup malých devčátek ku svatému Otcí přinašejcích mu dary. Dobré tyto dívky přály si též něčeho na památku od svatého Otce; žádné však se neosmělilo přáti to vysloviti. Až konečně jedno z nich osmělivší se řeklo: „Svatý Otče dejte nám předce aspoň šňupec!“ Prosba tato vynutila na tváři svatého Otce jakož i všech přítomných prelátů úsměv. Nebť v Itálii žádávají žebráci, nemožouli nic jiného obdržeti, alespoň šňupec tabáku. Svatý Otec vzal svou tabatěrku, děvčátko však nadstavilo svůj bílý šáteček, do něhož svatý Otec tabák sypal, o kterýž se pak všechna podělila. Když takměř již vyprázdněna byla tabatěrka a dítko ustavičně šáteček svůj drželo, pravil svatý Otec s úsměvem: „Ty se nedáš málem uspokojit; vždyť já si musím také něco nechat.“ Z toho lze poznati, jak nenuceně a jednoduše se takové audience častokráte odbývají. Jiného opět dne přišlo sto děvčec nesouce 450 franků. Svatý Otec mluvil s nimi velmi laskavě, tak že jedno protestantské děvče, kteréž též 5 franků bylo dalo, hluboce dojata domů se navrátilo.

V m á j i.

(V. P—ský.)

Na západě v zlatostkvoucím lesku
Rdí se krásné červánky,
Posílají milostným rtoma
Od slunce nám líbánky.

Oh vy hvězdy! kvítka nebe černá,
Kdož vás na té báni sil,
Kdož vás v ony zlata věnce drahé,
Modrém po blankytu vil? —

A ty nivy září obroubeny
Volně dýší v dumání,
Stromek k stromku kloní tylko něžné
Ve přemilém šeptání.

Oh! ta věčně svatá ruka Páů
Jež vás družky pěstila,
Kterážto vám na nebeské báni
Běhu dráhu určila!

Slavíček tam zhusta lesa doubí
Doklokotá píseň svou,
Skřivan, jenž mír drahý věští z hloubí,
Dohrá ódu milostnou. —

K bytosti té nebeské a mocné,
K té jen spěje duše má,
Ji, jež pravzor věčné lásky skrývá,
Onu věčnou bytost zná.

Jasná luna — královna to nebes —
Po blankytu leje svit,
Na tisíce rajských světél — hvězd
Vzplane ve měňavý kmit. — — — —

Bez ní pusté lesky světa toho,
Marně žije bez ní duch,
Neboť vidinou jest všeho tvorstva
Věčná, pravá láska — Bůh.

Č i s t i c e 5.

(Dokoučení.*)

3. Třetí smysl je čich, jímžto je mnohokrát se člověk prohřešuje patrně jest, buďto z marnosti (voňavky rozličné) neb docela z hanebné nestydatosti. Kdo si vědom, že podobně se zapomněl proti Bohu, nechť bedlivě osměřá i tento smysl a i od domoleného užívání (přivoněti k růžím, lilijím a jiným květinám) se zdržuje, z druhé opět strany, co zadostičinění za hříchy spáchané nechť nepřijemné a protivné zápachy trpělivě, pokorně a ztroušně snáší, což i jeho umrtvení mnoho prospěje.

4. Přejdeme k smyslu čtvrtému, jenž jest chuť. Hříchy, jenž těmito dveřmi vcházejí do srdce a toto řázi, jsou obzvlášť obžerství (nestřídmost w jídle) a opilství (nestřídmost w pití); jeden z „hlavních“ hříchů, an z něho mnoho jiných hříchů a vůbec mnoho zlého pochází. Varuje nás před hříchem tímto Kristus Pán ve sv. ewandélium: „Sledte pak se, aby snad nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím a opilstvím a péčováním tohoto života“ (Luk. 21, 34); podobně nás napomíná apoštol Páně: „Jako we dne poctivě chodme, ne w hodování a opilství.“ (Řím. 13, 13.) (Bellarmin.)

5. Pátý smysl — hmat (neb čmat), nejnižší, jaký nejsprošší ze všech, ale též nejnáruživější: příčinu zavdává k nejtěžším hříchům, jež mezi křesťany „ani

---

*) Dpozdbeno.

jmenovány“ býti nemají, k hříchům totiž tělesnosti, smyslnosti, chlipnosti a všelijaké nečistoty. Už pouhá jména hrozných těchto hříchů poukazují každého na přísnou povinnost, smysl tento dobře ostříhati. Třetí, čtvrtý a pátý smysl, vlastně hříchů, k nimžto zavodávají příčinu, jsou si v mnohém ohledu podobny: opilství a smyslnost nakloňují k nečistotě.

Wůbec jsou to tak šeredné hříchů, že se nedají ani popřati, a co při tom nejšmutnější — skoro se ani nedá z nich člověk vyhojiti. Obvyklost, druhé to přirození vždy zase táhne železnými pouty k hřichu objerství a opilství i nečistoty. Všedno napomínání, všedno předsevzetí, všedno modlení a vše co chlipník a opilec sám dobrého koná, aneb jiní zaň konají, zdá se býti bez užitku a bez prospěchu, poněvadž pravidelně obvyklání násilí stojí a toho se člověk smyslný bojí; a proto pravidelně schází právě předsevzetí, opuštění proto nedosahuje člověk takový a tak v otroctví hřichu den ke dni hyne.

Wentowskiš Váš učitel, milí školáčkové! jen s tím se těší, že z jeho žáků nikdo nepatří k otrokům takovým; ale bojí se, že snad mnohý a mnohá v domácnosti své má kříž tento. Tu zapotřebí předně trpělivost a za druhé ještě trpělivost a za třetí zase trpělivost. Bez trpělivosti se nic nenapraví ale kříž jen dvojnásobně tíží. K trpělivosti přidej modlitbu, pokornou a wytrvalou modlitbu za obrácení nešťastných těch otroků hříchů. Jak mnohý opilec byl by se už obrátil, kdyby manželka jeho nebo domácí wůbec svou netrpělivostí, svými výčitkami a hádkami nebyli mnoho, velmi mnoho pokazili a sami zavínili! Sv. Monika (jejížto památní den 4. května připadá) patrným důkazem jest, že na domácích, zvláště na manželkách velmi mnoho záleží v polepšení se opilců. Mělat tato světnice muže pohanského, opilství a chlipnosti náruživě oddaného, a hle svým k němu se chováním s milostí Boží jej zcela vyhojila: nikdy mu neodporovala a výčitky nečinila, kdykoliv nešťastně klesl, ale trpělivě všedny křivdy snášíc teprve druhého dne mu laskavě, šetrně, důvěrně a oddaně domlouvala a tak nejen ve swornosti s ním žila ale jej také obrátila a přivedla k počestnosti, štedrnosti ano i k pravé víře křesťanské. Všim, kdož si u ní stěžovaly na manžely, by podobně jednaly, radila.

Než upřímně řečeno, kdožkoliv už v okovech hříchů jak opilství tak nečistoty vězí, z těch se už málo kdo bez velkého zázraku Božího obrátí. Modliti se za ně, obětovati za ně tu nejdražší obět míše swaté, odporučovati je jiným do modlitby, toť jest jediná věc, již za ně činiti můžeme — to ostatní mají vlastně oni sami činiti, totiž zdržowati se nápojů a příležitostí ke hřichu se warowati, potlačowati w sobě pokušení, pokušením se vyhýbati, tělo přísně držeti, mrtwiti sebe a nezřízené žádosti a podobných prostředků k uwarování se hřichu užívati. Však drazí čtenákové! na vás záleží, aby mládež dorůstající neupadla w podobné otroctví; na tu tedy oučinkowati, ji poučiti, warowati, ji ostříhati, ji odstraňowati ode vší zlé společnosti, za ni se modliti, nad ní bedlivě oko míti . . . toť nás všednj nejšmutnější povinnost. Pakli tu swědomitě wykonáme, pak, jediné pak můžeme doufati, že bude na světě lépe. Mládež nedejte nikomu do rukou, než kdo ji dowede a chce také k Bohu a ctnosti wěsti. Matky křesťanské! od vás očekává Bůh lepsiích potomků než svět uněšší dáwa; wiztež dobře, kde a jak kráčí mládež wasse a komu ji swěřujete; a protož bděte, bděte nad mládeží svou, neboť svět ji hledá k podobnému životu swoditi, jak bohužel na wětšíně lidí toho světa pozorujete. Mládež svou wychowejte Pánu, mládež učte mravy své dobře spořádati, smysly své ostříhati a na úzdě držeti, tak jak sami činite a činiti si přejete. Pamatujte na hroznou výhrůžku Páně: „Kdoby pohoršil jedno z malíčkůh těchto, jenž we mne věří, lépe by jemu bylo, aby zawěšen byl žernow osličí (největší kámen) na hrdlo jeho a on pohřžen

byl do hlubokosti mořské“ (Mt. 18, 6); těšíte se ale vy dobré matičky zaslíbením Páně: „Kdoby přijal (laskavě se ujal) jedno takové pachole ve jménu mém (z lásky ke mně) Mneť přijímá.“ (w. 5.)

Jať pozorujete milí školáčkové! jesti dnešní učení jedno z těch tak zvaných „suchoparných,“ to jest, žádné lahodnosti nepořizuje učení o krocení 5 smyslů lidských. Avšak vzdor takovéto suchoparnosti musíme se dnešní lekcí právě co nejbedlivěji naučiti, smysly své na úzdě držeti zvláště pak oči a pocit. Dejž Bůh, abychom se nikdy smysly svými neprohřešili, pak bychom byli spokojenější na světě, pak bychom lehče měli před Bohem zodpovídati. Protož dobře bude, vždy a opět si zopakovati předehlou lekcí w číslici 4. pamatovati na 4 poslední věci člověka zvláště pak na smrt. O též by nám smrt vždy tanula na myšli a jať w čas smrti, na loži umírajícího, wšleďo w jiném světle spatříme, nežli nyní smysly naše nám ukazují. Umírajícím se mažou smyslové posvátným olejem, a žádá se Bůh, by jim pro své milosrdenství wšle odpustil, čímž hřešili po celé živobytí; již z toho souditi lze, že ať mnoho, velmi mnoho hřešeno bývá zevnitřními smysly, tať že zvláštní swátost ráčil ustanowiti Kristus Pán pro shlázení hříchů lidských smyslů. To samé ale dá souditi i na zodpovědnost velikou hříchů těch a protož i na powinnost swatou a důležitou, smysly své vždy a na každém místě w úzdu pojímati. A poněwadž někdy těžká to wěc a pokusšení často silné, zaopatřme si mocné prostředky k zachowání svých smyslů, silné známky — w 5 ranách Kristových — (nowý to wšklad číslice 5) jeť i po swém slawném z mrtvých wslání na swém nejsvětějším těle chtěl ponechati Kristus Pán, abychom se vždy mohli do nich ukrýwati a w nich posilu nabýwati a útočiště proti oukladům dábelským a proti pokusšením swěta i wlastního těla. Zvláště pak skládejme často ba denně několikrát, jmenowitě před usnutím, srdce své do nejsvětější rány Božského Srdce Páně, aby w ní očištěno, posilněno a ochráněno bylo proti hříchu, proti wšlemu zlému, aby w Srdci Páně odpočiwajíc srdce naše prawý pokoj a spokojenost našlo zde na zemi a někdy wěčnou blaženost w nebesích.

„Amen, amen“ — dodává pro nás i pro sebe váš wenkowský učitel.

Drobnosti.

(Dědictví dětí.) V jednom moravském městečku žil před časy stařícký ranhojič. Měl několik synů a dcer, všichni byli již ženati a provdány. Stařícký otec měl ve světničce truhličku a ta byla zamknutá a hrozně těžká. Říkal: „V té truhličce naleznete po mé smrti dědictví a mou závěť; mohu ji měnit podle toho, jak se ke muč chovati budete. Synové a dcery otce obskakovali, aby jim jen větší podíl připadl. Když otec zemřel, truhlička otevřena a byla plna kamení; na vrchu ležela metla a cedulka; na této stálo:

„Děti, jenž staré rodiče neopatrují a neživí, zasluhují metlu, časný a věčný trest!“ —

(Jaká půjčka, taková oplátka.) Jednou kráčel letního času jakýsi cizinec vesnicí. Tu zaslechnul z jednoho domu úpěnlivý a pronikavý nářek. I zaměřil tam kroky své a co viděl? Syn hospodář ubíjel svého starého otce a vlekl ho

za vlasy, že ho vyhodí na návsi. Cizinec chtěl stařečka brániti. Tento však volal: „Nebraňte! já jsem také tak se svým otcem nakládal!“ Už ho syn dovlekl na prah; tu starý otec volal: „Dost! Já jsem jen až na tento prah otce za vlasy dovlekl!“

Děti pamatujte si to: „Pán Bůh peče oplatky.“

(„Opavský Týdenník.“)

Z r n k a.

Pravdomluvnost káže jednomu říci pravdu — křesťanská opatrnost velí, každému dle jeho povahy a okolností, v jiném ji podati rouchu.

Proč si křesťané tak málo váží drahocenného pokladu samospasitelné víry své? Ptej se zdravých, proč nedosti oceňují zdraví své!

Tito nevědí, co jest nemoc — oni šťastní netápali jako slepci ve tmách pohanství.

Zevnější slušnost a způsobilost mi připadá jako nicka.

Stojí-li sama o sobě pouze, neplatí nic — nemá žádné mravné ceny. Stojí-li ale před ní cifra — mající vlastní vnitřní hodnotu — to jest ctnost, zvyšuje velice ona zdálivá nicka celou hodnotu. Avšak stojí-li před cifrou, t. j. klademe-li na ni přílišnou váhu na újmu vnitřní ctnosti, neplatí naše nicka zas nic, činíc spíše ještě ostatní hodnotu jaksí podivnou, ano pochybnou.

Chceš, dobře činit jiným, spokojenost zachovati? — Nečekej vděčnost! Tak jen člověk se nerozmrzí, nestane se z filantropa misantropem, neztratí víru v lidstvo, je-li — připraven na nevděk. Tím mileji ho překvapí, dostane-li se mu vděčného pohledu. — V dobrém vědomí maje dosti odměny, nečekejž jiné, než — jednou nebeské.

B b o ž n ě m o u d ů m

bratrstva nejsvětější Svátosti oltářní w Cechách.

Řdožkoliv už zapsán jest neb i teprw zapsati se dá do našeho bratrstva, získá spolu všechy milosti duchovní a odpustky i bratrstva k útěše dušim w očistci, beze všeho jiného zápisu, jen když tu každodenní modlitbě spoluoudů w úmyslu přidá slova: . . „a k útěše dušim w očistci.“ Dbe dneška sluje teby naše bratrstvo bratrstvo věčného uctění . . . a k útěše dušim w očistci, což se tímto velectěnému duchovenstvu i zbožným oudům w známost uvádí. Jednou za rok má se obětovati mše sw. nebo (kdo nemůže nechat sloužiti nisi sw.) sw. přijímání nebo růženec neb řížová cesta za všechy duše w očistci, zvláště za ty, jež za živa w bratrstvu byly, za nejopuště-

nejší a za ty, jež nejbliže stojí svému vysvobození.“ Obpuštěj plnomocné (mimo mnohé neplnomocné): 1. B nejbližší sw. zpovědi ode dnešfa (co w den „zápisu“), 2. o wánocích, o zjavení Páně, o Božím Těle; we swátěf neposřfw. početí, očisřfomání a nanebevzetí Panny Marie; na dny sw. Michála (8. května, 29. září), na sw. Josefa a 3. nebděli po welifonoci (ochrany sw. Josefa), na sw. Petra a Pawla, na duřšičky; 3. jednou za měříc w den zpráwy Boží; 4. w hodině řmrti.

Misionářský dům pro Slovany v Americe.

(*L. Sch -z.*) Vě. 11. Školy B. S. P. na rok 1870 přinesli jste obřšrnou zprávu o novém pod ochranu nejsv. Srdce P. postaveném misionářském domu pro Slovany v Americe roztroušené. Dovolte bych zprávu onu dle amerických listů tímto doplnil.

Čtvrtou neděli adventní r. 1870 byl nový misionářský dům pro katolické Slovany v městě Milwaukee slavně posvěcen u přítomnosti přečetného duchovenstva katolického z blízka i z dálky. Zároveň slavil prvý zde vysvěcený český kněz P. J. Videnka v českém kostele misionářském sv. Janu Nep. zasvěceném, kterýžto chrám toho dne třetí rok svého trvání dočekal, své prvotiny. Český spolek mužů a novozaložený mládenceů tvořily od misionářského domu až ku kostelu špalír, skrze nějž se ubíral slavnostný průvod. Napřed kráčela školní mládež vedena školními sestrami, pak následovaly dívky v bílých šatech, věnce na hlavě a bílé lilie v rukou nesouce; pak se nesl kříž před řadou bohoslovců ze semenišťe, za nimiž kráčelo vel. duchovenstvo a konečně novokněz primiciant. Všechny ulice a kostel sám naplněn byl ano přeplněn byl zbožnými katolíky, z jichž očí mnohá slza radosti a mocného duševného pohnutí kanula. Vel. p. P. Molitor ze Chicago (rodák z Val. Meziříčí na Moravě) držel slavnostnou řeč. Po slavné mši sv. u četné assistenci vykonané udělovali přítomní tři novosvěcení kněži PP. Videnka, Schaaf a Dorvard přítomným sv. požehnutí, po čemž se průvod prozpěvuje žalm: „Smiluj se nademnou Pane!“ vracel k domu misionářskému. Nyní konaly se zde předeřsané obřady a modlitby a P. Gartner (rodák z Brna) zakladatel domu toho slavně ho vysvětil a nejsv. Srdci P. věnoval. Odpoledne byly slavné neřpory a Te Deum s toutěž assistencí. —

Byla to v pravém slova smyslu slavnost radostná a povznářejcí, plná dobrých nadějí zvláště pro slovanské obyvatelstvo spojených států, jimž takto nová vzeřla hvězda blahé budoucnosti. Rozličnými zprávami a provoláními budí se mezi nimi všudy katolické vědomí. Velmi mnoho činí Čechové v Chicago a Milwaukee, nejvíce ve St. Louisu (kde duchovní správu vede P. Hesoun z budějovické diecese v Čechách); katoličtí Slované v Baltimore uvítali a přijali svého nového duchovního (P. Vendelina Vaculu z Oseka na Moravě) s velikou slávou a neobyčejnou nadřeností.

Budova domu misionářského obnáší 45' délky a 26' šířky, jest v gothickém slouhu na 3 patro žvýře vystavená na velmi krásném místě na pahorku, a obsahuje místnosti pro 8 knězů.

Vel. p. Gartner ustanoven byl o novém roku od svého biskupa Henniho za jeneráluřho vikaře pro všechny Slovany, aby takto nyní sám dle potřeby a vlastního uznání mohl ve jmenu a na místě jeho české kněze na nových místech atd. ustanovati.

Modlete se za ně k B. Srdci Páně.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Červen 1871.

Číslo 6.

Novomódní osvícenost.*)

Osvícenost! jaký pohyb způsobilo toto slůvko již na světě! A zvláště za naší doby, kterou by mnozí vyhlásili rádi za dobu osvícenosti! O osvícenosti píše a mluví se; pro osvícenost pracuje se; na osvícenost činí se honba; osvíceným chce každý býti, osvícenost zastává mnohý se vší odhodlaností — zkrátka svět nyní se trvá tak, jakoby osvícenost byl nejdražší ze všech statků — zlato ducha lidského.

Byl jednou jeden sedlák, který našel kus sírného křemene. I byl pln radosti, domnívaje se, že našel ryzí zlato. Avšak radost netrvala dlouho. Hned spěchal k zlatníkovi, aby mu to domnělé zlato vyměnil. Než chyba lávky! Sedlák nenalezl zlata — nýbrž kus kamene blýskavého. To se prý sedláku velmi nelíbilo vida se býti tak oklamána.

Aby se ti ale, milý čtenáři, něco podobného neb snad něco horšího nepřihodilo, pozoruj tu vychválenou osvícenost moudře, dříve, než po ní sáhneš. Mnohý považuje se za bohatce, má-li novomódní osvícenost a chlubí se jí po celý život. Avšak pozdě pozná, že jeho bohatství bylo jen stín a že na věky učinil bankrot!

Což jest medle osvícenost? Na tuto otázku dvojí dávám odpověď ana jest dvojí osvícenost. Jedna přišla již z módy a stala se opovrženou popelkou. Vykřičena jest co záhuba národů. A ta jest ta pravá osvícenost, kteráž ukazuje člověku, jaký osud ho očekává, jaké určení má, v jakém poměru k Bohu stojí, v jakém ke člověku a k věcem viditelných světů, jak má žít, aby věčného cíle dosáhl. Kdo toto jasně pozná a dle tohoto poznání se chová, ten má pravou osvícenost. A ta jest u každého pravého křesťana. **Pravá osvícenost a dobře poznané a v životě provozované křesťanství jest jedno.**

Když apoštolové našim pohanským předkům křesťanství přinesli, hleděli jim také v jiném ohledu prospěti; oni poráželi nepřístupné lesy, činili bahna a močály úrodné, proměňovali pustiny v role a háje, zakládali kláštery a školy, rozšiřovali vědomosti a umění, podporovali orbu, řemesla a rozličné závody. Tím stali se dobrodinci naší vlasti a jejich práce tvořila základ pozdější velikosti a slávy. Podobným ale vyšším a nadpřirozeným způsobem působí křesťanství v duši člověka; osvícuje

*) Častěji mluvíme o této věci nikoli, abychom snad chtěli v temnotech a nevdělanosti udržeti lid, nýbrž aby poznal, co jest zlého na nyníjším ruchu světa, přidržel se pouze toho, co jest na něm dobrého.

rozum, který zatemnil hřích, řídí a krotí jeho zdivočelé náruživosti; duchovní temnotu, mravní skleslost nemůže snést křesťanství; duše bez křesťanství pustinou, na které málo se daří, stává se křesťanstvím květoucí zahradou všeho dobra, duchovní říší světla, bohatství a moci; neboť jeho duch má jasný pohled na Boha, na svět a do vnitra člověka; jeho vůle následuje toto poznání shromáždí si poklady cnosti a panuje nad zevnitřními a vnitřními nepřáteli této pravé osvícenosti.

To jest tedy jeden druh osvícenosti. O druhé — novomódní osvícenosti — třeba více říci, ona jest právě věcí módní na celém světě a všude na prodej. — Co jest novomódní osvícenost? Ti, jenž se jí koří, nazývají pravou osvícenost — hloupostí: své vlastní ale zboží vydávají za osvícenost. Z toho již dostatečně lze poznati, že tato jest odporem oné. A tak jest. Kdežto ona hloupostí nazvaná osvícenost pravá jest, není tato nic, než temnota z blouzení. Opravdivou chytrostí proměněna jsou jen jména, podstata ale věcí zůstala tatáž.

Popřejme v tomto pojednání novomódní osvícenosti její ukradené jméno „osvícenost,“ ale za to se lépe podíváme na její podstatu. Pak zajisté ztratí její jméno všeho půvabu.

Pravá podstata osvícenosti, kterou se naše doba honosí, jest skutečně sprovedena vzpoura zaslepeného rozumu a rozvázané vášně proti víře a cnosti křesťanství aneb, lépe řečeno, pravého náboženství. V bludném neb nepravém náboženství mohou větší neb menší úryvky pravého učení a pravé cnosti býti a takto nalezáme skoro ve všech náboženstvích osvícence. Všech ale řídí se osvícenost proti křesťanství, ano jest samo oprávněno a schopno zastupovati a zachovávat zjevenou víru a z ní plynoucí mravouku. Proto vidíme k. př. osvícené židy tím vztekají proti křesťanství — katolické církvi — brojiti, ačkoliv nic jim do křesťanství není. Tak jest tedy novomódní osvícenost praktickou negací všeho zjeveného náboženství aneb křesťanství; ona jest nové pohanství ne bez jiných bohů než náruživosti, ne bez jiné mravouky, než „míti a požívati.“

Dějepis osvícenosti jakož i její nynější stav podává nám důkazy toho. Osvícenost čítá se od prastaré doby; ona se objevila brzo v té, brzo v oné způsobě. Její vynálezce a praotec byl Lucifer, aneb jak my hloupí křesťané říkáme — dábel. Když jemu samému osvícenost málo prospěla, hleděl jí obdariti člověčenstvo. První osvícené kázání měl v ráji — bohužel s prospěchem; ona posud hloupá Eva stala se osvícenou, jedla ze stromu zapovězeného a pomohla i svému choti k osvícenosti. Ovšem trvala jejich osvícenost — jen krátký čas; ale jejich potomci museli se s ní na dále protloukati. Kázání satanovo bylo vzorným kázáním pro všechny pozdější apoštoly osvícenosti. Předhůzkou zbloupení a příslibem vyššího poznání svedl Evu; právě tak snažili se jeho nástupcové mezi pohany a věřícími přívrženců osvícenosti nabýti, hleděli uskutečniti odtržení se od Boha a jeho zákouů.

Pominuvše pozdější věky, obraťme zraky své na poslední třístoletí, v nichž obzvláště osvícenost rozkvětla. Až k 16. věku nemohla se v křesťanském světě poněkud zmociti. Tu přišel onen náboženský převrat, který nazýváme reformací. S ní přišla úrodná půda pro osvícenost — totiž samovláda jednotlivce na půdě víry.

Reformace sáhla na základ křesťanství, na úřad učitelský církve, na její autoritu ve věcech víry. Tuto hleděla především zničiti. Neměla býti více Duchem sv. vedena a proti bludům chráněna církev strážkyní pokladu víry, ona neměla více rozhodovati, co od Boha zjevená pravda jest a co nic. Tento úřad měl nyní a budoucně odevzdán býti rozumu v osobě jednoho každého. Skutečně přiřknuto mu

právo to neb ono učení, které až posud v křesťanstvu platnost mělo, obeslati k svému soudu a co poslední a nejvyšší soudce nad ním rozsuzovati.

Lidské stanovy prohlásily svobodu rozumu a svědomí; předstíráno, že takto bude náboženství k pravé čistotě přivedeno a v skutečnosti nečiněno nic, než rozvázány byly vášně proti zděděné víře, otevřena dráha osvícenosti novomódní.

Že se to stalo pod rozličnými záminkami, které s novomódní osvíceností zdánlivě nic nemají společného, nic nevadí. Jedná se tu jen o skutek a nikoliv o úmyslu těch, jenž převrat ten ve víře spůsobili. Mužové osvícenosti první velikosti sami hlásají světu, že byla reformace zorou jitrní duchovní svobody, že přinesla světlo člověčenstvu.

An byla víra vydána libovůli, nastal brozný zmatek v nejrozličnějších otázkách náboženských. Víra stala se mícím politiky, vládychtivosti, lakotnosti a smyslnosti. Každý, kdo starou víru nalézal nepohodlnou, bojoval proti ní, hleděl jí přetvořiti a tak ji přispůsobiti, až by mu byla vhod. Tak bouřila náruživost všemožně proti sv. náboženství, předstírajíc zlepšení a svobodu. Dlouho to trvalo, než se utišilo divoké rozčilení; a když se to stalo, jak smutné spustošení se objevilo! Pevně a neohroženě stála sice ještě církev Kristova, ana jest zabezpečena božským příslibem proti rozboření a zničení. Ale pro miliony od ní odtržené zmizela větší část staré křesťanské víry. Věřící ještě v některé pravdy křesťanské, stali se k jiným zcela nevěřící. Pro ně byla víra nyní podkopanou, polozbořenou budovou, jejížto zbytky bez základu a podpory sesutí vydány byly.

A toto sesutí přišlo! Kdo by byl mohl jednou začaté dílo převratu — jednou začatou nevěru zastaviti? Vždyť se již původci neblahé novoty náboženské marně přičiňovali udržeti a pojistiti kus staré víry. Neomylnost církve se upřela a vážnost její u mnohých zničena. Kdo měl tedy rozhodovati, co jest člunek víry a co není? I dána lidem do ruky bible, aby v ní páral a v ní jediné měřítko víry hledal. Reformatoři skoumali v bibli, dokazovali své učení z bible a byli nesjednoceni ve víře. Jejich žáci pátrali v ní také a nemohli se vespolek ani se svými mistry shodnouti. Každý skoumal v bibli, a skoumal tak dlouho a na takový způsob, až konečně přaná věc vyšla! Ano aby mohli lépe skoumati, vzali útočiště k falšování a zmrzačení slova božího. Tak se stala bible štítem a příkrývkou všeliké náruživosti: vše, co náruživost chtěla a žádala, hledalo a nalezlo své ospravedlnění skrze svobodné pátrání v písmě sv. Jen skrze návrat k pravé církvi Kristově mohl se náboženský úpad ubrániti, a pevně vyměřená víra zachována býti. Tímto ale návratem bylo pohozeno a tak se stal protestantism nejprůdučejším podporovatelem nevěry, aneb novomódní osvícenosti právě skrze zásadu svobodného pátrání.

S bibli a právem svobodného skoumání v ruce pracoval během času každý na náboženství, kdo měl k tomu chuti a nebyl zevnitřní mocí v tom překažen. Pomalu byl z podkopané a zbořené budovy víry kámen po kamenu vytrhnut, člunek po člunku zničen — vše pod zástěrou opravy náboženské. A nemohlo jinak býti; neboť vašeň jednou odvázaná nezná žádných mezí ve své vládě; nešetrně hledí vše zničiti, co se jí postaví nepřátelsky v cestu. Pakli se ale jeden člunek víry zavrhl, proč ne také každý jiný? Vždyť všickni odporují náruživostem. Z převratu náboženského v 16. stol. povstaly četné sekty a není snad ani jednoho člunku víry, který by nebyl od té neb oné sekty popírán. Počet sekt dostoupil za naší doby až na sta a nepřestává více a více růsti. A jaký jest jejich poměr k plné a určité víře křesťanské? Některé jsou takové, že mají sotva stín křesťanstva do sebe; nevěří už více ani zá-

kladů křesťanstva: tajemství nejsv. Trojice, božství Kristova, potřebnosti křtu, věčnosti pekelných trestů. Jiné posud drží na některé základní články ale málo se dle nich řídí v životě, an se uspokojují ledabylou službou boží v neděli a ve všední den s kabátem nedělním i náboženství se sebe svlékají. Jiné konečně, které to nejpříjemněji mínějí s vírou křesťanskou, nalézají se v smutném postavení. Ony vidí, jak jejich vyznání více a více ztrácí vliv na život, jak se veliká část jejich přívrženců lhostejně a vlažně chová, jak tato vlažnost více a více v nevěru přechází. Ano tento výjev ukazuje se nejen u lidí obecných ale i u těch, jenž by měli mezi lidmi víru udržovati. Veřejně a neostýchavě odvracují se duchovní a hlasatelé jejich od křesťanství, od tělem učiněného Syna Božího; oni zapírají jeho božství, pravdu a božský původ bible a s tím všechnu křesťanskou víru a co zbude ještě více než nevěra a pohanství? Mužové, jenž to ve svém způsobu upřímně mysleli s křesťanstvím, zkusili všech prostředků, by zastávali zbytek křesťanství, co jim ještě zbyl a zabránili nevěru, ale nadarmo; oni neměli ve svém vyznání žádného vnitřního základu, an jim chyběla Duchem sv. vedená neomylná církev, které jedině bylo přislíbeno, že jí mocnosti pekelné nepřemohou.

V hornatých krajinách stává se, že se kus země od kopce odtrhne a pomalu padá až konečně u velikém hřmotu do údolí se sesuje a veliké škody činí. Podobně stalo se s oním dílem, které způsobila reformace; část lidí se odtrhla od církve, klesala hloub a hloub v nevěru; mnozí už upadli docela v nevěru, jiní jsou v padání. Všechna práce k zabránění úpadu jest marná, pokud se pohrdá spojením se se skálou, tímto základem pravdy. Těm, jenž bez katolické církve na udržení zlomku křesťanské pravdy pracují, povede se tak, jako původcům reformace; neboť pakli Hospodin nestaví domu, marně pracují dělníci, a pakli Pán neostříhá města, nadarmo ostříhají je strážé.

Nevěra, která se přirozeně a důsledně z popírání neomylné učitelky pravdy vyvinula, nabyla posily a podpory skrze lichou filosofii předešlého století. Sotva povstala, již nabyla širokého rozšíření. Ona chlubila se osvětou naproti těm, kteří byli tak hloupí, zůstatí křesťany. Na půdě víry působila jak vše zžírající a rozlučující kyselka; zapírajíc osobného trojjediného Boha zbožňovala přírodu, hmotu, lidskou duši. Ona povstala z pravé dábelské zlosti proti Kristu a jeho církvi; „zničte tu pověstníci!“ byla parola Voltérova — zastupitele té filosofie. Lidé nemravného života s radostí ji uvítali; lidé ale, jenž nebyli tak zpustlí, dali se zaslepiti skvělou řečí a vtípy, kterými učitelové oné filosofie své klamné úsudky přiodívali. Kdežto mezi lidmi od církve odtrženými zbytek pravé víry více a více se sevrkal a vliv na život ztrácel, suazila se bezbožná filosofie zmocniti se nejvyšších kruhů a společnosti, aby skrze tyto působiti mohla snáze na sprostý lid. I dařilo se jí velmi dobře; knížata a šlechticové, učenci a spisovatelé, studující a boháči holdovali jí. Patřilo k módě, býti osvíceným t. j. nekřesťanským a smáti se kněžským povídkám a vynálezům t. j. křesťanské víře. Že také nepravost následkem toho se roztahovala a beze studu vystupovala, rozumí se samo sebou.

Ve spojení s nevěrou a skrze tuto nabyly také tajné spolky zvláštního vzletu. Čítajíce zástupce nevěřících filosofů mezi své údy byly vyvoleny býti nejpřednějšími pokladnicemi a poštounami osvícenosti. Protikřesťanská filosofie stavší se mocnou a váženou začala nekatolický lid zcela odkřesťanštit a katolíky v pouhé křesťany dle jména přetvořiti a takto pomalu všeobecného vítězství nového pohanství dobyti. Podporována mnohými vládami, vnešenými muži a tajnými spolky vnikla do semenišť

do chrámů a škol; ona nalezla ozvěnu na kazatelkách, na katedrálách a v náboženských knihách. Církevní vědy přednášeny byly s osvícenými výzvy, tak že se muselo pochybovat, jsou-li vůbec křesťanští mužové učitelé. Na kazatelkách držána byla kázání tak, že se z nich mohlo vybrati všelicos jen ne pravé křesťanství, jen nic k věření a jednání. I prastaré obřady bohoslužebné musely býti proměněny, staré líbezné zpěvy musely ustoupiti novým — osvíceným ale planým. Do modlitebních knih vetkány byly básnické výlevy a přehnané fráze ale žádné modlitby srdce. Než dosti o tom. Konec předešlého a začátek nynějšího století tvořily v tom ohledu smutnou obdobu v církevním dějepisu. Bylo sice ještě množství věrných křesťanů, byli ale dílem bez odvahy, bez zmužilosti, dílem bez moci naproti rozšířenému pohanství. A kdo ví, jak daleko by bylo šlo toto odkřesťanění, kdyby byl Bůh učinil mocné „zadrž.“ On dopustil, že povstaly kruté bouře proti církvi. Jeho řízením sloužily k tomu, aby procitli spící, upevnění byli se probuzující, posilnění byli slabí, naplnění byli větší horlivostí horliví, zkrátka, aby církev novou silou oživena a občerstvena byla a co vítězná hájitelka pravdy a cnosti se osvědčila. Od církve Kristovy odtržené společnosti náboženské nemohly ovšem takového obnovení býti účastny. Byť i stateční mužové mezi nimi byli povstali a vzrůstající nevěru chtěli zastaviti, přec to velmi málo pomohlo; rozličné sekty bez určeného pravidla víry a bez pevného vyznání zůstaly jako dříve úrodnou půdou pro osvícence. Kdežto katol. církev od svých údů úplnou víru žádati může a všechny odporné živly vypuzuje, nemohly ony sekty totéž učiniti, nýbrž ony musely celé a polopohany ve svém kruhu trpěti, pokud tito dle jména k nim přináleželi.

Ačkoliv kat. církev byla pevnou ochranou nesčíslným křesťanům proti nákaze ve víře, rostla přec osvícenost více a více. Z náruživostí povstávající reformací oživena falešnou filosofií mocně podporována stala se silnou revoluční mocí proti Bohu a božské pravdě. Veliká armáda stojí připravena k její službě a k jejímu tažení proti křesťanství, sbírá ustavičně nové rekruty mezi protestanty jakož i mezi katolíky a jak již naznačeno bylo, mezi přívrženci všelikého vyznání. Každý jí je dobrý, nechť přijde odkudkoliv, jen když přísahá k jejímu práporu a souhlasí s parolou: „zničit církev.“ Osvícenost ustavičně pracuje k roztržení mezi Bohem a člověkem.

Znamenitou podporu bere mravní povahou mnohých lidí. Velmi mnozí jsou hrdí pro svou skutečnou neb domnělou vzdělanost, myslí, že všechno nejlépe vědí, vychloubají se učeností a rádi se nechají vychvalovati. Náboženství ale Kristovo žádá především pokoru; ono učí, že prostá víra pro Boha neskončeně jest dražší než marnivá učenost. Jiní hovějí zase tělesnosti — břicho a měšec jsou jejich bohové. Křesťanství ale napomíná, aby člověk sebe zapíral a mrtvil své náruživosti; ono učí, že ani zloděj, ani žhář, ani cizoložník atd. nevejdu do království nebeského; ono blahoslaví chudé duchem a vychvaluje panenství a zdrželivost. Bylo by tedy věru divu, kdyby ti osvícenci všemu zlému oddáni k přísnému křesťanství se chtěli nakloniti. —

Náruživosti jsou pákou a začátkem skoro všech prací osvícenců. A jaký jest jejich účel a jejich hlavní prostředek? Účel jest: celý svět proměnit v říši beze všeho náboženství. V té říši má se sloužit jen přírodě, a statky, práce a užívání mají býti společny. Ta všeobecná říše jest tedy v pravém smyslu božitelkou církve, státu, rodiny a majetku. Hlavní prostředek k tomu: rozněcováním náruživostí vzbuditi všeobecnou anarchii (bezvládu) t. j. nevázanost všech vášní, zmatení všech poměrů, nezabezpečnost osob a majetku. Lstí a pokrytstvím snaží se tajné spolky vzbuditi

zovati a rozplameňovati vášně v člověku, aby se mu stalo všechno zařízení lidských poměrů nesnesitelným a vedly ho k odbujnosti.

Dříve než dále mluvíti budeme o vzrůstu osvícenosti za našich časů, sestavíme napřed k lepšímu přehledu hlavní pravdy ohledně osvícenosti.

1. Osvícenost jest skutečně provedená vzpoura zaslepeného rozumu a náruživosti proti pravdám náboženským a proti vyplývajícímu z nich zákonu mravního aneb jinými slovy, ona jest od Boha a víry oddělené pohanství.

2. Osvícenost má svůj původ v pýše a v nízkých náruživostech lidských.

3. Osvícenost našla silného a rychlého vývinu skrze reformaci a dílo její — protestantism, an tento autoritu církve ve věcech víry zničil a místo ní mínění jednotlivců posadil, čímž nekatolíci pevného základu pro svou víru ztratili a přirozeně k nevěře přijíti museli.

4. Osvícenost shoduje se s účelem tajných spolků — tak zvaného svobodozedenictví. —

5. Svobodozedenictví ve svých rozličných odvětvích jest zastupitelem a nosičem osvícenosti.

6. Osvícenost našla v minulých letech velikou podporu v nevěřící filosofii, ve protestantismu a v ospalosti mnohých katolíků.

7. Osvícenost mnoho sice již ztratila skrze nové oživení křesťanské víry v Americe a jinde ale svobodozedenictví všemožně se snaží podněcováním vášní a náruživostí opět přivést ke květu osvícenost.

V životě národů přicházejí za naší doby tak mnohé osvícenosti příznivé zjevy, které na první pohled jsou nevysvětlitelné. Náhoda to nemůže býti, neboť jsou všeobecné. Ve zkaženosti a nemravnosti všeho pokolení lidského také nemohou míti svého původu, neboť v mnohých zemích jest jádro obyvatelů — v mravním a náboženském ohledu ještě nezkaženo; špatných ale vždy bývalo a svádění lidu již často se objevilo. Odkud tedy ony zjevy — odkud ten květ osvícenosti?

Za naší doby nabývají své posily nejvíce z následujících pramenů. První pramen jest: průmysl a hmotný pokrok. Již často vznikl spor, zdali průmysl a hmotný pokrok, jaký za naší doby viděti lze, jest pro lidi dobrodiním neb neštěstím. Tento spor málo spomůže a těžko lze rozhodnouti jej. Na každý pád ale slouží nynější průmysl a hmotný pokrok k tomu, že se náruživosti množí a nižší třídy znamenitě podněcují. První co z toho vzešlo, jest přehnaný luxus; počet těch, jenž by se s jednoduchou stravou a živností spokojili, jest velmi malý.

Třeba jen otevřítí očí ve městech ano i na venku a poznáme hned pravdu onoho výroku. Následek toho jest schudnutí a změkčilost. Smyslnost a pýcha při tom jen kvetou. Jiné jest: obohacení jedněch a schudnutí druhých. Prostřední třída, jenž dříve anižby byla právě bohatá přec slušný mohla vésti život a nejlepší část lidu tvořila, ztrácí se více a více. Bohatí a chudí začínají státi sobě naproti a chudiny přibývá den ke dni, kdežto u zámožných jest život plný přepychu a hodování, jest u dělníků plný nonze a bídy. Závist, nespokojenost, zlost a vzpoury musí povstati. Nepokoje dělníků tvoří v dějinách našeho času ne nepatrnou kapitolu. Zpomeňme si jen na nepokoje v Brně, v Náchodě, v Trutnově, ve Vídni atd. atd. Třetí jest: duševní zkaženost mnohých. Na jedné straně pozorujeme předráždění všech vášní, nasycení všech chtíčů až do omrzení a to způsobuje odpor proti Kristu — ukřižovanému. Na druhé straně ještě hůře to vypadá; tu stává se člověk živý

jakoby mrtvým nástrojem výživy; duch jeho zakrňuje — stává se tupým; naproti tomu zmahá se v něm nižší živel, drzost a zvířecí chtivost.

Ze všech těchto následků moderního průmyslu táhne osvícenost znamenité prospěchy. Lidé již od přirozenosti k zlému naklonění upadají do stavu, který se nijak s učením a zákony zjeveného náboženství nesrovnávají.

Druhý pramen osvícenosti jest nový politický pokrok.

Náš čas se tak velice vychvaluje, že na půdě politické tak mnohé věci jsou dosaženy: více svobody, více samostatnosti lidu, zničení absolutismu atd. Z toho ale osvícenost mnoho vytěžila; neboť tím dán podnět ke zpourám proti náboženství a všemu pořádku. Svobodné zednictví vpravdě dostalo se na vrch. Jeho vyslancové sedí na křeslích ministerských, ve sněmovnách, v komorách, v rozličných úřadovnách: oni nescházejí na shromážděních lidí, ve spolecích, ve vojšti. Tajní spojenci jsou všudy přítomni v oboru politickém. Odtud ty politické zmatky v celém světě. Zednictvo snaží se pro sebe získati vládu a vésti ji na provázku a přinucovati ji ke krokům, které vzbuditi musí nevolí národů, naproti tomu podkopává na křesťanství spočívající vážnost vlády, dráždí lid k odporům, svádí ke zbourání, při volbách shání vyslance ze svého kruhu do sněmu a t. d. Zde mezi lidem a vládou rozvinuje nejvíce svou činnost.

Z této činnosti zasluhuje býti dvoje věci podotknuto. Z návrhů, které směřují ke blahobytu, zastává zvlášť ty, které jednotlivým třídám slouží k prospěchu nikoli ale celému lidu. Tím se totiž jedna třída obohacuje, kdežto většina lidu upadá v chudinství a otroctví pod nemilosrdnou rukou boháčů. Druhá věc, o kterouž se vyslancové tajemných spolků zednických zasazují ve sněmích a t. d. jest: pohanské zákony proti náboženství zvlášť proti katolické církvi. Odkřesťanštění školy a manželství, odtržení církve od státu t. j. bezprávnost církve naproti politické svévolnosti platí při tom za hlavní věc.

Jak s politickým roztržením a s revolucí pokrok osvícenosti ruka v ruce pokračuje, dokázaly dějiny nejnovější doby. A co by mohlo osvícenosti lépe pomoci k nadvládě, jako podaří-li se vychovati mládež bez náboženství, snížení manželství k zákonnitému konkubinátu, církev zbaviti všeho majetku a vší ochrany a konečně přetvořiti politiku v pohanské tyranství.

Třetí pramen osvícenosti jest zdánlivý pokrok ve vědách — o tom však příště. —

O počtu svobodných zedníků a jich jakosti.

„Veliký díl života lidem pomijí v činění zlého, větší v prázdnotě a zahálce, a největší pak v činění věcí cizích, kteréž jim nenáleží.“

(Seneca-Kocín z Kocinetu.)

„Právce se býti moudrými, učinění jsou blázni (ep. k Řím. 1, 22.) a zatmíno jest nemoudré srdce jejich.“

Roku 1863. vydaný v Berlíně kalendář freimaurský podal podrobný rozpočet lóží zednických, a poskytuje proto spolehlivý rozhled po statistice sil masonských. Dle něho, dotkneme-li krátce toho, což jest předního, bylo té doby: po vší zemi 68 Velikých lóží; z těch sídlem v Berlíně byly 3. totiž lóže „U tří zeměkouli“ se 160 od-

vislými, „Velká zemská lóže pro Německo“ se 69 a lóže „Royal York“ se 34 lóžemi podřízenými. Hamburk byl stánkem jedné V. lóži, již 26 jiných poddáno bylo; pod V. lóži obývající v bavorském Bayreuthu slušelo 10, pod Frankobrodskou nad Mohaem taktéž 10, pod Hannoverskou 21 a pod Hessenskou v Darmštadtě usídlenou, „Svornost“, 7 filialních lóží.*) Svobodní Švýcarové těšili se tehdy Velké lóži v Lausanni. V Anglicku tábořily 3 V. lóže, a to v Londýně jedna s 1021, druhá škotská v Edinburce se 292, a třetí v irském Doeblině se 307 sály výpomocnými. Hollandsko poděleno svým Velkým Orientem v Haagu se 68; chladné Švédsko a Dánsko takéž hostily po jedné „Velké“, první se 24, druhou se 7 odvislými lóžemi. „Veliký Orient francouzský“ stál v čele 72 a „nejvyšší rada francouzská“ 50 lóžím.***) „Velké lóži Belgické“ ubytované v Bruselu poddáno bylo 60 vedlejších boud. Také v království portugalském bydlo měla jedna V. lóže s neudaným zevrubně počtem poslušných lóží; podobně bylo v území italském a sicilském. Ve spojených státech amerických napočteno Velikých Obzorů 38; Velká lóže Kanadská panovala tenkrát 139, Brasilská 65 boudám obyčejným.

„Amand Neut, la Franc-Maçonerie“ (sv. 2. vyd. II. str. 325 a ssl.) podává z roku 1865. číslic svrchu napsaných správu a zdokonalení sestavené v následující tabulce, podle kteréž bylo nyní:

V zemi	Velkých lóží	s odvislými	
Pruské	1 „U tří zeměkouli“	více 115	1) K životu povolána jest r. 1796 v Berlíně se svolením krále Bedřicha II., spasitele něm. freimaurů a velkého jich příznivce. Od té doby vznášel se Damoklův meč sice několikrát nad lóžemi pruskými, a nedaleko toho bylo, že zničeno bude trvání jejich: než aneb liknavost královská aneb předních koruny rádců obrana přispěla vždycky v největším nebezpečí k valné pomoci a zamezila určené masonů vyhlazení. Bylo to roku 1822, když pruský státní ministr pán z H a u g v i t c ů předložil
	1 „Royal York“ s 1 provisor.	25	
	1 „Zemská lóže Německá“ 1)	67	
Bavorské	1	10	
Hannoverské	1	21	
Švýcarské	1	27	
Anglické	1 se 63 prov. V. lóžemi	989 2)	
Škotské	1 „ 38 „ „ „	340	
Irské	1 „ 10 „ „ „	307	
Nizozemské	1	67	
Švédské	1 se 3 prov. V. l.	24	
Dánské	1	5	
Francouzské	1 „Velký Orient fr.“	318	
	1 „Mére Loze du rit de Misraïm“	4	
	1 „Nejvyšší rada fr.“	81	

*) Léta 1858 bylo v někdejších spojených státech Německých souhrnem do 252 lóže; roku 1858 rozhojnily se boudy již do 309. — R. 1866 napočítáno jich 387 se zde 22.669 zapsanými údy, kterýchž poddáno bylo lóžím pruským 13.130.

**) Srovnejmež toto s následujícím: Dne 8. března 1849 přijala důstojná prozatímná vláda francouzská v ornátech freimaurských deputaci Velikého Orientu v týž šat zahalenou, při čemž poslední držela takovouto řeč: „Massoni vezdy nosí na práporu svém slova: Rovnost, svoboda, bratrství a naleznuvše nyní tatáž na práporu Francie jásají nad vítězstvím zásad svých nemohouce přiznati sobě, že od Vás jasní vladařové, přijala rodná naše země křest (!) bratrský. 40.000 (!) svob. zedníků francouzských ve 500 (!) lóžích, jednoho srdce a jednoho ducha jsoucích, vzkazuje Vám službu svou, aby v slávě započaté dílo dokonáno bylo!“

v zemi	Velkých lóží	s odvislými	
Belgické ³⁾	1 „Velký Orient“	13	vladařskému ve Veroně kongresu listiny pamětní, dokazuje v nich, že tajní oni spolkové pro trvalé jejich pobuřující rejdy potlačení úplného hodni jsou. Kongres rozhodl se jednohlasně pro odklizení všech „boud.“ Načem ustanoveno se, dle toho jednala vláda nejedna (Ruská a Rakouská) zakázavší spolčování se tajné všeho druhu. Avšak v Prusku dovedla freimaurská králova družina Viléma III. tak dlouho v šachu udržovati, až dovoliv do savádním lóžím dále živiřiti, od nich jenom vyhradil se obnovení slibu poslušnosti, kterýž ale — jak
Portugalské	1 „V. Orient“ s 1 prov. 1 Prozatimní V. l. 1 Velká lóže	? 4 ?	
Italské	1 „Velký Obzor“ 1 Velká bouda 1 „Nejvyšší Rada“	67 3 12	
ve Spoj. státech amerických	36	4713 ⁴⁾	
Kanadské	5	219	
Brasilské	1	95	
Kolumbii	1	254	
na Haïti	1	18	
Indické	3	65	
Čínské	1	3 ⁵⁾	
Alžírské	2	10 ⁶⁾	
Australii	2	100	

historik masonérů Fessler tvrdí — nikdy složen nebyl. — Druhá bouře shrnula ve nad boudami pruskými r. 1852. Listy o zrušení všech tajných bratrstev již vyhotovené vyčkávaly ve vládní kanceláři jen podpisu Bedřicha Viléma IV., aby nabyly platnosti. I dán rozkaz od prvních náčelníků zednických bratrskému hodnostáři von Olbersovi, generálnímu dozorcí musei, aby úmysl vlády překazil a řád svůj zachránil. Dovedl toho ovšem pan Olbers jazykem pochlebným při králi, ale sám neodvoláváje volání svědomí vystoupil z lóže. — Po třetí bylo to roku 1864, když J. V. král Vilém nuceným se býti viděl — tak zvěstoval Lipský časopis svob. zedníků — pohroziti valné hromadě velmistřů zrušením všech lóží ve svém území. Přestáno však jen na výhrůžce a „bratři“ upokojení „pracují jako před tím. Vysvětlení, proč by sami králové pruští freimaury obsypávali — jak pýchal general Selasinský r. 1854 — milostmi, jako žádná jiná vláda,“ jest takové! Sloužit svob. zedníci Majestátním Berlinským za nástroj k rozšiřování vrchního nadvlády Hohencollerů nad německými liberály; a proto hejčká vládychtivá lakotnost Berlinská „pány bratry,“ kteříž vesměs stavi se, zvláště času našeho, svobodomyšlnými na oko Velkoněmci a přejí sjednocenému císařství Německému (pod bodáky pruskými!) Vychovati si hejna poslušných lokajů obmyšlel jistě již nenasitný Bedřich II., když rozkazoval „Zemskou lóži“ považovati za „Velký Orient“; a bezpečně jen pro totéž přijímá každý kralevič pruský důstojenství velmistra: neboť že by Jeho Výsost některá činila tak z pevné víry v zakuklené pověry a povětrné deklamace zednářské — pochybujeme velice.

²⁾ Dne 1. ledna r. 1867 vypravovali 1. číslo „Kolínských n. R. Listů,“ že v Anglicku rozmnožen počet lóží do 1140.

³⁾ Silných kořenů zapouští zde jmenovitě jednoty hrůzných „Solidérů,“ kteříž odříkajice se v obamžiku smrti vši pomoci církve dávají mrtvoly pohřbívati „občansky.“ Nešťastníci nezpominají, že pro skutky takové na ně na všechny budoucí trest v zápětí přijíti musí!

⁴⁾ Podlé svědectví P. J. Hezouna (z Budějovska) hlasatele Kristova učení mezi Čechy americkými jest „mnohá — bohužel — tvář českého rodáka vyznačená znakem tajného spolku zedníků, neb jeho odvětví, jichž se tam velmi mnoho nalezá, a kteráž zakrývajice nekalé záměry pod rouškou vespolečné podpory vedou potajmu krutou válku proti církvi Boží, strhující v propast nevěry tisíce nešťastných zaslepenců.“ (Blahov. XX. r. 15. č.)

⁵⁾ Bratrstvo pojednáváne žije v rozličných provinciích rozsáhlého tohoto císařství a pod rozmanitými jmeny, jako bratrstvo „Vodní lilie,“ kteréž za nejčtetnější a nejmocnější se pokládalo. Když před nějakým časem podobné jednoty Velikým říšským zákonníkem zakázány byly, přijaly spolky zednické nová jmena, k. př. „Bratrstvo nebes a země“ aneb spolek tří sjednocenců“ (jak krásné jsou ty slupky čínské!) Účel všech „tajných“ jest týž, jako evropských massonu: Zničiti panující rod, zvrátiti trůn, ustaviti řád obecní dle vlastních choutek a přinutiti občany Kytajské

Souhrn pak vladařů a 79 Velkých lóží s 119 prozatímními 7900 lóžím při-
kázanými — — — — — 12 Nejvyšších rad řídí 350 boud podaných —
neodvisle pracuje lóží 8

Určiti lze tudíž počet všech lóží světa do	8258
členů činných (aktivních) jest as do	5—800.000,
„ nečinných (přispívajících) do	2—3.000.000. ⁷⁾

Příčina pro kterouž tak četní i katolíci i jino- neb nevěrci do řad svob.
zedníků vstupují směnivše věčné království nebeské za časný požitek země, leží při
některých v hlavě, při jiných o něco níže — v bříše; buď že totiž z nevědomosti
sní který dospělec, jehož marnivosti zachtělo se slávy světa, o nabytí důstojnosti tím,
stane-li se masonem a obětovati se bude s „bratry“ za blaho lidské; buď že z la-
kotné vypočítavosti na peníze, laskavý továrník obléká na sebe zástěrku zednickou,
věda dobře, že přijde mu to k prospěchu, ani freimauři všudy za jeden člověk pevně
k sobě stojí; buď že lékař dává se najímati, aby rozmnožil počet svých nemocných
svěřenců; aneb závistivý úředník shání se po účastenství v lóži, aby povýšen byl v
hodnostech; mydlář — tak sami zedníci k vlastní hanbě přiznali se⁹⁾ — chce býti

k vyznání jednoho očištěného náboženství! (z které bible je as vybrali?) Vstupující
do bratrstva člen přijat bývá po učinění přísahy, kteréž dle udání Uilámova zní v lóži tři sjedno-
cenců takto: „Přisahám, že neuznávám více ani otce, ani matky, ni bratra, ni sestry, ni ženy, ni
dítěte: alebrž jedině bratrstvo jmenované. Kam toto povede mne, tam chci následovati; k čemu
jeho tihne snaha, k tomu též moje, a nepřítel jeho jest i mně nepřítelem!“ — Zdejší bratři po-
znávají se také po tajném znamení, před jiným po spolkové pečeti se symbolickými znaky. Vý-
znamným číslem jest čínskému freimauru 3. Třemi prsty zvedát nádobu s čajem, tolika drží nad
sebou sluncník a všudy trojku obrazně do řeči mísiti chvátá. Při setkání se prosloví jeden „Ing“
(— pozdravení), a druhý-li odvětil „Hiunk“ (četa), poznali se oba co bratry. Tajemnůstkářská ta
družstva neustávají ani zde hlodati na obecném míru a v každé zpouře a nepokoji bérou horlivě
podílu, aby po výroku jejich uskutečnili zamýšlené plány a krví i ohněm prodrali se k vítězství.“
(Histor. pol. Listy 1858.)

⁶⁾ Mimo sem přijala horká Afrika massonéry též do Egypta zvíce záslužným přispěním
italského tamního konsulátu. V Alexandrii, na výsluní to milostivého konsula vykvetlo již pět lóží,
a zároveň svěřena zpráva italského kollegia, telegrafických stanic, pošty a redakce dvou denníků
„horlivým batřím.“ (Vestf. kat. List. 18. r. 34. č.)

⁷⁾ Nebudíž mylno nám, že říše Rakouské nezpomenuto ve svrchu vypsané řadě států
jakoby snad „bratrstva“ takového mezi námi ani nebylo. Pokládánoť císařství „obou Leithanií“
až do posledních časů (1866) za podstatnou částku mohutného (!) Německa a rozpočet tohoto po-
ložen v poznámce dřívější. Liknavosti našich katolíků přičítati jest vinu, nemáme-li dosud zevrub-
ných podání o zednářích Rakouských vůbec a slovanských zvláště. Ku snešení sem potřebné látky
maličko přispívá zpráva loňských časopisů českých, kteréž ohlásily zprvu, že v Pešti, nedlouho
potom i v stověžatě matičce Praze volen byl nový velmistr. V sledujícím pak pojednání zastaneme
ještě některých nám blízkých podrobností. — Chová tudíž i zubožená vlasti česká ve svém srdci
dračí hnízdo Veliké lóže. (Ty, drahá sestro, Moravo, k tobě neobracuje se zření těchto moderních,
lidumilů?) Odkud by také pocházelo zběsilé to sápaní katolíků českých, odkud by to stálé slin-
tání po všem, co se k víře kloní; či byly by všechny nadávky kněžím a bezpříkladné štvání proti
našemu vyznávání? Zasténej nevinná vlasti plácem holubíným, neboť ana dosti máš nepřátel ci-
zích, farisejští tvoji národovci v útrobach ti ryjí, aby nepoznaly pokoje údové tvoji! Než dosti tím
buď napovědíno; neradno jest popuzovati proti českým „tajným bratřím“, aby snad maličkosti
naší nepřišla od nich odplata podobná oné, kterou napsanou poslali nějací zinatenci freimaurští
důst. knězi Bádenskému, nadavše mu oslů!?

⁹⁾ „Gegenwart und Zukunft d. F.“ 1854. Otevřený list k vystřihání se a sebezachování
sepsaný od saského úředníka a dřívějšího stoličního mistra.

„bratrem,“ aby sklad jeho nevezal zkázy; hudebník a herec stává se členem jednoty, aby získal hojného obecnstva pro divadlo a posluchačů ku koncertům, jakož i štědrých podporovatelů na umělecké cestě. A tím způsobem celá spousta takých úddů touží jen toho, aby „spojenými silami“ co nejvíce pro sebe vytěžili. Jest to obvyklá ziskovost výdělkářská, pro kterou stává se mnohý takměř ze mzdy zednářem, obětuje za to největší majetek — náboženství. Pomoci ovšem nalezne takový kandidát umělectví i každý jiný bratr. Znáť masonér dobře své soudruhy; s těmi jen kupčí, těm na prvním místě dopřává výdělků a zaměstnání; nezvedníky vylučuje všeho požitku; své lidi odporučuje písemně i ústně; podporuje toho neb onoho, když k úpadku se kloní, jest mu radný a všelikterak nápomocný pilně se o to zasazuje, aby také jiných za sebou přivábil. Takto dostává se svob. zedníku výživy ze dvou pramenů, od poctivých lidí, kteříž jej obyčejně nepoznávají, a od druhých spolubratřů. Že děje se to na útraty a škodu všech zedníků, netřeba široce vykládati; věc sama dosti zřejmá se má; jenom drzost masonů nesnesitelnou se stává, když při takém počínání si nestydí se oni v hrdlo vychloubati se svobodomyšlností a lidumilností.

Jiných, v úmysle snad čistých, zaslepená lehkomyšlnost do spolku svádí; neboť ti nevědouce o špatných záměrech zedníků, snadně přemlouvati se nechávají krásnými slovy neprohledajíce, že za planou řečí jalovější ještě bude skutek. Jsouť to dle Štolcova roztrídění pošetilí sprostáci. Jako dříve obdivován býval muž od manželky a dítek, když co člen městského vojska (gardy) vracel se od evičení ve vojenském oděvu s vyleštěnou v ruce puškou a velikou po boku šavlí: tak vymyšlená za našich dob nová hra pro odrostlé — svobodné zednictví. Dá-li se některý ztřeštěný přepjatec do „bratrstva“ zapsati, mní se pojednou býti člověkem vyššího stavu, intelligentním. Ano, jest většina masonů inteligencí, avšak toho smyslu, v jakém na př. v Badénsku slova tobo užívati uvyklo se; bývajíc jí kupečtí jednatelé, obchodníci a dozorcí všeho druhu, denní písaři, deklamatoři na schůzích, nedospělí učitelové, hostinští a těm podobná cháska, kteráž živa jsouc den ke dni klamavými rozumy novinářskými a v hlavě spíše pře- než o-svícenost majíc všemu co s katolicismem spojeno z plných hrdel láti se učí z veliké — jak tvrdí — lidumylnosti čili humanitě. Naslouchá-li takový nedouk uličným názvům: „Veliký stavitel světa, Veliký Orient, vycházející paprslek hvězd,“ aneb podobným lahodným nesmyslům, tu tváří se vážně, hledě k tomu jako noční sova a přemítá o hluboké myšlénce, která prý v tom se skrývá, zapomínaje při tom, že oddání se tomuto družstvu jest odpadnutím od křesťanství. „Znalť jsem, vypravuje proslulý Štolc, jednoho zedníka, kterýž v lóži také řečnil a při tom pilně v průvodě na pouť chodil.“ Jsou tudíž někteří masoni mnohem sporádanějšího chování se, než vyžilé zednictví samo.

Třetí, a tak díme, odruda najatečů zednářských jsou u víře zmatení a náboženství odumřelí, vyhaslí křesťané. Obsahujec náboženství naše mimo pravdy utěšitelné také zastrášující k. př. že zemřelého duše od Božského Soudce souzena bude; že peklem a jeho bolestmi ničemnost trestána bude; že žádost očí, rozkoš těla, bujnost života a každý jiný těžký hřích přivádí za sebou nezbytné zavržení na věky, nebyl-li kajeník upřímně k odchodu ze světa připraven. Nad to požaduje církev katolická od věřících navštěvování domu Božího, zachovávání nenáviděného postu, sebezapírání, lásku nikoliv k jednotlivcům, nýbrž ku všem bez rozdílu: a takové požadavky nelíbí se duši svých si nevážícím, jimž dobře se jinak vede na zemi a tedy kostel, církev i Bůh jim nepotřebnými býti se zdají, jakoby babskými věcmi. Aby ale hlodavého ve vnitru červa svědomí se zhostili, zavrhují víru zapřevše Boža a od-

davše se na libosti hříchu počínají si jako zpilý na cestách tovaryš odkládá svůj uzlík, aby lehčeji běžel. A kdež snáze uspali by oni střeštenci hlas výčitky, kdež lepšího dosáhli by poklidu a našli útěchy, než v lóži svob. zednictva? Jsou tam ne řídci, jenž také do chrámu Páně nechodí, kteří ani křesťanského ani kterého jiného náboženství nenásledují, víry nemají a předce dobře jedí a pijí.⁹⁾ Zajisté lichotivá to okolnost pro otupělého to lahudkáře, jemuž zachtělo se kuchyně syté, stolu hojného, života rozkošného; za hodování řeční se mnoho ustrojenými a vzletnými obraty o osvětě, moderní humanitě, svobodě, bratrství; velmi blaze jest všem, když nějaký študovaný pan „bratr“ těší uši jejich učenými přednáškami o nesrozumitelných zástojích filosofických. To vše velice láká nedochůdčete vidoucího, kterak počíná hned z toho každý „illuminat“ býti hrdým a nad jinými vysokomyslně se potřásá. V lóži pak poznenáhla utlumuje se bázeň před peklem a jeho služby; a aby dosažená nevěra z klidného spolku vyrušena nebyla, nechodí se na služby Boží, nečítá se v žádné knize psané v duchu katolickém, ale tím hltavěji v brožurkách náboženství sá-pajících; mysl potěšuje se drahými za to však hodně liberálními časopisy, v jakýchž cháska židovská neb jiná bohaprázdná za krutě vytěžený peníz všemu svatému, i ko-stelu i jeho služebníkům nestoudně spílá, drze na cti utrhá a blbě se posměvá.

Posledním druhem „osvícenců“ nazvati lze zlořečence, aneb jak Štolc ve svém „Přírodopisu svob. zed.“ je zove, „dábelníky.“ — Za dob našich zřídka poddávají se mužové dokonalejšího vzdělání neb vyššího postavení v službu svob. zedníků; nechutná již zaslepenému šibalství pod bílým přístěrkem ukryvané, nelichotí více zdravému světlu haldy tajností a bezsmyslné slavnostní deklamace. Avšak kdo vlády-chtiví mají na mysli stádo masonéřské řídití a jeho vůdci býti, aneb slávy a rozší-ření jména svého si hledí, dávají se předce časem, i vznešenější osoby, s „bratry“ v zápis.¹⁰⁾ Bohužel touha takových nejedněch náčelníků směřuje potom obyčejně k po-stupnému utlačení a zničení církve katolické.

---

⁹⁾ Že dobrá bývá při kvasích obsluha, neupírá ani zedník J. B. Kerning, z jehož spisu „Der Freimaurer“ přivedíme k paměti jen několik vět: „Sklenice všech rychle se prázdnily. Jedlo se a pilo velmi bohatě. Všickni pili s velkým nadšením. Při veselém rozmaru požívány nejvzácnější kořenité příkrmy.“ Málo těch slov postačuje, aby nám dokázala, jak masoni dobře hodují, ale také kterak dobře — utracují peníze. Mnoho chutného jídla a nápoje stojí též mnoho grošů, a za jednu takovou hostinu zaplatí nejeden zedník tím, z čeho by rodina jeho celý týden se vyživila. Kam zavádí zmíněné hospodářství, vypočte kadý sám.

¹⁰⁾ Do této třídy jen připočítati lze jména některých evropských vladařů a zedníků, jakými byli neblahé paměti Bedřich Veliký, hrabivý král pruský; Leopold I. Belgieký; František I. a nezkušený J o s e f II. a dosud jest N a p o l e o n III., někdy nešlechtný panovník Francie a věncem hanby korunovaný vítěz od Sedanu. Vilém I., krvelačný vladař nad Německem i s nástupcem králevicem Bedřichem dostali — věřiti-li hodno zprávám novinářů — od lóží pařížských během nedaleké války za vyučenou, ovšem poněkud v smyslu odchýlném od toho, v jakém dostává se oné od mistra učni obyčejnému. Dříve, než počteny byly obě královské hlavy tímto vyloučením z „bratrstva“, poslán oboum následující pohánání k soudu: . . . „Bratři Vilém I., král pruský a Bedřich Vilém Mikuláš Karel, dědičný korunní princ pruský, pohánějí se, aby buď osobně buď skrze zástupce v sobotu dno 29. října 1870 do místností svob. zedníků, v ulici Jana Jakuba R u s o a č. 36. o 7. hod. večer dostavili se, by zodpovídali se z obžaloby porušením přísahy, z něhož pařížští svob. zedníci je obviňují. Dáno v Paříži dne 21. října 1870.“ Vidno tudíž, že si byl Vilém se synáčkem skalil něčím vodu u masonů francouzských. (P. z P. č. 115. r. 1870.) — Dostaveníčku onomu osobně zadost učiniti spěchali hned královský zedník s průvodem několikrát stotisíc mužů, avšak k jeho nelibosti nebyla poskytnutá mu dosud příležitost vejíti do Paříže, aby tam vyhledal udané domu číslo v Rusóově ulici. A neminulo mnoho času po obžalobě a již vyfkli

Lidé ti pravými jsou antikristy, apoštoly ďáblovými. Kde masonéři mají některého z této fanatické třídy za vůdce, tam běda nemocnému bratru, kterýž na smrtelnou lůžku, bázní a paměti věčného zatracení znepokojován a třesa se před neuprosnou přísností odvěkého Soudce, dovolává se zpovědníka a udělení poslední svátosti. Ještě umírající bývá od „věrných“ soudruhů na rozkaz střežen, aby nedostal se k němu kněz, aby zoufalý skončil bez pomoci církve; jako na prvním místě děje se mezi Solidéry Belgickými.¹¹⁾ Shoduje se to tedy, připouštíme, dala-li lóže jedna

---

shromáždění v Lyoně dne 16. listopadu 1870 masonéři klatbu nejen nad králem „Orlem“ alébrž i nad prvním jeho strategem Moltkem a ministrem Bismarkem. Sdělujeme klatbu tu podle vypravování „P. z P.“ v. č. 161.: „Vilém a jeho oba otroci, Bismark a Moltke, skvrny člověčenstva, provinivše se nenasytnou chtivostí, vraždami, zhárstvím a loupežemi staví se mimi zákon lidský a mají býti považováni za tři vzteklé psy. Nařizuje se bratřím našim německým a všem bratřím celého světa vykonati toto uzavření. Ustanoveno jest za provedení rozsudku na každém z těch tří dravců jeden milion frankův, kterýž zaplacen bude buď vykonávatelem činu, buď jeho dědicům od sedmi ústředních lóží svobodných zedníků.“ Pošetilí bratři byli by s větším prospěchem se potázali, kdyby místo klatby svého donorodého korunovaného spolubratra a nepřekonaného v Evropě pleticháře, Napoleona III., v čas byli uvozovali na poctivější, panovníkovi náležitě cesty. Nyní nelze více, než zazlívati jim toho, aneb kdož lehčího jest zrna, stáhnouti ústa k úsměvu. — Věrným až do konce setrval princ Španělský, Jindřich Burbonský, který nejen co zednář zemřel (v souboji s vůvodou Montpensierem) ale též pochován byl v Madridě v průvodě celé lóže. Duchovenstvo vzdálilo se spatřivši odznaky zednářů. (Čech II. 12.)

¹¹⁾ Na svědectví stůž zde, co napsáno v kat. listě Vestf. ze dne 18. března 1865: „Pau Žandebian zemřel v Šarleroa co Solidér. Duchovenstva místního snaha, aby k loži dokonávajícího připuštěno bylo, zůstala inarnou; ani prosby důst. děkana nedbáno. Otec zemřelého Alexander Žandebian, jedna z „jasných hvězd“ Belgie, tak jednatí za svou pokládal povinnost, aby vyplnila se výslovná poslední synova vůle. Hrozné to k pomýšlení, když i otec sám vzdaluje kněze od smrtelného lože synova již již k soudu věčnému poháněného, nepopřáváje dokonávajícímu dítěti poslední útěchy svátostné na cestu k věčnosti! Nešťastná země, ubohý lidé, máš-li více takých ve svém lůně hvězd zářících! Ještě v tažení posledním spravedlnosti Božské odpor klásti, toť bílost; jen zhovadilou slouti musí, byt i největším to zvali někteří liberálnímu pokrokem! — Dne 17. dubna l. P. 1865 četlo se v jmenovaném listě následující: „Nedlouho tomu co z Gentu odebrala se do nadpozemského pobytu dvanáctiletá dívka, dceruška pana Van de Vin, nadpraefekta tamnějšího vládního gymnasia a člena jednoty Solidérní. Věrný stavu svému otec dada dítěti svému bez přispění duchovního poslední dobojovati boj, kázal jí „občansky“ pohřbiti vymeziť všecek obřad církevní.“ A muž takový, čistý neznaboh jest ředitelem athenca bera od státu plat za vychovávání jemu svěřených mladíků! Jací jsou as potom vychovanci jeho? Zajisté horší svého vychovatele; a to takéž zove se na mnoze již svobodomyšlným jednáním. — V prosinci r. 1865 vytištěna stála v „Patrii“ (v Brüggách vydávané) tato událost: „Před několika dny opustila nesmrtelná duše křehkou schránku tělesnou pana Pietona, dříve senátora městského, aby počet vydala před Hospodinem z vladaření svého na zemi. Nebožtik náležel rovněž do spolku svob. zedníků, zastáváje v lóži 33. stupeň hodnostářský; avšak 12. dne před úmrtím smířiv se s Bohem vrátil se do lůva spásitelné církve zemra pak co pravý katolík. Skutek takový byl ale Veliké lóži nejméně po vůli. I vyslání jsou poslové k nemocnému; než nebyli předpuštěni. Vyšli tudíž vysocí úředníci masoněřští z Bruseleu do Gembló, aby získali (snad ďablu?) duši pana Pietona. A opět odmítnuti jsou od truchlé rodiny. Vztek, že nelze vyplniti příkaz Velkého Orientu vnukvul vyslaným hodnostářům myšlénku pomsty. V den pohřbu, když duchovenstvo před mrtvolou vystavenou modlitby úmrtní vykonávalo, shromáždilo se as do třiceti Námyrských svob. zedníků v odlehlém koutě nádvoří a jakmile z domu vyšedší smuteční průvod zapěl žal „Smiluj se nad námi,“ počal „bratr“ Namés předčítati zvučným hlasem jakous freimaurskou listinu. Byl ale bledna zuřivostí přehlušen jasným zpěvem čestných kněží. Příbuzenstvo i všecken lid zhoršil se na takovém podlém skutku až k hněvu a kdyby dříve o zámyslu dodobném bylo co zvědělo se, zajisté bylyby panu Namésovi ukázány dvěře.“ — Jistotu toho máme, že nebude od místa doložiti, co na jiném ještě místě vypravuje Vestf. list: „Když

Americká na svou velkou pečeť, již diplomy se znamenají, dva dáblý vyryti; vždyť celý dějepis svobodného zednictva od dábla jen vyšel a k dáblu zase přivodí. — Vedlé podaného roztržidění masonů uvozujeme takéž na paměť, kolikerého druhu „bratry“ rozeznává general I. z Marviteů, jenž věnoval se za dob výbojného Napoleona I. především bedlivému zpytování jakosti zedníků. Důstojník tento řadí tudíž ve svých „Pamětech“ jedny do třídy „ničemů“, kteříž stojíce lakotně o bohatství, vládu a tělesný požitek všecko za možný prostředek k dosažení vytknutého cíle považují. Za těmi staví se „blouznivci“ (enthusiasté), jež za každou cenu tak řečenou osvětu a panství rozumu po všem kraji hlásati v úmysle mají; a za třetí uvedeny jsou „obmezení“ (die Bornirten), kteříž s trochem peněz chtějí celému světu dobro činiti, při tom pak sami nejlépe se míti; a ač jsou — jak dí Písmo — největší bláznivci, však proto chtějí vidíni býti mudrci, aneb spíše mudráci.

Každá z těchto sekt, ať pojímáme ji podle kteréhokoliv názvu, domnívá se, že v ní samé již doplňuje se snad celé bratrstvo, tak ku př. poslední, sentimentálové za pravdu by nevykládali, slyšíce tvrditi někoho, že ničemové intriganti výše jich stojíce, jejich jsou řediteli.

---

položena byla mrtvola pana Verhaegena, belgického advokáta a velmistra zednického do temného hrobu přistoupil na pokraj vykopané hlíny pan Tiefry řečně v tento smysl: „Verhaegene, svěřil jsi jsa ještě při životě rozkaz jeden, a já jej vykonal; odpočivej v pokoji! Budiž ti lehkou tato země!“ — Jaký byl as tajemný rozkaz? táže se snad nejeden ze čtenářů. Slyšmež! Zemřelý byl synem matky a otcem i manželem katolické choti a dítkám, kterýmž na doléhavé prosby vždycky sliboval, že opustě freimarsství zemřiti chce co kající katolík. Než, jako krvelační krkavci strehli nemocného pánové Thiefrý, Vaan Šoor, našeho času Velmistr Belgických bratří, a Hochstein, násilně takněž zbraňující tomu; aby soužená rodina dočkala se radostného vyplnění daného slibu; a byť bouřily se smyslové její proti tak drzému jednání oněch tří zločinných přátel, musela s belestí patřiti na to, kterak syn, otec a manžel dokonává co nekající masonér, co obětí dáblůva. Ukrutní vražedné svědomí i duši vykonavše „povinnost“, vzdálili se jednoduše od hrobu — Lidé slepi a vlastní smrti nevidomí, kéž byli by odjali ruky své od činu násilného, ady meč anděla mstičiho nepřispíšíl na ně na samé! —

Takto umírává svobodný zedňář po „občansku“ nesmířen s přisností Boží; tak odchází odkud byl vyšel, jako když strom skotí se — ať s biblí mluvíme — v prst lesní, byv podseknut ostřím sekery. Ledová pochvala liščích přátel provází ho k poslednímu soudu, a byl-li slovutným praesidentem lóží jako Verhaegen, prokáže mu snad nějaký purkmistr Brusselský, rektor tamnější university a Vicevelmistr zvláštní čest, vyšedše se soudruhy za rakví nešťastníkovou v pohřebním průvodu vyšňoření barevnými páskami, plochovými hvězdičkami, zástěrkami a ostatními znaky freimarskými; a „tovaryš“ Hektor Dený snad také jako Verhaegenovi zatluče mu na bubínek místo modlitby za mrtvé smuteční pochod — k nebi-li či peklu, nechceme sami rozsuzovati. Hrdza mrazí katolického věřícího o takových odbojnicích a vzdorných protivnicích ukřižovaného Krista, a zedníci se nehrozí? Běda, třikráte běda vám neznabozi, nenť ukrácená ještě ruka Páně, aby tolik nemohla těchto časů, jako prvé! Vypuďtež od sebe žádosti svých dábelných dokudž dopuštino jest vám trestajícímu Pána rameni utéci!

Připadá nám rczjímajícím o těchto slavných masonských pohřebních průvodech, že tak má se to snad se zedníky, jako s tarakány a podobným ohyzdným hmyzem, kterýž rozmnoživ se přestává štítiti se světla, ale směle za jasného dne přes cestu k osklivosti mnohým přebíhá; neboť i „bratři“ rozplodivše se u valném někde počtu opouštějí skrytých brloh nestydíce se po ulicích pobíhati s bláznovskými svými odznaky, ano beze studu za rakví v řadách stoupají podobajíce se masopustným spíše šaškům, ale nikoliv truchlícím přátelům. A otupělý zedňář zdá se, jako by tím si lichotil, vidí-li valnou cestu „spojenců“ s bliskavými plíšky a hebkými běloučkými zástěrkami Opravdově, nescházelo by jiného, než aby při takých slavnostech k většímu dojmu zavěšoval si velebně krácející Velmistr na hrdlo rolničku, aby nezkažený lid měl větší pcdnět pro zasmání.

Souhrnem poznáváme, že „bratři“ najímají dělníky ve všech sice třídách člověčenstva, avšak byt i někteří z nich vyšším neb vzdělanějším náleželi kruhům, nikoliv z přesvědčení nějakého vnitřního do spolku přistoupili, jakoby uznávající velkou jeho cenu; alébrž proto jen, že k užitku nějakému časnému zření mají. Dovedou též mnozí z těch „prostředních“ i cizím rozprávěti jazykem, jiní vyseděli — neupíráme jim toho — několik roků na učení latinském: nicméně dokonalého vzdělání prázdna jest naprosto valná většina členů. Dále zkušeností nezvratně dokázáno a proslulým dávno Bakonem z Verulamem*) vysloveno, že vzdělanost polovičná nejsnáze k nevěře přivádí. Nodivno tedy, tak-li málo víry v lóžích nacházíme. A nedovzdělaných nevěrců zase nikde četnějších nepostihneme, než mezi moderními měšťáky, z kterýchž proto masonéri nováčky svoje nejraději vybírají. Čtou-li se potom časopisy a poslouchají v hromadách přednášky víru a náboženství v bláto a kal povrhující, stává se slabochům náboženským v lóži jako těm churavcům, kteříž v zemdlelé oslablosti užívají ještě léků pro rychlejší žaludka trávení. Nevěra úplná brzo se dostaví.

(Pokračování.)

Blahoslavená Germána Cousin (Kusén) pasačka.

Život světice této budiž mocnou pobudkou všem pasákům a pasačkám, by marného skotačení a častokráte velmi hřísných neřestí zanechavše krásu přírody obdivovali a od viditelných věcí těchto k velemoudrému a laskavému Tvůrci se povznášejíce jej vždy víc a více poznávali a jemu se zalíbiti usilovali.

Panenská tato světice narodila se ve Francii roku 1579 ve vesnici Pibraku k okresu Toulouském (Tulússkému) příslušící. Otec její, chudý rolník, nazýval se Vavřinec, matka Maria Laroche (Laroš).

Zdá se, že Germáně již od prvního počátku útrapy a soužení určeny byly, neboť přišla na svět s ochromenou pravicí a volatá. Sotva, že první dobu dětství byla přežila, odejmula nemoc krutá milenou jí matku. Otec oženil se po druhé; macecha však nikterak nemohla jí alespoň poněkud nahraditi pravou matku; neboť jak zkušenost tomu nasvědčuje, starají se macechy jen o své vlastní dítky, nevlastní odstrkující a všemožně jim křivdíce; ač nikterak popíráti nechceme, že macecha mnohá o nevlastní dítko bedlivěji se stará, než-li by vlastní matka snad to byla činila. Macecha Germánina náležela k těmto prvnějším; neb jakmile Germána patřičného dosáhla věku, poslala ji nemohouce na ni ani hleděti na pole pást ovce. Tímto se zabývala Germána až do smrti. Odstrkování a úkory macešiny sloužily Germáně ku spasení duše; samota byla jí zdrojem světla a požehnaní. Bůh všemocný mluvil k ní divy stvoření, na něž nekaleným okem nevinnosti zírala. Obloha nescíslnými posetá hvězdami a země čarokrásným pokrytá kobercem byla jí knihou, v nížto čítajíc, Božskou mocnost, dobrotu a moudrost znáti se učila. V samotě cítila se býti blíže Bohu a proto ji nikdo ve společnosti jiných dítek nespátril, leč chtěla-li některé ke svatým vzbuditi myšlénkám. Zbožná Germána snášela statečně ještě větší útrapy

---

*) Tvůrce nové filosofie svého věku (1561—1626), znalý všech věd, slavný právník i spisovatel, úřadoval na dvoře králů anglických Jakuba I. a Karla I.

než chudobu a tělesnou chorobu. Byťby dítko sebe více sklíčeno bylo, v otcovském domu nalezá úlevy; ne tak Germána. Macecha majíc zášť proti ní vykávala jí jakýs koutek v domě za bydlíště; za lůžko však chlív. Mimo to zakázala jí s bratry a sestrami, k nimž něžnou lnula láskou, rozmlouvati. Všechno toto snášela Germána s radostí a ochotou byvši Bohem poučena, že soužení dlužno milovati; ano jakoby tento kříž nebyl dosti těžký, ukládala sobě dobrovolně mnoho jiných věcí. Po celý svůj život požívala jen chleba a vody. Z lásky k Ježíši a dle jeho příkladu milovala ty, kteří ji nenáviděli a pronásledovali; všechna protiventství, jež od lidí zakoušela, naplňovala jí vždy větší nenávistí k sobě samé a horoucnější láskou k Bohu.

Vzdor všem překážkám, jež tělesná slabota a churavost jí kladly, chodívala každodenně na mši svatou. Jakmile uslyšela zvuk zvonů, opustila v ochranu Boží důvěřujíc své stádo a spěchala ku chrámu. Byla přesvědčena, že žádná nehoda stádo její nezastihne a Bůh sám v čas její nepřítomnosti je pod svou vezme ochranu. Stalo-li se, že blízko lesu, ve kterémž mnoho vlků se zdržovalo, své ovečky pásala, vrazila hůl do země a spěchala na mši svatou. Vrátivši se nalezla je na tomtéž místě, kde byly dříve než odešla, pokojné a jisté jako ve chlívě. Nikdy nevpadli vlci na stádo, nikdy nepřekročily ovce meze od ní vytknuté, tak že na okolním poli nikdy ni té nejmenší neučinily škody. Jako kdysi stádu Lábonovu, jež Jakob pásal, Bůh žehnal, tak požehnal i stádo její; neboť ve vesnici bylo sice dosti větších stád; žádné však nebylo krásnější stáda jejího.

S touže horlivostí, s jakou na mši svatou spěchávala, přistupovala též ke svaté zpovědi a ku stolu Páně jsouc přesvědčena o jich nutnosti pro jednoho každého, kdož pevně po cestě ctnosti kráčetí zamýšlí. Každou neděli a každý svátek očistovala se ve zpovědnici z oněch poškrvn a chybyček, o něž svět se nestará a je ani nevidí, kteréž ale bystré oko její bylo nalezlo. Vroucnost, s jakou tělo Páně přijímala, působila mocný dojem na vše, kteří ji byli viděli. Posilněna chlebem andělským zachovala ve všech bídách a trapotách tichou, klidnou mysl.

Germána byla horlivou ctitelkyní Marie Panny, jižto každodenně s tou největší svědomitostí svatým růžencečkem uctívala a každý její svátek nějakým činem zbožnosti neb pokání světívala.

Nedlouho však zůstává zbožnost a svatost bez pronásledování. I Germána učinila sobě svým vzorným, bezúhonným životem z lidí, ne právě ctnostných, odpůrce a nepřátely, kteří její dětinné prostotě se smáli a ji modlíčkou zvali. Avšak Germána nepatřila k oněm bojácným duším, které chtějí ujíti posměchu a úsklebkům bídných tvorů, Spasiteli svému výhosť dávají; potupa a hana způsobily, že tím úžeji se svým Bohem se spojila. A Pán, kterýž stádo její chrániti ráčil, zjevil obzvláštním způsobem, jak tato v očích lidských nepatrná panna mu milou a libou jest. Šla-li Germána do kostela, musela přes potok Kuber zvaný. Přečhod skrze něj byl snadný; přišel-li ale příval, býval nebezpečný, ano i nemožný. Když jednoho dne dle svého zvyku ku chrámu Páně kráčela, byl potok tak rozvodněný, že ani tomu nejsilnějšímu nebylo by se podařilo jej bez všeliké pomoci přejíti. Vidouce ji lidé spěchati zůstali státi plni zvědavosti, co se dítí bude. Germána přišla až ku potoku. A hle, jako kdysi červené moře před Israelity se bylo na dvě strany rozdělilo, tak i voda tohoto potoku ustoupila před pannou Bohu milou stojíc jako dvě zdi nepohnutě, tak že suchou nohou na druhou stranu přešla. Spatřivše ten zázrak, který se častěji ještě opakoval, umkli posmívanci, tak že ti nejopovržlivější o panně povždy nejinak než s tou nejhlubší úctou mluvili.

Jako zbožností vyznačovala se i láskou k chudým a nuzným. Co jim měla zle udílet, ona sama potřebných věcí postrádala? Nebť za svou práci nedostala nic jiného, než kousek černého chleba. A hle chléb tento byl onen svatý dar, jež chudým poskytovala.

Než v krátké době měla i tato ctnost v ohnivé peci zkoušena býti: bylať obžalována, že doma chléb krade. Macocha ji považovala beze všeho vyšetřování za vinnu a zakročila proti ní s tou největší přísností. Jednoho dne, bylo to zimního času, domnívala se pozorovati, že Germána několik kousků chleba do své zástěrky uschovavši odešla. I popadnuvši hůl běžela za ubohou jako vzteklice nadávky a hrozbami ji obsypávajíc. Dva obyvatelé vesnice Pibraku, kteří právě v této chvíli touže cestou se ubírali, zůstali státi, by nebohé dítě před rozvzteklenou macochou obránili. Zvědévše příčinu tohoto tak bouřlivého výstupu rozdělali zástěrku Germáninu. Hle co to? Ne kousky chleba, alebrž kytečka těch nejkrásnějších květek, kteréž neviditelná ruka anděla do jejího klínu vložit musela, an v celém okolí nebylo lze tak krásných najíti. Svědkové tohoto zázraku bázní Boží jati úctyplně do osady se odebrali, by tam, co byli viděli, zvěstovali.

Od té doby požívala Germána všeobecné úcty a vážnosti jsouc ode všech za světici považována.

V srdci otce jejího Vavřince Cousin-a (Kuséna) vystupovaly city té nejněžnější lásky ku svému tak ctnostnému avšak bohužel tak utiskovanému dítěti. Zakázav manželce své s ní tak krutě nakládati, chtěl jí stejné místo s ostatními dítěti v domě svém vykázati. Než Germána uvyklá bídě a soužení prosila otce, by ji ponechal v onom tmavém koutku, jež macocha jí byla přidělila. Nyní požívala světice všeobecné úcty; avšak byla to malá náhrada za všechny útrapy a soužení, jež dříve snášela; Bůh jí přichystal odměnu hojnější; neb v krátké době po onom zázraku proměnění chleba v kytečku těch nejkrásnějších květin povolal ji do království svého. Když jednoho dne otec ji v uvyklou dobu vycházeti neviděl, volal ji, nedostal však žádné odpovědi. Šel tedy do onoho koutku, kde spávala a našel ji mrtvou. Sesnula v Pánu v stáří 22 let roku 1607.

Dlouho žila Germána v ústech mnohých obdivovatelů její ctnosti až bohužel zub času na všem hlodající i tyto upomínky zničil. Uplynulo 40 let a o světici málo kdo co věděl; až konečně podivuhodná událost památku tuto obnovila. Roku 1644 zemřel někdo z jejího příbuzenstva. Hrobař chtěje kopati hrob, oddělal vrchní kámen a hle, — zcela na povrchu pod oním kamenem objevilo se tělo lidské ne tak mrtvole jako více živému, květoucím se podobající tělu. Hrobař zjevem tím poděšen vykřiknul, čímž všeobecnou pozornost na onen výjev obrátil. Všichni přítomní přesvědčili se o tom, že tělo docela na povrchu leželo a na tom místě, kdež ryčem při odzdvihování kamene poraněno bylo, úplně živému tělu se rovnalo. Rychle roznesla se pověst o této události po celém okolí. Množství lidu se shromáždilo. Mrtvola, jež nejinak než zázrakem na povrch se dostala, byla vydělána, při čemž shledáno, že žádného porušení nebyla utrpěla; i roucho, v něž zahalena byla, ač v barvě proměněné bylo úplně zachovalé. V rukou držela svíčku a kytku z hřebíčku a klasů žitných (režných); hřebíčky byly zvadlé, klasy však jako by teprv byly nařezány. Na krku objevily se známky volete; podle čehož nejstarší obyvatelé, kteří Germánu byli zuali, ji teď poznali. Tělo světice bylo na blízku kazatelny vystaveno. Věc ta se nelibě dotkla paní Marie de Gras; i nechala roku 1645 mrtvolu tuto odstranit. Brzy však zastihnul ji trest. Na prsou se jí vyhodil vřed, z čehož dítě, jež kojila, onemocnělo, a bylo se

obávati, že umře. Všechna lékařská pomoc ukázala se býti marnou. Tu zpomenul sobě její šlechtný chof František z Bauregardu na křivdu, kterou manželka jeho Germáně byla učinila, a pravil jí, že to zajisté trest od Boha seslaný. Maria poznala svou chybu, prosila Boha za odpuštění a o pomoc, které se jí v krátké mělo dostati době. Nebo tétéž noci probudivši se spatřila světnici ozářenou a před sebou Germánu uzdravení jí slibující.

Plná radosti zvolala všechny domácí, by jim zjev ten oznámila. Pohlédnuvši na vřed viděla jej úplně zahojený, taktéž i dítě bylo úplně zdrávo. Na poděkování za obdrženu pomoc, dala zhotoviti rakev olověnou, do níž tělo Germánino uloženo bylo. Roku 1664 přišel generální vikář biskupa toulouského do Pibraku, který věc tu vyskoumaj pod trestem vyloučení z církve tělo k veřejnému uctívání vystavovati zapověděl. Jelikož ale rok co rok mnohé zázraky se u Germánina těla děly, pomýšleno na to náměstka Kristova požádati, by Germána za svatou prohlášena byla. Lékařové, kteří mrtvolu prohlíželi, nenalezly žádné známky porušení; roucho její bylo tak pevné, že jej dva lékaři roztrhuouti nemohli. Rozličné však překážky zamezily ji za svatou prohlásiti. Tu nastala doba revoluce, kteráž ničeho svatého nešetříc, ani Germány nešetřila. Jakýs továrník se dvěma pomocníky rakev vzal a z ní koule lil. Tělo zahrabali; aby ale spíše se rozpadlo, nalili na ně vody, do kteréž nehašeného nasypali vápna.

Nicemníci tito neušli zaslouženému trestu; neb dva z nich bídně zahynuli a třetí toliko na prosbu Germáninu žádoucího obdržel zdraví.

Když po ukončené bouři na všeobecnou žádost hrob její se otevřel, byly maso a kůže ztráveny ostatní všechno neporušeno. Četné zázraky děly se u jejích ostatků, tak že arcibiskup toulouský a s ním 30 biskupů francouzských svatého Otce prosili, by ji za svatou prohlásil. Ještě dlouho se to protáhlo, až konečně nynější papež Pius IX. Germánu za blahoslavenou prohlásil 1. července 1853.

O zázracích.

Častokráte obdivují lidé vzdělanost a osvícenost těch, kteří jiného úkolu neznajíce nade vše se vyvyšují, největší ve věcech náboženských lhostejností vším pohrdají a všemu odpírají. Avšak každý ze zkušenosti ví, jak snadno jesti bez dovedení a jasného důkazu odpírati; a věru žádný z těch osvícenců nemůže důvody uvést, pro které by mu bylo tak a nejinak jednati. Učenost jejich brzy zmizí a zůstane jen škraboška, která nedostatky ducha zahaluje. Nejvíce bojují nepřátelé proti učení církve katolické a vzláště osočován a potupě v šanc vydán článek víry o zázracích. Avšak nám jest věru dobře viděti z přístavu jistého vlnobití soptění nepřátel a slyšeti vřeskot jejich, vždyť nám předpověděl náš Spasitel, co nás očekává, a spolu dodal nám na útěchu: „A brány pekelné nepřemohou ji.“ Zhoubněji působí nepřátelé, kteří ještě v lůně církve sv. stojí tak zvaní polokatolíci, kteří mezi spolubratry svými símě rozervanosti a náboženské lhostejnosti kladou; neboť vždy pamětlivi býti musíme slov Páně: „Každé království v sobě rozdvojené rozpadne.“ A právě proto dorážejí odbůjníci na zázraky, ana to jedna z nejdůležitějších otázek zjeveného našeho náboženství jest. Na zázraku totiž se zakládá všeliké zjevení. Zjevuje se Bůh sice

rozumem a svědomím dle slov sv. Pavla: „Pohané sami jsou sobě zákonem okazující dílo zákona napsané v srdcích svých“ (Řím 2, 14). Taktéž lze Boha z přírody poznati jak píše Žalmista Páně (18, 1): „Nebesa vypravují slávu Boží.“ Nikdo však dokázati nemůže, že by se Bůh také mimopřirozeným do smyslů padajícím způsobem člověku zjeviti nemohl; vzláště povážíme-li znemravnělost a zkázu člověčenstva. Židé, vyvolený ten národ, i pohané závodili spolu o nadvládu v nepravostech a neřestech. Náboženství čisté a všem neřestem nepřiznivé nemohlo jinak v srdece a mysl otupělou vštípeno býti, leč makavým a do očí padajícím způsobem. Jak podivně nyní o zázracích soudí a lehkovážně s nebeským pokladem nakládají, o tom se často v listech všelikému náboženství nepřiznivých dočísti můžeme. Nesmím a nemohu nejapně tvrditi, že by každá podivná věc, kterou smysly svými hned nechápeme, již zázrakem byla a jest, ano pravím, že snad z nezřízené zbožnosti a pobožnůstkářství mnohé události za zázraky byly prohlášeny avšak nedobře bychom z toho dovodili, že všeliké zázraky, na vratké domněnce a liché šalbě se zakládají. Pravý vzdělanec a člověk čisté povahy neopovrhne zázraky, aniž by hned všemu uvěřil; nýbrž po důkladném rozjímání proskoumá bedlivě avšak nepředpojatě, zda-li činy ty pádnými důvody zastávati může. A totéž učinila církev sv. a mnohé zázraky proskoumavši buď co věruhodné přijala, aneb co liché a nepodstatné odmítla. Co však činí nyní novináři? Lež a podvod předstírají a mámí samy sebe, by jen svědomí upokojili a se sprostili jha, kteréž tak důrazně jim před oči staví nešetřnost a nepravost jich jednání naproti církvi katolické. O těch platí slovo Páně: „a oni obdrželi mzdu svou.“ Co může býti potupnějšího, než že všeliké jich neblahé snahy a napomáhání žádným úspěchem korunovány nejsou. Zázrakové jasně nám božský původ církve svaté ukazují, které nejen vzdělanec ale i člověk neučený dobře chápe. Není tedy divu, že právě zázraky sobě za terč vtípů zvolili. Kdo však v důvody, kterými na zázraky dorážejí, blíže nahlédne, pozná brzo jich prázdnotu a nicotu.

I.

Někteří předstírají nemožnost zázraků. Jistému učenci, který horlivě možnost pohybu upíral a svůj nesmysl dlouhými a vybranými slovy zastával, nedal stařec odpovědi, nýbrž vzav ho pod pažď potahal ho po světnici s otázkou: Jest pohyb nemožný? Něco podobného bychom i zde říci mohli. Dějí se skutečně zázrakové? Můžeme jich přesnost a pravost dokázati? A můžeme-li to, pak zajisté o jich možnosti nikdo v pochybnosti býti nemůže. Jsou-li ale zázrakové jen výtvar zbujnělé obraznosti a tedy v sobě nemožny, mohou se jimi státi v případě, že sobě odporují. Jak to však dopadati bude s písmem svatým, ve kterém všeliké zázraky Ježíše a apoštolů zaznamenány jsou, jestli že nám nemožné neb vetché činy a příběhy za pravdu vystavuje? Pak jest zajisté písmo sv. ano celé křesťanství i se všemi zázraky jen pouhou bájkou. Jest-li ale zázrakové sobě odporují, nemohl ni jeden zázraky tvořiti; jest-li ale jen jediný zázrak učiněn, zmizí nemožnost jich na tisíce vyvésti. Kdo tedy pevně věří v jediného Boha, a že onen Bůh dobrý všemohoucí a vševědoucí jest, kdo dále přesvědčen jest, nikdy v pochybnosti nebude o soucnosti zázrakův, ani v písmě sv. obsaženi jsou, tím méně o možnosti, protože u Boha ničehož nemožného nestává.

Na tom však přestati nemůžeme, ani by nás, kteří vůbec možnost zázraků upírají, snadno odbyli: „Každý zázračný čin přičí se zákonům Bohem od věčnosti daným, musel by tedy Bůh vůli svou měniti, byl by tedy nestálým a vrtkavým jako my lidé.“ Snadno by nás to pomátlo, avšak uvidíme že škařouпка

nemá jádra. Ustálil Bůh zákony přírody? Zajisté. On je ustanovil nezměně a nemůže tedy výjimky činiti. Avšak nepředvídal Bůh ve své vševědouce, kdy asi na místě bude od nezměnných zákonů odstoupiti a výjimku učiniti? To nelze upřít, nechceli někdo vševědouce Boží zavrhnouti. Když tedy Bůh od věčnosti, kdy zákony přírodní ustanovil, byl určil, že zákony v jistých případnostech všeliké platnosti pozbývají, nejsou pak i výjimky již od věčnosti předvídaný a určeny? Hodinář zřídí pohyb jednotlivých koleček, musí on však, by hodiny tikaly a v pravý čas bily, sám vždy kolečka pošinouti? On obé předvídá a při skládání hodin již vše v určené koleje přivede. Totéž učinil i Bůh, když byl nezměnné zákony přírodní ustálil a určil spolu, kdy je opominouti záhodno bude. Vždyť není u něho minulosti aneb budoucnosti, vše jest přítomnost. Kde pak jest nyní vrtkavost Boží, porušení zákonů a předstíraná nemožnost? Ale tím jsme ještě nedospěli ku konci.

Namítají dále: Za starých časů vypravovali a věřili všeliké zázraky, vždyť byli v učenosti daleko pozadu; my však nyní na základě přírodopisu veškeré zázraky vysvětliti dovedeme. Tyto námitky snadno podvrkujeme uváživše: předně, že zázrak nic jiného není nežli mimopřírodní do smyslů padající událost, známky působení božského v sobě mající. Neb jakkoliv jest příroda pravé poznávadlo Boží, jakkoliv i nejneopatrnější muška blásá slávu Boží; nesmí přece zázrak účinek přírody býti, jinak byl by dílo její a dokazoval by jako celá příroda sice slávu Boží, ale nebyl by zázrakem v přísném smyslu slova. I kdyby zázrak na přírodu vštěpován byl, jako k. p. hořící keř Mojžíšův, musí, co k přírodě a co k zázraku náleží, rozeznáno býti, jinak by byl zázrak pochybným. Všecky zázraky pocházejí od Boha, všude vidět působení jeho, o kterých tedy na jisto tvrditi nemůžeme, že z Boha jsou a do smyslů padají, o těch v pochybnosti budeme. Sebe znamenitější porážka nepřátel, sebe násilnější bouře, úplné proměnění věci, která pak své přirozenosti odporující účinek vyvozuje — nebudeme za zázrak prohlašovati. Dejme ale tomu, že v boji, bouři neb při obrácení sv. Pavla se zjevil muž nadzemského vzezření, jenž ochrany a prospěchu poskytnul v nouzi trvajícím, hned počne událost zázračnou býti. —

Za druhé: By věc nadpřirozenou byla, nemusí vždy síly přírodní převyšovati, v podstatě, nýbrž toliko ve způsobě a řádu, jak praví sv. Tomáš. Může-li býti něco přirozenějšího smrti? Avšak kdo by medle řekl, že náhlá smrt Ananiášova lakomce a Safiry nebyla zázračným trestem, jest-li že pohledne na způsob, jak se byla udála. Na pouhé obvinění a pokynutí sv. Petra, že Duchu sv. selhali, oba smrtí sešli. — Na úmor nemocný nemůže silami přírodními úplného zdraví nabýti, avšak není-li to zázračné uzdravení, jest-li že mrzák pouhým slovem světce neb znamením sv. kříže okamžitě uzdraven byl? Mohou se pokusiti učení přírodozpytci, zda-li svými nejnovějšími výskumy něco podobného vyvedou. — Jest to dále obyčejný výjev, že trháním podzemím mnohdy celá hora, dvě i více hodin daleko unesena bývá; avšak není to zázračné, jestli že na slova lidská příroda uposlechne?

Zázračný čin může často zcela na přirozené příčině se zakládati, proskoumáme-li toliko jeho jeden díl; jinak však to dopadá, jestli že ho v celosti posoudíme. Stejnodobý požár v rozličných městech může příčinou povstati k. p. spojením síry a jiných pryskyřičnatých tekutin, které do výšky vyšlehnouše co dešť sirový (sirný), na zem padají. — Avšak požár v pěti městech byl zázračný trest. Zachování Lotova domu, města Segor, proměnění ženy Lotovy v solný sloup vším tím se div ten dostatečně objasní.

Zázraky musíme dále v pravém smyslu slova bráti a nikoliv je s neobyčejnými příhodami a milostmi v jedno mísiti, ačkoliv tyto opět jen moci a účinkování Božímu přičísti lze. Zemětřesení, povodeň, mor nejsou to obyčejné výjevy přírodní? Může však proto někdo tvrditi, že tvůrce všehomíra jich zmírnutí aneb zcela překaziti s to není, ačkoliv přirozených příčin ku podobné proměně nevidíme?

Veliký důraz klade nynější věk na nové výskumy v magnetismu*). Mesmerismem magnetismem prý odhalena jsou všeliká tajemství přírodní a s nimi mizí všeliká podstata zázrakův, poněvadž každý zázrak přirozenou silou tvořiti možno. Připouštíme, že magnetism aneb spiritim podivné věci vykonati mohou, avšak jen tenkrátě pakli se vše věrně zachová a užívá, čeho k vyvedení účinku potřebí jest. Chceš-li k. p. se poraditi, čím by zdraví tvé zachováno bylo, musí vždy druhá osoba zde býti. Magnetisováním se uvodí spaní. Manipulace je takto: „Osoba, která má býti magnetisována, budiž lehce oděna v tichém místě na jednoduchém loži spočívajíc, potírána roztaženými rukama magnetusijícího přes pět až deset minut. Potírání nechať se děje ode hlavy až ku prstům nohou. Nemocný pocítuje při účinkování magnetismu mrazení v kůži, na to zemdlenost, konečně se dostavuje spaní, často i zvýšené pocení. Stupně následujícího spaní.“ Toť tajemství mesmerismu! A nyní přihledme jak se to stalo při zázracích, jestli i tu všelijakých prostředkův a předpisův užíváno a šetřeno býti musí. Nemocný ovšem magnetismem uzdraven býti může, avšak avšak vždy jen prostředky zevnějšími; kdežto Pán a světci jen pouhým pohledem uzdravení docílili; Nikdy však se ještě nepošťestilo magnetisováním mrtvého vzkřísiti. Magnetism účinkuje jen na živé bytosti. Jestli veškeré činy, které za zázraky máme, jen přirozenými výjevy byly, proč jich nyní nevyvozuji, ana se tak často příležitost vyskytá, a tak by nejlépe nepřátelé zvítězili nad církví svatou.

Příroda vždy zákonů svých se přidržuje, máte-li ji ale v moci, proč pak j neporoučíte? proč vám neodhaluje budoucnost, neuzdravuje v okamžiku všemi nemocem sklíčené, proč neosvobodíte zem od krupobití a přílišného deště? Obyčejné přírodní výjevy jako dážď, sucho, zima a teplo se vždy střídají a opakují, nemoňly by se i nad obyčejné častěji ku blahu a zdaru člověčenstva vyvoditi pomocí přírody? Z toho patrno, že i nejnovější výskumy přírodopisné nemohou zázraků vyvrátiti, ano naopak více je dotvrzují.

Nevěrci však se usvědčiti nedají a pevně doufají, že v přírodě moc uschována, která zázračné věci vyvozuje, avšak my o moci té se přesvědčiti nemůžeme. Rádi připouštíme, že nás tajmo, jak daleko moc přírody dosahuje, avšak co z toho následuje? Ačkoliv nevíme, jakou moc Bůh přírodě udělil, však s jistotou tvrdíme, že síly přírodní sobě odporovati nemohou a že nezvratnými zákony vyměřeny jsou. — To nám úplně postačuje, abychom pravé zázraky od oněch, které jen zbujnělá obraznost vytvořila, rozeznati mohli. Kdykoliv tedy vidím, že zákony, o jichž nutnosti, ze zkušenosti poučen jsem, bez všeliké přirozené příčiny překonány neb změněny jsou, vždy dobře dovoditi mohu, že se to stalo mimopřirozenou příčinou t. j. zázrakem. — Tak k. př. známo aniž bych byl moc ohně dokonale prohloubal a poznal, že obyčejně lidské tělo v ohni zhořeti musí. Vidím-li tedy že lidé v ohnivě peci nejen nezhoří nýbrž uprostřed ohně libým chladem obklíčení Bohu chválořečí, a že se to stalo prostředkem, který s mocí ohně

---

*) Chceme o tom šíře pojednati.

v nižádném spojení není, jako ku př. vyslovením jmena Božího, znamením kříže, mohu směle tento příběh za zázrak prohlásiti. —

A proč? Poněvadž oheň sám o sobě jen vždy zhoubně působí, tomu nás staletá zkušenost učí. Voda vždy močí, oheň vždy pálí, slunce vždy svítilo, a t. d. Jestli ale požehnáním, znamením kříže, dotknutím se ostatků svatých zvláště zákony přírody ustupují tak, že oheň více nepálí, člověk po hladině mořské suchou nohou kráčí, mohu tvrditi, že se to stalo nutností přírodní? Kdyby se to nutně díti muselo, opakovaly by se vždy tytéž výjevy, mohli bychom tedy dle libosti znamením sv. kříže, dotknutím se sv. ostatků zákony změnití — to se nám však nepovede. Z toho vidno, že jen pro zvláštní ten případ vůlí božskou síly přírodní ustoupí moci nadpřirozené, kterou Bůh dal světcům, aby takto svou moc ukázal a služebníku odměnu za dobrý boj připravil.

Cesta do nebe.

(Dle Bonaventury L. Sch—z.)

Vznešený jeden pán, ve vysokých důstojnostech stojící a bohatsvím oplývající, měl jednou v noci podivný sen, který druhého dne důvěrnému knězi následovně vykládal :

Zdalo se mi, že jsem na malém pahorku seděl, jenž nedaleko cesty byl, která do nebe vedla. Odtud mohl jsem dobře všecky ty pozorovati, kteří na tuto zabočili cestu. Počet jejich byl ovšem skrovný, a dlouho jsem již žádného neviděl přicházeti, an tu náhle silný lomoz se strhl. Byl to skvostný kočár, který tu přijížděl, do něhož šestero skvostně ověšených koní zapřahnuto bylo, a jež houf oděných služebníků následoval. Majitel skvostného tohoto povozu seděl tam sám. Měl na sobě skvostný oděv, s nímž rozličné jiné ozdoby zcela souhlasily. Jeho vozotaj a podkoní zdaleka již zamířili na cestu k nebi, která se jim z dálky dosti širokou býti zdála. Když ale k ní přijeli, tu poznali, že je velice úzká, a že tu po ní dále jeti nelze. Jejich pán, který v kočáře seděl a ještě k tomu pro svou krátkozrakost příčinu zastávky nepochopoval, křičel na ně silným hlasem, aby dále jeli; že ale při nejlepší vůli dále jeti a jeho poručení vyplniti nemohli, vyskočil pán z kočáru, běží před koně, aby příčinu sám ohledal. V tom okamžení zjevil se u vchodu na cestu jasný, plameným mečem ozbrojený anděl, který přísně naň hledě takto ho oslovil :

„Což nevidíš, že cesta tato příliš úzká jest, než abys s celým svým komonstvem dále se dostal? Chceš-li touto cestou dále, pak musíš svůj kočár, koně, svého vozku, podkoního a ostatní komonstvo nazpět poslati; ano i bohatý oděv svůj odložití musíš, jestli příliš řásné a široké, a co chvíle zůstalby za křoví u cesty viseti. Zde ti jej vyměním za šat obyčejný, prostý, který ti v chůzi překážeti nebude.“

Návrh takový zarazil boháče, přemýšlel chvíli, načež andělovi uctivě se pokloniv opět do kočáru vlezl a vozkovi poručil, aby obrátil. Hleděl jsem za ním a viděl jsem ho vjeti na vzdálenou cestu, po níž se vozy rozličného druhu hemžily, a jimž se i kočár jeho přidal.

Sotva mi z očí zmizel, an jiného tu vidím poutníka na cestu do nebe se ubírat. Byl to muž hubený, vyzáblý, ve velmi nuzném obleku. Jistotně, pravil jsem sám u sebe, jistotně toho na cestě nic nezdrží. Ale hned se opět zjevil anděl u cesty stráž držící, a zastoupil mu cestu, se vznešenou přísností takto ho oslovuje :

„Vrať se nazpět, neboť cesta není dosti široká pro tebe a celé tvé komonstvo!“

„Mé komonstvo?“ táže se poutník, „cožpak tím říci chceš? Vždyť pak vidíš, že jsem samotný a v stavu trudném se nalezám.“

Tu mu držel anděl veliké zrcadlo před očima, které tu v sobě mělo vlastnost, že se každý v něm tak viděl, jak uvnitř byl, to jest, čím by dle své žádosti nejraději byl býval. An jsem se stanoviska svého vše dobře viděti mohl, co zrcadlo ukazovalo, nemálo jsem se podivil, vida poutníka skvostně oděného uprostřed četného služebnictva, kterýmž v přepychu rozličné rozkazy dával. Viděl jsem ho v sále se skvostným nábytkem, a několik osob okolo něho ve skroušené postavě, které ho o přímluvu prosily, u vrat bohatého paláce ale čekal naň nádherný kočár dle nejnovějšího vkusu.

„Což se zde nemůžeš poznati?“ oslovil ho přísným hlasem anděl, „není srdce tvoje stále zmítáno touhou po bohatství, moci a vysokých důstojnostech? Nepředstavuješ si často v myšlénkách sebe sama právě tak, jak v zrcadle vidíš? Nekocháš se podobnými myšlénkami, a nepřejeseš si, aby se všeliké tvé přání co nejdříve a co nejskvěleji uskutečnilo?“

Nešťastník vida se prozrazena, obrátil se a rychle co jen mohl utekl, a já jsem se probudil zděšen koncem znamenitého toho snu.

Zdá se mi, že v tomto snu zjevně mne dobrotivý Bůh pobízí, abych způsob života svého změnil. Pravda, kterouž si ze snu toho vyjímám, jest, že boháč se svými kočáry, svou slávou, svým četným komonstvem do nebe přijíti nemohou. Víte, velebný pane, že jsem bohat, mám vozy a koně, mám mnoho služebníků: chci tedy koně a ostatní prodati, služebníky propustiti, jmění své rozdám mezi chudé, abych sám v chudobě do nebe se dostal. Jestli to má pevná vůle a žádost, že do nebe se dostatí chci, ale nicméně zamlčeti nemohu, že mi to dosti za těžko připadá, všeho se vzdáti; a proto mne sen ten náramně znepokojuje.

„Buďtež pokojné mysle, vzácný pane, a neznepokojujte se zbytečně. Když také sny za pouhé hry své obrazotvornosti považovati musíme, na něž příliš velikou váhu klásti neradno, jest nicméně sen Váš tak pořádný, že se ovšem zdá, jakoby Bůh sám Vás tímto způsobem byl chtěl poučiti; ale konečný úsudek, jaký Vy tuto činíte, nezdá se mi býti docela správným. Pravé naučení Vašeho snu jest, že nikdo, leč kdo chudý duchem, nevejde do království nebeského: to ale je učení Kristovo, jak je na každém listu sv. evandělíá nalezáme. Statky své prodati, mezi chudobné rozdělití, a sám v chudobě žítí, jest jen evandělická rada, ale žádné přikázání: ale srdce své od statků pozemských, od důstojností světských odtrhnouti, toť přísná povinnost jednoho každého, kdo učení Kristovým býti chce.

Boháč, který u cesty nebeské byl, odkázán jest proto, že anděl v srdci jeho viděl velikou jeho náklonost ku pomyjejším statkům tohoto života, jichž užíval. Byltě boháčem ve skutečnosti, ale zároveň také dle žádosti a touhy srdce svého. Druhý byl ovšem ve skutečnosti chud, ale žádostí svou byl boháčem, srdce se kochalo věcmi pozemskými, a byl proto rovněž odkázán. Co se nyní Vás samého týče, musím podotknouti, že nikterak nenahlížím potřebu, vykonati, co jste byl právě zmínil, a co Vás znepokojuje. Váš rod, Vaše důstojnost a úřad, jenž zaujímáte, vyžadují jakousi vznešenost v živobytí, jen nesmíte srdce své k tomu přiložiti, to jest musíte býti každou chvílí ochoten, všeho i toho nejmilejšího se vzdáti, kdyby Vám to anděl, jako ve Vašem snu, za vůli Boží zvěstoval. V tomto smyslu také musíme rozuměti slovům

Spasitele: „Snázeť jest velbloudu skrze jehelné ucho projíti, nežli bohatému vjíti do království Božího“. (Marc. 10,25.)

Výklad tento uspokojil vznešeného pána, který vskutku byl muž ctnostný a bohabojný, a ochoten byl, všeho se zhostiti, jen aby do království nebeského se dostal.

Vychování mateřské.

(L. Sch—z.)

Pravdivé jesti pořekadlo, jen zřídka výjimku připouštějící: „Ten člověk onu ctnost aneb onu nešlechtnost již s mlékem mateřským do sebe vsál.“ Zajisté musíme vlivu mateřskému na vychování dítěte, hlavně v nejuťlejším věku dětském, rozhodně přednost dáti před vlivem otcovským, z kteréžto příčiny by matky na tuto povinnost a na svou velikou zodpovědnost nikdy zapomenouti neměly.

Žofie, vdova ze šlechtického rodu pocházející a v čas krutého pronásledování křesťanů žijící, bylaby svého jediného milovaného syna ráda mučnickou smrtí ozdobena viděla. Byla v ustavičném nebezpečení, s ním před pohanského soudce vlečenu a ku zapření svaté křesťanské víry vyzvána býti. Co mohlo tedy mateřské srdce její více zarmucovati a úzkostí naplniti, než myšlenka, žeby její nejmilejší a nejdražší synáček, jediné její dítě pekelným uměním svedeno neb hrozbami a mukami zastrašeno býti mohlo, Ježíše Krista, svého Spasitele zapříti? Celé vychování, veškorá její snaha nesměřovaly tedy k ničemu jinému, leč aby u víře živé pevně stál a vytrval, byfby pro ni i něco snášeti a trpěti měl. Pročež mu často opakovala slova: „Bojuj a trp pro Krista!“ To byl krátký obsah všeho učení a každodenních jejich rozmluv. Nemluvila o ničem jiném než o převeliké lásce Boží, o slavných příkladech a rekovně myslí mučnických, nic tak nevychvalovala, jako smrt pro svatou víru, a světla svátky a výročné památky svatých mučnicků co nejslavněji. Takto vyrůstal chlapec a ještě nedosáhl dvanáctého roku, když pečlivá matka velmi nebezpečně se roz-nemohla. —

Když konečně poznávala, že se poslední hodinka její blíží, zavolala ještě jednou synáčka svého k sobě k smrtelnému loži. „Čemu jsem tě vždy učila, dítě mé?“ tázala se slabým hlasem. „Bojovati, mamiuko, a trpěti pro Krista,“ odpověděl chlapec. „Dobře tak! Ano, tomu jsem tě učila, a poznávám, že jsi tomu porozuměl. O jak šťastna jsem! jak ráda umru! Pojď do náručí mého, ať tě naposledy přitisknu k srdci mateřskému! Vidím tě již, dítě mé, ozdobena korunou vítěznou, bojovníku Kristův, objímám údy, které za něho obětovati budeš!“

V takových mateřských radostech pohřížena zesnula v Pánu.

Snadby mnohý z vás rád viděl také ovoce tohoto vychování? Nahlédnime do letopisů církevních! Tyto popisují nám ho po smrti matky jeho co mladého lva, jenž s duší s tělem ku svatým vítěz-tvím vyrůstá. Vypravují nám, že Ježíše Krista přede dvěma císaři vyznal, před osmero soudnými stolci rozličných vladařů postaven byl, že své učitele a katany unavil, smrti se neleká, ale ji vyhledával, že po celý život svůj pro Boha bojoval, trpěl a vítězil.

Z tohoto malého chlapečka stal se onen veliký muž, jenož jméno jest: sv. Klement Ancyrenský. Tento světec po osmadvacet let krvavě vydával svědectví o Je-

žší Kristu, úpěl ve více než sto žalářích, byl vláčen brzy ze západu na východ, pak zase z východu na západ, měl na těle svém nesčíslných jizev a ran. Tu jej mučili na skřipci, zase ho žhavým železem pálili, na kolo připnuli, do kaliště vhodili, jindy opět železnými hřebeny česaly, do vytopené pece strčili; tisíckrátě jej za mrtvého drželi, ale tisíckrátě byl nejen na živu, ale opět docela uzdraven, a znovu co udatný rek stál před svými soudci. „Zde máte,“ pravil jim, „nové údy k mučení. Staré tělo ovšem již nemám, neboť bylo po kusích roztrháno, ale vůle a duše má jsou ty staré.“

Takto roznášel jediný muž slávu sv. víry po vodě a na zemi do rozličných dílů světa. Kamkoliv přišel, posilnil věřící, zahanbil pohany a ukázal trnouchému lidu všemohoucnost Vykupitele na veškerých svých údech. Jakou nebeskou rozkoší musela oplývati zvěčnělá matka jeho, když v lůnu velebnosti Božské odpočívajíc na tohoto syna svého s hůry patřila! Výsledek, jakým vychování její bylo korunováno, rozmnožil zajisté i blahosti její nebeské.

A mravné naučení, jaké z této události plyne? — Ani mi v tom nejmenším nenapadá, bych Vám zde vychování k mučeníctví, k podání krvavého svědectví pro svou víru doporučoval; toť by pro nynější rozmazlený a vyžilý svět příliš ukrutným, surovým a hrozným se býti zdálo; tolik se však z toho naučiti můžeme, že když tací rekové a mučeníci vychováti se mohou, ještě mnohem snadněji ctnostné mládeuce a panny vychováti lze. Jak se z toho zodpovědí jednou onino rodičové, jenž ze svých dítek nevychovali nejen žádných mučeníků, ale — ani žádných dobrých křesťanů a ctnostných lidí!

Zapřené klenoty.

Ze života císaře Josefa II. vypravuje se mnoho skutků dobročinnosti, jež tento císař tak šetrně a blahosklonně konal tak že tím i cena jejich vzrostla a mnohem větší byla radost nad nimi. Jak však byl milostivý v udílení dobrodiní, tak byl důvtipný a vynalézavý, kde ho spravedlnost vybízela odhaliti pravdu a učiniti za právo tomu komu se patřilo.

Ve Vídni jakýs mladý šlechtic pozbyv ve hře větší část svého jmění, octl se v těch nesnázích, do nichž tato náruživost obyčejně přivodívá ty neopatrné, kteří se jí oddají. Přišel tedy o vše a nemoha více hověti náruživosti, která ho vládala a již opanovati nemohl, přemýšlel u sebe, přemáhán jsa podvodným lákáním, že se mu podaří konečně, opět nabyti, oč byl přišel, o prostředku jak by si zaopatřil nových peněz, aby štěstí znovu zkusil. Byl přesvědčen, že poctivým způsobem toho dosáhnouti jest nemožné a že mu nic nezbyvá než vzíti útočiště ke lsti a podvodu. Avšak posud zachoval jakýsi zbytek těch zásad poctivosti, které za prvního mládí mu byly vštípeny. Ale tyto zásady byly příliš slabé, kdežto náruživost se zmáhala, a jeho srdce již bylo zkaženo. Vnitřní boj s jedné strany mezi poctivostí, která jej zdržovala a náruživostí s druhé strany, která jej pobádala, byl krátký a tato k jeho neštěstí nad onou zvítězila.

Jednoho tedy dne, když se byl již dost a dost rozličných úskoků navymýšlel, nevěda ještě, kterého by se uchopil, vzpomněl si na klenotníka, u kterého před něs-

kolika lety byl koupil klenoty, jimiž jeho manželka nádherně se zdobila a znaje ho co muže prostého a dobrosrdečného, napadlo mu, že by ho mnohem snáze než jiného mohl podvésti. K němu tedy se odebrav, žádal jej, aby mu vyložil, co má nejlepších diamantů a rubínů a jiných drahých kamenů a brzo ten a brzo onen prohlížeje, vyptával se na jejich cenu, skládal je a spojoval na rozličný způsob a v rozličných podobách a i od něho dle rozličných nákrešů si je rovnati dal, až konečně pravil: „Takto se mi zdá, že by se nejvíce líbily mé manželce, které jimi chci dar učiniti. Za kolik dní budete mně je moci dáti ozdobené a spojené? Chtěl bych jí je dáti dříve, než by se jich nadála, abych jí tak překvapil.“

„Jest jich mnoho,“ odpověděl klenotník „a dlouhá a nesnadná bude to práce. Pospíším si co nejvíce; avšak neodvažuji se slibovati, že před dvěma měsíci budou hotové.“

„Škoda!“ pravil šlechtic, poněvadž že se mu to zdálo býti dlouhé . . . .
„Ale — myslím také, že tak rozličné a podivné jsou vrtochy ženské, že ta podoba, co se nám líbí, jim by se mohla nelíbiti. Bude tedy lépe, abych jí donesl vzorky, a aby dar tím skvělejší byl, nechám ji, aby si sama podlé vkusu svého vybrala, co se jí bude líbiti. Zítra dostanete odpověď, však napřed vám doporučuji, aby práce byla co možná nejpečlivější a co nejdříve hotová.“ Takto praviv a položiv klenoty do skříňky pozorně ji vzal a rozloučiv se s ním, odešel.

Klenotník, který jej co bohatého mladíka a dobrého kupce již z dřívějších časů znal, však o jeho odvážných hrách a ztratách, jež ho potkaly, nevěděl, netuše podvodu, neměl za potřebné, žádati zástavu od něho aneb s ním jíti a důvěruje mu nechal jej odejíti.

Nešlechtic přišed celý veselý domů myslil pomocí toho, co podvodem si zaopatřil, učiniti si ještě žert se svou manželkou a uspokojiti její nářky, jež ona ustavičně vedla pro klenoty, kteréž jí dříve vzal a s ostatním prohrál. Odebrav se tedy k ní a ukázav jí klenoty, které měl se sebou, pravil: „Nyní nebudeš mne více týrati pro své klenoty: ohleď, zdali dovedu ti je lepšími nahraditi? Dobře jsem věděl, že mi štěstí nebude vždy nepříznivo. Jeden příznivý okamžik mi vynahradil v hojnosti vše, co jsem za mnoho let ztratil; a láska má mne pudí, abych nejprve nahradil ti s úroky to, co jsem ti vzal.“

Vybeř si nyní mezi těmito klenoty, které se ti nejvíce líbí; zítra rozkáži klenotníkovi, aby byly složeny na ten způsob, který si oblíbíš. Ulož je zatím a dobře zavři na místo, kdežby byly úplně jisty a buď o nich tiše před každým, poněvadž nechci, aby kdo věděl dříve o nich, než tě uvidí s nimi.“ Manželka s radostí slíbila mu mlčení, zavřela je na klíč na odlehlejší a bezpečnější místo; a on mezi tím jí se směje, přecházel sem i tam, přemýšleje, jak by nalézti mohl příležitost, aby je jsa nepozorován prodati mohl.

Přiblížila se noc a klenotník přemýšleje u sebe o své příslušné důvěře a skrovné opatrnosti, s jakou svěřil mladému onomu muži tolik drahocenných klenotů. Nicméně uvažuje, že to byl šlechtic a po šlechticku vzdělaný a že se nedopustí činu, který by byl nedůstojný jeho rodu a zásad poctivosti, které šlechtici přísluší a maje za to, že je posud tak bohat, jako dříve a že dalek jest vši potřeby a i nejmenšího pokušení, aby chtěl něco cizého si přivlastniti, uspokojil se, umíniv si, že podruhé bude opatruější, aby si opět takových starostí nepřipravil.

Nadešlo ráno a nepokoj a úzkost se v něm více a více zmáhaly; uzavřel tedy neprodleně sám dojíti do domu šlechticova, slyšeti odpověď a odnésti klenoty.

Tento dal mu vyřídit, že je ještě v posteli, aby poněkud později opět k němu přišel. Však klenotník nechtěje odejít bez klenotů, vzkázal mu, že nemá na spěch a že bude čekat, jak dlouho se mu zlíbí.

Šlechtic vida po nějaké chvíli, že se ani dříve ani později nižádným způsobem nedá odbyti, dodal si myslí a k podvodu připojiv drzost a nestydatost odebral se stranou, kdeby od žádného nebyl pozorován, dal si jej předvésti a jakoby mu byl pracizým člověkem, a jakoby s ním nikdy neměl nic jednati, klidně se ho ptal, co by chtěl?

„Měl jsem to za přiměřené,“ pravil klenotník, „abych si pospíšil sám slyšeti, jak jste se rozhodl o těch klenotech, které jste si včera u mne vybral — a uspořil vám cestu ke mně.“

„Klenoty?“ odpověděl šlechtic s pokojnou tváří a strojeným podivením, „o jakých to klenotech mluvíte?“

„Jak? o kterých klenotech?“ celý poděšený a zbledlý opakoval klenotník; „nebyl jste včera u mne a nedal jste si ukázati ode mne, co nejkrásnější drahokámy mám a složiti z nich rozličné podoby; neodnesl jste klenoty tak složené, abyste je manželce své předložil, které že je chcete darovati, jste pravil; a neslabil jste, že dnes ráno klenoty ty ke mně přinesete spolu s oznámením, co si vybrala a co bych měl činiti, abych ji uspokojil?!“ — „Nevím ani o klenotech, ani o jich skládání, ani co ještě více pravíte,“ odpověděl s tímž líceným podivením a smělou tváří šlechtic; „buď si mne matete s někým jiným, aneb ještě sníte.“

Na ta slova počal klenotník zoufati a padna před něj, se slzami v očích jej prosil pro všechno, co mu svatého a drahého, aby ho neopouštěl, že jest-li mu ty klenoty nevrátí, bude zcela zničen; že on, jeho manželka a jeho malí synáčekové nevyhnutelně by musili hlady zemřít, připomínal mu to, co se sluší na každého člověka, tím spíše pak na šlechtice, jemuž zásady poctivosti a bezúhonnosti mají býti hlouběji vštípeny; prosil jej, aby nesplácel tak jeho důvěry, kterou v něj kladl a hrozil mu konečně soudem vševědoucího Boha, jenž jest přísným mstitelem vši nepravosti. Však šlechtic tropě si ze všeho smích a bera vše za žert, a vině jej, brzo z omylu, brzo že spí, ano také že jest opilý a šiléný stále pevně tvrdil, že nikdy od něho neměl ani klenotů ani co jiného, a když konečně klenotník ze zoufalosti počal křičeti a veliký povyk dělati, dal se také jako ze zlosti do křiku a poručil jej obtížných bláznů a bídných opilců mu spílaje, přes schody vyvléci a z domu vyhnati.

Ubohý klenotník, který neměl ani svědectví ani úpisu nějakého, o něž by své právo opíral, dobře věděl, žeby bylo marné předvolati jej před soud a maje proto vše za ztracené, chtěl se již připravit o život; tak mučila jej bolest nad ztrátou a hněv nad podvodem. Tu na štěstí napadlo mu, aby vzal útočiště k císaři a vrhna se před něj, učinil jej svým rozsudím a ochráncem. „On jest velmi moudrý,“ pravil, „a zná posouditi, kdo mluví pravdu; jest velmi spravedlivý, proč bych nemohl doufati, že mi učiní po právu?“

Žádaje tedy za audienci, kterou s toutéž dobrotivostí snadno obdržel, s jakou srdce onoho mocnáře vždy přístupno bylo ku vyslyšení a napravení zlého poddaných jeho, vyložil krátce, co se mu přihodilo přísahami dotvrzuje, že je vše pravda. Císař, jenž ze slz a z úzkostí muže lépe, než z jeho přísah poznával, že musí býti pravda, co tvrdí, kázal mu odstoupiti stranou a poslal rychle pro šlechtice, nařídív, aby kdekoliv by se nalézal, ihned k němu byl přiveden. Na ten neočekávaný rozkaz se tento velice ulekl, avšak nabyv brzo obyčejné smělosti a důvěřuje se, že klenotník žádného

důkazu proti němu nemůže uvést, s pevnou myslí se přesvědčil a co mu bylo za vinu kladeno, směle vše zapíral.

Císař vida, že ho nemůže nijak k vyznání přivést, uzavřel zevrubnou prohlídku naříditi, která by ve všech koutech jeho domu vykonána byla. Avšak klenoty mohly býti také někde jinde, aneb uloženy na místě, kdeby nebylo lze je nalézt; aby tedy rychleji pravdy se dopátral, užil důvtipného obratu, který měl nejšťastnější výsledek. Dobře předpokládaje, že tajemství nebude manželce docela neznámo, přikázal šlechticovi napsati jí bez odkladu takovýto lístek:

„Záleží-li ti na zachování mého života, pošli po doručiteli tohoto listu rychle zpět klenoty, které jsem ti včera ukázal a odevzdal.“

Na tento rozkaz šlechtic zbledl, pokojnost a pevnost jeho ducha klesla a vrhna se k nohoun mocnářovým, počal, celý se chvěje, vyznávati své provinění. Však pozdní a vynucené vyznání neosvobodilo ho od zaslouženého trestu; klenotník pak byl jako znovu zrozen, nabyv moudrou chytrostí svého mocnáře šťastně toho, oč svou přílišnou důvěrností a dobrosrdečností byl přišel.

Dr. Řehoř Tomáš Volný.

Horlivý ctitel nejblahoslavenější Panny Marie, spoluúd mnohých zbožných bratrstev povolán ze slzavého tohoto údolí, kde, jakž písmo dí, „pohostinu jsme a přichozí, jakož všickni otcové naši. Dnové naši na zemi jsou jako stín, a není žádného stání.“ (1. Par. 29, 15.) P. Řehoř Volný, proslulý místopisec (topograf) a dějepisec moravský, odebral se na dalekou cestu do věčnosti 3. května roku 1871 o 6³/₄ hodinách večer.

Volný narodil se v Příboře 20. prosince 1793, i obdržel na křtu svatém jméno Tomáš. Gymnasialní studia vykonal ve svém rodném městě v letech 1805 až 1811 výborné čině pokroky. Již v mladších létech dostal se mu do rukou Svoičův místopis Moravy, jenž všelikou jeho pozornost upoutal ku dějinám vlasteneckým, pro něž pak téměř po celý svůj život pracoval. Ve prázdných chvílích vycházeje na procházku, usadil se někde na návrší horlivě čítaje v onom místopisu a v obraznosti své ohlížeje se po krásné vlasti moravské přál sobě očitě seznati ty žirné kraje, ta památná místa, jež pak tak zevrubně byl seznal, že téměř nic neušlo jeho bystrému, pozornému oku, že skoro každou stezku, každý potůček seznal. Dokonav studia gymnasiální, odebral se 1811 co osmnáctiletý jinoch do Brna na učiliště filisofické. S výtečným výsledkem domů se navrátil odhodlal se po přání matčiny a srdcem svým cítě se puze na duchovnímu stavu. I studoval théologii 1812 v Olomouci, od léta 1813 pak v Brně. Do kláštera Rajhradského řádu sv. Benedikta přihlásil se a přijat byl Volný 9. března 1816. Skončiv svůj noviciát byl od tehdejšího veldústojného pana opata Augustina Kocha vybidnut, aby závodil o uprázdněné místo profesora dějepisu v Brně. Neboť kláštery obdržely léta 1809 od vlády povinost, obsazovati profesorská místa na učilišti filisofickém v Brně schopnými z řádu osobami. Slavné řeholné sliby složil Volný 18. ledna 1818 a maje theologická studia již ukončená byl

Volný, jenž co řeholník obdržel jméno Řehoř, 29. března 1818 od brněnského biskupa Václava Urbana ze Štufflerův na kněžství vysvěcen, načež své prvotiny slavil 5. dubna téhož léta. Bedlivě hledě věd mimo to zastával ve klášteře po nějaký čas úřad ředitele kůru, jsa horlivý ctitel všech umění, zvláště hudby a malby. Po nějakou dobu vypomáhal v duchovní správě v Kounicích. Léta 1821 povolán byl za profesora do Brna. Se vsí pílí věnoval se úkolu svému hledě ze svých svěřenců vzdělání zdárné syny vlasti. Zvláště povzbuzoval žáky své ku pěstování dějin vlasti moravské, které tak dlouho byly ladem ležely. Za tím účelem vydával „kapesničky dějin Moravy a Slezka“ v letech 1826, 1827 a 1829, v nichžto mimo dovedné dějepisce, jako Boček, také pilní žákové Volného pérem se pokoušeli. Kapesničky tyto obsahovaly zajímavé a krásné statě z dějin světských i církevních, z vlasteneckého bájesloví a pojednání o šlechtických rodech moravských. Léta 1828 18. prosince seznámil se s tvůrcem slavistiky Josefem Dobrovským, i utvořilo se ihned mezi oběma srdečné přátelství. Když Dobrovský těžce onemocněl, připravoval ho Volný na cestu do věčnosti, načež v rukou jeho zesnul v Pánu 6. ledna 1829. Právě ohledně Dobrovského rozpředlo se dopisování mezi Volným a Dr. Frant. Palackým, Kopitarem, Pertzem a jinými učenici. Za příčinou nedostatku učebních knih dějepisných sestavil a vydal Volný své přednášky co učebnou knihu všeobecného dějepisů 1830. Léta 1830 započal své cestování po Moravě. Seznav takto žirné kraje milé vlasti Moravy i její obyvatelé a sebrav prameny přikročil ač s nesmírnými obtížemi ku vydání svého prvního samostatného díla: „*Markrabství Moravské*, topograficky, statisticky a historicky popsáné (6 sv. v Brně, nákladem vlastním 1835—1842.) Píle a neunavná činnost Volného docházely všestranného uznání; neboť byl za úda mnohých vědeckých společností zvolen, tak moravsko-slezské společnosti orby 1822, dějepisného spolku marky brandenburské 1840, kr. dánské společnosti pro starožitnosti v Kodani 1844, historického spolku v Korutanech 1847, císař. akademie věd ve Vídni 1848, kr. českého musea v Praze. Léta 1848 při pětistileté památce trvání university Pražské byl zvolen za čestného doktora filosofie téže university. Cesty, čili lépe pouti své po Moravě konal každoročně za příčinou doplnění pramenů pro své druhé dílo, pro *místopis církevný*. Dílo toto zabezpečilo mu první místo mezi učenici moravskými; anoť obsahuje v osmi svazcích takové množství dějepisné látky, že budoucí dějepiscové nikterak nebudou moci jeho neupotřebiti. Arciť s velikou tíží a pílí sestaveno dílo to! By docela práci této mohl věnovati se, žádal 1840 o propuštění z profesury. Avšak přání jeho vyplnilo se teprv 1843, načež po 22leté činnosti odebral se do samoty klášterské co podpřevor a později učitel nováčkův. Na tisíce počítal Volný žáků svých, mezi nimiž mnohé spisovatele českomoravské: † Sušil, Dr. Bílý, Dr. Kampe-
lík, Beneš Method Kulda, Šmídek, Dr. Škorpík atd. Každoročně pak od léta 1855 vydal jeden svazek místopisu církevného vzdor všelikým jiným pracím, jež co řeholník plniti musel. Za svou neunavnou píli docházel stále četných vyznamenání. Nejdůstojnější pan biskup Brněnský † Anton hrabě Schaafigotsche učinil ho tit. konsistoriálním radou. Jeho Veličenství odměnilo vědeckou jeho činnost udělením řádu Františka Josefa 1854. Ukončiv dílo své žil pak askesi, Bohu. Léta 1868 ke druhotinám kněžským překvapili jej žákové jeho všech stavův a důstojností přeskvostným albem s vícero než 700 fotografií mimo jiné k oně slavnosti směřující památky. Při té příležitosti povýšen za skutečného konsistoriálního a císařského radu. Kterak vlast svou miloval, lze z toho posouditi, že, kdykoliv naskytnula se příležitost, velmi rád rozpředl rozmluvu o dějinách vlasteneckých. Starožitností moravských velmi sobě

vážil bedlivě je sbíraje a ku sbírání jich povzbuzuje. Mladší spolubratry pobízel k činnosti pro čest a slávu vlasti; když s nimi na procházce se sešel, častěji jím opakoval: „Klasická jest půda tato!“ Co řeholník byl zvláště za poslednějších let horlivý syn sv. Otce Benedikta. Co vroucný ctitel Bohorodičky Panny Marie a co pravý syn vlasti všelikou péčí vynakládal, aby dříve spustlý *Hostýn* aspoň poněkud zaskvěl se ve slávě Panně Marii příslušící. Sám horlivě uctívaje nejblahoslavenější Pannu i jiné k horoucné její úctě povzbuzoval jí připisuje nesčíslné obdržené od Boha milosti. Na událostech církevních velkého brával úcastenství; s církví se radoval, s církví truchlil. Do politických otázek nemíchal se. Za poslednějších let od 1866 musel odložití péro, ana ruka vypověděla mu mnoholetou službu a vysoké stáří vždy více ho tísnilo. Duch bystrý měl chatrnou schránku. 2. dubna 1871 obcovav všem obřadům na květnou neděli, průvodu i mši svaté v poledne zlomil sobě levou nohu; následkem čehož chřádnul, až 3. května dokonal svou vezdejší pouť. Tělesná schránka uložena byla 6. května do lůna matky země, duch pak odebral se z tohoto slzavého údolí do vlasti záhvězdě. I doporučujeme ho modlitbám čtenářův „Školy Božského Srdce Páně.“

Moravo! ach, oděj roucho mutné,
Zesnul syn, jenž tebe miloval,
Padnul v obět smrti přeukrutné,
Jenž byl pro tvou slávu pracoval.
Zamufte se družky, církvi, vlasti,
Sdělte vespolek se ve své strasti.

Pěstounova dohořela svíce,
Jenž byl množství žáků vchoval;
Volného již není tuto více —
Jenž své péče vědám věnoval!
Zpomeň vděčně, žáku, učitele,
Všakých věd a uměn pěstitele.

Zesnul kněz! jenž horlil pro svou víru;
S církví sdílel v dobách všelikých,
S ní se bránil proti světa štíru,
Želel s ní těch tísní velikých.
Vítězství však církve očekával,
Při níz on co zdárný syn vždy stával.

Zesnul bratr! Vzor to řeholníka!
Jenž se mnoho a rád modlíval,
Žije po způsobu poustevníka
Povinnosti věrně plníval.
Řehoři! náš bratře drahomilý,
Dřimej sladce, muži ušlechtilý!

Poutník moravský již doputoval,
Po vlasti jenž mnoho chodíval,
Téměř každou stezku vystopoval,
„Klasickou“ vlast naši nazýval.
Uroň, vlasti, jemu slzu vroucí;
Místopis tvůj pomník jeho skvoucí!

Doputoval's vezdejší své dráhy,
Dobojoval's, již máš po boji!
Po těch strastných bolech požij bláhy,
Odpočiň si v stálém pokoji!
Tam, kde věčné nevadnoucí máje,
Těš se v Bohu z nebeského ráje!

Zpráva o misionářském domu slovanském v Milwaukee v Americe.

(Přel. Sch—z.)

Vedle vědomí dobrého vykonaného skutku nic není s to, odměnu přinešené oběti zvýšiti, a k novým obětem povzbuditi, jako radost při pohledu na docílené její ovoce. V úmyslu, tuto radost šlechtným dobrodincům slovanského ústavu misionářského připraviti a slovanskému obyvatelstvu v americkém soustátě nových přátel a příznivců získati, umínil jsem si následující zprávu veřejnosti podati.

Misionářský ústav, budova to v známém slohu gotických klášterů vystavená byl čtvrtou nedělí adventní slavnostně vysvěcen a nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše zasvěcen. — Když jsem asi před třemi lety dojat smutnou opuštěností slovanského obyvatelstva ve spojených státech amerických, myšlenky té se uchopil a známé povolání ze dne 20 listopadu 1869 uveřejnil, které českými a moravskými časopisy Evropě ve známost uvedeno bylo, nemohl nikdo tak rychlého a požehnaného výsledku se nadíti, jaký Bůh všemohoucí dílu tomuto zajisté velmi odvážlivému skutečně propůjčiti ráčil. Milostivý Otec nebeský nehleděl na nehodnost a slabotu sluhy svého, ale na velikou bídu opuštěných, a poslal záhy ještě v čas stavby kněze z Evropy, jenž se misíím slovanským radostně a s láskou věnují. Tak přišli z bohosloveckého ústavu vel. pp. J. Žlebčík, Vendelíu Vacula (oba Moravané) a V. Tilek, kteří katolíky v Cedar Rapids, v Baltimore a v Detroit v křesťanské obce spojili; Vlp. A. Heller z Čech převzal Čechy v Milwaukee, vlp. L. Lang z Milwaukee Čechy v Highlandu, vlp. J. Ehrenberger Čechy v Roch Creek, vlp. J. Brunner Čechy v Cooperstown, vlp. J. Rodowicz Polany v Milwaukee, vlp. F. X. Šulák z tovaryšstva Ježíšova Polany ve Winoně a vlp. J. T. Musielewicz Polany v La Crosse. Též pro Čechy v Edwardsville povolán jest již kněz z Evropy. Dále zřízeny byli hned začátkem tohoto roku české obce v Novém Yorku a Pittsburgu; pro prvější ustanoven vlp. Weidlich z Čech, druhou převezme vlp. J. Videnka, prvý zde vzdělaný a vysvěcený kněz český. Mimo to studují dva čeští mladíci v Salesianum v Milwaukee, dva v seminěšti ve Filadelfii, a připravují se na kněžství. Nábožné školské sestry v Milwaukee obzvláště rádi přijímají slovanské dívky, by je tam na učitelky pro české a polské školy vycvičily.

Ukazuje se takto ve všech krajích spojených států nový život náboženský mezi katolíky slovanské národnosti. Milí přátelé! Kdožby v této tak rychlé pomoci, v tak brzkém uskutečnění původně na dlouhá léta vypočteného plánu neviděl prst Boží, jenž lkání a prosby opuštěných slyšel a tiché jich slzy počítal? Kdoby si nepřál spolu přiložiti ruky své k velikému dílu vysvobození a zachránění nesmrtelných duší, duší to našich vlastních kmenovců? Ejhle! mají ovšem pro největší nouzi své kněze, ale na mnoha místech nemají ani kostela, ani školy, a jsou při tom chudobni, velmi chudobni! Slyšeli jste hlas kněží z Detroit, Baltimore*) a Pittsburgu o pomoc volajících; nezavírejte hlasu tomu uší svých, poslyšte je laskavě a pomozte jim ochotně! —

Duch církve jest jako duch jejího zakladatele duchem stálých obětí; jen tam, kde do života svých údů vniká, tam zkvétá církev, tam se náboženský zmáhá život, a to tím bujněji, čím živěji v jednotlivých údech duch obětivosti působí. Jako milý náš Spasitel jea obětí nejdražší své krve člověčenstvu ztracený navrátil život, tak také musí každý, kdo v Kristu oživnouti chce, svou krev Bohu obětovati, když také ne na popravě a v mukách, předce ve spůsobě a ovoci své práce a potu svého. Toť platí o kněžích a nekněžích, o jednotlivcích a celých národech! V těch to slovech máte spolu klíč k hádance stálého šíření se našeho svatého náboženství v Americe vzdor nesčíslným pohoršením a nebezpečnostvím, a na druhé straně úpadku jeho v jižné Evropě vzdor množství kněžstva a kostelů. Neochabujte tedy i na dále obětavost svou osvědčovati, leží-li vám prospěch našeho svatého náboženství, vaše vlastní a vašich dítek spasení na srdci!

---

*) V Baltimore nemají Slované ještě svého kostela, a služby Boží odbyvají se v jednom sále školy u sv. Michala. Nový kostel věnován jest sv. Václavu, jehož jméno nese také spolek katolických mládenců, který nedávno slavnostně svěcení svého práporu odbyval.

Co se týká misionářského ústavu samého, jest účel jeho, totiž zřízení samostatných obcí v těch kterých diecésích málem dosažen, a bude, dá Bůh, ještě letos an se v nejnovejším čase opět několik kněží z Evropy sem hlásilo, docela splněn., Tím ale nastává nutnost, původní plán ústavu v něčem změnit. Až totiž vsudy, kde to možno a záhodno, slovanské obce s vlastními duchovními zřízeny budou, vztahuje se působení ústavu toho ještě na a) duchovní zprávu menších, rozptýlených usedlostí v jejich obvodu a b) na občasně misie odbytvané v obcích své kněze již majících. K vůli tomuto dvojímu dílu zvláštný řád kněží, jak původně zamýšleno, zříditi, nezdá se z důležitých příčin nyní již radno, s mnohem menší obětí času, práce a výloh může se vytknutý účel povoláním již stávajícího řádu slovanského dosáhnouti. Budu tedy s pomocí Boží a v dorozumění s nejd. pp. biskupy hleděti, abych, až ústav dostatečně nadán, a trvání jeho pojištěno bude, nějaký řád slovanských řeholníků proň získal, a jim ho odevzdati mohl.

Sláva nejsvětějšímu Srdci P. Ježíše!

V Carrolltownu, 30. března 1870.

Jan Maria Gartner,
jenerální vikář, misionář nejsv. Srdce Páně.

Z r n k a.

Jinoši mají býti skromní. Mám za to, že písma svatá nemohla nám tuto cnost va ideálu našem, Bohu a Pánu, ničím lépe poručenu učiniti, než jak to učinila -- mlčíce o něm jako jinochu. O dvanáctiletém chlapečku vypravují nám největší chválu, pak ale mlčí až do věku mužnosti. Učíte se z toho jinoši vzdělávejte se v tichu a skrytu, nehledajíce předčasné slávy, ať uzrajete v muže; pak teprv vystoupíce působte pod mistrovým práporem!

Chceš v životě hodně mnoho působiti?

Zachovej si svou čest! V té míře, v jaké budeš požívatí pravé, nelíčené vážnosti od svého okolí, stoupati neb klesati bude blahé působení tvé.

Bud si třebaš Sokratem, duchem a srdcem, jsi-li připraven o vážnost -- jseš za živa pohřben!

Rodičové tací, kteříž o to krásné, mravné a dobré, které hodný učitel dítkám podává, doma sami řečí neb nehodným příkladem své dítky olupují a pak se diví, že nejsou hodné, připadají mi jako ten bláhový lakomec, jenž, když píce čeledín koňům dal, úkradkem přicházel aby ji uzmul -- vlastními koňům a pak se ještě divil, že jich nechce nijak přibývat.

Nebud' ničí otrok -- leč dobrých předsevzetí!

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Červenec 1871.

Číslo 7.

O zázracích.

II.

Mnozí křesťané neupírají možnost zázrakův, ale v nejistotě jsouce namítají: „že za starých časů takové množství zázračných činů nalézáme, za doby novější však že již zcela přešly. Kdyby se i na pravdě zakládalo, že se nyní zázrakové nedějí, pozbyli by snad pravdivosti a platnosti minulí? Nebyly by události doby staré, jež se u přítomnosti celých národů sběhly, nebyly by nyní již pravdivé? Podobným tvrzením bychom celý dějepis podryli a to sice z příčiny vetché, že se totiž nyní již neopakuje, co se dříve bylo stalo. Proč pak my věříme, že byl jedenkrát na světě ukrutník zhovadilý jmenem Nero? vždyť byl jen jedenkrát a vícekrát snad tatáž osoba na světě nebude. Na pranýř postaven a odsouzen jest ukrutník a ačkoliv nikdy více tentýž Neron, který v roku 64 po Kristu žil, světem vládnouti nebude předce duch jeho již mnohého vladaře doby pozdější opanoval. Jest však nepodstatné mínění, že čas zázrakův již vypršel. Zázrakův církev svatá nikdy nepostrádala. Zázrakem položen základ k církvi svaté, zázrakem byla ode všelikého úrazu zachována a trvá a bude trvati až do příští svého zakladatele. Není to jasný zázrak, který se vždy více před zrakoma bedlivého pozorovatele odhaluje a vyvinuje, který i nevěřícího usvědčiti může? Mohl bych mnohé zázraky vypočísti ze života svého, však nemohu žádati, by mně každý na slovo věřil, chci tedy jen poukázati na ony, jež v šem poznati možno. Není-li Bohorodička živým zdrojem milosti a zázrakův?*)

Mnoho lidí dojde v chrámech k její počtě zbudovaných uzdravení. Snadno se může o tom navštěvovatel poutních míst přesvědčiti, kterak, jako druhdy kolem Syna Božího, nyní před obrazem Matky jeho celé hejno malomocných a všemi neduhy obtížených se shromáždí a ve vroucné modlitbě k Matce Boží volá a na její přímluvu zdravím obdařeno bývá. Ve Vlaších až dosud každoročně mnoho zázrakův se stane na přímluvu svatého Antonína Paduanského, sv. Philippa Neri, sv. Františka; u hrobu svatého Františka Regis ve Francouzsku, ve Španělsku na hrobě sv. apoštola Jakuba. Nejinak to i ve vlasti naší vidíme, kdež v nejnovějším času poutní místo ve Filippsdorfě**) mnohým zázrakem zvelebeno bylo.

---

*) Arciž jen z moci Ježíše Krista.

**) Události Filippsdorfské, o nichž častěji byla řeč v těchto listech, nenazýváme všechny právě zázraky, nýbrž zázračnými, čehož aspoň žádný rozumný popírati nemůže. Jsou to nazvíce nápadné rychlá vyslyšení modliteb a skytání výdatné pomoci v těžkostech těles-

Avšak tím jsem přišel do vosího hnízda, to se mnohým přečteným pánům nelíbí. Vše snesou, ale jen nemluvejte o zázračném uzdravení na poutních místech. Víte dobře, že mnozí polovzdělanci našimi důvody jen s úsměskem opovrhnou, avšak totéž můžeme i my vším právem učiniti a neústupně tvrditi, že zkušenost nasvědčuje, že čas zázrakův nikoliv nepřešel. Že se však nyní zázraky tak často nedějí jako za starých věků, toho příčina není nás tajna. Svatý Řehoř dokládá: „Jen v počátku musíme něžné stromečky častěji zalévati, sice by vedru a bouřkám podlehly; když však už byly zmohutněly, můžeme je bezstarostně ponechati ovládnutému dešti, jehož nebe nám dle potřeby sesílá.“ Nejinak to vidíme při mohutném stromu, církvi svaté. — Při vzniku církve byl kříž potupen a v posměch uveden od židů a pohanů.

Kdo dějiny tehdejšího věků proběhne, nahlédne, že by národové víru křesťanskou bez zázraků ani nebyli přijali. Národové všem neřestem tělesným oddaní, jimžto bohoslužba nejvítanější poskytovala příležitost vše ano i samy Bohy przniti, oni měli se na víru obrátiti, která všem choutkám a ohavným žádostem hráz položila, ona měla jich rozum opanovati? Tenkrát musel Ježíš a po jeho odchodu apoštolové zázraky své božské poselství dotvrditi, jako ve starém zákoně Mojžíš jen zázraky lid vyvolený k Bohu přivéstí mohl. Nyní však, kde již od mladosti ve sv. náboženství jsou vyučováni jasně veškeré pravdy chápeme, nám není třeba zvláštních zázračných činů, vždyť nemáme, proč bychom o pravdivosti sv. víry pochybovali. Kdo skutečně víru dobře poznati chce, tomu napomáhá množství zázraků starých, jež nám světci a hodnověrní spisovatelé zaznamenané zanechali. Za dnů našich pokračuje římská církev katolíky i nevěrce k mnohověkému trvání svému, blahodatnému působení a konečně k proroctvím, která se na vlas byla vyplnila. Když sv. Petr národům slovo Boží jednomu každému v nářečí jeho hlásal, tenkrát prorocství

---

ných i duševních, kde rada a pomoc lidská se ukázala býti marnou. Popírati možnost duševních uzdravení bylo by popírati bytost a působení Ducha sv. a popírání možnosti tělesných uzdravení bezprostředným působením Božím svědčí o holém materialismu, který jen přírodu zná, nikoli tvůrce přírody, osobného Boha. Žadný křesťanský lékař nedomnívá se, že by svými léky uzdravil nemocného, ale vyzná veřejně, že jen napomáhá přírodě, a jedině pán přírody, Bůh může tuto osvěžiti, může nové síly člověku nemocnému dáti kdy, kde a jakým způsobem chce. O jistotě takových zázračných uzdravení, mimo obyčejných zákonů přírody, na vzývání Matky Boží na posvátném místě ve Filippsdorfě může se každý přesvědčiti otázkou se osob takto uzdravených. I nekatolíci dosáhli uzdravení, když za ně modlitby byly konány, a těm jakož mnohým vzdáleným od Filippsdorfu není zajisté mnoho záleženo na tom, zdali o jedno poutní místo jest více a zdali právě ve Filippsdorfě jest, a předce všichni vyhlašují své uzdravení za zázrak, ač dříve sotva věřili o prvých uzdraveních Filippsdorfských. Mnohým posměvačům nelíbí se, přikládá-li se na nemocné plátuo, obrázky atp. z onoho posv. místa ve Filippsdorfě a připisuje-li se tomu nějaká moc; zapomínají, že chceme-li s výsledkem se modliti, potřeba jest důvěry, která přikládáním oněch věcí zajisté roste. A což byl pás svatého Pavla, jehož přiložení nemocné uzdravovalo, aneb stín sv. Petra divotvorný? Když Ježíš Kristus dal svým učeníkům dar zázrakůčinění, dokud ještě v tomto smrtelném těle dleli, neponechal-li jim ho, vzav je k sobě do nebe? A mezi všemi svatými, kdo více zasloužil a dle spravedlnosti též obdržel té moci, než Bohorodička? — V zázračných událostech Filippsdorfských nevidíme pranic nerozumného aneb životu a náhledu křesťanskému odporujícího, alébrž dobrotu Boží a velebíme ho, že právě ve věku nynějším ve víře ustydlém ukazuje tak makavě pravdivost svých slov a příslibení.

Redakce.

o zboření chrámu, rozptýlení se národa izraelského, obrácení pohanů vyplněno nebylo; zde bylo nutně zázrakův zapotřebí, by víra zvelebena, proroctví pak dotvrzeno bylo. Chtěli-li bychom i my zázraky nové ku potvrzení starých viděti, tu bychom nedůvěřující Boží všemocnosti, jeho jen pokoušeli a uráželi; avšak my bychom ani ku konci nedospěli a dle našeho přísloví „dříví do lesa nosili.“

Potomstvo by opět nepřilnulo k zázrakům, které by nás nyní přesvědčily, a opět by nové viděti chtělo, tak by Bůh div divem potvrzovati musel. Z toho tedy patrně, že Bůh, který vše i budoucí věci v přítomnosti vidí, že on nejlépe ví, kdy zázraky činiti měl aneb má. Jak by nám tedy na mysl přijíti mohlo nevěřiti v zázraky, které od sv. apoštolů v písmě sv. zaznamenány jsou? A jako jen blázen říci může v srdci svém „není Boha,“ tak jen zuřivec aneb choré mysle zázraky upřítí může. Tak o tom soudí sv. Řehoř, Chrysostomus a sv. Augustín.

Když pak během času mnozí opět od pravé církve odpadli a bludy svedeni jsouce všem rozumným důvodům vyhýbali, tu se zázraky častěji vyskytají. —

Z rozmluv papeže Řehoře vidno, jak množství zázraků Bůh v VI. století učinil. Avšak pohlédněme, jak tenkrát svět dopadal. Kamkoliv v době té oči obrátíme, všude se s odbůjníky, rozkolníky neb zcela pohanskými národy setkáváme. Itálii obsadili Ostrogothové, pak Longobardové oddaní bludařství Ariovu, který tvrdil, že Syn Boží pro naše vykoupění tělem učiněný není pravý Bůh, nýbrž jen tvor jako anděl a lidé, jen mnohem vznešenější a výbornější nás. — Ve Fvancii řádili Frankové, Visigothové a jiní nekatoličtí národové; Španělsko obývali Visigothové též Ariovi následovníci. Vandalové všemožně arianism v Africe zakořeniti chtěli. Budeme se diviti, že Bůh mnohokrát a rozličným způsobem svou moc a sílu ukázal? Zavrhní zázraky a směle se ptáti mohu, za kterou příčinou tolik sta tisíců bludů se zřeklo a k víře katolické přestoupilo? Na slovo vzatí dějepiscové věku tehdejšího neudávají jiných příčin navrácení se odbůjníkův do lůna církve než zázraky sv. Benedikta, sv. Augustína a jiných světců; a pravda dějinami stvrzená nemůže tak snadno zastřena býti. —

I my, odvětíte, žijeme v době, kde se nevěrci jako litá zvěř na věřící lid vrhají a ho víry předkův zbaviti usilují, nyní by snad zázraky na místě byly, aby poznavše pravdu přilnuli k matce rodné, kterouž nyní jako děvkou pohrdají? Avšak pomnime, kdo jsou ti, kteříž tak zuří a nám tak nastoupají? Jsou to snad lidé suroví milosti zbavení, jimžto nebylo popřáno v církvi svaté se zroditi? Boj ten proti víře katolické právě vznikl v církvi samé a původcové jeho jsou vlastní dítky, které sobě trapně duchovní matka byla odchovala. Jaké přísloví máme o ptáku, jenž své hnízdo przní? a platí-li to o němě tváři, tím více o člověku. A pro lidi toho druhu má Bůh snad nyní zázraky činiti, aby se snad na ně dívali pro kratochvíl a zábavu jako na šibřinkách!

Jsou-li skutečně starostlivi o blaho a život duše, mají starý zákon a svaté evandélium. Mýlil by se, kdo by se domýšlel, že oni labužníci, jichžto zásadám přesnota a zákony církevní odporují, že by se hned obrátili, vstal-li by někdo z mrtvých aneb stalo-li by se co zázračného! Kde není jemného přístupného srdce, jaký užitek by zde přinesli zázrakové, táže se vhodně sv. Chrisostom. Ninivité uvěřili bez všelikého zázraků, židé však viděli zázraky Ježíšovy, ale tím větší záští zahořeli proti učenkům. Zázraky vždy činil Bůh, chtěl-li ducha národů ve tmách tapajfcího uvolniti, chtěl-li však národy za nevěru potrestati, odvrátil vždy zázračné,

mocné své rámě. Důkazem toho nám sv. evandélium. Židé tvrdošijně odpírajíce žádali vždy nové zázraky ku potvrzení prvých. Avšak Ježíš odmítnuvše jejich v nekalém úmyslu vyslovenou žádost, pravil: „Pokolení zlé a cizoložné znamení hledá a znamení nebude dáno mu . . . .“ (Mat. 12 — 39) Významné jest též, co v životě Spasitelově zaznamenáno, že totiž nejinéně působil a zázraky činil v otčině své; neboť vypravuje svaté písmo, že vrstevníci a krajané obdivovali se moudrosti jeho, avšak nedadouce na slova jeho neobrátili se ano pohoršení brali na slovech a skutcích jeho; a proto Pán nečinil zázrakův mezi nimi. Jen několik neduživců došlo uzdravení, ačkoliv Pán láskou pravou k otčině své napluěn byl. Totéž činí i za našeho času, poněvadž slepotou ranění, pravdě odpíráme. A jako spravedlivě potrestal Ježíš farisey a zákoníky, kteří nedůvěřivše v božství jeho, ještě na kříži na něm zázraků se domáhali, aby totiž sestoupil na potvrzení svého poselství, podobně i nyní mlčí a ve tmách ponechává nevěrce, jest-li že se nových a opět nových zázraků dovolávají. Nevěrec sobě posměchy tropí, věřící jen jeho počínání odsouditi a ho litovati musí! Však i nyní se před námi odhalují divy, jež víru naši ztroskotanou opět zříditi mohou, jestli že jich náležitě oceniti s to jsme. Připomínám zde předně zázraky, o jichž pravosti se učenci katoličtí v Římě každodenně přesvědčiti snaží. Zkoumají zázraky na přímluvu jednoho neb druhého světece ano pouze na místě, kde svatý pohřben, sběhlé tak starostlivě a bedlivě, že nemožno klamu a šalbě v kořist upadnouti. V nižádném soudném řízení se tolik důkazů nevyžaduje, jako v církvi, nežli ona nezvratně pravost a jistotu zázraků vyřkne. Mimo tyto zázraky proskoumejme též množství zázračných příběhů, to jest činů, které nadpřirozené příčině připočísti dlužno k. př. zázračné uzdravení, proroctví a věštby a p. a diviti se budeme, že člověk neustraný a obezřelý svými malomocnými důvody pravdě odolati nemůže.

Podívejme se blíže na věštby a vidiny, jež se nám nazvíce v životopisech světců předpokládají a zázraky obyčejně doplňují a dotvrzují. Že nejsou nahodilé, aniž pak jen pouhé výtvoary zbujučelé aneb zcela choré mysle, tomu nasvědčuje řada proroctví od nejstarších časů člověčenstva vůbec jako i doslovné jich plnění až po dobu naši. Chci jen poukázati na proroctví Ježíšovo o vyvrácení chrámu Jerusálémského, že kámen na kamenu nezůstane. A nesplnilo se vše do podrobná? Dějepis nám vypravuje, že císař Julián odpadlík († 363 sešel bídnou smrtí) chtěje proroctví o chrámu v posměch uvésti a rozptýlený lid židovský sjednotiti, poskytnul židům všemožné pomoci a prostředků, by jen opět chrám zbudovati mohli. Avšak Bůh nedá sebou pohrívati. Sotva započala práce, vyšlehlé ze země hrozné plameny zničily již vykonanou práci; při tom se stkvěl na obloze kříž a šaty všech okolo stojících pokřížkovány byly. Někteří přijavše křest v lůno církve vešli, jiní opět všeliké pravdě odporovali.

Snad jest to jen bájka? Avšak tento zázrak jest tak dotvrzen, že nemožno ho odmítnouti. Nenasvědčují pravdivosti jeho toliko svatí otcové, jako sv. Řehoř Naz., nýbrž též pohané jako pohan Marcellinus Amianus ano Julián sám nemohl zázrak upřítí. I nyní čteme velmi často, že se židé do města svatého navrátiti chtějí — avšak co Spasitel prorokoval — nebude na plano. Kdo upřímně a pokorně pravdy dopřítí se snaží, přečtiž sobě spisy sv. Teresie, o které Řehoř IX. pravil, že nadzemskou moudrostí vedena byla. Poznáme ze spisů světice té, že byvši obdařena nadpřirozenými milostmi ve skoumání přírody na takou výši vospěla, že nám nezvratné zákony zanechati mohla, jimiž pravé a klamué zjevení rozeznáme.

III.

Každý příběh, který vlastníma očima vidíme neb od jiných slyšíme, může sám o sobě býti buď jen nezvratně pravdivým buď jen nepravdivým čili nepravým, avšak ohledem na naše velmi obmezené, lidské poznání rozeznati dlužno též příběhy pochybné t. j. takové, o jejich pravdivosti neb nepravosti úplně usvědčení nejsme. Častokráte nemůžeme úplně poznati, zdali příběh na pravdě neb klamu se zakládá, a proto nemůžeme se též tomu neb onomu úsudku, jenž jsme si byli o věci té utvořili, podvoliti. Povrchné vědomosti a podlá mysl nedají pravé od nepravého oddělití a pravou vnitřní cenu věci poznati.

Avšak u nás nyní zle řádí mor a málo kdo užívá pravého léku totiž pokory, která by ho vyhojiti mohla ze sobecké a nákažlivé pýchy a mu na paměť uvedla, že jest při všeliké učenosti jen člověk, kterému nemožno tajné stezky prozřetelnosti prohloubati! Tak sobě snadno vysvětlíme, proč nyní tak často slyšeti musíme: „Já všeliké zázraky věřiti nemohu, mnohé jsou podivné, nedůvodné . . . .“ Že veškeré zázraky věřiti nemůžoš? Vždyť je věřiti nemusíš! Jestliže možnost a pravost zázrakův hájíme, nechceme nikterak tvrditi, že bychom všeliké zázraky za pravé přijmouti museli; neboť i zde nežádá církev svatá jen slepou víru, nýbrž praví: „Skoumej nejprvé, pak věř!“ Maně jsme se octli u dvou otázek a sice: kdy věřiti musíme, že Bůh zázrakem učení své potvrditi chtěl, to jest kdy pravý zázrak učiněn, který tedy co taký též přijmouti musíme, a kdy pravdivost zázračného zjevu více méně na doměnce učenců se zakládá, který tedy však za pravý přijmouti můžeme.

Věřiti a za pravé míti musíme veškeré zázraky, které v písmu sv. starého i nového zákona zaznamenány jsou; neboť je sám Duch sv. dosvědčil, ano jeho vnuknutím a pomocí písmo sv. sepsáno bylo. Kdybychom tyto zázraky nevěřily, pak bychom vůbec žádné pravdy neměli, vše by bylo marnem a podlostí. Co jest pravda? tázal se Pilát Spasitele Ježíše. A Pán mu to zajisté říci mohl, protože on sám jest jediná pravda a Bůh věčný. Pilát však nevyčkal odpovědi, neboť on sám sobě byl pravdou. A tak jest to i u nás! Každý je sám sobě dostatečen a pravdiv; nechce věřiti, co on sám rozumem nechápe. Kam by svět ale přišel, kdyby moudrost těchto pánů všude králku měla, o tom soudný čtenář mnohodůkazů najde v dějinách, přírodopisu a v jiných oborech. Četl-li bys v obyčejné dějepравné knize, že jedna žena jen za pouhou neposlušnost, že se byla obrátila, v solný sloup proměněna byla, snad by si se pousmál. Nicméně zaznamenán tento děj v písmu sv. — a proto ho věřiti musíme. Snad se ptáti budeš, proč se neproměnila v sloup mramorový? Zůstaň zde rozum lidský státi, neboť nemožno mu viklati na moudrosti Boží. Pravý však katolík nebude nikdy takové tretky přetřepávati, on věří pravdě a pravda sama, Ježíš Kristus, nám jasně zázraky dosvědčil. Každý list písmo sv. vydá svědectví o výroku sv. Matouše, který pravil (4, 23): „I procházel Ježíš všecku Galilei uče ve shromážděních jejich a káže evandélium království a uzdravuje všelikou nemoc i všeliký neduh v lidu.“ A na písmo sv. se odvolávají židé, řeckové, protestanté, všickni pevně věří, že písmo svaté Božského původu jest, že jest to list Bohem lidu dán, aby spasení svého došel.

Po odchodu Páně a apoštolů, kdo nám medle tu věruhodnost zázraků dosvědčí? Katolík zde na rozpacích nebude. Vždyť povědomo každému, že církev svatá na skálopevném základě zdudována, bojnými milostmi od svého zakladatele obsypána

jest, že Duch svatý v církvi jest, který vždy v ní zůstává a působí od oněch letnic až do skonání světa. Tímto živlem Božským osvězena, jest v ostříhání a ve hlásání pravdy spasné veždy neomylnou, může zázraky tvořiti a všechny nepřátely přemoci. Pročež i ona platně rozhodovati může, zda-li příběh ten neb onen zázrakům připočísti dlužno, nám však lidem, kteří křtem svatým v církve uvedeni jsme byli, přikázáno ji poslouchati, neboť pravil Kristus: „Kdo vás slyší, mne slyší.“ — A proto v ěřiti musíme všeliké zázraky, o jichžto přesnotě a pravosti po bedlivém proskoumání všech okolností ona neomylně rozhodla. Kdo by zde církve z klamu a podvodu viniti chtěl, ten by samého Pána zprznil, který o sobě svědectví byl vydal. Mluvil Pán pravdu, když mnohokrát své Božství dosvědčoval? Jest-li že on pravdu mluvil, pak bez odporu podati se musíme církvi, v níž on dosud žije; jestli že ale tenkrát lhal, pak jest on podvodník a lhář! Ježíš Kristus podvodník a lhář? A předce se vše na něm splnilo, co již v starém zákoně předpovědíno bylo, přece vše i dosud se vyplnilo, co on byl předpověděl? Nebudme tedy starostliví, zdali a co nám ku spasení dopomůže, plňme pilně vůli církve sv., věrme, cožkoliv nám předkládá, a zajisté nezbloudíme!

Jsou však, zvláště v životopisech světců, zázraky, o nichž církve platný rozsudek nevynesla, co zde činiti dlužno? V obyčejném životě nás usvědčí člověk moudrý, vzdělaný a nestranný a zajisté mu na slovo věříme, že to za pravé ono za liché míti máme. Nejinak to dopadá u zázraků. Snad někdo myslí, že tomu tak býti nemůže, není totiž zázrak zjev obyčejný, nýbrž mimopřírodní a proto by zvěstitel toho zázraku sám všemi možnými vědomostmi obdařen býti musel. Avšak k přesvědčení se o pravosti zázraku toho všeho potřebí není. Zde dostačí, poznáme-li, že událost z přírody není a že v ní moc Boží působí. Ku poznání obého není zapotřebí učeného skoumání, nýbrž toliko zdravého rozumu a zdravých smyslů, ačkoliv v některých případnostech učeného skoumání použito býti musí jako k. př. při neporušenosti jazyku sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína Paduanského, ačkoliv každý katolík jasně poznává, proč jazykové těchto světců barvy, pružnosti a svěžesti nepozbyli. Postačí zajisté zdravý zrak a sluch pozorovatelův, přidá-li jen poněkud větší šlechtnost nežli jakovou se přemnozí učenci a badatelé našeho věku vykážati mohou. Zázrak od hodnověrných svědků dokázaný od sv. církve však neproskoumaný a nedotvrzený věřiti můžeme a sice jen na slovo hodnověrného svědka (*fides apud auctorem*). — Papež Benedict XIV. prohlásil, že nikdo sice přinucen není pevně věřiti zázraky od církve nedotvrzené, nesluší však jimi pohrdati (*sed citra omnem contemptum*); neboť nemůžeš-li ty takými zázraky mysl svou ukájeti, povede se to snad jinému a nevolno ti zbožnou mysl druhého zkaliti.

Mnozí omlouvají svou nevěru tím, že snad mnoho legend jen od méně neb zcela nevzdělaných sepsáno bylo, kteří prý všemu uvěřivše, nestoudnou a drzou rukou zázraky sestavili, aby sobě nadvládu nad spolubratry pojistili. Takto mluví nerozumní neb vášniví lidé, jiní opět to papouškují. Bylo by od místa šfřeji o vzdělanosti a pokroku v církvi jednati, jen k odvrácení bludné té domněnky se poněkud o této věci zmíiniti musíme. Že již ve věcích starých první křesťané nejen v hohovědě nýbrž i v mudretví v popředí stáli, to vyjímáme z listu 70. sv. Jeronyma, kde praví, že sv. otcové nejen moudrostí lidskou anobř božskou vynikají a proto nemožno rozhodnouti, čemu se více obdivovati máme. V dějinách čteme, že již mladistvá církve nejen se hříchů, ano i s přívrženci rozlič-

ných soustav a škol zápasiti musela, avšak vždy učenci obžaloby od křesťanův s tak vítěznou silou pravdy odvedli, s tak bohatou učeností a ostrovtipností, že žaloby ty brzy co klamně mlhavé obrazy v nivec se rozpadly. V učenosti křesťanův nás nejlépe usvědčí Julián odpadlík, který učiti a vyučovati jim zapověděl chtěje takto křesťanům nejlepší jich zbroj odejmouti, by nad pohanstvím, jemuž on z celého srdce oddán byl, více zvítěziti nemohli. Později vědám a umám hojně napomáhaly tiché kláštery, kde v zátiší pěstovány utěšeně zkvétaly. A ještě nikdy nescházelo církvi statečných obrancův, kteří nevšední učeností všeliké liché námítky odráželi a podivuhodnou horlivostí u vykonávání ctnosti vynikali.

Můžeme se však dále tázati, zda-li pak nám pisatelé legend pravdu vypravovati mohli aneb chtěli? Jsouť v legendách nazvíce příběhy, jež oni viděli aneb o kterých od osob učeností a svatostí vynikajících zpraveni byli. Snad nebudeme tvrditi, že se všickni umluvili a sebe jakož i nás lží a podvodem k věčnému zahynutí odsouditi chtěli? Učenost mužů těch viděti též z mnohých jiných nábožných spisů, kterým však prostopášníci vyhýbati musejí, by utlumené svědomí procitnuvší je obviňovati nemohlo. Obyčejně též zázrak od vícero svědkův i nekatolíkův a pohanů dotvrzen bývá. Tak k. př. vypravuje Viktor, že Ariánský král Honorius (od r. 477 až 851) mnohým katolíkům, ani bludařství přijmouti nechtěli, jazyk až na kořen vyříznuti dal. Avšak mučeníci tito i bez jazyku zřetelně a dobře mluvili a Boha velebili. Zázračný to příběh! Nicméně nám ho Viktor vypravuje a my jemu úplně věřiti můžeme, an sám přítomen vše viděti a slyšeti mohl; odvolává se však též na jistého Reparata podjahna, jednoho z těch mučenkův, který živ jsa v paláci císaře Zenona zcela dobře mluvil. — Justinián, pohan Marcellinus, Aeneáš z Gazy mudrc pohanský dotvrzují tento zázrak. Co by byli vrstevníci Viktorovi řekli, kdyby jen mráček podvodu pravdivost události byl zastřel.

Kdy však rozhodně zázrak co nepravý odmítnouti musíme? Jestli že zastavatel zázraku svědkem příběhu nebyl, aneb pravdu zjeviti nechce; aneb jestliže zázrak o sobě svatosti Boží a jeho vyvolenců odporuje, tu směle tvrditi můžeme, že zázrak nepravý jest; neboť pravé tvořeny byly a jsou pro největší zájmy člověčenstva, pro pravou bohopoctu a mravné obnovení člověčenstva, jakož i pro utvrzení ústavu, v němž by velebná nauka spásy pro veškeré člověčenstvo a veškeré časy se uchránila. Proto tím větší pozor míti musíme, ani ziskuchtiví kupci a kramáři z lehkověrnosti dobře kořistí. Největší neplechý se dějí s „modlitbičkami“ k Bohorodičce aneb jiným světcům, kterým připojen jest vždy přesný návod, jakým způsobem jedenkaždý tu modlitbu říkati musí, chtěli milosti účasten býti. Od těchto nadpřirozené pomoci, zázračné zjevy očekávati, jest hloupost a rozumný člověk nikdy těm modlitbám nadpřirozenou pomoci přičítati nebude. Kdo podobnou pověru a od církve nám dokázané zázraky nestranně porovná, tenť blahořečiti musí Krista, který vše mocností a duchem svým řídí. A v skutku přechází duch Kristův, co duch Boží, jistou měrou na všechny, kteří věrou jemu se přidružujíce, dohromady ono velikolepé tělo tvoří, jehož neviditelnou hlavou jest Kristus. On oživuje a řídí celou svou církev; Onť působí ve všech jejích údech; Onť příčinou toho, že i oni všeliké ctnosti anobř i zázraky konají; nebo jeho divotvůrčí síla ještě nevyhasla, jelikož pouhým vzýváním jména Ježíšova rychle nemocní uzdraveni bývají a ještě větší zázrakové vnitřnou proměnou, osvětou a uzdravením denně se dějí!

Snad se nyní někdo tázati bude, proti komu vlastně celé to pojednání čelí, vždyť dobrý katolík nikdy o pravosti zázraků pochybovati nebude. Nechci snad tím

katolíky poučiti o pravosti zázraků, to by bylo bezúčelné, jen poukázati chci na běžné nyní námítky čili pochyby proti zázrakům, aby takto mnohý věřící nekolísal, nýbrž pevně věřil církvi svaté.

Kdybychom zázraky, které Bůh vždy v církvi tvořil v uctivosti neměli aneb jimi zcela opovrhovali, zbavili bychom církev nejkrásnějšího a nejstaršího průkazu božskosti křesťanské víry.

Ježíš Kristus propůjčil církvi dar divotvornosti, aby lidi s obyčejným během věcí a s působením přirozených sil obeznalé — mimořádným zasaháním nadpřirozených sil upozornila na pravdu tím zvěstovanou a Bohem zjevenou; neboť praví: „Znamení pak ti, kteříž uvěří, tato míti budou: Ve jmenu mém dábyly vy mítati budou; jazyky novými mluvit, hady bráti; a jestliže by co jedovatého pili, nikoliž jim neuškodí, na nemocné ruce vzkládati budou, a dobře se míti budou.“ (Mark. XVI. 17. 18).

Jestliže bez příčiny zázraky zavrhneme, oprávníme nevěrce veškeré zázračné děje v písmu sv. zaznamenané upírati. Vidíli nevěrec, že katolík všemu se posmívá, vše za nemožné prohlašuje, zajisté z toho dovoditi může, že se vůbec vše na šalbě zakládá. Ovšem jsou mnohé zázraky nepravdivé, však o tom se napřed důkladně přesvědčiti musí. Zastavatel se nejvíce historickou pravdou zázraku a jeho podrobností obíratí musí.

Když tato provedena, potřebí jen dovoditi: „jest zde působení protož i zjevení Boží,“ kterou zásadu každý z rozumu připustiti musí. Zatřese zajisté zázrak srdcem i celou podstatou lidskou a jestliže člověk sám neodpírá, ku poznání pravdy ho neomylně táhne. Pak můžeme k odporníkům zvolati: „Chcete-li zrušiti zázraku důkaznost, opakujte jej!“ což se jim nikdy nepodaří, ani skutkem, protože bohové nejsou, ani podvodem, protože co jeden vychytralý zosnuje, jiný vychytralý pronikne a ztrhává. „Což z lidí, bude zrušeno, což z Boha, nebude moci zrušeno býti.“ (Sk. ap. 5). —

Opovrhováním zázraků ozbrojími jinověrce a rozkolníky, kteří pak všemožně zázraky alespoň po jich odštěpení sběhlé osočují a podezřívají a proto jsou jim katolíci vítáni, jestli že společně s nimi na zázraky dorážejí. Tím mizí v lidu pravý duch nábožnosti, jakož i důvěra v Boha a přímluvu svatých a světic. Srdce lidí, kteří proti zázrakům brojí, nalezne vždy dosti úskoků k ubránění se pravdy, jež vždy jim trnem v očích zůstane; ale ony ho povedou jen k zahynutí. Připojiti můžeme, že takoví lidé jen malou pobožnost a ještě menší víru mají; a sobě lichotí, že vnitř katolického náboženství se přidrží, že mají víru vnější ne však zevnější to jest zcela žádnou. My pak věříme sv. Pavlu napomínajícímu: „Ducha neuhašujte, proroctvím nepohrdejte; všeho zkuste, což dobrého jest, toho se držte!“ (1. k Tessalon. V. 19. 21.)

C h l u b i ě .

Na rozsáhlém jednom poli
Ptáci se tam shromáždili;
Sřadivše se na tom poli
Mezi sebou závodili.

Papoušek řeč vychvaloval;
Slavík předčil nad vše pěním;
Páv se péřím vychluboval,
Vlašťovka zas hnízda zděním.

Bylť to závod zajřmavý,
Každý pták chtěl přednost mítí.
Rozhodu však, kdo tu spraví,
Kde chce každý vítěz býti ?

Král tu ptactva orel volá:
„Kdo výš než já povyletí?
A co zraku mému zdolá?
Mlčte ; proti mně jste děti!“

„Jak jsem mocný, kdo chce vědět,
Ať se se mnou povyšine,
Musí ale dobře hledět.
Ubožák sic jistě zhync.“

Ptactvo vše hned umlknulo,
Nikdo více nezápolil.
Ticho vůkol zavanulo ;
V boj se nikdo neuvolil.

Ejhle! nepatrné ptáče,
Plotníček svou prosbu skládá,
Směle přede krále skáče,
Smí-li v boj se dáti, žádá:

„Prosím, velemocný pane,
Se sebou mne vezmi vzhůru,
Tam kde jiný duch již vane,
Shlednout dolů k tomu zvůru.““

A již orel s ptáčkem pne se,
Ptactvo žasnouc za ním hledí.
Orel k ptáčku mluvit jme se:
„Pohled dolů, co tam sedí?“

„Nevidím já co tam sedí,
Vidím jenom zeměkouli.““
Orel na plotníčka hledí,
Úsměšně svůj zobák špouří.

„Ejhle!“ na to orel vece,
„Pase se tam ovce bílá;
Jest mé oko bystré předce,
Ovci má hned moje síla.“

Letí dolů jako střela,
Na ovci již zobák chystá.
Jásá; ale brzy želá,
Padla z pušky rána jistá.

Klesá orel; klesá dolů
Nade smrtnou ranou lkaje.
Popolítá plotník spolu
Tak sám k sobě rozmlouvaje:

„Chlubič! ovci spozoroval,
Neviděl však lovce státi,
Jenž svou puškou smrt mu snoval;
Za svou pýchu musí káti!““

Modlitba v nebezpečnosti nejvíce pomůže.

(Ze slovinského.)

Na severní straně od města Inomostí v Tirolsku leží malá ves, zakrytá temnými smrky, kterými podnoží kolkolem obrostlé bylo. Obyvatelé toho tichého zákoutí živili se prodejem dříví. Jen málokdy zabloudí nějaký měšťan v chudou vesnici, ana cesta lesem velmi obtížna a příkra jest jako vůbec v horách Tirolských. Poutník, který tirolské krajiny zevrubně poznati chce, musí obzvláště dobré plíce a nohy mítí, protože cesty buď dolů buď nahoru se točí; lépe je tedy, zná-li více lézti, než tančiti. Sluneční paprsky, které tě v létě vícekrátě nutí, že klobouk svůj z horkého čela sejímáš, předce nejsou s to s temena nesmírně vysokých hor bílou pokrývku zhladiti. Ačkoliv tedy některé hory svůj bílý klobouk v létě pozbudou, předce ho zase v polovici měsíce srpna dobře přes uši přetáhnou, a proto chvátají lidé i zvěř z výšin těch do doliny, aby jich tam chumelice nezastihla. Jakmile se zima chvatem přiblíží, hned se veškeré chýže v hornatých krajinách, ano i vesnice sněhem tak zahrnou, že

sotva komín na střeše asi jako pařez ze sněžitých úvalin vyčnívá. Co pak ale tam, kde severní vítr přes strmé holé skály fičeti počne!

„S Bohem, ty příjemná dolino!“ Tak snadno řeknou dolňané, když jim severní vítr všechny cesty zamete a když sobě, jestliže chce soused k sousedu přijít, po ulici skrze snh cestu klestiti musí s bolným vědomím, že zítra znovu dílo započaté činiti musí. Ale kdybych ti o strašných sněžinách vypravoval, které s ohromným hřmotem skály, dříví a jiné věci hor lámou a s sebou dolů vlekou, ano i o jiných strastech a nebezpečích, věru, myslím, že bys rád milý brachu doma zůstal. Při všem jest krajina dosti krásná a obyvatelé její jsou nábožni a zůstali všickni věrnými syny katolické církve. Kdo zde cestuje po krajině aneb leze po horách aneb vejde do některé chýžky, musí se vyznati, že nebyl nikde také množství křížků a jiných nábožných zpomínek nalezl, jako zde. Zde Tiroláci napořád lpí na starých a krásných obyčejech, které s radostí vždy obnovují.

Bylo to léta 1850, když strohá zima onu vesnici velkými závějemi obložila, že nebylo jiného viděti, leč nesmírnou ledovou kůru a snh, který skoro celou vesnici byl pokryl. Jen kostelíček s malou vežkou poněkud ze sněhu po zavátých chatrčích vyhlídkoval, v kterých nyní dlouhé, zimní ticho panovalo. Lidé se byli zásobili všelijakým domácím náradím, aneb se zabývali chovem dobytka, jež právě ve stánu měli. Vše bylo ticho, jako v hrobě.

Vstupme v příjemný příbytek malého domku, kde se rozléhá silný hlas muže, který byl právě mužný věk nastoupil. Právě dokončil večerní modlitbu, kterou manželka a Aninka, malá dceruška byly odříkaly. Dobrou noc tatínku! pravila Aninka svému otci, kterému jméno bylo Aleš, a podala mu své červené tvářičky, by ji ještě dřívě, nežli se na odpočinek odebere, políbil.

Aleše měli všickni ve vsi za poctivého, vzdělaného muže, byl zdravých silných údů a proto ho netížila obava, že by snad svou ženu a dcerku důstojně stavu uživiti nemohl. Neměli právě mnoho potřebí, žili v pokoji a křesťanské bohabojnosti pospolu, proto jich Boží požehnání neminulo.

Štěstí na zemi ale nezakládá se pouze na bohatství, nýbrž veselé a spokojené srdce podává člověku onen blahý pocit, ký jmenujeme štěstím. Štěstí tedy sídlí uvnitř srdce, a marně bys je vyhledával v dálném kraji, marně bys je hledal v krajinách, kde se bohaté prameny zlata a stříbra nacházejí, v městech, v nádherných palácích boháčův, kteří vším oplývají, co srdce ráčí, ti jsou právě nespokojenější obyvatelů chudých chýžek, kteří vzdáleni všeho světského lomozu tiše a míru žijí. Snad sobě přeješ na čerstvých loďkách po vlnách mořských v lepší kraje a mezi cizí lid — mušíš tam štěstí dojíti? O nikoliv! choď od rána do večera a projdi svět křížem — bohužel nenajdeš ho. Spokojenost ale — jest zdroj všeho štěstí. Za šťastnou se tedy družina v tirolských horách pokládala, ana se svým stavem úplně spokojena byla. Časně z rána byl Aleš prvním na nohách a jako dílo s Bohem začal, i večer, když sluneční záře uhasla, je opět skončil srdečnou modlitbou ve společnosti své ženy a dcerušky zcela šťasten. Takto jim bez ustání čas vesele minul, ani jsou zbožně mezi sebou žili.

Když si byla Anička ulehla, započal Aleš hovor řka ženě:

„Milá ženo, dříví už vyšlo a tuhá zima nemá smilování, jest tedy třeba, abychom zítra brzy se zaopatřili.“ Žena jeho na to několik polen do pece usušit dala, aby tím lépe při snídaničku, které muži na cestu připravila, hořelo, zároveň ještě i jiné potřebné věci uchystala. Tak bylo vše připraveno.

Sotva se druhého dne rozbřeslo a vysoko na obloze velikánské sloupy se zlatiti počaly, hbitě vyskočil Aleš. Nejprvé se sv. křížem poznamenal a v brzku byl zcela na odchod připraven. Ihned přivlékl saňky, které po celé půlletí v malém koutečku dřepěly, a poovázal je potřebnými provazy. Na to úzkostlivě prohlížel sekeru a když se byl o ostří zcela přesvědčil, přivázal ji ku saním. Zatím žena malé snídaničko upravila a radostně zve muže do začmuděné světničky ku stolu.

Po obvyklé modlitbě, bez které nikdo lžici do rukou vzítí nesměl, posilnil se muž a manželka zdravým jídlem ku dílu. Po skončené modlitbě po jídle kráčí svalitý Aleš dvěma pokropiv se svěcenou vodou, která v starodávné čisté nádobce u vchodu visela a nikdy nevyschla.

Nyní zvednul saně na bedra svá a sukovici v rukou volal ku své ženě na rozchodnou: „Opatruj tě Bůh,“ která vstoupivši na prohnutý práh opětovala muži srdečný pozdrav „Opatruj tě Bůh.“ Aleš odešel po stříbrných jiskrách zmrzlého sněhu a výš a výše postupuje na horu, ana bez ustání z malého okénka s usazeným okem manželka za ním pohlíží. Jak divno je jí u srdce, pohledem svým od muže milého se rozloučiti nemůže, který právě v temném hvozdu jí z očí zmizel. Po dlouhé a namahavé cestě našel Aleš místo, kde by beze škody káceti mohl. Hbitě svrhl saně z beder, vzal ostře nabroušenou sekeru do rukou a daleko po hoře se rozléhala rána za ranou, kterými silné páže Alešovo mohutné jedle tak velice přitisklo, dokud se zcela nepoufžily. — Na to rozštípal drva, naložil je na saně. Po ukončeném díle, jako by byl pojedl kůru chlebovou, zapěl si domácí, sedl si na saně a jel k domovu. — Jak nebezpečno ale jest po zametených cestách na obtěžkaných saních z hory, ví a zná onu, jenž si pracně vozením dříví chléb denní vydělávati musí. Jeden krok nedobře zřízený přivádí mnohokrát život v nebezpečnosti. Ale lidé, kteří s takými nehodami od mladistvých let obeznámeni jsou, nepozbudou zmužilosti a mysle, jestliže mu nehody podobné se nahodí. Aleš byl také jeden z těch, kteří jistou rukou a obezřetným okem každou píď země propátrají, dříve než-li někam zajel. Šťastně měl již velkou část cesty za sebou, když pojednou přijel na úzkou cestu, která se vinula po stráni, že jen s velkými obtížemi saně za sebou vléci mohl. Podél cesty strmí skalnatá stěna, pod kterou sněhem zapadlá propašť pořád svou tlamu otevřenou měla. Opatrně skoumal zmrzlou kůru, zdali-by vydržela tíži, a proto zabodnul železem okovanou hůl do ledu, potáhnul za sebou saně — však pojednou se utrhne kus sněhu pod jeho nohou a potáhne jej i saně v propašť za sebou.

Když se Aleš zpamatoval, nevěděl skutečně, co se mu přihodilo. Celý omámen ležel až přes kolena v zámětech. Ruce jeho byly nesmírně provazy stažené, zvrchu na něj dorážela celá tíže saní, že se ani hnouti nemohl a živ v ledovém sněhu zakopán byl.

Modlitba a smrt to je vše, co mu na světě ještě zbývalo. Kdo ale v Boha důvěruje a k němu o pomoc volá, toho zajisté nikdy neopustí.

Poledne již odbily hodiny na malé věžce vesnického kostelíčka a čisté hlasy z bílého okénka daleko zanášely andělský pozdrav. Kdekoliv lidé kráčeli neb stáli, sepnuli pobožně mozolné ruce a hlasitě a radostně se modlili: „Anděl Páně“ jako by celá ves jen jednu rodinu tvořila. Zde se andělské pozdravení zdvíhá nad nejvyšší skalnaté veliké hory k nebesům modrým do výšiny, kterou ještě žádný pozemčan nevyměřil, rovno se bere v ono třetí nebe, kde svatí přelévají, a kterých počtovédy ni jeden ze světských mudrcův dosud nebyl dosáhl.

Tu i nešťastného Aleše ještě šťastná manželka se právě s malou Aničkou „Zdravas Maria“ domodlila a postavivši dobře omaštěnou praženinu ještě k ohni vyhlídala u okénka, kdy se as netrpělivě očekávaný manžel z hory navrátí. I Anička s usazeným očkem po milém tatínku se poptávala, který dnes neobyčejně dlouho nepřicházel. Ještě nebylo slyšeti skřípění saní po sanici, ničeho neviděti.

Z mise pařeniny na stolku se již kouřilo a ležely tři dřevěné lžice, které Aleš sám uměle zhotovil, připraveny zrovna vedlé chleba. Avšak po Alešu ni stopy!

Nyní se i manželka vypravila a popošla mu až na konec vsi naproti. Vidí sice v sněhu stopy, které byl muž ráno při svém odchodu vytisknul, ale není slyšeti veselého hlasu, který by jeho příchod oznámil. Opět se ustrašená žena domů ubírá a divná žalost ji uchvátíla. Když ale pohlédla na obrazy bolestné Matky Boží, jak ona na umrtvělé tělo svého syna v náručí zří, projela ji strašná myšlénka — jak kdyby nyní mého muže tak v náručí přinesla?! — Při té myšlénce její líc vroucné slze polily a Anička vidouc svou matinku smutnou, nemohla se již zdržeti pláče.

Odpoledne již bylo; hora již počala celou ves svým stíněním pokrývati. Pomalu se již poslední sluneční paprsky za horu odebraly, a tichý večer v příjemném údolí nastával, a plná misa ještě pořád stála na bílém stolku. Naděje a starost několikrátě ji vyhnaly přede dveře domku, kde starostlivě očekávala příchod muže, ale Aleš leží v sněhu zahrabán a volání jeho neslyšeli lidé, kteří by ho ze zmrzlého hrobu vysvobodili. Když již večerní zář krajinu barviti počala, a Aleše ještě zde nebylo, proměnil se dřívější její výtvar obraznosti v skutek. Hned pádí k sousedům a prosíc o pomoc volá: „Aleše v horách neštěstí zastihlo! Ve sněhu zůstal! Pro smilování Boží pomáhejte! — pojdte hledat!“ Nebylo třeba dosti prositi, ani lidumilní vesničané sobě rádi druh druhu v neštěstí pomáhali; ještě dříve byli připraveni uplakané ženě ku pomoci přiskočiti, an Aleš byl milencem vsi celé. Hned byli čtyři mužové na nohách a přísně vyzvídali cestu, po které Aleš jíti zamýšlel. Když vše byli vypátrali, opásali se dlouhými provazy, vtáhli na nohy škroně, bez nichž nemožno sněhem se brodit, vzali železem okovanou sukovici do rukou a pokropivše se svícenou vodou kráčeli po krátké modlitbě ve jmenu Božím nahoru. — Právě nastával večer, když silní tito mužové odcházeli. Velebně se vypíná hora ve své velkolepé večerní kráse. Tu i tam ještě naskočila některá hvězdička na jasném nebi vyhledávajíc světlé družky. Tiše a smutně pohlížel temný jedlový les na bílou pokrývku, která mechem porostlá dřeva vůkol zahaluje. Ale čím větší nebezpečství, tím více se vzrývá zmužilost u bohobojných Tiroláků.

Když již do lesa přišli, pozbyli pojednou stopu; možno, že vítr přes den ji zavál, aneb ji se stromů padající jíní zakrylo. Po dvou kráčeli mezi stromy a volali Aleše jmenem tak hlasně, že se ze všech stran mocně odrážel — ale nikdo neodpovídá. Hrozný křik bylo slyšeti, který se rozléhal po hlubokých kotlinách a najednou opět nastalo ticho v zimní samotě! Co se starostlivě nanaslouchali, by uslyšeli oželený hlas nešťastného Aleše, ale marně. — Na štěstí se nyní měsíc za horami ukázal a svítil svou bledou tvář hledajícím sousedům. Bez úspěchu ale zůstává všeliké jejich namáhání a po dlouhém hledání se všichni umdleli domů navrátiti. Všichni se shodovali, že Aleše neštěstí potkalo a že by marné bylo noční hledání. — Po času nazpět krácejíce radili se, kdo by ubohé ženě a uplakané Aničce truchlivou tu zvěst donesl. Obě po dvě hodiny klečely se sousedkami a prosily Boha o potěchu a pomoc. Kdo by chtěl vypsati žalost a starost přítomných, když mužové — z hory samotni došli! Plačíc prosí žena a chodí ode domu k domu, aby ještě někteří vespolek

nešťastného muže vyhledávali; a kdo by byl prosbu její nesplnil? Kdo by se rozmýšlel milého člověka smrti vyrvati? Mnozí opět vyšli na hory hledati nešťastného Aleše. Manželka s Aničkou opět padly na kolena a v srdečné modlitbě se obrátily k Bohu nejvyššímu.

Právě odbila na věžech Inomostských osmá hodina, ani obratní mužové na konci vesnice na horu stoupají.

Brzo se zastavili a v menších odděleních všechny cesty proskoumali. Jen jednu myšlénku všickni při smutném tomto dílu chovali. Nyní se plazili po strmých stráních, nyní lezou v nebezpečnou kotlinu a křičí hned zde hned tam — však vše bez úspěchu. Hodina za hodinou ubíhá, nesmírný bol se mužů zmocnil; nešťastného kraje nanajdou, aby právě přišli na místo, kde Aleš skátěl. Opět se proti půlnoční straně brali. Bez Aleše ni jediný domů přijíti nechtěl. Již pozbývali naděje, an stařec jeden mezi ně vstoupil a v důvěře pravil: „Modleme se, aby nám Bůh ukázal kraj, kde nešťastný Aleš leží! Volejme k bolestné Matce Boží, která ještě nikdy křesťana v žádném souzení neopustila.“ Tak mluvil stařec, a hle všickni mužové klekají vůkol něho a srdečně prosí Boha a Matku Boží za nešťastného Aleše. Při modlitbě zdálo se jim jakoby slyšeli hlas: „Zde jsem, zde jsem!“ Podivili se a radostně vyskočili a poslouchali. Všickni jednotejně slyšeli: „Zde jsem!“ a opět se rozléhalo „Tu jsem“ avšak jen jako polohlasně pronešeno. Chvíli tiše postáli — „Aleši, Aleši pro Boha, kde pak jsi?“ počali všickni strachem a radostí křičeti. Opět je tichó, an po jedenkrát na blízku zaslechli: „Zde jsem.“ Nyní již nebylo těžko stopu najíti a ihned počali veselým srdcem vyhledávati místo, kde se neštěstí přihodilo. Hlas však, jenž byli slyšeli, podivně zněl, že muže hrůza obcházela. Brzy našli stopu ve sněhu a octli se pojednou u propasti, do které by někteří pro převelkou radost sami byli spadli. — A věru, v nouzi člověku ku pomoci přispěti, toť ochránci největší radosti! —

Již jsou provazy ku dřevům přivázány a dva mužové se jimi opásají. Držíce se jednou rukou a druhou se o čagan opírajíce spouštěli se po času v propast! Málo jen byl sníh odházen a radostný výkřik zazněl z hlubiny. S velkým namáháním zdvihnou saně a hle! — ještě tak leží Aleš, jak byl z rána tam upadl.

„Provazy sem, provazy sem!“ A již se drží stromu, Aleše vykopati, ho obejmouti, políbíti a zajásati, aby se to daleko rozléhalo — to bylo vše v okamžiku. Hned na to všechny tři vytáhli po skalnaté stráni. Nikdo neměl času mluvíti. Po vysvobození z nesmírné hlubiny ukončeném nevzala radost žádného konce. Jedenkaždý chtěl se sám o divuplném osvobození přesvědčiti. Hluboce vzdychnul Aleš a modlí se pak tiše, avšak vroucně. „Ale volal jsi?“ ptal se stařeček onen Aleše, který byl právě modlitbu ukončil. „Jak bych byl volal?“ odvětil Aleš, „vždyť jsem tam dole sotva dechu popadal!“

„Ale nebál jsi se zlého?“

„Ničeho jsem se nebál,“ odvětil Aleš přívětivě, „Matičce Boží a věrným dušičkám jsem se odporučil a ona mně jako zjevila, že ve sněhu nezemru.“

Tiše sobě utířeli mužové uslzené oči, ana pomoc Boží patrna byla, a nastoupili cestu k domovu.

Veselé jásání zvěstovalo šťastný návrat. Staří a mladí se v noci sběhli, by se přesvědčili o zázračném vysvobození. Tu běžely manželka a Anička po sněhu, jako by operutěny byly. Radostné slze polily tváře šťastné divčinky. „Ne, ne, volala

manželka, nebyl by mohl umřít, vždyť jsem Matku Boží a věrné duše tak srdečně prosila, aby nám ku pomoci přispěli!“ —

„Tantínku! Já jsem se za vás modlila,“ připojila Auička s uplakanýma očima. —

Nyní se vypravovali mužové o podivném křiku, kterak Aleše našli, kterak Matka Boží a věrné duše nápomocny byly a ještě jedenkrát se vroucně modlilo shromáždění ve světnici Alešově pak se odebrali nábožní horalé ku sladkému odpočinku. Aleš pak s manželkou, když již Anička byla usnula, až do jitra trávili na modlitbách před obrazem bolestné Matky Boží se Synem v náruči a přislíbili, že každoročně na pouť za věrné duše v očištěci půjdou.

To se přihodilo v měsíci prosinci 1850 v Tirolsku. Kde taká pevná víra a tak živá láska vládne, tam jest mnohem lépe, byť by to i bylo v nejtuzší zimě.

Blahoslavený Bonavita, kovář.

Bonavita narodil se v městě Lugo zvaném, v biskupství Imolském. Rodičové jeho byli chudobní; nemohli tudíž žádných pokladů synu svému odkázati; za to jej ale vedli k zbožnosti a všelikým ctnostem. Dosáhnuv patřičného věku naučil se řemeslu kovářskému, by sobě tak chléb vezdejší dobýval. Modlitba, jížto hned od útlého dětství velkým přítelem byl, sprovázela veškeré jeho činy. Nechť chodil, neb seděl, pracoval neb odpočíval, doma i mimo dům, ustavičně s Bohem rozmlouval, tak že ani nevěděl co se okolo něho děje. Všelikými druhy ctností byl ozdoben zvláště ale zdrženlivostí, pokorou a dobročinností. Není tudíž divu, že Bůh na něm své zalíbení měl a jej zázračnou obdařil mocí. Stalo se, že v jeho rodném místě strašlivý požár vypuknul, který stráviv několik domů, celé město zničití hrozil. Pláč a nářky ozývaly se na všech stranách. Náměstí a ulice lidstvem téměř přeplněny byly, an jedni v zoufalém zmatku sem tam běhali, jiní věci své uschovávali a opět jiní požáru přítrž učiniti se snažili. Avšak všechno nadarmo; živel zhoubný rozšiřoval se dál a dál. Bonavita uslyšev o požáru odebral se rychle na ono místo neštěstí. Vida spoustu tak velkou slzy své zadržeti nemohl. I požehnal požár svatým křížem a hle — v blesku rychlosti udušen celý oheň, kterýž již tak velkého rozměru byl dosáhl, tak že není možno v tak krátkém okamžiku hořící svíci sfouknouti. Tímto znamením kříže uzdravoval rozličné choroby tělesné a zlé duchy vyháněl. Nemocné a vězny navštěvoval, mrtvé pochovával, bídným a nuzným všemožně napomáhal. O jeho lásce k chudým stůž zde alespoň jeden příklad. Jedenkrát, bylo to zimního času, jda Bonavita městem Lugo, spatřil před chrámem Františkánským chudasa do polu již zmrzlého. Tu k milosrdenství jsa hnut, sejmuv roucho své žebráka jím přikryl a dále se ubíral. Když jej tak polonahého lehkomyslná mládež byla spatřila a jemu se posmívajíc kamením a blátem jej doprovázela, tu Bonavita nejen že nikterakým způsobem svou nelibost nevyjevil, alébrž Bohu děkoval za to, že mu popřáno bylo něco trpěti. Jindy opět daroval své nové střevíce žebráku. Jako Mojžíš holí svou vody červeného moře rozdělil, podobně i učinil Bonavita. Když totiž jedenkrát hnál voly a přišel až ku řece podél města Lugo tekoucí, učinil znamení kříže, načež vody ustoupily dvě pevné tvořice hráze, tak že Bonavita i s voly suchou nohou na druhou

stranu se dostal. Jakýs člověk v okolí města Lugo zlámal sobě nešťastným pádem ruku. Bonavita přišel uzdravit jej tak, že ni té nejmenší nezůstalo jízvy. Ženská jedna, jsouc hluchá, obdržela na jeho přímluvu sluch. Obchodník jeden zachránil svou loď před stroskotáním tím, že Boha vzýval o pomoc skrze zásluhy Bonavitovy. Konečně zalíbilo se Bohu svého věrného sluhu zkoušeti. Vydal jej v moc zlým duchům, kteří jej ukrutně zmrskali, avšak důvěru jeho v Boha nikterak zviklati nemohli; až konečně žádoucí posily od Boha obdržel. Konečně byv dříve jako zlato a stříbro v peci protivenství skoušen a osvědčiv se býti čist povolán byl ode Pána do vlasti nebeské ve stáří 37 let. Tělo jeho bylo donešeno do kostela Františkánského, an mezi tím zvony samy od sebe zvonily. U těla jeho děly se přemohlé zázraky. Hlava jeho od těla oddělena a v zlaté schránce uschována vystavovala se ve svátky k veřejnému uctění, v prosebné dny a na hod Božího těla u slavném se nosívala průvodu. (Z Bolandů.)

O počtu svobodných zedníků a jich jakosti.

(Pokračování.)

Majíce v postupu světla pojednati o charakteru svobodného zednictví vůbec, přiznáváme se přímě, že věci to ne tak snadnou, jak by snad při zběžném pomýšlení mnohému se zdálo; neboť přerozmanití všeho stavu a vzdělání živlové „bratrstvo“ vytvořující naplňující jednotlivé lóže vyvozují sami jich tvářnost. Protož nelze přesně povahu a ducha freimaurstva vyměřiti. Mění se obé, jak dokládá saský jeden vysloužilý hodnostář, dle smýšlení a převládajících povah členů k té neb oné lóži připsaných. Charakter a čílost celého zase řádu bývají souhrnem takové, jakých jsou části jeho. Nesmíme tudíž lehkovážně s jedněmi mušti bratry ani za pouhou pozorností naší nehodnou hračku, aniž opět s druhých úzkostí za spolek samých horoucích spiklenců předpojatě považovati. Proti první domněnce mluví valně za duň zvláště našich svobodných zedníků úspěchy v poznenáhlem lidstva všeho nám před očima se odkřesťanování, aniž by ukrytý neznabožství se zmáhajícího zdroj pravý vidín byl: a s druhým ponětím nesnáší se od velkého počtu „Osvícenců“ zahálčivostí času vzácného utracování při hodech a radovánkách. Dle času, ve kterém, místa, kde žijí a odporu, jakýž jim bývá kladen, vyvinují freimauři své pojmy a činnost, a dle trvajících poměrů vytýkají si i oni náležitý účel a mění své záměry. Nejpříměrnější tedy stručný výměr ničemného tovaryšstva bude, prohlásíme-li je za nádobu, do níž vše možné vměstknati se dá, avšak kteráž nikdy důstojnost Krista a jeho církve nestrpí. Tento jediný výměř masonství jest vždycky platný; protož na paměti jeho bedlivě máme všude, pakli aneb čtouce aneb mluvíce o zednictví výstředních vystřehnouti se chceme pojmu. Pro totéž mylně soudil Ragon¹⁾ o svých družích říka, že by oni v žádném státě aneb společnosti nebyli vyznavači politiky tam právě vrch mající.

¹⁾ (1791—1862). Byv za Napoleona I. pokladníkem v Burggách v Belgii přišel po r. 1814 za náčelníka kanceláře ministerství vnitra. Znám jmenovitě spisy o svob. zednictví, k nimž sám náležel. (Náuč. Slov. VII. 48.)

Opačně v jistotě toho víme, že vždycky jsou zedňari jiného království jiného politického náhledu nepovznášejíce se, jak lživě Ragon se vychloubá, nad všeho druhu politického vyznání. Že obojetně, ne-li nepřátelsky chovajíce se k víře, doklady k tomu sbíratí pomůžeme sekretáři francouzskému v odstavcích budoucích. Avšak že by zření neobraceli freimauři k otázkám občanským, kteréž nejednou celým světem otřásají, k neuvěření jest již samo sebou, kdyby ani důvodů proti tomu hojnost na snadě nebyla. Jak dávno tomu, co ve svobodomyšlné Belgii v listech veřejných, ano v samé sni sněmovní proti ministru záležitostí zemských prudké zaznívaly s řečniště výtky pro nevázané rejdy solidérských náhončích veřejně bez trestu prováděné. Přivedmež na paměť sobě zevrubných dějin novějších mravně pokleslé Francie, nepokojného Španělska, bouřlivé Italie: nahlédjeme do archivů liberálních vlád Německých a můžeme takměř stopovati zimničné úsilí a štvavé působení freimaurů za zelenými stoly v úřadovných té které říše.²⁾ Než i tu nelze přesně odhadnouti jich sílu a mohutnost jich postavení, poněvadž ne všude rovná jest jejich vniterná mocnost, aneb ne v každé lóži stejně vynikající duch jest ředitelem a zprávcem poddaných sil.

Nechť tedy řídci velmožní patriarchové s lišším chytráctvím pachtí se za Weisshauptovým programem: „zvrátiti stávající vlády“, přidržují se vzdor tomu obecné třídy bratrské — pokud jim zisk z toho přichází — po příkladě samochtivých velmistrů velící právě panovnickí mocí, aneb ji za masonskými choutkami se bráti nutkají. Tak ve Švédsku přejí pokročilé vládě absolutního panovníka; němečtí (zvláště pruští) bratři holdují většinou ústavnímu vladařství Velkoněmeckému; ve Francii byli svou dobou, když vyhřívali se ještě v paprscích císařského přepychu, veřejnými přívrženci nečestné samovlády Napoleonovy, a nyní republice slávu provolávají; ve Švýcarsku stavějí se rozhodně svobodomyšlnými republikány; ve Španělsku aneb ku straně pokročilých monarchistů, aneb „mírnych“ se přidržují; v Belgii pak vyznávají svobodu v celé její stupnici,³⁾ vyhlašujíce se býti buď s módou zavládlými liberály, buď radikalisty, buď dokonce „červenými“ republikány. — Tudíž všecek smysl shoduje se předobře s freimaurstvím, vyjma jediného — katolického. Co se dále působení bratrstva na venek týče, řekli bychom, že podle užšího neb širšího rámce tak zvané liberálnosti té které vlády určuje se aneb těsnější aneb volnější postavení zedníkův. Holduje-li vláda sama neznabožství a vyhlášené všech sebe zpozdělejších vyznání (uáboženských) rovnoprávnosti, čili krátce veslo-li státní ložky rukoum lidí o Boha bezstarostných svěřen jest: tam bez odporu i zedníkům urovnanější jest cesta k cíli — k odnábožnění občanů. Takového též poměru šetřiti nám jest, když všeobecnou tvářnost vnitřní odhalovati budeme, jakáž as času našeho v „boudách“ místo má. Nikoliv každá lóže tytéž má pilné pracovníky za obyvatele; ne v každé hromadě týž čilý vane duch, aneb — jak prvé řečeno — jednotlivý mistr a velmistr stejně jeví se býti schopným náčelníkem, aby náležitě tovaryšům a učňům rozdával úlohy. Skorem za jisté míti můžeme, že v nejednom „sále“ tvářnost masonérství tím změnila své tahy, ana třída zapálených blouznivců (enthusiastů) scvrkla se až

---

²⁾ Ve svobodné Americe, kteráž nejpříznivěji kloní se k rovnosti každého stavu, nejméně připouštění jsou zedníci k vládnímu veslu, ač oni hlasateli bratrství a rovnoprávnosti se jmenují. (Herder's Un. Lex.)

³⁾ Za to zazlili se proti nim freimaurští nobsledové císaře Berlinského tolik, že bratrstva je exkomunikovala (!)

do nejmenšího a pouze záchvatná z části spekulace, z části tupá nevědomost zaujala místo snů. Čekaneň dostává se řádu již z více pletichářů (intrigantů) a zuřivců, anebo z obmezených nedochůdčat, kteříž v blahé spokojenosti naslouchají lepým přednáškám o „Velikém Staviteli, humanitě a obětavé lásce k bližnímu“ nespátřující v tom chytrou léčku na křesťanství.

Povšimnutí zde zasluhuje nářek saského svrchu jednou zmíněného zednického důstojníka, činěný na kleslost zednářství a veliký jeho v běhu předcházejícího desítiletí mravný úpadek, vycházející z nedostatku obratných vůdců a odhodlaných bojovníků. Odmyslíme-li si veškeré proti náboženství štíření freimaurům ze zásady příslušné, smíme našemu Sasíkovi v něčem za pravdu dáti, a proto šíře o jeho stezcích se rozepsati: Smutný žalostivý ten přítel bratrský nejen pro zkaženost mysle čelných údů požírající, alebrž neměší nářek činí pro postupné míjení ano dokonanou ztrátu hlubokých tajemství, té valné podpory a trvalé páky celé soustavy masonské. Zkáza tak všeobsáhlá pojímá prý bratry, že vesměs této chvíle víry dáti váhají podstatě nějakých možných tajemství. (Tomuto zase věříme aspoň my z plného srdce.) Vymizení těch tajností jest prý základní příčinou nastupující na mnoze zpuchřelosti a zvetšelé sešlosti zednického bratrstva, kteréž „honosí se sice velikou minulostí, avšak malou má přítomnost — potlačování kat. církve vyjímaje — a nejistou budoucnost. Zašlé slavné doby užívá prý se jako zrcadla, v něm koketná přítomnost se zalíbením se zhlíží: ano v některých „sálech“ taková prý bývá nedospělost, že jediným v nich účelem a prací jest předčítání a hovor o minulých dějinách zednických. S obavou pomyslím toho, pokračuje Sas, že freimaurství naše (jen Německé?) brzo jen živými barvami natřená mrtvola bude, zachovalá egyptská mumie, postavená sice do chrámu, ale beze všeho života. — Zajisté jest neustálé bludné předstírání dávno veřejných tajemství tím více na škodu pověstnému řádu, čím méně jich bratrství má. Zedníci podobají se v tom ohledě onomu, jenž zdědiv po praotcích tajné o léku nějakém poučení úzkostlivě ostříhá jeho a všem zamlčuje nevěda, že svět dávno již vědou a vzdělaností tajemství to celým pokolením objevil a co majetku obecného používati naučil. Neupíráme toho, že bývala pokladem zednářům na počátku jejich jsoucnosti některá tajná učení aneb z Alchemie⁴⁾, Theosofie⁵⁾ a Magic⁶⁾; aneb že lůno jejich

---

⁴⁾ Tak vzala se věda lučebná, kterou dal by se z kovu obyčejného připravit jiný vzácný. Máta nejvíce mysle lučebníkům středověkým, již mocí o to stáli a peníze zbytečně vynakládali, aby ze rtuť ryzího zlata aneb aspoň stříbra udělali dovedli. Poněvadž prý ale bez kaménku „moudrosti“ výsledku žádaného nebylo lze se dodělati, hleděli rozličnými způsoby lučebnými tento nerost vytvořiti, ovšem marně. Konečně pokročilá věda dokázala blouznivcům těm jich nesmyslnost olupivší umění alchemické vší dosavadní slávy. (Conv. Lex. Wolf.)

⁵⁾ Jmeno to bylo někdy vlastním vědě, jakouž prý božské nadpřirozené věci a nadsmyslné účinky vysvětlit se dají, a kteráž dle doměnky několika přepjatců jenom nemnohým vyvolencům Božím byla prý zjevná. Byla to smíšenina z alchemických, hvězdopraveckých a přírodních věd sláтанá hlavně od J a k u b a B o e h m a v 16. století a od jeho přívrženců k nejzastší krajnostem prováděná. Fanatičtí theosofové připravili se v brzku o víru, tak že v 18. století S é n M a r t é n bez výsledku ji ve Francii probouzel. Svobodným zedníkům hodí se ovšem dobře takové tajuplné učení do krámu, protož také lačně přijímali a živili podobné nesmysly. (Herder's Uu. Lex.)

⁶⁾ Slovo kořene perského; znamenalo starým vyšší moudrost a znalost přírody. Tou, kdo prý obdařen byl, mohl vykonávati nadlidské skutky. Tu i onde některý blouznivec ve středověku domníval se takéž, že zasvěcenec její pomocí jakýchsi divných prostředků a

ohniskem bylo mnohých podání o zcestném Racionalismu⁷⁾ a přehnaném Radikalismu⁸⁾). Když ale filosofická věda daleko předešla takové zastaralé nauky, a masoni nepřestávají do světa vyvolávat o jakémsi tajemství, kteréž by jim bylo nejvyšším vodítkem a zákonem všeho činění, a poklad tak málo drahocenný za strašné přísahy zatarasují: vybývá jen dvojí možnost: Aneb dosud stává mezi nimi nějaké tajemství, aneb řeč jejich jest jen lživý chvast. V případě druhém jest celá soustava masonská dílo rukou podvodných, proti důstojnosti lidské se prohřešujících, jest to ošemetných vetešníků nestvůra, jakou žádná spořádaná společnost trpěti by neměla. Jeli podmínka první platnou zase, státníka zdravý rozhled politický nesnáší toho, aby nepo-

---

odfikačních formulí se zlými duchy obcovati může. Rozeznáváno pak dvojí umění magické, blahodárné a zákazosné. Církev protivila se vždycky učení tomu a z magie obviněného trestala jako veřejného hříšníka. (Kirchenlex. Dr. Aschbach 1850). Veliká pověst magů vybledla úplně v pozdější době, když fysika a rozumná filosofie opanovaly určená jim pole.

7) Racionalismus značí stanovisko, na kterém nespokojuje se filosof s poznáním předmětu nějakého ze zkušenosti neb pozorování, ale brž rozumovou hloubavostí poznání svoje zdokonaluje a objasňuje. Racionalismus užšího smyslu ze stránky bohoslovné pojatý, jež i zde čtenář rozuměti má, právo sobě svoji nejen pravdivost zjevení Božského, ale takéž nadsmyslný jeho obsah buď zcela, buď po jistou mezi proskoumávati; dokládaje, že vše co v zjevením od Boha obsahu jest pravdivé i před soudem člověckého rozumu obstáti musí, jelikož prý nejen zjevení, ale též rozumnost od Boha přichází a tudíž obě se shodovati musí. Stavě se tedy vedle nedověrectví chce pochybený racionalismus rozhodovati neoprávněné o pravdách tělesnému oku nepřístupných, kterýmž na základě historicky dokázaného zjevení Božího jenom prostě věřiti jest. Nedostatečný rozum lidský zneužív schopností Bohem mu propůjčených zasedá na stoličce soudnou, aby rozhodoval kladně nad zákony božskými, ano nad Bohem samým. Aby ale nedostihla drzost tohoto racionalisty nezdála se býti bezbožnou tou měrou, jakou v pravdě jest, útočiště běře k nevěře dotvrzuje, že Boha není, poněvadž on slepec ho nikdež nevidí. Popírá vůli i zřízení Boží a sotva z milosti za nejmoudřejšího náboženského zákonodávce přijímá, avšak nikoliv za Boha-člověka, za Vykupitele. S tím pak zároveň nevěří v božský původ církve, v zázraky ni proroctví. Racionalismus proto, jaký od zedníkův jest pěstován a po nich se opičících moderních pohanů jest podporován, není nijak rozumným pojmáním náboženství, ale spíše jeho zavrhování, dokonalá nevěra. Nespokojuje-li se filosof takým nadsmyslného učení výkladem, jaký mu Kristus skrze církev podává, zasáhá hříšně v pravomocnost Božskou, stává se zlomyslným pomocníkem zavřených duchů. Světla se nikdy sám nedopídě, věčnou zároveň připravuje si tmu. Než k čemu strašidel, zasměje se také filosof; nuž, uvádím slova, jakými jeden z jeho malověrných soudruhů ho jasně kárá řka: „Důkazy Božského původu náboženství jsou takové, že všechny lidi, mudrce, rozumné, učence i sprostý lid přesvědčiti s to jsou. Uspokojit každého, pouze nikoliv — bláznů, kteří rozumu přístup nedávají, a nezabožy, kteříž poučení býti nechtějí.“ (Russó.)

8) Radikalismus zove se vůbec snaha o důkladné vykořenění všeho, co nesrovnává se s naším prvním zájmem a provedení rázných a rozhodných oprav bez všelikého ohledu na jejich přiměřenost neb věcnost. Racionalismus vyplývá buď z přílišné horlivosti, aby odstranili se poznané nějaké dosavadní vady a překážky pokroku, což ale přečasto zavádí ku přeháhlení, že zároveň s vadnými i dobré stránky se zničí na škodu celku, buď vychází z pošetilého předsudku, že všecko staré jest ničemné a nahrazeno býti musí něčím novým, v kterémž případě nezářka objevuje se usilování šmahem rušiti vše trvající a nahraditi je jiným snad mnohem horším. (Náuč. Slov. VII. 28.) Není snad nesnadno dovésti, z čí pramene řine se novomódní záchvat po novotách, jimž na čelo vtisknuta známka „náboženského nepřátelství“. Zedníci mnou si bezpochyby ruce radostí, že zplazené jimi zásady nevidomý svět tak hltavě zažívá rozeznavaje traviče od pěstouna. A my, učiníme, abychom hrázi postavili rozvlučené nevěrecké záplavě? — — —

znanému spolku s tajnými, samým spojencům neznámými účely ve státě místo propůjčováno bylo. Než o tom později buď pojednáno. — Oddavše se výše vlastnímu usuzování upustili jsme od saských žalob na freimaury. Budiž nyní dovoleno nám v nich pokračovati.

„Labužnění, časté hody a popíjení, vyrazení, hry, titěrnost a honění-se po úřadech — tak naříká vysloužilý Sasík a s ním Dr. Pollak, hamburský reformátor nizozemských zedňářů — bývá obyčejně jediným zaměstknáním četných boud. Za válek Napoleonových, když masoni francouzští a italští „Uhlíři“ (jako kobylky vedravše se s císařem svým, proslulým národobijcem, až do středu a na východ Evropy) líbali se se zedňsky německého jazyka, nejslavněji bujela prý bratrství Evropská. A blahý ten čas —, horšuje se žvátorný Sasík až do hněvu — skončil prý k zármutku mnoha upřímných bratří as před 15 lety; nyní pak velmi hojně na minulosti dosti měvše k „práci“ nechťiví jsouce a k napravování chuti nemajíce na tom, co se vykonalo, přestávají. Ano sotva prý více který inteligentní muž získán bývá za mistra, kolem něhož by rázní a horliví údové se seřadovali. Na hodnosti dosazuje se nezřídka člověk drsnatý a neschopný i vzděláním i jazykem, kterýž často zápasí těžce s pravidly mluvnickými, kterýž nemá názoru o Rituale (kniha obřadů) freimaurském a nepřátelům (poctivé tedy lidí považuje zedník za nepřátele?) terčem posměchu se stává.“ Žalozpěvy tyto zajisté závažné jsou, a jelikož většinou též pravdivé, proto jsou i významné a pro nás potěšující; nicméně ať nezavodí nás v bezstarostnou nebdanlivost „bratrstva“ vzdor vnitřního spuštění široko se rozvětvlujícího. Útoky odevšad na církev činěné, nepřátel katolických hýčkání, nezřízených mravů veřejné vychvalování, Bohem drzé pohrdání a života zpuchlé v palácích i chýžkách trávení, na úřadech vysokých i nízkých za mrzký peníz podlé poctivosti prodávání, a všecken ostatní nešvar lidstvo od několika roků v propast odsouzení pohlcující — musí ze zřídla nevyčerpateľného nějakého vycházeti, musí někým živen býti: a živitelem tím v jistotě freimaurství býti se za nedlouho nám osvědčí. Takéž toho povážiti nutno, že saské tyto jeremiády předně německým masónům platí nevztahující se na stvůry zuřivých odbojníků belgických Solidérů a Penséru aneb italských Karbonárů aneb jiné mimo hranice Germanie živoucí liberalné „bratry.“ Byť tudíž od válek Napoleonských byla klesla v boudách vnitřní mravní cena (kteráž ostatně malé míti máže váhy mezi neznaohy), předce přítomný boj na všech koncích Evropy a za mořem proti náboženství popudem smečky zednické zdvižený nabádá k pilnému bdění a varuje kvapného podceňování freimaurů.

Že však koketování ve shromážděních zednických znechucuje se světlému duchu, rovněž pravdou zůstává; plechové a kožené hračky, urážlivé děsné přísahání, zakuklené postavy, úmrtních rakví a lidských koster na hrůzu vystavování, předem pak jesitné všade tajemnůstkářství a líčené deklamace špatnou jsou, tušíme, lahůdkou nezatemnělému rozumu.⁹⁾ Obyčejně takový, dal-li se polapiti do cítí zedňářských, hledá, aby co nejdříve je protrhal. Tak učinili (kromě víry) znamenití: dějepisec

---

⁹⁾ Frýburskému obyvatelstvu dobře povědomý pán z Greifeneggů, vojenský vrchník a stoliční mistr Fr., sám přiznal se po odchodu z bratrstva, „že tím více zuechucovalo se mu jeho tovaryšstvo, čím blíže je poznával.“

Fesler,¹⁰⁾ filosofové Fichte¹¹⁾ a Krause,¹²⁾ spisovatelé Herder,¹³⁾ Lessing¹⁴⁾ Voss,¹⁵⁾ Goethe¹⁶⁾ a m. j. Z těchto klassických exfreimaurů líčí opět velmi jasně bídný vnitřní stav lóží J. Voss, katolickému smyslu co nejméně přístupný to Němec, řka v rozhořčené rozmrzelosti¹⁷⁾: „Dokud nepovýšili jste mne na třetí hodnost, trval

---

¹⁰⁾ Hynek Aur. narozený r. 1756 z rodičů katol. v Dolních Uhřích. Byl dříve knězem řehole kapucínské. Odloživ potom roucho mnišské usazen byl na rozkaz filosofa císaře Josefa II. za profesora východních nářečí prvé ve Vídni, na to ve Lvově. Zde r. 1786, přistoupil do řádu svob. zedníků. Obžalován z rozšiřování nevěry a nemravnosti prchl do Vratislavy a ustanoven tam za vychovatele korunnímu princí z Karolathu. Přijav, — snad aby Prusům více se líbil — víru Luthrovu za svou jal se zakládati na rozličných místech boudy zedn. Za touž příčinou byl r. 1791 ve Vídni. Royal-Yorksá lóže zvolila jej mezi tím s Fichtem do výboru, aby vypracovali stanovy a opravili Rituale zednictva Rakouského. Roku 1809 ustanoven opět v Petrohradě za učitele, po tom krátce pro nevěru sesazen a zase r. 1830 za superintendenta (čistý to duchovní představený!) ve Volsku na Rusi přijat † 1839 v Petrohradě.

) Jan, Boh. nar. 1762 z rodičů protestanských v Horní Lužici. Odbyv studia bohoslovná a filosofická byl zprvu učitelem, potom sesazen pro protináboženské smýšlení a rozhněván, že svět ho z neznabožství viní osaměle mudroslovím se zabýval, předčítaje svá pojednání učeným nedověrcům Berlinským. Hořečkou zachvácen skončil roku 1844. Stručný souhrn jeho všebožské filosofické soustavy jest, že za Nejvyšší bytnost považuje jednoho každého „úsobu Já.“ Prvním mravním zákonem jest mu „jednej dle svého svědomí“ (velmi průtažná to věta, když není, kdo by svědomí to spravoval.) V Berlíně, aby ukryl vládě nebezpečnost svého příkrého systému a přiblížil se na oko náboženství, přidával své přednášky (o uznávaném již jakómsi Bohu) obraznými výrazy, nejednou v počestlosti dokládaje, že filosofie jeho zcela shoduje se s evandéliem sv. Jana. O toho zmétnence! A dříve tvrdil, že jiného Boha mimo mravní řád světa prý nepotřebujeme; kdo Boha tvůrcem světa uznává, dopouští prý se nesmyslu, poněvadž stvoření to dosud ani jediným rozumným slovem odůvodniti se nedalo. (Clapec z nižších škol mluvil by jistě rozumněji, než moderní pohan Fichte). Koření se Bohu jest mu klanění se modle. (Přejeme Němcům tak pokročilých filosofů a popatříme, jaké bude, či spíše, které již jest toho v lidu ovoce).

¹¹⁾ Karel Kr. nar. 1781 v Eisenberku. Mimo protestantské bohosloví studoval též filosofii a přírodnické vědy a od roku 1805—13 krásné umění v Drážďanech jsa tou dobou již freimaurem. Ustavil vlastní nedůsledný způsob filosofování a snažil se jím působiti ku zdokonalení člověčenstva. Aby bezpečněji cíle toho dosáhl zvolil, řád svobodných zedníků (Osvícenců) za útočiště svým naukám. (Způsobily to prostředek k obšťastnění lidstva!) Přesvědčiv se však, že ústav ten sotva se udrží (žeí Bohu, že dosud se udržuje), vyšel z něho a navrhoval přehnaným zápalem, aby celé člověčenstvo sestoupilo se v jeden filosofický celek. Takéž vydal tiskem některé přednášky své v lóžích činěné a dějepis masonský, pro kteréž pronásledován jest od zedňářů až do konce dnů svých. (zemř. r. 1831 v Mnichově.)

¹²⁾ Jan Boh. narodil se r. 1794 ve východních Prusích z chudých rodičů, pilností a vytrvalostí získal hned na bohoslovném (protest.) učelišti mnoho příznivců. Později ustanoven jest za superintendenta a učitele theologie v Gottinkách; a když vytýkáno mu bylo bludné smýšlení náboženské, našel silného ochránce v básníku Goethovi (v:ána k vráně sedá praví české přísloví), jehož přímluvou povýšen na důstojenství generálního superintendenta ve Výmaru. Zemřel r. 1803. Byl tím mužem, při kterémž bylo mnoho hlubokého vědění, vřelého citu a neunavné píce; avšak soustavy věroučné nepřidržoval se žádané, nýbrž své náhledy ve spisech dokazoval.

¹³⁾ Efraim, básník a první čelný kritik německý, nar. 1729 v pruské Kamenici v Horní Lužici. Z počátku odešel po přání otcově (pastora) na školy theologické; za krátko ale přestoupil k učení lékařskému, a když ani v tom oblíby nenašel, věnoval se filosofii a spisovatelství. Ve spisech přemlouvá k oblíbené moderní snašlivosti nábožen-

jsem v nedočkavém napnutí . . . Byl jsem však obelstěn . . . V běhu padesáti roků byl bych snad měl důkladněji poznati ukryté ono předstírané tajemství; aneb mělo zdělití se mi za tak velkou dobu od představenstva. Avšak až po tuto chvíli jen tolik vím, že všechny listiny, kteréž jsem uveřejňovati musel, abych nezasvěcen- cům spravedlivost své sekty pod barvou dokazoval, nejapnou byly hračkou, pro kterou sami Berlinští naši vůdcové v smích propukovali . . . Kterak může pravda a ctnost základem býti řádu neslušností veřejně se dopouštějícího a zneužívajícího k tomu horoucnosti dobromyslného jinocha, nezkaženého mladíka? . . . Nevím opravdově, čím omluvíte společnost, kteráž nejednoho spořádaného a pilného občana vylákává k zahálce, ješitnými obřadnostmi ho zaměstnává a k bláznovským přepjatostem svozuje; při tom ale za chatrné své poučování tak draze platiti si dává, že nezřídka choť i dítky pykati musí v trpkém nedostatku slabého rozumu otcova . . . ¹⁸⁾ Otažte se jen, rozpomena se vážně soudu Božího, kdo jsou oni hodnostáři, již od Vás sama nepoznaní našimi jsou vůdci; otazujtěž se jen, čeho obmýšlejí nám lidé ti, již tak nezřízených prostředků k dosažení svých účelů užívají? Kým jsou oni mužové, za nimiž slepě ve tmách tapáme? K čemu tak hnusnými přísahami stvrzované jednoty? . . . Komu, táži se Vás naposled, slepá sli- buje se poslušnost? —

Jak světle objevuje tu oklamáný Voss černotu žijící pod leskným pozlátkem, jakýmž chvástaví bratří všude těsně se přiodívají, aby ošálili oko nezkušeného najatce a zastřeli před bystrým skoumatele zrakem svou nahotu a chudobu duševní. Pohně- vaný Voss v listech k panu kmotru (co as takový dává do vínku?) Mumsenovi a sté- nající nad zkázou freimaurských Jerusalémů Sasík doplňují se vzájemně na velmi shodný celek, kterýž zajisté dosti obsahuje vlastního světla, aby zračitým učinil nám pohled do onoho „tajného“ ústrojí zednického.¹⁹⁾

---

ské (tomu katolická mravověda také v přikázané mezi dávno vyučuje), snaže se čtenáře přesvědčiti, že před Bohem jsou si všechna vyznání rovná. Na věrouku, buď si křesťanská, mahomedánská neb židovská, neklade pražádné váhy; spokojuje se tím, pak-li jen člověk mravně a spravedlivě jedná. (Zdaž každá studnice jest zřídlem mravnosti a správedlnosti, po tom nadaný Lessing pátrati opomenul). Pro podobné přesnému duchu náboženskému odbojné zásady sami protestanští věrní theologové proti němu se popudili. Z čehož vzešlo mu mnoho literárních bojů (s Hamburským pastorem Goetcem). Skonal co biblio- tekář 1789 v Brunšviku.

¹⁵⁾ Jan Jindřich v Meklenbursku nar. 1781. Vynikl co básník a překladatel řeckých i římských klassických spisů. Zemřel r. 1826 v Heidelberku.

¹⁶⁾ Jan, Volf, nejmistrnější básník Německa. Narodil se 1749 ve Frankobrodě nad Mohanem v poměrech nejpříznivějších, kteréž provázely ho po celý oslavovaný život. (Ač volněskorem nevázané chování se jeho při dvoře Výmarském bylo mnohým na pohoršení, a přísná soud- nost všelicos o něm vypravovala.) Život dokonal r. 1832 ve vysokých důstojenstvích při dvoře dědičného prince Výmarského. (Náuční Slovník VII. — Herder's Universal-Lex. — Wolfe Enk.)

¹⁷⁾ V listech svému freimaurskému kmotru Tobiasšovi Mumsenovi z Altony, učiněných r. 1780. Listy ty uveřejněny jsou teprvé roku 1858 v „Hallesche Volksblatt“ ze dne 17. února.

¹⁸⁾ Voss sám přiznává se, že za dob jeho zedňarění ovládala „Osvícence“ tupá pověra nejen o připravování zlata, ale i o vymítání zlých duchů (tedy předce zedníci se střeou ďábla?). o prodloužení časného života, o vynalezení pravého náboženství skrze jakés neznámé muže aneb dokonce lučebnými pokusy, (blbějšího podání sotva kde uslyšíš), a jiná povážlivá hlupství byla pokrmem duchům Weisshauptových Illuminatů.

¹⁹⁾ I Vosserovo bláhové mínění naposled tak se dalo pomásti, že neznámými vrchními vla-

A jakého ponětí a znalosti svého družstva bylo tuto při Vossovi, takových až potud jest při všech téměř údech; ano častokráte ani sestárly mistr není si vědom, k čemu vlastně upotřebiti se dává. Při nižších nad to „neintelligentních“ třídách bývají tolik zmatené a spletené náhledy o zastíraných tajnostech, že smích moudrého nutně budí.

Dověděvše se nyní pravdy ryzí o jakosti svobodného zednictví z péra bratrského, výpisky ty pevně na paměti mějme, kdykoli by příznivec některý buď osvícenosti masónské, buď poctivosti obhajovati chtěl. Obrázek Vosseem nakreslený jest postačitelým; i zbytečno bylo by dále rozepisovati se o podlé šalbě uvnitř zdí lóžních zahnížděné.

Což pak souditi jest nám podle potud přečteného o povaze každého spoluúda? Jazykem pochlebným oklamána býti může i nejobezřetnější — to často se přihází — než, stojí-li v klamu obelstění zedňari, ještě tehdy když jeho prohlédli a z mamu se nevyhvacují: jsou aneb zatvrzelými nedochůdčaty, aneb špinavě litují zaplaceného vstupného a snad strach je podjímá, aby nevzali škodu v živnosti, aneb jako politování hodní slaboši střehou se nenávisť a zlehčení svého jména od freimaurů.

Aby dokonán byl nákras svobodného zedníka zbývá uvážiti o činnosti jeho, jak na venek se jeví; tudíž o poměru zednictva k státu a lidstvu vůbec, potom k náboženství a církvi katolické zvláště. Jenom tehdáž na dobro odstraníme oponu kryjící jeviště působnosti bratrské, až zároveň jich chování se v ohledě občanském a náboženském proskoumané před očima sobě rozestřeme. Tenkrát teprvé nade vši pochybnost zjištěna bude povšechná povaha svobodo- a lidumilných Weisshauptovcův, a úsudek o osvícených „tajných“ každý z nás si doplniti a poopraviti s to bude.²⁰⁾

Oslava jubilea sv. Otce Pia IX.

Noviny katolické zmiňovaly se v první polovici června o blížící se slavnosti jen poskrovnu; chtěly snad svým mlčením ústa zacpati i novinám katolickým aneb celou památnou událost hned z počátku v zapomenutí uvéstí? Kdyby bylo pravda, čím se vychloubají, že mají celý národ za sebou, byla by oslava jubilea dopadnouti musela dle jejich vybídnutí a návrhu, totiž nebyla by žádná bývala. Ale právě naopak se to stalo. Veřejné noviny liberálno-židovské málo o slavnosti jubilejní mluvily, a ona se nicméně odbývala všeobecně, na venku i v městech — na vybídnutí biskupů, duch. správců a katol. spolků; ony noviny nepřikládaly té slavnosti pražádné důležitosti, a lid katol., který také nemá peněz k vyhazování na leccos, oslavoval

daři freimaurským pokládal býti — samé katolické kněze, a v popředí nenáviděné jezuity! Očito jest, kam až zaškraňování Pohlavárové blouznivých tovaryšů rozpoutanou fantasií vehnati umějí. Katolický kněz a freimaurer. Křiklavý to rozdíl. Tam bílý háv, zde špinavý cár. Než, setkáváme-li se kdy — čehož Bože račiž uchovati, aby se stalo — v dějinách massonských se zbloudilým knězem: pro takového nešťastníka jenom povrzení míti musíme; neboť Bohem zhrdnuv nehodným se stává, aby nosila ho země.

²⁰⁾ V kterém si (nevíme kolikátém) ročníku pověstné pro náboženskou liberálnost „Matice lidu“ četli jsme povahu jednu opsanou takto: Jest nedůvěřivý, jako kocour . . . potměšilý jako stepní lišák, hltavý jako vlk, pohodlný jako medvěd, zlostný jako holub . . . a poslušný jako mezek. — Nezlíbilo se zedníkům přiosobiti si několik těch náčrtků? kdy který při nich platnost má, důmysl jejich uhodne. Otrockou poslušnost, aby nepřičila se jich svobodomyšlnosti, obmeziti chceme pouze na onu „Velikých mistrů.“

jubileum svého nejvyššího kněze zajisté velebňji a okázalej, než onyno svou vyhlášenou novou éru za ministra Giskry a Herbsta, — službami Božími, slav. průvody ohňostroji, sbírkami peněžitými a nadacemi, — a „hlas lidu, hlas Boží“ (*vox populi vox Dei*) mluví často i ty noviny! — Jaké přičinění bylo zvláště národa našeho v Čechách, na Moravě a ve Slezsku při oslavování 16. a 18. června, lze posouditi z toho, že každý kraj, ba i jednotlivé farnosti a i větší osady si osvojovaly korunu „nejlepšího a nejskvělejšího oslavení jubilea.“ Redakce „Školy“ došly mnohé přátelské dopisy a zprávy z rozličných krajů národa čechoslovanského (taktéž z Tyrolska), vypovídající o zvelebení dne 16. a 18. června — v chrámu i venku, a táží se, zdali prý to též tak velkolepě a s takou nadšeností se odbývalo na Moravě a v okolí Brněnském? (Bojí se o svou přednost?!) — Dopodrobna vypsati oslavu slavnosti jubilejní po našich vlastech, nemůžeme ani míti v úmyslu, dostačuj toliko říci, že všecek národ náš po zemích koruny svato-Václavské tou jedinou myšlénkou byl nadšen, kterou slovem i skutkem vyjevili jeho biskupové, a nevadilo jim pranic v osvědčování lásky a úcty k sv. Otci jejich „národní“ smýšlení, ba ono právě bylo dle našeho náhledu druhou hlavní pohnutkou, že v památný výroční den, či večer (16. června), který po šestadvacáté viděl Pia IX. co papeže, a uplynulo 25 let strastiplného řízení kormidla lodičky Petrovy, v ten večer a noc že v radostných ohních sakvěla se temena hor věnčících a chránících země národem Čechoslovanským obývané, že od Šumavy celým obloukem až k Tatrám, a na různých pahorcích uvnitř vlasti ty ohně a ty palby a ten jásot tak velebně provolávaly „Sláva Piu IX., mučeníku pro pravdu a právo“ a že tolik vroucích modliteb k nebesům se vysílalo po ty 3 dny (od 16. do 18.) Nebo národ náš Čechoslovanský, který v zemích koruny svato-Václavské bojuje pro svá dobrá práva, nevidí a nemá nikde tak důstojného a povznášejšího příkladu jako na Piu IX. a musí i z této příčiny, podobným jsa spřízněn bojem, s celým srdcem přilnouti k nejvyššímu knězi, zastávateli veškerého, tedy i jeho práva.

Tuto myšlénku, kterák národ s církví se zasnoubiti musí, aniž by tato neb onen nečeho ztratil, nýbrž sobě vzájemně síly dodávaly, to ukázali velekrásně a důmyslně Moravané, sešedše se 18. června na Velehradě, sídlu to svých apoštolů, zastoupeni jsouce ve všech stavech: Duchovenstvo nejdůstj. prelátem Arth. bar. z Königsbrunnů, zástupcem J. J. knížearcib. Olomouckého a asi 30 kněží, — pravá šlechta veleuroz. p. Egbertem, hrabětem Belcredi, a ostatní stavy nesčíslným množstvím Moravanů v čele svých vůdců Dr. Pražáka a Dr. Šroma. Tu cítil se každý býti předně křesťanem kat., synem rodiny 200 milionů údů čítající, zároveň ale i synem své vlasti, svého národa, který, aby nepozbyl svých práv, nevyhnutelně potřebných ke blahobytu tělesnému i duševnímu, a aby nezhylnul, vždy podporu má na církvi katolické. Dejž Bůh, aby vždy hlouběji se ukotvilo ono přesvědčení, že nelze prospívati národu našemu, leč ve věrnosti ku pravdě zděděné křesťansko-katolické, a nechať prohlédnou i ti přemrštění katolíci, kteří se domnívají, že národnost sama o sobě jest nepřízniva víře katol., a kteří bohužel dosud brojí proti spolčování, jež leží v duchu národa, nevidíce, že právě spolky katolíků průchod se ulehčuje přesvědčení katol. a že národnosti všechny posvěceny byvše Duchem sv. na slavnost Letnic nároky mají na stejná práva a že církev Kristova, ana všeobecná — katolická — pro všechny je národy a ku všem milostivou matkou, která žádným nesmí pohrdati. — Oslava jubilea sv. Otce od nás Čechoslovánů byla výmluvným osvědčením neobmezené lásky a přítulnosti k Piu IX., otcí křesťanstva, ale zároveň důkazem, že lze býti věrným synem vlasti a neméně oddaným ale tím udatnějším synem církve katolické. —

Co Bismark jednomu kat. faráři povídal.

Farář G. v K. B., který dlouhá léta v Sasích, nedaleko Schönhaus-majetku Bismarkově — působil, uveřejnil nedávno list, v kterém se obsahuje rozmluva jeho s bývalým baronem Bismarkem, nyní knížetem a největším diplomatem v Evropě. Bismark pravil faráři G., který za pravdu slov svých stojí, že jednou v jistém případě všeobecná zpověď protestantů žádostem jeho srdce nepostačovala a tudíž zpověď soukromou na způsob katolíků vykonal. Avšak slyšme raději vlastní slova kněze samého, jakož i jiná významná slova Bismarkova obledem celibátu kněží kat.

„Jednoho dne r. 1862, když se o Bismarkovi mnoho mluvilo pro jeho boje proti liberální většině sněmovny, byl jsem domácím lékařem do rodiny Bismarkovy uveden a sice ku zvláštnímu jeho přání. Uvítání moje bylo překvapující. Bismark vyprávěl mně ze své cesty po kat. Belgii (když nevěstu hledal), že mu tam padla do oka nelíčená důvěra kat. lidu ku kněžství; neboť tam prý jest kněz v každé rodině nejvěrnějším domácím přítelem, tak sice, že bez jeho vědomí ni nejmenší záležitost rodinná se nepodniká. Jelikož ale v Němcích protestantský duchovní v rodinách svého okršku tak krásného postavení nezaujímá, pátral prý Bismark po příčině důvěry lidu ku kat. knězi. Než, důvod prý nenašel jiný, mimo — celibát. „Aneb snad víte jiný?“ tázal se mne. Rovněž i já, rozumí se, nemohl jsem udati jiný, poněvadž mocí celibátu může býti katolický kněz dle příkladu apoštola Pavla: „všecko všem.“

Dále mluvil Bismark o roku 1848, kterak šlechta za dob revoluce s mnohými útrapami, ano i nebezpečím života zápasiti musela. V takovýchto okolnostech, jsa baronem, cítil prý Bismark toho potřebu, svědomí své před Bohem spořádati a se zpovídati. Šel tedy k svému pastorovi. Při svatém tom úkonu počal prý Bismark zpovídati se do podrobná. Neobyčejnou touto zpovědí polekaný pastor nechtěl ho dále slyšeti, žádaje zpověď všeobecnou. Bismark ale stál na svém, odvolává se na to, že pastor jakožto k tomu zřízený duchovní i podrobnou zpověď slyšeti musí.“ —

Tak vypravoval onen kat. farář, o jehožto pravdomluvnosti ani v nejmenším pochybovati nesmíme; neboť se to týká Bismarka, jenž to odvolati může. — Jeden falcký list k tomu podotýká: Co plyne z tohoto vypravování? Tvrdíme: svědectví nynějšího knížete Bismarka o spasitelném užitku podrobné zpovědi, svědectví, které tím více váhy do sebe má, poněvadž jest stvrzeno nejen slovy, nýbrž skutkem samým. A svědectví toto spočívá na potřebě v duševědě oddůvodněné, která toho vymáhá, aby člověk vinou stížený odkryl nejtajnější a nejskrytější záhyby svého srdce, které lítostí jsouc proniknuto ošklivost hříchu cítiti musí. Svědectví toto o podobné zpovědi spočívá dále na pocitu vniterné neuspokojenosti, vykoná-li se zpověď všeobecnými jen slovy způsobem protestantů; a zpověď taková, poněvadž nikdo beze hříchů není, hodí se sice pro každého, avšak právě proto zvláštním potřebám svědomí jednotlivce potěchy dáti nemůže. Chce-li se tedy člověk zpovídati, s Bohem se smířiti a pokoj svědomí nalézti, musí své hříchy jmenovati; neboť, jak praví Immermann: „všeobecná zpověď není žádnou zpovědí.“

Když tedy tehdáž Bismark proti vůli svého pastora s nemalým pokořením sebe zpověď podrobnou složil, nemůžeme si zjev tento u protestanta nápadný jinak vyložiti, než, že jedině tímto způsobem v hloubi srdce cítěným potřebám dle přirozenosti lidské zadost učiniti možno, totiž: někomu upřímně sděliti nejenom, co srdce naše svírá, nýbrž také, co ono nenávidí a si oškliví. Ovšem, že okolnosti časové Bismarka k tomu přiměly; avšak právě to se nemine s požehnáním, co vážné doby

v životě sprovází, které totiž člověka k důkladnějšímu sebezpoznání nabádají. Aneb snad nepohnou srdcem lidským slova písma sv.: „kdo se skryje se svými hříchy, neostojí; ale kdož by je vyznal a opustil, milosrdenství dojde?“ (Přís. 28, 13.)

Ostatně, kdo četl řeči, v pravdě duchem křesťanským a pevnou věrou prované, které činil Bismark r. 1847 na všeobecném sněmu v Berlíně, nemůže se více diviti, proč státník tento svému křesťanskému přesvědčení jsa věren, roku příštího speciální zповědi svědomí svému pokoje zjednal. Kéž by tento ctihodný čin v životopisu jeho nikdy nepřišel k zapomenutí! — Konečně, že nejenom Bismark, nýbrž i slavní mužové a mudrci, jako Göthe, Leibnitz a znamenitá spisovatelka protestantská Fanny Levaldová o nutnosti a prospěšnosti podrobné zповědi téhož náhledu byli, jest vůbec známo. F. Levaldová vyslovila se ve své knize: „Jedna zima v Římě*“ v ten smysl, že kdyby nějaké nové náboženství povstati mělo, aby prospěšno bylo ohledem na vychování a mravní vzdělání, muselo by si přibrati mnohé věci z katolicismu, ku př.: zповěd, kterou já pro jisté lidi (pro všechny ne?) v pravdě za dobrodiní pokládám.“ A pokračuje: „Věděti, že jest nějaký člověk, k němuž se svými hříchy v důvěře se blížiti, od jehož zkušenosti radu, potěchu a — doložme — na místě Božím odpuštění hříchů očekávati možno; musí býti člověku opuštěnému a osiřelému požehnáním nevyslovitelným.“

P. Augustin Herman Cohen.

(L. Sch—z.)

V pátek 20. ledna letošního roku zemřel ve Špandavě, když se byl ve své nemoci několikráte posilnil chlebem života, P. Augustin Heřman Cohen, bosonohých karmelitánů řeholník, a nyní duchovní správce zajatých Francouzů; padl totiž za oběť svého povolání, nakažen jsa v nemocnici osýpkami. Bůh ho povolal, by mu řekl za odměnu: „Ejhle služebníče dobrý a věrný!“ — Těmito slovy ohlásili duchovní špandavští úmrtí nadřečeného řeholníka rozličným jeho přátelům a známým. Nuže ale, kdopak byl ten P. Augustin?

Heřman Cohen, syn bohatého židovského peněžníka narodil se dne 10. listop. 1821 v Hamburku. Záhy prozrazoval neobyčejné vlohy k hudbě a co hoch takovou již měl zběhlost na klavíru, že co 12letý hošík veřejný odbýval koncert a neobyčejně se vyznamenal. Když brzy na to otec jeho rozličnými nešťastnými špekulacemi na svém jmění veliké ztráty utrpěl, šla matka jeho s ním roku 1834 do Paříže. Zde sobě získal náklonnost tehdejší již věhlasného umělce Liszta, a zdokonalil se jeho vedením tak, že se stal brzy miláčkem všech pařížských salonů. Prostřednictvím Liszta seznámil se s znamenitými osobami, mezi jinými též s George Sandovou, jejíž romány Heřman s pravou hltavostí čítal. Na to cestoval Evropou, navštívil Anglii, Švýcarsko, Vlasy, Německo atd., získal svými koncerty nesmírné peníze, které však rovněž tak rychle utratil, jak je byl nabyt, neboť nemaje žádného náboženského a mravného základu, ukojil veškeré náklonnosti a žádosti svého mladistvého sice ale již záhy otráveného srdce, a hověl všem divokým naruživostem, které duši jeho zmítaly, tak bez všelikých jakýchkoliv ohledů, že rodina jeho takměř v zoufalost nad ním uvedena

*) Ein Winter in Rom, Berlin 1869 pag. 381.

byla. Ale při tom při všem necítil mladý, všudy tak vyznamenaný umělec, slávou a penězi hejčkaný syn štěstěny žádný vniterný pokoj duše své, ačkoliv světa a jeho rozkoší plným douškem užíval, ačkoliv ve společnosti rozhodných nevěrečů sám o tu poslední známku víry schválně se připravil.

A nicméně měl on předce se poznati, měl pravou víru nabyti, ano ještě více, měl světu a svůdným jeho radostem odemřiti, křesťanskou víru přijmouti, a drsnatý hábit mnišský obléci. Jak se to stalo? Majíce vlastní jeho vyznání, jak je v dopisu svému příteli P. Alfonsu Ratisbonnovi, který dříve také byl žid a neznaboh, sděluje, jeho samého zde mluvíti necháme, při čtení sobě připomínajíce slova písma svatého: „O hlubokosti bohatství, moudrosti i vědomosti Boží! jak jsou nezpytatelní soudové jeho, a nevystižitelné cesty jeho! Nebo kdo poznal smysl Páně? aneb byl jeho rádcem?“ (Řím. 11, 33. 34.)

„Procestovav celé Německo,“ píše Heřman, „a peníze, které jsem získal, opět tak rychle promarniv, navrátil jsem se zase do Paříže, a zaujal opět postavení slavné, vznešené. Všecko, co jsem koliv podniknul, dařilo se mi výborně, až k víře nepodobno, a brzy jsem byl miláčkem a mazlíčkem tak zvaného vznešeného obecnstva. Co štěstí lákavého, co svět svůdného má, vše zaujalo ducha mého, a takto žil jsem ode dne do dne. Jakkoliv živobyťi takové velmi krásné a příjemné jest, a mnozí závistlivým okem naň patří, já však jsem v něm pravé spokojenosti nenalezl. Cítil jsem v duši své stálý jakýs nepokoj . . . . Jednou v pátek měsíce května r. 1847 dal mne kníže z Moskvy, Ney, poprositi, abych za něho převzal řízení sboru ochotníků v kostele sv. Valeria. V okamžení, když se udělovalo požehnání, cítil jsem ponejprv velmi mocné ale nevyslovitelné rozčilení celé své bytosti. Následující pátek tentýž pocit, jen mnohem silnější, a cítil, jsem jakoby ohromná tíž na celém mém těle ležela a mne k zemi tiskla, tak že jsem nucen byl se ohnouti a proti své vůli k zemi se ukloniti.“

Heřman Cohen cítil až do toho času buď z přirozené nelibosti aneb z předsudků, v jakých vychován byl, pravý odpor a ošklivost ku všem katolickým kněžům. Nyní však cítil se pohnuta, nelibou tu ošklivost přemoci a s knězem některým o vniterném nynějším stavu promluvíti a se poraditi. Kněz, jemuž v té záležitosti se svěřil, dal mu knížku o křesťanském náboženství ku čtení. Častější čtením v ní byl přiveden na myšlénku, obcovati jednou oběti mše svaté. Učinil to dne 8. srpna 1846 v městě Ems, kam k vůli koncertu byl přicestoval. A zde to bylo, kde se ho milost Boží dotkla; vypravuje o tom následovně:

„Šel jsem na mši svatou, tu upoutaly obřady při ní konané pozornost mou, ale pozneuáhla mne modlitby mešní, zpěv a neviditelná sice, ale ode mne nicméně hluboko cítěná přítomnost jakés vyšší nadlidské mocnosti rozčílily a oslnily, že obzvláštná jakás vniterná bázeň se mne zmocnila a duši mou naplňovala; zkrátka, líbilo se milosti Boží, plným proudem na mne se vylíti. Při pozdvihování svaté hostie cítil jsem, jak se oči mé mimoděk proudem slzí zalévají, tak že tyto hojně po lících mých k zemi kanuly, vniternému mému rozčilení zvláštnou úlevu a spokojenost nikdy dříve nepocítěnou působíce . . . . Pamatuji se, že jsem v dětských svých létech někdy plakal, ale nikdy, nikdy jsem takových slzí neurouil, takový pláč byl mi zcela nový, neznámý. Co jsem takto slzami se zaléval, cítil jsem v duši své, jak mi svědomí ty nejtrpčí výčitky pro dřívější můj život činí, najednou mne obešla hrůza, a sám od sebe začal jsem uvnitř duše své ve spěchu Bohu svému všeobecnou skládati zpořád ze všech všech hrozných provinění, jichž jsem se byl od svého mládí dopustil;

viděl jsem je před očima svýma na tisíce, ošklivé, jak jedna nepravost druhou stíhá a tlačí a tiskne, a veškerý hněv věčného soudce na mne svolává. Ale brzy na to pocítil jsem neznámý mi dosud pokoj duše, poznával jsem, že milosrdný a milostivý Bůh mi odpustí, že oči své odvrátí od nepravostí mých, že útrpnost míti bude s mou upřímnou lítostí a zkroušeností, s mým hlubokým bolem duševním. Ano, cítil jsem zřejmě, že mi proukázal milost, a že přijal na smír pevné mé předsevzetí, Jeho milovati nade všecko, a docela k Němu se obrátiti. Vykročuje z onoho kostela v Emsu byl jsem již křesťanem, křesťanem v tom smyslu, jakým jsem býti inohl, neobdržev ještě svátosti sv. křtu.“

Maje duši svou naplněnou těmito city navrátil se Cohen do Paříže. Několik neděl později a sice 28. srpna 1847 na den sv. Augustina obdržel v chrámu Matky Boží sv. křest, a přijat jest takto do lůna církve katolické. Již dříve si předsevzal, státi se knězem; po roce pak si umínil vstoupiti do řeholy. S několika soudruhy svými založil totiž bratrstvo nočního se klanění nejsvětější svátostí oltární, a když tak jednou v modlitbách pohřížen, před velebnou svátostí klečel, poznal povolání své ku stavu řeholnímu. Začal tedy ihned duchovní cvičení konati a čítal zároveň životopis sv. Jana z kříže, takže neodolatelně puzen byl ku řádu hory Karmelské. Dne 16. července 1849 cestoval do Agenu, mateřského to kláštera přísné řeholy bosonohých karmelitánů, a prosil přijatu býti. Zde konal duchovní cvičení po sedmáct dní. Načež byl do Braussey blíže města Bordeaux do noviciátu poslán, kdež se připravoval na oblečení v šat řeholní, což se státi mělo, jakmile by k tomu povolení z Říma přišlo. Na místo povolení přišla ale odpověď záporná, hlavně z ohledu na minulý jeho život, a příliš krátký čas, který od jeho obrácení až do té doby uplynul. Vydal se tedy sám na cestu do Říma svou prosbu osobuě jenerálu řeholy aneb zrovna sv. Otcí přednést. Do Říma dorazil 16. září, dosáhl svého účele a navrátil se do Braussey, oděn jest 6. října 1849 do šatu řeholního, a po uplynulém roku noviciátním složil sliby řeholní. Vykonav pilná studia byl v den velikonoční 1851 za kněze vysvěcen, načež sloužil první sv. mši a ještě téhož týhodne kázání držel. Nový řeholník a kněz P. Augustin, od nejsv. svátosti jmenován, osvědčil brzy neobyčejnou uchvacující výmluvnost, kterouž na své posluchačstvo neodolatelně působil, vše jedno, kázal-li ve Francii a v Belgii francouzsky aneb v Německu v řeči německé. Kostely, ve kterých P. Augustin kázal, byly vždy přeplněny a na valném sjezdu katolických spolků v Malině, v září 1864, kde tak znamenití řečníci, jako biskup Orleánský, Dupanloup, P. Felix z tovaryšstva Ježíšova a jiní vystoupili a posluchače své roznítily, byl to předce bosonohý karmelitán P. Augustin, jemuž sláva dne náležela. Také katolíci Berlinští znají ohnivou výmluvnost a srdce uchvacující horlivost jeho, neb se tam zdržoval za času milostivého léta 1865, a kázával v přeplněném povždy chrámu sv. Hedviky. Ovoce jeho kázání bylo obrácení mnohých, a vstoupení do lůna katolické církve, z nichž nejznamenitější a nejznámnější jest obrácení židovského malíře Bauera z Vídně, který nyní co kněz abbé Bauer v Paříži žije a blahodějně působí.

Roku 1858 vystavěl v lázeňském městě Bagneres, kde již dříve pro churavost se léčiti dal, klášter karmelitánů s kostelem, který od nejvýtečnějších malířů, k. př. Horace Verneta, zdarma, z úcty ku jeho zakladateli výtvary jejich štětce obohacen byl. Později uvedl řeholu svou i v Anglicku, vystavěv malý klášter v Londýně, kdež delší čas představeným byl, až neduhem očí přinucen byl, opět do jižné Francie se navrátili. V listopadu 1870 přišel v průvodu francouzského dominiána P. Matthieu le Comte do Berlína, aby obdržel povolení, převzítí duchovní správu zajatečů francouzských ve Špandavě.

Povolena mu žádost jeho; a nyní zastával úřad svůj s horlivostí neobyčejnou a vytrvalostí. Jako voják na bojišti, tak padl i on co oběť povolání svého. Vypukly totiž mezi svěřenci jeho osýpky, kterými i P. Augustin náказu vzal a 20. ledna 1871 ve stáří 49 let v Pánu skonal. P. Augustin zemřel smrtí krásnou, slavnou; nechceme litovati, že tak brzy kruhu svého horlivého působení byl odňat; aniž si stěžovati chceme, že jsme tak silného a udatného bojovníka v plné síle mužného věku ztratili. Onť bojoval dobrý boj, Bůh ho povolal k sobě, by mu zaslouženou dal odplatu — nechať odpočívá v pokoji. Nezpytatelní jsou soudové Boží, nevystižitelné cesty jeho! — P. Augustin nezapoměl ani po svém obrácení na umění hudební, jen že mu nyní sloužilo ku cti Boží a slávě církve. Výborně hrával na varhany a rozšířil a uchvátil k pobožnosti duše nábožných křesťanů, skládal hudební kusy a církevní jeho písně jsou ve Francii velmi rozšířené.

Kdož by tu neviděl zvláštní působení milosti Boží a zázračný účinek mše sv., které obcoval v Emsu?

Na bojišti.

Celý svět jesti veliké bojiště; každý díl světa, a každá země a každé město a každá ves — to vše jesti půda vojenská, na nížto bojují (aspoň bojovati mají) lidé vznesení i sprostní, učené i neučené, bohatí i chudí jakéhokoliv věku, pohlaví, zaměstnání a jakéhokoliv pleti; cíl bojování jesti vítězství nad nepřítelem a dosažení věčného spasení.

Nepřítel našeho spasení jesti všude tentýž:

1. Dábel pešelný, jehožto ouklady bývají chytře nastrojeny a prudké i lstivé.
2. Blý svět a jeho zásady: pýcha, newěra neb aspoň wlažnost náboženská, smyslnost a chlípnost, neposlušnost (k robičům a duchovním i světským wrchnostem), chuť neodwislosti ode vši mocnosti zákonní, opowrhování vši autoritou (ať Božíkou ať lidskou, ať církevní ať světskou), a z toho ze všeho vyplývající pohoršení, pokušení a nakažení; a konečně
3. Blá zábošnost člověka čili hříšné tělo a všedco to pokušení a překážení a trápení ducha, jež člověku působí jeho k zlému naklonění srdce: zlé naklonnosti, nawyšklosti hříšné, choulostivost přirozená těla i duše a všedca lenost duchovní i tělesná a cožkolim jiného na člověku je hříšné nebo ke hříchu swábí. Zde jest to netrpělivost, tam samolásta, brzy zármutek přílišný a omrzelost, brzo zase žwástawost a rozpustilost, roztržitost, nelaskawost, pomluwačnost, záwisť, nenáwisť, hněwivost, prchlivost, newššimawost, netečnost; brzy lakotnost, zase hýřlivost, nesířidmost hned zase sřrblost, necitnost, ano zatwřzelost k mužným, zanewření na lidi i na Boha. Každý zajisté sám nejlíp wí, kde ho střewic lačí, a jedenkadý sám své břemeno nésti a bojovati musí na bojišti pozemském. Od rána do wečera a každého dne a každou hodinu bez přestání bojovati, jesti každému až do jeho smrti proti onomu trojimu nepříteli jeho spasení, a blaze všem, kdož se udatně drží, nikdy nepowolí, neustoupí, neopočiwají, neklesají — ti všični zwítězí s pomocí Boží a někdy dojdou krásné obměny w nebesích.

Jak to ale zaříditi, abychom i my všični takto zwítězili?

1. Wojín Kristůw musí každodenně hned z rána w patřičnou dobu a patřičně ozbrojen na bojišti se dostawiti.

Jakmile*) ráno vstáváš, buď ti hned první záležitosti, na nižto celou svou mysl máš vynakládati, následující: představ sebe postavena do prostřed bojisté kolkoleni uzavřeného, kde platí pravidlo, kdo nebojuje statně, zůstane na bojisté; představ si nepřítele svého — své totiž zlé náklonnosti a nárůživosti, která v silném ozbrojení proti tobě povstávají, hotovy tě raniti ano poraziti k zemi v tom okamžení nestřeženém, kde bys nepamětliv své slabosti a křehkosti sobě hověti neb odpočnouti chtěl. K oživení své zmužilosti pohleďni častokráte na vítězoslavného vojewůdce Ježíše Krista, která s nejblahošlawenější Annou Marií a mocným jejím zasnoubencem, sv. Josefem sprowázen nesčetnými anděly a swatými nebeskými na pomoc ku pravici své se stavi; avšak i ďábel a náhoně jeho pozorowati můžeš ku své lewici, hotowi své náklonnosti dnes jako již často jindy podněcowati a k popouštění a swolení swáběti, jak jsi bohuzel až podnes často a často popouštěl a swolowal — co však nesmí více býti. Předstaw si anděla svého strážného, která tě powzbuzuje a k srdci wolá: „Dpět máš nyní bojowati s tímto a s oním nepřitelem; nestrachuj se srdce své aniž trať důvěru a zmužilost! neboť hle Pán je při tobě a bojowati bude s tebou a s Ním jistě zwítězíš.“

Byla tu jednou — před dávným arci časem — bojownice Boží jako ty, milý čtenáři v podobně zlém světě postawena jako ty, totéž tělo swůdné nosila jako ty, a podobná pokušení často snášeti musela. Co ji však nejwíc trápilo a soužilo, bylo to, že zlý duch před její čistou, panenškou dušou často stawěl nečistě předměty we dne i we snách. Sw. Kateřina Sienská (tať zajisté jest naše bojownice), prosila Boha za sproštění takového pokušení, zdwojnásobila své posty, avšak pokušení nepřestalo. Nicméně setrawala swětice naše w horlivé modlitbě a čím wíce doráželo pokušení, tím wíce se i Kateřina modlila, řkouce: „Nespolehám se na sebe ale jediné na Pána Ježíše Krista.“ Konečně upustilo pokušení a Kristus Pán, s jehožto dopuštěním se slalo, wnitřnou slabostí a rozkossí potěšil statnou bojownici svou. A stěžowala si newěsta Kristowa oplýmajíc radostí: „Páne můj! kde jsi jen byl, an srdce mé tať ohavným pokušením bylo tržněno?“ — „Jáť byl w tvém srdci“ zněla odpowěď. — „Ale která w té době mohl Pán můj býti w srdci mém, ježto naplněno bylo nečistým pokušením?“ — Na ta slowa Spasitel se jí tágal: „Měla jsi w nich zalíbení nebo ošklivost, rozkoš nebo lítost?“ „Ach Páne, welikou lítostí a citelnou žalostí.“ — „A kdo to působil,“ doložil konečně Ježíš, „že jsi cítila žalost? kdo jiný, nežli já, jenž jsem se w tvém srdci ukrýwal a je chránil, by pokušení newstoupilo do srdce; wně (zwenčí) srdce pať nechal jsem tě zkoušeti, poněmadž ti to bylo spasitelné.“

Jako zde dopustil Bůh na sw. Kateřinu pokušení, podobně dopouště i na nás dorážeti rozličná pokušení; ale jako Kristus Pán byl se svou newěstou panenškou a jí slíbil, a jaksi s ní bojowal, tať — o tom budme přesvědčeni — tať bojuje zajisté i s námi, ačkoliv se nám nedá poznati snadno ani wnitřnou slabostí ani obzwláštřím nějakým působením; buď nám už to jistým jeho přítomností znamením, že citice ošklivost a lítost nad pokušením statně a zmužile bojujeme nespolehajíce se ani na sebe ani na jiné, leč jediné na milost Boží. Wolejme důwěrně k Bohu zwláště w čas pokušení, nezdržujme se ani dost málo při pokušení ani při úwaze, zdali jsme snad už newolili, nikoliv, newolili jsme ještě a dále Bůh newolíme tať už na wzbor tonu pokušiteli, a tať jistě zwítězíme. — Byť bys i slabý byl a snad příliš často podléhaje ani síly ani dost pevné wůle neměl k bojowání, bojuj předce newstále; byť i nepřitel byl silný a pokušení těžké, nic nebělá, — hle Kristus Pán s tebou jest a s tebou bojuje. Zmuž se

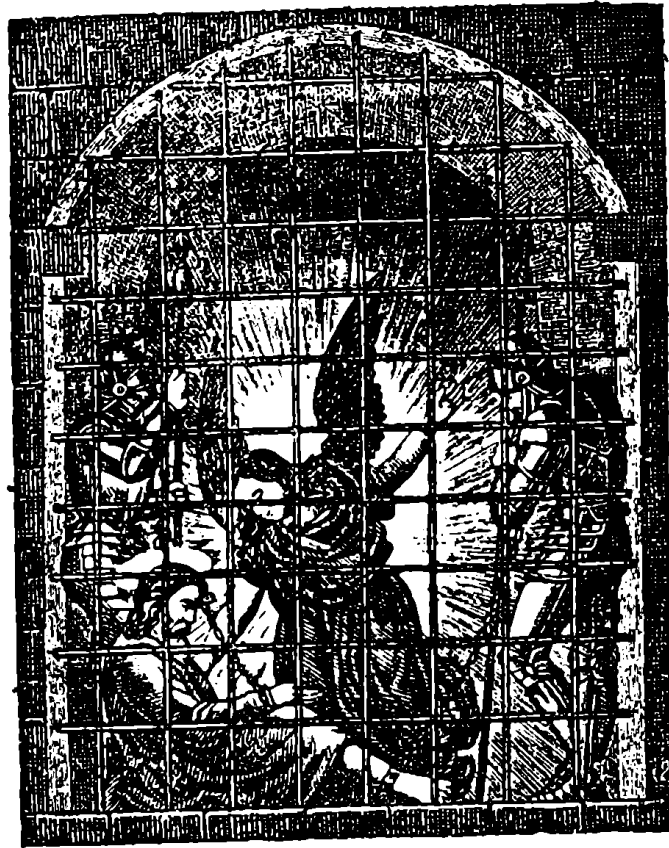
*) Dle Šupoli.

silnou w Boha důvěrou, jako někdy sw. Terezie, když hoblajíc založiti klášter neměla než jebinký tolar, i pravila: „Terezie nic není, jeden tolar velmi málo, ale Bůh, tolar a Terezie všecko domeudou.“ Bojuj tedy ustavičně a nebej se omrzeti každodenním ba ustavičným bojováním; čím sobě násilí, přemáhej sám sebe, odpirej vždy a všude zlé žádostivosti, byť i srdce tvé mělo krváceti, neb jen takto možné jest vítězství. Dpatuji ještě jednou: nebej se omrzeti ustavičným bojováním ale uvažuj vždy přísnou powinnost, jižto všickni jsme zavázáni, Bohu sloužiti, Bohu se zalíbiti, jakož i potřebnost ustavičného bojování, jemužto bez velikých ran a bez hrozné smrti věčné ujíti nemůže nikdo. Ano já pravím ještě více: byl bys i chtěl jako odbojník křivopřísežně (proti přísaze na křtu sw. učiněné) prapor Kristův opustiti a světu i jádrem tělesným se oddati, musel byš nicméně k swému velkému udivení a zlosti snášeti podobné ba daleko horší zlé, že by se ti často trapný pot s čela ronil a smrtelné ozkoosti naplňomaly srdce tvé. Pročež považ dobře jak pošetilá to věc: toto poslední zlé — na něžto by ještě daleko větší, neskončená bída a muka i věčná smrt následowaly — dobrovolně na sebe vzíti, jen abys ušel malému (anebo budji sebe většímu) namáhání, jež brzy přestává, jež Bůh často oslazuje wnitřní radostí, a jež nás vede k věčnému, newšlowně blaženému životu, kde nawždy Boha twáří we twář widěti a požiwati máme na věky.

2. pravidlo na bojišti: velmi chytře w ý p a d učiniti na hlavní sílu nepřátelskou.

Všecko pokusění hříšného těla a všecko pohoršení zkaženého světa a všecky ouklady dábelské by člověku uškoditi nemohly, kdyby člověk šťastně porazil a odložil swou p a n u j í c í c h y b u, (netrpělivost nebo smyslnost, prchlivost atd.), tohoto Goliáše, jenžto právě ony nepřátelé lidského spasení udržuje a soustřeďuje. Panující pak chyby nazývá se ona, která jakji w každém nassen kroku neb skutku neb slowu se ukazuje a prozrazuje, a pro kterou častočráte i jiných chyb se dopouštíte. Wyfořenění této panující chyby je proto w duchowním boji nejhlavnější starostí; podaři-li se dobře na ni w ý p a d n o u t i, to jest, ji dobře w srdci swém vyhledati a na hlavu poraziti, bude už wyhráno! Neb ty ostatní chyby snadno odložime, ano sami se rozpláší, padne-li jen Goliáš. Wýpadní pak brána jesti upřímné stoumání swého swědomí beze wšjí samolásky a beze všeho sebe samého owlouvání a šálání. Zkoušej své srdce, jakými asi myšlénkami, žádostmi a náklonnostmi býwá naplněno, jakou nárůživostí nejwice smítáno a proti této je wšjí silou a moci swou musíš bojowati. A stalo-li by se, že někdy i jiná nárůživost neb chyba se ukazuje, máš ji owšem hned přemáhati a potlačiti ale zase se wšjí swou zbrani máš mířiti proti ou h l a w n í m u nepříteli, proti nárůživosti panující. — Snad jsi již slyšel nebo i sám musel prawiti: „Kdyby ten člověk nebyl pyšný, nebo lakomý, prchlivý, kdyby nebyl pijan, karbaník atd., byl by to w skutku spravedlivý a hodný člověk.“ Gle: to tedy jesti jeho p a n u j í c í c h y b a. Stoumej tudíž sám sebe k poznání této chyby, — snad ti již nějaký dobrý přítel co podobného do ucha zasseptal — anebo nepřítel w hněwu swém do oči předhodil. Toho si dobře powšimni, snadno pak najdeš swého úhlavního nepřitele, statně naň wpadni a nepowol, došud jsi ho na poslední vlas nezničil. Bůh ti pomoz, Rodička Boží ochraní, anděl strážce powzbuzuj, — ty ale také se statně brj!

Petr v žaláři.

Zbožné bratrstvo sv. Michala v konviktu Innomostském u sv. Mikuláše umínilo si konati níže postavené modlitby k vyprošení pomoci Božího milosrdenství pro zachování a ochranu svatého Otce a papež Pius IX. udělil (výnosem z 16. prosince 1870 a 10. února 1871) — pro dobu nynějších smutných poměrů — na zbožné jich vykonávání pro katolíky v říši Rakouské, Německé a ve Švýcařích odpustky:

1. 300 dní, jež lze získati jednou za den;
2. plnomocné jednou za měsíc, které mohou získati v kterýkoli den všickni ti, kteří po celý měsíc ty modlitby konali a sv. svátosti pokání a oltářní přijmuli a na úmysl sv. církve patřičně se modlili. — Všechny ty odpustky mohou způsobem přímluvy přivlastněny býti duším v očistci.

Modlitby pro nejvyššího pastýře.

Předzpěv: Petr zajisté ostříhán byl v žaláři. Modlitba pak se dála bez přestání od církve k Bohu za něj.

Žalm 3.

Hospodine, jakž se zmnožili ti, jenž sužují mne? Mnozí povstávají proti mně. Mnozí říkají duši mé: Není spasení jemu v Bohu jeho.

Ty pak Hospodine jsi ochránce můj, sláva má a povýšitel hlavy mé.

Hlasem svým volal jsem k Hospodinu; a vyslyšel mne s hory svaté své.

Já lehl a usuul jsem, a šťastně vstal jsem, nebo Hospodin ochránil mne.

Nebudu se báti tisíců lidu obkličujících mne; povstaniž Hospodine, spasena mne učiň, Bože můj.

Nebo ty jsi zbyl všecky, kteříž mi se zprotivili bez příčiny; zuby hříšníků setřel jsi.

Hospodinovoť jest spasení, a nad lidem tvým požehnání tvé.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému; jakož bylo na počátku, nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko, nezamfťej v potřebách proseb našich: ale ode všeho zlého vysvobod nás vždycky slavná a požehnaná Panno, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše. Se Synem svým rač nás smířiti, Synu svému rač nás poroučeti, k Synu svému rač nás přivésti.

V. Oroduj za nás svatá Boží Rodičko.

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se!

Všemohoucí věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, nejvyšším pastýřem naším Piem, a vediž ho podle své dobrotivosti po cestě spasení věčného: aby z tvé milosti toužil po tobě příjemném a se vši silou to i vykonal.

O nejsladší Ježíši, skrze něhož a v němž se modlí všichni tvoji věřící, přijmiž prosby tyto do svatyně svého Srdce a je s neskončenými zásluhami svými nebeskému Otci poruč co prostředník dobrý, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

(Podobná modlitba za sv. Otce — k Bož. Srdci P., P. Panně Marii, svatému Michalu a sv. Josefu —, kterou Pius IX. odpustky obdařil, vydána byla byla v Olomouci.)

Z p r á v y.

Bratrstvo sv. Cyrilla a Methoda k sjednocení rozkolníků zvláště ale rozkolných Slovanů čítalo koncem roku 1870 v biskupství Brněnském 12292 údů.

Bratrstvo vzývání nepoškvrněného početí nejblahoslavenější Panny Marie a blahoslaveného Jana Sarkandra čítalo koncem roku 1870 v biskupství Brněnském 5244 údů.

Spolek dcer Božské lásky obral si za účel řádné vychovávání a péči děv sloužících. Jak mnoho dobrého spolek tento vůbec, zvláště ale pro nás Čechoslovany působí, lze snadno posouditi. Známo všem, že velký počet dívek nezkušených z venkova Moravy každoročně do Brna se ubírá, by tam do služby vstoupily. Kam ale se má dívka, která sotva okolí svého rodiště zná, obrátiti? Kde na dvéře zaklepati? Častokrát se stalo, že dcery tyto přilákány byvše do domů Sodomu a Gomorrhů nám živě na pamět uvádějících, jak časně tak i věčně zahynuly. Avšak Božská láska, moudrost a milosrdnost, zbudila soustrast s takovými to ubožáky v srdcích lidských: kterážto děv opuštěných a nezkušených se ujímající k zbožnosti je vedou a službu v domech počestných jim opatřují. A kdo medle jsou ti soustrast jevící lidé? Nižádný jiný než spolek sester Božské lásky, jejížto dobročinnosti všech dobře smýšlejících vřele doporučujeme; nebo podporující spolek tento, podporujeme své vlastní dcery a sestry, své vlastenky. V Brně mají svůj dům „Ústav Marianský“ na Velké nové ulici, číslo 24.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Srpen 1871.

Číslo 8.

Výborné koření pro každé bolení!

odporučuje duchovní lékař L. Sch — z

Ú v o d.

V každém čísle rozličných časopisů všech řečí a národností nalezneš na posledních stranách velikými neb jinak nápadnými literami otisknuté vyhlášky přeromanitých a roztodivných prostředků a léků, kapek, mixtur, syrobů a pilulek a t. d., které v tolika a tolika rozličných nemocech i zastaralých a jinak prý nevyhojitelných úlevy a jistého uzdravení přinášejí. Před několika lety byla co všeobecný prostředek a lék vyhlášována „*revalenta arabica*“ (smíšenina to mouky bobové, hrachové a čočkové za baječné ceny prodávaná!); nyní pořád čteme o „*revalescière du Barry*“, o Hofovém syrobu a rozličných „zázračných balsamech“ a podobných lékách více. Zde ohlašuje lékař tlučbuba: „Souchotiny se dají vyléčiti!“ — „Žádná hluchota více!“ jinde zase velikou literou aneb pro ještě větší nápadnost obráceně, aneb jak říkáme, nohama zhůru čteme vytisknuto: „Všecky nemoce vniterné i zevnější léčí podle mnoholeté zkušenosti N. N.“ několika koupelami teplými neb studenými, vdýcháním do sebe jistých plynů, baňkami (Baunschaitismem) a to všecko třebaš jen písemně. Na konci se ale předce ukáže ta žabínožka, že prý to všecko stojí „pouze 5 zl. r. m.“ a na dotazy bez takové cedulečky s velikou arabskou tou pětkou, že se nemůže žádný ohled bráti. Když pak takový divotvorný doktor do papírové trouby, noviny zvané, foukne, tu se hrnou churavci pěšky a v kočárech, po párníku a železnici; platí o nich zajisté obecné přísloví: Tonoucí chytá se i břitvy. Tací doktoři jsou ale z největší části pouzí křiklouni a taškáři, kteří, jakmile peníze churavcovy do jejich přestěhovaly se kapes, ještě hlouposti ubohých těch lidiček se smějí, co zatím tito nemůci dle přání se nezbavivše dále nařikati a jinde pomoc vyhledávati nepřestávají.

Avšak já také se zde chci vytasiti s prostředkem a lékem, jímž všecky nemoce a bolesti vniterné nadobro vyléčiti se dají; lék ten neomylně pomože, když ho churavec dle návodu mého užívati bude; a to tím dříve, když spolu také diétu, t. j. od lékaře předepsaný způsob života, zachovávatí bude. Nemyslete ale, jakobych byl podoben nahoře zmíněným vytrubovačům svých léků, chraň mne Bůh! Sami to nahlédnete, sami zkusíte, že prostředek mnou doporučený a vychválený jistotně pomůže, jak zmíněno proti všem neduhům vniterným, totiž duševným, ježto slovou jinak také hříchy. Anto se ale všechny ty rozmanité nemoce odvoditi dají z jistých sedmero zřidel, z nichž původ svůj berou, hlavně tedy tyto co kořeny a základy

ostatních na zřeteli míti budeme. Tvrdím tedy před vámi, milí křesťané, směle, že **proti sedmeru hlavních čili smrtelných hříchů** není lepšího prostředku a jistějšího léku, než **upomínka na smrt** — *memento mori!* Lék tento, jímž všechny ty neduhy jistojistě a dokonale vyléčiti se dají, pochází od nebeského lékaře samého. Nestojí nadarmo v písmě sv.: „Ve všech skutcích svých pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešiš.“ (Sir 7, 40.) A nenadarmo prosí David Boha svého: „Dej mi znáti Hospodine konec můj, a počet dnů mých jaký jest: abych věděl, čeho mi se nedostává.“ (Žalm 38, 5.) Veliký tento muž, král a prorok kdysi rovněž na některé z těchto vnitřních neduhů trpěl; ale poznav stav duše své, modlil a kál se, užíval prostředek ode mne i vám doporučený, zazpíval velebný zpěv: „Smiluj se nade mnou Bože, podle velikého milosrdenství svého, a podle množství slitování svých shlad nepravost mou. — Více obmej mne od nepravosti mé: a od hříchu mého očisť mne. — Nebo nepravost svou já poznávám: a hřích můj proti mně jest vzdychky. — Tobě samému jsem zhřešil, a zlé před tebou učinil: abys spravedliv shledán byl v řečech svých, a zvítězil, když posuzován býváš. — Nebo hle! v nepravostech počat jsem: a v hříších počala mne matka má. — Nebo hle pravdu zamiloval jsi, neznámé a skryté věci moudrosti své oznámil jsi mi. — Pokropíš mne yzopem a očištěn budu: obmyješ mne a nad sněh zbílen budu. — Sluchu mému dáš radost a veselí: a zplesají kosti ponížené. — Odvráť tvář svou od hříchů mých: a vymaž všechny nepravosti mé. — Srdce čisté utvoř ve mně Bože: a ducha přímého obnov v útrubách mých. Nezamítej mne od tváře své: a ducha svatého svého neodjímej ode mne. — Navrať mi radost spasení svého: a duchem statečným utvrď mne. — Vyučovati budu nepravé cestám tvým: a bezbožní obrátí se k tobě. — Vysvobod mne z krve Bože, Bože spasení mého: a s veselím prozpěvovati bude jazyk můj o spravedlnosti tvé. — Paue, rty mé otevřeš: a ústa má zvěstovati budou chválu tvou. — Neb, kdybys byl chtěl obět, dalbych ji byl ovšem: ale zápalů nelibuješ sobě. — Oběť Bohu příjemná duch zkormoucený: srdcem zkroušeným a pokorným Bože nepohrdneš. — Dobrotivě učiň Hospodine v dobré vůle své Sionu: aby vzdělány byly zdi jerusalémské. — Tehdáž přijmeš oběť spravedlnosti, dary a zápaly: tehdáž klásti budou na oltář tvůj telata.“ (Žalm 50, 3 — 21.) - činil pravé pokání a život svůj zcela polepšil. Upomínka na smrt skutečně jest lékem universálním t. j. všeobecným více než všechny onyno léky od rozličných lékařů, lékárníků, továrníků, mastičkářů a dryáčníků vyhlášené; pomůže totiž jistotně ve všech jakýchkoliv i zastaralých nemocech, má tu dobrou ještě vlastnost, že veškeré to léčení není žádné tajemství a tajnůstkářství a — že je docela zadarmo k dostání. Pravda ovšem, že lék ten nepřilíš příjemně voní a chutná, místo lahody je hořký, při užívání pálí trochu, a člověk se mimovolně otřese na celém těle, se také nekrásně usklíbne, ale proto nicméně pomůže jistotně — *probatum est*. Tento lék tedy i vám, milí křesťané, jenž tím neb oným neduhem duševným sklíčeni jste, podávám; bude-li se vám zdáti trochu trpkým, hořkým, protivným, nakápněte si vždy několik kapek na ukr milosti Boží a zajezte ho pak sladkým medem vroucné modlitby, a všelijaká hořkost a odporost se ztratí. Pojďte tedy, všichni neduživci, pospěšte všichni, zde máte, uživejte, pomůže vám — *recipe, probatum est!* —

Recipe mixturam proti bolení prvému, proti pýše.

Diagnosis¹⁾: Pýcha jest nezřízená láska k sobě samému.

Symtomy²⁾: Pyšný chová v srdci svém lásku k vlastní své osobě, vypíná se nad jiné, bližním svým pohrdá, ano i Bohu povinnou čest prokazovati se zpečuje.

„Pýcha jest žádost po nepravé vysosti, člověk pýšný povyšuje sebe sama takřka za zdroj a opouští onen věčný zdroj Boha, k němuž mysl lnouti má.“ (Sv. Augustin.) Z té také příčiny plodí pýcha dle slov sv. Řehoře Velikého mnoho jiných hříchů a příčinou jest časného i věčného pádu člověka: „Pýcha jest kněžna a královna všech hříchů. Zvláště pak z ní co z matky následující zlé dcerušky se rodí: neposlušnost, vychloubalost, pokrytství, hádky, tvrdošijnost, nesvornost a všetečnost.“ A sv. Bernard píše: „Z pýchy pochodí: spoléhání se na sebe, pohrdání Bohem, drzost a jiné hříšné plody duchovní,“ pak i panovitost, hádky a sváry, nepřítelství a závist, ukrutnost, nevěra, kacířství a nenávisť Boha. Proto také „žádný hřích neprotiví se Bohu toliko, jako pýcha,“ dí tentýž sv. Bernard. Tato mnoho andělů s nebe do pekla uvrhla a vypudila své rodiče z ráje“. A v písmě sv. čteme: „V nenávisti jest před Bohem i lidmi pýcha; poněvadž od toho, kterýž učinil ho, odstoupilo srdce pyšného, nebo počátek všelikého hříchu jest pýcha; kdožby se jí přidržel, naplněn bude zlořečenstvím, a podvrátí jej do konce.“ (Sir. 10, 7. 15.) Jak se pýcha Bohu protiví, víme z úst Spasitele Ježíše Krista samého: „Řekl pak i některým, kteříž v sebe doufali, jakoby byli spravedliví, a jinými pohrdali, podobnoství toto: Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili: jeden fariseus, a jeden publikán. Fariseus stoje takto sám u sebe se modlil: Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán. Postím se dvakrát za týden; desátky dávám ze všech věcí, kterýmiž vládnu. Publikán stoje z daleka, nechtěl ani očí k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsa svého, řka: Bože, buď milostiv mi, hříšnému! Pravímť vám, tento vstoupil do domu svého ospravedlněn nad onoho; nebo každý kdo se povyšuje, bude ponížen: a kdo se poníží, bude povýšen.“ (Luk 18, 9 - 14). A na jiném místě: „Na stoličce Mojžíšově posadili se zákoníci a fariseové. Protož všechno, cožbykoliv vám řekli, zachovávejte a číňte: ale podle skutků jejich nečíňte. — Všecky své skutky činí, aby byli viděni od lidí — a milují přední místa při večeřích, a první stolice ve školách a pozdravování na trhu. — Kdo z vás větší jest, bude vaším služebníkem. Kdož pak sám se povýší, bude ponížen: a kdo se poníží, bude povýšen.“ (Mat 23, 2 - 12.)

Máme přemnohé úkazy před očima, jak záhubná jest pro člověka pýcha. Jak se vypínal v hrdosti své Aman, miláček perského krále Asvera! Od krále si vymohl poručení, aby všichni židé v zemi perské zavražděni byli. Mezi nimi nalézal se i Mardocheus, jenž Bohu svému ve vši svědomitosti sloužil, a se tedy zpečoval před Amanem kolena skloňovati. Tím se Aman tak rozkatil, že dal pro Mardochea

1) Poznámání a určení nemoci.

2) Znamky a zjevy té které nemoci.

šibenici padesát loktů zvyše postaviti. Ale splnilo se na něm, že kdo se povyšuje, bývá ponížen, a kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. Mardocheus, zachrániv odkrytím spiknutí život krále Asvera, stal se prvním jeho rádcem, ale Aman, hrdý na svou velikou moc a vysokou důstojnost, jenž na židy tolik bídy a hany uvalil, svržen jest s knížecího stolce svého, a pověšen na tétéž šibenici, kterou byl pro Mardochea postaviti dal (Esther 6, 7.). Nabuchodonosor, král babilonský, jež proroci v obrazu lítého lva, nenasytného vlka a biče pro mnohé národy předpovídali, jemuž Bůh všemohoucí veliké království, moc a slávu dal, že všichni národové a jazykové jeho se báli, a před ním se třásli, také se pýchou zaslepiti dal. Třikrát táhnul k Jerusalemu, zbořil po osmáctiměsíčním obležení město a chrám a odvedl Israelity do zajetí babilonského (roku 588 před Kristem). Vydobyl Tyrus, táhl do Egypta a navrátil se s velikými poklady a rozsáhlou kořistí. Tu zpupnělo srdce jeho, a duch jeho zatvrdl ve vysokomyslnosti: místo aby Bohu všemohoucímu čest a chválu vzdal, sám si čest Božskou osvojiti nešťtil. Za to, že se Daniel a tři soudruhové jeho nechtěli postavené od něho modle klaněti, dal je do ohnivé pece uvrci, ze které ale bez porušení opět vyšli. Prorok Daniel často ho ku pokání napomínal a povzbuzoval, ale vždy marně. Avšak trest Boží nedal na sebe dlouho čekati. Jednoho dne stál pyšný tento král na cimbuři paláce svého, odkud veliké a bohaté město Babylon přehlednouti mohl. I zvolal: „Zda-liž toto není ten Babylon veliký, kterýž jsem já vystavěl v dům království, mocí síly své, a v slávě krásy své?“ A když ještě řeč ta v ústech krále byla, hlas s nebe spadl: „Toběť se praví Nabuchodonosore králi: že království tvé odejde od tebe, a z lidí vyvrhou tě, a s hovady a se zvířaty bude bydlení tvé: seno jako vůl jísti budeš, a sedm časů promění se nad tebou, dokudžbys nepoznal, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a komužkoli chtíti bude, dává je!“ (Daniel 4, 28. 29.) A v touž hodinu řeč ta naplnila se při Nabuchodonosorovi. Pominul se rozumem a vyvržen jest z lidí, zdivočil tak, že seno jako vůl jedl a tělo jeho rosou nebeskou smáčino bylo nemajíc ni v noci žádného přistřeší, až vlasy jeho jako peří orličí vzrostly, a nehty jeho jako dračí pazourové byly. Ale když uplynul od Boha ustanovený čas, pozdvihl Nabuchodonosor oči svých k nebi, a smysl jeho byl mu opět navrácen. Tu zvolal polepšený, k poznání sebe přivedený král: „Já Nabuchodonosor dobrořečím Nejvyššímu, a Živého na věky chváliti budu a oslavovati: neboť panování jeho jest panování věčné, a království jeho do pokolení a pokolení.“ (Dan. 4, 31.)

Poznáváje tedy ošklivost a trestuhodnost pýchy, použij toho mého léku, jenž jsem ti tak vřele doporučil, proti tomuto prvému bolení, neboť pomýšlení na smrt jest prostředkem velmi účinným proti pýše. Považ jen, člověče, co vlastně jsi sám ze sebe, a jak ničemné jest, na čem si mnohdy tak velice zakládáme, jak náhle a nenadále opět vše pozbýváme, pak si co rozumný a rozvážlivý člověk sotva mnoho na tom všem zakládati budeš. O tom ale nikdež tak důkladně poučení nebýváme, jako na hřbitově, se žádné kazatelny se nám tak důrazně nehlásá jako s každého jednotlivého náhrobku. Proto nazývá také sv. Jan Zlatoustý hrob „školou pokory,“ a sv. Augustin vším právem hlásal: „Co se povyšuješ, stvoření mizerné? Popatř na mne, čím nyní jsi, tím i já jsem byl, a čím já jsem nyní, i ty brzy budeš!“ Zajisté poučná a výmluvná slova, z hlubokosti hrobu nám v uši bijící. Tvá kadeřavá hlava tak vypadati bude jako onano lebka, líce tvé zblednou, domeček tvůj bude také tak malý, úzký, šat tvůj bez přepychu a skrovný, majetek tvůj tak neúhledný, i na tebe tak zapomenou lidé, jak to na mně vidíš

nyní! I náhrobek tvůj brzy zvetší, křížek se zlomí, nápis na tabulce smaže slota časová, jakoby ho trpěti nechtěla, a dříve ještě než trávou zaroste rov na hrobě tvém, vypadneš lidem z paměti! Nikdo o tobě nepromluví, na tebe nezpomene, jakoby tě tu ani nikdy nebylo bývalo. Ztratil ses, jako když kámen do vody hodíš: hladina vody se zasmutí, udělá se několik kruhů vůkol, které vždy dál a dále se rozcházejí, a většího objemu nabývají, až se konečně v dálce ztrácí. Jakkoliv jsi ve vysoké důstojnosti stál, pomínuls, jako hvězda se čistící, padls, jako koule svítící, dlouhý jasný pruh, mihlo se jen a zajiskřilo, a ani stopy po tobě více není. Dříve se snad hluboko klaněli před tebou, nyní si pohrávají děti hnáty tvými a pohazují jimi. Pročbys byl pyšným tak marným majetkem, tak krátký čas trvajícím? Jak můžeš hlavu tak vysoko vypínati, která brzy tak hluboko uložena bude? Dobře praví sv. biskup Zeno: „Páť na hroby, pohledni na kosti zemřelých, zda-li poznáš, kdo tu pán, kdo sluha.“ Vskutku to nepoznáš po lebce, zda-li náležela šlechtici vznešenému čili člověku sprostému, králi neb nádeníkovi, učenci neb hlupákovi, člověku slícnému neb ošklivému.

Že člověk tak pražádné nemá příčiny, pýchou se nadýmati, učí také svatý Bernard: „Tyto tři věci stále v mysli zachovej: Kdo jsi byl? Kdo jsi? a čím budeš?“ Na tuto otázku pokornou musíme dáti odpověď. Před několika lety ještě jsem vůbec ani nebyl; nyní pak jsem člověk slabý dle těla i dle duše; dle těla třeba již zítra ani údem nebudu moci pohnouti, ani smyslů svých užívat, aniž více dýchati. Podle duše jsem každé okamžení v nebezpečnosti do pokušení upadnouti, a když stojím, strachuji se, abych nepadnul. A čím budu? Dle těla brzy prach a popel, pokrm červů, předmět ošklivosti, od něhož lidé rychle tvář svou odvrátí. Ejhle! ani tři dny již nechtějí mrtvolu tvou pod střechou trpěti, kvapně od lékaře vystaviti dají listinu, že se na zemi již k ničemu více nehodíš; proto tě uloží do země hluboko, nasyvou hlínu na tebe, aby nižádné oko ošklivou podobu tvou více nespatriilo. A čím budu podle duše? Bůh sám ví, možná, že budu brzy nešťastnější nežli člověk, jenž v hlubokém podzemním temném žaláři strádá, aneb snad docela k popravišti se vede.

Toť jsou ovšem hořké kapky, ale nicméně užitečné, myšlenky spasitelné. Výborně to pochopil Agathokles, král sicilský, syn řemeslníkův. Po každé byly při královské hostině vedle zlatých a stříbrných nádob i hlíněné. Tím se chtěl vždy na dřívější svůj stav upamatovati, aby v nynějším nezhrál, a aby nezapoměl, jak křehkou sám jest nádobou, která tak snadno rukou smrti roztříštěna býti může, jako sklo na zem padlé. Nikdo tedy nemůže opravdově na smrt mysleti, aby se nenaučil pokoře.

Ještě příklad. Byl jednou jeden veliký boháč ale velmi pyšný, ten si dal zcela nový nádherný palác vystavěti a skvostně vyzdobiti. Když vše hotovo bylo, chtěl ho také po světském způsobu posvětit, pozval své příbuzné, přátele, sousedy a známé k hlučným hodům. Jak to při takových příležitostech obyčejně se stává, dělo se dle přísloví: Koho chleb jídáš, toho píseň zpívej! i zde, všichni všechno nad míru vychvalovali; jen jeden host činil výjimku, kterýžto, o svůj náhled tázán jsa, odpověděl: „Milý pane strýčku! zdá se mi, že vám v tomto novém domě, na němž si nemálo zakládáte, ještě něco schází, mělbyste zavolat zedníky, by jistý dosud otevřený otvor zazdili.“ Když pán domu jej nutil, vyjádřiti se zřejměji, a jakýby to otvor byl, odpověděl příbuzný jeho host: „Domovní dvěře jsou to, jimiž vás spíše neb později z tohoto domu odnesou na hřbitov, načež kdos jiný v nádherném tomto

vašem paláci bydliti bude.“ — Neohrožená a přátelská slova tato neopomenul si boháč k srdci vzíti, že skromně a svatě živ byl až do své smrti.

Proč se tedy vypínáš člověče, jenž jsi prach a popel? Můžeš-li ty před smrtí dům svůj uzavřítí, dvéře do něho zazdíti? Můžeš-li hodnosti, peníze, majetek svůj před loupeživou rukou smrti uchrániti? Můžeš-li se s ní pustiti v boj, a máš-li naději, ji přemoci a nad ní zvítěziti? Jsi-li v stavu, svým rozumem a důvtipem nějakou cestu naleznouti, jakbys ji přelstil? — Uč se tedy pokoře, a opakuj často slova církve sv. na popelečnou středu užívaná: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš.“ Zpomínka taková jest velmi spasná, rovněž jako pohled na hřbitov. Sv. Jan Zlatoustý praví: „Podívej se na mrtvé ve hrobech jejich a skoumej, zda-li nalezneš jen nějakou stopu oné nádhery, ve které žili; hledej bohatství a rozkoše, uprostřed jichž život svůj trávili! Kde jsou nyní ozdoby těla a drahé šaty, kde veselosti a radovánky, kde hejno služebných a pochlebníků? Všecko je totam, všecko: slavné hostiny, žerty a hry a veškerá radost tohoto světa! Přístup ku hrobu kteréhokoliv člověka, a nenajdeš nic jiného, než prach, popel, červy a zpráchnivělé kosti.“ A sv. Basilius dí: „Proč se vynášíš, jakoby statky pozemské byly tvým majetkem, kdežto bys za to, co jsi od Dobrodince svého obdržel, ze srdce děkovati měl? Nebo co máš, cobysi nebyl obdržel? Když jsi ale obdržel, proč se chlubíš, jakobys to nebyl obdržel? Bůh ti to všecko ve své dobrotivosti propůjčil. — Myslíš, že jsi něco dobrého učinil? Děkuj za to Bohu, a nevynášeš se nad bližního svého! Nezakládej si na dobrých svých skutcích, provinění si neodpusť nikdy, bytbyš se jich třeba před dlouhým byl dopustil časem: zpomeň si na ně. jakmile zhrdneš, a pycha od tebe odstoupí, pak jdi na hřbitov, a pochovej ji.“

Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi.

I.

„Napomínej jich, ať jsou knížatům a mocnostem poddáni a rozkazu jich poslušni, a ať jsou ke všelikému skutku dobrému hotovi.“ (k Tit. 3, 1.)

„Nejpevnější státu oporou jest bázeň Boží . . . Jinak jsou zákony vaše bez síly a i nejlepší zřízení neponeše požitku.“ (Cicero d. l. 1, 2.)

„Jedině náboženství jest páskou vízící občany; jedině ono udržuje v rodinách a obcích jednotu a mír.“ (Titus Livius 1, 5.)

„Filosofujte jakkoli libo; avšak bude-li vám vlastní pramalou jen nad pídi země, musíte v ní náboženství nutně míti.“ (Volter sv. 64. str. 469.)

Nedbáme-li i prvotného principu Weisshauptova „podvrátiti vešken stávající řád,“ aneb-li nevšímáme si toho, že zedňáři mění náhledy a pojmy svoje o potřebách státu podle větru, jaký právě příznivý duje: musíme přece to naučení míti, že svobodní ze dníci jsou každou způsobou a vždycky společnosti státní již tím odlučováním se od ostatních občanů, chtějíce jakoby zvláštní stát ve státu tvořiti, na škodu. Jsouť jako ssavé pijavice na těle, aneb nezdravá houba pod korunou mladého stromu stejně škodlivými. V širším pak smyslu jsou státu naskrze nebezpečnými pro stranické svých údů protěžování, kteréž — ať užijeme slov

generala Marvitce — podobně raku, rcemež lépe, jako zahnísající vřed rozežírání se po celém ústrojí obce, vyssávajíce nejlepších jeho šťáv, vzniku a vzrůstu mu nedopřávají, alebrž spíše je pozvolna umořující. Zlomyslná ta chasa podporuje všudy jen svoje druhy a vyznavače a každého nezvedníka pokud možno všeho prospěchu vzdalující tolik a takového zlého tím způsobuje, že užaslí podivujeme se potom, jakému množství ničemů a nepotřebných darebů dovede svými podskoky dopomoci k tučným důchodům a důležitým úřadům; ovšem na hanbu i škodu krále a země. Zřejmá v tom důsledná její vypočítavost. Budou-li — tak ne neprávě uzavírají — přední úřady a prospěchy ve státu našinci ovládnuty, přeje tím také všecka moc do rukou našich. Avšak mnoho-li důvěry pak kladeno býti může na př. v soudce aneb porotce zedníka nad „bratrem“ soud držícího, kterýž poslední bezpečně očekává, že onen mu při jeho přísoudí a že jistě na jeho stranu bude? Tenkrát jenom stranicví na místě bývá z jedné a z druhé strany oprávněné podezřívání úřadu.

Jindy, ať to v poradní síni, ať na schůzi sněmovní, aneb jakékoliv hromadě staví se masonéri opět ku straně jedné, kteráž by jim brzkého požitku přinesla, a neustupnou svou povahou domáhávají se obyčejně žádoucího výsledku na úkor potiveů. Dejme zde příslušného místa poučením, v jakýchž volný najíti se dáti jest povinen při volbách obecných mason belgický: „Navržený za kandidáta zedník musí prvé schválen býti od Velikého Orientu, a potom bratři v poslušnosti ať zaslíbí se, že jenom jeho voliti budou.“ „Takového schválení navrženého kandidáta jest přede vším zapotřebí při volbách do zemských neb provinciálních sněmů neb do rady obecné.“ „Každý bratr přisahej na to, že všeho vynaložíš aby od V. Orientu navržený kandidát zvolen byl.“ „Zvolený již poslanec učiní předepsané vyznání víry v lóži, pod kterouž přísluší; o čemž učiní se platný zápis.“ „Zvolení podati se musí na to, že po čas svého poslání při každé důležité události požádá lóži o radu.“ „Zanedbání těchto povinností bude těžkým trestem mstěno!“ „Chtěla-li by která lóže užiti časopisu, aby snáze opanovala veřejné mínění, té Veliký Orient sám odporučí důvěry naší hodný list.“ Jsou pravdivé zákony tyto někomu z nás málo důvodnými pro škodlivost freimaurův? Nedůvěřuješ-li nám kdo ještě, uvažuj s námi dál o zedníku, jenž jest — zemským ministrem. Po zákoně bratrském jest mu před jinými k bratřím lože pilný zřetel míti: Oklamávaje tudíž kuřčete, navrhuje za hodnostáře osoby „z řádu,“ nehledě jich schopností; nesmí ani jinak jednati: vždyť pod trestem přikázáno mu „bratra budeš podporovati, a lze-li tobě, jeho odporučíš a na úřad dosadíš.“ Nešťastná potom zemi, ve kteréž tací mužové se soudruhy nejen pevně se uhnízdili, ale i vládního vesla se zmocnili, jakož na poloostrovech Iberském¹⁾ jest a Skandinávském²⁾ a do nedávné doby v Sasku bylo, kdež na křesle ministerském a stolci Velmistrově v lóži týž muž zasedal. Či dobra obmýšlí freimaur rádce koruny a k provedení jakých záměrů užívá svěřené mu moci, ukázaly dějiny několikráte: my jednoho pomeňme, Van Svieten a. Rodilý ten Holanďan byl zprvu tělesným lékařem — a náčelníkem Vídeňských Illuminatů, — na to rektorem university na předměstí Vídeňském a na posled velemocným ministrem veřejného vyučování při císaři filosofu (a něco více) Josefu II. Bratrskou radou svou dovedl to Van Svieten tak daleko, že pán jeho dříve než uložil tělesnou schránku do studené hrobky viděl

*) Španělsko a Portugalsko.

2) Švédsko a Norvéžsko.

popuzené Nizozemčany v plném zápalu revolučním povstávají proti císařskému trůnu.³⁾

Nepřátelé kat. církve vůbec, zvláště pak nohsledové masonští spílají rádi rozhodnému katolíku „ultramontánů“ vyčítajíce mu tou přezdívkou, že jsa katolíkem nemůže býti vlastencem, poněvadž musí zření míti k papeži Římskému tam za alpskými horami bydlicímu.⁴⁾ Budiž jakkoliv;⁵⁾ možno-li katolíku býti věrným národovcem dokázali a dosvědčují skutkem i písmem s dostatek jiní:⁶⁾ my vizme jen, jak v ěr-
nými přáteli obce či vlastenci bývají zedňáři. Stůj zde několik pravdivých příkladů na důkaz. Bylo to o sedmileté válce; kníže jedno rakouské stojící v čele četného oddělení vojenského dalo zapsati se do zapovězeného tehdy u nás řádu freimaurského. A hle! ač z panovnického rodu vyšlo zachovalého, proslulo v brzku nejen cizoložstvím, alebrž též zradou vojenskou, prodavší nepřátelským vojákům mouku a špízi ze skladu své armády. — Léta 1795 dopátrala se policie rakouská po všem císařství rozvětveného spiknutí. Jati náčelníci zrádců byli Brandstetter, Hebenstreit a Hakel. Nade všech tří životy právem bylo popraveno; jmena jejich vyvěšena jsou na dvěře katovy a — jakou to náhodou — všickni tři byli „bratři freimaurské!“ „Strom poznáte po jeho ovoci“ řekl Pán. — Když roku 1809 nepřátelské řady francouzské ve Vídni se uhostily, nerozpakovali se domorodí „bratři“ použiti vhodné té příležitosti, aby spojili se s Velikým Orientem Pařížským a jemu se poddali. Takovým tudíž způsobem pomáhali Vídenští masoni stísněnému císaři!? — Za nedalekého času uherského povstání proti zákonnému králi byl, jak známo, vrchním velitelem odbojných honvédů „bratr“ Košuth. I pospíšili ostatní bratři freimaursko-uherské rodiny, aby věrnou oddaností k vladařům Habsburským odůvodnili a pokřtili ihned svou první lóži jmenem „Košutha u vzešlé jitřenky!“

Blízcí těmto jsou skorem všickni skutkové patriotů zedňářských, ač zřídka více najdeš lízavé podlízavosti a otrockého patolízactví, než bývá v písniích a ústech řečníků masonských.⁷⁾ Sluší to k enosti a počestnosti bratrské, kteráž uvykla točiti korouhvičku po větru.

Setrvajíce ještě maličko v politickém rozjímání, čtěmež, nebude-li likuavo nám, několik řádků z listu Josefa Macciniho, onoho — ať tak volno říci — Vicestavitele světa aneb aspoň Evropy a náčelníka nejvyšší revoluční propagandy.⁸⁾

³⁾ Hist. pol. listy z roku 1851.)

⁴⁾ Lito nám, že také katolíci (aspoň podle křestního listu) přijímají z novin jmeno to do úst, ani vědouce dobře významu jeho.

⁵⁾ Známe pravidlo jedno světské o vlastenectví; vyslovil je náš proslulý publicista Karel Havlíček: „Napřed buď poctivým člověkem, potom teprve vlastencem; neboť člověk, který na vlastní cti se zapomíná, kterak může vyhledávati čest národa? To na uvážení svob. zedníkům, ano jich vlastenectví silně pokulhává za poctivosti.“

⁶⁾ Pro nás Čechoslovany jadrně vylíčil dp. pan kanovník Štulc ve své „Církvi a vlasti,“ vydané od kat. tisk. spolku Pražského. Odporujeme tímto nezkaženému lidu našemu spolkem oním vydávané „Hlasý“ tím upřímněji, čím ráznější jsou jejich pojednání o otázkách tak zvaných časových, s nimiž odpůrci naši valnou práci si dávají. Nepřistupujet věru ku cti nám, že nešetříce nákladu na čtení zbytečné a skrbíce penězi na věc vlastní pomáháme sebe zničovati.

⁷⁾ Jest nám sice několik nabubřených písní bratrských po ruce podle podání Štolcova, avšak mníme, že bychom čtenářstvu jich překladem málo posloužili, sobě pak plané práce přimnožili. Buď nám tedy prominuto jich pomnutí.

⁸⁾ Propaganda t. j. ústav neb zřízení, kterýmž by rozšiřovaly se buď náboženské buď politické nějaké náhledy.

Psaní zmíněné (vytištěné v žurnále „de Debat“ 15. května 1851) učiněné r. 1851 k ústřednímu výboru Londýnskému skládá jaksi účty ze všech podniknutí maccinistických. Obdivovaný velikán italský zpomíná v něm mimo Anglii skorem každého státu evropského, vypravuje jakou v který z nich skládá naději.⁹⁾ Francie jest na první řadě a „s tou má prý všecku příčinu, aby byl spokojen“ (což nynější francouzská republika složená ve stínu pruských zadovek, jest mu také ke spokojenosti?), ve Španělsku a Portugalsku „pokračuje prý „dílo“ proudem a nic nebude s to je opozdívati“ (zajisté neopozdilo se, neboť panovník tam ani jist není ve vlastním domě!). O Itálii, své milované rodné vlasti, mluví Maccini se zvláštní zálibou; zprávy, kteréž prý jeho odevšad docházejí jsou mu k radosti; potom chválí lid pro jeho poslušnost a dobré se chování (snad při rouhání se náboženství, potupování církvi a kněží, aneb při vraždění nevinných osob za bílého dne na veřejných cestách v sjednocené Itálii tak zhusta páchaném?). Dále velmi široce rozepisuje se o Německu a Rakouském mocnářství, a vysloviv milostivou spokojenost s bratřími Pruskými (neodvrátil již od nich spokojené tváře, ani nyní holdují vojenské nadvládě násilnického „kmeta císaře?“) jaksi v nelibém nad našimi Leithaniemi rozhořčením volá k Angličanům: „Poznejtež veliká slova slovutného jednoho muže; onať vše v sobě obsahují a zní: *Deus est Austria!*“ (zkáza Rakousku!)¹⁰⁾ „K dosažení toho užíváno buď svárů a nepohod mezi rozličnými národnostmi v Uhrách a zemích Slovanských.“¹¹⁾ (Sladkou nám to jistě útěchou, že i na vzdálených luzích spanilé Italie někdo jest, kdo by plémě slovanské na péči měl!) V Rusku nalézá pan J. Maccini pramálo potravu a zanechává svatou Rusi budoucnosti. Na sklonku listu ještě všeobecně praví „se toho jist býti, že na konec bude prý všude vítězem.“ Někde již byl, dodati můžeme my. někde snad jest a brzo bude jinde; kdy, to u věřících jest, aby cestu k sobě jemu zamezovali. Neznámé-li jsou nám dráhy revolučních propagand, povím jednu, nejprímější a nejspolehlivější: Náboženskou rezervanosť. Před tou tudíž budme ostražiti!

Tažme se potom všem sami u sebe, jaký poměr panovati může mezi poddaným křesťanem a jeho vládou, kteráž jest nástrojem a prostředkem takým tajným společnostem, aby, předstírajíce v najatých novinách svobodu a blah o národů oloupily je k vlastnímu obohacení nejen o statky časné, alébrž i věčné, potlačováním víry v Boha. Neboť nemají dosti na tom oni tajemní těl i duší lidských vrahové, když ožebračují národy o majetek pozemský, ale takéž Boha snaží se vyrvatí jim ze srdcí. A proto vrhli se na školy, jak již byl Weisshaupt, ten zloboch osvícený je k tomu poukázal, uzmuli je církvi a osazují stolice učitelské muži ani Boha neznajícími ani majícími víry jaké. Nepostačuje úpírům freimaurským, jestliže celé davy lidu (ve Francii, Belgii, Itálii, Švýcarsku, Německu a od některého času též v Rakousku) oddávají se úplné nevěře a přestupují k modernímu pohanství.

„Bůh a náboženství — tak všeští s p. Vogtem — vyloučení býti musí i ze společenského i státního života. poněvadž všeobecný blahobyť jest nemožným, dokud

⁹⁾ O Anglicku ovšem p. Maccini řeč činiti nesměl, nechtěl-li zjeviti svým londýnským příznivcům, čím je samé obmyslí, a tak o jejich podporu se při praviti.

¹⁰⁾ Není přátelství nějakého mezi ním a vídeňskými nepřátely Austrie. Aneb snad náhodou obojí k témuž pracují cíli?

¹¹⁾ Toť jakoby ze srdce mluveno bylo rakouským velkoněmcům!

kněz nám v cestě stojí se svou pověrou!“ Tedy stát bez Boha a bez náboženství jest tím kýženým dílem pověstným nevěreckým osvícencům stojícím v žoldu tajných stvůr žednických; a k tomu dopomoci mají beznáboženské školy. — My postavivše stát před církví do popředí osvědčili jsme již tím, čeho v úmyslu máme dokázati falešným prorokům našeho času buď zbytečnost náboženství hlásajícím buď z návodu planého liberalního filosofismu proti němu pracujícím: nyní pak došedše ke zřídlu těchto snah obracíme se k nim tím důrazněji.

Škol bezkonfessionálních zřízení jest tedy první a nejvřelejší prací dělné třídy zednické a její vědomých i nevědomých stoupců (tak když za války prusko-francouzské pruský ministr vyučování pán z Mühlérů rozkázal — obrázků domácích nechceme předváděti, — aby v Elzasích všady byly zřízeny školy konfessionální, tudíž pro katolíky zvláště a také pro evangelíky, nemálo zhoršili se nad tím freimaurové, — kteříž očekávali, že tam vesměs nevěrecké školy založeny budou, a protož napomínali ve veřejných listech vládu pruskou, aby prý se nepoddávala záhubnému vlivu katolíků a pietistů (věřících protestantů)¹²⁾: než jakého vychování nabýti může dítě na ústavech, jichž učitelové — podle Dypanlupa — Boha z rozumu i z mysle vypuzují, z přírody Všemohoucího vylučují, Jemu pravomocnost všecku upírají, krátce odevšad Ho vypuzují! Jaký občan zroste z takovýchto od mládí již připravovaných neznabohů? Blaseovaný tupec, odpovídá moudrý svět, my to opravíme a řekneme, že škola beznáboženská dělá z člověka — rozervance.¹³⁾ Jak veliké následovně připravuje se zlo zemím, jimž masoni ustavují zákony o svobodném vyučování a lichotivé svobodě svědomí, jako děje se v království Belgickém! Roku 1864 vypracoval sám Veliký Orient belgický ministerstvu osvěty 31 článků zákona o vyučování, a z těch prvních pět zní takto:

1. Otec neb matka vdova buďtež povinní i mocí dítě do školy posílati.
2. Vychování náboženské všecko se zamezí.
3. Jména občanů zákona neplněním vyvěsí se v radnici na desce.
4. Největším trestem může se takovým ustanoviti 100 franků pokuty, aneb 5 denní žalář aneb 30 denní práce veřejná pro obec.
5. Avšak co poslední prostředek může dítě i odňato býti péči rodičů.

Z toho znejme, kteraké jsou náhledy novomodných apoštolů o vzdělanosti a pokroku; aby obé liché podle nezdárné své vůle šířiti mohli ani surového násilí užití se neostýchají! Nucené navštěvování školy právě přichází jim vhod. Vědíť Solidérové,

---

¹²⁾ Blahov. 1871. č. 2.

¹³⁾ Vzorek podobného odchovance stál dne 12. pros. 1865 před hrdelním soudem v Štýrském Hradci, sídle rakouských liberálů a příznivců bezkonfessionálních škol. Z vraždy obžalovaný jmenem Vincenc Dlouhý, byl žákem tannějsí techniky, stojící pod dozorem ryzího atheisty Dr. Šmidta. Vražedník čítající teprve 21 roků utekl se po spáchaném zločinu k ďáblu o pomoc; nalezenať při něm cedulička s těmito řádky: „Vlastní krví zapisuji svou duši tobě, ďáble, budoš-li mi ve všem k službám, předně ale zaopatříš-li mi peníze; k tomuto účeli odřikávám se všech náboženství; nejděle do 25 let můžeš si pro mou duši přijíti; píši tak vlastní krví a podepisuji se Vincenc Dlouhý, technik.“ Viztež pane Oskare Šmidte, rektore Magnifice, zdaž nedosti výdatný to pro stát účinek vašich osvícených přednášek o opičím původě člověka a o bláznovství poslušnosti nějaké vrchnosti, kterýmiž opětovně bavit jste jmenovaného svrchu dne s horkým zápalem uší štýrských posluchačů?

že v nejudné obci jest jen státní škola, z kteréž kněze a náboženství vypudili a proto budou rodiče nuceni na tato učiliště dítek svých zaváděti, což by jinak sotva učinili. Nechceme zajisté býti nepřáteli pravého vzdělání šlechtícího ducha i srdce: avšak s potlačováním nejsvětějších požadavků svědomí a nezkaženého rozumu, s pošlapáváním nezadajných práv člověka nikdy souhlasiti nebudeme, nesmíme; a těm, kdož vrahové jsou nosmrtelné duše, kdož dábelské takové kují zákony, že státu neb vlasti zrádu strojí, před světem celým vyznávati budeme.¹⁴⁾ Zdaž mní ti zmatenci, by takou loupež jejich duchovnou bez těžké pokuty a hořké pomsty mohl minouti též Bůh Nejsvětější?

Přesvědčení chováme, že zedník od základu věrný svému společenství a do hlubokosti tajných zájmů zednářských zasvěcený, tedy některý ten svědomitý Velmistr neb patriarcha nemůže nijak býti přítelem spořádané obce neb státu, poněvadž pracuje ku „sboření vši trvající vrchnosti,“ jest již ze zásady nepřitelem veškerého pořádku. Než, mimo tyto krtky Velikány jest nám činiti — pokud jsme se přesvědčili — s četnými smečkami prostředních zedníků náboženství sápadících. Zpytujeme proto v postupu, která výhoda jde státu a lidstvu vůbec od těchto hotových odbojníků náboženských. Ludvík svob. pán z Porýnska přemýšlel již za nás řka: „Stalo-li by se učení novověkých neznabohů, jakéž ani pohané by nepřijali, obecným, přestal by vešken společenský řád a Evropa kráčela by novému barbarství v ústrety!“ A zajisté pravdu děl duchaplný ten jinoch. Smutní jsou následkové neznaboženského vychování hned v mladíku, ještě smutnější pak při muži. Poslechněmež tuto na důvod slova, jimiž zahájil pan Sartú studentský kongress v Gentu r. 1868: „Jsme atheisty (neznabohy), tudíž i revolucionáři. Toto naše přesvědčení jest výsledkem našich vědeckých studií!“¹⁵⁾ Aneb máme na pamět uvozovati ty drzé, bohaprázdné, rouhavé přednášky na mezinárodních schůzích dělnických? Netřeba jistě opakovati

---

¹⁴⁾ Velmi dobře, žel Bohu daří z té stránky Solidérům belgickým, kteříž při zákonodárství jsou prvním činitelem na zkázu katolíků. „Před málo roky — tak svědčila „Bian publik proti freimauru Fréroví, šefu ministerstva — vykládal bratr Burlard v Brüsselské lóži o takovémto programu: „Nám jest rokovati o otázce vyučování a jejím rozluštění — a v skutku zosnovali jsme zákon proti zakládání katolických nadací. Nám jest rozhodovati o dobročinnosti, jak podle našeho přesvědčení ustanovili jsme u sebe — a vymohli jsme zákon proti svobodné dobročinnosti.“ — Věrným, řekli bychom, odchovancem podobného moderního ducha ukázala se býti slovutná rada císařské Vídně, jejíž opatrní otcové města navrhovali pro dívčí odchovávací ústav „vyučování povinností“ (jakým asi, snad ne zednickým?) místo náboženství, čehož ale † ministr p. Stroemayer milostivě zamítnul, nepoznávaje bezpochyby dosud příznivé tomu chvíle. — Komu nenapadla by takéž na mysl řeč poslance říšského Figulyho, jonž minulého roku v „boudě za škotskou branou“ slovy okřídlenými (jako zpíval nebožtík Homér) radil shromážděným Cisleithanům, aby „nikdo nebyl nucen zdržovati se práce o slavnostech a svátcích své církve, ale každý aby o těch dnech volně mohl řemeslo provozovati a obchod konati.“ Pro radu takovou bezpečně ani nejzapálenější masonér nemusel by se červenati; ač že by též návrh co zákon z oné boudy na světlo býval vynesěn, slechu posud nobylo. Pan Figuly měl jen s obvyklou rázností přímo vytasiti se tůn, k čemu italian Sbarbaro, profesor na královské universitě v Modeně, vyzývá krajany své v nedávno uveřejněném díle: „aby totiž zřekli se katolictví.“ („Pokrok“ 1870. č. 313.)

¹⁵⁾ Hle, zde klassičtí učitelové, vizte shnilé ovoce vašeho pohanského vychování!

těž, co deklamovává se v Ženevě při valných hromadách ligy „míru a svobody,“ což vše jest krásný výkvět freimaurského atheismu; nebudeme také zpomínati toho, co vůkol nás se káže neb píše. Jestliže řeč jest výrazem vnitra, vypadá to velmi chartrně s duševním stavem obecnstva. Jest předce někdo, kdo nepřidává tomu víry, že zásady atheismu vždy hlouběji do lidstva pronikají? Nevidíš jimi zaplavenou literaturu, neslyšíš je zaznívati z tribun populárných a vznešených řečníků? Vejdi do kteréhokoli spolku učenců neb osvětářů a zastaneš je tam; přívrženci jejich stává se nejen zkažená bouržoasie (lid ji říká „páni“) a pouliční chátra, alébrž též bodrý lid venkovský; učenímí těmi živí se herec na prkně právě tak dobře, jako učitel na své katedře: jest to mura našeho věku a metla budoucího, o níž praví biskup orleanský: „že dnes je válkou proti Bohu, zítra bude proti státu.“ I zdaž by jinak mohlo býti? Ten lid, jehož zovou demokracií, jakmile zneuzná zákony náboženské, zneuzná zároveň světské, a pak, třes se společnosti lidská, až dělník oloupený o víru, o mravní kázeň zabuší jedenkrátě na dvěře tvého příbytku, aby dělil se o tvůj majetek, prováděje v praxi vyhlášené bratrství! Tehdáž nepomohou škůdcům freimaurským rozsáhlé káznice a zamřížovaná vězení, ani haldy odporných zákonů. V revoluci předešlého století vydala Francie 15.479 rozličných zákonů v 6 letech, a o čem se přesvědčila? „že zákony bez víry v Boha a v nesmrtnost duše nepomohou.“¹⁶⁾ Pruský jeden říšský deputovaný vyjádřil se sice nedávno, že „mravy, právo, svoboda a civilisace obstojí bez náboženství.“ Ovšem, ale jak dlouho: nejdéle něco málo let, pokud vypuzené náboženství ještě v následcích dobře působí. Vždyť již pohanský Cicero praví: „Bude-li zničena víra v Boha, zničí se naskrze i společnost lidská!“ Pohan uznává nutnost víry k zachování obce a státu, a moderní nedoukové, kteříž přece tak vysoko vynášejí pohanskou vzdělanost, pomynuli se smysly, že podporují snahy zkázy chtivého hloučku masonského? Mnohému snad tane na mysli, kterak to přichází, že ostrovtipní státníci naši trpíce zhoubné rejdy zednické, zapuzují učení, příkazující věřícím „poddáni buďte všelikému stvoření, buďte králi neb vévodám“ (k Řím. 12.); což díme na to, jsou-li sami státníci freimaury neb jich nástrojem?

Posečkejmež na krátko ještě při úvaze o záhubnosti neznabožství; onoť nejoblíbenějším koníčkem zedníků a jejich tlumočnicků.

---

¹⁶⁾ Mimochodem jedno k paměti přivedmež, abychom dovedně nahlédli, jak daleko pokročil tehdojší atheistický duch. Jedon z národohospodářských filosofů navrhoval roku 1784 v listoch, aby lidská kůže vydělávala se na řemení a obuv. A zcela byl smířen s myšlónkou, aby syn dával hotoviti si botu, neb střevíc z otcovy neb matčiny kůže. K tomu ubezpečoval, že z tuku šesti známých paní vyrobil — dobré svičky!! O tři léta později učinil Rolland zrcadlo cností od souvěkých zvaný, akademii Lyonské pokročilejší návrh, kterak by z těla lidského dal se lisovati — laciný svitivý olej. Rada první skutkem jest přijata od pařížské vlády, v Mendoně zřízena ihned továrna na vyrábění obuvi z lidské kůže a výrobek posílán — o tom světlý historie důkaz podává — do ležení republikánského vojska. Děsnější předešlých byl návod filosofa Chrysippa, aby mrtvolý odpravovaných nebyly pohřbívány, ale jeděny. Hřízovládě pařížská věčně přijala úspornou tu radu, a brzo na to přinášel žalárník z kollegia du Plessis podle nejvyššího rozkazu vězňům za potravu nasolené maso — guillotinovaných odpravenců!! (Tableau des Prison de Paris sv. 4. str. 167. — Philaethes T. u. A.) Zdaž nepojímá nás hrůza při čtení pravdivých těch událostí, k jakýmž poznovu osvícené XIX. století dle dábelkých návodcích chce nás dovésti? Bůh s námi rač býti, abychom proti ďáblu, zlosti a světu stojíce setrvali!

Nevěra upravujíc volný vstup všemu zločinu a neřestem jakých jen zkažené srdce lidské vymysliti schopno jest, stává se škodnou také každému jednotlivci zvláště, proměnujíc ho na těle i na duši ve zříceninu. Nevěrec dává se snadno ovládati bezmírné samolásce, shání se jenom po bezohledném ukojení smyslnosti, uvolňuje v sobě zvířecí povahu, kteráž vždy na novo pudí ho do víru náruživosti a neustává, až tělo i duše nešťastníkovy podlehly. V takovém stavu mění se život nevěrce v zasmušilou poušť, zbuzuje ošklivost k velikolepé přírodě, znechucuje na konec i nevinnou radost, až zoufalství uvrhne neznaboha do náručí samovraždy. To ten skvělý cíl, k němuž přivodí moderní pohanství předříkávané od tajných napovědí masonských. Jaká služba prokazuje se v tom světě, objasňuje opět malověrec Voltér píše: „Budou snad lidé ctnostnějšími, nepoznají-li Boha, cnost přikazujícího? Zajisté nikoliv!“

O cnosti tedy nemůže býti ani řeči u nevěrce, poněvač ni žalářem cnost vynutiti se nedá, není-li v člověku bohobojného svědomí. A možno zase státu neb jenom malé obci obstáti bez cnosti? Sotva; není nám potřebí o tom mnoho řeči opakovati. Hanba proto slepotě novomodní osvícenosti, kteráž se zálibou dává si našepťavati tak padoušská učení, a běda lidem, již jsou jejich vykonavatelí!

Přistupmež nyní z jiné strany a představmež si veliké hordy poslušných bratří, jsoucí vždy k službám tajné vrchnosti a neznámého zákona, zapřísáhnuvších se jakés ukryté pravdě; pomněmež různých čet freimaurských udržovaných ve stálém rozčilujícím napnutí dvojakými, všemu smyslu poddanými řečmi a přimyslemež k zástupům těch jich kluzkého hesla: „Svoboda, rovnost a bratrství“: lze potom ještě diviti se tomu, jestli každý časový revoluční bořivý obrat v těchto právě lidech nalézá nejpevnější podpory; když každý pletichář i politický i válečný na zednictvo staví své plány? Dalecí jsme toho vyhlasovati všecky zedňáře za světoborné revolucionáře, nicméně ale jest lid masonský i tehdy soustavě státní nebezpečným, když nepracuje více, než hoduje a hýří; neboť i tenkrát zůstává jakoby zřízeným v roty vojskem, hotovým k všemu požádání, představujeť takměř tělesnou stráž praetoriánskou několika neskrocených bouřlivců na budoucí časy ke škodě, o níž nevíme kdy, kým a kam zanítiti se dá. Přesvědčili nás o tom více než si bylo přátí všecka bouřlivá ani státu ani komu jinému užitečná povstání r. 1789 až do posledních časů počítaje.¹⁷⁾ Tétěž viny usvědčuje svobodné zedníky zkušený ministr (vnějších záležitostí) výše jmenovaný Christján hrabě z Haugviců fka: v proslovu ku kongresu Veronskému: „Sotva že dospěl jsem věkem, byl jsem vyvýšen na jednu z hodností mistrovských a svěřeno mi velení nad lóžcemi pruskými, polskými a ruskými, kteréž všecky aspoň v tom se srovnávaly, že chtěly opanovati svět, zmocniti se jednotlivých vlád a učiniti panovníky poddanými sobě nástroji. To popudilo mne a sotva klidně přezřel jsem toho, s jakou nedbalostí vlády podobné tajné spolky ve svých územích k vlastní škodě přechovávají. Přesvědčení vzal jsem, že i francouzské i americké hrůzy revoluční dávno před jich propuknutím od těchto bratrstev připravovány byly. Protož bylo mi přední snahou, abych Jeho král. Veličenstvo Viléma III. o tom o všem důkladně zpravil!“ Mucho-li však upřímný Haugvite podáním svým u pruského Veličenstva zpravil, zvěděli jsme hned z předu.

¹⁷⁾ J. Rottek (ve státním lexikonu) i Welker dovozují toho, že právě sběr freimaurská byla čelnou účastnicí zběsilých hrůz a světepých mrzkostí francouzské revoluce.

Posvítmež si konečně na tovaryše a mistry zednické odtud, odkudž ne sice přímě jsou státu nebezpečnými, za to však více špatným příkladem v obci na kaŕlivými. Čtenáři umdlévajícímu již při úvahách našich budiž útěchou, že tato jest poslední politická stránka, o níž při masonech rozjímáme.

Masonér obyčejného druhu, dí Dr. A. Štolc, jest as rodině otcem prazvláštního vydání. Zaměstknán jsa ve dne práci výdělkovou má v noci plížiti se do lóže k práci druhé. A jelikož všeliké jednání v bromadě bratrské tajemstvím zůstati má každému nezasvěcenci, nezbyvá panu manželci, když jeho se zvědavou Evou pokrevně spříbuzněná choť zvědavými otázkami naň dotírá, nic jiného, než ku všemu doléhavému vypytování se paní manželky setrvávati tupě němým, aneb porušiti přísahu mlčelivosti. Sklonil-li se k druhému, může v zápětí stihnouti ho trest; činí-li však to první, může i druhá polovice manželství pokládati se za oprávněnou, aby na vzájem vydržovala si před pánem chotěm také „svoje“ tajnosti. K pořádnému manželství ale nejprvé sluší, aby v něm neměl nižádných tajností před druhým, poněvač se tím nutně podkopává obapolná důvěra a vzájemná shoda. „Nemíním, dokládá věhlasný Štolc, dokazovati toho, jakoby ve stínu freimaurství lépe než kde jinde dařilo se věrolomnosti manželské, avšak zamlčeti nemohu, čím vychloubati se slyšel jsem jednou jakéhos kapitána, Severoněmce. Bylať to trojí věc: 1. že jest svobodným zedníkem, 2. že libost má v cizoložství a 3. že pobožnost svou plaví s sebou na lodi. Ohlédna se při těch slovech po palubě viděl jsem tam nezbedně pobíhati dva nečisté vepře; byli-li snad ony symbolickými znameními kapitánovy pobožnosti, nevíím.“¹⁸⁾ Příklad uvedený nebuď nijak osvědčením, že by lóže byly nutně pelechy mrzkostí; nalézáť věrolomný muž neb nevěrná žena i jinde doupata nepočestnosti, než toho toliko obmýšleti nám volno, že jakož snadno cizoložník nakloněn jest freimaurství, tak i svobodný zedník cizoložství.¹⁹⁾ Hříchy takové — ať nedíme ani srovnávají-li se s duchem vzdělaným — bohužel nebývají osamotnělými, ale vábíce jiných k chlípnosti stávají se občanům svůdnou záhubou. (Pokračování.)

Jeli duše člověka nesmrtelná a pro život věčný stvořená ?

(Aneb zahyne-li, když tělo člověka zemře?)

Tato planeta, tato země, na které zde bydlíme, jest právě pro nás lidi určena. Na ní jest člověk pánem; neboť jemu jsou všechny tvory, všechny živočichové zde podřízeni a k jeho službě poddáni. Ani se to nedá jinak mysliti, nebo co jest člověk ?

¹⁸⁾ Neostýcháme se vyznati na touto místě podstatu tajemství oleusinských, ktorouž na počátku úvah svých z úmyslu jsme zamlčeli, a od kterýchž někteří „bratři“ pychají se, že posla i jejich tajemná učení. Vězmož tudíž studem za ně se rdíce, že podle podání učeného Tertulliana (kněz africké církve Karthaginské na konci II. a z počátku III. století po Kr.) a církevního otce Klementa Alexandrinského (učitel a kněz egyptské církve v Alexandrii na sklonku II. stol.) nebyly mystérie ony o nic více ani méně, než „ukazování obdób neb vzorků stydkých údů muže a ženy.“ Přejeme freimaurům mnoho zdárného pokroku, těší-li se tak čistým počátkům! (Braktenův náb. lex.)

¹⁹⁾ Velmistr A. J. Hodic, oplzlý to hraběcí prostopášník, jenž také do Vídně převedl bratrstvo freimaurské, jest nám k tomu více než zračitým důkazem. Intelligentní tento ničema provozoval na svých statecích v Rossvaldě na Moravě v pravdě pohanské smilství, jemuž propůjčovati se musely dcery i synové robotníků panských ve skutečné adamitské nahotě. Ano zhýralec ten a „Veliký bratr“ vydržoval si veřejně harem chlípnic jako vilný Moslemín až do skonání života, ač umíral, — prohýřiv 5miliónové jmění jsa již v sedmdesáti letech (r. 1778.)

Podle těla přináleží k tvorstvu viditelnému, ale částkou svou duchovní vyniká nesmírně vysoko nade všechny tvory země i vždy a všude dává zřejmé toho důkazy, že on jest pánem, že on tu na zemi panuje a vladaří. Možno se každému o tom přesvědčiti, též možno poznati, že duch lidský má veliké síly a schopnosti; vždyť přepodivná díla již vypůsobil, vždyť vědy a umění na vysoký stupeň přivedl. — Zvířata dělají též něco umělého, ale mechanicky podle pudu (instinktu) jim přistvořeného a také podle návodu častého cvičení, n. př. včely staví umělé buňky a plásty, — bobrové umělá obydlí při vodě atd. Než od pradávných časů pořád to stejné dělají, a žádnou změnu v tom nemají; neboť neumí rozvažovati, rozsuzovati. Nemajíce rozumu nenaučí se nikdy čísti, psáti, počítati, mluvíti, a nevystaví nikdy továrnu, stroj, hodiny a podobně. Toho všeho rozumem obdařený duch lidský toliko jest schopen. Ano duch lidský (neb-li člověk) prozírá daleko časem a prostorou, on zpytuje hlubokosti moře a země, vypočítává běh planet a vlasatic, dělá závěrky k užasnutí podivné ale odůvodněné a to často do vzdálené budoucnosti. Mimo to jest také vůbec známo, že duch lidský skrývá v sobě podivné vlohy a síly, které pro břímě těla nemohou zde všestranně a vydatně působiti. Tak tedy člověk duchem svým všecko tvorstvo země převyšuje a jako nebesa nad zemí, tak vysoko člověk povýšen jest nad zemskými tvory.

Nuže je-li člověk tolik co zvíře? Zdaliž duch člověka zahyne, takže není pro něho života ve věčnosti? Aj byloby to Stvořitele světa důstojno, aby obdařil duši lidskou tak velikými, tak podivnými schopnostmi a pak za krátko aby všecko to přišlo na zmar, kdyby totiž člověk několik roků zde žil a pak docela zahynul? Byloby to moudrost od Boha Stvořitele, vysoko postaviti člověka a jemu zde kratičké živobytí ustanoviti? — Již pohané nahlíželi nesmrtelnost duše velmi dobře. Pohanský mudrc Cicero zanechal nám pojednání o nesmrtelnosti duše a o životu budoucím i podává nám mnohé o tom důvody. Také vypravuje následující událost, jaká se za jeho času v Itálii stala: „Dva přátelé cestovali pospolu a přišedše k večeru do jedné osady přenocovali tam, každý v jiném domě ale blízko sebe. Jednomu zdálo se právě té noci, že k němu jeho společník přichází a ho prosí, aby vstal a spěchal mu na pomoc, jelikož mu hrozí nebezpečství v domě tom zavražděnu býti. Probudiv se z toho sna, zděsil se a opět usnul. Měl ale ten samotný sen a opět se probudiv chtěl se strojit a jíti do druhého domu k svému příteli. Ale pomyslnil si: „Sen jest sen, nic na tom nebude.“ I lehl a usnul. Opět té noci vidí ve snách přítele svého k sobě přicházeti a slyší ho mluvíti: „Tys mi v nešťastné chvíli nepřišel na pomoc, nyní ale žádám od tebe, abys vraždu na mně spáchanou vyzradil a moji smrt pomstil. Časně z rána bude tělo mé v ukrytém voze z domu ven veženo, ale ty čekej ráno tam u těch stavení, která na konci osady vedle cesty stojí. Dej vědomost těm obyvatelům a řekni jim, aby ten zakrytý vůz prohlédli.“ — Probudiv se z tohoto strašlivého sna, ustrojil se, šel a čekal na konci osady. Netrvalo to dlouho a vůz přijížděl. Obyvatele již na to upozornění zastavili vůz a nalezše mrtvolu v něm poznali že se stala vražda, pročež udali celou věc soudu.“ — Příklady podobných návěstí a přichylností duší lidských mezi sebou podává nám též naše doba; ano jest to vůbec známo, že duše lidské mívají často předzvídaní a tušení budoucích věcí, nebo těch věcí, které se právě tu a tam dějí. Jsouť v duši člověka veliké síly a schopnosti ukryty, a ty jen poněkud a jen někdy svou přepodivnou činnost na jevo dávají. Mohl bych tu uváděti a rozbíratí mnohé případnosti, které se staly a které v knihách znamenány jsou.

Což ale jestli duše lidská — tolikerými silami obdařená — přece zahyne, když tělo člověka umře? A není-li pro nás lidi života budoucího, co z toho následuje? Co potom? — Potom bychom mohli vším právem zvolati: „Samá hloupost ve světě! Hloupost jest to, mluvíti, že panuje ve světě mravní pořádek, že zákony mají míti platnost, že vladař aneb jakákoliv autorita má býti ve vážnosti, — pošetilost jest to dbáti na pravdu, na víru neb na křesťanství. Tedy se vším byli bychom u konce a po všem veta, není-li duše lidská nesmrtelná.“ — —

1. Slovatný státník a zakládátel Spojených obcí v Americe, Washington stanovil pro Ameriku takovýto zákon: „Ačkoliv každý občan tohoto svobodného státu může sobě náboženství svobodně zvoliti a je vykonávati, jest předce přísně zavázán, aby věřil v spravedlivého Boha, v nesmrtelnost duše a v život budoucí; neboť jinak nemožno zem spravovati. Žádná republika, žádná společnost, ba ani rodina nedá se jinak udržeti.“ — Tento znamenitý muž měl docela pravdu; nebo kdyby člověk měl duši smrtelnou, kdyby člověk jako zvíře zdechl a neměl života jiného v budoucnosti, — pak arci není on více, než dvounohé zvíře (dle rodokmenů Darvina a Vogta prý opičák) — A pak? Inu pak má člověk úplné právo, žíti a jednati jako zvíře, má právo krásti jako kočka, loupiti jako vlk, škrtiti a dáviti jako tygr, pospolitě a bezuzdně se pojímati, jako mezkové a koně, a také místo manželství uzavírati v kanceláři konkubináty. Pročby mělo míti zvíře větší svobodu, nežli člověk? Ba člověk chce úplnou svobodu a dovoluje si více, nežli zvíře a také to dále přivede nežli zvíře. Hle kdo to kdy viděl, aby se zvíře ochlastalo, aby v žraní a chlípnosti výstřednosti se dopouštělo a tak své zdraví zhubilo? Zvíře se řídí svým přirozeným pudem, instiktem; ono nevykročí ze svých mezí; ale člověk jest ve všem kulturníkem, on dělá ve všem pokroky i ve svých náruživostech. On touží po plné svobodě a neklade žádné meze své náruživosti, své zlopášnosti; při čemž — jeli duše lidská smrtelná, nemusí se děsiti předhůzek svého svědomí, ani těch hrozných věcí ve věčnosti, i nemusí se báti Boha, ani čeho jiného; ano pak může dělat, co se mu líbí. V takovéto případnosti nemůže žádná říše, ani obec ani rodina obstáti, — nemůže se v pokoji a bezpečnosti udržet. Nebo máme-li duši smrtelnou a jsme-li jak dle těla tak dle duše zvířatům rovni,“ pak budeme svého bližního považovati za pouhé zvíře i budeme s ním jako se zvířetem zacházeti. Ano bude-li se mi ten neb onen zdáti škodlivým aneb mne protivným, pak jej zahladím jako hada, jako štíra jako ropuchu. Následovně nespokojený občan mohlby svého zeměpána zabit, uražený komorník svého milostpána zastřelit, nespokojená manželka svého muže otrávit, zhejralý syn svého otce zardousit. Také pak dovoleno by bylo, oddat se vši rozpustilosti, utiskovat spravedlivého, nešetřit vdovy, aniž se ostýchat šedin starce, (jak bezbožníci dříve již pravili dle knihy Moudrosti 2, 10). Jestliže jest člověk tolik co zvíře a jestliže jako zvíře vezme za své, pak jest to jednostejné, zabit člověka, tele nebo vola — zvíře jako zvíře. Ejhle v takovéto případnosti nebylby vladař na trůně bezpečen, ani který úředník v kanceláři, ani který pán v domě, ani který člověk po ulici jdoucí životem svým jist. V takovéto případnosti byla by země peleš dravé zvěře a obydlí lotrů. Nač tedy mluvíti o jakémisi mravním pořádku ve světě? Toť by byla hloupost!

Pojednou ozve se pán se zlatou portou na límci a praví mi: „Nemluv kněžoure tak horkokrevně a přenáhleně. Všeliké ty přestupky a zločiny umí vlada zamezit, máš k tomu dosti prostředků. Ať se jen každý má na pozoru!“ — O ta věc — milo-

stivý pane úředníku, ta věc má háčky a ona vypadá jinak! Ovšem vláda, neb-li stát může celé regementy četníků, policajtů a nadvládníků ustanovit a živit, ale s těmi bude lid na všecko platící brzo hotov. Pakliže vysocí a ti nejvyšší páni, nebo — dle nadzmněné soustavy zvířecí — ta vysoká zvěř na nás ostatní lid hleděti bude co na malou zvěř a s námi také tak zacházeti, pak se brzo ostří obrátí a ulicemi měst rozléhati se bude hlas: „Ať žije revoluce! Ať žije gilotina. Zničte ty tyrany.“ Aj toť osudný pořádek mravní ve světě! Toť jest až k zoufání. Po všem veta!*)

Také pravda a náboženství za nic by nestály. I po těch jest veta! —

2. Co jest pravda? tázal se Pilát Ježíše Krista. Tento mohl mu na to dáti odpověď dobrou, protože že byl sám pravda, — Bůh od věčnosti. Ale Pilát nečekal na odpověď, neb odešel, boje se, aby nemusel slyšet pravdu. — Kdyby se v nynější době některé té společnosti, zvláště v které si počínají velmi učeně, předložila otázka: Co jest pravda, neb co jest vlastně pravdivé? — tuť by všickni jednohlasně a s jakýmsi hrdým sebedůvědomím řekli: „Pravda jest to, co my za pravdivou věc uznáváme.“ Pomalu pánové, ať se nepřenáhlíte a na prázdno nevystřelíte. Sta příkladů mohl bych vám z dějepisu a také z přírodopisu uvésti na důkaz, že se ti nejučenější mužové přenáhli, že chybně soudili. Jeden znamenitý mudrc vyznal sám a pravil: „Není bláznovství, kteréby nebylo od některého mudrce za pravdu vydáváno.“ Před dávnými časy všickni učenci, ano všickni lidé měli za to, že slunce běží a země stojí. Také se mělo vždy za to, že slunce a jiné koule světové mnoho milionů mil od nás jsou vzdáleny: ale za naší doby dokazují někteří, že takováto vzdálenost jest jen zdánlivá, že ta nebeská tělesa nejsou tak tuze od země vzdálena. Pak někteří tvrdí, že má slunce v sobě oheň, jímžto svítí a hřeje; než jiní zas dokazují, že slunce jest těleso docela tmavé a že světlo a teplo na jiný způsob se vyvinuje. — A jak rozličných důměnek uvedli již medikové o jakosti a působnosti vnitřních částek v těle! Jedni tak a druzí zase jinak o tom soudí. — —

Pravdivé jest to, co Bůh — a protože to sám Bůh — vyřkl a oznámil. Člověk, a buď on si ten nejbystřejší učenec a největší světec, nemůže nikdy říci: Já jsem pravda, já se v ničem nemýlím.“ Toliko jeden může říci: Já jsem pravda! (Jan 14, 6) A jestliže lidé ani tomuto nevěří a slova Jeho za pravdu nedrží, pak dobrou noc pravdo. Po tobě jest veta, ano po všem jest veta! — Než mnoho jest lidí ve světě, kteří pravou víru nezašantročili, a kteří rozumný úsudek a rozvážlivou mysl ještě neztratili, a ti všickni věří v Něho a drží se toho, co On, ta věčná pravda, vyřkl. Z jeho úst slyšíme výrok, že duše lidská nesmrtelná; ano v jeho písmě svatém na nečetných místech stávají o tom důkazy, že duše lidská bude na věčnosti žítí a to buď šťastně neb nešťastně. Židé a křesťané, řeckové, protestanti a katolíci, všickni souhlasí v tom, že svaté písmo (bible) jest Bohem zjevená pravda, že ono jest list od Boha pro lidi určený a psaný rukou těch, které Bůh k tomu si vyvolil a kterým zvláště napomáhal. A že tento list Božský i na nás došel a pro nás se zachoval neporušený, nesfalšovaný, o tom nejen celé knihy jsou plny důkazů, ale takřka celé knihovny. — Ale proč to zde na pamět uvádím? Toť jest všecko nám docela nepotřebné

* Onino mudrlanti, jenž lidem chtějí namluviti, že člověk má původ svůj z opice, a že zhyne jako opice a že nemá duši nesmrtelnou, — jsou bezbožníci nebo blázni. Než větší bezbožnost a bláznovství ukazují ti, kteří takovýmto podvodníkům věří a v tom zádnou urážku pro důstojnost lidskou nenalezají. Člověk jest dílo Boží, a duše lidská obraz Boží.

— to všechno jest zbytečná a nepotřebná veteš, i patří to mezi haraburdí, pakliže není pro nás budoucího života, — není nesmrtelnosti duší našich. A pak dobrou noc pravdo! A náboženství? I s tím byli bychom u konce!

3. Nebo neníli duše lidská nesmrtelná, neníli pro nás věčnosti a jeli to pošestilost, těšiti se na nebe, aneb obávati se pekla, — pak — pak byl by člověk tím největším hlupákem, který by jen dost málo se nauáhal, žádosti své krotiti, etnostně a spravedlivé žítí, sebe zapírati a Bohu se modliti, — pak, ano pak není potřebí žádného náboženství, žádné bohoslužby, žádného stavu kněžského a žádné církve; — toť věci docela zbytečné. — Konečně bylaby ta věc v dobrém pořádku, když frairmauři (svobodozedníci, masoněři) ustavičně jako hejlové zpívají a blásají: „Pryč s kněžoury, pryč s náboženstvím!“ — Jeli víra v nesmrtelnost duše lidské, jeli učení o budoucím životě, — o nebi a o pekle — babskou pověrou a vymyšlenou povídkou, pakby se muselo za lež, za blud a za mámení považovati všechno to, cokoliv již lidé o jiném světě, o zjevení duchů, o ohlášení se zemřelých osob a o mnohých zázracích zvěděli, zkusili, napsali a nám oznámili. Avšak dejme tomu, že vždy ze 100 povídek o duchách jest jich 99 vymyšleno, předce alespoň jedna ze sta bude pravdivou událostí. — Samo písmo svaté a dějepis církevní podávají nám mnohé zprávy o objevení se duší lidských, totiž o tom, že duše dobrých a zlých lidí z onoho světa se tu ukázaly, že se tu objevily. Ani neudělám bludný zde úsudek, řeknuli, že skoro z dvaceti lidí jeden člověk může nám ze svého živobytí vypravovati příběh, který zavírá v sobě důvod na to, že žijí duše lidské na věčnosti a že jest říše duchů. Tuto věc nebudu dále rozbířati.

Uvažujme také ty mnohé a patrné zázraky, jakými všemohoucí Bůh nám zde žijícím ukázal a vysvědčil, že etnostní lidé, — věrní to jeho služebníci — tam na onom světě jsou oslaveni, jsou odměněni. Ti nejspolehlivější spisovatelé a učitelé církve stvrzují nám to, a jejich hodnověrnými svědky sprovázený výskum a jejich úsudek o tom jest ode všech učenců za pravdivý prohlášen. Někteří ti oslavenci, ti nebesčané mohli by nám — (jako řekl sv. Pavel I. Korint. 4.) posud říci: „Učinění jsme divadlo světu i andělům i lidem.“ Jsme stálé divadlo a pravé dějiště divů pro lidi nevěřící.“ — Ano skutečná pravda! — Zázrak,* — jenž se s krví svatého mučenníka Januaria děje v Neapoli, opakuje se vždy každého roku před mnoha tisíci diváků. Jazyk sv. Antonina z Paduy a jazyk sv. Jana z Nepomuku, ty oba jsou podnes ještě čerství, červení, ohební a jakoby živí. Katolíci vědí dobře, z jakých příčin Bůh jazyky těchto dvou svatých chce míti zázračně oslavené. Chcešli čtenáři o tom se přesvědčiti a tomu víru přiložiti, nemusíš býti právě katolíkem, — toliko jen člověkem se zdravýma očima a při zdravém rozumu. V Římě pak viděl jsem tři těla nezpráchnivělá, neporušená, — těla třech svatých. Nejvíce se mi líbilo tělo svatého Křišpina z Witerbo, který před 200 roky zemřel; ale nyní tělo jeho — (leží otevřené pod postraním oltářem v kostele kapucinském) — vypadá tak, jakoby ten zbožný muž teprv před dvěma hodinama byl skonat. Kůže a maso drží se pevně při kostech, také tu vidíme nehty na rukou a nohou, pološedivý vous na bradě, modré žíly na spánkách, rukou a nohou. Ústa a oči jeho jsou přivřeny, a pisky

*) O jakýchzto zázracích nechtějí nevěřící ani slyšeti; ovšem rozdíl činíme mezi zázraky zdánlivými vymyšlenými a mezi těmi, které všestraně a uřadně byly vyšetřovány.

malonko načervenaly. — A kdo sečte ta dobrodiní, která na hrobech svatých a na jejich orodování byla lidem udělena? Kdo poví všechny ty nemocné, kteří skrze přimluvu svatých nabyli opět zdraví úplného? Snad se to dá všechno upříti, všechno vyvrátiti? Nesčíslné votivní tabulky v poutnických chrámech vyvěšené a jiné tam obětované věci jistě samy od sebe tam nepřišly, ani ze žertu nebyly tam dány, alébrž z vděčnosti za dosažené veliké milosti od Boha.

Avšak jeli se smrti těla lidského člověku konec, takže naše duše nemají života budoucího — tedy že není nebe ani svatých v nebi; — pak všechno to, co jsme zde pravili a pro mnohá bedlivá vyšetřování a pro mnohá věrohodné svědectví za skutečné události zde postavili, byloby předce jen bludné a lživé. — Pak i to, co já a sta tisíců lidí jsme vlastníma ušima slyšeli, vlastníma očima viděli a vlastníma rukama ohmatali, — byloby všechno jen lež, klam a mam. Jen jedna věc bylaby pravdivá, totiž ta, že nic není pravda, leč toliko to, co freimaufi a co ve víře zbankrotili mluvkově povídají a nám hlásají ve svých novinách a knížkách. I toť jest až k zoufání, to aby člověk ani rozumu neměl!

Tedy přijde milý čtenáři ještě něco, a to si vštip dobře do paměti!

Jeli duše tvá smrtelná, a nemáli života budoucího, pak, ano pak není ani Boha; nebo jeli Bůh, jistě jest on svatý a spravedlivý, a jeli svatý a spravedlivý, tedy musí etnostného odměniti a hříšného potrestati, a protože se to na tomto světě málo kdy aneb zřídka stává, tedy se to státi musí tam v druhém životě. Nenli ale takového života, nenli věčnosti pro nás lidi, pak není Bůh svatý a spravedlivý, zkrátka pak není ani Boha. A co z toho ze všeho následuje? Samý nerozum, samé bláznovství. Tedy lidé a zvířata byliby se sami stvořili a celý svět tento podivuhodný nevyzpytatelný stroj bylby sám od sebe povstal, — tedy slunce bylo by si svou světlost a svou palčivost samo udělalo, tedy miliony těch hvězd v té neobsáhlé prostoře byliby se sami sebou tam umístily a upevnily?

A jeli duše lidská, jeli víra v život věčný — v nebe a peklo — toliko vymyšlenou bájkou — pak jest celé křesťanské náboženství se všem svým poukazováním do věčnosti ta nejbídnější lež a zakládátel téhož náboženství opravdivý podvodník. Ale on trpěl pro věc, kterou veřejně vyznal a zastával. (Jsem zajisté Syn Boží). On trpěl nesmírná muka dobrovolně, následovně nebyl snad podvodníkem, ale spíše zpozdilcem, šilencem, fanatikem? — jak také mnozí za to mají. — Považ však čtenáři: Všecka ta prorocství, jenž o jeho narození a životě, o jeho utrpení a smrti, o jeho zmrtvýchvstání a jeho oslavení skrze proroky starého zákona byla před stalety oznámena, ta všecka se na Ježíši Kristu do podrobná a úplně splnila. Rovněž i Ježíšova prorocství o Jeruzalemě, o národu židovském a o příhodách s jeho církví — ta všecka že se věrně vyplnila, sami se můžeme očitě přesvědčiti. A co se týče osoby Pána Ježíše, kdo může na něm jen jedině jeho slovo, jen jediný jeho skutek, jen jediný jeho krok haněti, kdo může na něm jen dosti málo nedokonalosti naleznouti? Nikdo, ani ten ouhlavní nepřítel křest. náboženství. David Štraus nevěrec dal si velikou práci a vynasnažoval se, aby vše, cokoliv o Božství Krista Ježíše svědčí, vyvrátil a zahladil; konečně ale přece se přiznal a veřejně prohlásil: Byť bychom Kristu zlatý věnec Božství s jeho hlavy sňali, předce jemu v chrámě genia a lidské vzdělanosti ostane první místo a to co nejvyššímu a nedostizitelnému vzoru mravnosti a moudrosti lidské.“ A sám Renan na konci své knihy, která pro nevědomce ze stavu sprostého a panského od něho psána a vypočítána byla, vyzuává takto: „Ať

nám budoucnost cokoliv neočekávaného přinese, předce nad Ježíše žádný nevynikne. Po všecy věky bude se to hlásati, že se mezi syny lidskými nenarodil, jenžby byl větší nad Ježíše.“ — O jak pravdivá jsou slova písma svatého: „Bezbožní lapeni hývají do svých osidel a zřejmě sami projevují svou zaslepenost. — Pravice se býti moudrými, učinění jsou blázny.“ (Říman, 1, 22.) Na jedné straně nazývají Ježíše šlencem anebo fanatikem, protože se za Syna Božího vydával a tím ohavné smrti se podrobil; — na druhé ale straně dosvědčují, že On jest ten nejsvětější a nejmoudřejší mezi lidmi. — Ba zajisté On jest ten nejsvětější, ten nejmoudřejší, tedy co takový chtěl a mohl pravdu mluvit a hlásati. Jináče o tom souditi, jest důkazem nerozumu aneb bezbožnosti. Do podrobných osidel zaslepenosti, nerozumu aneb bezbožnosti padají také ti, kteří nesmrtnost duše lidské upírají. Oni ani nevědí, co mluví. —

Nenlí duše naše nesmrtná ja nenlí pro nás tam na onom světě blaženosti nebeské, pak jest celé křesťanské náboženství klam a blud — pakby byl Ježíš Kristus jeho zakladatel, tento nejmoudřejší a nejsvětější Pán, skutečným podvodníkem; neboť Ježíš slibuje těm, jeuz jsou chudí duchem, království nebeské, těm, jeuz jsou čistého srdce, patření na tvář Boží — těm, jenž trpí protivenství pro spravedlnost, hojnou odplatu v nebesích, — těm, jeuz pro něho pole, domy, svou vlast a všecko opouští, těm slibuje život věčný. On vždy a všude nás vybízí, abychom svým žádostem zlým odpírali a sobě k vůli království nebeskému násilí činili, — abychom ouzkou cestou etnosti kráčeli a ji se nikdy nespustili, abychom to, co jest nejdůležitější a nám nejpotřebnější, totiž království nebeské vyhledávali. — Jestli ale duše lidská s tělem právě zemře, jestli není pro ni věčnosti a tedy ani žádného nebeského království — pak, ano pak všecko to vybízení a napomínání Kristovo, všecko jeho slibování, jak to stojí v sv. evandélium, byloby pouhá lež, pouhé blábolení; — pak každé odpírání hřísné chtivosti, každé zmužilé hájení Božské pravdy i každé namahání pro etnost a spravedlnost byloby bláznovství a pošetilost; — pak všickni mučeníci, — a těch jest tisíců a tisíců, kteří svá těla dali raději dříti, sekati a páliťi, nežli by od křesťanské víry odpadli, — pak všickni hodní, rozšafní křesťané, kteří so o to co nejvíce zasa- zovali a kteří až posud o to se zasazují, aby vedli život mravný, bohabojný i aby Ježíše následovali, — všickni tito etnostní a šlechetní lidé byliby opravdiví blázni a šílenci; ano ještě více, pakby byli všickni svatí otcové a učitelové církve, jako Ireneus, Justin, Augustin, Jan Zlatoustý, Řehoř, Bernard, Tomáš Akvinský atd. všickni tito učenci a velikým uměním osvícení a bystrostí rozumu vynikající mužové — právě proto, že v Ježíše a v jeho sliby, že v nesmrtnost duše a budoucí život věřili, a víru Kristovu neohroženě hájili, — byliby největší blázni, — byliby lidmi oklamánými a jiných oklamávajícími. Nad to ale, nenlí pro nás věčnosti a života věčného, i jeli náboženství křesťanské se vším tím, co nám ohledně odplaty aneb trestu na věčnosti stále připomíná, toliko lež a toliko vymyšlenost, — pak, o slyšte! pak byliby Jidáš, Herodes, Pilát, Anás, Kaifáš a všickni, jenž Krista Ježíše na smrt kříže přivedli, — pak ti tyrani a krvolační tygři, jako Nero, Domicián, Decius, Dioklecián, Julián atd. ježto chtěli křesťanskou víru prostředkem ukrutných muk zničit a zahladit, — pak ti nynější chlípenci a smilníci, všelief ti malí a velcí zloději, podvodníci, loupežníci a vrahové, kteří na náboženství a na věčnost zcela nic nedbají, kteří tu neb onu víru a taktéž stav duchovní v nenávisti mají, všickni tito zlopověstní lidičky byliby tedy těmi nejhodnějšími, nejmoudřejšími a nejchytřejšími na světě! —

Hle ze všeho toho jde na jevo hrozný nerozum a hrozné rouhání, — ze všeho toho plyne důsledně samé bláznovství a samé šílenství! Toť milý čtenáři patrně vidíš a nahlížíš. — Nuže neděsíš se a nepojímá tebe hrůza, vida jak tuze se pomate rozum lidský a jak pobloudí? Toť aby nebylo mravního řízení ve světě, toť aby nebylo ani nejvyššího Pána a Ředitele světa a za nic nestálby rozum náš i za nic celé náboženství! Po všem tedy veta i po společnosti lidské. —

Eihle jak bylo velice zapotřebí, že dobrotivý Bůh vtiskl hluboce též do našeho srdce, do naší duše tu upomínku, že jsme nesmrtelní, pro budoucí život stvoření Každý to cítí v sobě a hlas svědomí, nenlí ono docela uspalé a otupělé, připomíná to často každému člověku.

Ano slyš to člověče! tys dle duše nesmrtelný, ty nejsi pro tento kratičký život stvořen a pro tuto zem určen; ty náležíš světu lepšímu! Tam nad hvězdami jest domov tvůj, tam na výsostech tvá pravá vlast, tam dědictví tvoje věčné! — Velikými dary a schopnostmi, jimiž se žádný jiný tvor pod sluncem nehonosi, obdařil Bůh — duši tvou nesmrtelnou a vtisknuv takto tobě pečet důstojnosti nesmírné vytkuul cíl a konec tvůj tam na onom světě — tam v životě budoucím. Pro tu příčinu uspořádal Bůh i tělo tvé způsobem od tvorů ostatních docela rozdílným; nebo když veškerí živočichové s tváří dolů schnutou po čtyrech se po zemi vlekou, tuť ty člověče! kráčíš zpříma a s celou svou postavou zvedáš se vzhůru a tvář svoji nosíš obrácenou k nebesům a to proto, abys měl ustavičně na očích vlast nebeskou a nikdy nezapomenul, tam že žítí budeš, tam že dojíti máš cíle svého, kterého zde nikterak dosáhnouti nemůžeš. Ano nikdy zde pokoje, blaha, a utěšení pravého nedojdeš, i byť bys měl všechny poklady této země, nebo duše tvá od Boha a pro Boha stvořena jest, a ona se nikdy neupokojí, leč když k Bohu, k pramenu vši útěchy a vši blaženosti se dostane. — Tak tedy přímá postava tvá, zření očí tvých k výsostem nebes a pohled na nesmírnou prostranost, nesčíslnými světy naplněnou, jest tobě také hlásatelem nesmrtelnosti duše tvé, — nepomíjející tvé! A protož abys nikdy nesvolil k zlému ale konal vždy, co dobré jest, volám zde se svatým Pavlem: „Nemýlíte se, Bůh nebývá posmíván. Nebo cokoliv rozsívá člověk, to bude i žítí . . . Kdo rozsívá v duchu, z ducha žítí bude život věčný, dobře pak činíce neustávejme, nebo časem svým žítí budeme neustávající. A protož dokud čas máme, činme dobře všechněm.“ (Galat 6, 7.) Všude se zajisté nalzáme před tváří všemocného a vševědoucího Boha a ten na nás ustavičně hledí a každý skutek, každé slovo, pomýšlení zaznamenává do knihy života a uchovává vše k spravedlivému soudu, který nás očekává tam na onom světě. Běda tomu, kdo na tom soudu neobstojí! Zde tedy jest čas, abychom se namahali, pro cnost a spravedlnost bojovali a dobré skutky činili, — abychom pro spasení duší svých věrně zde pracovali. Hledejme tedy království Boží a jeho spravedlnost a vše ostatní bude nám přidáno. (Mat. 6, 33.)

Dodatek. Nebyl můj úmysl čtenářům křesťanských kněh dokazovati nesmrtelnost duše lidské; nebo těm a jiným křesťanům není toho zapotřebí, právě jako není zapotřebí, za jasného dne svíci rozsvítiti, aby bylo suad světleji. Tímto pojednáním chtěl jsem jen dát navedení, jak asi se má upíračům nesmrtelnosti duše lidské odpověditi, a nač se mají upozorniti. — Také tím chci dát na srozuměnou, aby každý, kdo nevěří v nesmrtelnost duše své a v život budoucí a kdo k rodu opičáckému přináležeti velkou náklonost ukazuje, aby byl v domácnosti, v osadě, společnosti a obchodě střežen a pozorován. Takovému člověku neměli by se děti k výchování svěřiti, takovému nemělo by se svěřiti žádné hospodářství, žádných peněz, žádného obchodu, žádného úřadu, ba ničeho. A na takového

člověka nevěrce vztahuje se to, co praví apoštol svatý Jan: „Přichází-li kdo k vám a toho učení nepřináší, nepřijímejte ho do domu, aniž ho pozdravujete; nebo kdož ho pozdravuje, má spolek s jeho skutky zlými.“ (II. list Jana). — Kdo nevěří v nesmrtelnost duše lidské, ten nemůže věřiti ani v Boha, ani v jaké náboženství ani v to, že ve světě vládne pořádek, a že nás zavazuje hlas svědomí, dobré vykonávati, zlého se varovati.

F. Č.

kněz diecése Kralohradecké.

Katolický kněz.

Kněz! páter! — brrr! až po mně mráz jde! Nic není za naší doby tak zvaným mužům pokroku odpornějšího, jako katolický kněz. Kdykoliv ho spatří, již se chvějí po celém těle. A proč? Inu, kněz udržuje náboženství v lidu a to jim nijak nechce voněti. Kdyby to prožluklé náboženství už jednou zaniklo, pak by pokrok a osvěta obrovské kroky činily ku předu. Takhle ale pořád drží se lid zpátky — tape ve tmách a zžírá se v blbých pověrách. My již přemohli — volají ti mužové — ono stanovisko, na kterém stál tmavý středověk — svět již ví, co má soudit o těch kejklích kněžských — nám nepotřebuje nikdo malovati straku na vrbě. Jen pryč s náboženstvím! pak bude blaze! Ano pak bude blaze! (ve francouzské revoluci, když Boha sesadili s trůnu a kořili se nevěstce, bylo také blaze?) Dříve ale musí to hospodaření černokabátnické býti odstraněno. Přečiňme se tedy všemožnými prostředky — k odstranění jeho. — A skutečně přečiňují se. Haní, tupí, nadávají, osočují, očerňují, jak jen mohou, aby dost a dost učinili lidem kněze protivným a odporným. Ona zásada: „jen pomlouvej, něco přece zůstane viset“ provádí se za naší doby nejrzejším způsobem. Jiná náboženství mají také svých vůdců, ale kdo se jich dotýká? Ovšem shodují se mnozí z nich s pokrokem a popírají haubně a drze biblické zjevení. To ale jest falešnému pokroku zcela příjemné a vhodné. Má tedy přátele, jichž nesmí urážet. V porýnském Falcku držána byla v roce 1869 synoda spojené protestantské církve. Ta vydala a schválila katechismus k poučování mladých křesťanů a protestantských lidí. Ale otázka: co věřiti máš o Kristu? a její odpověď: „věřím, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh a pravý člověk, můj Pán a Spasitel“ byla většinou 17 hlasů zavržena. A v Heidelberském týdeníku měl o vánocích pastor Wittel svým čtenářům vánoční rozjímání, ve kterémž rozkládá: Kristus není Bůh. Že člověk, který se křesťanem nazývá, tak strašné učení rozšiřuje, nekárá zkažený svět, ale zlost a opovržení má proti katol. knězi. Tys katolík, milý čtenáři, a snad dobrý; ty vážíš si našeho knězstva, a činíš dobře. Stav kněžský jest stav vznešený. Abys ale poznal, že ta tvoje vážnost jest podstatná, chci ti tuto o katolickém knězi k vzdělání tvému podati.

Stav kněze katolického jest stav vznešený a svátostí posvěcený. Skrže svěcení knězstva jest kat. kněz od ostatních křesťanů, jenž laikové se nazývají, přesně odloučen. Svaté svěcení vtisklo duši kněze znamení nezrušitelné; skrže ně připodobněn jest Kristu Pánu našemu jedinému pravému veleknězi, jenž vstoupil jednou s obětí sama sebe do svatyně. „Tatáž moc slova“, píše sv. Řehoř Nyssejský, „činí i kněze vážným a ctihodným, jenž mocí žehnání ze společnosti ostatních vyloučen jest. Neboť včera jeden z množství a z lidu postaven jest dnes za vůdce. představeného

učitele náboženství a správce skrytých tajemství; a to činí, ačkoliv dle těla a podoby v ničem se neproměnil, na duši ale neviditelně proměněn jest skrze jistou neviditelnou moc — milost.“ Jednou posvěcený řádně nosí znamení své důstojnosti, své vnitřní podoby s Kristem, nejvyšším knězem, nezrušitelné na své duši. Nemůže nikdy více býti laikem. Církev sv. učí na sněmě Trid.: „kdo by řekl . . . že ten, kdo jednou se stal knězem, může opět býti laikem, budiž vyloučen.“ Nechť zpotvoří své kněžské znamení hříchy, nechť je zhanobí nepravostným, nekněžským životem, zničení je nemůže, ono trvá věčně. Ruka Boží vtiskla mu znamení vnitřní podobnosti s Kristem na vždy.

Skrze svátost svěcení obdržel kněz plnomocenství a právo: býti náměstkem Kristovým, Kristovo dílo vykoupení křesťanům přivlastňovati, ony sv. obřady vykonávati, které špinu hříchů z duše sblazují a ji svatou a spravedlivou činí před nejsv. okem Božím. On obdržel moc nad pravým tělem Kristovým a nad tajemným tělem Kristovým t. j. nad věřícími. Kdyby nebylo kněžstva, nebylo by obětí, nebylo posluhovatelů sv. svátostmi. Církev, jak nyní jest, byla by zcela nemožna. Pak by lidstvo nemohlo působiti spasení své tak, jak Spasitel byl nařídil. Nynější pořádek musel by zcela přestati a přec jest tak vznešený, krásný, potěšující a potřebám lidským přiměřený. Na kněžstvu tedy spočívá trvání církve. Kdekoliv kněžství se upírá, tu pracuje proticírkevní božící živel. Posud nebylo náboženství bez kněžstva. Všude nalézáme kněze co prostředníka mezi Bohem a lidem. Podívej se na pohanská náboženství — všude nalezueš kněze. Jen noví protestanti neuznávají zvláštního kněžstva, říkajíce, my všichni jsme dle písma sv. pokolení kněžské. Ovšem! to uznávají i katolíci; my všichni zastáváme úřad kněžský, pokud sami sebe Bohu za oběť přinášíme a Bohu na oltáři svého srdce obět modlitby a chvály obětujeme: ale z toho neplyne, že by zvláštní kněžstvo — pro něž sv. písmo a tradice nesčíslných důkazů podává, proto muselo býti zavrženo. Výborně praví prof. Klee ve své dogmatice: „Nikdo nechce si pro ideální království korunu a žezla nechat vzíti.“ (O ideálním t. j. duchovním království — jež v osvobození od otroctví ďáblova ve svobodě dítek božích a v povolání k panování s Kristem záleží, mluví tatáž místa, která mluví o duchovním kněžství). A předce chtějí pro ideální kněžství všickni sáhnouti po kaditelnici. Kdo lid maže na kněze, musí mu důsledně i korunu vsaditi na hlavu.“ To poslední protestanté nečiní, sice by povstala revoluce. Protestant Kliefoth přiznává se: Lež jest, pravili se, že Bůh dal prostředky milosti a nařízení k rozdávaní jich celé církvi. Ovšem jí je dal ale pro ni, no však skrze ni. Všeobecné kněžstvo se nevyzdvihuje skrze duchovní úřad, také ale nemá s ním nic co dělat.“ A Ledler praví: „Provedme skutečně zásadu všeobecného kněžstva, pak zrušen jest všecken spasitelný ústav Boží.“ Zvláštní kněžství má tedy nesmírně vysoký význam. Kněz jest náměstek Kristův — Boha v člověka — uděluje všem věřícím ty vznešené dary, jichž Spasitel náš tak draze byl zasloužil. Sv. Prosper praví: „Knězi jsou ozdobou církve, v nichž církev se skví; oni jsou branou k věčnému městu Božímu, skrze kterouž všickni, jenž v Krista věří, přicházejí ke Kristu; oni jsou správci královského domu.“ Nuže, který stav jest vznešenější, ctihodnější a důstojnější? Sv. Ignác praví: „Důstojnost kněžská jest nejvyšší ze všech důstojností, kterých člověk míti může.“ Nyní pochopuji, proč všickni nepřátelé království božího také vždy byli nejzuřivějšími pronásledovateli katolického kněžstva. Věčné Slovo věčného Otce přišlo na svět a svět ho nepoznal, do svého přišel a svoji ho nepřijali, svět svého Vykupitele, Pána života ukřížoval, jak by mohl býti lhostejný proti těm, jenž pokračují v díle Kristově, jenž jsou podmínkou trvání církve sv.? Věru, toť by

byla pošetilost! Lide můj! co učinil jsem tobě aneb čím jsem tě urazil? odpověz; já jsem tě vyvedl z Egypta, ale tys připravil kříž svému Spasiteli! Co jsem ti učinil? odpověz lide můj!“ My však chceme si vážiti kněžstva! Radujmež se, že si vyvolil Pán z našeho pokolení muže k pokračování svého díla; „každý kněz vzat jest z lidu.“ My radujeme se, že jsou lidé prostředníky mezi námi a Bohem, lidé, s nimiž mnohem svobodněji obcovati můžeme než s anděly, lidé, jenž naše slabosti a potřeby nejlépe znají.

Úřad kněžský jest vznešený úřad! Nyní pochopuji, proč Pán Ježíš tak pozdě své apoštoly k tomuto úřadu povýšil. Teprv když po 3 leta s ním byli obcovali, když po 3 leta byl na jejich posvěcení pracoval, učinil je knězi a ne dříve. Při poslední večeři, kdy z lásky pro nás se chtěl obětovati, v onen večer, kdy Pán ve svém láskyplném dojemném loučení řekl k apoštolům: „to čiňte na mou památku,“ udělil jim kněžskou moc. Vznesený úřad, vznešený stav kněžský! Nyní pochopuji, proč vydala církev sv. tak přísné zákony ohledně volby a připuštění osob ke kněžství. Nyní pochopuji, proč tak toužebně si přeje, aby právě kněz vynikal cností a nábožností.

S bázní přistupuji nyní k vyličování úkonů kněžských. Dříve ale ptej se svatých: co jest kněz? Jejich úsudek má váhu. Svatí nejlépe svaté posuzují. „Ctihodnost a vznešenost kněze“, praví sv. Ambrož, „nemůže žádným porovnáním vystižena býti. Porovnáš-li ji se slávou královskou a korunou knížecí, jest mnohem nepatrnější než když těžké olovo s krásou zlata porovnáš.“ Sv. Jan Zlatoustý dí: „Králi jsou svěřena těla, knězi duše; toť vznešené panování. Pozemské klíče nosí pozemský král; nábožný kněz nov. zákona má mnohem slavnější klíče království nebeského.“ Blahoslavená Kateřina Sienská líbala šlepeje mimojdoucích kněží a sv. František Assiský říkával, že kdyby najednou potkal kněze a anděla, že by bez rozpaku před knězem se dříve uklonil. Co jest kněz? Svatí nemohli vzdor vši prosbě buď docela ne aneb jen s největším donucováním pohnuti býti, aby přijali tu důstojnost na sebe. Sv. Efreml hlásal co diakon v Edesse ustavičně pokání a tisíce přivedl na cestu pravou. I byl prošen, aby se stal knězem a Boha obětí oltářní oslavoval; avšak on statečně se bránil nemaje se za hodna Těla Páně při nejsv. oběti se dotýkati. Sv. Jan Zlat. utekl, když ho chtěli na kněze posvětit. I sv. Augustin byl jen z donucení na kněze posvěcen. Taktéž i sv. Vincenc z Pauly. —

Důstojnost kněžská jest nevýslovně vznešená; neboť obětuje kněz Bohu oběť jeho Syna. Nyní bych ti musel velikost té oběti představit. To ale nemohu. To nemohli ani ti největší svatí. Oběť mše sv. jest hvězda a jádro, slunce křesťanství. Při mši sv. jest tatáž oběť a tentýž obětující kněz jako na Golgotě. Tedy tentýž dar, který na Kalvárii nebeskému Otci byl obětován, obětuje se i zde: tam i zde tentýž kněz. Na kříži ale obětoval Kristus, jednorozený Syn Boží, pro nás sama sebe celého Bohu, aby ho smířil s námi. Tatáž oběť opakuje se denně na oltářích našich. — O jak vznešený tedy úřad kněze, jenž obětuje! Ani andělům nebyl svěřen tak svatý úřad jak kat. knězi. Veliký byl první člověk, jenž co král všeho tvorstva všem poručel, velikým byl Mojžíš, jenž slovem vody mořské rozdělil, veliký byl Josue, na jehož slovo slunce nezašlo, velicí jsou králové pozemští, ale — znám člověka, jenž jest větší, znám člověka, jenž každodenně, když chce, nebe otevře a svolá Syna věčného, krále všech králů na tento svět.

Kněz jest vznešený skrze svou moc soudcovskou, která se jeví ve svátosti zpovědi. „Kdo může hříchy odpouštěti leč Bůh?“ pravili zákoníci. Tuto božskou moc

dal Bůh kněžím. „Přijměte Ducha sv., komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou, a komu je zadržíte, zadržány jsou.“ Apoštolové a jich nástupcové, biskupové a kněží mají moc hříšníkům hříchy odpouštět; hříšníci nejsou na věky ztraceni, když po křtu sv. opět byli ztratili roucho nevinosti. V soudu pokání dána moc knězi nad krví Syna Božího vykoupenou duší, on rozvazuje aneb svazuje, otvírá aneb zavírá nebe, a jeho výrok platí u Boha. Slovo kněze: „*Ego te absolvo*“ činí ze zločince spravedlného, pakli jen tento vyplní potřebné podmínky. „Moc kněžská,“ volá sv. Augustin, „z hříšníka učiniti spravedlného, jest větší nežli moc stvořiti nebe a zemi.“ Sv. Jan Zlat. tvrdí: „Kněz sedí co soudce na tomto světě; Nejvyšší poslouchá svého služebníka; neboť co kněz zde na zemi usoudí, to potvrzuje na nebi Kristus. „Já stvořil,“ nechá Cardinal Hugo Krista mluvit, „nebe a zemi; lepší ale a krásnější moc tvůrčí dávám tobě knězi: ty máš nově tvořiti duše, které v hříších jsou.“

Katolický kněz odpouští skutečně hříchy; kdežto u protestantů něco jest, co jako hříchuodpuštění vypadá ale není — jest to jen výrok, že Bůh hříchy odpouští. To ale ví každý, i ten blbec. Ten výrok ale neuspokojuje hříšného srdce. Vilmar vypravuje ve své theologii skutečných událostí: „Jistý kněz povolán byl k smrtelné posteli těžkého hříšníka, který zamýšlel se navrátiti k víře katolické a žádal odpuštění hříchů. On začal své ohlašování. Ale nemocný pravil: „To ohlašování znám dávno — já ale chci míti hříchy odpuštěny, chci vědět, zdali máte moc a právo mně mé hříchy odpustiti.“ Strany zpovědi přečti článek úvodní v čísle 4. Tam nalezneš, co protestanté smýšlí o zpovědi a jak se přičiňovali mnozí, aby ji opět zavedli. Avšak zavést zpověď jest věci nemožnou, ano to odporuje protestantskému učení o všeobecném kněžství. Katolická církev má zpověď a skrze ní působí nesmírně mnoho dobrého. Věřící otvírá své vnitro před knězem a zároveň před sebou; on přichází k poznání sama sebe, k poznání a uznání svých hříchů a poklesků. Bez sv. zpovědi nebyl by mnohý nucen zkoušeti přímě svůj duševní stav. Bez vážného, hrozícího a laskavého, napomínajícího, hýbajícího slova kněze nepřišli by tisícové k polepsení se, nikdy k probuzení ze sna hříchů. Ale nyní nalezne soužené srdce přítele, mlčelivého, milosrdného, soutrpného, zkušeného a může se vymluviti. Kněz jest vůdce a těšitel, který opuštěného pozdvihuje a zmužilostí naplňuje. Kněz co zpovědník — věru krásné jméno! — on jest soudce, učitel, on jest také lékař. Člověk povstav ze hříchů dostane na ruku prostředky k vykořenění hříchů, k udržení milosti Boží, ke smíření se s Bohem. Skrze sv. pokání prospívá kněz velice člověku jednotlivému. Ale i celému člověčenstvu stává se velmi prospěšným. O tom viz můj článek o zpovědi (čís 4.). Přičiňuji zde toliko slova Hettingerova: „Kde na zemi nalezneš ústavu, který by takové rukojemství podával k vyplnění všech společenských povinností jako zpověď, jenž vykonána před knězem na místě Božím? Kde staví se hráz hříchu, který jako červ sžírá sílu nejlepší člověčenstva, kde spozoruješ reporušenost manželství, kde se chrání majetek tak pevně, kde klade se tak na srdce povinnost rodičů a láska dítek jako zde? Kde jest chudoba tak těšena, že místo co by vrhla se zoufanlivě na majetek cizí, jako beránek snáší břímě a bídu! Kdo jiný pamatuje bohatého tak důtklivě na milosrdenství, vysokého na pokoru, mocného na vlídnost, jako kněz ve zpovědi? A co lidí odešlo od zpovědnice, kde odložili všechnu mstu a zášť proti bližnímu?“

Co jest katolický stav kněžský? Stav od Boha tak omilostněný velice k působení blaha vlastního, ale i stav, který vlastně pro duševní blaho člověčenstva jest zřízen. O mši sv. a sv. pokání bylo již řečeno; mohl bych i o jiných svátostech se zmíniti, které prostřednictvím kněze posvěcují nás. Mohl bych mluvit o působení

kněze ve škole, na kazatelně co učitele lidu, o působení jeho co hlasatele a šířitele víry; kdo zanesl světlo víry do všech zemí a kdo to až doposud činí? Jsou to synové církve sv. — Mohl bych mluvit o obětavé lásce kněžské u lože nemocných. On přichází na první zavolání, jeho nesmí žádná bouře, žádný víchř, žádný sníh a led. žádná nemoc a mor zdržeti — on musí spěchat, kam ho povinnost volá. On opustil otce, matku, otčinu, kde byl narozen a vychován, on musí se státi „všem všechno, aby všechny Kristu získal.“

Zdrželivost pro Boha — panictví jest něco nebeského, řekl bych božského. „Kdo můžeš pochopiti, pochopiž“ praví Pán. Katolický kněz zavazuje se dobrovolně k tak vznešenému stavu, kterému svět, byť i hluboce byl klesl v nepravostech, vážnosti upříti nemůže. Svět cítí, že panický stav kněžský jest nejkrásnější ozdobou církve; on cítí, že naproti takovému ústavu jest slabý, a proto ta vítězosláva, pakli na některém knězi něco spozoruje hříšného, jakoby nejkrásnější perla z koruny církve vzata byla; odtud ta radost, viděti některého kněze padnouti. My máme panické kněžství, jakým žádné jiné náboženství se honositi nemůže. Uvaž, co to znamená! A právě skrze toto panictví jest kněz s to obětovati se pro Boha a spásu duší. Jen tak má kněz náš úplnou důvěru svých svěřenců. Kdo by se chtěl zpovídati, kdyby nebylo panických kněží? „My musíme,“ pravili před několika lety vůdcové oposice v Bavorsku, „proti zavedení zpovědi se brániti, poněvadž to jest ústav rodnému životu evangelických kněží naprosto odporný.“

Stav kněžský jest vznešený stav — kněz jest světlo světa, sůl země. — Kdo chybí kněz, tam jest lid nešťasten. Pros tedy vždy za dobré kněze, zvlášt v kvatembřu. Ty víš, že jest kněz za naší doby předmětem potupy a smíchu, pronásledování a sočení; važ ty si ho, měj úctu před ním. Sv. Jan Zlat. říkával: „Kdo ctí kněze, ctí Boha; kdo pohrdá knězem, pomalu pohrdá Bohem.“ I kněz jest křehký jako ty, i on má chyby a může hřešiti. Přikrývej vždy seč jsi tyto poklesky pláštěm křesťanské lásky, neboť hříchům, které snad koná, nikdy tě neučí. Každý kněz vede vždy k dobrému. Modli se ale také, aby tvůj duchovní správce ochráněn byl ode všeho zlého.

Svatí bratři Laurus a Florus, stavitelé.

Rodičové jakož i rodiště světců těchto není známo; toliko jména mistrů, u nichž stavitelství se přiučili, nám legenda zaznamenala: jsou to Proklus a Maximus. Mistři tito byli vyhlášeni svou výtečností stavitelskou; avšak ještě více je zdobila pevnost a stálost u víře Kristově, srdce zbožné a ušlechtilé, a život v každém ohledu bezúhonný. Putování své vezdejší ukončili smrtí vítězoslavnou, smrtí mučnickou. Říkává se: „jaký pán, taký krám,“ a „jablko nepadne daleko od stromu.“ Přísloví tato můžeme v úplné jich platnosti na mistry Prokla a Maxima z jedné a jich učně Laura a Flora z druhé strany vztahovati. Neboť tito nejen v umění stavitelském co hodni mistrů svých se osvědčili, alebrž i v druhé částce, v sebezdokonalení a vytrvalosti u víře, jakož i v mučnictví za nimi nikterak pozadu nezůstali. Když Proklus a Maximus mučnické koruny oučastnými se byli stali, odebrali se Laurus a Florus z Byzance do krajin Dardanské, v Illirii ležící, a provozovali své umění u vladaře Lykona, v městě Ulpium. Tehdejšího času panoval nad světem

římským Hadrián (117—138), který sice přímých rozkazů k pronásledování křesťanů nedával, avšak předešlých zákonů o tom také nezrušil a tudíž i za jeho panování krev reků křesťanských tekla. Zvěst o znamenitých stavitelích, Lauru a Floru, nezůstala dlouho skryta, alebrž roznesla se daleko široko a došla až k Liciniovi, synu císařovny Elpidie. Tento chtěje vystavěti bohům chrám, jehožto veleba a krása by všechny unášela, požádal písemně vladaře Lykona, by mu ony slavné stavitele, Laura a Flora, odeslal.

Vladař vyhověl žádosti Liciniově a odeslal mu Laura a Flora s mnohými ještě jinými pomocníky. Licinius je velmi laskavě uvítal, stavbu chrámu jim odevzdal. velkými dary je obmyslil a mnohem více ještě přislíbil, jestli stavba dle jeho chuti dopadne. Započali tedy stavbu jim svěřenou ve dne neunavně pracující, v noci však na modlitbách trvající. Dary, jež od Licinia byli obdrželi, rozdali chudým. Při stavbě této přihodila se zvláštní událost.

Alexandrovi, synu Anastasia, kněze pohanského, nejdaleko staveniště stojícímu vlítнул kousek kaménku do oka, čímž se stalo, že Alexandr toto oko pozbyl. Otec jeho Anastasius hořem a zármutkem sklíčený obžaloval Laura a Flora z činu toho u Licinia, kterýžto zvěděv, že se to zúmyslně nestalo, je za nevinné prohlásil. Oni však vycvičivše a utvrdivše Alexandra u víře křesťanské a Kristu jej získavše ztracený zrak mu zpět navrátili. Což když otec jeho Anastasius uzřel, i sám též uvěřil a k stádcí Kristovu se připojil.

Když stavba již byla dokončena a Licinius chrám tento nádherný a velebný pohanskými bůžky naplnil, svolali svatí bratři v noci všechny ty, ježto obdrženy dary dříve byli podělili, odebrali se obrnění znamením kříže, hořící svíce v rukou držíce a nábožné chválozpěvy prozpěvující ku chrámu onomu. Na to bůžkům provazy na hrdla uvázavše a dolů je shodivše na kousky je potřískali, Bohu při tom prozpěvující. Což když se k Licionovi doneslo, rozkázal všechny jati, velkou pec rozpáliti, a všechny kromě Laura a Chlora do ni vhoditi. Takovým způsobem dostalo se jim koruny a slávy mučnické.

Licinus předvolav Laura a Flora činil jim předhůzky, sliboval však zároveň i milost, jestli že by bohům obětovali. Že ale neuposlechli a obětovat nechtěli, dal je tak krutě zmrskati, že zem celá krví zbrocena byla. Na to odevzdav je vojínům rozkázal k místokonšelovi je vésti. Na cestě přihodilo se něco, což neměsího podivu oné události s Alexandrem osleplým a opět uzdraveným zasluhuje. Stalo se totiž, že stráž pozůstávající z desíti vojínů, kteří k místokonšelovi je vedla, působením bratří srdcí svých učení Kristovu otevřela a pokřtiti se dala. Činem tím dokázali světci, že nejen hmotné, alebrž což větší cenu má, i duchové budovy, chrámy Ducha svatého stavěti dovedou. Přivedeni byvše k Lykonovi a od něho otázaní: jaké by bylo jich provinění, odvětili: Dílo jsme dokonali, chrám posvětili, bůžky zničili, vojáky, jež vidíš, ku Kristu přivedli, a nyní nacházíme se v tvé moci. Nalož s námi, jak se ti zalíbí. Což když místokonšel byl uslyšel, do žaláře je odvésti rozkázal. Na úsvitě však je předvolav pravil: Nebudeteli dnes bohům obětovati, krutým mukám a na smrt hroznou vás vydám. Světci odvětili: Učiň, jak se ti líbí, místokonšeli, nebť nám nelze vůli tvé se podrobiti. Nemař času marným mluvením, kteréž jako ptactvo uším našim uchází. Řečí takovou rozhněván rozkázal místokonšel, nástroj dáblův, do hluboké studně je uvrhnouti.

Kam když přivedeni byli, padnuvše na svá kolena zvolali: Pane Bože síly,

Bože náš, Bože, jenž vše chráníš a zachovávaš, vyslyš prosbu naši, jenž život a smrt ve své moci máš: budiž nám voda tato obrodem skrze milost Ducha tvého. Přijmiž duše naše v pokoji a dejž nám spočinouti v krajině živých, ve stánku tvých svatých. Všech pak, jež ročně památku naší smrti konají, račiž milostivě vyslyšeti prosby, jsouli k spasení a životu věčnému užitečny a prospěšny. Když byli dokončili, zazněl hlas s nebe řkoucí: „Pojďte ke mně dělníci vinice mé a já občerstvím vás.“ Slovy těmiti posilněni do studně byvše uvrženi a zasypáni duše své čisté Bohu odevzdali. Po mnoho však letech když pronásledování přestalo, přišli někteří zbožní křesťané k místu, kdež studně se nacházela, a odklidivše násyp těla svatá vytáhnuh, kteráž takovou vůni a zář vydávala, že se to slovy vyjádřiti nedá.

Tohotéž času obdržel Zotikus, vnouček místokonešlův, buď od bratra neb sestry, kterýž byl úplně slepý, na přímluvu svatých bratří Laura a Flora znak, načež uvěřiv v Krista dal se pokřtiti a stádeci Kristovu přivtělití.

Učitek svaté zповědi.

Bednář jistý, píše „N. L.“ před desíti lety v pivováře v blízkých Kbelích zaměstnaný, byl od správy pivováru tamějšího splnomocněn rozvážeti pivo do jednotlivých hostinců a spolu ovšem též svěřeno mu bylo vybfirati od hostinských peníze za pivo jim odevzdané. Roku 1862. jednoho dne obdržel týž bednář od hostinského „u křížku“ v Karlíně 600 zl., by je správě pivováru odevzдал. Vrátiť se domů, pohřešil ale bednář svou tobolku i s oněmi 600 zl., i nucen jsa ztrátu nahraditi, učinil to poznenáhlym splácením tak, že mu po částkách ze mzdy strhováno bylo. V letech posledních nastoupil bednář místo v pivováře v blízkých Vršovicích a podivil se nemálo, když najednou ztracené peníze, bez úroků sice, ale předce v původní částce 600 zl. mu ohlásily svůj návrat ze světa. Obecní úřad města Karlína obdržel totiž tyto dny od farního úřadu jisté obce N. nedaleko Olomouce úřední dotaz, kde jest onen bednář z pivováru kbelského, jemuž se roku 1862. ztratilo. 600 zl. V případu tom, praví přípis onoho úřadu farního, — že hledaný bednář nalezá se na živu v Karlíně neb v okrese Karlínském, nechť zašle se farnímu úřadu obce N. u Olomouce řádně sdělaná kvitance znějící na 600 zl. kteréž onen bednář od farního úřadu obce N. ihned obdrží. Netřeba dokládati, že Karlínský úřad obecní učinil bez prodlení náležitě opatření v záležitosti té. Avšak poctivý nálezce, který naznačenému farnímu úřadu v N. u Olomouce odevzдал oněch ztracených 600 zl., zůstane tajemstvím zповědním, tím spíše, jelikož naznačený farní úřad žádal, aby v záležitosti té nedálo se pátrání a vyšetřování další.

Protest Indiánů.

Indiáané ze St. Francis u Milwaukee zaslali 31. května 1871 svatému Otci dopis, jímžto se proti bezprávnému oloupení apoštolské stolice ohražují a jehožto obsah tváře loupežníků ve Florencii jakož i vlády loupež tu podporující a všech, kteříž sve-

deni byvše s loupežl touto souhlasí, studem — ač mají-li jaký — zřůměnění by musel.

Zní následovně:

Svému milnému Otcí, papeži, nejvyššímu náčelníku všech černooděnců, jehož Ježíš Kristus za svého náměstka na zemi ustanovil.

Otče náš přelaskavý! Ne drzost, alebrž láska jest to, kteráž nás dnešního dne pobádá, Tebe osloviti. Jsmeť sice ten nejnepatrnější všech kmenů indiánských a Ty's ten nejvyšší zde na zemi, a přede jsi nejprvé na nás vzhledl okem soustrasti a smilování. Ano, Otče, před 30 zimami byli jsme ještě národem divokým, nuzní na těle i duši; Ty's však se nad námi smiloval a nám velkého černooděnce otce *de Smet* poslal, by křtem dítky Božími nás učinil; my byli slepí, Ty's jej poslal, by zrakem nás obdařil. Mnozí z nás spali ještě, když otec *de Smet* nás opustil; avšak Ty's opět se smiloval a nám černooděnce otce Mikuláše poslal. A jak mnoho jiných otců jsi nám dal, by nás a naše dítky zákonu Božímu učili a lepšími křesťany učinili.

Jak by to tedy mělo býti drzostí od nás, Tebe Otče, v těchto dnech Tvých strastí, osloviti, bychom za Tvou lásku k nám Ti poděkovali a svůj bol vyjevili, an jsme slyšeli, že některé nezvedené dítky Tebe ustavičně utiskují, všechno i Tvůj vlastní dům Tobě odejmuvše.

Ač jsme jen chudí Indiáné a dobré spůsoby nevalně známe, pokládáme to přede za obavné provinění, s Tebou Otče tak nakládati: vždyť my před 40 neb 50 léty, ač ještě úplně divocí, nebyli bychom se opovážili s Tebou tak nakládati. Poznavše tedy velkou zlobu hřichu toho a ošklivost nad ní zbudivše modlili jsme se a opět jsme se modlili, jak dalece bídným Indiánům to možno, za Tebe a celou církev. Mimo to odebrali jsme se ze svých táborů do misijního chrámu, kdež po devět dnů jsme se snažili modlitby a cnostné úkony shromažďovati a je nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu za Tebe, Otče, obětovati. Dnes ráno jsme je všichni sčítali a počet 120527 obdrželi. Dále obětovali jsme za Tebe, Otče, nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu svá srdce. Ač jme již před 30 zimami obrázení, přede pobožnost ta před dvěma teprv u nás zavedena lety. A nyní jsme všichni kromě dvou křesťani, kteří své náboženství též vyznávají.

Avšak oběť srdce našeho nedostačuje; máme též několik vojínů, ne by válčili, alebrž naším náčelníkům v udržení míru nápomocni byli. Bylo-li by jim možno pro Tebe něco učiniti, s radostí bychom Ti je nabídli a oni by krev a život za svého svatého Otce obětovali. Než dovol nám drahý Otče, Tobě i obavy naše sdělit. Mnozí z nás v dřívějších letech pitím a karbanem zahynuli.

V posledních třech letech nás Božské Srdce Ježíše chránilo. Avšak prodáváci kořalky (běloši) blíží se co den; i obáváme se bychom suad Boha neznadili a srdce, jež jsme mu za Tebe věnovali, mu opět neodňali. Chceme se však modlitbou k Božskému Srdci Ježíšovu a k naší dobré Matce Marii posilňovati, bychom srdce svá dáblu opět nepodali.

Toť city srdcí našich. Avšak my Indiáné nedůvěřujeme tak snadno citu, neukázeli se zevním znamením; a proto jsme zavedli sbírku, bychom ti jakoby kousek své lásky podali.

Přijmiž svatý Otče tento malý dárek 110 dolarů na důkaz upřímnosti toho, co jsme pravili. A nyní chceme ještě jednou svá srdce otevřít. O jak by nás těšilo (ač toho nezasluhujem) nějaké slovíčko od Tebe slyšeti, slovo, které by nás poučilo, jak bychom vždy více a více Srdce Ježíšovo a svou dobrou Máti Marii ctíti mohli

abychom všichni Tvým učením do Ježíšova Srdce vešli; a jsme-li jednou v tomto Srdci, pak budou modlitby naše silné a mocné, nepřátely Tvé z Říma vypuditi a Ty budeš potom z tohoto svatého města pozíráti na všechny své dítky, jež po celém okršku zemském rozptýleny jsou. Ve jmenu všech našich dítek

Vincent, z rodiny Stellam,
Andrev Soltis, z rodiny Emsté.

V chrámu nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Coeur d'Alenc, toho dne po velkonoci 1871 „Schneeé“ po narození Krista Ježíše.

S ň a t e k.

V malém městě Románském žil velmi zámožný muž se svojí jedinou dcerou, která měla býti všeho jeho jmění jedinou dědičkou. Docházel jí sedmnáctý rok jejího věku a poněvadž mimo své veliké bohatství byla velmi krásná i ozdobená duševními vnaďami rozumné a vzdělané dívky, ucházeli se o ruku její všickni přednější mladci z okolí.

Otec však spozoroval, že více očekávané dědictví láká záletníky než vše ostatní a nenalezal z nich žádného, který by jej svými mravy uspokojil. Jeden byl ze vznešené rodiny, která ale vinou svých předků z bývalé výše klesla, a na níž ji tento chtěl opět povznést; však od svého narození se ničemuž jinému nenaučil, než pošetilé pýše a nechuti k jakémukoli zaměstnání, jako by v lenosti záležela vyšší důstojnost. Jiný ztrávil více roků na študiích práv; však dalek očí svých rodičů a zkažen od zlých druhů v marnotratnosti a rozpustilosti větší pokrok učinil, než-li ve právnictví, kterému se oddal. Jiný byl náruživý hráč, kterýž ve hře ztrávilval větší část noci a celé dny. Jiný opět jsa zamilován sám do sebe, větší část dne vynaložil na strojení se a první jda za modou v oděvu, strojenými okrasami a zženštilými způsoby ucházel se o všechny marnivé, jimž se rovnal. Jiný jevil svými výbuchy ducha krutého a hněvivého, jiný byl nesnesitelným pro svou tupost a hloupost. Na všech nalezal opatrný otec vady, které příliš málo shodovaly se s přáním, jež choval, aby dceři své založil pravdivé a trvalé štěstí.

Jednoho dne započal s ní důležitou a vážnou r ommluvu a pravil: „Dobře víš, milá dcero, že v tobě spočívá jediná útěcha mého stáří a jak velice a vroucně tě miluji.

Však přibližuje se čas, kde si musíš zvolit průvodčího na cestu svého života a já budu musiti od tebe se odloučiti, abys vešla do pracizého domu a činila úd cizé rodiny. V té věci, na které záviseti bude, dobrá či zlá budoucnost tvého života, zachraň Bůh, abych následovati chtěl těch krutých otců, kteří osmělují se zákony předpisovati citům svých dítek. Volba manžela, který s tebou navždy spojen bude, musí od tebe samé rozhodnuta býti. Však jakkoli dobře víš, jak důležitá jest volba ta, žádám tě pro lásku, jakouž k tobě chovám, za dovolení, aby má mnoholetá zkušenost k ruce byla tvým mladým letům a ty ohled brala na mé rady. Vychování tvé a vzdálenost, ve které jsi žila od společností a hluku světa, poskytuje mi naději, že tvé srdce ještě nikým nebylo zaujato. To nejprvé chci od tebe věděti, svěř se mi bez rozpaků, ježto nechci odpor klásti tvým citům, alebrž je jenom věsti.“

Když jej dcera byla ujistila, že její srdce vždy bylo svobodno a že nikdy nebude neposlušnou rad otcových, pravil dále: „Musíš ještě vědět, že je jich mnoho, kteří by rádi tě dostali, avšak ze všech těch, kteří mne o ruku tvou žádali, nenalezl jsem žádného, koho bych si přál, aneb jenž by se byl pro tebe hodil. Zásady, které jsem ti vštípil, nejsou takové, abys toužila po osobě, nad tebe vyšší a slavnější. Soukromá dívka z malého města, jako ty, pro bohatství, které jsem ti nashromáždil nemusíš pomýšleti na povznesení rodu svého; a kdybys si vzala šlechtice, bys toliko toho získala, že bys se sobě rovnými nemohla žítí podle vůle své, poněvadž by manžel toho netrpěl, aniž pak s dámami vyššími nad tebe rodem, poněvadž by tyto sebou buď opovrhovaly aneb aspoň s nevolí a trpkostí tebe snášely. V manželství, aby bylo šťastné, má se hledati rovnost i ve stáří i ve stavu. Však to ještě nestačí. Mravy třeba zkoušeti nade všecko u osoby, se kterouž máš býti spojena svazkem tak slavným a jemuž navždy svěřiti máš své štěstí a sebe samu. Karbaník, zlýralec, ukrutník, potměšilec, lakomec aneb lenoch, zženštilce, zbabělec, lehkomyšlník, nerozuma, roztržitý, nemohli by, leč způsobiti tobě smutné a trpké dni. Však jak pozoruji tu ty, kteří se o tebe ucházejí, nenalezám ni jednoho, který by některou z oněch vad poškrvněn nebyl. Slyš proto můj úmysl; myslím, že nejlépe bude přesídliti do velkého města. Tam u větším počtu mnohem šťastněji budeš moci voliti a nebe ti spíše zjeví, jak bys blažený a spokojený život si založila. A kdyby se nebi ještě zalíbilo, aby ruka trá byla odměnou cnosti některého neštěstím nespravedlivě pronásledovaného, o tu bych, milá dcero, za velmi šťastného se považoval. Na to netřeba bráti ohled, zda tvůj snoubenec více či méně bude bohatý; veliké jmění, jež mi nebe udělilo a jež obdržíš, postačí, abys jako měšťanka i se svým manželem, buď si on kdokoli, pohodlně žítí mohla.“

Slzíc odvětila dcera: „Jestli jsem vám, otče již za tento život, který od vás mám, povinna, mnohem více zavázána vám jsem za vaši lásku a péči, kterou jste až posud podpíral můj slabý a nezkušený věk. Na koho bych se měla více spolehnouti než na vás? A protože se zcela vaší lásce a starostlivosti odevzdávám. A kdyby se nebi zalíbilo ještě, aby vaše jmění se stalo náhradou utiskované ctnosti, co jiného mohla bych si přát, než to, aby ten, jemuž by se dostalo, nikdy neměl co litovati, že s ním ještě mne obdržel? Avšak doufám, že by toho nelitoval; dostal by se k vám, stal by se vaším synem, a já nebyla bych odloučena od vás a vašich rad.“ Hlubokou radostí pohnut objal otec dceru svou toho něžně ji políbiv, pravil: „Kéž navždy tě Bůh v takovém ctnostném a ušlechtilém smýšlení zachová dcero milená, kteráž jsi nyní potěchou otce svého, jehož štěstí a blaženost vždy působiti budeš.“

Brzo uspořádav všecky věci, odebral se s ní do Říma. Tam přišed, jal se se vši péčí a opatrností hledati, jakého nejlepšího manžela by vybral pro dceru. Po dlouhém a pilném hledání pravil jí jednoho dne: „Myslím konečně, že jsem našel, kdo tě bude moci učiniti šťastnou. Syn jednoho právníka velmi váženého pro jeho obratnost i bezúhonnost, moudrý to jinoch, jenž, jsa rovněž právníkem jako otec, slibuje svou pilností a svými schopnostmi vyrovnati se jemu, přál by si míti tě za manželku. Zbývá toliko, aby se ti líbil, a já se postarám, abys jej mohla viděti a mluvíc s ním nejenom zevnějšek jeho osoby, ale i nitro jeho poznati. Však za jednu oběť tě musím žádati, milá dcero, kterou také ode tvého šlechtěného srdce si slibuji. Již jsem ti pravil, že všecky mé statky budou tvé a také neznám na světě osoby, která by jich hodnější byla než ty!“

Avšak jedna okolnost, jež se mi dnes ráno naskytla, mne povzbuzuje, abych část toho svého jmění jinému obětoval. Jsa u jednoho peněžníka, mého přítele, viděl jsem tam mladíka asi dvacetiletého, příjemného zevnějšku a ušlechtilých mravů, jenž mne mile dojal, a já se ptal peněžníka, zda to jeho syn. Odpověděl mi, že nikoliv, ale že to jest syn muže jednoho, kterého jsem druhdy zde v Římě poznal, a který byl velmi poctivý kupec, však rozličnými nehodami o celé své jmění přišel a trampotami a hořem zemřel. Zanechal po sobě manželku s tím synem“ dodal peněžník, „a já ho přijal za písaře v mé písárně, aby mohl svou mzdou sebe i matku vydržovati. On skutečně pro ni vše udělal a že jsem neměl nikdy schopnějšího, pozornějšího a mravnějšího jinocha, pročež jsem mu zvýšil jeho obyčejný plat: však jeho mravy a jeho ctnost zasluhovaly by jistě lepšího osudu.“ Pohnut tímto vypravováním zastyděl jsem se sám u sebe, že mi posud nenapadlo navštívit matku, kterouž jsem také znal z dřívějších let a kteráž byla velmi moudrá a ctná žena: i nechtěl jsem odkládati s vyplněním této povinnosti. Našel jsem ji samotnou, dal jsem se poznati a usednuv mezi vypravování o jejich minulých příhodách, vícekrátě musil jsem zaslzeti, slyše jak zmužile a trpělivě snáší své nehody a jak vděčně a srdečně děkuje Bohu, že vzav jí manžela a jmění, tak láskyplného syna jí ponechal v náhradu za všechny její strasti. Vím dobře, že kdybychom neštěstím v nouzi a bídu uvrženi byli, rovněž milo by nám bylo, kdyby nám někdo pomoci poskytl a i bez této vzpomínky také pevně doufám že tvé šlechetné srdce nebude chtít, aby dvě tak ctnostné osoby bez pomoci zůstaly. Myslím tedy část svého jmění k podpoře jich věnovati. Proto předce tobě dosti zůstane a jestli mladík, kterého jsem ti navrhl, se ti bude líbiti, abys se s ním zasnoubila, nemusíš si více přát, ježto sám jest také velmi bohatý.“

Dcera jednak dojata tím vypravováním, jednak i zarmoucena odvětila: „Se statky svými můžete naložili, jak se vám líbí, aniž v pravdě znám jiné příležitosti, kdebyste jich lépe mohl použiti než tuto. Však líto mi jest, že když tak ctnostný jest ten mladík, jak pravíte, neodkázete všecky své statky a mne samu spíše jemu než komu jinému. Takový, zdá se mi, byl jednou váš úmysl. Ale nyní snad máte za to, že poněkud smutný by to byl dar, který mu ze svého jmění podati holdláte, kdyby ještě mne s ním měl obdržeti.“

„O obdivuhodná a vzácná dcero,“ pravil otec. „Jakých díků povinen jsem nebesům, že tebe mně dala a ozdobila duchem tak vznešeným, srdcem tak ctnostným. Právě naopak, než abych se měl domnívati, že by sňatek s tebou mu byl nemilý, jsem přesvědčen, že tys nejskvostnějším darem, který bych kdy i sebe vzácnějšímu podati mohl; však jak mohu tě někomu ustanoviti, kdož ničeho nemá, když ty sama jsi jej ještě nevyvolila?“

Ty uhlídáš tedy oba dva a mezi těma dvěma vyvolíš, kdož má býti tvým manželem, a ačkoliv ten druhý tě ještě neviděl, nepochybuji, že se bude považovat za nejšťastnějšího všech lidí, když tě dosáhne. Avšak abys nikdy toho nepykala, chci, aby též první přišel, se kterým rovněž budu spokojen, když mu dáš přednost.“ Moudrý otec provedl svůj úmysl a vhodnou poskytl dceři příležitost, aby oba vidouc a s nimi se bavíc, povahu jejich poznala. Avšak, jakkoli prvního hodným poznala, ctnosti druhého dala přednost a tu k nevyslovné radosti obou stran odbývala se svadba, uad kterou nebylo nikdy viděti radostnější a šťastnější.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Září 1871.

Číslo 9.

Výborné koření pro každé bolení!

odporučuje duchovní lékař L. Sch — z.

2.

Recipe proti bolení druhému, jež slove lakomství.

Diagnosis: Lakomství jest nezřízená žádost a držení bohatství.

Symptom y: Lakomec nejen po penězích a statečích vezdejších baží a cizý statek sobě přivlastňuje, ale on se ho žádostivě drží, s chudými jej nesdílí, ano k nim tvrdý jest a nelaskavý.

„Lakomství jest nepravost ohavná; neboť,“ praví sv. Basilius, „ono naplňuje lesy loupežníky, domy zloději, rodiny nespokojenci, trhy podvodem, soudní síně křivými přísahami, chýže nevinnosti bédou a nouzí, oči sirotků slzami, srdce vdovy žalem, žaláře zločinci a peklo zatracenci.“ Lakomec jest věru každého hříchu schopen; onť jest tvrdý k chudým a nešťastným, lživý, věrolomný, zlodějský, podvodnický, pln starostí o věci vezdejší, tak, že ani pokojně spáti nemůže; on se propůjčuje lichvě, svatokupectví, zradě a i vraždě. Již tedy moudrý Sirach píše: „Nic není nepravějšího, než milovati peníze, nebo takový i duši svou na prodej dává. (Sir. 10, 10.) Asv. Pavel dí: „Kteríž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidlo ďáblovo a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřizují lidi v zahynutí a zatracení.“ (I. Tim. 6, 9.) „Lakomec podobá se vepři, kterýž, dokud živoří, k ničemu není, nýbrž teprv po smrti; pak vezmou ďablové lakomcovi duši, červi jeho tělo, a cízí dědicové jeho bohatství.“ (sv. Bonaventura.) Člověk, jenž tímto jest sklíčen neduhem, miluje peníze a bohatství více, než toho zasluhují, touží dychtivěji po nich, než se to s péčí o spásu duše a se spravedlností srovnává a získané drží a hájí vší silou svou. O jak mnohým nešlechtnostem svedlo lakomství lidi! Jidáš z lakomství záviděl Spasiteli, Pánu a Mistru svému, když sv. Maří Magdalena Jemu nohy mazala vonnou masťou, a pravil: „Proč nebyla tato masť prodána za tři sta peněz, a nebylo dáno chudým? To pak řekl, ne že měl péči o chudé, ale že zloděj byl a měšec maje to, co do něho kladeno bylo, nosil.“ (Jan 12, 5. 6.) Sám ďábel vnikl v srdce téhož Jidáše, aby svého Pána a Mistra zradil. Lakomství svedlo

samého apoštola, vyvolence Páně, a učinilo ho za třicet stříbrných zrádcem. O jak mnohý až dosavád se stává zrádcem a Jidášem víry své a náboženství svého, a to pro mrzký peníz a pomíjející statek!

Když jsem malým ještě byl chlapcem, nejednou jsem slyšel vypravovati o jednom ruském princí, jenž v bitvě u Slavkova poraněn jsa na útěku svém u jisté rodiny útočiště hledal, slibuje jim hojnou odměnu. Lidé tito vidouce na mladíku rozličné skvosty, zavedli ho pod záminkou ochrany do sklepa, kde ho zavraždili, oloupili a tělo zakopali. Ovšem hrozný trest je neminul. Zda-li to událost pravdivá, nevím; že ale z lakoty strašné hříchy i vraždy pocházejí, dosvědčuje událost následující, která roku 1618 v Pultavě se přihodila, a jejížto pravdivost dosvědčuje J. E. Veith a Balinghem. Jednoho jarního večera téhož roku přišel mladý, polský voják do hospody v Pultavě. Zdál se býti velmi dobrého rozmaru a od srdce vesel, tak jakoby nějaký veselý kousek vyvésti chtěl; neboť hleděl na hospodského a jeho ženu vždy velmi přívětivým okem, a choval se důvěrně k nim a takřka po domácku; také položil notný a těžký měšec na stůl a požádal hospodského, aby mu ho až do rána schoval. A když byl vesele a s rozličnými šprými a vtipy povečeřel, odebral se konečně do malého pokojíčka, který mu na nocleh byli vykážali. Zatím pohlížel hospodský již delší čas práhnuoucím zrakem na měšec s penězi, a i v srdci jeho se ozvala jidášská otázka: Co mi dáš? Máš v sobě zlato? stříbro? čili docela jen měď? Nedalo mu to pokoje, zvědavostí puzen, otevřel měšec, a hle! z něho mu lesklo se zlato, samo zlato, až se mu oči kalily, a zdálo se, jakoby k němu mluvilo: viz to vše může býti tvoje, nebude-li majitel proti tomu nic namítati! Ze všetečnosti zrodila se nezřízená žádost statku, která pak zplodila ukrutnost. „Ženo,“ pravil hospodský, „jaké štěstí se nám zde namítá! Jakby nám najednou bylo pomůženo!“ Příležitost lákala, brozné předsevzetí bylo brzy učiněno, a čeho se muž štítíl, k tomu se odvážila žena. Chladnokrevně přistoupila, ozbrojena jsouc ostrým nožem, k loži, na němž mladý muž v hlubokém spánku pohřížen ležel. — Nuže statečný vojine! Hodina tvá se přiblížila. Nikde jsi nemohl větší bezpečnosti očekávati, než zde v domě, který tvému srdci tak blízek, tak spřízněn jest, ale nikde tě neměla naleznouti chladná ruka smrti, než právě zde. Jak mnohá zbroj železná a ocelová byla proti tobě a srdci tvému tasena, anižby ti byla uškodila! Tys ale zlatou přinesl do tohoto domu zbroj — ku vlastní své záhubě. Ne bez krve nashíral a nashromáždil jsi zlato své, a s krví vlastní máš je ztratiti! — Již vykonal břitký nůž službu svou — rychle se vyhazuje na dvoře jáma — nešťastník do ní se zahrabe. Temná noc zakryla strašný skutek černým svým perutím. Ale sotva se počalo rozednívati, když tu kdosi náhle a silno na vrata zatloukl. Váhavě a celá se třesouc otvírá hospodská; vesele a se srdečným plesáním chvátá dcera jejich do domu. „Kde je bratr?“ jest prvé její slovo. Rodičové se diví, a nemohou pochopiti, co tím myslí; dcera ale stojí na svém a otázku opakuje. „Vy jistotně jen žertujete,“ praví, „vždyť jsem se s ním včera odpoledne sešla, a poznala jsem ho, když se po vás vyptával, podlé znamení na pravé ruce, vždyť víte, že na ni má silnou bliznu. Měla jsem ale, jak víte, ve vesnici ještě nějakou práci, a nemohla jsem tedy hned s ním zároveň přijíti; proto jsem se hned v noci na cestu vydala, abych zde jen hodně brzy byla.“ — „Copak to mluvíš?“ zkríkli rodičové leknutím takměř bez sebe. „Jak je to možné? Vždyť před několika lety již padl v bitvě!“ — „Ne, nikoliv, to byla zpráva falešná, on, on to byl jistotně, cožpak jste ho nepoznali?“ Nyní popisovala jeho postavu, jeho šaty, jeho zbroj. „On se tak od srdce těšil,“ doložila dcera, „že vám své uspořené peníze

přinésti může, a jen si chtěl ten žert udělati, aby viděl, zda-li ho poznáte, čili ne. Kde pak jest? Což ještě spí?“ — Ovšem že spal. — Bledí a hrůzou jati stáli tu vražedníci vlastního syna svého. Na to vrhli se na zem a naplňovali dům nářkem a pláčem. Konečně vyšel otec a oběsil se; matka pak tímtož nožem, jímž svého vlastního syna zavraždila, i sobě smrtící zasadila ránu. — Tak děsnou oběť požádalo a obětovalo lakomství!

Pročež, křesťane milý, varuj se jako jedovatého štíra tohoto hříchu, nedej mu vzniknouti v srdci svém, abys nebyl přemožen a k strašným snad skutkům sveden. Hleď si raději „udělati měšce, kteříž nevetšejí; nehynoucí poklad v nebesích, kdežto se zloděj nepřibližuje, ani mol kazí. Nebo kde jest poklad váš, tu bude i srdce vaše.“ (Luk. 12. 33. 34.)

Čím se člověk ve dne zabývá, o tom se mu často ve snách zdává, a čemu člověk ve svém živobytí srdce své věnuje, o to často ještě v poslední hodině smrti pečuje. Jaký život, taková smrt. *Qualis vita, finis ita.* Pravdivost toho hlavně u lakomců se ukazuje, jak nás každodenní zkušenost učí, neboť, co zatím člověka v jeho stáří rozličné nepravosti poznenáhla opouštějí neb aspoň své bujnosti pozbývají, nespustí se ho lakomství, ano toto stále ještě roste a se zmáhá, čím slabší pro budoucnost kmitá naděje, majetek svůj a bohatství ještě déle podržeti. „Kde jest poklad váš, tu bude i srdce vaše“ (Luk. 12, 34.)

Cesarius vypravuje nám o bohatém kupci, který po celý život svůj se ničím jiným nezabýval, leč obchodem, penězi a počítáním. Zlato bylo bohem jeho. Tu se náhle nebezpečně roznemohl; chtěli mu poslati pro kněze, aby se s Bohem smířil, a sv. svátostmi zaopatřen byl. Jak ale za svého živobytí na Boha a na své duše spasení nedbal, tak nechtěl i nyní na smrtelném loži nic slyšeti o pokání, nic o knězi. Nemoc jeho se stále horšila, a již naň přicházelo poslední tažení. Nyní předce poslali pro kněze. Tento přišel ihned a dal si všemožnou práci, vylil všelikou svou výmluvnost, aby umírajícího lakomce na veliké nebezpečnost, ve kterém jeho živobytí a duše jeho se nalezá, důrazně upozornil. Konečně na ukřížovaného Spasitele ho poukazuje, který za naše hříchy na kříži zemřel a kajícímu lotru v poslední chvíli života odpustil, vzal na stole stojící stříbrný kříž do rukou, a držel ho nemocnému před očima. V skutku se zdálo, jakoby umírající se vši pozorností a znamením hlubokého pohnutí na kříž ten hleděl. Ale nastojte! tato pozornost, toto zdánlivé pohnutí nemělo Ježíše ukřížovaného, ale ono stříbro za předmět, z něhož kříž ten zhotoven byl; neboť náhle přerušil řeč kněze neočekávanou otázkou: Velebný pane! co troufáte, jak drahý bude asi kříž tento?“ — Studený pot vystoupil mu na čele, hluboko povzdychnul, a anižby na Boha a na věčnost byl zpoměl, zemřel, jedině v duši hořekuje nad tím, že nemohl své bohatství vzíti sebou. — Odkud tak hrozné lakomství, tak veliká až k víře nepodobná zaslepenost i v době tak důležité, v poslední hodině smrti? — Odtud, že mnozí na smrt a na soud opravdově nikdy nezpomenou, ani tenkrát, když kostlivec s kosou již u lože stojí, a nejvyšší soudce již na soudné stoličce zasedá. Jestli jaký lék proti této nemoci jest, není nic jiného, leč myšlenka na smrt. Potoky, mající v řečišti svém vodu sladkou, jakmile do moře se vylily, zhořknou a zesolnatí. Tak se to má i se zbožím tohoto světa: když také člověka ve zdraví a štěstí těšovalo, zprotiví se mu, jakmile se u bran věčnosti octne, kam předce všechny potoky a řeky spěchají, a kde odpočívati musí, jakkoliv dříve bouřlivě se dmuly, zlatem a drahým zbožím naloženými lodmi zmítaly, břehy svého řečiště překročily a mnohou škodu udělaly. Toutéž cestou i tobě, člověče kráčeti jest,

člověče chtivý a lakomý! Nápoj, smrtí ti podávaný, hořký jest, a studený pot smrtelný na zsinalem čele tvém trpko chutná jako vody mořské. „Jako smrt protivný“, praví přísloví a chce tím říci, že v celém živobytí nic není tak protivného, nic tak hořkého a trpkého, jako smrt, a žádná smrt lidská tak zlá, jako smrt lakouce. Proto také praví moudrý Sirach: „O smrti, jak jest hořká památka tvá člověku, kterýž má pokoj ve zboží svém“ (Sir. 41, 1.) „Nahý jsem vyšel z života matky své a nahý zase se tam navrátím“ (Job. 1, 21) praví Job, největší trpitel starého zákona, a svatý Pavel, rovněž rekovný trpitel pro Krista dí: „Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět: bez pochyby, že také nic odnésti nemůžeme.“ (1. Tim. 6, 7.) Podobně mluví k nám smrt a hrob. Nezapomínej tedy na to, lakomý člověče! — s tebou musím hlasitěji mluvit, nežli s ostatními nemocnými, an jsi na sluh otupělejší; nezapomeň, že na celém širém světě není většího blázna nad tebe, všemožně se snažíš, přičiňuješ se o získání a rozmnožení bohatství svého, když jsi ale si ho nahromadil, působí ti udržení jeho nové starosti, nicméně je ale v zoufalství pozbýváš. Hledáš štěstí a nalezáš bídu, chceš věčně míti a ztrácíš tak rychle. Stříbro a zlato ti však pod hlavu nepoloží, když ti do rakve ustelou. Vše, co jsi ušetřil, vyzískal, vyloudil, co jsi spravedlivě neb nespravedlivě vydobyl, nad čím jsi mnohou krůpějí krve vylil, se starl, trápil a sužoval, vše, co tak nesmírně miluješ, čemu se takměř co modle nějaké klaníš, to vše s sebou nevezmeš, ale necháš zde na zemi, když ti uchystají místo pod zemí. Kdybys peníze a ostatní majetek svůj ještě bedlivěji byl střežil, byl-li dům tvůj sebe pevnější, všechny dvěře železné a silnými závorami, umělými zámky opatřený, byli-li pokladové tvoji ve ohňovzdorných schránkách a pokladnách uloženi, a sám-liš co strážný drak z pověsti dnem i nocí u pokladů těchto bděl a hlídal; pro odvážlivého toho lupiče, jehož smrtí nazýváme, není žádná zeď příliš vysoká, žádný dům příliš pevný, žádné dvěře dosti silné, žádný drak hrozný, žádná stráž dosti bedlivá. Žádná dírka příliš malá u skulina tuze úzká, kdeby nemohl vniknouti, a tebe od mamonu odtrhnouti. Kosíř jeho jest jako nejlepší proutek čarovný, jímž všechny poklady vyzvednouti může, kdykoliv se mu zalíbí, a kdy to třeba nejméně očekáváš. On má klíče a odmykače ku všem skříním a pokladnám tvým, kdyby i žádný zámečník nebyl s to je otevřít, on je otevře. Chceš-li ale, až tento mocný a strašný pán, tvůj největší nepřítel, se ukáže a k tobě přistoupí, chceš-li pak pokojně hlavu svou uložiti k odpočinku věčnému, poslechni dobrou radu, kterou ti svaté evandélium dává: „Čiňte sobě přátely z mamony nepravosti; aby, když byste zhy-nuli, přijali vás do stanů věčných.“ (Luk. 16, 9.)

Podobně jednal a dal světu na srozuměnou sultan Saladin, vladař mocný rozsáblých krajin a zemí. Dokud žil a ze zdraví se těšil, shromáždžoval úsilovně nesmírné bohatství v palácích svých, a bedlivě je střežil. Konečně se přiblížila i jemu hodinka smrti a nyní cítil předobře, že mu všechny jeho poklady nic nepomohou. Dal tedy zavolati svého hlasatele, odevzdal mu svůj rubáš, poručil, by ho na dlouhé tyči upevnil, po městě nosil a vyvolával: „Hleďte! Saladin, podmanitel celé Asie, vladař půl světa nevezme ze všech drahocenností a pokladů nic jiného sebou, leč tento rubáš, který bude jediným jeho oděvem a šperkem do hrobu!“ Tím chtěl i mysl svých poddaných od nezřízeného dychtění po vezdejších, pomyjejších věcech odvrátiti a jim připomenouti, že jim vše to nic nepomůže.

Spasitel, onen všemohoucí král, jehož království není z tohoto světa, vytknul boháčům, jenž veliké a mnohé naděje do budoucnosti si dělali: „Blázne, této noci

požádají duše tvé od tebe, to pak, cos připravil, či bude?“ (Luk. 12, 20.) „Nebo co jest platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?“ (Mat. 16, 26.) A sv. František Saleský, veliký to znatel duše lidské praví: „Jsi-li lakomství nakloněn, pomysli si častěji jaký to bláznivý a hloupý hřích, který nás v poddanost uvádí těm věcem, které předce pro nás a k naší službě stvořeny jsou! — Nezapomeň nikdy, že v hodinku smrti vše opustiti musíš, a že majetek tvůj snad právě těm se do rukou dostane, kteří ho špatně užijí a sobě takto věčné zatracení připraví! — Mluv často a mnohý proti lakomství, nuť se k almužně a jiným skutkům křesťanské lásky! Nepohledávej přílišně časného zisku, ale rád si něco odepři a jiným poskytni.“ Sv. Augustin dokládá: „Lakomství je moc, které se člověk lépe neubrání, leč když často o smrti přemýšlí.“ Neboť lakomci ze všech jeho statků nezůstane nic jiného, než rubáš, rakev a několik stop místa pod zemí. Majetek svůj a bohatství své musí zanechati plesajícím dědicům, kteří se špínavé spořivosti posmívají, a památku jeho vínem zalévají, které on pro lakomost ni píti si netroufal. „Nemoudrý a blázen zahynou spolu a zanechají cizím z boží svého a hrobové jejich jsou domy jejich na věky.“ (Žalm 48, 11—12.)

Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi.

(Pokračování.)

I.

Tím ukončená jest řada plodů, jež masonér přinášívá státu v dar.

Došed na konec této kapitoly nebude bezpečně nikdo váhati tvrditi určitě, že tajné společnosti, ať toho ať jiného jsou jména, v každém ohledě jsou nakažlivým morem ústroji obecnému, a jako jedna prašivá ovce mnoho ostatných nakazí, rovněž tak rozežírá se jedovatý duch jedné lóže do okolných krajů, aby porušil i jiné zdravé údy. Neupíráme toho ovšem s nejdůst. biskupem Kettelerem, že tu a onde zastali bychom v lóži muže poctivého, pravdu a pravé oblažení lidu hledajícího: avšak takový velmi řídký bývá a na nepravé zašel hledati místo. Máloť přistupuje k jeho slávě býti v tak nepočetném tovaryšstvu; a méně pravdy než v hromadách freimaurův nikde nepostihne. Protož upřímně-li na péči má blaho lidské, nemůže býti svobodným zedníkem; neboť ti jen svého obmyslejší prospěchu.

Když nyní v pamětech svých složíme vše, co tuto bylo napovědíno, zdaž nejsme nuceni vlastním chladného rozumu usouzením všeliké tajné spolky z plné duše nenáviděti co nepřátely Boží i lidstva? Zdaž mlčky přezříti můžeme nešvary, ba lépe zlomyslné rejdy jejich; zda jich kde strpěti máme, byť všech jiných od nich nám dálých škod nebylo žel? Podrobují se snad lóže dozoru státní policie, aby jim zlého podkládáno nebylo? Budiž; jaká to však dohlídka, když dozorce sám jest freimaurem?

Bdětež konsulové, ať obec vaše nevezme porušení! My pak, ani tajní bratří veškerou pozvolna půdu pod nohama nám podrývají; když mizí veškerá důvěra a víra v druhého, o němž nevíme, není-li uajatcem bratrským; když ústavy vládní při-

krými zákony beznáboženskými i nejotupělejšími svědomími lhotejných občanů otřásají; když ze školy církev i Bůh se vypovídá, a každý třese se před nejistou ale hroznou budoucností; když takového dosáhlo freimaurství učením svým výsledku: pramalé ovšem máme nádeje že by samo ze sebe umenšilo se toho zla, za to však tím důraznějších nám pohnůtek, abychom na odpor se stavěli nešvaru takovému, silně pozdvihli hlasů svých oproti a důtklivě o lepším poučení úkolu své poručníky. Avšak nepřisluší tuto poučovati o těch věcech laskavého čtenáře. Kdo oči máš, viz, co děje se vůkol tebe, a především co ve vlasti tvé, na to pozor měj; patř na některé z vášnivých náčelníků tvých, uvažuj o slovech i činech jejich, a poznáš, či to květ a čím se zachovati máš!

II.

Viděti jest, po skutech jejich, že těmi řády slavnými zakrývají svá šeredství svých ohavných životův smilných a prázdných, v rozkošech ohavných... a těmi činy svou lež odívajíce a pokrytství a lid o duše i o statky klamajíce a v slepotu je uvodíce, aby pro jich mylnou naději nic pravého a upřímného nemohli poznati.“

(Petr Chelčický.)

„Národové zacházejí, trůny se boří ale; — církev vždyccky setrvává.“

(Napoleon I.)

„Hleďte člověka bez náboženství a naleznete-li ho, jistotu toho mějte, že od zvířete v málu rozdílný jest.“

(Hume.)

„Ani církev Augsburská, ani Ženevská, ani Moravští bratři, ani které jiné bratrstvo, jakými jsou Kvakéři, Methodisté neb Svobodní zedníci, jest s to nahradit Římskou.“*

(Proudhon.)

„A aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.“ (ev. p. sv. Mat. 28, 20.)

Daleko méně pochybný než k statu jest poměr svobodného zednictva ku křesťanství vůbec a k církvi katolické zvláště. A jaký jest, čtenářstvo těchto kapitol

*) Církev Augsburská-Lutherova; Ženevská náboženská soustava franc. právníka Jana Kalvina, jejíž jádrem jest předurčení člověka od Boha buď ke spáse neb zahynutí — Moravští bratři čili čeští zavládli ve vlastech našich v druhé polovici XV. století. Zneuznavše moc papeže, zavrhlí spolu svátosti a mešní obřady; křtili ještě jednou do bratrstva vstupujícího, potom zavrhlí uctění svatých a panenské Matky, aniž uvěřili v proměnu chleba v Tělo Páně. Ač pilně ostříhali mravní kázeň, postrádali jednoty v sobě samých, tak že po vystoupení reformatorů něm. následovali jedni Luthra, druzí Zvingliho. — Kvakéři (třesavci) původ vzali v sedmnáctém století od anglického obuvníka Jířího Foxa pojmenovavše se sami „přáteli neb stoupenci světa“; tvrdí, že každému člověku na svět přišlému svítí „světlo vnitřní“ dostatečné ku spáse. Proto nemají ani bohoslužby, ani svátosti ani kněží, an každý, kdo pocítí se ve shromáždění osviceným, může povstana v lavici mluvit a učit. Dědičného hříchu rovněž upírají. Když r. 1827. jedni počali ujmáti Kristu Božství, rozdělil se malý hlouček Kv. ve dva tábory, tak že sjednocenost jejich — byť i přísní byli ve mravích — na vždy jest tatam. Methodisté, sekta anglikánské církve, vzešli na počátku 18. století; přijavše pouhé večeření za jedině ospravedlňující dávají se snadno ke zneumravenosti svoditi; ano zakladatel jejich Jan Veselý veřejně prohlásil, že Kristus zrušil mravní zákon a proto křesťanům naň ohled bráti netřeba; podle učitelů svých dělí se taktéž na dvojí. Předurčení člověka jedni přijali druzí je zavrhují.

(Dr. Aschbacha cír. Lex.)

z mnohého předeslaného snad již usoudilo; pročež abychom o témž řeči nešířili málo jen k paměti uvedeme.

Ne řídko je lóží freimaurských, v nichž nic více se neděje, než že se pořádají bohaté hostiny, nákladné plesy a zábavy, kterýmiž by se něžná pleť zedníkům velice milá přilákala; a taková místa ovšem zcela málo aneb nic nedávají si práci s církví a náboženstvím. Protož ana nestojí nám v přímé cestě pominuvše jich mlčením k jiným boudám se obrátíme. Jsouť, a také řídké, kteréž přidržují se pevně vytknutého cíle, a o těch naučení jisté mějme, že „jsou urputnými nepřáteli církve katolické i všeho co k ní náleží.“ Tyto, opičíte se ve všem po katolictví chtějí samy býti církvemi svým údům; vyučují vlastní víře, mají svůj katechismus, své zpěvy, obřady, oltáře, příkázání, tresty, zápisy i vyobcování. Tváříce se jakoby hojněji všeho poskytovaly náboženským potřebám člověka jsou u porovnání s církví kat. méně než vyhublá kostra zbavená i té nejnepatrnější jiskry Božského života, svobody, vůle a věčného určení.

Předstírajíce vzdělanost, pokrok, osvětu a jak se ony ostatní obojetné pojmy vyslovují, zakládají školy aby vyhnali z nich Krista, odjímají podpory kat. učilištěm, aby podkopali jejich trvání; zřizují knihovny a naplňují je učenými spisy, kteréž upírají jsoucnost Boží, nesmrtelnost duše a svozují k znemravnělosti; mravnost jest jim bájkou, svatost hloupostí a vrtkavý rozum lidský prvním zákoníkem. V úzkostlivém rozhorčení volati musíme s Jeffersonem: „S bázní třese se o rodnou zemi, rozvažující, že Bůh jest spravedlivý!“ Svobodným Pensérům belgickým ani Affranšové a Solidérové nečiní již zadost, když vzdalují Boha od kolébky dítěte a od smrtelného lůžka umírajícího muže: oniť vypuditi chtějí vši mocí Boha z prsou každého jednotlivce; tedy zjevný boj za každou cenu hlásí se tu proti jedinému Bohu a jeho církvi.¹⁾ Nedejme se klamati, jako by snad válka vedena byla ve zdálí nás; však již tuhý zápas započat i ve středu našem. Neváhejmež obětovati se pro Boha, aby snad i u nás nezmohli se neznabohové tou měrou, že takéž nějaký drzec Bieland odvážil by se z pistole vystřeliti po knězi Henričim, až v domě Kristově s kazatelny vyznávati bude: „Věřím v Boha.“ Vzhopmež se z dlouhé ospalosti prvé, než i naše listy, čehož některé nejsou daleky, vyhlasovati budou náboženství za „příšeru, za cizokrajný zjev, za výplod hořečné nemoce.“ Nepřátelé Boží zajisté silní jsou a neunavní, proč bychom tudíž my nesměle se rozpakovali k pilné obraně náboženství přesvědčení majíce, že nezbytné jest — ať nic nedíme o jeho Božském původě — k zachování i jednotlivce, i rodiny i obce. Viztež jen, jak mnoho jeví chutí odpůrci naši na katolické jmění, na jistiny uložené v kat. nadacích a jak výsměšně rozkramařují je, když podařilo se jim vyrvati nám náš majetek dovolávající se při tom rovnosti a svobody; čtete, kterak orgán freimaurský ve Francii (Libre

¹⁾ Pro tak fanatické smýšlení vyobcovať již Klement XII. freimaury z lůna církve; po něm Pius VII. na zběsilé Karbonary klatbu vyřkla naposled Leo II. vyobcovať z kat. církve všecky tajné nepřátely, spolky aneb bratrstva, byť by jakýmkoli psala se jmenem. Pius IX. vyobcování to obnovil. Když zednictvo od biskupů Římských vyobcováno bylo, přeměnila se jedna část masonů v novou společnost, čili lépe podrževši staré řády přijala nové jméno, aby katolíci nerozpakovali se vstupovati; i nazvala se „Mopslíky“ a Velmistr „Velkým Mopslem.“ To prý pro tu příčinu, že mopslík jest znamením vzájemné věrnosti a bratrské lásky (Lavri Děj. freim.); my bychom ale řekli, že proto, poněvadž jako štvaný mopslík neustává ve štěkotu, i oni činí, když sápadají církev. (Weckstim. A. S.) Mělit, tušíme, všickni právem „Mopslictvím“ se přizdobiti.

Pensée) drze vyznal hned po svém zaražení, že rozšiřovati atheismus jest jeho úkolem : to všecko-li uvážíme nezůstaneme ještě chladnými. — Jedno ještě vypravím, abych trou, čtenáři, otřásl myslí: Francouzský jeden nedávný kongress třiceti tři lóží zjevně vyslovil se, „že není Boha, a duše člověka že totožná jest s duší hovada.“ O belgických, míním, že zbytečné bylo by mluvení; neboť kdo do školních písní vkládá slova: „pryč se články víry, slepými to okovy, pryč s tyranem Messiášem, svoboda nám budiž Bohem;“ takovíto pěvci málo, tušíme, k slávě Boží zapějí. Pohanské to rouhání se Stvořiteli a vypovídání nepřátelství Kristu nežádá si širšího výkladu.

Abychom však zvěděli o tajných nepřátel plánech proti náboženství a církvi a uáležitou na vzájem opásali se proti nim zbraní, dáváme zde za sebe místo spisu Leop. Kista (Dänisches und Schwedisches), v němž — nedotýkajíce jiného — čte se takto: „Údové tajného spolku nechť radí neb velí všem zákonodárcům a státníkům toto: „Kněze držte v porobě; nekatolíkům, židům i neznabohům dejte svobodu svědomí, avšak pilně mějte na péči, aby kněz a lid katolický jí použití nemohli . . . odtrhněte kněze od lidu; nedopusťte, aby péče o ústavy dobročinné a jich správa byla mu svěřována. — Chtíce zničiti jeho působnost, oluptež ho o časný majetek, kterýž jej dělá neodvislým od vás; dejte mu služné státního úředníka, učiňte jej dělníkem svým. — Zbavte jej všeho, co by u lidu v úctě a vážnosti ho zachovávalo; vyženejte jej z radných síní, ze sboru zákonodárných, ze zprávy veřejné, z každého místa, abyste ho za nejnižšího zlehčiti mohli. Hleďte, abyste vše, co mu náleží, do své moci dostali, jeho úřad a — pokud možno — také hřbitovy, ano i chrámy. — Odlučte ho od dítek, vyženejte jej ze škol národních; vyučování na školách středních svěřte laikům, aby do nich kněz přístupu neměl. Aby pak k lidu příliš často mluvití nemohl, zrušte katolické svátky, použijte nedělních dnů k vojenským cvičením, k hostinám, slavnostem neb zaměstknáním, kteráž lid od mravouky odvracují; především řekněte tomuto, že práce posvěcuje den více než mše a modlitba. — Zavádějte slavnosti národní, slavnosti žní, pohanské aneb jakékoliv, jen když uváděti budou svátky křesťanské v zapomenutí.¹⁾ — Chtíce kněze zbaviti výhody, dotvrzovati učení svoje výroky Písma, uživejte i vy téhož prospěchu proti nim. — Přiřkněte každému právo Písmo vykládati po svém rozumu a ustanoviti si náboženství podle libovůle. Abyste kněze zeslabili, přičiňtež se odtrhnouti ho od jeho představených; popuďte kněze proti biskupovi, biskupa proti papeži. Přerušte svazek hierarchický a církev

---

¹⁾ Komuž netanulo by na mysl při čtení této rady jednání několika našich národovců: kdož nezpomněl by národních poutí Kostnické neb Husinecké samou protičeskou vládou podporovaných a od některých vlastenců s velikou snažností sháněných? Z vlastních úst jednoho vyššího duchovního protestantského dověděl jsem se — bylo to po samém návratu z Husince — jak pomáháno si k poutníkům. Poněvadž pevní katolíci západních Čech zdráhali se jíti na slavnost Husineckou předvídajíce, že ne tolik vlasteneckému jako atheistickému smýšlení má klestiti dráhu: namlouváno jim „od nás“, vyprávěl mi pan senior, že tam přijedou také kardinálové z Říma a mnoho cizího kněžstva! — Laciný to ovšem prostředek ke svedení nezkaženého lidu, byť k poctivosti kazatelské měl se v poměru obráceném; než což na tom, jen když zaopatřilo se Husineckému deklamatoru s dostatek posluchačů. Na cestu do Kostnice pomáhaly prý na místě kardinálů — peníze. Nu budiž; minulo obé, zdvihl se po něm prach a nic více; církev předce trvá. Uvádíme zde také historiky proto, aby katoličtí národovci poznali tóż ony „tajemné“ stránky českého vlastenectví. Žel a hana takovým! Dosti jiné p o c t i v é jest práce mužům slovanským.

padne.¹⁾ Zamezujte koncilům, synodám, shromážděním . . . Spatříte-li kněze do Říma putovati, zadržte jej, a chce-li mu papež oznámiti výrok u věcech víry a kázně církevní, zamezte to stůj co stůj, aby hlas hlavy k němu a skrze něho k lidu nepronikl. — Učiňte se hlavami církve, chraňte se však zřejmě to vyznati, aby lid nezdráhal se uznati vaši duchovní nadvládu. — Abyste zabezpečili se dobrým výsledkem, přiosobte si právo voliti a ustanovovati faráře a vychovávat kněze . . . Abyste oloupili kněze o vznešené to sebezapření, jež u lidu tak ctihodným ho činí, usilujte při poutati jej k rodině a popudte veřejné mínění proti coelibatu.²⁾ Kláštery kažte zavřítí, mnichy vyžeňte, statky jejich pobeřte a když pak oloupení o práva občanská nebudou s to konati skutky lásky k bližnímu, ze škol vypuzení, od novinářů vašich blátem pokálení v bidě a nouzi potulovati se budou: tehdy pozdvihněte proti nim hlasu svého, seč budete! Všickni vám sice ani tenkrát neuvěří, ale což na tom. Tolik vám budou předce věřiti, kolik postačí, abyste působení kněží podlomili a stranu jejich zničili.“³⁾

Ponecháváme na vůli, jaký kdo vynese nad zásadami Kristovými soud; toliko abychom jej usnadnili předvedeme jednoho ještě neb dva svědky a to zcela věruhodné. Vídeňský Žurnal freimaurský napsal v 2. sv. II. ročníku doslovně toto: „Falešné náboženství, jenž vnucuje se lidem v mešitách, synagogách aneb kostelích, což jiného jest nad komediantství popů, imamů, kněžourů a rabbinů? Vseliké tudíž náboženství jest masoněru klamem a kněží pouhými komedianty, pročez potřeba náboženskou půdu podrýti, aby brzo se sesula.“ — Jochmus Müller⁴⁾ představený Berlinských Bongeantů a člen Hamburské lóže napsal do své církevní reformy: „Svobodné pravé pohanství jest nám bližší, než úzkoprsé křesťanství!“ Křesťana tedy poutá víra v nevolnictví (!) a aby svobodomyšlní zedníci vrátili mu sladkou svobodu, musí odstraněno býti křesťanství z jeviště světového! — Prysson, důstojný Velmistř lóže Ženevské u „dokonalé rovnosti“ činí v spise jednom od r. 1856 takovéto vyznání: „Svobodné zednictví jest samostatný řád s vlastním náboženstvím, kteréž neuznává ani nejpřednějších pravd křesťanských za pravé. I náboženské i politické náhledy vycházejí z našich zvyků (a kapes!) a základních zásad. Freimaurství jest tím pravým náboženstvím; onoť sprošťuje všech jiných náboženství. Bylo by velikým omylem nechtíti za to míti. Touto chybou podjati jsou i mnozí

¹⁾ Veřejný tisk svými hanopisy k uspokojení Velmistřů přičiňuje se o provedení těch zásad.

²⁾ Nemalá to pro duchovního výstraha, aby nedada se strhovati pokřikem několika pošetilců opatrným byl, zvláště při rozbírání tohoto článku.

³⁾ (Blabov. XX. 12.)

⁴⁾ Zakládátel jejich pověstný J. Ronge byl zprvu kat. knězem; pro své protináboženské smýšlení ale zbaven jest r. 1848 kněžského posvěcení. Učením jeho byla nenávisť k papežství, schvalování svobody svědomí a p. Aby smýšlenkám svým získal širšího pole, vstoupil roku 1846 co úd do židovské lóže u „tří kopřiv“ v Hamburce. Pomáhači v díle byli mu J. Czernsky, kazatel Příbyl a farář A. Theimer. — „Boudy židovské“ líší se od obyčejných tím, že zřídka bývá křesťanský neobřezanec do nich přijat; avšak uvnitř sbíhají se všechny revoluční živlové lóže křesťanských. Toho druhu lóže známe dvě Londýnské pod Velmistrem Palmerstonem, jmenovaná v Hamburce a nejnovější Římská „Nejvyšší revoluční tribunál.“ Z boud židovských vydávají se rozkazy freimaurským „chrámům“ křesťanským, tak že revolucionáři křest. jsou vlastně jen loutky v drápech krkavců židovských. V Lipsku pravidlem o každém výročním trhu (Leipziger Messe) obývá tajná židovská lóže, křtěného zedníka ale nikdy nepouštějící. Proč se tak děje, praví Albán, snad mnohému z nás svítá, avšak přísahy brání bratřím, o jistotě nás přesvědčiti.

svobodní zedníci; jsou to však jen pošetilci a neznalci. Nežádalof se od nich, aby přistupující k nám odřekli všemu náboženství, a proto bláznovsky mní, že byli přistoupili do společnosti náboženské; toť velice se klamou. Freimaurství má všeho, čím jest pravým náboženstvím (ke znechucení to drzá řeč); ale zároveň nedbá ani jakých zjevení, ani zázraků nějakých aneb věroučných článků rozličných vyznání. Svobodné zednictvo přijímá ovšem pro nižší vrstvy bratrské Boha za základ svých principů, avšak Boha, jenž jest zároveň duší vši hmoty (k tomu dáme p. Ryssónovi v následujícím odvetu). Jest snad Bůh také Tvůrcem? To dosud záhadnou jest otázkou! (Duševním slepčům ano, jinému nikoliv). Nuže, k dílu se mějme zedníci! Rozšiřujmež svoje zásady, kteréž čistší jsou než ony evandělia!“ Žádáme si výmluvnějších svědectví nepřítelství freimaurského? Konečné Pryssónova podnicení ať podniktí i nás, abychom co Boha věrní sluhové uspořili svůj úsudek či rozsudek nad dábelskou sběři masónskou. Nemáme dosti rozvahy, abychom sami s klidnou myslí provodili dále svou úvahu o poměru freimaury k drahé naší svaté církvi, a protože s rozbouřeným odstupující srdcem ostavujeme tebe katolíku samotného, abysi o masónu pojmy své si urovnal. S hořkostí odvracující se od vlastního vypravování přecházíme k jiné, ač takéž spoře příjemné kapitole o podstatnosti náboženství mezi freimaury. (Pokr.)

Novomódní osvícenost.

(Dokončení čl. v č. 6.)

Třetí pramen osvícenosti (totiž liché) jest zdánlivý pokrok ve vědách. Pravá věda nevede k (liché) osvícenosti. Jen mčlká, polovičatá a nevzdělaná vědomost se honosí osvíceností. A polovědomost jest nyní módou. Ta ale neplodí skromnosti, nýbrž nadutost. Ona působí, že člověk — obmezenosti lidského vědění ani na mysl nepřipouštěje — se tváří, jako by byl neklamný, neomylný Bůh; působí, že se mu zdá zjevená víra s jejími tajemstvími, s jejím učením o poslušnosti k církvi ve věcech víry býti snížením lidského ducha a pravým otroctvím jeho. Z třídy poloučenců vylízejí také nazvíce ti křiklouni na kněžourské vynálezy a báchorky; vždyť nalezneš často gymnasiastu, který sotva se naučil psáti řecky, již si vyjíždí na biblické děje a nazývá je báchorkami. Ba i nedochůdčata z přípravný na učitelský úřad chtějí bibli lépe rozuměti, než všechna církev sv. Znal jsem zde v P. roztomilou osobičku, která sotva odbyla nižší reálku a již jí byli ty biblické dějepřavy, co dříve ráda poslouchala, pouhou lží a báchorkou. Proto že polovičatost v učenosti nejvíce škodí, snaží se dozorcové nad osvíceností všemožně ji rozšiřovati. Kdekoliv se naskytne příležitost, hned se tu vyloží s knihami lákavými — dobrou pastí pro hejly novomódní. — Kde se to dá dělat, hledí učitelská místa na universitách i jiných školách dosaditi profesory osvícenými. Víc než na filosofii a bohosloví herou ohled na filologii, historii a přírodopis; filologie a zfalšovaná historie má jim sloužiti za zbraň proti božskému původu a pravdě bible, proti učení o stvoření prvního člověka, proti hříchu prvotnímu proti božství Ježíše Krista, proti vnitřní svátosti církve Boží atd. Přírodopis má sloužiti k tomu, aby se víra v původ lidí od Adama a Evy, v nesmrtnost duše, v zázraky atd. prohlásila za nesmysl a hloupost. Tímto způsobem snaží se vychovati ty, jenž jsou povoláni, aby zaujímali co učitelové a

zdělavatelé, o úředníci a obchodníci nejdůležitější místa a úřady. Skrze ně působeno má býti na lid vědecky nevzdělaný. Skrze ně mají se vštěpovati lidu sprostému pochybnosti — z nichž vzrůstá pomalu nevěra.

Čtvrtý pramen osvícenosti jsou rozličné spolky*) buď veřejné neb tajné. Řád zednický špatně by pochodil, kdyby všechno, co slouží k dosažení jeho cíle, sám si vzal na starost. Ačkoliv po vší zemi rozšířen, není předce dostatečným k tomu počtem údu zastoupen; také nemá své podpory v jádru lidu — naopak on jest od lidu s odporem aneb aspoň s lhostejností přijat. Co činí tedy? Zakládá svými náhončími rozličné spolky, veřejné neb tajné společnosti, které zdánlivě v žádném styku nejsou se zedníky a jichž údové nevědí, že jsou nástroji tajné neviditelné mocnosti. Řád tím docílí mnoho: zásady shodující se s osvíceností snaze se rozšiřují; příprava k další práci zedníků se ulehčuje: řád potom snaze získá schopné údy; řád může často vyklouznout z rozpaku, jedná-li se o věci trestuhodné, velezrádné atd. Takové spolky rozšiřují se nejvíce u chudších lidí — prostných, poněvadž spolky ty předstírají vzájemnou podporu, společenskou zábavu atd. To ovšem velmi láká. Když těch spolků řád zednický dost byl použil, nechá je rozpadnouti se aneb přetvořuje je k něčemu jinému.

Katolík měl by vždy velmi opatrným býti dříve než přistoupí k nějakému veřejnému spolku zvláště politického rázu. O tajném spolku ani mluvit nechci; neboť co tajno, to nikdy chvalno.

Pátý pramen osvícenosti jest tisk aneb spisovnictví. Nesmírným vzletem knihtlačitelství naplňuje se svět spisy rozličného druhu. Čtení se stalo všeobecnou módou a potřebou. I ta hokynářka na trhu chce číst.

Papír je trpělivý; snese zlé i dobré. Lež objevuje se na papíře hned v rouše pravdy, zvláště jeli obratným pérem napsaná a čtenář k přemýšlení lenivý. Hříšné a nemravné poeticky podáno nevyjímá se tak špatně na papíře jako v rozmluvě; čtenář nespozoruje hned oko svědce — čte — čte dále — nikdo ho nevidí — nemusí se červenat — stydět — cit pro cnost chladne — a cíl svědka jest dosažen.

Většina čtenářů jest velmi lehkomyšlná — čte všechno, co do ruky přijde.

Také jest posud množství lidí, že zůstávají při starém přísloví: „černé na bílém.“ Říkají, „kdyby to nebylo pravda, by toho netiskli.“

Při takovýchto okolnostech byli by apoštolové osvěty velmi krátkozraci aneb lhostejni, kdyby se byli nezmocnili tisku. — Tiskem podporují všechny snahy osvěty a vnikají tam, kam by sotva byli dříve mohli vniknout. A jak jim tisk dobře slouží, viz článek: „kterak pracuje špatný tisk XIX. století k záhubě k. n.“ v čísle 1. a 2. „Školy.“

Nyní víme, z jakých pramenů osvícenost plyne a se živí. Zbývá ještě otázka: Jak to nyní stojí ve světě s osvíceností?

Dílo osvícených podařilo se tak dalece, že v mnohých lidech nezbylo mnoho z křesťanství. Ano nevěrou honosí se již mnozí. Nevěra vstoupá i na trůn a začíná vládnout! Skoro ve všech zemích jest věřící lid předmětem potupy a pohrdání, vtípu a pronásledování. Vzpomeň si jen na nejnovější události ve Francii. Všechny ty vraždy nevinných kučků, všechny ty spousty krásných chrámů jsou dílo osvícenosti. U

*) Samo sebou se rozumí, že spolky, jenž hned ve svých základech nejsou katolické víře příznivy.
(Redakce.)

mnohých nemá pravda žádné platnosti, jakmile sahá na půdu náboženskou; i základové křesťanství odstranění jsou mezi haraburdí. Ve lhaní a klamání jeden druhého převyšuje; živel zvířecí v člověku se krmí a duch nechává se zakrtnět. Rozum se snižuje — bezsmyslné papouškování jest obyčejem. Tržiště života otevřeno jest všemu nesmyslu, všemu nemravu. Zpomeň jen na život Ježíšův od Renana, na romány od Eugena Sue a soudruhů, na učení o původu opičím člověčenstva.

Mimo to jest veliký počet těch, jenž posud úplnými osvícenci nejsou ale připravují se k tomu; lhostejným, nekřesťanským životem již hezky pokročili na cestě k osvícenosti. Ti jsou naději osvícených.

Stav věcí jest, milý čtenáři, zlý. Než netrať zmužilosti! Ta osvícenost není než temnota. Pravé světlo — zářící slunce — jest katolická církev. K této pohlížej. Ty musíš obě pozorovati, ono temné dílo pekel i toto nebeské světlo. Ono nesmí tě učinit málomyslným a toto vysokomyslným. Převráceně jedná, kdo jen zlé ve světě vyhlídá a hořekuje a stěžuje, anižby ruku k dílu přiložil; taktéž jedná převráceně, kdo myslí jen na přítomný, zázračný rozkvet církve a při tom zapomíná, že vítězství nad nepřáteli má ještě býti dobyto. Konečné vítězství církve Kristovy nad úklady pekelnými jest jisto, ale musí se bojovati. Katolík věrný vida snahy osvícenců horlí a bojuje proti nim. Všeemožně hájí zásady své víry, zastává církev, vyvádí na světlo klam a lež osvíceného tisku atd. Pravý katolík miluje a přijímá jen to, co se srovnává s jeho vírou.

Ku konci dodávám ti nationale — podobiznu — pravého osvícence, abys ho hned na první pohled poznal.

1. Osvícenec důkladně vyklidí ze sebe všechnu náboženskou víru; nerád slyší, nerád mluví, nerád koná, co s náboženstvím souvisí.

2. Snaží se jemným a lehkým způsobem se obohatiti; při tom na „jak“ ohledu nebere — policie a arestu bojí se jako čert kříže.

3. On jest pln veselosti — hová rozumné smyslnosti — přírodě.

4. Hledá protekce u vysokých — zvlášť u vlády.

5. Naplňuje svou hlavu, aby nezůstala prázna, obyčejnými výrazy a řečmi svých společníků zvlášť těmi, co jsou proti církvi, středověku, kněžství, konkordátu atd.

6. Tyto poklady otvírá vždy, kdykoliv se s méně osvícenými sejde. Při tom mluví tak, že sotva jiný přijde k slovu; jeli donucen předce jiného nechat mluvit, nedbá na jeho námítky nic a zcela pokojně přechází k věci jiné. Pravý to ouhoř.

7. Ve lhaní a básnění cvičí se ustavičně — neboť jsou důležitými faktory jeho snahy.

8. Rád přistupuje k spolkům a mluví mnoho o svobodě, o blahobytu lidu, o pokroku a vzdělanosti.

9. Kde nemůže veřejně vystoupit proti křesťanství, tam pomalinky lehtá — škádlí — usmívá se -- říká: já bych myslel — to jest jen mé mínění, já bych myslel, že by to mohlo býti takhle atd. Jen zřídka kdy, bojuješ-li proti němu, se notně dopálí.

Svatý Vannes obchodník.

Nejen v říši římské bylo vyznavačům víry Kristovy tuhé podstoupiti boje, alebrž i v říši perské. Sotva že nastoupením Konstantina Velkého na trůn panství římského křesťané v říši této úlevy a úplné volnosti nabyli, započala jim

krutá pronásledování v zemi sousední v zemi perské. První, jenž proti křesťanům zuřil, byl král Šabur, jehožto panování mezi léta 309—381 padá. Roku 343 usmrčen Simeon, biskup Seleucie a s ním 100 kněží. Od toho času zuřil král čím dál tím hůř podněcován jsa perskými knězi, mágy zvanými. Počet těch, kteří za panování Šabura smrtí mučnickou podstoupili a jichžto jmena zaznamenána jsou, páčí se na 16.000. Roku 400 nastoupil vládu Jezdedšerd I., který až do roku 418 tiše se choval; udaného pak roku, když Abdas, biskup Susský, velkou horlivostí puzen jeden chrám perský zbořiti rozkázal, vypuklo pronásledování krutější ještě všech dřívějších. Když po smrti Jezdedšerda roku 420 syn jeho Baram V. vládu nastoupil, nejen že v ničem neuleveno křesťanům ale ještě přituzeno. Byl pak Baram, či jak se jinak nazývá, Varanes aneb dle udání řeckého Vararanes tím největším odpůrcem církve Kristovy. Vydal rozkaz, by všichni slunci, ohni a vodě se klaněli, nižádný křesťanského nevolníka neuvolňoval: a kdokoliv by se rozkazu tomuto královskému protivil, hrozným propadnul mukám. Žil pak tohoto času v říši perské bohatý obchodník jmenem Vamnes, který bludu se odřeknuv křtem svatým údem církve Kristovy se stal. Ač dobře obeznámen s rozkazem královským nicméně pravý opak toho, co onen nařizoval, konal. Koupil totiž mnoho otroků, mezi nimiž též jakéhos mnicha jmenem Actia. Sotva že zvěděl, kdoby Actia byl, darovav mu svobodu ihned svým nákladem do říše římské nazpět ho dopraviti dal. Věc ta nezůstala dlouho v úkrytu. Zvěděv o ní král, rozkázal dvořenínu svému Dandrasbadu Vamna se otázati, zda-li to, co se o něm vypravuje, pravdivé či ne. Dandrasbadus obeslav si Vamna tázal se jej, co by na té celé pověsti bylo pravdivého. Tento nezapřel a vyznal, že skutečně mnicha vykoupiv a svobodu mu darovav, jej nazpět do vlasti jeho odeslal.

Dandrasbadus donesl vše tak, jak to byl z úst Vamnových slyšel ku králi. Rozkázal tedy opětně král dvořenínu svému Vamna napomenouti, by se Krista odřeknuv k víře perské navrátil. Uposlechne-li, že všechny jiné přestupky mu promítnuty, život darován, všechny statky ponechány ano i k přátelům královským připočten že bude. Byl totiž král slyšel, že by bohatství velké měl a mezi obchodníky první místo zaujímal. Neuposlechne-li však, že mučen a konečně usmrčen bude.

Vyslechnuv dvořenín vůli královi odebral se zpět do soudní síně, dal Vamna předvésti a vyjeviv mu vůli královi promluvil k němu takto: „Prosím tě, zavrňni blud Nazarenských, jímžto podveden byls a navrať se ke starobylým zvykům náboženství našeho, bys na živu zůstati a mezi přátely královy počten býti mohl; neboť věz, že jest-li bys v bludu svém setrvati zamýšlel, nejen přízně královy ale i života svého bídným způsobem se zbavíš.“ Vamnes však odvětil: „Daleko budiž ode mne, bych k vůli přízni lidské lásky Boží a k vůli zachování časného žití blaženosti života věčného se odřekl.“ Na to se jej tázal Dandrasbadus: „Proč jsi proti rozkazu královi onoho křesťana, jehož jsi v nevolnictví koupil, na svobodu propustil?“ Vamnes: „Proto že i mne Bůh křesťanů z otroctví dábla a hříchu krví svou vykoupil, pravou svobodou obdařil a občánem vlasti nebeské učinil. Činem svým jsem se ale jen málo Bohu vděčným proukázal za to tak velké dobrodiní. Neboť já onoho otroka toliko penězi, Kristus však svou krví mne vykoupil.“ Dí mu na to dvořenín: „Zanech zbytečného žvástání, zapři Krista i přívržence jeho Nazarenské, navrať se k náboženství královi a budeš při životě zachován. Jestli však k našemu náboženství přestoupiti nechceš, zapřisáhám se ti sluncem a ohněm, že nejen za sebe ale i za onoho mnicha, jemuž jsi k útěku dopomohl, hrozné vytrpíš muky.“ Vamnes však od-

pověděl: „I já se zaklínám Bohem pravým, že nic jiného neučiním, než čemu jsem se od Krista, Boha pravého, byl naučil.“

Soudce rozkázal jej svléci a tak obnaženého se tázal, zdali rozkazu královu po vůli býti chce. Načež když zápornou obdržel odpověď, rozkázal jej zbičovati a ubiti a polomrtvého konečně do žaláře odvléci. Veden jsa svázaný do vězení Abursanem, vrchním královským žalářníkem, vzdával díky Bohu, že mu popřáno bylo pro víru Kristovu bičovánu býti a pravil těm, kteří přítomni byli: „Věřte mi bratři, mi se zdálo, byv ránami obsypán, jakobych růžemi ověnčen byl býval.“ Den, kterého se toto všechno dalo, byl první měsíce srpna roku druhého panování Barama krále perského; léta pak dvacátého třetího panování Theodosia mladšího; čili léta 423 po Kristu.*)

Po nemnoho dnech, 16. srpna rozkázal Baram Dandrasbadovi Vamna z vězení vyvésti a soudci Franovi k výslechu a odsouzení odevzdati. Bylť pak Franus tento dříve křesťanem; chtěje se však králi zavděčiti zapřel víru svou, začěž od něho hodnost předsednictví soudního obdržel. Přijav Vamna takto k němu promluvil: „Kýž bys sobě připomenul vzájemnou naši lásku, a uposlechnul rady přítele svého a přiznal se k náboženství krále našeho. Dáš-li na mou radu, dobře se ti povede. I já byl křesťanem, jakož sám předobře víš; k rozkazu však královu přešel jsem k vyznání Peršanů a teď vedu pokojný a blažený život.“ Dí mu Vannes: „Já jsem křesťan; něčím jiným býti aniž si žádám aniž smím, jak jste již často ode mne slyšeli; vždyť Dandrasbadus mukou se přesvědčil, co víra Kristova, ano Kristus sám ve mně působí. Jestliže jsem neokusiv ještě sladkostí muk Krista statečně a neobroženě vyznával, snad jej nyní posilněn jsa utrpením zapřu?“ Řekl mu Franus; „Usmrtit tebe nechci, ač rozkaz králův k tomu mne dohání; bych ale tě něčím u krále omluviti mohl, řekni, an slunci, ohni, vodě a zemi klaněti se nechceš, alespoň: „dobře tak, že chrámy křesťanské se boří;“ neboť ať počínání takové schválíš či ne, přec bořiti se budou.“ Světec odpověděl: „Daleko budiž ode mne, bych bourání toho, co laskavý Bůh ke sjednocení křesťanů v jedno vystavěno míti chtěl, schvaloval.“ Dí jemu Franus: „Nechcešli toho učiniti, alespoň zlořeč křesťanům.“ Načež světec: „Nebudu zlořečiti těm, jimžto Bůh dobrořečil.“

Mezi touto rozmluvou přišla Vamnova manželka a rukama lomíc a bědujíc započala svůj nárek následovně: „Komu mne a své dítky miníš zanechat? Ne proto jsem se za tě provdala, bych před časem útěchy mužovy zbavena byla, dítky o otce, služebníci o pána přišli.“ Obrátiv se k ní, řekl Vannes: „Důvěřuj sestro; nebudeť postrádati útěchy úmrtím svých milých ten, jemuž Kristus skrze neporušenou víru živ jest; setrvej u víře, jížto jsi obrozena a Pán bude tebe a tvé milé řídití a vésti.“

Dí jemu manželka: „Vždyť já nechci, bys zapřením Krista, v němžto naději života věčného chováme, život svůj zachránil; zradovalť jsem se slyšíc, že pro vyznání jména jeho bičován jsi byl. Avšak bys mi a všem svým milým zdráv a při

*) Letopočet tento zdá si odporovati jelikož Baram roku 420, Theodosius však teprv po smrti otce svého r. 408 vládu nastoupil. Bylť by tedy 23tý rok vlády jeho dle obyčejného letopočtu 430 po Kristu. Věc ta dá se vysvětliti tak: Baram nastoupil vládu po smrti Jezdedšerdově, která roku 420 snad teprv ku konci měsíce srpna aneb ještě později se udála a tudíž právě druhý rok panování svého počítal. O Theodosiovi však víme ze životopisu svatého Porphyria, že hned při narození svém roku 401 šatem nachovým přioděn a za císaře povolán byl. Od roku však 401 až 423 jest právě 23 let a tudíž panuje v hořejším udání úplná shoda.

životu zachován byl, prosím tebe, bys alespoň boření chrámů schválil; neboť tím nepřispěješ ani k jich boření ani k zachování.“

Tu světec zhluboka si pozdýchnuv pravil: „O hadí jazyku, zákázonosný rádci; toť hlas, jenž kdysi Adama k hříchu svedl; toť hlas, který spravedlivého Joba k reptání sváděl; radu takovou ženo udílejž těm, jimžto světské žádosti milejšími jsou Krista; mně však lepší rady nemůže uděliti žádný, než Kristus, kterýž přijmutí za své učeníky s pohrdáním vším, nač patřeno a což milováno bývá, spojil. A ty ženo, kdybys věděla, jaké dobro touto svou řečí jsi ztratila a jak velkých výhod, jež z mého utrpení se radujíc jsi nabyla, zbavena se učinila: žal, kterýž nade mnou neznajíc dobrodiní Božího pocituješ, a slzy, kteréž pro mne proléváš, nad sebou bys pocítovala a slzy hořké ronila pro řeč, jižto jsi proti Bohu pronesla.“ Uslyševši výtku muže svého pocítila bolest v srdci svém nad proviněním, jehož se dopustila; doufala však odpuštění pro zásluhy chotě svého.

Sotva že domluvili, započal Franus znova: „Zlořeč křesťanům a propustím tě.“ Žena citem přirozeným přemožena radila opětně muži svému: „Učiň alespoň to, co od tebe žádá; zlořeč křesťanům, bys byl propuštěn a při životě zachován.“ Boží bojovník však odvětil: „Slyš ženo a uč se tomu, co nevíš: křesťané mají své pojmenování dle jména Kristova. Kdo tedy křesťanům zlořečí, zlořečí Kristu samému, jehožto jméno ve slovu křesťan zaznívá; tak jak i ten, kdož křesťanům blahořečí, Kristu v nich blahořečí. Dobrořečiti chci jim a ne zlořečiti, aby mně dobrořečil ten, dle jehož jména název křesťanů utvořen.“

Slyše takto světce ženu svou poučovati pravil Franus: „A proč pak jsi dříve než jsi v Krista uvěřil, jim zlořečil a je zatracoval?“ „Proč?“ odvětil onen, „že jsem byl nemoudrým, nyní ale jsem moudrým; neboť nebyl ve mně Kristus, kterýžby mne byl poučil, jakého milování hoden jest.“

Po tomto tak statečném vyznání vojína Kristova chtěje Franus dlouhému, jak se domýšlel, haštěření přetrž učiniti, rozkázal jej stíti, by snad delším průtahem rozkazům královým odporovati se nezdál. Světec uslyšev rozsudek šel vesele na popraviště. Což uslyševše křesťané velmi se zaradovali zvláště ale obchodníci vidouce druhá svého v řady mučovníků se stavěti a prodravše se davy pohanskými kráčeli mu vstříc a provázeli jej k popravišti. Někteří však milosrdenstvím hnutí, přinesli víno a nabízeli mu, aby pil. On však odmítnuv jich nabídnutí pravil, to že se sluší pro ty, jenž nerádi umírají; jemu však že to není dovoleno, an rád z lásky ku Kristu smrt podstupuje; ano, bylť by to hřích vínem se opájeti, an Kristus na kříži žizní se trápil. I pravil: „Vino pítí nebudu, nebť opájí, ale kalich spásy, ježž Kristus mi podává.“ To praviv, podal ochotně šíje své meči katovu. Tělo jeho od vojínův strženo. Tu bratří, kteří hned od počátku jeho umučení v úkrytu se drželi, přistoupiavše ku strážcům vyplatili jim za mrtvolu tolik peněz, jak mnoho požadovali, načež svaté tělo se všelikou úctou pochovali dne 16. srpna 423.

M o d l i t b a d ě t ě .

(Pravdivá událost.)

1. Chudá rodina.

Byla noc před 16. květnem 1805. U hraničního sloupu s nápisem „Milano“ — krásné hlavní město v Lombardsku — dralo se všecko jako včelný roj branou

rozsáhlého hlavního tábora Římanův. Všude hemžily se davy lidstva a množství povozů. Překrásný dóm, obrovská tato budova se svými 98 gotickými věžkami, drahocennými malbami na skle, 9000 soškami a svou osmihrannou kuplí; nejbohatší tato svatyně Italie s ohromnou sochou sv. Ambrože a sv. Karla Borom. z ryzého stříbra; převelebný ten chrám Páně, na jehož zbudování 13 milionů dukátů věnováno, byl vnitř i zevnitř převkusně ozdoben; neboť měla tam příštího dne velkolepá slavnost odbývána býti. Významná byla zajisté slavnost pro veškeré obyvatelstvo Lombardské, jedno pro celou Evropu; neboť na den sv. Filipa t. j. 26. května měl kardinál sv. římské církve Monsignore Kaprera postaviti železnou korunu z Monzy*) na vavřínovou hlavu muže, jenž jak jeho velebitelé pravili, veškeren vliv a všeliké schopnosti obětoval, by poloostrovu „Italii“ velikou připravil budoucnost; jehož jméno po celé téměř Evropě bylo slyšáno ano i v daleké Africe, Asii, Americe s úctou vyslovováno, an mocnou rukou zasáhnul do osudů států těchto světa dílů. Byl to Napoleon Bonaparte císař francouzský. —

Co zatím lidé jako mračna náměstím a ulicemi dnem i nocí probíhali, sedělo na nejzastší konci tohoto hlavního města Lombardska, kde se pahorek od Brianzy k rovině schyluje, před chatrčí, která od vkusně ozdobeného letohrádku, k němuž přiléhala svými vypršelými, mechem obrostlými zděmi odstávala, bledé as sedmileté děvčátko s kaštanovou kadeřavou hlavou a krásně modrýma očima, jež zarosenými se býti zdály — byla také děvinka velmi zamračena a měla své bílé outlé ručinky v klíně; u nožiček pohrával si malý psík a chvílemi lichotivě až ku klínu se připlazil. Neporozuměla bledá holčinka této přítulnosti aniž pozorovala, že po delší dobu ode dvou mužů napnutě pozorována byla. Jeden postavy malé, v šedivý vojenský plášť zahalen měl osmahlý, významný, skoro čtverhranný obličej, z něhož dvě pěkných, jasných očí hledělo, na hlavě měl malý vojenský klobouk — druhý vzezření skoro mladistvého měl tmavomodrý plášť s červenými výložky a nepohnutě na dítko pozíral.

„Při sám Bůh! rozmilé dítko“, pravil nyní menší, „co pak zde děláš maličká?“ tázal se libým italským přízvukem. — Děvinka rozpačitě a nesměle zdvihla očka. „Modlila jsem se,“ odvětila pozírajíc svými modrýma očkami na tázatele. „Za koho pak jsi se modlila?“ tázali se mužové. „Za koho pak jiného,“ odvětila holčička, „než za dobrého otce, za milou matku, za bratry a sestry a . . .“ tu se zajikla. „Nuže za koho pak ještě?“ tázal se muž v šedivém plášti. „Za krále“ odpovědělo dítko přívětivě. „Za kterého krále?“ tázal se šedivý. „Inu“ řeklo děvčátko, „za krále, za kterého se nás otec modlití učil — jak se jmenuje nevím právě dobře, ale zítra prý, jak nám otec oznámil, bude v našem velkém chrámu Páně korunován.“ „Kdo pak jest tvůj otec a jak pak ti říkají, mé milé dítě?“ tázal se šedý, jehož obličej patrný výraz pohnutí jevil. „Já jsem sedmiletá Cecilie, dítě malíře Josefa Falconieriho,“ odpověděla holčička, „my zde v tomto domu bydlíme —“

„Po tvých chatrných šatečkách a bledých tvářičkách, mé milé dítě, pozoruj, že jste velmi chudi.“

„Ach, ano,“ odvětilo děvčátko, hlavičku kloníc, „my jsme velmi chudi.“

„Nuže,“ pravil šedivý, „když jsi ty, milé dítě, tak pobožné a každodenně za krále se modlíš, kterého zítra korunovati budou, tedy ti dám za odměnu za tvou zbožnou mysl a za tvou modlitbu malý dárek.“

Vytáhl při tom zlatý peníz a podával ho děvčátku, — ono ale se pozasta-

---

*) Město v Lombardsku, kde královská koruna Lombardská uschována byla.

vilu a kroutilo hlavinkou. „My nejsme žebráci pane“, odvětilo a růměnec polil její líce, „vždyť víte, že jen žebráci u chrámových dveří dávají sobě modlitbu platit, my se modlíme z dobrého srdce za své dobrodince a svého krále a jen taková modlitba mu prospěti může.“ Po té vstalo děvčátko a přívětivě se ukloníc, zmizelo v domku.

Malý muž v šedivém plášti a jeho společník pohlédli udiveni na sebe. „Milý synovče,“ řekl s úsměvem prvnější po francouzsku, „viděl-li kdo pyšnější dítě! při sám Bůh! tato dívčinka by mohla velkoalmužníka mnohé korunované hlavy zahanbiti, ona se chce za krále modlit, ale nechce platu, i dobře tak, pojďme! hledejme tu holčičku v tomto domku, my se musíme s touto chudobnou rodinou blíže seznámiti.“ Ale mladý průvodčí šedce vytáhl své hodinky. „Chceme-li zůstat nepoznání, musíme, strýčku, svou tajnou procházku ulicemi ukrátiti,“ pravil polohlasitě, „vidíte, že nás již pozorují.“ Vskutku blížila se s protější strany četná tlupa francouzských četníků dvorních a vyhnuvše jí oba tyto mužové, v šedivém i modrém plášti, v okamžení zmizeli za nedalekými růžovými stromky. — —

V chudinkém domě ale, kam malé, bledé děvčátko uklouzlo, sedělo milé dítě na klíně své matky vedle otce, chudého to malíře Josefa Falconieri, jenž rodem Korsikán, dříve v příznivějších poměrech žil, válkou však v Itálii o všecko jmění přišel a nyní mimo svou věrnou choť Klárku a mimo své tři děti žádného pokladu více neměl, leč náboženství, svou krásnou, oblažující víru ve vševládnoucí prozřetelnost, milosrdnou lásku nejsvětějšího Vykupitele světa, jehož obraz i tento večer před zrakoma chudé rodiny visel, když ona, vzdálena hluku slavnostně ozdobeného hlavního města své večerní modlitby vroucně konala. Bylo to pěkné, pohnutlivé podívání, kterak chudobný a předce bohatý otec podle své věrné společnice uprostřed svých dětí seděl a o všemohoucnosti a dobrotě Stvořitelově rozmlouval a je toho milovati učil, jehož láskou všickni lidé vykoupeni jsou, a jehož obraz v lidské velikosti žehnaje jim na ubohé malíčce hleděl a kterak nejmladší dítě právě do domku se vrátivší, malá sedmiletá Cilinka sepjatýma ručičkami na klíně své matky seděla a učení otcovu naslouchala, jenž dítě modlitbu Páně a desatero Božích přikázání říkati učil a své milé usazeným zrakem těšil: „Ačkoliv i dnes pouze suchý chléb k večeři máme, důvěru v milosrdného Boha ze svých srdcí vypuditi nesmíme, an starý, dobrý Bůh posud žije, jenž i vrabce na střeše živí a bude-li to jeho svatá vůle, zajisté štěstí i do bídné chatrče přinéstí může.

Pak jim vypravoval dobrý otec pěknou biblickou událost o trpícím Spasiteli, že před svým umučením na hoře Olivetské v Otce nebeského se důvěřoval a učenky důtklivě napomínal slovy: „Bděte a modlete se!“ Dítka poslouchaly drahého otce, až již podřimovaly. Nastala noc a malá rodina odebrala se na odpočinek. Ustlala si zajisté chudá ale přešťastná rodina a odpočinula na měkké podušce dobrého svědomí. Ve vedlejší světničce blaženě odpočívajíc vedle matky malá Cilinka s dětinnou radostí naslouchala libým zvukům milé matky, která drahoušku vypravovala o Andělíčku strážném, jenž u lože zbožných dětí stráží a chrání je před všelikým nebezpečenstvím. Když již dítě ukonejšeno slovy matčinými dřímalo, jemně políbila ještě matička růžová líčka a odebrala se na odpočinek po denním lopocení a namahání.

Po blízku v háječku líbezně pěl slavíček svou večerní modlitbu. Hájek ten náležel k velké zahradě kardinála Kaprery, která se nemálo ráji podobala; neboť se zde ta nejkrásnější květněna před očima diváků rozprostírala. Zde rozestírala krásná magnolie svou čarovnou květovou střechu nad zlatoblavy a indickými karafiaty a vedle stříbrně se lesknoucích topolů vyčnívaly tmavé cypřiše; v šumění palmových stromů

a cedrů, bobkových vršků zaznívaly velké činy a sláva někdejší Italie — — — květuící kamelie a libě páchnoucí růžové stremky, velikánské kaktusy stály podle sebe a dlouhé listnaté kaštany vypínaly se nad lesklou plochou čínského letohrádku, u jehož oken se zlatoskvoucí pomeranče a citrony klaněly.

Nyní i měsíc plný nastoupil noční svou pouť na báni nebeské a ozařoval celé to přerozkošné skupení. Libě se usmíval odestřeným oknem na malé lože, na kterém matinka s miláčkem v prvním spánku pohřížená odpočívala a osvěcoval svým jasem růžový obličej dívčinky, jako by i on s potěšením malou dcerušku celoval, až konečně svým plným svitem očka její otevřel a Cilinka po krátkém spánku se probudila. Dobré dítě bylo teprv sedm let avšak úplně porozumělo smutnému stavu svých rodičův. Nyní ono starostlivě pozíralo na utrápený obličej matinky, která snad i nyní o bídě svých miláčků suila, any ji dvě slze po lícech kanuly.

Tu vstala Cilinka a tiše se přikradla k otevřenému okénku. Jako by se sám Anděl Páně, jenž po příkladu velikého přítele dítek, nejsvětějšího Spasitele, velmi rád dítky opatruje, i v tuto hodinu noční zbožné to dítě povzbudil, kleklo po jednou a vroucně se modlilo k laskavému Otci nebeskému za dobré rodiče, by jim v bídě ulehčil a štěstím naplnil domek, kde jen bída dosud uhostěna byla.

Tak klečela malá Cecilka v nočním obleku jako andílek před oknem, zdvihla, an větérek jejími kadeři si zahrával, svá jasnomodrá očka ku hvězdnatému nebi a započala jemným hláskem se modlití „Otče náš“. Krásný to byl zjev, podobala se při svitu měsíce světici před stolicí Boží! . . . „A odpusť nám naše viny,“ modlila se, „. . . a neuvod nás v pokušení, ale zbav nás odo zlého . . .“ slyš, — co to? — Povzdechtem slabým však z útroby srdce ukončilo to modlitbu dítěte . . .

Cilinka ustala — co to bylo? — vzdechla-li její matka snad ze spánku? — Avšak chudá, dobrá paní pokojně odpočívala na lůžku svém a snila bezpečně o budoucnosti svých dítek.

Byl to bezpochyby šumot pohybujících se listů smrku podobné pendany, která mezi krásným pitangovým křovím co vzácná okrasa rozkošné květnice se vypínala.

Děvčátko se brzy utišilo a počalo, ano jí na prosto spaní přešlo, říkati modlitby, kterým jí byl zbožný otec naučil, aby sobě vše na paměť uvedlo a milé rodiče ráno překvapilo, že dosud žádné modlitby nezapomnělo; — modlila se desatero Božích přikázání. Říkala jasným hlasem jedno za druhým, až přišla ku pátému „Nezabiješ — ano, „nezabiješ“ ozval se jasný, skoro plačtivý hlas v křoví zabradním. — „Nemáš, nesmíš zabíjeti“ ozval se ještě jednou hlas a jako blesk probíhalo to vzduchem a jako řinčení skla rozléhalo se to sem a tam a ve velikém podloubí bublalo to jako vzteklá obluda — měsíc zastřen mračnem a nepříjemný chlad dorážel oknem.

Vzkřikla ulekaná dívčinka a třesouc se na celém těle utekla k milé matičce, která tímto výkřikem ze spánku vyrušena byla, pátrala po příčině výjevu toho, pocelovala a ukonejšila dívčinku, neboť mysliła, že snad těžký sen jemné její srdečko poděsil. Vzala pak Cilinku k sobě, která v objetí brzy usnula. (Pokr. budoucně.)

S v. L u k á š.

Nad Efesem noc se rozhostila,
Svatý Lukáš v spánku odpočívá;
Neb jej denní práce unavila,
Při níž vši svou myslí dlívá.

A an ulevuje sobě dřímá,
Libý sen se k duchu jeho klouí,
A ten před myslí mu obraz třímá,
An tu jako hlas mu v uších zvoní:

„Lukáši, vstaň, pospěš k svému dílu
Vyhotovit obraz nejkrásnější;
Matku Boží zobraz — napni sflu —
Budeš pro svět obraz nejvzácnější.“

Lukáš s žasem ze sna procituje,
Ještě hlas ten v uších jemu zvučí,
Barevničku s štětcem připravuje,
K Panně Marii se béře ručí.

„Panno,“ prosí, „vyslyš žádost moji,
Štětec můj Tě zobrazit se snaží;
Obraz velekrásné tváře Tvojí
Slastí rajskou všechna srdce zbláží.“

Na to Matka Boží odpovídá:
„„Obraz děvy což ten prospět může?
A co na tváři se mojí vídá?
Neboť během času vadnou růže.““

„Květ,“ rce Lukáš, „Bohu libý
Nesměl podlehnouti časův zlobě;
Na něm žádné vady, žádné chyby,
Zůstalť veždy krásný, stejný sobě.“

„Když Bůh do rajské Tě vezme vlasti,
Kam se máme, Panno, k Tobě dívat?
Co nám dodá útěchy a slasti?
Obraz Tvůj, ježž budem vroucně ctívat.“

„„Jak mé srdce nad tou ctí se kručí!
Pomohla jsem s kříže Synu svému?
Bohu všechna čest a sláva sluší,
V osobách třech Bohu jedinému!““

„Nezpěčuj se nejkrásnější Panno,
Nebe samo vzbudilo mne k dílu;
Račiz k němu svolit a rci: ano,
A já všechnu ducha napnu sflu!“

A již barevničku s štětcem chystá,
Barvy vytáhnuv je hbitě tírá;
Před ním sedí Máří Panna čistá,
K Ní zrak jeho s napnutostí zírá.

Tajné světlo chyžku ozařuje,
Andělé tu s nebe přísluhují:
Jeden barvu, druhý štětec podržuje,
Všichni svaté dílo podporují.

„První nárys již jsem vypracoval;
Než však dále pokračovat mohu,
Uschnout musí, co jsem zobrazoval.
Zatím, Panno svatá, díky Bohu.“

A když několik dnův uplynulo,
K Marii se opět Lukáš béře;
Než co trne, co to jím tak hnule,
Když se před ním otvírají dvéře?

Matka Boží právě pousnula,
Jako kvítko, když se večer kloní;
Ještě zem jí v lůno nepojmula
Nebešťanův sbory přišly pro Ni.

Svatý Lukáš malíř zírá vzhůru;
Královna se nebes zrakům ztrácí
Obklopená od andělských kůru —
Lukáš ihned odkládá svou práci.

Zůstalť obraz nedokončen sice,
Ale k úctě Matky Boží budí;
Kmet i dítko blíží se mu nico,
Za odměnu neso slasti v hrudi.

Maria uzdravení nemocných.

Zpráva o zázračných uzdraveních, jež se udála na přimluvu Panny Marie v letech 1869 a 1870 ve Filipisdorfu. Vydal P. Fr. Storch, kaplan v Georgswaldu. Sešit 4.

Z celého toho velezajímavého spisu uveřejňujeme jen to nejhlavnější, abychom zadost učinili i zásadě: „slušno jest skutky Boží zvěstovati“ i toužebnosti našich čtenářů. Předně poznamenati dlužno, že stavba chrámu Páně ve Filipisdorfu přese všechny překážky již se započala, když asi polovice potřebného stavebního nákladu, který se vyčítal na 135.133 zl. 89 kr., dobrovolnými dary a úpisy (zvláště velkomyslných měšťanů Georgswaldských) uhrazena byla a základní kámen byl 15. června 1870 u velké slavnosti položen. Stavba vystoupila již ze základů a nyní se pracuje na boční kaple (na místě zázračném), aby ještě během roku 1871 pro konání služeb Božích mohla býti přispůsobena. Dne 13. ledna 1871 odbývala se pátá výroční památka prvního zázračného uzdravení na onom místě samém a ve farním chrámu Georgswaldském způsobem co možno nejslavnějším a mezi chudinu rozdalo představenstvo Georgswaldské několik set centnýřů uhlí a několik sáhů dříví. Z uzdraven v tomto čtvrtém sešitu uvedených uveřejnili jsme několik již dříve ve Škole, ročníku V., čísle 1. a 3.; doplňujeme nyní pouze zprávy tenkrát podané.

Školské sestry v Krakově měly ve svém ústavu dvě nemocné děvy. Jedna již po delší dobu chromá a vzdor všem lékařským prostředkům žádoucí úlevy nenabyla. Konečně vzala útočiště své k Matce Boží Filipisdorfské, položila plátno ze zázračného místa na úd ochromený a začala devítidenní pobožnost k Bohorodičce. Posledního pak dne této pobožnosti vstala úplně zdravá. Druhá děva měla zimnici a používši i těchto prostředků nabyla úplného zdraví.

Žena jedna z Čížkovic u Lobosic v Čechách měla již 15 let bolavou nohu. Upotřebivši všemožných prostředků bez všelikého výsledku uposlechla muže svého jí radícího, by ve Filipisdorfu pomoci hledala. Přiložila na nohu plátno ze zázračného místa a začala devítidenní pobožnost. Hned prvního dne cítila úlevu a v krátké době nabyla úplného zdraví.

Anna Prögelhof z Recu v Dolnorakousku sklíčena byla křečem čivů, při čemž na čas i řeči pozbyla. Starostliví rodičové použili všemožných prostředků lékařských, avšak marně. Náhodou dostal se nemocné do rukou spis: Maria uzdravení nemocných. Považujíc to za pokynutí s hůry obrátila se k divotvorce Filipisdorfské: poslala tam škapulíř, aby na zázračném místě položen byl. Obdrževši jej nazpět, zavěsila si ho a započala devítidenní pobožnost. Důvěra její nesklamala ji. Posledního dne pobožnosti nabyla úplného zdraví.

Josef Mutke, rolník z Schönbornu, říznul se v srpnu 1868 do palce pravé ruky. Rána horšila se každým dnem, tak že lékaři co jediný prostředek utěti nemocné části udávali. V takovémto trapném postavení bylo mu raděno, na zázračné místo Filipisdorfské kousek plátna položit a pak jím ránu obvázat. Učiniv tak, jak mu raděno, započal devítidenní pobožnost, jejížto účinek ihned zakusil; záněť zmizel a poznenáhla rána celá se zahojila, tak že opět všechny práce stavu svého vykonávati mohl.

Genovefa Kinzel, selka ze Šenova u Brunova, 28 let stará, rozstonala se v dubnu r. 1869 těžce, byvši napadena silnými křeči, následkem čehož po 3 dni ani slova promluvíti nemohla. Jelikož právě z okolí poutníci do Filipisdorfu se ubírali,

požádáno jedné osoby, by za nemocnou na zázračném místě pobožnost vykonala. Když se byli zpět navrátili, uzřeli tu, jižto v přetrapaném byli opustili stavu, úplně zdravou. Neboť v tu hodinu, když za ni pobožnost konána, navrátila se jí pamět, jakož i řeč, a křeče upustily, tak že úplně zdravá sem tam se procházela uzdravení své jedině přímluvě Matky Boží připisujíc.

Anna Šindlerova z Kladska v pruském Slezsku, 46 letá vdova, měla již od 35. roku stáří svého ochromné rámě: prsty měla zafaté, ruku celou pokroucenou a rámě boulemi jakby poseté. Ochromení toto bylo dle jejího vlastního výroku následkem nepatřičného puštění žily. V čas své choroby hledala u šesti lékařů, jakož i na klinice Vratislavské pomoci, avšak nadarmo. Lékaři chtěli jí rámě odníti, k čemuž ale nesvolila.

Po celých 9 let nemohla se sama ani obléci tím méně pracovati a byla tudíž nucena u známých a příbuzných podpory hledati. Vidouc se sklamánu v důvěře na pomoc lidskou obrátila se s celým srdcem k Matce Boží. Pomocí dáreků od přátel jí poskytnutých odebrala se na počátku července 1869 na pouť do Filipisdorfu, kdež na den navštívení Panny Marie svou pobožnost vykonala. Od toho času stal se s její nemocí úplný převrat: bolest popouštěla, rámě nabývalo dřívější své pružnosti, boule se zahojily, tak že 13. ledna 1870 z úplného zdraví se těšíc díky své Bohorodičce vzdáti mohla.

Děva jedna 19tiletá z okolí Flöhau v Čechách, která již od šestého roku stáří svého nemocí oční stížena byla a vzdor vši pomoci lékařské nejen pražádné úlevy nenalezla alebrž po 10 týhodnů úplnou slepotou raněna byla: slibivši pouť do Filipisdorfu nabyla úlevy a, vykonavši na zázračném místě svou pobožnost, úplného uzdravení dřívějšího neduhu.

Ve Svídnici v pruském Slezsku uzdravena osoba, která desetiletou nemocí celá shrbatěná byla, přiložením plátna na zázračném místě Filipisdorfském položeného.

Jan Šimko, syn vážené rodiny v Brosdorfu ve východním Slezsku, který následkem jakés nemoci řeč úplně ztratil a po půlčtvrta roku ni jedinkého srozumitelného nevydal zvuku, nabyl na přímluvu Bohorodičky právě v tu hodinu, kdy za něho na zázračném místě Filipisdorfském pobožnost konána byla, tak dlouho postrádané řeči.

V létě roku 1869 zavítalo z okolí Dobrušského velké množství poutníků do Filipisdorfu. Přemnozí z nich, kteří za příčinou rozličných neduhů pouť tuto vykonali, dosáhli na přímluvu Bohorodičky dílem značné úlevy, dílem i úplného zdraví.

Josefa Knoblochová z Merzdorfu, 43 let stará, měla po 17 let na kolenou bradavice, které, sotva že byly odstraněny, opět narůstly. Když tedy pomoc lékařská marnou se ukázala a bradavice velikosti pěsti byly dostoupily, odebrala se do Filipisdorfu. Vykonavši zde po dvakrát devítidenní pobožnost odebrala se domů. Při svém návratu nabyla úplného zdraví.

F. U., člen magistrátu jednoho většího města v pruském Slezsku zbaven byl po vykonání devítidenní pobožnosti k Matce Boží Filipisdorfské nápadně rychle oční choroby; začož z vděčnosti ku stavbě chrámu Filipisdorfského darem přispěl.

Jakýs pán z Tyrolska uzdraven byl z epileptického neduhu na přímluvu Marie Panny a poslal též značný dar ku stavbě chrámu Filipisdorfského.

Maria Theresia Wabner z Velké Šmogravy v pruském Slezsku, měla po 18 již let bolení krku. Roku 1870 na jaře putovala do Filipisdorfu a nalezla úlevy. Vráťivši se zastala muže svého sklíčeného zánětem v krku; obvázala mu jej tedy šatou jižto zázračného místa se byla dotkla, a on ihned vši bolesti zbaven úplného zdraví nabyl.

Theresia Webrova z Budějovic měla rozpukané pysky a nohy, kteréž často krvácely, taktéž i bolavé nehty a v půli těla velké bolesti. 12. května 1870 putovala do Filipisdorfu a zůstala tam až do 20. května. S nezvratnou důvěrou v pomoc Bohorodičky dotknula se zázračného místa páskami, jimižto napotom chorobné části těla ovinula. Naděje ji nesklamala; neboť se úplně zdravá domů navrátila.

V Chebu ležela panni M. Sch. těžkým neduhem sklícená. Lékař ji navštěvující uznal nemoc za nezhojitelnou a připravoval chotě jakož i dívky na blízkou smrt manželky a matky. Velký nárek a zmatek povstal v rodině. Tu se otázala známá jedna přítelkyně, kteráž o zázracích Filipisdorfských úplně přesvědčena byla, nemocné, zdali by si nepřála kousek plátna z místa zázračného. Nemocná svolila. Když plátno přinešeno, přiložila je nemocná k ústům a k srdci s neoblomnou důvěrou v pomoc Boží. A hle — nebezpečí zmizelo, stav její se co den lepšil, tak že v krátké době v kruhu svých milých zdravá a veselá se objevila. Na poděkování poslala do Filipisdorfu krásnou plachtu oltářní.

Johanna Thürmerova z Jakobsdorfu v pruském Slezku byla na přímluvu Bohorodičky suchého lámání zbavena.

R. K. z Hohndorfu též v pruském Slezku zahojena noha na přímluvu Marie Panny.

R. P., hospodyně na faře Velko-Hlohovské v pruském Slezku, sklícena byla po mnoho již let tělesnými chorobami. Když pak tyto zimního času r. 1870 vysokého dostoupily stupně, vzala své útočiště k Matce Boží, konala devítidenní pobožnost obětující ji ve spojení se všemi modlitbami a svatými oběťmi ve Filipisdorfu a Georgswalde konanými v ten úmysl, by laskavý Bůh úplného zdraví aneb alespoň nějaké úlevy jí uděliti ráčil. Modlitba její byla vyslyšena; neboť když ne úplného zdraví tedy alespoň veliké jí od Boha poskytnuto úlevy: zahojila se jí bolavá noha, zánět oční zmizel, bolení hlavy jakož i křeče se tak často neobjevovaly aniž byly tak prudké jako dříve. Z vděčnosti za dosaženou pomoc poslala do Filipisdorfu dárek ku stavbě chrámu Páně. (Pokr. budoucně.)

Popis poutního místa „Studánky“ v Čechách.

Jak povstaly Svatoňovice (vulgo Studánka)

Část Náchodského panství v Čechách, kdež se vesnice Svatoňovice a na blízku této vesnice ležící lázeňské a nyní zhusta navštěvované poutní místo téhož jména nachází, byla až do polovice 11. století (jak z archivu patrno) tmavým lesem pokryta, kde divoká zvěř a loupežníci se zdržovali, bezstarostné, nic zlého netušící pocestné olupovali ano i zabíjeli. Neřeš tato, kterouž roty loupežnické až příliš často provozovaly, byla příčinou, že tehdejší panující vojvoda, jmenem Oldřich, na tom se ustanovil, tomuto řádění pevnou rukou konec učiniti.

Albrecht z Trautenberku, udatný šlechtic, obdržel od něho rozkaz, by sužované okolí od těchto strašlivých hostů vyčistil. Vytáhl tedy s velkým počtem zbrojnošů a podařilo se mu brzo těchto zlobohů vyhladiti.

Aby se dalšímu zlému vyhnulo, dal opatrný Albrecht z Trautenberku tyto zneproniknutelné lesiny poznenáhla mýtit, strážné domky zakládat, a vše potřebné ohledu bezpečnosti zaříditi.

Založil také město, nynější Trutnov, kteréž své pěkné jméno po něm obdrželo; poněvadž Trautenberk okolí toto v roztomilý luh (zur trauten Au) přetvořil a na jeho jméno upomínajíc mělo býti ono město památkem jeho zásluh.

Trautenberk povzbuzoval své udatné spolubojovníky, aby v té krájině se usadili, což se také s přivolením vojvody Oldřicha a německého císaře Jindřicha stalo.

Losem se rozhodlo, co každému připadnouti má; a tu se přihodilo, že Bartoloměj Svatoň tu krajinu blíž Trutnova obdržel. On sobě vystavěl zde hrad, ježž dle svého jména „Svatoň“ Svatoňovice pojmenoval, kteréž jméno také blíže založená vesnice dostala a až po dnes podržela.

Roku 1234 vymřel rod Svatoňů a statky jeho připadly pánu ze „Sunabeuthu“, jakožto nejbližšímu příbuznému Svatoňovu, a od toho přešly dědiny tyto dedictvím na pány z Náchoda, kteří byli časem za hrabata povýšeni. Rodina ta pocházela ze starého šlechtického pokolení „Berků .. Dubu,“ kteří byli spolu v držení starého zámku „Bělehrad u,“ jehož zříceniny, as půl hodiny od Svatoňovic vzdálené, vyděti lze.

● Marianském obraze ve Svatoňovicích.

V okolí Svatoňovickém stával před časem třešňový strom, pod jehož kořeny sedmi otvory prýštil se ze země čistý pramen, ježž byl pod jménem hrčivá studánka již za času husitských nepokojů znám, jinak však zůstal nepovšimnut. Roku 1709 zavěsil na tento strom t. č. majetník studánky obraz Rodičky Boží, kterýž byl do schránky kapličky podobné zasazen. Nábožnost a bohabojnost ráda přicházela na toto milostným obrazem zasvěcené místo; procesí volila místo toto co zvláštní štáci, kde Boha a Marii P. o pomoc vzývala. —

Nemocní, jimž nebylo žádné pomoci, přicházeli sem, by sobě modlitbou uzdravení vyprosili; a soužením sklíčené spěchali s radostí sem, by se u P. Marie potěšili. A všichni, kteří studánku v pevné víře a s pravou zbožností navštívili, dosáhli milosti Boží, útěchy a uzdravení.

I přihodilo se, že muž jeden, jménem David Dröschel, ze vsi Slavětín panství Adersbachského, který jsa chorý po mnohá léta, se bídň vlekl, zde svou vroucnou modlitbu vykonal a byl uzdraven. To se stalo roku 1715. Jakýsi vnitřní hlas je pobádal: „Jdi ke studánce do Svatoňovic, pomodli se srdečně, napi se vody a věř pevně, že na přímluvu Rodičky Boží se uzdravíš.“ Přišel a modlil se, víra jeho a modlitba jej uzdravily.

K většímu rozhlášení ta sedmi-pramenitá „Studánka“ přišla, když nadřečený třešňový strom zmrzl, a tak po sedm let suchý žádného znamení nějaké zelenosti ze sebe nevydával, pročež také Václav Prouza, podruh ze Svatoňovic, když okolo té suché třešně pro roští jezdíval, několikrát se u ní zastavil s úmyslem ji podtříti; kolikrát ale k ní se sekerou přistoupil, tolikrát zase od ní s nenadálou bázní zpět odešel (tak památní spis). Po sedmi letech na 7 snětích o sv. Janu kříteli rozkvetl nadřečený suchý strom třešňový (r. 1716) a o svátku sv. Václava patrona Českého krásné ovoce nesl; pročež neobyčejné toto vydět se scházel z dalekých vesnic a měst jid toho žádostivý, a od této doby putovali a až po dnes putují do Svatoňovic nábožní křesťané, kteří jsou na těle a na duši chří; a až po dnes nalezají mnozí zdraví těla a pokoj svědomí, kteří s pevnou a úplnou vírou se na tomto místě nábožně modlí

Kostelíček ve Svatoňovicích.

Toho času, totiž roku 1717, uzavřela sídlící v Náchodě ovdovělá kněžna Anna Victoria Piccolomini z Arragony, že dá vystavěti kapličku nad touto studánkou, která se nyní stala pramenem uzdravujícím. A když k tomu potřebné dovolení od biskupské konsistoře Králo-Hradecké uděleno bylo, počalo se stavěti a v krátkce kostelíček dokončen. Obraz P. Marie byl na hlavní oltář slavně umístěn; a k blahodatnému povzbuzení a k upomínce na sedmieronásobný pramen, který někdy zpod kořenů se prýštil a choré poutníky uzdravoval, zasvěcena byla kaple ku cti sedmero svatých radostí Panny Marie. Také proto, by všemohoucí Pán všem, kteří se s Marií ve svém životě opravdivě v Pánu těšiti budou, zde pravého potešení a pokoj jejich duším uděliti ráčil.

Přes studánku bylo klenutí vyvedeno, kdež také na památku zázračného příběhu toho strom s obrazem P. Marie vymalován, jak se též poutníkům vysvětluje.

Hojný pramen této studánky vylévá se do velikého, ze čtvrcového kamene vystaveného vodojemu, z kterého teče^{do} rourách do blízké koupele, kdež se do všech pokojků lázeňských studená a ohř^{ená}, dle potřeby rozvádí.

Avšak kězby všickni ti, kteří se v pramenu tom koupají a uzdravení svého těla vyhledávají, také své duše byli pamětlivi, a koupelí opravdového pokání od hříchu se očistili.

Slavná pobožnost započíná první neděli měsíce května; hlavní pouť však připadá vždy na třetí neděli po sv. Duchu, a trvá k upomínce sedmero radostí blahosl. P. Marie po sedm neděl; poutníci ze všech končin Čech a pruského Slezska navštěvují toto posvátné místo až do všech Svatých, na který den se pouť končívá.*)

K jaké budoucnosti se blížíme! **)

Dojde-li mne číslo Čecha, Blahověsta, Školy aneb německých „Weckstimmen“ ani neuvěříte, s jakou dychtivostí přebíhám články a řádky, zdali se přec co potěšitelného strany sv. náboženství dozvím; avšak bohužel! odevšad pořád ještě žalostnější stesky na úpadek náboženský; víra naše hledí se stále potlačovat, jest osočována a tupena; sv. Otec, ten kmet vsí úcty hodný, ten miláček srdce mého, ta chloubka sv. víry v našich časech, dosavad tráví poslední hodiny svých dnů, které jenom ku blahu dítek prožil, bez svobody, bez naděje, bez útěchy, od svých vlastních zneuctěn. Lhostejnost a chladnost náboženská, pravé neznabožství, a závist proti všemu, co se týká víry, vystavělo za našich dnů trůn svůj na skalnatou pevnou tvrz, pevnější, jak se zdá, nežli na jaké jest vystavena svatá církev.

Ano, tak bychom, věřte veledrazí, myslili, kdyby nás Božský Mistr náš nebyl naučil podobenství v lodičce zmítané na moři, kdyby nám nebyl řekl ona vevyznamná, útěchy plná slova: „Aj já s vámi jsem až do skonání světa!“ V našich časech nebyloby věru divu, kdyby i duše silnější upadly do malomyslných otá-

---

*) Zprávu o tomto až po dnes svým moravským krajanům neznamém posvátném místě podává Pr. F. Coufalík.

**) Uveřejňujeme doslovně dopis tento venkovana, an zajisté jako z mysle přemnohých jiných vychází. Redakce.

zek: Pro Bůh! jaká nám nastává budoucnost? Kam as tamto dojdeme? Co z nás bude? Toť jsou otázky při jichžto rozluštění nás smyslové opouštějí a jakási tajná hrozná předtucha zmocní se každého poněkud katolického srdce.

První křesťané, řekne snad mnohý z vás, měli ještě smutnější vyhlídky a přede netratali naděje; avšak ani my naděje tratit nesmíme majíce takovéto příklady rekovské statečnosti před sebou, ale, veřte, časů tak smutných jako teď nebylo ještě nikdy. —

První křesťané byli sice všeho zbaveni, trýzneni, byli žalářováni a strašně usmrceni; avšak mezi nimi byla úplná čilost, roznícenost pro víru, kterou teď ne-najdeme; jeden druhého svým povzbuzoval příkladem; mezi nimi byla statečnost taková, která ničehož se nelekala, vše obětovala. Tak i mezi pohany bylo náboženství ovšem že bludné a oni v této své bludné, zaslepené horlivosti náboženské myslíce, že jenom ono jest pravé nechtěli jiného náboženství trpěti, byla tedy i mezi nimi jakási roznícenost pro vlastní víru.

Tehdejší pohanští panovníci hájili víru svou všemožně. Která as vláda za našich dnů naplněna jest duchem takým naší sv. víru hájiti a zastávati? Nemusíme se dlouho ptáti; postačí nám pouze tu otázka a hned i krátká odpověď: která pak křesťanská vláda zastala se Říma na ten nejhanebnější způsob oloupeného? — Žádná! *) — — Naše vlády jsou buď úplně proti náboženství anebo jsou obojetné; na tom, co katolického, není jim ničehož záleženo. Běda, ano třikrát běda nám, že vyplní se snad v brzku ono strašné slovo Páně: „Že nejste ani horcí ani studení, počnu vás vyvrhovati z úst svých.“ Za dob našich pracuje se jenom k tomu, aby úplně nebylo žádné víry, žáduého náboženství; za našich osvěcených časů jest živ každý jak se mu líbí, dle svého zdání, dle svých choutek, úplně bez Boha a bez víry; v skutku takové netečnosti ještě nebylo; přišli zajisté na nás dnové zlí, jdeme kvapem strašné budoucnosti vstříc. —

Projdemeli osady jednotlivé, mnoholi pak najdeme horlivých katolíků? Náboženství obmezeno jest jen na lid sprostý, z kruhů vyšších odstranilo se již, abych řekl hnedle, úplně. Ve všem prý se jeví pokrok, v náboženství však jest nesmírný odkrok. Vše zdá se, že kráčí ku předu: Průmysl, osvěta, vzdělanost; co tu jenom spolků k umožnění blahobytu se míhá před námi a přec: máme se lépe? — Žel Bohu, nouze bídu honí; a zakládají ty naše spolky blahobyt? Ovšem mnoho se pořídí silou spojenou pro blaho národa; však co se zde onde sebere a založí jinde se opět smete a zboří; spolky naše sotva že se počnou, již umírají, poněvadž nemají ducha katolického a nejsou vedeny duchem pravdy opět jenom pro pravdu a spravedlnost.

Jsou bratří naši vzdělanější, osvěcenější? I. toť se rozumí, že ano, v rozpuštělostech, v hanebnostech, v parádě a přepychu neslýchaném.

Jsem v jednom z menších měst západních Čech ještě ani neúplné dvě léta. Přišel sem nebylo zde ani slechu o veřejných domech spustlosti a hanby, o veřejných nevěstkách; teď v roce však dva měšťané zde, na všestranné přání prý, založili z dvou stran města takové hampejse a sami, o hanba jim — přivezli do nich nevěstky. Ano vidíte tak pokračují města v roce jenom ve vzdělanosti novověké, na takovýto způsob jeví se novomodní osvěcenost, a jaké jsou toho následky? —

---

*) Mnohé vlády vlastně ani nemohly s úspěchem zakročiti, a měly snad za to, že pouhý protest zbytečný jest, an neprospívající. Red.

Netřeba vám mnoho líčit: svornost a věrnost manželská jest porušena, výčtky, křiky a různice v takových domech, kde bysme se toho ani nenadáli, mladíci do proudu života neřestného strženi, těžce vypracované peníze, o které teď tak zle, hanebně vyhozeny, a co ze týká zdraví a jiných následků, o tom pomlčím mysle že více jsem již řekl, nežli snad jsem měl.

Pro Bůh! jaké pak pokolení vyjde nám z takovéto znemravnělé přítomnosti? Jaké as budoucnosti se dožijí naše děti? Vždyť není, kdo by mládež naši varoval a napomínal; všudy jenom jest otevřena propast záhuby.

V jednom a sice v tom nejhlavnějším jsme zde přec šťastnými majíce zde kněží horlivých, kteří ještě neusnuli u stáda svého. Zdejší P. T. p. děkan jest neohrožený, statečný muž, umí pro víru se zastat, není žádným stranným bázlivcem; a o zdejším mladém p. kaplanu měl bych vám mnoho, mnoho co říci, však bojím se, e bych snad skromnosti jeho se nezavděčil, řeknu pouze o něm tolik: Jest teprv čtyry léta knězem, avšak předstihl zajisté léta mnohých; život jeho jest vzorný v každém slova smyslu, on jest živ jenom pro stav svůj.

Ačkoliv si toho strašného slova „Jesuita“ od zdějších osvícenců utřil, nemyslete, že snad jest nějaký samotář a nelidský nevlida. Ovšem v hospodě jej nenajdete, proto jest však nieméně velmi příjemný, slušný a rozpravný se stejně smýšlícími; co se týká kázání, jest kazatel výtečný, vdělaný. Má zde mnoho přátel; avšak poslyšte jak se mu zdější liberálové odměňují:

Nebyl zde ještě dlouho (jest zvláštním ctitelem nejsvětější Svátosti; hned již v semináři zařídil u soudruhů svých mimořádné navštěvování nejsvětější Svátosti). Tu vida jak slabá úcta mezi lidem k tomuto vznešenému tajemství se zde nalezá, vzbuzoval v kázání svém ku přistoupení do bratrstva věčného uctění nejsv. Svátosti a Bůh požehnal slovům jeho. Přihlásilo se mu na dvě stě údů; nevonělo to našim vzdělančům; šupli ho do novin a notně tam jeho čest uskřípnuli; udavše úplně jména jeho, postavili ho na praněf potupy předhazující mu: že kramaří a bulikuje lid s odpustky, jen aby dostal peníze, které pak sklouznou do bezedných kapes kněžských; ano takové urážky a mnohé ještě podobné dostalo se mu hned na počátku svého působení; zajisté že Mistr jeho chtěl zkusiti, nebudeli třtinou slabou. Pohanění toto sloužilo mu k větší jenom horlivosti a ku přípravě, by cvičil se trpělivě snášeti ještě mnohých urážek.

Nedlouho tomu uvodil v kázání, jak chybně učil Hus, z čehož pak pošly vlasti naší velké pohromy.

Zdejší kněží, ačkoliv jsou kazatelové výborní, kážou vždy prázdným stolicím, v nichžto zde onde nějaká stará teta se uvelebí; nejenom že vyšší třída na kázání nejde, sprostější nejde též; poslouchat kázání vyšlo zde docela z módy. Lituji vždy přípravy a práce marné toho kněze — avšak co to pravím, že lituji marné práce? Lhal bych, že nejsou poslouchači, vždyť dostal ten týdeň po kázání p. kaplan psaní s podpisem: „jeden posluchač vašeho kázání“, kde se mu radí a zapovídá, by neuváděl na kazatelně muže v národu oblíbené sice že kdo vítr seje, bouří sklízí: stane-li se to ještě jedenkráte: pak že má k očekávání veřejné pohanění v novinách; knězi za dob našich je prý nejlépe mlčet, neboť co prý myslí, že říci nesmí. Zajisté moudrý to vzdělanec; dosti ještě, že je tak shovívavý a nepředpisuje i co má kněz mysliti. Myslíte, že snad se toho větroplacha horlivý kněz náš uleknul? Ten by za to stál! Kněz náš políbil onen hanopis a obětoval jej jak mi řekl Pánu Ježíši pomysliv sobě:

Ku tvé cti trpím, Mistře můj; a je-li vůle tvá s radostí budu trpět ještě víc. Aby ukázal, že není bázlivcem, nýbrž statečným rozšiřovatelem sv. víry, opakoval opět teď v nedělním kázání, jak se to státi mohlo, hnedle to samé a vychvaloval onen tak nenáviděný řád Jezuitský. Co za to utrží, zatím jsme v očekávání. Přejeme, by více takých kněží podle Srdce Božího mezi námi stávalo, pakby jistojistě umkli takovito posměváčkové a svou usouzenou sv. víru spatřili bysme v brzku vyjítí z boje s palmou v ruce.

Bratří a sestry veledrahé, kteří čtete článek tento! vy zajisté držíte ještě věrně při sv. náboženství; nemyslete, že jest to sepsáno od kněze, jehož, jak světáci myslí, jest řemeslem lid na uzdě držeti; článek ten napsal muž mladý 30letý, který jest šťastným manželem a otcem, na něhož se poněkud i vezdejší štěstí usmívá, který také již v mladších létech svých mnohou života zkoušku přestáti musel. Však věřte mu, že, ač má všeho co svět jenom štěstím jmenuje, úplně přec vším světem opovrhnul. Roznítit každé srdce pro víru, toť snaha jeho jediná, o věřte, nic nebláží člověka více, bytby i všeho měl, jako spokojené svědomí, a život jenom v Bohu; i já postrádal svědomí pokojného, i já myslil, že možno mi podle stavu svého užívat výrazek světských a při tom přec sloužit Bohu; ale přesvědčil jsem se a díky Bohu, že ještě záhy, jenom že jednoho jest zapotřebí a že líbímeli se světu, nemůžem se líbiti Bohu. Ovšem nemohu se stranit světa, povolání mé to nedovoluje, však že musí pravý katolik za našich časů úplně světu výhost dáti, že musí být statečným neohroženým, toť seznal jsem. Za duň našich jest třeba otužilosti a mužnosti; beřme si příklad ze světa, s jakou chytrostí a snahou neunavnou pracuje na své vlastní zkáze. — Tužme se a nebojme se! budiž dle světa i heslem naším. Draží moji! vím že zároveň se mnou máte každý ve světě své záležitosti, kterými jste se světem spleteni; ano jen pracujte bez omrzení ve svém povolání svědomitě, buďtež ale, pokud vám jen možno za našich duň, v tomto světě živi, že živi být musíte, jediná však snaha vaše budiž přede vším: všemožně, všudy, a vždy ukázati, že jste katolíci, že se nestydíte za onu víru, kterou tolik vznešených osob zalilo krví svou a přivedlo k rozkvětu; v našich časech možno nám státi se mučeníky. Jestliže nedostanem ran krvavých jako v prvních stoletích, snášejme mužně a nestydme se za rány potupy, úměšků a opovrzení; sloužiz nám ku počtě býti pohaněnu pro jméno Kristovo! Pomysleme si: každým statečným vyznáním víry naší přibude nám o jeden drahocenný kámen více do nebeské koruny.

Krásný příklad pro horlivost náboženskou jest nám čas žně zvláště letos, kde opět povětří tak nestálé bylo; o jak používali lidé každé chvílenky krásného počasí, jen aby polní naděje jejich, chlebiček vezdejší, bez porušení do stodol svých dostali. Ženeli se mračno deštivé, co tu spěchu, ani té minutky není možno si dovolit setřítí ty kroupěje potu na obličejí, sebe těžší namáhání nepřichází obtížným, vozy kvapem se naplňují a naplněné ujíždějí chvatem se zachráněným obilíčkem. A to dělají lidé pro obživu svou, k záchránění potřeb časných!

Aj vzhůru dělníci, i pro vás přišel čas žně, mračna rozvzučená rachotivým hromem vnesla se nad církví svatou a jako v milých Čechách tolik osad oplakává hojnou svou nadějí na šťastnou žně potlučením hrůzonosnými kroupami, rovněž tak můžeme se děsit, že škodu utrčí, ano, ano již utrčelo naše svaté náboženství. Kolik tisíc duší je potlučeno, v nivec uvedeno kroupami lhostejnosti a nevěry; a my bysme měli býti leuiví kde se jedná o žně pro věčnost, kde kroupy pronásledování se jenjen řítí na sv. víru naši, kde záhubná mračna ukazují se a lekají nás strašnou budouc-

ností? — Vzhůru tedy katolíci! nešetřme potu a práce, použijme okamžení každého tento pokrm duševní, naše náboženství zachovati bez porušení, bychom duše své šťastně zavezli do stodoly hospodáře nebeského. Kde jedná se o věc tak důležitou nesmí nám být za těžko poněkud se zapotit horlivostí, a namáhat se modlitbou a dobrým příkladem, častým přijímáním sv. svátostí, rozpíchnout si ruce o strniště potupy, úsměšků a hany dětí světských.

Poněvadž však v nedokonalosti své velmi málo zmůžeme, zvolme sobě útrpné srdce Bohorodičky za ochranu svou. Do tohoto srdce obětujme usouzenou svou víru, svou smutnou přítomnost a smutnější snad budoucnost, ku které se blížíme; do tohoto srdce obětujme obrácení hříšníků, kteří na zkáze náboženské s takou snahou pracují; do tohoto srdce obětujme veškeré duchovenstvo, by v horlivosti své působilo věrně v stavu svém, ano za to prosme nejvíce; my potřebujeme kněze horlivé, rozličné, kterým není stav jejich břemenem.

Co může jeden kněz horlivý, poněkud jsem naznačil, a dá-li Pán Bůh, až jak se vám tohle líbit bude, povím vám něco ze svého vlastního života, opět jenom co zmůže kněz horlivý a neuhoný.

Tento měsíc přijdou nám suché dni, ve které nařizeno nám modliti se, by nám Bůh horlivých sluhů poslati ráčil. O, komu možno, však jest to možno každému, přístup tyto dni k sv. přijímání a tu pros, by sv. naši víře byli přivoláni lékaři, jenž jsou schopni rány její zacetiti. Maria, jejíž jmeno teď slavíme, ono jmeno, jehož pouhým vyslovením tolik milostí již uděleno jednotlivcům i celým národům; v tomto jmenu zvítězili křesťané v mnohém boji rozhodném; rovněž i my teď v boji pro víru svatou mocně a s důvěrou prosme P. Marii za vítězství, by odvrátila strašnou budoucnost, do které tak rychle kráčíme. A vy světské dívky, ponechte sobě ty své radosti, přejeme vám je úplně, vždyť jste i se vším tím, po čem se ženete, přec jenom ubozí, ličujeme vás tím více, poněvadž spěcháte do své vlastní zkázy a ani netušíte, o hrůza, že snad jenom jedinkého kroku ještě a vy octnete se v propasti, ze které nebude již žádného vysvobození.

My však bojujeme zmužile, říkejme často se sv. Teresí: Nebe není pro ospalce stvořeno, ono se musí dobývat, zvolme stranu jinou, po které půjdeme s praporem důvěry v pomoc Boží, té záhubné, zahalené, temné budoucnosti vstříc.

Váš bratr

upřímný a horlivý čtenář „Školy.“

Jednoty panen.

„O panny tím více budiž dbáno, čím vyšší jest sláva jejich. Toť jsou ty květinky církve Kristovy, toť ta krása i ozdoba milosti duchovní toť ta útlíčká jarost, toť ty nedotknuté a čisté nádoby cti a chvály, toť ten obraz Boží, jenž nese podobu svatosti Páně. Toť jsou i ten nejvzácnější oddíl stáda Kristova.“ Sv. Cyprian.

Máli se těšiti společnost lidská nějakému duchovním znovuzrození, obrodu, musí všechny stavy, každý dospělý občan, muž i žena na něm pracovati. V ohledu politickém a národním není o tom žádné pochybnosti a vůdcům národního ducha musí se za pravdu dáti, že všemožně usilují, každou vrstvu obecnstva, staré, mladé — muže, ženy — mladíky i děvy pro své zásady získati. Zajisté jen takto lze dosáti cíle, když

celý národ o něm ví a jej má na zřeteli. Blaze národu, jeli je mu vytknutý cíl dobrý, a dobrý jest cíl též, když jest to domáhání-se blahobytu vezdejšího, (lepší ale jest domáhání blahobytu duševního.* Ti jenž se staví v popředí národa našeho, starají se předně a brzo výhradně o blahobyt vezdejší, ponechávající dovršení jeho — blahobytem duševním — církvi sv., jejímu vždy blahodárnému působení. Zpозdilé bylo by, očekávati od politikářů naší doby — i našich domorodých —, že starati se budou rozhodně o rozkvět ducha křesťanského, ale ještě zpозdilejší a trestuhodné bylo by, když by oni, jimž úlohou jest pečovati o zachování podmínky blahobytu duševního (jenž jest duch Kristův v lidstvu), a jenž mají vlivu na věřící, kdyby tito na vtrající-se živle nekřesťanské pouze bédovali, ostatně však nic podstatného nečinili, ruce v klín vkládající a očekávající, že Bůh zázraky bude činiti. Duch Kristův, rozšířený sv. Cyrilem a Methodem v našich vlastech, ukotvil se dosti hluboce v národu, může však zlým, nekřesť. duchem vypuzen býti a úplně zmizeti, jako zmizel v tak mnohých krajích na Východě, kde dříve utěšené nesl ovoce; a každý úd církve sv. musí jednou dle svého postavení v ní přísný počet klásti u soudu Božího, zdali a jak mnoho i jeho proviněním dědictví Kristovo přišlo nazmar příštím pokolením. Každý jest zajisté povinen dle svého povolání a postavení, pečovati, aby neporušený zachoval potomkům poklad sv. víry, podmínku to pravého vezdejšího i budoucího blaha.

Arciř ohniskem křesť. ducha pro příští pokolení má býti rodina křesťanská, ona — či vlastně její hlavy, otec a matka — má světlo a sílu sv. víry napřed sama přijmouti (z chrámu a sv. svátostí), a pak je vštěpovati do srdcí dítek. Kdyby rodiny byly naplněny duchem křesťanským, blaze bylo by potomkům. Což ale, když jsou v sobě rozervané, když otec a matka nedosti jsouce vycvičení ve věcech náboženství i tu poslední jiskru vědomosti křesťanské udušují záležitostmi občanskými a starostmi o zvýšení blahobytu tělesného, chrám P., kde by se měli poučiti, a sv. svátostí, odkud mravní síla a svěžest, zanedbávají a po celé časy jim vyhýbají? Odkud mají dítky nabyti vzdělání křesť., když rodina sama ho nemá a nynější školy vždy více se vzdalují církve, až konečně úplně jeho vlivu prosty budou? — Nějakého vzdělání zevnějšího a slušnosti občanské, což by se pak mravem nazývalo, dojdeť arcíř národ i bez náboženství, ale jen strachem před žalářem a peněžitou pokutou; člověk bez náboženství, jenž činy své nezřizuje dle naděje příští odplaty na onom osvětě, ztrácí vzhledu na nebe, klouí svou tvář úplně k zemi a jejím požitkům, — tedy mnoholi rozdílným jest od nerozumuého tvora?

Aby takové neštěstí i náš národ nepotkalo, které v zápětí má úplné jeho zahynutí, a když již rodiny bohužel přestávají býti cvičirnou života křesť. a školy veřejné ještě méně se starají o vychování dle ducha Kristova, toť musí se sbíratí ti porůzní duchové, jenž mají ještě citu a touhy po životě v pravdě křesťanském, musí se sřadovati ve spolky katolické a bratrstva, aby pak z nich jako z ohnisk vyšel obrod křesť. národa.*) O bratrstvech kat. vůbec a jejich důležitosti bylo v těchto listech častěji pojednáno, jakož i o mnohých jednotlivých spolcích. Nyní si bereme za úlohu, jednatí o spolcích mládeže a počínáme se spolkem:

Jednota panen.

*) V měsíci srpnu bylo Kr. Hradecké diecesi vikariátním poradám za otázku předloženo: „Jsouli prospěšny spolky kat. a kterak se mají zařizovati.“ Dychtivě čekáme na zprávy, kterak věc ta byla vyřizena.

Jeli který věk člověka důležitý, tož jest to věk mladistvý. Tu se rozvíjí rozum — dosedá na křeslo své velitelské —, probouzejí se tužby po dobrém i zlém, srdce a vůle se dává lehce rozhárati pro šlechetné, Bohu milé a lidstvu prospěšné. Tázemeli se ale, zdali pro vychovatele důležitější jest věk jinocha čili děvy, musí každý naznati, že vychování děvy v naší době daleko větší pozornosti zasluhuje. Nebo jinoch musí se věnovati buď dlouholetým studiím neb přiučení-se řemeslu, orbě a obchodu, aby až později důstojně mohl vyživiti rodinu a s úspěchem účinkovati ve společnosti; a jeho práce — jsouli vytrvalé — zaujmají ho celého. Děva ale má se hned asi od 14 roku připravovati za hodnou hospodyň a matku — aneb, dáti jí toho Bůh, za výhradnou nevěstu Kristovu —, a jest tu ve svém na pohled neúhledném zaměstnání v nebezpečí, že v titernost, marnivost a zlovyk své srdce a vůli zavede — nešťastí to celé rodiny! Ona má býti jednou vychovatelkou rodiny, má ustavičný oheň křesťanského ducha uchovávat i všechny s sebou žijící něžně a tiše, ale tím jistěji vzdělávati. Zanedbáli však toho času svého vzdělání, kde i tomůže nahraditi, čeho v dětském věku zanedbala, veta jest po příští křest. rodině, kř. společnosti, veta po pravém blahobytu. Proto všichni sv. otcové církve, všichni praví starostové národa podle ducha Kristova (jakým byl k. př. zvěčnělý Sušil) nemohli dosti odporučiti péči vychovatelů věk mladický, zvláště ale panny, any, pakli kdy, zajisté v naší době potřebují starostlivého pěstování, aby obstály proti tolikým lákadlům k nepravosti a vyhnuly se záhubě časné i věčné. A ejhle, duch Kristův z církve sv. ještě nevyumizel ani neochábl.

Právě pro tuto nejnutnější potřebu vznikla rozličná shromáždění zbožných panen (kongregace), jenž si za úlohu postavila křest. vychování ženské mládeže a jsou děvám útočištěm před svůdným světem, jsou cvičištěm v etnostech a pracích pro pozdější věk nejpotřebnějších a podávají takto lidské společnosti naději a záruku na lepší křest. pokolení. *) Což ale, kde takových ústavů blahodárných není, nebo nelze jich všude založiti? Tam musí jejich místo zastati jednota panen, a skutečně také zastává, pakli dobře byvši zřízena obezřetně i na dále se spravuje. Sv. Alfons z Liguori praví o nich: „Takovéto jednoty jsou tolikými koráby Noemovými, v nichžto ubohé duše před proudem pokušení a hříchu, jenž svět téměř zcela v nívec uvádějí, jistě útočiště nacházejí.“

Účel takových jednot panen musí býti:

1. Aby děva v učení sv. víry a životě křest. se upevnila;
2. aby i ostatních užitečných vědomostí nabyla a v pracích ženských dle možnosti se vycvičila, a hlavně
3. aby se čistou a neúhonnou dle těla i duše zachovala pro stav manželský — jeli tak vůle B. — aneb — jestli zvláštní vůle Boží — pro stav ustavičného panenství.

Přiměřeně tomuto účelu musí i stanovy i celý dle nich život zřízen býti, o čemž však pojednáme příště.

Radostné zprávy ze Slezsku prus. strany zv. bratrstev nás docházejí. Zvláště bratrstvo uctění nejsv. Svátosti olt. pod ochranou sv. Benedikta v Petrovicích u Ratiboru zmáhá se a roste jeho horlivost, v čemž zajisté první zásluhy patří

---

*) Ústavy Mariánské pro sloužící a jiné kongregace panen.

velb. duchovenstvu místnímu. Potěšné to slyšeti, kterak katolíci slov. v Prusku, kde v nynější době přepychu své velmoci ostatní obyvatelstvo protestantské katolíky ne právě růžemi obsypává, s celou důvěrou se vine k pravému Bohu, v nejsv. Svátosti podstatně přítomnému, a od něho pomoci očekává ve všelikých strastech. „Pakliže Hospodín nevystaví domu, marně se namáhají jeho stavitelé.“

(Zasláno)

Úvahy bavící při čtení červencového čísla Školy B. S. P.

1. Než to jest ruk, ukazovatelů, že se odbila 12., aby již dlužníci ze dluhů povstali a zaplatili! Já jsem myslel, d. p. redaktore, že prenumerování jest jako houska na krámě, a ono tak zastaralých dlužníků se naskytá? — Myslím si tedy: Zaplať každý cos dlužen, do posledního halíře.

2. Litanie o nejsv. Srdci Ježíšovu. Toť krása! Za zaslanoú díky a o 10 výt. jsem psal. Loretu bych si přál za 2.10 kr. Jeli to bez pošty, tedy si ji zjednám po bohoslovcí.

3. Příspěvky pro sv. Otce: Rostež a množtež se a naplňte pokladnici sv. Petruskou.

4. Listárna: zajímavá pro mne, an to jest z blízkého okolí. Nevím co bych na to řekl, nemám o tom zevrubné zprávy — třeba vyčkati času, co husa klasu. Co to as za uzdravení? Na to se budu poptávat.

5. O zázracích. Pojednání toto velmi prospěje v nynější době, neboť slouží k objasnění nynějších událostí Filippsdorfských. Zázraky se dějí až podnes a dost zhusta. Pohleďte na Řím a Filippsdorf. Ale žádný se jich nevšímá, buď z bezbožnosti, máje oči, nechce viděti, a zamazuje v lucerně sklo blátem, aby světla neviděl, luď ze zkaženého srdce, nemaje víry ani co zrno horčičné. Jiný myslí, když se v žádné jiné víře zázraky nedějí, že v katol. církvi tomu také není tak. Co by za to jiné víry daly, kdyby mohly se vytasit aspoň s 1/2 zázrakem, jako jich katol. církev na tisíce čítá! Kdyby měli neporušený k. p. jazyk Lutru neb Husů; jako my máme sv. Jana Nep. neb sv. Antonína; — to by bylo nějaké schlouby! zatím Kristus Syn Boha živého jen na lodičce Petrově činí divy a zázraky. Zde v blízké Dobrouči jedna žena, kteráž bez mála 9 let byla těžce nemocná, nepřetrženě takřka hlídajíc postel, kteráž letos v zimě 30 neděl vyležela a zaopatřena byla, příkládaním plátna z Filippsdorfu, kteréž jsem jí sám obstaral, mezi konáním noveny t. j. 9ti denní pobožnosti, v tom týdnu po nejsv. Trojici pojednou ozdravěla: byvší za nezhojitelnou držána, a sice tak že 18. t. m. byla již pěšky u mně, t. j. za 1 odpoledne 4 hod. cesty sem a tam, aby se ukázala a vyjevila radost nad uzdravením svým. Kdo by tomu nevěřil, tomu dím: Jdi k ženě, ptej se, máš léta, ona sama vydá svědectví o sobě, a vzdá čest Bohu. Chceteli, tož Vám d. p. redaktore! tu udalost obšírně vypíši, jak jsem ji knězi Fr. Storchovi udal. *)

6. Chlubič. Kdo se sám chlubí: sám se i ztupí.

7. Modlitba. Náležitě se řadí za pojednáním o zázracích. Jest velmi dojmavá, viděti v ní i obraz náboženského života domácího a prostředky, jak Božeho požehnání dosíci lze. Já jí použil o křesť. cvičení a lid napnutě poslouchal.

*) Prosím o to snažně. — Redaktor.

8. Blahoslavený kovář. Každý se rád o svém řemesle dočítá. Kdyby asi dojde na nějakého krejčího? Já jsem krejčího syn. *)

9. O svobodných zednících. Brrr! — Na ty došlo č. 7 na svědectví, je jsou plní cizích hříchů. Odpusťte p. redaktore, já se Vás bojím, Vyť musíte být nějaký z nich, že je tak dobře znáte. Těmi pojedná nimi ste ale každému výborně posloužil; neboť každý toužil po poznání této holoty, a nyní ste nás poučil, že na tom freimaurerství pranic není, že to jest holý mam a klam, že v tom pouze neukrotitelná zášť proti katol. církvi. Sami majetníci, neb moc mající, žádný nemajetný — co si tedy počnou s chudinou? Chudí mají otročit, a když nemohou víc dřít, tedy jako z zedřeného koně snad také odřít?! Pěkné blahoslavenství! Já myslím, p. redaktore, že to z pekla vychrlená rota, která se udržuje pouze otcem ďáblem a strachem před zákeřnickým zavražděním, a že o tomto pekelném rejdišti se vyplní proroctví z Zjev. s. Jana 20, 9, 10. „Ďábel, kterýž je svodil, uvržen jest do jezera ohně a síry, kdež i šelma a falešný prorok mučení budou ve dne i v noci na věky věků.“ A z evand. s. Jana 8, 44. dá se o nich říci: „Vy z otce ďábla jste, a žádosti otce svého činíte. On byl vražedník od počátku a v pravdě nestál, nebo pravdy v něm není. Když mluví lež, ze svého vlastního mluví, neb jest lhář a otec lži.“

10. O slava jubilea Pia IX. Důstojná a náležitá. V pravdě Pius IX. muž Boží, jenž v kříži má svou sílu, svůj věk, své vyznamenání, své radosti i žalosti. V skutku onů zvláštní ochrany požívající nástroj Prozřetelnosti Božské. I volám: Šťeříž hospoDine! skáLu - Pia IX, Mnohá Léta, k bLabu VěřICICh!

11. Co Bismark povídal. Bůh dej, aby se o Bismarkovi nemusilo povídati, že se má zpovídati z nesmírného hříchu, t. j. utlačování katolictví a zřízení národní církve.

12. P. Aug. Cohen. Takový obrácenec bývá nejvýtečnější vzdělanec a veliký oslavenec Boží.

13. Na bojišti. Jako v zrcadle vidíme, kterak nám bojovati sluší, abychom, v závod běžíce, vzali korunu neporušitelnou.

14. Petr v žaláři. Vidím a netratím naděje; neb ten Pán, kterýž vysvobodil Petra I., posud živ jest a mocen, aby i osvobodil ze všeho očekávání lidu zedňáfského i svého důstojného nástupce Pia IX., jdoucího cestou křížovou, a aby v něm oslavil jméno své. Pomodlil jsem se zaň žalm i tu modlitbu.

15. Zprávy potěšitelné. Spolek dcer Božské lásky, nad míru užitečný! Nesmírnou zásluhu získají sobě u Pána Boha takové dcery, anť s andělem strážným nevinným venkovankám nezkušeným uchrání nejdražší poklad — nevinnost — čistotu rvouce je tak z drápů smilných svůdníků.

15. Úmysl modliteb. Toť se přičiním, abych byl pilným spolupracovníkem „Školy B. S. P.“, když, jak 31. čtu, se za takové i modlitby konají. Bůh posil ve všem dobrém všecky, jak spolupracovnice, tak i čtenáře!

J. St. K.

na Sv. Jakuba čítající 31 let
kněžství svého.

---

*) Také dojde, ale p. spisovatel myslil, že musí bráti ohled na redaktora. Red.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Říjen 1871.

Číslo 10.

Výborné koření pro každé bolení!

odporučuje duchovní lékař L. Sch — z.

3.

Recipe proti bolení třetímu, proti smilstvu.

Diagnosis: Šmilstvo jest nezřízená žádost a užívání tělesných rozkoší proti počestnosti a stydlivosti.

Symptomy: Smilník kochá se v nectných myšlenkách, žádostech, řečích neb skutcích, a tokových si dovoluje věci, které cnost stydlivosti urážejí; hubí svou duši a poškvřňuje tělo, které jest předce chrámem Ducha sv.

Nepravost tato, jež smilstvo sluje, jest za našich dob velmi rozšířená a téměř obecná, ve svém působení pak náramně prudká a zhoubná. Protož dí sv. Augustin, že ze všech půtek, jimž křesťané podrobeni jsou, půtka proti smilstvu jest neustálá a nejtěžší, vítězství pak nejnejistější a nejřidší. Když tedy k ohavné nepravosti té pokoušena se cítíš a již již tělo tvé nezřízeným hnutím pruditi se počíná, hled co nejrychleji a nejmocněji se mu opřítí. Všelická nečistota se zapovídá, tedy nejen neslušné skutky, pro kteréžbychom sami před sebou zardíti se musili, na příklad hříšné, příliš svobodné obcování s osobami nestejného pohlaví, neslušné, nestydaté dotýkání se sebe nebo jiných; nejen ony hrozné nepravosti cizoložství, smilnění, krvezprznění, měkkosti atd., nýbrž také všeliké neslušné slovo, každá oplzlá řeč, každý rozpustilý žert, všeliké nestydaté zpěvy a písničky, zkrátka všecko co stydlivost dost málo uráží. Pročež napomíná sv. Pavel křesťany Efeské: „Smilství pak a všeliká nečistota, neb lakomství nebud ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svaté: aneb mrzkost, neb bláznové mluvení, neb šprýmování, kterážto věc jest nenáležitá, ale raděj důkůčinění. Nebo o tom vezte rozumějíce, že žádný smilník, aneb nečistý, aneb lakomec (což jest modloslužebnost) nemá dědictví v království Kristově a božím.“ (Efes. 5, 3.--5.)

Za smilstvem táhne se převeliký a dlouhý ohon rozličných jiných neřestí a nepravostí. Ze smilstva pochodí nechuť k modlitbě a ku všemu, co se na konání cnosti a na službu Boží vztahuje, rozkošnictví a světáctví, zanedbání povinností svého stavu, všeliká nestydatá výstřednost a žádost po tělesném žití, zapomenutí na Boha, na smrt a budoucí soud, zaslepenost, milkování, necitelnost a ukrutnost, všeliké druhy svévolnosti a prostopášnosti a nepřirozených mrzkostí, svádění nevinnosti, klamné sliby a falešné přísahy, krádeže, ničení zdraví a domácího blaha, nepřátelství, souboje, samovraždy, nevěra, neznabožství, svatokrádeže, šílenost a zoufání nad svým spasením. A kdož vypočte všecky ty tělesné neduhy a nemoci, jež tento hřích v zápětí mívá! Toho příklad podává nám sv. Jarolím, řka: „Šalomoun, toto jasné slunce mezi lidmi, miláček Boží, výborná stolice moudrosti, zatemněn jest hustou tmou tak velice a ztratil pro lásku ku svým ženám světlo duše své, slávu domu svého a věhlas moudrosti nedostižitelné; až konečně se klaněl modle Baal a stal se z hlasatele pravdy Hospodina, údem pekelného ducha.“ Tak zničila vilnost ducha toho, jemuž Bůh sám hojnost moudrosti byl udělil! — Sv. Ambrož jiný nám představuje příklad toho druhu na Samsonovi: „Silný a udatný rek Samson uškrtil lva, lásku svou však zadáviti nemohl; on roztrhal vazby nepřátelské, ale řetězy své zlé žádosti roztrhnouti nemohl: on zapálil obilí filistinských, a sám, vzňat jiskrou jediné ženy připravil se o žně a úrodu cnosti.“ O takovém zaslepeném smilníku praví písmo svaté, že „jde za ní (t. svou zlou žádostí), jako vůl k zabití vedený, a jako beran bujný a nevěda, že blázen do okovů tažen jest, až pronikne střela játra jeho, jako když pták pospíchá k osidlu, a neví, že tu jde o život jeho.“ (Přísl. 7, 22. 23.) —

Přepodivno při tom zajisté jest, že člověk chlípnosti oddaný, ač hejřivým svým životem sám si svévolně živobyť zkracuje, nicméně naездеjším živobyť tak velice lpí. Jest to ovšem pochopitelné, neboť on hledá své blaho a své štěstí jediné v radovánkách a rozkošech tohoto světa, a rádby se i nebeské blaženosti vzdal, kdyby jen bez ustání své náruživosti hověti mohl. On nezná nic vyššího a po ničem netouží, než po svém hovadském živobyť, ano on by nejraději věčně živ byl, jen aby věčně hřešiti mohl. Což je mu po radosti nebeské, když mu radosti pozemské dostačují? Jak má toužiti po Bohu, tomto nejvyšším a posledním cíli člověka, když mu vilnost postačí, všelikému přání zpustlého srdce svého vyhověti. Proto zapomíná člověk tak snadno na Boha, a zapomíná rád, a zapomíná schválně na něho; neboť si Boha co odměnitele dobrých skutků mysliti nemůže, co trestajícího Boha si ho představití nechce a proto všelikou upomínku na něho násilně ze srdce svého vyrve.

Myšlénka na smrt jest pro člověka vilného hrozná, neboť činí všem oblíbeným radostem a rozkošem konec, a odevzdává bídný nástroj hříchu, tělo člověka, červům podzemným za potravu. Ale nic platno není vůči nepříteli oči zavřítí, šíp jeho dostihne ho předce, dostihne ho jistě. Často se to má s takovým člověkem, jak s tím, jemuž bolí zub. Ve dne v noci snáší hrozné bolesti, až se konečně rozhodne, že půjde a dá si ho vysaditi. Přejde k domu lékařovu, přestane bolest a člověk se vrátí radostně zase domů; ale ani se ještě ve světnici neohřál, již opět bolesti, trhání a škubání, až nemožno je sněsti. Konečně předce jen nezbyvá nic jiného, než všeliký strach a všelikou bázeň a úzkost pustiti mimo sebe, a uchopiti se prostředku jistého, zub dáti lékařovi v moc, by ho vysadil. Tak také s chlípíkem, právě čeho se nejvíce obává, před čím se třese, toho se musí uchopiti, chce-li zbaven býti neduhu

svého a duši svou vyléčiti a uzdraviti. Tu jest ale nejlepší prostředek: upomínka na smrt, na soud, na věčnost.

Svatý Petrus Damianus praví: „Tam zlá žádost nebydlí, kde hrob v mysli vykopán jest.“ Sv. Řehoř tvrdí, že není lepšího prostředku, zlou žádost uhasiti, než zpomenouti, jak bude ona osoba, která příčinou a pohnůtkou hříchu jest, po smrti vypadati. Tentýž Petrus Damianus vykládá, že znal spolubratra, který vždy, když zlé žádosti v něm se ozývati počaly, zvolal: „Půjdu ku hrobům, podívám se na hnijící mrtvolky, a rozjímati budu, že i oni byli, čím já jsem, a že i já jistotně tím budu, čím oni jsou.“ — Milý křesťane! jdi a čiň podobně. Připomeň si, co bude z té osoby, kterou nade všecko miluješ a pro níž duši svou horoucímu pecku prodáváš! Na lebce její neuhlídneš více krásné, jemné vlasy kadeřavé! Jak zvadla červená ta růže! Jak sehnuta jest hlava, jako když vítr květinu zlomil. Jak změněná a ošklivá jest celá její zevnější postava, kterouž nezdobí více rozličné tretky a skvostné šatstvo, strom jest to v době zimní. Jak osamotnělá, jak opuštěná zde leží! S hrůzou se od ní odvracíš a ji opouštíš, kdežto jsi krátce před tím okolo ní dychtivě se otáčel, ji jako motýl květinu obležoval. O, jaký rozdíl mezi tančírnuou a hrobitovem! Tam hudba, divoká rozkoš, libá vůně: — zde hrobové ticho, hrůza, hniloba, smrad. Ach i to nejkrásnější, nejslícnější tělo lidské, silné jako dub, štíhlé jako sosna, krásné na pohled jako krev a mléko, jako lilie a růže, není ničím jiným, než obilným hrobem. Kdožpak by pro okamžitou rozkoš nebe zahodil a peklo si zvolil! Bláznovství nade všecko bláznovství! Sv. Bernard, opat, následující o tom podává podobenství: „Rozkošník podoben jest svini, nebo kdyby tato po jedné straně viděla louži, po druhé pak lože růžové, pomínouc růžové lože chvátati bude do smrduté louže. Tak také volí smilník raději zlou žádost než nehynoucí radosti království nebeského.“ A ctihodný otec Ludvík granadský dokládá: „Pomni pak též, jak mnoho jiného zlého s sebou tato klamná rozkoš, tato zhoubná nepravost přináší. Nejprve poškvřňuje čest, kteráž jest nejskvostnější ozdobou života lidského; potom i mocnosti duše kazí, i síly tělesné maří a zničuje. Místo kvetoucí krásy a slícnosti nastupuje blbá šerednost, místo křepkého zdraví skličují bolestné nemoce a ohavné neduhy; z mladých lidí činí předčasné starce a stařeny, otupuje rozum a všecky schopnosti duševné, takže člověk nepravosti té oddaný celý nejprve zmalátní, konečně zhovadí. Tím se mu pak všecka práce, všecka vyšší snaha k učení a ušlechtění ducha znechutí, ano on nemá smyslu pro nic jiného, než-li jakby se kochal v kalu smyslnosti všeliké a oplzlostech všeho druhu; neboť kdožby vyčetl všecky tuhé svízele, jimiž bídné duše smilníkův bývají upoutány a uvázány? Tak uchvacuje a uvrhuje mladíky v hanbu a potupu, starce vystavuje a vydává posměchu a opovržení. — Mimo to hubí nepravost ta i zboží a bohatství člověka. Nebo aby buď zmařené síly tělesné nahradil, nebo výčitky svědomí ohlušil, nebo příležitosti k nasycení nezřízené žádosti nabyt, pouští se smilný člověk obyčejně do obžerství, kteréž mohovitost jeho šíří a pohlcuje. K tomu přichází i marnotratnost, ana svůdným osobám, předmětům náruživosti té, obyčejna jsouc, nasytiti se nedá, a nákladu nesmírného požaduje; neboť šaty skvostné a drahé šperky milují ony více, než-li milovníky své. Že tak jest, vidno na synu marnotratném, o němž sv. evandélium krátce dí, že „promrhal statek svůj s nevěstkami, živ jsa prostopášně.“ (Luk. 15, 13. 30.)

Jakých prostředků ale použití třeba proti tomuto tak velikému zlu duševnímu? První a jistý prostředek nalezneš v útěku před zlou příležitostí ku hříchu.

Překrásný příklad čteme v písmě sv. o Josefovi, synu Jakobovu: „Byl pak Josof krásné tváře a slícného vzezření. I vrhla paní jeho (žena Putifarova) očima svýma na Josefa, kterýž nikoliv nepřivliv k skutku nešlechternému, řekl k ní: Hle pán můj všecky věci mně odevzdav, neví co má v domu svém: aniž co jest, coby nebylo v mé moci, neb mně byl neodevzdal: kterak tedy mohu to zlé činiti, a hřešiti proti Bohu svému? Přihodilo pak se jednoho dne, že všel Josef do domu a dílo nějaké bez přítomnosti jiných dělal: a ona chopivši se odolku roucha jeho, pokoušela ho. Kterýžto nechav v ruce její pláště, utekl.“ (1. Mojž. 39, 6—12.) Kdo se příležitosti nevyhýbá, a ji okamžitě neodkáže, přemožen bývá silou náruživosti, neboť „jakmile tělesná žádost v srdci lidském se probudila, tu nedá člověku na nic pomysleti, jedině, jakby ji ukojil“ praví sv. Řehoř. „Rovněž zapotřebí jest,“ upozorňuje A. Ludvík granadský, „smyslů zevnitřních střežiti, zvláště pak očí, aby ničehož nepatřily, coby mohlo nezřízenou myšlénku v mysli a tou opět žádost hříšnou v srdci vzbuditi; nebo často sprostým pohledem smrtelně raněna bývá duše. Patření tedy na osoby druhého pohlaví srdce hledícího buď převracuje, anebo jistě statnost jeho seslabuje. Krásně tu radí sv. písmo: „Nevzhlédej na pannu, abys snad neporušil se na kráse její. — Neohlédej se po placích v městě, aniž se toulej po ulicích jeho. Odvrať tvář svou od ženy vystrojené a neohlédej se na krásu ženy cizé.“ (Sir. 9, 5. 7—8.)

Jest-li ale ještě něco na zatvrzelého rozkošníka působiti může, jestli ještě nějaká moc jest, kteráby, ač růžová, nicméně přepovná pouta jeho roztrhla a mu propast před očima naň zívající ukázala, jest to zajisté myšlénka na smrt. Jistý mládenec tak hluboce zabřednul do všelikých neřestí smilstva, že nižádné čtení nábožných kněh, žádná napomenutí ve zpovědnici, ani žádná sebe důtklivější kázání naň žádného účinku nemělo. Tu jemu poradil jistý kněz, aby, než na lože k nočnímu odpočinku se odeběře, ku hlavě své hořící svíci a k nohoum kříž postavil. Ruce pak aby složil, jak to u mrtvol obyčejně vidíváme, a v tom položení aby nějaký čas se zabýval myšlénkou, že jednou i na něho ta hodina jistotně přijde, kdy duše od těla se odloučivši před soud Kristův přijde a že jeho tělo podobným způsobem do rakve uloženo bude. S tou radou spokojil se mládenec, poslechnul, uložil se nařízeným způsobem na lože své, a začal přemýšleti o sobě, až v rakvi podobně ležeti bude. Najednou celý zděšený vyskočí, jakoby vedle něho hrom byl udeřil, z lože svého, a rychlým krokem chvátá ku svému zpovědníkovi, zpovídá se zkroušeně a hojně slzy lítosti vylévaje a prosí o spasitelné a těžké pokání, jakému dříve vždy odpíral a je přijmouti nechtěl; od té chvíle se zcela polepšil, a vedl mravný a cnotný život.

Takby zajisté také mnohý a mnohá, kdyby se v tichosti na hřbitově i na svůj hrob, na truchlivé vyzvánění při jich pohřbu a na truchlozpěvy zpoměli, méně zalíbení nacházel v radovánkách a hluchých pro duše lidské často tak nebezpečných veselostech, kde svědomí se ohlušuje a nevinnost ztrácí a zahazuje. V skutku bychom mohli se vším právem hudbu taneční nazvati pohřebním pochodem cnoti a mravnosti.

Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi.

(Pokračování.)

● náboženství svobodných zedníků.

„Nejprvé náboženství buď pilen.“

(Isokrates — Písecký.)

„Zapomínka náboženství zavádí člověka v zapomenutí svých povinností. Netvrdím toho, že by kdo ctnostným býti mohl bez náboženství. Choval jsem sice dlouho bludně opozděnou domněnku, avšak již zhostil jsem se jí.“

(Rousseau.)

„Kterak nešťastné jest to svědomí a žalostivé, že v něm Kristus neráčí přebývati, ale ďábel počne panovati.“

(Augustin.)

„Bude čas, kdy lidé zdravého učení nesnesou, ale podle svých žádostí obírají sobě budou učitelů, co by uším jejich lechtali; a od pravdy zajisté sluch odvrátí a obrátí se k smyšlunkám.“

(Ep. II. k Tim. 4, 4.)

„O nemoudrý, co ty rozsíváš, nebývá obživeno, leč umře.“

(Ep. ku Kor. 15, 36)

I.

(V ě r o u k a.)

Nedivíme se překvapují-li někoho nadepsaná slova „náboženství“ svobodných zedníků, o kterýchž již tolika nenáboženského jsme byli se dočetli. Než, poněvadž sami freimauři (před jinými prusští) před 1½ desetiletím tuhý bojovali boj, když z nekřesťanství vinil je pan Hengstenberg, Doktor protest. bohosloví v Berlíně: chceme i my jim ku právu státi a křesťanské jich učení před sebou rozvinouti.

Řečeno již s vrchu, že pro třídy „prostřední“ i zvláštní katechismus zednický jest v užívání, a kde katechismus tam i věrouka nějaká býti musí. K tomu přistupuje, že zedníci v mistřích svých ctí vlastní kněžský stav, jakož tomu nasvědčují obvyklé titulace „Důstojných a Vele důstojných,“ pojmenování lože „chrámem neb svatyní,“ nad jiné pak „svěcení,“ jímž posvěcován bývá freimauer na nejvyšší hodnosti správořství Berlinské lože. Kandidátu zavěsí se na prsou kříž a Vele důstojný Mistr oslovuje ho: „Tímto dávám tobě moc spravovati všecky svaté úkony, kteréž apoštolové Kristovi vykonávali v první církvi.“¹⁾ Kde knězi jsou, tam také úkony. A z těch nejpodstatnější jest v loži kazatelství, jelikož mason od kazatele si slibuje všestrannou osvícenost. S kouskem podobného kázání vytasíme se podle knihy Sarsena: „Buď přímě, buď nepřímě jen pro svůj řád působíme, jednáme vždycky k prospěchu bratrskému; byť bychom sebe rozdílnějších drah ku cíli zkoušeli; buď na bližším, buď vzdálenějším stanuli jsme stanovišti před cílem: prospěli jsme předce svou měrou celku a užaslí poznáme, že stezky naše na vše strany a vším směrem se křížující v jediném jen sbíhají se ohnisku, kteréž jest bytne prvním bodem ve velikém prostoru zednictva. To, veškeří moji bratří, budiž nám oblažující

¹⁾ Dr. Eckert. 6. 30.

vyhlídkou!“¹⁾ Neú spásitelná ta řeč srdce blažící? A takto na plano mluví se obyčejně při každé přednášce, kdežto zaslepený zedník mní, kdo ví, jaké nevyčerpatelné, hluboké myšlénky v tom vězí, co zatím mělký duch kazatelův snaží se chudobu svého rozumu zakrýti nabubřeným slohem. Platí zedníkům právem pichlavá slova Klaudiova: „Doba naše ku světlu se děre; osel slámu a bodláčí žere.“ — Abychom však daleké a staré věci vyčítajíce, toho, což před rukama jest, neminuli: k věrouce bratrské přistupujeme.

Propouštíme tudíž ony veleosvícené bratry, jež náboženství odrostli, s mysle, zření obracujíce pouze k nižším vrstvám, jimž chytří Místři jakous takous víru míti dovolují, a — nebudeli nás nuditi — proskoumáme několik katechetických otázek vetché dogmatiky zednické. Otázka stol. mistra k vyvolanému učedníkovi učiněná: Ve kterém kraji nalezá se vaše lóže? Odpověď: Na východě údolí Josafatského. — Ot. Jaké jest podoby? Od. Podlouhlého čtverhranu. — Ot. Jakou má délku. Od. Zásáhá od východu až na západ. — Ot. Mnoho-li má z šíři? Od. Šířka její prostírá se od jihu k severu. — Ot. Jak jest vysoká? Od. Bezčtetně loktů. — Ot. Mnoho-li čítá z hloubí? Od. Hlubokost její jest od povrchu až ku středu země. — Ot. Čím jest zastřená? Od. Hvězdnatým nebem. — Ot. Čím podpírá se rozsáhlá ta budova? Od. Dvěma velikými sloupy. — Ot. Kterými jmeny se zovou? Od. Jmenem moudrosti a síly. — Ot. Objasníte my ty pojmy? Od. Moudrost k nálezům a síla k zachování jest. — Ot. Jest lóže vaše vyzdobená! Od. Jistě jest, Důstojný Pane! trojí okrasou: mosaickou dlažbou, vinutým lanem a zářící hvězdou. — Ot. Jaký toho význam? Od. Mosaická dlažba představuje — chodbu mohutné klenby chrámové, vinuté lano vnější ozdoby, a plamenná hvězda — středisko, z něhož prýští se pravé světlo a t. d. V tom máme kousek jednoho, osvíceného katechismu. Vezměmež druhý, starší k ruce (z r. 1776). V tomto mimo jiné nechtivosti stojí psáno: Otázka: Kolik čítáte let? Odpověď: Sedm. — Ot. K čemu jsou noc a den? Od. Abychom za nich poslouchali a viděli. — Ot. Co jest to zvon? Od. Plných dvanácte čili půlnoc. — Ot. Kterak dáváte poznati se freimaurem? Od. Rdousím a dotýkám se a blokotám. — Ot. Kde jste byl přijat? Od. V stříbrobarvém světle. — Ot. Odkud jste přišel? Od. Z egyptské temnoty. — Ot. Odkud duje vítr? Od strany polední. — Ot. Na kterém základě spočívá celá budova? Od. Na svobodě a rovnosti. — Ot. Jak dlouho jste pracoval? Od. Až jsem doučtoval. — Ot. Čím chcete stavěti? Od. Stavitelovou, svou a přírody silou. — Ot. Jakou podobu dáte svému stavení? Od. Bude neviditelné. — Ot. Od koho přichází dobro? Ot. Od křídel. — Ot. Z čeho vychází užitečnost? Od. Z rovnosti. — Ot. Od koho spravedlnost? Od. Od větru, jenž vane na hvězdu . . . . Jaké to světlé nesmysly? A osvícení zednáři se nehanbí? Nedůstojno bylo by nás hlouběji bádati o těch dětinných hříčkách; alébrž opravdově přihlédneme juž k náboženskému smýšlení na povrchu tu a tam v lóžích se zdržujícímu. Neupíráme toho, že mezi davem méně vzdělaných zedníků zastati lze nějaký paprsek víry v Boha, jelikož zkušené Místři, lstivě se zevnější upřímností nejen namlouvají nováčkům, že se jim víra vlastní ponechává, ale oni prikazují též věřiti ve Velikého Stavitele světa, předfíkávají lásku k člověčenstvu, ovšem „podrobnosti“ na péči nemajíce. Jádro pak tajných stanov, jakož i základní články freimaurství svěřují pod přísahami mnohými co drahý poklad teprvé těm, kdož s křesťanstvím jsou — jak lid říká — již na ho-

---

¹⁾ Freiburští bratří juž mají vyhlídku z chrámu — na konírny židovské krémy.

ličkách. Avšak hned mezi malými hodnostáři vane velmi chladný větřík; víře a křesťanství (hlavně katolickému) daří se tu jako mladému štěpu z jižních krajů přenesenému do severních konců; zamrká tak dlouho až uschne. Z podání křesťanských nezbude na konci nic více, leč že jest Bůh. A jaký? Bůh takové způsobu, v jakou věří, kdož Kristu upírají Božství. Jest to prázdný výtvar, loutka tekavé fantasie. Bůh ten není bytostí ani svatou ani spravedlivou; jest modlou, jakou si pohodlný filistin po lůbosti ustrojil ku podobě starého pána, spokojeně v lenošce sedícího a — dřímajícího. O katolictví nelze tu potom ani mluvit; ano ni přesný protestant nemůže vírou takou býti uspokojen. Zednáři také netají se tím, že víra jejich není ni katolickou ni protestantskou; toliko tuto druhou bližší sobě býti praví. Tak napsala (freim. Latomie¹⁾): „Protestantství ze stránky náboženské jest polovicí toho, co svobodné zednictví jest celé.“ Polovičitost protestantů jest, že pro pohodlí zamítli více článků víry, pouze některé si podrževše; celitost bude tudíž v tom, když freimaury odvrhli všechny zjevené pravdy. Proto nevyslovují masoni nikdy jméno Kristovo ani v přísaze ani v moderních svých modlitbách; proto neužívají letopočtu od narození Kristova; proto též neužívají žádných znamení křesťanských.²⁾ Při také lhůstivosti náboženské nesnadno jest udati, jaký as byl původní základ náboženský mezi zednáři, aneb které vyznání by v řádu zednickém (kterýž předce náboženskou společností zdáti se touží) vrch měla. Biskup Dešamp dovozuje, že dřevní zedníci křesťanštějšími byli a tupá nynějších boud lhůstivost teprve během času se vyvinula.³⁾ Důstojný ten arcipastýř nezdráhá se uznati s biskupem Kettelerem, že za podstatu zednické věrouky prvotně přijat byl od Russoa přepracovaný anglický deismus, čili deismus že bývá dosud vynikajícím mezi bratřími náboženským učením, stálou jaksi známkou náboženského učení freimaurského — ovšem anižby tím cesta do lůže zamezovala se každému jinému vyznavači, buď on zbožňovatel přírody (naturalismus), člověckého ducha (pantheismus) aneb čirý neznaboh (atheismus).⁴⁾

¹⁾ 4. svazek.

²⁾ Namítáno proti tomu, že dosud v některých lůžicích vyložena bývá bible. Má se to s ní, jako s vyvěšeným tam močem; jedno i druhé jest za hříčku. Stoliční řečník lipské lůže (Balduin) p. M a r b a c h nade vši pochybnost to potvrzuje, řka: „že mason má na bibli patřiti týmaž zrakoma, jako Mahomedan; a zdařilý verš Řeka Sofekla a Němce Goethe že má jemu platiti tolik, co řádek z bible.“ Dáváme ochotně tomu za pravdu; neboť mohou-li i obřezaní věřící s křesťanskou lůží v jednotu stupovati, a vykonávají-li se ve shromážděních pro každého rovné modlitby a pějí náboženské písně: nesmí bible nebo Kristus státi na překážku, an žádný žid aspoň Tohoto nestrpí. Hle, není tedy bez významu, když Basilejští masoni odbývají své hromady v noci ze soboty na neděli. Ošumělý křesťan zjevuje tím napřed úmysl nejiti na zítří do chrámu Páně, aby mohl vyspávati — a syn obřízky nevzýval-li za dne Jeťovu v synagoze, slaví v lůži předešanou sobotu, zpívaje nadšené písně k Velikému Staviteli světa.

³⁾ Dáme důst. pastýři v tom za pravdu, jestliže pomníme, že „dřevní boudy stavitelské“ ani v nejmenším nebyly to, čím jsou a ukazují se býti nynější „svobodní zednáři.“

⁴⁾ Jest-li d e i s m u s základním kamenem náboženské budovy masonské, nesmíme leniti ze všech stran ho ohledati, abychom aspoň něco té „osvícenosti“ spoluzískali. První stopy deistů spatřují se v 16. století v horké Italii. Správně vyvinut a rozšířen byl deismus v Anglii. Lord Cherbury († 1751.) neuspokojen zdoluhavými a prázdnými obřady ledového anglikanismu, sestavil novou víru v Boha, z níž vyloučil všecko Staro- i Novozákonuí se zjevení Boží a vykoupení lidstva Kristem, co zbytečné. Nevěděl sice Ch. světle ani sám na jaký postavil se na základ, ale nástupcové jeho důsledně odcházeli

Následovně přijímá sbor zednický velmi laskavě i katolika přesvědčuje ho, že zednictvo není leč blahodárný ústav, kterýž pilně pracuje o všeobecné mravovědě a horlivě vykonává skutky ctnosti; že nechová nepřátelských úmyslů proti žádnému náboženství, nýbrž pouze pověru chce zastavit — a vzal-li pošetilý katolík veškerou tu lež za berný peníz, jest pánům mistrům právě tak vítaným dělníkem, jako ctitel Mohamedův. Nicméně obzvláštní přednosti těší se v lóži — protestant, ať toho či jiného, reformovaného neb nereformovaného vyznání. Jelikož dále protestantismus spříbuzněn jest s racionalismem, není také tento z lóže vymítěn. Ano, byl-li deismus základem, jest nyní racionalismus duší všeho masonství; jest jako by pravým ramenem zedníkům, jimž vytrvale cestu do světa klestí. Jaké úmysly racionalisté chovají k našemu náboženství, k bibli, ku Kristu, k Božskému se zjevení, víme z předešlého — a to zedňářům právě lahodí, mohou-li valný počet bojovníků komandovati proti Božímu zjevení. Pychajíť se bratři, že „všecko zjevení jest zbytečné, an člověk i bez něho dosahuje svého cíle.“ Van Hom bek (poslanec zemské komory Belgické) zjevně dí: „že nelze zkusiti, zdaž jedno zjevené učení lepší jest druhého; zdali Mojžíš věrohodnější jest Ježíše; zda-li konečně posláni Ježíšovo více hodno jest víry nad Mohamedovo.“ Avšak aby při takovém pojímání nebyli tovaryši

---

dále. Smírčí soudce Ant. Collins prohlásil již nesmrtnost duše za pochybnou, upřel člověku mravnou svobodu a přiblížil se více k atheismu. Chubbovi († 1747.) na to byl Bůh bytostí o nás nestarostlivou, jenž na péči nemá ani dobra ani zla aniž toho, co mezi námi se děje, čili jinak: prozřetelnost Boží není žádná prozřetelnost. Takový však Bůh, kterýž o nás se nestará, není pro nás Bohem. Toť jasné neznabožství, a v tom byl konec anglických hloubálek. — Když přestěhoval se deismus do Francie, zmocnila se jeho beznáboženská fantazie filosofů (Rousseau), kteříž ihned bez obalu jsoucnost bytosti Božské upřeli. Němečtí protestanté spracovali soustavu deistickou jakýmsi vědeckým směrem v racionalismu, jenž končí se opět v atheismu (neznabožství). (Cir. lex. Dr. Wetzer a Welte.) — Pozdrzěvše se ještě maličko pod čárou, podáme několik náčrtků života Russova, poněvadž zásady jeho i náboženské (ráději beznáboženské) i politické našly a dotud nacházejí u freimaurů příznivého přijetí. Jean Isak Rousseau narodil se z prot. rodičů r. 1712 v Ženevě; otec Isak byl řemeslem hodinář. Schopnost a bystrost ducha prozrazující děcko kaženo hned v otcovském domě malou kázní a nestřídým předčítáním všelikých románů, tak že následek toho, divoká blouznivost a nezřízená vášně v mladíku na prvním místě se vyjevily. 13letý neznaboh dán blízkému pastoru na vychování, ale uprchlý po tří letech těkal při písařství a rytečtví, až našel v Savojsku milostenku mad. de Warensovou. Přestoupiv v Turíně ku katolictví, zpáchav tu krádež a odbyv si opět v bytu nectné Warensové delší nemoc, přijal v Lyoně službu vychovatele. Ale nenacházejí u domácí paní ohlasu smyslnosti, aniž máje jaké schopnosti vychovatelské, zašel do Paříže. Tehdy teprvé počal obírat se některými vědami. Za nedlouho oblíbil si služku hostince, ve kterém se stravoval, přistoupil s ní v nemanželské spojení, posílaje splozené dítky do nalezence; to pak nijak nebránilo Russovi pletky milostné, duchu jeho nad míru lahodné, s paními všeho stavu všude jinde udržovati. Dobrou touto seznámiv se s vyhlášenými filosofy francouzskými oddal se úplně spisovatelství. Brzo byly mnohé z jeho uchvacujících ale odbojnických spisů katem spáleny a původce ze země vypovězen. Co vyhnanec vrátiv se ve Švýcarsku k vyznání Kalvinově dočkal se dovolení k návratu do Francie, na jejíž půdě dokonal také dny prostopášného svého života — jak praví se — následkem vlastního se otrávení (r. 1778.). Odchovanci jeho, revolucionáři francouzští přenesli kosti miláčka k oněm uštěpačného Voltéra do pařížského Pantheonu. Tak spojila věčná žáčka dva učitele, kteříž v životě srovnati se nechtěli, ač mistrnými spisy svými témuž vyučovali předmětu — zpouře náboženské a politické. A hejna spustlých, bohaprázdných učňů poklekalo u náhrobků dvou světců, jimž na světě nic svatého nebylo. (Köllner Sk. u. B. d. Leb. 1862.)

na rozpacích, kterého jsou náboženství, ohlašuje se jim čas od času o „novém“ náboženství, o „náboženství budoucnosti,“ všeobecném, pro veškeré lidstvo platném, kteráž postaví se na místo všech vyznání.¹⁾ Krátce kdo na potupu zdravému rozumu víře celých pokolení v líc plvá, čili nevěrcem jest, má potřebné vlastnosti státi se rázným zedníkem, chovancem bratrské lásky.²⁾ Neměli bychom potom masonry za zvé nepřátele považovati? Budiž, že nejsou oni vším, co proti katolictví se staví, jistě jsou hlavním činitelem v táboře nepřátel našich, ba díme upřímně, nepřátel veškerého křesťanstva. Nepokládáme daleko freimaura za slona, kterýž by stroiny vyvracel, nikoliv tak — plaziti se, ohlodávati jest zednické povaze bližší a vhodnější. Zedňář podobá se pondravě zemi podrývající a kořeny ožírající. Onť zvolna, ale jistě a bez ustání ohlodává kořeny křesťanství, kořeny víry v lidu obecném. Nechávací-li na oko milostivě málo na Krista v platnosti, jest to falešný jen Kristus, aneb pravdivěji řečeno — freimaur převlečený do hávu Kristova, jehož řeči z polovice oplývají evanđelickými obraty, z polovice druhé sálají neukrotnou záští proti katolické víře. Krista, jenž byl by zakladatelem své církve, jejím králem a hlavou její, po kteráž všickni poddaní údové jíti mají — takového Krista zedníci neznají, nechtějí znáti. Kam by společnost lidská v stavu takovém se poděla, toho zedňáři se neotazují, jen-li na čem bořiti mají. „Bořiti“ napsal si do štítu první jich vladyka, věčné paměti lidské hodný muž, Weisshaupt; „bořiti“ heslem i jeho uvědomělých stoupenců. Že svedený jimi ubožák proklíná třebas na smrtelném lůžku svého se zrození, že klně rodiče své a Bohu, Jehož přičiněním jejich odkopl; že svrhli nešťastníka toho ze závratné výše svévole do hlubiny zoufalosti — aj toť dábské jest freimaurově duši pravou pochoutkou. Vždyť okusil ten hlupák všeho, čeho mu k okušení dáti bylo lze; pojedl v lóži se stromu poznání, nahlédl do nekonečných říší osvěty; dali mu naslouchati sladkým zvukům milostné „sestry,“ i dovolili těšiti sluchy nepochopitelnými řečmi o nedostupných věcech: nuž, proč zastesklo se bloudu v poslední chvíli — po Bohu! — Krátké, avšak peprné to odbyti . . .

---

¹⁾ O podobném našich dob malí i velcí nezdedičtí proroci tu a tam prorokovati si libují a totéž jest kýzeným předmětem ne řídkých „pokročilců náboženských moderního vydání.“ Najatí tací a nenajatí dělníci na roli freimaurském měli by jen upřímněji vysloviti se o jádru svého náboženství, aby ušetřili nás prací. My na vzájem citem vděčnosti vedení uvedli bychom jim na potěchu k paměti několik řádků jich arciapoštola (Rousseau), jenž nemoha v některých okamžicích křehkost lidskou zapřítí, uznal (v Emilu): „že ta Boží příroda, kteráž tolik života a svěžesti má pro toho, jenž v Boha věří — mrtvou zůstává v očích nezna boha, a onen velebný soulad všeho stvoření všudy důvtipně Boha hlásající, že nikdy od nevěrců pochopen býti nemůže. Neznaboh že nevěrou olupuje se mnoha radostí, nenáleza v ničem útěchy, necítí ostnu ctnosti, děsí se smrti . . .“ Utěšený to kvítek ten freimaurský atheismus, když ani vlastní zahradník nechce jeho chváliti! Jedovatá ta bylina, k samovraždě svozující; neboť proč by ničema nevěrec, není-li věčnosti, nepoložil vražedné ruky na tělo své nabaživ se plnou douškou smyslných světa rozkoší, aby opojený dokonal uprostřed libostného proudu?

²⁾ Čtveračivý Dr. Štölc udává vlastnosti zedníka také tyto: trochu ješitnosti, trochu hlouposti, drobet dobré vůle dáti se voditi za nos, něco zámožnosti a bujná mysl.

Maria uzdravení nemocných.

Zpráva o zázračných uzdraveních, jež se udála na přímluvu Panny Marie v letech 1869 a 1870 ve Filipisdorfu. Vydal P. Fr. Storch, kaplan v Georgswaldu. Sešit 4.

(Dokončení.)

Dítko jmenem Anna, z Liberka, 5 let staré, mělo po 3 měsíce zánět v krku. Rodičové jeho nemysleli jinak, než že dítko jejich umře, a to tím více, an lékař tohotéž mínění byl. Obrátili se tedy ve svém zármutku k Matce Boží Filipisdorfské a vyslali tam jednu osobu, by plátno, vodu a vatou na zázračném položila místu. Sotva že dítko věci těchto užilo, ihned ozdravělo.

Dvě jiné osoby, též z Liberka, jež po dvě léta na dnu trpěly, vzavše své útočiště k zázračnému místu Filipisdorfskému dosáhly ulevení ano úplného zdraví.

Karolina N., manželka berního z okolí Ústeckého na Vltavě, 65 let stará, měla po 7 let bolavou nohu. Sedm lékařů ji léčilo, bez všelikého však prospěchu. Poslední z nich tvrdil, noha že se musí odnít, což však s mnohými spojeno bylo obtížemi, ana noha až po koleno bolavá byla. Nemocná křičela častokrát pro bolest a mnohou probděla noc. Lékař ji poslal do Teplické nemocnice, kdež po celý měsíc zůstala, aniž by jaké byla pocítila úlevy. Učinila tedy slib, že, ozdraví-li, do Filipisdorfu putovati bude. Ihned pocítila úlevu a ve 14. dnech úplně ozdravěla.

Maria Seligová, svobodná dcera Ignáce Seliga, obuvníka v Jablonné, bydlící v Teplici, měla 7 týhodnů horečku. Též i matka její byla současně velmi nemocná. Tři lékaři je léčili a všichni tvrdili že pomoci není a protož radili svatými je zaopatřiti svátostmi, což se také stalo. Takměř po 14 dnů ležela dcera bez smyslů; ano i modlitby umírajících za ni vykonány. V tomto tak trudném postavení obrátila se matka, též ještě jsouc nemocná, k Marii, poslala svého zetě, by za uzdravení modlitby k Marii vysílal, což on též po 3 dni činil. Když se zpět vrátil, nalezl úplný převrat v domě; dceři hned prvního dne ulevilo a i paměť se navrátila. Též matce se vedlo lépe, síly se vracely, tak že v brzku matka osobně díky své Bohorodičce ve Filipisdorfu vzdáti mohla.

Otihodná sestra, Mauricia Gärtner, představená šedých sester v klášteře Boleslavském ve Slezsku, trpěla po delší již dobu na slinotok, kterýž později lékaři za otevření sliníc prohlásili. Nemocná musela ustavičně plíti, čímž jí jednak síly ubývalo, jednak též ve vykonávání povinností vaděno bylo, protože ustavičné plivání ostatním se ošklivilo. Všechny prostředky, jichžto sedm jí léčících lékařů použilo, zůstaly bez prospěchu a Boleslavský lékař se konečně vyjádřil, že by jen koupel, jížto by se celý ústroj těla sesílil, pomoci mohl. Dle jeho tedy rady odebrala se do Solnic (Salzbrunn) do koupele. Tamnější však lékař nejen že žádné nádeje na uzdravení nečinil, alebrž přímo se vyslovil: že neví, co se sestrou Mauricií činiti. Choroba se tak rozmáhala, že sestra nádeji na pomoc lidskou mimo se pustiti musela. Obrátila se tedy k Marii a slíbila pouť do Filipisdorfu. Jakmile slib ten učinila, přestala plíti a žádala svou velebnou matku o dovolení slibu svému dostáti, kteréž, jak se samo sebou rozumí, obdržela. Odebrala se tedy do Filipisdorfu, vykonala svou pobožnost na zázračném místě a vrátila se domů úplně zdravá, jakž Boleslavský lékař písemně dosvědčil.

V prusko-francouzské válce odporučili se mnozí vojínové ze Saska a Slezska

pod ochranu Bohorodičky Filipsdorfské a dle jejich vlastního svědectví neutrpěli ani v tom největším děsti koulí ni té nejmenší pohromy.

Alžběta Hankova z Vrbice byla po půl druhého roku sklíčena neduhem takměř nevyhoyitelným. Když pomoc lékařská nijak neprosplvala, cítila se nemocná puženu k Marii Filipsdorfské své útočiště vzíti. 4. července 1870 putovala do Filipsdorfu, zůstala tam dva dni, přijala svaté svátosti v kostele Georgswaldském, 7. pak července zpět domů se navrátila v započaté pokračující pobožnosti. Sotva že ji byla ukončila, cítila se sesilenou a zdravou a ku vykonávání všeliké práce schopnou ač dřívější nemocí úplně byla seschla, kostlivci se podobajíc.

František Glaser, tkadlec z Jeřmanic u Liberka, 27 let starý, trpěl po tři léta na křeče a slabotu. První dvě léta stonal ustavičně; v třetím pak roce po sedm měsíců. Práce ovšem nemohl konati žádné, a byl tak slabý, že přečasto do lůžka a z lůžka nošen býti musel. Neměl též žádné chuti na jídlo, následkem čehož ustavičně schnul a slabším se stával. Ač po celý čas pomoci lékařské užíval, nicméně přede pražádné nepocítil úlevy. Matka jeho, Františka Glaserova, se svou dcerou Karolinou putovaly na den sv. apoštolů Petra a Pavla do Filipsdorfu a donesli odtamtud vody, kteráž na zázračném místě byla postavena. Nemocný umyl se jí a vykonal s pevnou důvěrou pobožnost k Marii, uzdravení nemocných. Ihned se mu ulevilo, stav jeho se co den lepšil, tak že 27. září osobně ve Filipsdorfu Bohorodičce díky vzdal.

Karolina Reineltova z Kostenblutu v pruském Slezsku onemocněla r. 1863 a stonala až 1865 téměř ustavičně, když ne v lůžku tedy alespoň ve světnici dlíti musela. V těchto dvou letech zdála se již často blízko smrti a přijala 4krát svaté svátosti. Při tom měla též bez přetrhu kašel, čímž tuze zeslábla; a když docela na lůžko upoutána byla, tu dostavily se křeče, vodnatelnost v osrdčí, bolení hlavy, slinotok, vyraženina, odry a konečně i pakostnice. V lůžku se nemohla ani hnouti, pomoc lékařská zdála se její chorobu ještě zvětšovati; noci ztrávila všechny beze spánku. Lékař prohlásil nemoc její za nezhoyitelnou. Tu obrátila nemocná svůj zřetel k Filipsdorfu. Poslala tam košili, by ji na zázračném položili místě a pak ji nazpět odeslali. Košili tuto oblékla s pevnou důvěrou v pomoc Matky Boží ve Filipsdorfu divy tvořící a hle — důvěra ji nesklamala. Beze vší pomoci vstala z lůžka, choroba ji opustila a dřívější zdravotní síla se navrátila, začez ustavičně vzdává díky Bohu a jeho velemocné a předobrotivé Matce Marii Panně.

Konečně ohlásilo se redakci „Šk.“ dvoje uzdravení z Dol. Kounic a Popovic, jenž se připisuje jedině přímluvě Panny Marie ve Filipsdorfě divy činící. — Budiž ve všem Hospodin zveleben!

M o d l i t b a d í t ě t e .

(Pravdivá událost.)

(Pokračování a dokončení.)

V k o r u n o v a č n ý d e n .

Dnové italiánské republiky byli vypršeli. Důvody, jimiž veden udatný a silný diktátor Evropy, Napoleon Bonaparte opět ve Francii monarchii zřídil, přiměly ho i v Itálii samovládu potlačiti, neboť politické zájmy obou zemí v jedno splynutí musely. Nejprvé chtěl Napoleon nově zřízenou korunou Italiánskou svého bratra Josefa

oblažiti, ale jen tenkrát, jestliže Josef jakož i potomci jeho všech nároků na trůn francouzský se zřeknou. Princ Josef Bonaparte však odmítnul tuto žádost a proto též císař Napoleon dne 15. března 1800 vyslancům italské republiky při slavné audienci přislíbil, že on železnou korunu Lombardskou dotud podrží, dokud to Itálii na újmu nebude, což i 18. března 1805 i ve Francouzském senátě vyslovil.

Aby se diktátor celé Evropy Italianům v celé své císařské slávě ukázal, odebral se v prvních dnech měsíce května 1805 z Paříže se všemi dvořany do pěkného Milánu, by tam za krále korunován byl. Navštívil na cestě též bojiště u Marenga a dorazil ku konci května do města. Ulice ozdobené (corsi pubblici) byly přeplněny lidem provolávajícím neustále „Sláva“ novému králi. Starý královský palác byl nádherně okrášlen a všude zářilo významné „N“, začátečná písmena jmena „Napoleon.“ Celá Itálie byla nadšena pro nového panovníka, jenž, jak jeden z chvalořečníků pravil, veškeré své síly obětoval, by poloostrovu velikou připravil budoucnost.

Na všech veřejných místech byla největší nádhera a sláva. Nešetřeno peněz aniž sil a vše vynaloženo k oslavě veliké slavnosti královské korunovace; i tehdejší oslavený mistr dramatického umění, Mime Talma, povolán do Milánu, aby přispěl k oslavě toho významného dne.

Byl tedy malý korsikán ve své vítězoslávě ráno dne 26. května do velikého bělomodrými čalouny ozdobeného sálu královského paláce uveden. Obstoupen od nejvěrnějších generálů Berthiera, Jourdana, Lannesa, Mortiera a mnoho jiných hodnostářů, oděn pláštěm královským přijímal blahopřání kardinálů Fescha a Kaprery po boku jeho meškajících. Všickni napnutě očekávali okamžik, kdy zazní hláhol velikých zvonů Milánské svatyně, by doprovodili císaře na místo, kde z ruky církevního knížete Kaprery císař francouzský přijmouti měl železnou korunu z Monzy, císařem Karlem zbudovanou, na které vyrejšována byla slova: „Bůh mi ji dal, běda tomu, kdo se jí dotkne;“ významná to slova, která při tehdejších okolnostech, jak jistý francouzský spisovatel praví, mučivě, útrpně a strašně na člověka působila.

Pyšně kolem sebe pohlížeje jako polobůh, přikročil panovník Francie a Itálie k oknu královského paláce a jasným okem pohlížel na náměstí, kde u neustálém volání: „viva imperatore e re Napoleon!“ davy slavnostně oděných Italianů sem tam se draly, by slavný průvod z příhodného místa zočiti mohly. — Předobře věděl Napoleon, že dospěl ku vrcholi slávy pozemské a se zalíbením patřil na budoucí svěťence své. Vidíte pane, pravil nyní ku kardinálu poblízku stojícímu, vidíte to všeobecné nadšení lidu Italského, přítomností mou rozjařeného: vyznejte pane, že dosud žádný král, čemuž dějiny nasvědčují, s takým jásotem, nadšením a všeobecnou radostí od svých poddaných přijat nebyl.“ S úsměvem odvětil kardinál Kaprera: „Pane, ovšem vidím tisíce, kteří klobouky točí a slyším mnohonásobné volání a jásání u přítomnosti svého panovníka —“

„Tož dobře,“ přerušil řeč Napoleon, „brzy sto i tisícronásobné volání uslyšíte, které vělými modlitbami podporováno až k nebi dorážeti bude za blaho císařovo.“

„Totéž míním i já, Vaše Veličenstvo, pravil kardinál. V přítomnosti jest veškerá Itálie pro císaře a krále nadšena, což mně nemalou radost působí; nemohu se však právě v tomto okamžiku tesknostě ubrániti, vždyť vím, že přízeň lidská vrtkava. dnes oslavenci volají hřímavě „Hosiana“ zítra opět hrozné „Ukřižuj ho!“

Zakabonil se poněkud Napoleon a v obličeji nastoupila přísnota -- kardinál

pak pokračoval: „Odpusťte, pane, že jsem právě nyní, kdy se odeberete do svatyně k výkonu převýznamnému, slova snad nevhodná pronesl; avšak muže velikého, štěstím oplývajícího, slova podobná nikdy neurazí. Míním to dobře a chci jen jimi upozorniti, že Vaše Veličenstvo právě nyní na vrcholi slávy nejopatrnější býti musí a že každý jásos ze srdce dobrého nevychází.“

„Par Dieu“ zvolal Napoleon, „kdo donutil tento lid, by plesal a nadšeně „sláva“ provolával, jest-li že ho nepudí dobrota a pravé přesvědčení?“

„Obyčej věku, snad i nádeje na lepší časy, pane!“ odvětil kardinál, „snad i přípravy a pobídky otcův toho města, jimž na tom záležitosti musí, aby Vašemu Veličenství nejkrásnější slavnost připravili; — ano, pane, pokračoval v řeči, mnohé zajisté ruce k nebi obráceny budou, avšak nebudou čisty a Všemohoucí, jenž Vašemu vladaření v této zemi žehnati račí, raděj přijme upřímnou modlitbu dítěte, které snad v chatrči jednoduchý „Otče náš“ k nebi za Vaše Veličenství vysílá, nežli všeliké chvalozpěvy těchto nohsledů, kteří Vás do svatyně doprovodí.“

Císař Napoleon ostře pohledl do poctivého obličejce řečníkova. „Monsignore,“ pravil „rozumím Vám, Vy chcete jako druhý Daniel Nabuchodonozorovi výstrahu na zeď paláce psáti. — Vy jste poctivá, šlechtná duše a chcete mne v štěstí na nestálost jeho upozorniti. Chtěl jste mne na pamět uvést, že osud velmožů tohoto světa jen po vlákenkách se vlcí, a že koruny a žezla jen dar Boží jsou — díky, Vy jednáte co řádný kněz, avšak pravím Vám, že se o nic starati nemusím, aniž se čeho bojím; mne unáší velká přízeň lidu, jenž ode mne rozluštění budoucího osudu očekává a mně upřímně oddán jest. Pane, Vy nebudete snad jediný v chrámu „Te Deum“ zpívati, i zbožné modlitby dítek lidu, jenž ve mne knížete míru vidí, v tutéž hodinu vznášeti se budou před trůn Boží,“ a konečně doložil uštěpačně, „není tak mnohého modlení a zpívání zapotřebí, vždyť opatruje množství bodáků nový královský trůn; ano pane,“ ukončil řeč, „tento dnešní den, kde celá Itálie mne oslavuje, Vás přesvědčí, že ve stálost štěstí svého důvěřovati mohu.“

„Pane,“ jal se mluvit kardinál, „ještě není konec . . .“

Tu zavzněly velebné zvuky všech zvonů ve velikém Miláně, děla hřímala, opětné a opětné volání po ulicích a náměstích. Dvěře sálu se rozlétly a před císaře vstoupili první hodnostáři, v čele Talleyrand s císařským obřadným ministrem a prefektem Salmatorisem, aby císaře a budoucího krále Lombardska do chrámu odvedli. Napoleon vkročil mezi oba kardinály Fescha a Kaprery, za ním v průvodu maršálkové. Vstoupivše do připravených povozů a za hlaholu zvonů v plesání a jásání lidí, jakož i znění hudby zvolna ku chrámu odjžděli.

Korunovačný večer.

Korunovace byla ukončena. Císař Napoleon byl obdržel z ruky kardinála Kaprery starou železnou korunu Lombardska, kde jeho synovec, syn Josefíny jeho choti, Eugen Beauhamais, místopředsedou a místopředsedou býti měl.

Odbývána skvostná hostina, při níž se šlechta hlavního města účastnila. Po náměstích rozestaveny boudy a stany pamlsky a občerstvení rozmanitého druhu poskytlující. Aby však ten slavný den i důstojnějším způsobem ukončen byl, uspořádáno v divadle slavnostné představení, ku kterémuž též císař se dostaviti měl. Na slovo vzatý Mime Talma vyvolil za tím účelem skladbu pověstného Corneilla „Nikodema.“ Obraz toho svému osudu vzdorujícího reka měl císař na večer spatřiti avšak nikoliv

ve velkém veřejném divadle, kteréž teprv v příštích dnech navštívit chtěl, nýbrž ve velkém, prostranném sálu královského paláce, kde Talma krásně upravené jeviště zbudoval, na jehož oponě všude bohatě pozlacené „N“ při světle se třpýtilo. Zde měly tedy i umy po prvé novému králi Italie holdovati.

Na velikém Milánském chrámě bylo 7 hodin večer. Byltě to jeden z nejkrásnějších večerů příjemného měsíce května. Milán, tento „nádherný“ Milán, jak jej Italiané nazývají, přemilou vůní byl zatřen, která jako průhledná modrá tkanina nad rovinami rozpoložena býti se zdála. Hlučný život na náměstích a ulicích se poněkud utišil v hlavním městě, nyní odpočívali unavení hlasatelé „Hosianna“ vínem omámeni, sem tam ve skupeninách naslouchal na polo snící zvukům varyta a bubínků, a ještě jako ve včelném oulu bručelo a bzučelo to pouze mezi stinným strofořadím ulic a veřejných zahrad, a vysoko na hoře na daleké nebeské obloze naskakovala hvězda za hvězdou jakoby i ten velký nebes pán, onen horní hospodář osvětliti chtěl korunovaci, již Milánští za nastávající noci ještě velikánským osvětlením celého města oslaviti chtěli.

Tu tedy stál hrdý císař a korunovaný král italský, složiv se sebe těžký zlatý korunovačný plášť, mezi vyvolenými svými v sále královského paláce, v němž jeho miláček Talma skrovné divadlo postavil, a uložil svou hlavu tíží železnou korunou stísněnou, na měkkou, tmavomodrou, sametovou, královským znakem ozdobenou lenošku, nad níž vysoko se stropu hromový Perun se svazkem ohnivých blesků na svého vtěleného souchodce v korunovačném sedadle, a ve výklencích sálu sochy lidské velikosti Viscontův Sforza, Medici a Doria na cizé hosty svého paláce hleděly. Za císařem v malém polokruhu kolem něho seděli v zlatolesklých uniformách všeho druhu se skvoucí důstojníci císařského generálního stábu, „nobili“ překrásného Milánu se svými všemožně vyšperkovanými paničkami a v pozadí na pavlačích tlačili se zvědavci všech vznešených stavů, jimžto přístup povolen byl.

Oči všech obráceny byly na silného mocnáře, který jindy zvyklý jsa v čele vojska veletí, seděl v tuto hodinu jasnem nesčíslných světel na stříbrných svítelnách v sále obklíčen mlčky, jako kamenný lůžek v umělecké klenbě starožitnosti, a ohnivě oko své upíral nepohnutě na doposud spuštěnou oponu, na níž vypočetná bohyně vítězství s bobkovým u výš zdviženým věncem ho jako vítala.

U samého sedadla, na němž hrdý panovník seděl, stáli vedle jeho generálů čtyři vznešení italská „nobilia“ — urození, v největší národní nádheře, v tmavém a drahokamy posetém, sametovém obleku. — Lichotilo se tím italské národnosti, když se dovolilo těmto mladým urozeným šlechticům, dle jejich přání zaujati místo u samého císaře a nastávajícího krále, jako by tvořili osobní stráž.

Líbezná vůně kotoučem se vznášejícího kouře naplňovala sál a s ní mísil se libý vzduch překrásných květin, kteréž se ve velkých alabastrových nádobách po stěnách sálu, jakož i v pletených vlasích a za řádky sličných dám tohoto shromáždění spatřovaly. —

Nyní začala hudba jemnými zvuky v nejmírnějším adagiu slavnostní Overturu oznamovati: Zraky všech utkvěly na jevišti, na němž přede vším velký Talma předstoupiti a císaře Francouzův a nového krále Italie vzletným slavnostním proslovem pozdraviti měl. — I císař Napoleon pozdvihl nyní svou pyšnou hlavu a toužebně zhlížel, brzo-li se opona vytáhne. —

Nyní přecházela jemná hudba v hlasitější, až posléze v hlučné Allegro pře-

šla, trumpety zavzněly, až pak se ozval hlučný „pochod u pyramid“ co druhé znamení před zdvžením opony. ---

V témž okamžení ale otevřely se prostranní dvěře sálu, a mladý muž v pre-movaném obleku císařského komorníka, s tváří na smrt bledou vstoupil a kráčel množstvím hostů přímo k císaři. —

Byltě to Monsieur Talleyrand, synovec proslulého ministra téhož jmena.

Ukloniv se před císařem, podal mu zapečetěné psaníčko. „Je to od obřadného ministra“ šeptal, „račiž Vaše Veličenství neprodleně čísti.“

I přijal Napoleon lístek — rozpečetil, četl a smrtelná úzkost zmocnila se ho. — Ten mocný vítěz u Marenga musil se sedadla držeti, neboť bylo pozorovati na něm slabé třesení.

Nyní ale pojednou se zase vzchopil, jeho oči jiskřily, a on pohlížel s jednoho na druhého. — S patrnou úzkostí chopil se nyní ten muž, jenž vítězem a bez úrazu odešel na mostě u Arcole, kde naň přímo kartáčové koule padaly, jenž i v nejlitějších sečích se usmíval, uchopil se ramena podle sebe stojícího generála Berthiera. — „Příteli!“ zvolal polotichým, dušeným hlasem, „já jsem zrazen! jak? jste i vy mezi spiklenci?“

I vyskočil generál Berthier. „Sire!“ zvolal, „co to znamená — co máte Vaše Veličenství?“

Ale císař obrátil se ve stejné úzkostlivé rychlosti na druhou stranu: „Jourdan! Lannes! Mortier! Berfres! St. Cyr!“ zvolal, vy opustíte svého přítele a do-brodince?“

Jako elektrina projela slova ta celým císaře obklopujícím sborem. Generálové vyskočili, sáhli po svých kordech, a řadili se v okamžení kolem svého velitele, jako družice kolem zářícího Joviše na daleké planině nebeské. — „Vaše Veličenství!“ zvolal generál Berthier, „zmužte se, my jsme všichni zde, my všickni jsme titěz, co jsme byli, Vaši až do smrti věrní generálové a poslušní poddaní.“

Již pohnutí to vzbudilo pozornost v sále a způsobilo výtržnost, každý hlavu svou točil po skupenině, kde stál císař, jenž nyní obdržení lístek generalovi Berthierovi odevzdal: „Tu tedy čtete,“ volal, „čtete tento lístek od mého prefekta obřadného ministra Salmatorisa: čtete, ať umru, než se z tohoto místa hnu; vražedníci, písé, prý stojí podle mne.“

Císař nyní ostře se ohlédl po celém množství. — Hrobové ticho panovala v sále, strašlivá doba nejtrapnějšího očekávání minula, načež ozval se stříbrohlasý zvonec v sále. Modrá opona malého jeviště zašustěla. — Při zdvžení všickni upřeli oči na stupňovou podlahu malého jeviště, kde stál -- prefekt Salmatoris s vytaženým kordem a za ním dvojité řada francouzských dvorních četníků, s puškami přímo do sálu napřaženými — kohouty na puškách klaply, a v tom rozlétly se i protější dvěře u divadelního sálu, a velitel císařské osobní gardy vskočil sem a za ním asi padesát četníků s nasazenými bodáky, a prstem přímo ukazoval na ony čtyry mladé šlechtice u samého císaře, z nichž dva italskou, dva švýcarskou gardní uniformu měli, a kteří v tom okamžení od četníků zajati byli, kdežto zatím císař Napoleon obstoupen svými generáli ve vedlejší jednom kabinetu bezpečný útulek našel — z jeviště pak hřímal prefekt Salmatoris: „Ve jmenu císaře! jedenkaždý spustiž dýku k zemi, jinak pozdrav mušketek zrádce vyklídí.“ Opět nastalo hrobové ticho — Salmatoris odešel z jeviště a vstoupil do sálu, jehož vchody všechny ven koncem vojny obsazeny byly.

„Žádný nehýbej se z místa,“ nařídil. Tu pojednou stáli oni čtyři šlechticové

„Nobili“ sami uprostřed vousatých četníků dvorských a gardních grenadírů francouzských, jenž dvojitým kruhem je zajali. — Oni stáli zádumčivě mlčíce, ale bledí, jako zločincové katem na popraviště vedení . . .

Na to sklonil se prefekt Salmatoris a sáhl po věcech na zemi ležících. — U nohou tří těchto mladých mužů ležela — dýka . . . nadarmo namahali se ji pod nohama ukrýti; čtvrtý pak, jako strom dlouhý mladý muž, v přiléhající švýcarské uniformě, vytáhl dlouhý nožec a máchl jím, aniž by mu byl v tom někdo bránil, do oněch dveří v sále, jimiž císař Napoleon se svými generáli byl odešel.

„Chvěj se,“ zvolal mocným hlasem, a z jeho očí přímo sršely blesky hněvné, „chvěj se, ty zbabělý ukrutníku nad mou vlastí, tisíce potomků Vilém-Tellových přísahali tobě rovněž jako já záhubu. Dnes nám ještě ujdeš, ale spravedlivá msta utlačeného člověčenstva půjde tobě jako nějaký stín v zápětí, předčasný jest ti konec nezbytně určen. — Buď toho jist!“

Po těchto slovech ve vši náruživosti vychrlených republikánem vyňal onen mladý muž dýku z pod šatu — a vrazil ji do svého srdce tak, že grenadírům, jenž ho jíti chtěli, mrtev v náručí sklesl.

Nevýslovný zmatek nastal, každý byl jako omráčen, několik paní padlo do mdlob, průvodčí jejich však jako zkamenělí stáli; dílem tlačili se také ke dveřím, však žádný neodvážil se vykřiknouti, neboť prefekt Salmatoris poručil pojednou ticho — a v tom okamžení byli tři mladí spiklenci uprostřed četníků odvedeni, — mrtvole čtvrtého se odstranila, a osoba za osobou musela se mlčky odebíratí do před-síně, kde se jedenkaždý dokonalemu prohlížení oděvu, zdali ukrytou zbraň nemá, podrobiti musel; a každému hostu a každé paní přísně nařízeno, o tom, co se stalo, mlčeti. — Venku ale volali kovoví jazykové všech zvonů velikého Milánu k hodině, v kterouž kardinál Kaprera královské korunovací v metropolitním chrámu Milánském večerní pobožností za blaho nového krále Lombardie slavně ukončiti měl . . .

Při tomto posvátném obřadu byly všecky brány královského paláce zavřeny, jedině císařský rozkaz rozléhl se po místnostech jeho, že pod těžkým trestem žádný o této ukrutné příhodě v divadelním sále mluvití nesmí, při čemž císař Napoleon na každý pád mysl pozbyti musil a právě tak ducha též mocen nebyl jako 9. listopadu 1799, kde Arena a jinší deputovaní v St. Cloudu naň své dýky napřáhli. — Než kdo byl s to zabrániti, aby všickni ti, kteříž na ten strašný děj patřili, o tom ani úst neotevřeli? Rychle tudíž rozběhla se pověst o tomto útoku po všech ulicích Milánských — a i rovněž tak spěšně tvořily se deputace, jež císaři své blahopřání přednésti chtěly, však žádná nebyla předpuštěna, z poukázáním, by o své potřebné záležitosti pečovaly.

Anděl císařův.

Slavnost korunovace královské byla ukončena, nikoliv však truchlohra, která hrůzyplným výjevem v sále paláce královského započala. Všickni dvořané byli nemálo pohnuti; neboť měla stopa spiknutí toho vypátrána býti, kterým usmrčen býti měl novokoronovaný král Italský, kde vkročiti chtěl na stupeň trůnu starých Lombardských králů.

Zde nyní stál muž postavy střední, útlý, bledých lící — jmenem Josef Fouché — ministr policie Pařížské, povolán císařem do Milánu, aby obezřetností a ostrovtipem svým spiknutí odhalil a vše jedním rázem zničil.

Fouché byl v skutku již vše proskoumal a odhalil. Bedlivý ten a správný muž a věrný dvořanín císařův podával nyní v tajné, ze všech stran dobře uzavřené a ostřežené komůrce věrnou zprávu. Spiklenci, kteří císaře o život připraviti chtěli, byli čtyři mladíci, kteří nepokojemi Bonapartem vyvolaným o nejdražší, o rodiče a jmění přišli a slibem se zavázali, že si dříve neoddechnou, dokud by Napoleona života nezbavili.

Rychlým krokem a se svěřenou hlavou probíhal Napoleon komnatu. Oheň divý, plál v očích jeho, jakoby sám uvnitř bojoval. Byl nad míru roznítěn, ve stavu, ve kterém obyčejně — jako z těžkých mračen deště — lidé trpkostí naplněni slzy horké prolévají — on však nezdál se k slzám býti pohnut.

Nyní opět postavil se před ředitele policejního a ostře se tázal: „A jak smýšlejí v Milánu o tom drzém útoku?“

„Želí toho,“ pravil ministr. „Nikdo o tom nemluví avšak mají lidé za to, že se Vaše Veličenstvo na přízeň lidu italského příliš spoléhalo; že tedy Vaše Veličenstvo nebezpečnostím u velký zmatek uvedeno bylo.“

„Vaše veřejné mínění dání zazdit,“ zvolal rozhorlen císař, „jest-li že se podobným způsobem o mé osobě vyjádřilo.“

V tom otevřeny dvěře a prefekt Salmatoris stál před císařem.

„Váš ochranec života, pane,“ pravil Fouché, jenž rozmluvu s císařem na jinou stranu obrátiti chtěl.

Avšak z očí císařových oheň jen sršel až jednomu věru nevolno bylo. obličej jeho bledý pojednou přelítl růměncem a postava jeho v tom okamžiku se zvýšila.

„Tak tedy můj pane,“ přivítal vstoupivšího, „vy jste tedy ten odvážlivec jenž bez ohledu na mé důstojenství a postavení, osudný listek právě tenkrátě mně doručil, kdy oči všech ke mně obráceny byly, kde tedy přítomní ve zmatku mém se kochati mohli.“

„Pane,“ pravil malomyslně prefekt, který za velkou, císaři prokázanou službu zlou odměnu byl obdržel, „když jsem se o spiknutí tom dozvěděl, nemohl jsem pro krátkost času zprávu jiným způsobem k Vám dopravit, neboť ostré dýky již se byly zakmitly za Vámi.“

„Zadržte,“ zahřměl Bonaparte, vy jste mohl jinými prostředky vše odpravit, snad zatknutím hídůnkův, kteří se o mé bezživotí zasadili.“

„Pane,“ prosil prefekt, „nemohl jsem věděti, kteří vlastně oni vlastenci jsou, dokud dýky u jich nohou nalezeny nebyly.“

„Klidte se,“ rozkřiknul se Bonaparte, „a neodvažujte se dříve sem vstoupiti, dokud vás volati nedám; — neprozřetelně jste jednal a mne veřejně zostudil, vás déle v tom úřadě neponechám, jelikož se k němu nehodíte.“

Tak jednal onen muž, jenž nedlouho před tím veřejné mínění zazditi chtěl, jelikož prý na něm praničeho nezáleží a nemilostí postížený obřadný ministr Salmatoris neměl jiného úkolu nežli pokynutí Foucheovému uposlechnouti a z pokoje zmizeti. Musel nyní ovšem času vyčkati, až by první nával zlosti císaři přešel, co se obyčejně brzy po podobných událostech také stalo. Brzy ovšem byl ministr předvolán a k hostině císařské pozván, aniž by císař o dnech minulých jen slovem byl promluvil.

Po odchodu Salmatorisa obrátil se Napoleon opět ukonejšěn k svému policejnímu ministru.

„Nyní mluvte Vy,“ pravil usednuv poloumdlen rozčlením vnitřním na sedadlo, „kterak jste vy ohavné ty úmysly propátral, a kdo mne zachránil? komu se odměniti mám, kdo byl andělem strážným Napoleona?“

„Dítě bylo andělem,“ odvětil tento.

„Co pravíte?“

„Pane,“ opakoval ministr, „andělem bylo dítě, modlitba jeho zachránila Vaše Veličenství!“

„Modlitba dítěte?“ tázal se císař ostře.

„Ano Pane,“ odvětil Fouché, „zpráva této události jest ovšem krátká ale neobyčejná: když spiklenci o bezživotí Vaše se zasadili a slavnou přísahu před oltářem byli složili, byl též mezi nimi muž méně otupělého svědomí a hroznými myšlenkami trýzněn ještě u večer před slavností do zahrady kardinála Kaprery se vloudil, kde, jak později vypověděl, ohavné jeho myšlenky pojednou hlasem andělským přetrženy byly. Přísnými slovy modlitby volal hlásek: „Pane neuvoď nás v pokušení ale zbav nás všeho zlého,“ a káravě pak zavzněl: „Nezabiješ.“ — Paprskem milosti osvětlen odhodil podloudník v posledním okamžiku dýku, která Vašnostino srdce prorazit měla, že zvučně na zdi zahradní zavzněla. On pak co kající, když druhého dne soudruhy od činu odvrátiti nemohl, ačkoliv jemu v případě vyzrazení smrti vyhrožováno, vrhuul se nedlouho před počátkem divadla před knězem na kolena a vyznal se ze všeho, připojil prosbu, by prefekt Salmatoris o všem zpraven byl. Tak tedy umožněno Vaše vysvobození od jisté záhuby.“

Ministr domluvil. Císař pak zrakem k zemi upřeným stál před řečníkem. Co nyní nitrem jeho hýbalo nelze vypsati, avšak první slza a snad i poslední vyronila se z očí velikého toho muže.

„Fouché,“ pravil dojat, „já chci to dítě viděti.“

„Pane,“ odvětil ministr, „předvídal jsem tuto žádost a vypátráno již ono dítě návodem onoho Italiána kajícího, jenž prozatímně pod dohledku dán jest. Sedmiletá Cecilie jest ono dítě, chloub a jediná radost chudinkého malíře Falconieriho, korsikána, jenž v chatrči blíže zahrady kardinála Kaprery bytuje.“

„Nyní však v mém paláci bydleti bude,“ oznámil Napoleon. „Vzhůru! zajedme do bytu rodičů malé dívčinky, já se chci ihned co dobrodinec této rodiny proukázati.“

„Toho není třeba,“ odvětil ministr, „já a kardinál Kaprera již jsme vše upravili, že dítě Vám představeno bude.“

Pán Fouché otevřel dvěře a hned vstoupil kardinál s malou Cecilkou, zbožným dítětem malíře Josefa Falconieriho — o jejížto modlitbě dětinné jsme se dříve zmínili.

„Pane,“ pravil, pokloniv se, „zde nevinného anděla, jenž svou dětinnou modlitbou císaři Francouzův život zachoval.“

Na tvářech císaře viděti bylo velké překvapení.

„Můj Bože!“ zvolal, „toť ono dítě, které jsme v předvečer slavnosti, když jsme, já a synovec Eugen Beauharnais, v šedivém a modrém plášti se loudili, abychom nepozorovaně mluvením lidu vyzvěděli, před malým domkem poblíže zahrady kardinálové viděli! — Nuže mé dítě, nechtělos za svou modlitbu za krále teukrátě žádného daru přijmouti, hle prozířetelností opět se mnou ses sešla, musíš se nyní podrobiti, jestliže císař Napoleon tebe a rodinu celou šťastnou učiniti chce.“

Cecilie, která též v císaři onoho muže poznala, který v šedivý plášť zahalen v předvečer oné slavnosti s ní byl mluvil, chtěla, překvapena společností, do kteréž podivným osudem uvedena byla, císaři k nohám padnouti, avšak muž, jindy železného srdce, vyzdvihnul holčičku a vtisknul něžné políbení na její čelo. Srdečně podal ruku kardinálu, řka: „Vy máte pravdu, nikoliv bodáky, jimiž vládnu, nýbrž modlitbou toho dítěte zachován mně život i trůn. V skutku jest prozřetelnost a cesty její jsou přepodivné.“

Toť slova muže, jenž tohož času směle zeměpánem jmenován býti může — on vzdal Bohu čest — a splnil též slovo. Zarazil od té doby štěstí rodinné malíře Josefa, jenž dvorním malířem ustanoven s císařem do Paříže odebrati se musel, kde císař celou rodinu mnohým dobrodiním zahrnul.

Jakou cenu má modlitba dítěte!

Jednoty panen.

(Pokračování.)

Není věcí tak nesnadnou, jednotu čili spolek panen uvést v život, neboť takřka v každé farnosti nacházejí se děvy — nejvíce rodin chudších, -- které jsou duchem světa méně zkaženy rády ve spolek se řadí, když sám o sobě jest počestný a věsti má k ušlechtní srdce a zároveň k blahobytu vzdějnějšímu může býti nápomocným. Daleko obtížnější a nesnadnější však je práci, jednotu po delší čas dobře a s úspěchem řídit, jí stálého trvání a v obecnstvu vážnosti pojmouti, což jedině takřka podává možnosti, aby jednotou panen celá osada se ušlechtila, cíl to zevnější spolku. Ona jednota musí býti totiž ve cti, ovládána jsouc duchem katolickým — nikoli tedy duchem výstředností a zbytečných (pravím „zbytečných“) zvláštností, — aby i bohatší děva za čest si to pokládala, spolku býti údem, musí ukotvena býti v osadě, tedy po několik let trvati, aby mezi své dřívější údy čítala mnohé bohabojné manželky (a snad i duchovní rekyně, nevěsty Kristovy), které by jí byly tolikerými ochranitelkyněmi a k tomu též samy přihlížely, aby děvy hned z obecné školy vystoupivši do jednoty spěchaly, jako do bezpečného asylu. Aby takové byly naše jednoty, k tomu — mimo pomoci Boží — jest zapotřebí zvlášť se strany vůdcovy mnoho opatrnosti, neohrožitelné vytrvalosti a trpělivosti s těžkými povahami panen a naproti přechátnému nepřátelství světáků, kteří nejvíce na ty jednoty zuří, aby snad studem a všeobecným lepším přesvědčením nebyli donuceni, opustiti nevázaný svůj dřívější život. Kde a jakým způsobem má se jeviti ona opatrnost vůdcova a trpělivost, shledá v čas potřeby svědomitý vůdce a představená, jakož každý upřímný přítel ušlechtní srdce a zachování dobrých mravů. Podobně nedají se v těchto listech ani stanovy tak do podrobnosti postaviti, aby všude byly přiměřeny, ale pouze takoruka hlavní sloupy a nárysy — zásady, ano provedení jejich se řídí dle zvláštních okolností jednotlivých osad, blízkých příznivců a nepřiznivců. Nemysli si tedy žádný, že k dosažení cíle musí zamýšlený spolek právě tak se zařídit, jak zde onde jest a třeba dobře účinkuje. Všude musí vůdce s chladnou obezřetností uvážiti místné poměry, a nesmí na zřeteli mít pouze zaražení spolku, nýbrž docílení jím žádoucího vzdělání ženské mládeže předně a pak celého obecnstva. Ono (zalo-

žení spolku) jest pouze prostředek, toto (docílení vzdělání) však cíl našich snah, a prostředek ukazuje se býti dobrým pouze výsledkem svým. Proto lehce se může státi, že co někde jest dovoleno ba i prospěšno, jinde se stává záhubným.¹⁾

Uvádíme následující co rady, kterých možno s výsledkem se držeti v každé jednotě, při zřizování jí i vedení.

Zařízení jednoty panen.

Při zařizování jednot panen děje se často ta chyba, že jako pokoutně se zakládá a jakoby zřizující jej si dosti nebyl povědom, že pouze spasitelné chce, a se nedůvěřoval ve spravedlivý úsudek všech dobrých. Za naší doby osnují se spolky daleko méně směřující ku křest. ušlechtnění srdce, a s jakou okázalostí a oslňujícím sebevědomím si počínají jejich osnovitelé! Což nezasluhují jednoty panen, aby aspoň rovně tak důstojně a z přesvědčení byly zaraženy, jako spolky světské? Pannám čili, jak se říká, slečnám (to může býti ale i nepanna!) koří se hejsci — a z příčin marných; nesmí se úcta vyžadovati pannám z příčin vážných a ušlechtilých? Pakli vůdcové stáde Kristova sami jako nedůvěřují v blahodatnost zásad Kristových, kterak má stádo samo naléztí dobrou pastvu duševní a se ubrániti vlků? Ostýchavost křestfanský smýšlejících roste jen drzost světáků a vždy těžší stává se vítězství pravdy. Mimo všeho jiného zla zaviňuje ono bázlivé aneb, jak jsme řekli, pokoutné zařizování jednot panen, že mnohé útlocité děvy vzdělanějších rodin, ač sebe hodnější, se štítí jednotě té se přivtělití a tak ona se sestavuje pouze z chudých, od obecnstva nepovšimnutých děv, ba, což nejhorší jest, z nehodných, které bývají ješitné, pyšné, jiné děvy spolku nepřináležící bez všeliké jiné příčiny nectně posuzují a tím celou dobrou věc ostudí a tím více příčiny dávají, že zhýralý svět jednotě se posmívá. Arciť „chudým se evandélium zvěstuje,“ ale jestiž povinností každého křestfana, býti opatrným, aby duch Kristův celému světu se stal společným. Tedy zařidiž se jednot panen bez ostychu, veřejně a důstojně, co spolek naší době velepotřebný. Zajisté stane se ono zařízení od duchovenstva farního, jež poznavši jeho nutnost oznámí: veřejně zásady a účel jednoty a vybídne děvy, aby se k ní přihlásily.²⁾

Naši předkové byli to moudří lidé, rozumu zdravého a slušno, bychom se mnohému od nich učili. Oni zakládali bratrstva, kde jich bylo potřeba a veškeré obecnstvo srostlo s bratrstvem. Jestli komu tož jednotám panen jest potřebí, aby na blízku bydlící vznešené paní byly požádány o protektorat — ochranu té jednoty. Vysvětlimež jim účel celé jednoty, kterak jest vznešený a cti hoden, a poznajíť brzo, že i pro ně jestiž ctí, slouti a býti ochranitelky její a budou o to pečovat, aby vždy svému cíli zadost učinily. Z čestného jmena, kterého jednot panen dosáhne takovým protektorstvím (jest k. p. protektorkyní hraběnka neb baronka, aneb některá z rozšafných zámožnějších osadnic) plyne již to dobro, že zámožnějších rodin dcery více se neostýchají, k jednotě přistoupiti, ba za čest si to kladou; celý spolek najde účastenství u nejzámožnějších rodin a těmto se dává příležitost, aby své povinnosti zadost učinily — starati se o mravní vzdělání osadníků.

Když drahný počet panen byl se přihlásil, usjednotěte se na stanovách a tyto

¹⁾ Do podrobnosti o tom pojednati, ponecháme příštím článkům.

²⁾ O tom ani nechceme pochybovat, že by někde farář proti duševnímu prospěchu svých svěřenců se vzpíral; pakli však, lehce může se spolek zříditi sám i bez faráře — avšak s jeho vědomím, a když sám bez příčin jeho odůvodněného zařízení se zřekl.

se předloží ordinariatu biskupskému a okresnímu hejtmanství neb zastupitelství. Bez všelikého protahu zajisté se potvrdí, mají-li asi následující směr.

Stanovy jednoty panen.

1. Jmeno jednoty volívá se dle sv. patronky osady aneb jiné sv. panny k. p. Scholastika, Filumena, Milada, aby ta světice byla mimo Bohorodičky zvláštní přímlovkyní u Boha.

2. Účel jednoty viz „Škola“ na str. 286.

3. Jednota se skládá: a) z údů pravých, panen od roku 12ho stáří začínaje b) údů ochranných, jací jsou: ředitel, jenž bývá duchovní správce aneb jej zastupující kněz, a ochránitelka či patronka.¹⁾

4. Ředitelem čili vůdcem jednoty budiž vždy — jak již řečeno — duchovní správce aneb jeho zástupce; představenou však vyvoltež sobě pod dohlídkou ředitele všechny panny samy při valné schůzi vždy na jeden rok, a tato nechať bdí, aby rady a nařízení vůdcovy ve skutek se uvedly. Pak si vyvoltež taktéž ze svého středu hospodyní, jenž se stará o slušné uspořádání místnosti spolkové, okrasy ve chrámu (dle navedení farářova), zvláště oltáře jednotě příslušícího a vůbec o pořádek při schůzích jednoty. Představené jakož i hospodyní může býti dle potřeby přidána jedna neb dvě panny za pomocnice.

5. Schůze valné mohou býti odbývány jednou za měsíc aneb aspoň za tři měsíce, a jim slušno aby byl přítomen ředitel a patronka jednoty. Menší schůze s prospěchem se odbývají každou neděli. — Při valných schůzích má se podati od představené zpráva, kterak se rady a nařízení ředitelova zachovávala a s jakým užitkem, čiňtež se návrhy pro život okolnostem přiměřené, a každé panně volno, ba odporučeno jest, aby své náhledy o provedení návrhů daných vyjevila. Když všechno se všestranně probralo a ředitel s patronkou jednoty byl se dorozuměl, ustanoví se pravidla jednání pro příště (při mnohých pravidlech jednou ustanovených musí se vždycky držeti) aneb se rozhodnutí odloží až k příští valné schůzi a dají se jen opatření pro ten čas, jenž se též svědomitě zachovávatí musí.

Takovéto návrhy ve valné schůzi mají to do sebe, že spolek nelpí na pravidlech méně podstatných, jenž jindy měla sice důležitost, během času však ji ztratila a jednotě nyní pravé činnosti odebírají. Arciť od mnohých pravidel slušnosti a opatrnosti nesmí se nikdy ucházeti, dokud jednota jest křesťanská. Jisto jest, že řízení dle toho jest obtížné ale odtud kyne brzké a zdárné ovoce. — Že v jednotě má hlas rozhodující a řídící jen ředitel či vůdce, nebude žádnému nápadno, ale i patronka má velevázný hlas, kterého si ředitel nikdy nesmí nevšímáti, ana ona jest v mnohých věcech ženské mládeže vůdce zkušenější, nicméně jako odpovědnost tak i závaží jednoty jest na vůdci duchovním, any jednoty jsou zároveň v ochraně církve, jejíž zástupce jest kněz.

6. Z té příčiny musí míti jednota i své výroční slavnosti: své sv. patronky, pak neposk. početí Panny Marie, slavnost sv. Jana evandělisty, jakož i druhý hod velikonoční a sv. Dušní a posvěcení chrámů P., na které dne panny mají býti při-

¹⁾ Paní a hospodyně, jenž dřív jednotě co panny přivtěleny byly a pak ve cti se provdávše z ní vystoupily, nemohou sice údy její slouti, avšak vždy mají v přátelském spojení s ní zůstatí — co její příznivkyně a ochránitelky.

tomny buď zvláštní aneb obecné slav. mši sv. a všechny sv. svátostí pokání a p říjí-
mání účastny býti.*)

Toto troje: schůze valné, představenstvo (ředitel, ochránitelka a představená) a výroční pobožnosti jsou jako sloupy celé jednoty, na nichž spočívá a bez nichž nelze jí s prospěchem obstáti. Nicméně však vši péče třeba věnovati schůzi menší, jenž všim právem považovati se může za duši jednoty.

7. Menší schůze odbývají se každou neděli po službách Božích a netřeba, aby jí byl vždy přítomen ředitel; předsedá představená a ochránitelka — když přijde. Zde se blíže pracuje na účelu jednoty: čte se z poučných a spolu zábavných kněh, ukazují se práce ženské, které pak jednotlivé panny dle svého pohodlí mohou v týdně dokonati, baví se i hrami a t. p., takže děvka každá cudná — směle mohu říci — to odpoledne za nejlepší a neprospěšnější odpočínutí a pobavení považuje, jakého by nebyla zakusila ani v nejskvělejším plesu.

8. K uhrazení výloh na kníhy a spisy pro jednotu a na jiné nahodilé potřeby musí děvy přispívat, pakli se nenajde dobrodinec zvláštní. V tom však není žádné obtíže, any děvy odřeknuvše si zbytečných pletek a výloh snadněj uspoří krejcar pro věc dobrou.

9. Právo, stanovy změnití aneb celou jednotu rozpustiti přísluší valné schůzi, když dvě třetiny tak hlasují; ředitel a ochránitelka mohou se vzdáti svých úřadů a jednota musí pak ohlížeti se o jich nástupce anižby přestala sama trvati.

10. Ze spolku která panna vystupuje, učiní to buď písemným vyslovením představené jednoty, aneb ústním v přítomnosti ještě dvou panen. Vyloučení se děje z příčin důležitých od ředitele v souhlasu s představenou, a znovu přijmutí jednou vyloučené nestávej se snadné a nikdy bez důležitosti.

To jsou nárysy o zřizování jednoty panen, o jednotlivých odstavcích pojednáme obsírněji ve zvláštních člancích. Žádáme k tomu cíli všechny horlitele pro ušlechtní mládeže ženské, aby nám sami udali své pochybnosti a obavy, jakož i rady, z čehož zvíme o čem nejprředněji máme pojednati, a doufáme takto uniknouti zlému proudu času jakož s druhé strany neprospěšné přepjatosti a nekatolictví.

Růže, odznak čistoty.

1. Pozorujemeli růži co do její barvy, bodláků, a jejího směru, býváme upamatováni na tolikéž vlastnosti, jež každá panna míti musí, chceli ctnost čistoty zachovati neporušenou. Barva růže jest barva té vlastnosti, již zoveme strážkyní cnosti, cudnosti. Chcešli dosáhnouti onu, musíš zachovati tuto. Varuj se všech míst, kde bys mohl viděti aneb slyšet, co by čistotu mohlo poskvřniti a učiniti, abys se rděl, zde jest nebezpečí, utíkej.

---

*) Ostatní častější zprávu B. určí zpovědník buď soukromě dle potřeby aneb ve valné schůzi pro všechny.

2. Růže má trní, čili bodláky, a ty bodají urozené a bohaté, jako chudé a nízké. Toť dobré ponaučení. I panna ve svém chování musí býti opravdová a přísná, a každého smělého vetřelce od sebe musí zapuzovati. Nesmí býti povolná ve slovích a skutcích, ježto by třeba jen z daleka a jen stín nepočestnosti na sobě míti mohly. Mimo to musí se každá panna trním sebezapírání a sebezapírání chrániti. Nemožno zachovati své tělo čisté bez přísné opatrnosti a bedlivosti!

3. Co do směru, pozdvihuje růže svůj květ vzhůru k nebi jakoby na znamení, že slůcnost její pro nebe jest, odkudž přijímá rosu i slunce, jež ji udržují. — Která miluje svou čistotu a cudnost, nechť si ji vyprosí od Boha a nespolehá se na sebe! Jestliže jí Bůh neudělí, pak všecka vaše starost a namáhání zůstane bez výsledku! Panny nesmějí nikomu více se chtěti líbiti leč Bohu, který pošetilými jinak pohrdne a je zapře před Otcem nebeským.

S e s t r a E g e r i a .

„Tedy předce zemřela?“

„Ano paní,“ odpověděl malý, černě oblečený muž, „onať již mrtvá.“

„A její závěť (poslední vůle)?“

„Má se hned přečísti.“

„Budeme děditi.“

„Jistě, nebo právo jest na naší straně.“

„A kdo jest ona v pozadí stojící a tak chudobně přistrojená paní?“

„O ta mnoho nedostane, jest to sestra Egeri-ina.“

„Tak, Anna, kteráž se před dvěma roky provdala za důstojníka.“

„Ano, za největšího darebů všech! O Bože! O Bože!“

„Skutečně ona to jest.“

„A nyní má tolik ještě smělosti, ba drzosti do sebe, že se vtírá do naší rodiny, kterouž na mnoze tak zneuctila.“

„Toť tím drzejší krok, poněvadž dobře ví jak nechvalně o ní sestra Egeria smýšlela.“

V okamžení tom přiblížila se Anna. Obličej její bylubledlý; krásné její oko zaroseno slzou; bol a žal bylo lze viděti na čele.

„Co zde chcete?“ tázala se hrdá paní z Villebois.

„Ničeho, leč abych promluvila s notářem, zdali o mně v poslední ještě chvíli mluvila.“

„Tak? Vy myslíte že by na Vás pamatovala, jenžto jste skvrnou naší tak staré šlechtické rodiny?“

„Můj muž byl šlechticem dle činů,“ odvětila Anna, „toho důstatečný podal důkaz tehdež, když se byl pro vlast obětoval. Jeho památka jest mně svatá a vzácná.“

„Domníváte se snad, že i Vy vzácnou nám býti musíte, když jste jednala právě proti vůli otcově a když jste se provdala za muže Vás nehodného.“

„Tot vina má; ale poklesek ten tak hořce jsem oplakala a pro něj tolik přetrpěla, že mně Bůh jistě hřích ten odpustil. Kdybyste znala jako já bídu a nouzi, kdybyste měla, paní, dítě, o jehož budoucnosti ve dne v noci přemýšlím, snad byste pocítila, jak mnoho zakouším.“

„Skutek, kteréhož jste se dopustila, nemůže se více smazati.“

V tom vkročil notář, pan Dubois.

„Nepředhazujte a nevyčítejte paní Anně, co jí otec a sestra již dávno odpustili.“

„Ale co má zde na práci?“

„Ona zde býti musí, nebo jsem ji dal zavolati.“

Na to četl závěť, a pravil, že Egeria z Damfremingu, jenž co představená bydlela a zemřela v klášteře sester uctění Božského Srdce Páně, zanechala hotových 200.000 franků, rozličných skvostů, šatstva a náradí, jež uschovány jsou u notáře, pak nádherný zámek v ceně 200.000 fr. a modlitby s hodinkami k Matce Boží Marii. Konec pak zněl výslovně:

„Má jest to vůle, aby se tato mohovitost ve tři rozdělila díly a sice: první dostane peněžitou část 200.000 fr., druhý obdrží můj zámek, nábytek a skvosty a třetí mé modlitební knihy. Sestře Anně jsem zármutek, který nám způsobila, ráda odpustila; byla bych ji v jejím bolu spíše potěšila, kdyby mně návrat její do Francie byl znám býval. I na ni jsem v závěti nezapomněla. — Paní z Villebois, má milá neť, první ať volí, na to můj svat Vetry, a zbytek nechť zůstane sestře Anně.“

„Aha,“ dí Vetry, „jak byla Egerie nejen outlocitná ale i bystrozraká.“

„Paní, vece notář přísně, který z těch tří dílů volíte sobě?“

„200.000 fr. v hotovosti.“

„Přemyslila jste dobře svou volbu?“

„Nade vši pochybnost.“

Notář se usilovně snažil, aby Anně získal outrpnost řka: „Paní, Vy tak bohatá, a Anna hle jak jest chudá a potřebná. Nechtěla byste jí přenechati díl první a sama se spokojiti s modlitební knihou, kteráž má tutéž do sebe cenu jako každý z oba prvních dílů?“

„Vy mě haníte, pane Dubois,“ zvolala paní rozhorleně. „Či nemáte ani tolik ostrovtipu, že nepoznáváte, že sestra Egeria výslovně odkazuje modlitby Anně, krátce a dobře já zůstanu při tom, co jsem zvolila.“

Pan Vetry vzal zámek, skvosty a nábytek. I jeho se tázal notář: „Měla-li sestra Egerie úmysl potrestati Annu, tedy byste alespoň Vy, pane, jenžto jste milionářem, mohl ze svého dílu něčeho postoupiti.“

„Děkuji pěkně za takovou radu, zámek hraničí právě s mými lesy a jest snad také tak vystaven. Co do skvostů, ty zůstávají památkou a nerozdávají se.“

Pak vyňav z psacího stolku i modlitby a odevzdávaje je Anně, pravil: „Zde paní, jest podíl vaš.“

Anna přijala knihu, přitiskla vroucně k srdci a pak na rty svého dítěte, jež ji sprovázelo. „Zde Hektore polib modlitby své milé tety, kteráž kdyby tě znala, jistě by si tě zamilovala. Až budeš moci v nich říkati, musíš Boha prositi, aby udělil ti ducha otcova, větším tě obdařil štěstím, než tvou matku.“

Svědkové dojemné tak řeči plakali. Dítě přitisklo knihy ke rtům a pak je otevřelo. „Ach matko, jak krásný to obrázek!“

„Jistě, má dítě,“ pravila Anna a slzou v oku těšila se radosti chlapcově.

„Naše milá Matka v šatech červených,“ pokračovalo dítě, „a Ježíšek v zelených. Ale matko, proč kladli na každý obrázek tak jemný papír.“

„Aby se obrázky nepoškodily.“

Dítě obracelo listy dále. „Ale, matko, pohled, proč leží právě šest papírků na každém z obrázků?“

Paní Anna pohleděla blíže na knihu, a hlasitě vykřikší omdlela. Notář jí pomohl a okolostojící zabezpečoval, že případnost ta žádných nebude mít zlych následků. „Ty maličký, dej mi ty knížky abysobrá zkům neublížil.“ Pak hleděl k tomu, aby Annu probudil ze mdlob. Dědičové se vzdálili.

Za měsíc později potkali se p. Vatry a paní z Villebois s paní Annou a jejím synáčkem, jenž oba jednoduše ale bohatě ošaceni v krásném otevřeném kočáru jeli na procházku. Vyptávajíce se blíže, slyšeli, že koupila nádherný dům za 120.000 fr. a že svého syna dala cvičiti zvláštními učiteli ve všech odvětvích umění. Jaká to strašná pro ně rána! Oba šli k notáři, který právě mnohým psauím byl zamešknán.

„Snad jsme na překážku, odpusťte,“ pravila paní z Villebois.

„Nic neškodí,“ odpověděl notář, „právě se obfrám tím, abych upravil pro panní Annu výhodnou koupí státních papírů.“

„Co to?“ zvolal pan Vatry. „Mimo to, že si koupila dům, kočár a koně, má ještě peníze?“

„Ovšem že ano.“

„A jak k nim přišla?“

„Ale snad jste to viděli.“

„Co pak?“

„Když při nahlédnutí do modliteb omdlela.“

„O tom nevíme ničeho.“

„Já myslil,“ pokračoval notář radostně, „že jste to viděli. V modlitbách bylo 60 obrázků, na každém leželo 6 obrázků po 1000 franků.“

„Pane na nebesích!“ zvolal p. Vatry.

„Kdybych to byla věděla!“

„Mohla jste voliti, neřekl jsem Vám to, ale Vy jste nechtěla.“

„Kdož by mohl mysliti, že v nich tak veliký uschován poklad!“

Paní Anna posud žije v Paříži a bydlí v ulici Lafitte (jestliže poslední válkou nepřišla o život). V nejkrásnějším všech pokojů celého domu vyvěšen obraz, který celý děj té věci představuje.

O kommunismu.

(J. Št. K.)

Letošního „Čecha“ v č. 57 v úvodním článku moudře napsáno bylo, že k rozřešení otázky sociálně přiměřenějšího základu není, než křesťanství, které právě pronáší myšlenku o rovnosti všech lidí, a ideou lásky obměkčuje bohatého a poutá chudého: a že čím dále budou vlády tohoto základu se vzdalovati, tím více urychlí i pro své státy osud komunity pařížské.

Pařížští komunisté nejen nechodili do kostela na služby Boží, ale oni kostely loupili a hyzdili, nejen nedbali na hlas zvonů, ale lili z nich děla, nejen ne-

všiměli si kněží, ale ze samého bratrství je trýznili a vraždili, tancovali v církevně zapovězené dny, neučili si v žádném pokrmu újmy, rouhali se, tupili víru a služebníky její, nechodili ze samé svobodomyšlnosti k sv. zpovědi, ze samé osvěty ke stolu Páně, a řídili se dle prapokročilého svého rozumu, ne jak od Boha zjevená víra káže, ale jak tělo a krev zjevilo jim, — žili tedy docela tak, jak si to všeci liberálové přejí: divoce. A ejhle! jaké medle to ovoce uzrálo z výkvětu na tomto stromu liberálním? jakého blahoslavení klídl při tom stát od církve oddělený? Pán nobes a země, jenž zná smýšlení moudrých že jsou marná, zanechal je jejich rozumu, z občanů svobodných staly se lité šelmy, z bratrů dravci a vydrhiduchové, z kommunistů sobcové, ano z celé kommunity peleš lotrovská, kommunisté upadli v pohanění a osidlo ďáblovo, každý chtěl jen býti pánem a boháčem, žádný poddaným a Lazarem, a žádný u nich neměl lepší žně, jako — kat; a Pán všemohoucí, on věčná pravda, ukázal, kam bez něho přijde stát, který říditi se chce dle nálezův mylného rozumu lidského, kommunistického.

Jmění prý jest krádež — zlodějství. — Jaká to bezdůvodná, drzká řeč, a tak z lehka, bez obalu, jako by to byla svatá pravda s nebe. Kdepak jaké evandélium to hlásá? Tenkrát bych tomu věřil, kdyby byl majetek nabytý v nehodě se sedmým Božím přikázáním, — ale takovou krádež nedopouští ani spravedlnost světská a dokud může dosáhnouti vinníka, trestá ho; — ale majetník, jenž své jmění buď řádně koupil, buď v potu tváře nastrádal, buď dědil, buď darem dostal a j., jenž žádnému ničehož neukradl, aniž koho ošidil, ani oklamal, ani co upřel, ani zadržel, aniž lichvou neb úpadkem k jmění přišel, tak že žádná kletba Boží na jmění jeho nespočívá, ani nárek nestihá ani slza lidská je nekropí, takový majetník, z krátka řečeno, — zloděj není. Když takový má být počítán do cechu dlouhoprstých chňapounů, kdo pak medle na světě spravedlivec jest? Nuže tedy na takového majetníka přijde spravedlnost vyhlídací, právem překypující proletář — poberta — neboť žebrák se nevydává na loupež, anof pracovati nemohoucí, za žebráckou hůl se nestydí, a nalézá pokaždé tolik dobrých srdcí, že má co by jedl, i čím by se odíval — pravím poberta, jenž kopati neumí a nechce, a žebrati se stydí, jemuž zahálka podala žebráckou hůl do ruky, a plný zápalu pro spravedlnost skolí majetníka, řka: „Jsi zloděj, máš mé jmění.“ A čím medle dokázal své právo? Skolil majetníka, a tím mu odzpíval — jaké dovolání při bezvládí? Vydal důkaz pádný? — To po správě?! Toť divná, nějaká předpotopní, nebo sodomská spravedlnost kommunistů?! Kdo jest mudrc ten, jenž je takovéto spravedlností naučil? Já vám toho mudrce vyhradím, píše se o něm v evanděl. sv. Jana 8, 44., sám Božský Místr nám o něm pověděl. Kommunisté takového rázu totiž jsou z otce ďábla, a žádosti otce svého chtějí činiti. Ten vražedník byl od počátku a v pravdě nestál, nebo pravdy v něm není; když mluví lež, z vlastního mluví, neb jest lhář a otec její.

Myslíte pak, že mu to zůstane, co si ne ukradl, ale anektoval? Dotud v pokoji bude míti své věci, dokud nepřijde silnější. Přijde jiný pochop, téhož učení, a teprv mu vyčte bezprávi učiněné, řka: Tys to ukrad, a když ty to smíš míti, mně se to lépe hodí, proč bych já si to neanektoval, klid se mi. Myslíte, že se prvnější kommunistka k své zásadě hlásí: majetek jest krádež čili loupež? O nikoliv, ale brániti se bude o svůj majetek a křičeti, jakým právem se ho jímá, a bude žehnati na nespravedlnost světa, že jsou lidé na světě dráči a lupiči, nenechávající bližnímu, což jeho jest. Nezpomene si ale na křesťanskou zásadu, že, co nechce aby mu bližní činil, neměl i on dříve činiti jemu. Viděti to bylo u kommunistů pařížských: kom-

munistští buřičové si nasekali tisíce, a to bylo spravedlivé, ale dokud byly peníze v rukou těch, jimž náležely, to byla loupež — tak na křivé cesty zbloudí komunisté!

Jeden prý má mnoho, druhý málo. — Kdo ví? To se zdá komunistovi. Kdo medle může posoudit, zdali kdo mnoho čili málo má, zdali kdo bohatý, čili chudý jest? Zdáli se kdo býti majetný, však on má zas přiměřeně anebo poměrně mnoho výloh, — těch, jenž by přemnoženě mnoho měli, je pořídka, mohou se spočítati na prsty, ale mnoho jest boháčů, domnělých majetníků, jenž rok s rokem když se sejde, neušetří mnoho anebo nic, a jsou, také vedle řemena žijíce, rádi, když vyjdou. Že skvostněji jedí a vznešeněji se nesou? Přejme jim to, kdo ví jsouli tak zdraví při skvostnější stravě, nežli chudý při svém zemáku, a kdo na konci vidí, čeho se kdo najedl, jen když to jde k duhu a ke zdraví, zvykne si na tu jako na onu stravu, ba ta skvostnější se ještě dřív přejí, nežli ta sprostá. Ví to každý, že člověk při skvostné stravě bytzně aby byl na lékách a užíval, aby mu dobře trávilo, čehož při sprosté stravě nepotřebuje. Ale věřte, že se přiházívá, že mnohý přichází žebrat k chudšímu, nežli jest sám, který, aby nebyl dotíravým, jako ten, který k němu dolehl, svůj nedostatek kryje a někde v zákoutí nouzi tře, a ani se nepochlubí žádnému se svou bídou.

Připadá mi to s majetníkem, na něhož dorážejí komunisté jako housenky, že se to má s ním jako se stromem plným ovoce podle cesty. Každý kdo jde kolem, mlátí doň, každý šklube, odírá, a až není co vzít, nevěří, kdo nic nenachází, a myslí že strom na tom ovoci sedí, chápe se sekery, a podetne strom, a připraví ho o život, a tak mu zaplatí.

Aby se pak nezdála žádnému křivda, že jeden má málo, druhý mnoho, tedy možnoliž rozdělte dnes všechny statky pozemské tak, aby všickni měli stejně, a zejtra budete míti opět nerovnost, a to vinou lidskou. Jeden vše svou promarní, chce býti lehko na mozole lidské živ, on své jmění prohejí, rozhází, a prodá tomu, jenž dbá a hospodaří dobře, a rovná den ke dnu. Kdo má takovému nemanajícimu medle jeho ztracenou věc nahradit? Kdo polituje takového svévolného nuzáka? Kdo povolán jest podporovati takového, obyčejně lihovníka, v jeho hejření? — Anebo při stejném majetku, někdo má mnoho dítek, druhý žádných. Kdo za to může, že onen musí své sousto dělit na částčky? Anebo někoho strhne neštěstí — oheň — krupobití, povodeň a j. Nuže, nebudeli míti žádný nic, nebudeli majetných, kdo je vytrhne pak z neštěstí a pomůže jim, aby se opět zotavili? A tak byste každého roku měli co dělit a rovnat.

A kde medle jakého léku proti rozežirajícimu se zhoubnému komunismu? Léku nikde není, leč v lékárně nebeské, kde ten nebeský lékař věčný poskytuje nám kazyjed proti takovéto jedovaté nakažlivé ráně slovy: „Nepožádáš domu bližního svého, aniž požádáš jeho statku.“ Tento lék jest z bylin ze zahrady sv. víry a květy ty se jmenují láska k Bohu a bližnímu. Zapud jedenkaždý zlou závisť ze srdce svého a budeš bohatý a míti všeho dost. Lazar nereptal na nespravedlnost a nerovnost, když mu boháč nedával ani ty droby, kteréž se stolu padaly, ale odevzdal se do vůle Nejvyššího, řka u sebe: Nech si to, je to tvé, já ti to mocí vydírat nebudu, však on je jeden nad námi, jenž má moc a moudrost, že všechno spravedlivě vyrovná tak, že se každému spravedlnosti v plné míře dostane.

Taková pak svědomitost, taková spokojenost se nedá §§ naříditi, ta jest dar Boží, vždyť pak vidíte, že komunisté jsou pokrytí, a čekají jen jako pes na řetězi, aby se utrhl, neboť psi závidí jeden druhému kost, a opice sobě ořechy; když pak

se utrhnou, tedy lapají a rozhánějí kde kdo jest, tak že ani bodáky a děla je tak honem pokořiti s to nejsou. — Kdo pak může za to, že jsi se kdo narodil v chudobě? — Proč? to já nevím, ale ví to ten, kterýž tě tak stvořil, a kterýž ničeho na tebe nedopustí, co by nebylo k tvému dobrému. Od stvoření světa potvrzuje se pravda Kristova: „Chudé míti budete vždycky sebou,“ a v knize Přísl. 22, 2. „Boháč a chudý potkávají se, oba stvořil Bůh.“ Každý nemůže býti nádenníkem, a každý ne tak nazvaným pánem. Chudí potřebují bohatých, aby mohli živi býti, a bohatí chudých, aby jim v práci posloužili; chudí, aby se cvičili v trpělivosti a pokoře a dávali podnět k práci a vynálezům, bohatí aby dobročinní byli a milosrdenství prokazovali. Jestli sobě pak stejskáš, proč právě ty jsi chudým, pamatuj, co sv. Pavel píše k Řím. 9, 20. 21.: „Člověče, ty kdo jsi, který odmlouváš Bohu? Zdali hrnec dí tomu, kdož jej udělal: Proč jsi mne tak udělal?“ Dostal-li jsi jednu hřívnu od Pána, nezakopávej ji, ale hled jí těžiti, Pán nebude tě soudit z toho, kým jsi byl, když jsi jinak svévolně nezůstal pozadu, ale zdali jsi byl takovým, jakým jsi dle povolání svého býti měl.

Protož buďte rozumějící, vědouce, že v kommunismu žádoucí spokojenosti nedojde žádný, ale že začátek moudrosti jest bázeň Boží a bez bázně Boží že neudrží se stát, jinak by kriminaly musily býti polepšovací ústavy, a tu vidíte, že bez bázně Boží žádný se nepolepší, ale želepší se v nešlechetnostech a že sobě dává lépe takový pozor když vyjde, ne aby nekradl, ale aby ho žádný nestihl. Facit toho jest, že pouze křesťanstvím vykořeniti se může kommunismus, a dojde každý své spokojenosti: ta pak bez lásky k Bohu a bližnímu se nedocílí nýbrž pouze v Bohu zakotvena jest a v Něm nalezena býti může.

Odměna důvěry k Panně Marii Filipsofské.

Čest a Chvála I Dík, paní naší, královně a hvězdě FILIPSOFSKÉ!

Tak zvolal jsem v den Navštívení Panny Marie, minulou neděli, a zaradoval se se sv. Alžbětou tak, že zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém. Jenž divnou věc učinil se ženou Josefou Meixnerovou v těchto dnech. Tato matrona z Dolní Dobrouče, 42 let stará, nevědouc sobě ve své těžké nemoci žádné jiné rady, utekla se o pomoc k Panně Marii Filipsofské, a žádala mne, abych jí z Filipsofsku na tavnějším milostném místě dotýkané plátno obstaral, — což jsem i s ochotností, přidáním medailky odtamtud obdržené, učinil. A ejhle, žena ta ve své důvěře nebyla zahanbena — ozdravěla, a v nadepsaný svátek navštívila mne, abych se z pozdravení i jejího spolu s ní radoval. U přítomnosti 4 vážných osob nechal jsem si vypravovati pr běh její nemoci, a ona jala se mluvit tak, jak řeč její u věrnéu sestavení svéu zde podávám:

Bez mála 9 let byla jsem neduživá, po dvakrátém zápalu plic, a mnoh jsem stonala, tak že jsem domácí své hospodářství hleděti, ani mísku omíjetí, ani hrnek k ohni přistaviti nemohla. Přebídně jsem se vláčela po domě, ba mohu říci že jsem spíš bytně jen postel hlídala. Obzvláště v zimě jsem mnoho s postele nesleza a jmenovitě v letošní minulé zimě jsem pádem ležela 30 neděl, tak jsem byla docela bez vlády. V kostele jsem bývala za rok jednou, na nejvýš dvakrát, nemohši

tam dojíti. Velké peníze stála mne má nemoc, ana jsem vydala mnoho na rozličné léky, co mně kdo radil. Posléze mne opustili i lékařové u vyjádření, že pro mne všeliké lékařství jest marné. Vidouc tak jistou smrt před očima svýma, získala jsem tím větší důvěru v Toho, jenž dopouští ale neopouští, a jenž, když jest nejhůř, bývá nejbliž, a věrný jest, že nedopustí člověka zkoušeti nad to, co může, ale učiní se zkušením prospěch. — Knížičkami Filipsdorfskými poučena jsouc, jak veliké věci činí Ten, který jest Všemohoucí a jehož svaté jméno, na přímluvu Matky Boží Filipsdorfské, kteráž vším právem slove „Uzdravení nemocných,“ zatoužila jsem i já po této královně nebes, a vzavši si u ní své útočistě, požádala jsem, Otče duchovní! o to plátno. Dostavši je s medailkou, kterouž nosím na krku, chtěla jsem na den nejsvětější Trojice začnouti tu devítidenní pobožnost se sv. zpovědí a se sv. přijímáním. I vydala jsem se na cestu do kostela, abych tam svou pobožnost přípravní vykonala; než málo živa, sotva jsem dopadla fary. Náramné bolení a svírání mne sklíčilo, tak že mne domácí musili zahřívati, a já v pláči svíjela jsem se bolestí a teprv o 1 hod. s poledne mohla jsem vykonat svou pobožnost. Jak medle jsem ale začala devítidenní pobožnost konat, ihned v těch dnech pocítovala jsem nemalé úlevy a jsem nyní jako znovu zrozena a tak zdravá, že jsem již mnohokrát bez nesnáze byla v kostele, který čtvrt hodiny vzdálen jest, a již domácí hospodářství vésti a i vařiti mohu. Jsem poněkud sice ještě slabá, jako po těžké nemoci, slabost ta ale den po dni se menší.

Mimo to jsem v poslední nemoci tak říka na čisto ztratila zrak, a i ten jsem opět nabyla, tak že nyní v knížkách se modliti mohu a i večer vidím.

Toto mé nenadálé uzdravení, kteréž v obci každému napadá, nezůstalo osamotnělé. V těch asi dnech, co já v sklíčenosti své konala pobožnost k Panně Marii, sousedovo dítě tak nešťastně se narazilo, že se omráčilo, a když přišlo k sobě shledalo se, že mu naběhla na jednom oku veliká boule, na níž nebylo hezké podívání, a vidělo se, že ne tak snadno se ztratí ale že spíše nebezpečenství hrozí, aby nepřišlo dítě o oko. Tu zbožná sousedka přiběhla ke mně, a žádala o částku toho plátna Filipsdorfského. I poskytla jsem jí, a ona ustříhši sobě částku obruby, položila dítě na oko, a ejhle — nebezpečenství ustoupilo a dítě se zhojilo. Dotud asi tak vypravování ženy.

Přinesla mi tolikéž od svého v. p. kaplana Dobroučského, kněze Jana Křivohlávka psaní, kde mi píše, že u té ženy všecku nádeji na uzdravení pozbýval, že mnohokrát za to měl, že smrt u ní jest nezbytná, a zvlášť po dvakrátím svátostním zaopatření že za to měl, že rána se nedočká — a ejhle — neostýchám se říci, „že na této osobě Matka Boží divy tvoří.“ Pak píše: „Pán Bůh nikdy na omylu, a já v srdci svém se nadál, že Všemohoucí Pán tuto zbožnou matku svou milostí navštíví a její dobré skutky již zde odmění, neboť to matka ducha jest čistě náboženského, plná důvěry v Boha, a odevzdanosti do jeho nejsvětější vůle.“

Já pak přiznati se nestydím, že jsem při vypravování tom slzy u sebe ukrotiti s to nebyl a koučím u hlubokém pohnutí s povzdechnutím: Veliký jest Pán Bůh náš, jenž na přímluvu svých oslavených přátel v nebi, nejpředněji pak na přímluvu Královny všech svatých štědře milostivým se býti okazuje všem, kteříž v něho věří. Ať se jiné víry vykáží s jediným skutkem takovým, jakýchž se nesčíslné množství v katolické církvi jako drahé perly skvějí?! Dne 13. srpna v neděli XI. po sv. Duchu byla na pouť sv. Filumeny v Sloupnici, pět hodin cesty, se svým mužem, kde od

tisíců lidí, kteří ji znají, viděna byla; a na přes rok, ponechali ji Pán při zdraví, chystá se na pouť do milého Filippsdorfu.

Pro svou osobu jsem proto nemálo tomu povděčen, že jsem aspoň za nástroj sloužití, totiž aspoň vyjednavatelem v této zdravotní záležitosti Mariánské býti mohl. Tolik d. p. redaktore! na Vašnostino vzácné přání, v min. zářijovém čísle, v milé poznámce vyjádřené.

J. Št. K.

Bratrstvo uctění nejsv. Svátosti (benedikt.).

Dle půlroční zprávy zkvétá utěšeně zvláště ale v Slezsku (prus.) ve farnosti V. Petrovické, kde již čítá 378 údů a v Klinkovicích (s údy 376). Kdo stav věcí zná, nemůže upříti, že právě kat. bratrstva, když věrně zachovávají své stanovy a vedena jsou horlivými a obezřetnými duchovními, velkou jsou podporou kat.-politických spolků a pevnou hrází proti zmáhající se nevěře. Kýžby jen více jich si všímali ustanovení strážcové lidu. — Zemřeli následující a odporučují se zbožné modlitbě: z bratrstva v Klinkovicích: Cecilia Rojiček, Rosalia Vavraš a Teresia Bilský; z bratr. ve V. Petrovické: Františka Kluger, Jan Širšín, Krescencia Florišovský, Jiří Volník, Jan Kolár.

Úmysly sv. lásky, jakožto ovoce vnitřné modlitby.*)

1. Bohu sloužití, jej milovati a velebiti, k tomu jest stvořen. I chci tě tedy milovati, chváliti a oslavovati a jedině Tobě sloužití. Co jiným činím, chci konati je u z lásky k Tobě; nebo Tobě sloužití, jest panovati, jest ta největší sláva, nejvyšší důstojnost a práce jak andělův tak lidí.

2. Na věčnou oslavu tvou o Bože, nechť bije mé srdce a každá má žíla, každý vzdech, každý pohyb mých rukou, každý krok mých nohou nechť Tobě samému jest obětován. Vše co dnes chci konati, ať jest tak říka mým jazykem, který nechť Tebe chválí a velebí bez přestání.

3. Nic mě nemá těšiti, než Ty o Bože. Tobě jedinému se zalíbiti, ať jest mou snahou, neboť v Tobě nalezám všecko, co mě čirí spokojeným a dokonale šťastným.

4. Mé srdce nechť jest Tvým příbytkem. Vše se z něho musí vystěhovati, co se nelíbí Tobě. Pryč tedy se všemi svěťáckými myšlénkami, sobeckými úmysly a žádostmi. Co není můj Buh, to plodí mně samou mrzátost.

5. Stánek můj chci rozbiti v tvém nejsladším Srdci o můj Bože; neboť jen v něm bezpečné útočiště a jistý úkryt před nepřátely mého spasení.

6. Co Bůh chce, chci také já. Jeli vůle Boží, abych byl zdrav, jsem spokojen a nemrzím se; chceli, abych byl nemocen i to ochotně přijímám a s radostí.

7. Žádný neuplyne mně den, v němž bych neprojevil lásku svou k Bohu alespoň nějakou hrdinnou obětí.

---

*) Kdo ve vnitřní modlitbě není dokonale ještě vycvičen, tomu nechť poslouží úmysly tyto co nějaké zrcadlo a navedení, aby věděl, jak veliký užitek poskytuje tichá přítomnost před obličejem Božím v životě a jak mocně působí modlitba na povšechní naší duše posvěcení. Vyňaty jsou z rozjímání P. Jana Stögra: „Láska Boží jakožto zrcadlo vnitřné modlitby.“ 1843.

8. Žádný jiný efl a žádná jiná pohnutka nemá řídití mé myšlénky, snahy a práce leč láska a zalíbení Boží.

9. Z pobídky této lásky chci veliké i malé, snadné i těžké rekovně podstoupiti, byť by to i sebe větší vyžadovalo oběti. Oběť, za oběť, krev za krev, život za život, láska za lásku — to povšechná má bude řeč.

10. Heslo mé jest: Bůh a nic jiného, v něm zakotven pokoj mé duše.

(Zasláno.)

Úvahy o čísle srpnovém. (8.)

Neračte v. d. p. redaktore ani jednu ruku umazati, dokud by každý dlužník, do jednoho, nezaplátil do posledního haléře.

1. Číslem tím tak jsem byl zaujat a zabaven jeho rozmanitými články, že jsem celé to č. jedním dnem, za neděli IX. po sv. Duchu přečetl.

2. Poněvadž ukazovací ruky zmizely, tedy mám za to, že, jak sluší a patří, každý pořádně se vyrovnal a zaplatil, aby nezůstala mzda dělníka od večera do jitra.

3. Ty romány, vezte v. d. p. red., Vám nezjevilo tělo a krev, ale Otec nebeský. Jaký to rozdíl mezi romány tohoto světa, jenž dráždí a rozpalují člověka k oplzlostem a náruživostem, a mezi Vašimi, kteréž povzbuzují a povznášejí člověka k nebeským ctnostem. Tam tma, tu světlo, tam propast zkázy, tu hlubina bezpečnosti, tam země, tu nebe, tam rozkoš tělesná, tu rozkoš duševní nehynoucí, tam dostane za premii třeba bohyni Venuši, tu Dobrého pastýře a spanilé vánoce.

4. Těmi lístky jste dobře posloužil, jakož i rukovětí sv. růžence dotýčným bratrstvem. I já pro své růže tyto listky opatřiti se nyní přičiním.

5. Koření, kteréž pro každé bolení odporučuje duchovní lékař L. Sch., osvědčuje se v skutku co výborné, neboť jest z lékárny Spasitelovy. Nestojí ani zlata ani stříbra, ale pouze násilí trpí a ti kteříž násilí činí, uchvacují je — a to násilí pozůstává v tom, aby se každý od božského lékárníka učil býti tichým a pokorným, zač ale nalezne odpočinití duši své, a on pozná, že Jeho jho zajisté sladké a břímné lehké jest. Lék ten učiní sice hořkost v bříše, ale v ústech bude sladko jako med. (Apoc. 10, 10.). Kdo by pak omdléval, jdiž k nebeskému tomuto lékárníkovi, On tě občerství, neb tě zve u sv. Matouše 11. 28. řka: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“

6. Čím-li víc nám svítíte na ty freimaury, tím víc se mi jejich uspořádanost a zásady hnusí a tím jasněji vidím, co to za zlotřilou chásku. Katolíkům předhazují, že prý jsou stát ve státě a ultramontáni: ale zednáři v pravém smyslu jsou stát ve státě, skrývající se pod kbelec, praví to zvláštňustkáři, separatisté, odřezanci od kmene — nejen který jest Kristus — ale i od kmene státního, praví to ultramontani, podrývající půdu veškerou, aby se svět sbořil v sutiny, a majíce pána svého ne ve vladaři země, ale ultra montes někde tam, kde Mazzini přebývá, neboť kde katolíci se za svého krále modlí a jemu i jeho vladařům poslušnost pro Boha povinnou kážou, boří zednáři trůny vladařů země, a místo co by stavěti a zdíti měli co zedníci, pouze se znají v bourání a jsou tedy — bouralové ne zedníci, škoda jim zednické lžice. Nechtíce žádnému poddánu býti pro Boha, anof mimo břicho žádného Boha neznají, chtějí jen vládnouti sami, jako by byli lidé s výsadou narození. Kdežto katol. církev založena jest na lásce, žádného nepronásleduje, a toho, kdo

odstoupí, propustí v pokoji, a jest ráda, když jí každý nechává na pokoji, a běda, kdo by chtěl vystoupiti — nemajíce lásky, usmrcují ho. Kde u nich tedy jaké volnosti? Ukřutní rejpalové a buřiči spíš by slouti měli.

7. Článek, z něhož jde, že duše ne k obrazu opice, ale k obrazu Božímu stvořena a nesmrtelná jest, kdo by odpíral, ten by se dopustil hříchu proti Duchu sv., tak rázně odůvodněna jest pravda ta. Svévolník nevěří, a myslí, tím že se ospravedlní. Ale evang. boháč také nevěřil, až tam byl, — pak věřil, ale pozdě. A tak i ten svévolník, ať si nevěří, proto předce jedenkrát volán bude před soud spravedlivého soudce, a odplatí se mu podle skutků nevěry jeho.

8. Katolický kněz ovšem nyní u světa pohazuje se blátem a nenalezá zastání žádného: ale nechť, má zastání u samého Pána Boha, jemuž si křivdu požaluje, a ta křivda volá k Bohu o pomstu a Pán těší ukřivděného sluhy svého slovy u sv. Matouše 5, 11. 12. „Blahoslavení jste, když vám zlořečítí budou a všecko zlé o vás mluvíti lhouce pro mne; radujte se, veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.“

9. Vítám zbožné stavitele, jenž stavějíce chrámy pozemské, učili nás stavěti chrámy Ducha sv. Sv. Peregrín (Pelhřím), jenž se vyobrazuje co sedlák, s bolavou nohou, má mnoho ctitelů, a nejsme se s to dopátrati jeho života. V životopisech asi trojího vydání dočítám se o dvou svatých toho jména, ale ne o tom, který se obecně ctí. Znáte-li vd. p. redaktore jeho život, račte nám tím životem posloužiti. *)

10. Kam pak to zapsat, že předce jednou „N. L.“ příznivě píšou o katol. svátostním ustanovení, totiž o užítku sv. zповědi! ? Jako toto, tak i každé ustanovení sv. katol. církve vede k pravému blahu a štěstí, k pravé svobodě, rovnosti a bratrství člověka. Tak i k. př. nynější narovnění, máli se provésti, pouze zdařiti se může na zásadách katolicko-náboženských.

11. Protest Indiánů někdy svědčiti bude proti nynějším utlačovatelům sv. Otce jakož i proti těm, jenž sv. Otce oloupiti dovolili odsouzenou politikou — nezakročovací. Týru a Sidonu lehčeji bude na soudě, nežli těm. Luk. 10, 14.

12. Sňatek nebláží peníze: ty se rozkoulejí a nespokojené je pronáříkávají. Ctnost krásu, bohabojnost bohatství rodí a spokojenost plodí. Ty ale penězi koupiti nelze. Běda sňatku, kde ženich kupuje, ne se žení, nebo nevěsta se prodává — ne provádává.

13. Úmysly modliteb. Jedny pěknější než druhé. Dne 31. se také poroučím do modliteb jenž jsem dle těla chůravec sice, ale dle duše vřelý příznivec a spolupracovník Školy.

J. Št. K.

Hlas, týdeník pol. nábož. v Brně přinesl ve svém čísle 32. t. r. — taktéž „**Čech**“ v Praze v č. 87. — vhodný článek „Mezinárodnici“, který zasluhuje, aby čten byl zvláště od kat. tovarníků a vůbec majetníků. V našich článcích o masonérích objasnili jsme sice snahy revolucionářů a ničitelů veškerého pořádku, že ale ony články pro svou souvislost méně čteny bývají od obecnstva, doporučujeme onen zmíněný ve „Hlasu“ — Mezinárodnici, internationale, — všem našim čtenářům, který jest jako úryvek z velkého našeho pojednání o svob. zednářích.

---

*) Budeme jej hledati. Red.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Listopad 1871.

Číslo 11.

Výborné koření pro kadé bolení!

odporučuje duchovní lékař L. Sch — z.

4.

Recipe mixturam proti bolení čtvrtému, proti závistí.

Diagnosis: Závist jest bolest mysli nad cností neb štěstím bližního a radost nad jeho neštěstím.“ (Sv. Frant. Sal.)

Symptom: „Závistník nenávidí na bližním zásluhy jeho nebo dobrodiní Boží, obrací cizí blaho ve vlastní zlo, dává se blahobytem šlechetných lidí mučiti, čest jiných sobě mučidlem a ve vlastním nitru mučitelny sobě ukládá, kteříž člověka až do duše hryzou.“ (Svatý Cyprian.)

Závist jest skutečně mrzkost dábelská; přečez čteme v knize moudrosti:

„Závistí dábla přišla smrt na okršlek země; následují pak dábla ti, kteříž jsou se strany jeho.“ (Moudr. 2, 24. 25.) Tato ohavná nepravost jest ale také na nejvyš záhubná, neboť uvaluje záhubu na toho, kdož jí sklíčen jest. „Závist a hněv ukracují dnů“ dí moudrý Sirach (30, 26.) a v Příslovích čteme: „Hnis kostí jest závist“ (Sir. 14, 30.), k čemuž dokládá cti hodný Ludvík granadský: „Pozoruj, jak velmi závist srdce člověka mučí a šířá, jak tělo schne a se umořuje, rozum chábne, mír duševní se ruší, celý život zármutkem se trídí, všecka radost se kalí, a závistníka i samého i kdo vůkol něho jest, opouští. Jest závist jako hniloba, která nejprvé jádro stromu pojímá, až konečně celý strom zkazí; taktéž i onano nejprvé srdce šířá a pak i tělu škodí.“ A sv. Augustin dí: „Bůh uchovej rány té morové, závisti, každou duši křesťanskou! Neboť jest závist nepravost dábelská, pro kterouž jedinou dábel odsouzen jest, a neodvolatelně odsouzen. Neboť není dábel odsouzen proto, žeby byl cizoložil, nebo kradl, nebo cizí statek uchvátil; ale že sám jsa padlý člověku stojícímu blaženosti záviděl a neustále závidí. Taktéž i závistníci bližním svým nezavidí, proto žeby doufali štěstí jich účastni býti ale že si žádají, aby druzí tak nešťastni byli, jako oni jsou sami.“

U dvoru jistého sicilijského krále žili dva vojínové, jichž jeden co závistník, druhý pak co lakomec známi byli. Jednoho dne chtěl král se poněkud povyraziti a dvořanstvu svému nějaké obveselení způsobiti, pročež dal oba vojáky předvolati, vychvaloval jejich hrdinství a veliké zásluhy o trůn jeho a před shromážděnými dvořeniny doložil, že je dnes oba jak náleží obdařiti chce; aby si vyžádali, cokoliv by sobě přáli — všeliké žádosti jejich že vyhoví, ale tak, že onen, jenž žádati bude, dar ten jednoducho, druhý ho ale dvojnásobně obdržeti má. — Oba mlčeli, žádný nechtěl býti první se svou žádostí. Lakomý si myslil: Budu-li já napřed žádati, budu zkrácen; neboť soudruh můj dostane pak dvojnásobek toho, čeho já jen jednoducho. Závistník pak u sebe přemítal: To bych nesnesl, aby tento lakomec dvojnásobně obdařen byl, a více dostal, než já. Raději nic nechci, než bych vlastní vinou jemu k dvojnásobnému pomohl bohatství. Král čekal nějaký čas ale marně na odpověď, usoudil konečně, že závistník napřed žádost svou přednésti má. To bylo těžko, velice těžko! O co ale bych měl žádati, zpomínal si závistník, aby tento nenáviděný lakomec z mé žádosti nekořistil a lépe, než já, nepochodil? Poprosím-li o koně, dostane ou dva, požádám-li dům, jemu dva pak domy připadnou. — Ne, to bych nesnesl, raději — ano — tak to půjde — již vím co udělám, vím, o co poprosím. A nyní pravil nahlas: Prosím, ó králi, abys mi dal vypíchnouti jedno oko, a tuto mému soudruhovi obě! — Celá společnost na ta slova do hlasitého smíchu se dala, neboť ač závistníkovi tomu obě zůstaly oči, jakož i jeho soudruhovi, nicméně veřejně ukázal, jak velice hřích ten v srdci jeho se zakořenil a čeho závistník všeho schopen jest. (sv. Anton. episc. Florent. pag. 2. tit. 8.) Velikou ohavnost závisti pozorujeme též na nepřátelích Páně. Svatý Basil jich popisuje takto: „Rozvažuj v duši své ohavnost převeliké závisti, která příčinou byla tak hrozná zuřivost židů proti našemu Spasiteli. Co mu záviděli? Zázraky, které činil! A co to byly za zázraky? Byliť to skutkové ve prospěch a pro blaho potřebných Jeho Božské pomoci. Nasytilť hladové a on, zázračný sytitel byl pronásledován; vzkřísil mrtvé a byl nenáviděn, že jich k životu přivedl; vyháněl ďábly a toho, který jim poručil, opustiti nemocné, hleděli usmrtiti; na slovo jeho byli málomocní svého málomocenství zbaveni, chromí chodili, hluchí slyšeli, slepí viděli; a tomu, jenž to vše učinil, se protivili. Konečně odsoudili dárce života k smrti, bičovali Spasitele člověčenstva, těžký kříž vložili na ramena Vykupitele a odsoudili Soudce živých i mrtvých. Takto vidíme tedy ze závisti všecky tyto hříchy prýštili se a vyrůstati. A tak také nás raní a usmrcuje hubitel duší vykoupěných, ďábel toutéž zbraní, plesá nad zkázou lidí a nad věčným zatracením těch, kteří závisti se oddali a jiné k ní svěsti usilují.“ Včela vybírá a snáší i z jedovatých bylin a květin sladký zdravý med, závistník činí to však právě naopak.

Výborný a účinný prostředek proti tomuto hlavnímu a smrtelnému hříchu, proti závisti jesti myšlénka na smrt. Pročež milý čtenáři, nehroz se trpkých těchto kapek, užij jich, jistě ti pomohou, jen recipe! Když člověk rozváží, jaký konec všecky ty snahy a práce, všecko to dychtění a pachtění i ta závist vezmou, a jak ti, jenž z pouhé závisti na sebe ani pohlednouti nechtějí, konečně předce všichni na hrobitově se sejdou a jak hroby, tyto paláce města mrtvol, vedle sebe stojí jako domy milých sousedů a jak tu jednomyslně, trpělivě přátelsky a svorně vedle sebe leží — mrtví jako rodina, jako manžel s manželkou a malými dětmi v jedné světnici, jakoby se dříve mezi nimi ani nic nebylo přihodilo; když to všecko v mysli své rozvážíš, pak se musí všeliká hořkost srdce v přátelství obrátiti. Jdi tedy na hrobitov a přemýšlej: Nejsm-li já pravý blázen, že závistí sám sebe užívám, trápím

sužuji, kdežto bych vlastně radost cítiti měl, proč hledím na štěstí své sklem zmenšovacíím, na blahobyt bližního pak sklem zvětšovacíím? Nejsem-liž veliký hříšník, že lásku k bližnímu v zášť proměňuji a hříchu hovím, který Josefa do otroctví prodal. Abela a Nejsvětějšího docela na smrt vydal?

Dále se taž sebe sama na hrobitově: Copak vlastně závidím? — Peníze, které někdo bližnímu mému do rukou dal, by se na ně jen podíval, aneb na několik dní uschoval, neb je zase někomu jinému vydal a vyplatil? — Co závidím? — Věci, které samy ze sebe žádné ceny nemají, které člověk na krátký toliko čas v držení míti může, které ale s sebou do hrobu a na věčnost vzíti nemůže? — Co závidím? — Dům, ve kterém ten onen jen podruhem jest, a z něhož jej majetník každou chvíli vypuditi může? Hle, poslední příbytek, který též by v závist tvou padnouti měl, jest malý, neúhledný, úzký a velmi jednoduchý. Komůrka to těsná z dřeva! — Co závidíš? — Rozsáhlé polnosti s bohatou úrodou? Vždyť pak poslední pozemek jest velmi maličký, jen několik stop země, travou, mechem a divokými květinami porostlé. — Co závidíš? — Množství vzácných a krásných šatů svých známých? Pomni na poslední jednoduchý oděv, do něhož všechny oblečení budete; zlato a stříbro, prsteny a zlaté řetězy, náramky a drahokamy vám zajisté žádné s sebou nedají do hrobu. — Co závidíš? — Důstojnost a vysoké postavení, které někdo zaujímá a které sobě přeješ? Čest, kterou jemu lidé proukazují a kterou ty zasluhovati se domníváš? Blázne! Bratr tvůj svou důstojnost, své postavení rychle ztratí, modli se, abys i ty i on tam na věčnosti k nějaké důstojnosti přišel, ten dřevěný kříž, ten vytesaný kámen na hrobě jeho mu předce dopřeješ. Tolik také ještě pro tebe zůstane. — Co závidíš? — Krásu a sličnost, po níž v rakvi ani památky není. Po několika letech to nikdo na tvé ani na kterékoliv jiné lebce nepozná, která z vás byla krásnější druhé. — Kdož nepřeje dítěku lesklý plíšek, jímž si hraje, aneb květiny, z nichž si věnec uvine, by na hlavu si ho položilo? Kdo závidí žebrákovi jeho hadry, neb něco lepší oděv, který si na svátky, neb ku křestu dítěka neb k nějaké svatbě od jiných byl vypůjčil, které ale doma ihned vysléci a odevzdati musí? Kdo závidí motýlu barevnost křídel jeho, která dotknutím ruky se stírá a ztrácí, že pestrý tento ptáček vypadá jen jako okřídlená ošklivá housenka? — A jsou radosti, jest zboží tohoto světa cos vyššího, než věci uvedené? Co ti přináší závist tvá? — Obyčejně vyhledává člověk ve všem jen prospěch vlastní, ale ty, závistníku, zhořčuješ si své beztoho tak krátké a bídné živobytí, nemáš z toho nic, leč ohavnost a psotu, jiné hříchy a nepravosti aspoň předchází rozkoš, aneb je doprovází a potom teprv přichází bolest, ale závist předchází bolest, bolest ji doprovází a bolest ji následuje. Lásku k bližnímu šlapeš nohama, urážíš Otce věčného, připravuješ si přehořkou hodinku smrti a přísný soud u Boha nejlaskavějšího.

Na tyto a podobné věci zpomeň, když na hrobitov přijdeš a závist se svou obyčejnou průvodkyní, nenávistí, tě opustí a nedovol, aby srdce tvé nepravostmi zmítáno bylo, než odpočine a odpočinouti musí v hrobu. Celá ta veliká země jest pro závistivého člověka příliš malá, a hle! konečně se musí předce spokojiti s tak malou prostorou země! Ó marnosti, ó bláznovství! ó opovázlivosti, ó bezbožnosti!

5.

Recipe proti bolení pátému, jež jest obžerství.

Diagnosis: Obžerství jest nezřízená žádost jídla a pití.

Symptomy: „Takový člověk jí a pije mnoho, jí a pije v nečas, a nemírně po jídle a pití touží.“ („Præpropere, laute, nimis ardentem, studiosum.“ S. T o m á š.)

Obžerství čili nestřídmost v jídle a pití jest vskutku hřích smrtelný, neboť jest pramenem nesčíslných jiných hříchů a nepravostí. Či kdoby neznal smutné následky nestřídmosti? Písmo svaté živými barvami nám je vypisuje, zkušenost každodenní nazbyt o nich mluví; obé nás učí, že z nestřídmosti hýřivost a chudoba, úpadek domácího pokoje a blahobytu, lenost, oplzlé řeči, nestydaté posušky a žerty, smilstvo, cizoložstvo, klení a nadávání, bitky a rvačky a i vraždy pocházejí. „Z mnohých pokrmů bude nemoc, a lakotnost přiblíží se až k pohnutí žlučí; pro obžerství mnozí zemřeli,“ praví moudrý Sirach (37, 33, 34.) A nenalezáme-li toho hojně příklady? Adam a Eva jedli z ovoce, z něhož jim Bůh jísti zapověděl, a uvrhli tím sebe i nás, jenžto od nich pocházíme, v záhubu. Skrze nezřízenou žádost jídla přišel tedy prvý hřích na tento svět (1. Mojž. 3.) Nebylo to při hostině, když Absolon vlastního bratra zavraždit dal? I Herodes král při skvostném kvasu rozjařen slibem mladé Herodiadě daným obětoval sv. Jana Křestitele. Holofernes zaplatil nestřídmost svou v pití vlastním životem, byv statečnou rekyň Judithou sťat. Neukazují rozliční tito příkladové, jak hrozné jsou následky obžerství? Smutný osud, jaký člověka nestřídmosti hovičího na věčnosti očekává, zřetelně nám písmo sv. před očmi staví v podobenství o boháči a žebráku Lazarovi. Nic více o tomto bohatém člověku nečteme, leč to, že si při jídle a pití hověl; a předce byl do pekla uvržen, kde ani kapky vody nedostal, aby žhoucí jazyk svůj ovlažiti mohl. Sv. evangelista Lukáš následovně to vykládá: Byl jeden bohatý člověk, kterýž se oblačel v šarlat a v kment: a hodoval na každý den skvostně. A byl jeden žebrák, jmenem Lazar, kterýžto ležel u vrat jeho pln vředů, žádaje nasycen býti z drobtů, kteříž padali se stolu bohatce, a žádný mu nedával: a však psi přicházejíce, lízali vředy jeho. Stalo pak se, že umřel žebrák, a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec, a pohřben jest v pekle. Pozdvih pak očí svých, jsa v mukách, uzřel Abrahama z daleka a Lazara v lůnu jeho a zvolav řekl: Otče Abrahamo, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě, a ochladí jazyk můj: neb se mučím v tomto plameni. I řekl mu Abraham: Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlý; nyní pak tento se těší, ale ty se mučíš. A nadto nadevšecko jest mezi námi a vámi veliká propast utvrzena, a aby ti, kteříž chtějí odsud k vám jíti, nemohli ani od onud sem přejíti. I řekl: Tedy prosím tebe, otče, abys ho poslal do domu otce mého; neboť mám pět bratrů, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa muk nepřišli. I řekl jemu Abraham: Majíť Mojžíše a proroky: těch ať poslouchají. A on řekl: Ne, otče Abrahamo: ale kdyby kdo

z mrtvých k nim přišel, budou pokání činiti. I řekl mu: Jéstliže Mojžíše a proroků neposlouchají, ani byt kdo z mrtvých vstal, uvěří.“ (Luk. 16, 19—31.)

A jak smutné následky má nestřídmost pro člověka již zde na tomto světě! Zdraví a blahobyt mizí a hyne až k úpadku úplnému, a člověk se podrobuje až pod nerozumné zvíře. Špartanové měli nestřídmost a opilství v tak velikém opovržení, že své děti na ulici vyvedli, by se zde na opilce podívali, blátem po nich házeli, aby takto hned v útlém věku ošklivost před opilstvím v nich vzbudili. Pravdivá jsou slova sv. Augustina řkoucího: „Nestřídmost jest matka všelikých poklesků, a soubor všech nepravostí. Ona jest kořen zločinů a počátek nepravostí, ona mate hlavu, smysly a řeč a vrhá se záhubně na celé tělo; ona jest pád nevinnosti, mrahačka času, záhubce duše“, neboť „nemožné jest, aby ten zalíbení měl v nebi, kdo příliš mnoho zalíbení má v pokrmech“, dokládá sv. Bernard.

„Mívej, milý křesťane, příklad samého Krista Pána stále na očích, jenž své nejsvětější tělo nejen postem čtyřcetidenním, ale i mimo to zdrželivostí od jídla a pití káral, hlad i žízeň trpě, aby nám příklad dal. Neboť když on, jenž svou pouhou přítomností nasycuje sbory andělské, jenž štědrou všemohoucností svou krmí ptactvo nebeské i všeliký živočich zemský, pro tebe hlad trpěti ráčil, čím více ty máš trpěti sám pro sebe? Jak medle se můžeš honositi, že jsi služebníkem Kristovým, kdežto co on lačněl, ty svůj život v obžerství trávíš? On trpělivě snášel všechny nesnáze života pozemského pro tebe, a ty bys si jen rád hověl, a ničeho netrpěl sám pro sebe? Zdá-li se ti kříž zdrželivosti příliš těžkým, pomni na ocet s žlučí smíšený, jímž Kristus na kříži napájen jest. Pomni též na příklad sv. otcův na poušti! Ti vzdálivše se světa a odšedše do samoty dle příkladu Kristova, tělo své křížovali se všemi žádostmi jeho, a s milostí Boží po mnohá leta žili o pouhých bilinových kořínkách, až skoro k víře nepodobno. Když tedy svatí otcové naši takovou cestou do nebe se dostali, nuže, jakbys ty se domnívati směl, že jich za lahůdkami a hodováním dostihneš? Pohled vůkol sebe a viz, jak mnoho jest lidí tak chudých, že se za šťastny pokládají, když život svůj, ne-li o chlebě a o vodě, tedy jistě o sprostické stravě při těžké práci zachovati mohou a zachovávají při zdraví; a ty bys za to, že se k tobě Bůh štědřejším prokázal, laskavých darů jeho nevděčně k obžerství a opilství zneužívati a tak milostivého dárce urážeti směl? Považ, kolikrát ústy svými přijímáš nejsvětější svátost oltářní! Varuj se tedy, aby týmiž ústy, kterýmiž pokrm života přijímáš, potom nepožíval i pokrmu k věčné smrti, podnět k hříchům. Považ pak, že celá rozkoš v jídle a pití obmezuje se na pouhá ústa a na krátký čas požívání pokrmů a nápoje, načež pak ihned, jak míru nasycení přestoupíš, následují nejprve nesnáze tělesné a potom nemoce jedna po druhé, až pak mnohdy i převčasná, bolestná smrt.“ (Ct ih. Ludvík gran.)

Rozjímej také, přijda na hrobitov, krátkost života a nejistotu smrti. David praví o sobě, že jedl popel jako chleba a nápoj svůj že slzami míchal, to jest, že při každém jídle a nápoji, kterých požíval, rozjímání učinil o pomíjelnosti a marnosti všeho vezdejšího, a vše, co požíval, skropil slzami hluboké lítosti. Dej Bože, bychom my ho v tom následovali! U proroka Daniela čteme, že při velikém a hlučném kvasu krále Baltazara všechna radost a veselost zmizela, a hodování že náhle ustalo, jakmedle tajemná ruka ona hrozná slova: Mene, Thekel, Fares. Jsi sčítán, odvážen a lehký nalezen! na stěnu napsala. Tak bude upomínka na smrt každému, kdo si ji k srdci připustí, strážcem, by nepadl do hříchu nestřídmosti. Každý živočich i člověk

chce dle možnosti život si prodloužiti. Červíček svíjí se pod nohama toho, jenž naň byl šlápnul, ptáček úzkostlivě piští, když se přibližuje ostříž, míruá holubice čepejí se v drápech luňáka, a ráda by se vysvobodila a odletěla, a jak rychle tu pádí jelen, když ho pronásleduje celá smečka ohařů! A člověk zda-li neučiní podobně? zda-li nehledí, život svůj chrániti a zachovati, jak dlouho jen to jde? Nuže, nejlepší prostředek jesti střídmost, kterou dosáhnouti lze častou upomínkou na smrt. Pojď jenom tamhle na hrobitov, viz, jak hrobař právě kopá nový hrob. Pro koho? Koho doň uloží? Vdova jest to, která ležeti si přála vedle svého dříve již pochovaného manžela. Konečně jest hrobník hotov se svou prací. Zeptej se ho, an odpočívá, komu asi následující hrob vykope? Snad tobě, příteli, pro tvé tělo určen bude hrob nejbližší, pro tělo, jemuž tak hoviš, které obzvlášť bedlivě opatruješ, je živíš a krmíš, aby jen hodně chutným bylo pokrmem červům a žížalám podzemním. U hrobu tvého státi bude ovdovělá manželka tvá s dítkami, snad ti budou do hrobu místo modlitby klatbu poslati, aneb budou plakati, a Soudce věčný čítati bude slzy jejich. Tys je do neštěstí, bídy a hanby uvrhnul, jenž ses nazýval jich manželem a otcem! Tys jim vzal, co jim patřilo, a nedals jim nic, než zlý příklad a žebráckou hůl. A na poblízku hrobu tvého záhy udělán bude druhý, a do něho uloží manželku tvou, která zde teprv nalezne pokoje, o který jsi ji oloupil. I tento hrob jsi vykopal ty, ty jsi vlastně hrobařem, jenž ji pochovává. Tys jí slíbil lásku, a nenávisť jsi jí podělil, tys jí slíbil snášelivost, a ukrutně jsi ji trýznil. Také u jejího hrobu budou státi a klečeti, plakati a kvíletí sirotci, kteří nyní sami ode všech opuštěni ve světě zůstati musí. Nemajíť žádných rodičů více, žádných vychovatelů; snad budou příklad tvůj následovati! Běda tobě, přeběda! —

Král švédský, Karel XII., byl ve svém mladém věku veliký milovník vína, a častěji se dopustil nestřídmosti. Jednou jsa opojen na matku svou tvrdými a urážlivými obořil se slovy. Druhého dne upozornil ho přítel — řídká to zajisté upřímnost vůči krále! — jak velice jednáním svým matku urazil. Karel poslouchal přítele, zamyslel se, a náhle zvolal: Přineste mi láhev nejlepšího vína a koflík! Stalo se. Na to vzal láhev a koflík a šel ku své matce. „Matko“, pravil, „včera jsem Vás urazil a zarmoutil.“ Z láhve nalil nyní vína do koflíku až po kraj, vypil ho jedným douškem u přítomnosti své udivené matky, a řekl: „To bylo poslední víno, které jsem pil; nyní žádné více, dokud živ budu!“

Křesťane milý! i tys urazil a zarmoutil svého otce nebeského, jdi tudíž a čiň podobně.

Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi.

(Pokračování.)

● náboženství svobodných zedníků.

Kterak nyní vysvětliti, proč Berlinské národní lóži záleželo na tom, aby proti útokům Dra. Hengstenberga obhájila svých (německých, prusských) a freimaurů vůbec čest „křesťanskou“?

Obhajovací její spisy vyjímají se ku podivu pobožné a celé prokládány jsou biblickými verši. Ani výčitky „chladných o křesťanství“ ona nesnesla a všecko rýpání svobodných myslitelů na jednotlivce svádí, kteříž prý nejsou všeobecným měřítkem

kem zednictví, mezi znameními freimaurské symboliky není prý ni jediného, kteréž by nemělo hlubokého křesťanského významu; ¹⁾ z lóží prusských jest prý nejen žid ale i každý nekřesťan vymezen: což vše platně křesťanství zedníků svědčiti musí. ²⁾ Národní lóže vykládala i to papeží Piu VII. na zlé, že kletbu sesílaje na italské Karbonary (Uhlíře) a Kaldera vy, německé freimaury v tétéž bulle s oněmi za jedno postavil. Abychom vyvázli z podivného toho bludiště, musíme pozorovati německé (podstatou prusské) lóže oddílně od ostatních jinokrajných boud masonských. Chrámů německé (nynějši prusské) nedaly se v 18. věku uněsti proudem potřeštěného iluminatismu příliš daleko, alébrž vrátily se poněkud z číré nevěry racionalistické (tehďáž v lóžích vesměs bytující) k jakémus pojmu křesťanskému buď k planému deismu (ve svatyních anglické způsoby) buď k mírné lhostejnosti, indiferentismu (v škostských chrámech). ³⁾ Povrchný ten nátěr křesťanský byl potom sesílen neb oslaben podle půdy, v níž zednictví vzpučelo. Radíť některé základní zákony šetřiti panujícího náboženství té které země. Skutečně též vystavovali bratři konfessiální boudy, jiné katolické, jiné mahomedánské, jiné židovské. Odtud onen boj „Veliké Národní“ proti nekřesťanským nájezdům Hengstenbergovým.

Leč stavení konfessionelních chrámů prohlašuje „veledúst.“ spisovatel Sarseny za pomatené jednání a klož lóži uzpůsobují za dílnu křesťanství nejsou prý pravými freimaury v duchu zakládací listiny. Weisshaupt totiž zarážeje jednotu iluminatů kladl každé náboženství za podvod, nenáviděl křesťanství (hlavně katolicství) a přesvědčení své chtěl vnutiti všem stoupencům. Podle toho sestavoval takéž zakládací listinu. Proto ten, jenž chce upřímně přidržovati se vlastního učení zednického, může sice — dí zmíněný Sasík—trvati při rozumu v víře, netak ale zároveň býti aneb katolíkem aneb židem aneb mahomedánem. Freimaurství jest prý: zvláštní neodvislá od jiných církev, má vlastní náboženství lásky — z dílny Weisshauptovy, jenž chytře podržev názvy „náboženství a křesťanství“ dosadil na místo obého — rozum bezuzdného racionalismu. Takový jest poměr — pokračuje pan velmistr — jednářství ku křesťanství a stávajícím církvím; kdo by jiného byl poněti aneb není poctivým (!) zedníkem, aneb tapá ve tmách. Má tedy s masony v zápis neb jednotu vcházeti jen ten, kdo zřekl se každého zvláštního vyznání. Následovně všudy platnou náboženskou známku freimaurství má býti (dle našeho

¹⁾ Dr. Štöle viděl sic: něm. zedňáře také křížky nositi -- ty nosí však leckdo, aniž by o kříži poněti měl.

²⁾ Roku 1850-51. zdráhali se opravdu vrchní prussští úřadové zedn. uznati zákonně lóži Vratislavskou (v Slezku) a tresty i zákaz proti ní na vládě světské vymáhali, poněvadž rozpakovala se utéci se pod křesť. pláštík.

³⁾ Na objasnění odrudy „Skota“ vypravují prussští zedníci, že řád jejich, a nikoliv anglická jednotu, přechovává dřevní zednictví, přešlé naň od 7 templářských rytířů, kteříž utekli prý se do Skotska na sv. vrch Heredom. Toto pak skotské původní zednictví jest prý daleko jiné než novější anglické vzešlé r. 1717. a nic společného nemající s oním, leč několik ceremonií. Takový těch názvů výklad učinil ještě r. 1843. prusský jeden kazatel a stoliční Mistr (Skot katexochen) v evangelickém církevním časopise. My neznalost páně mistrovu opravíme v ten rozum, že před rokem 1717. nebylo žádných pravých freimaurů nynějšiho názoru (jakož napočátku dějepisně ukázáno); a zednictví německé bylo podle anglického vzoru Weisshauptem sestaveno. Z tohoto v pozdějším čase teprvé vyšla odruda zedníků skotských přiznávajíc barvu prusskou. Vypůjčili-li si Prusové jméno ze Skotska a nechali-li v báji přestěhovati se několik hodných templářů z neuspořádaného bratrstva templářsko-stavitelského na svatý Heredom: to na věci ničeho nemění.

Sasíka): samostatná všeobecná církev se samostatným náboženstvím pro všechny lidi; rozdílů neb úchylok od této všeobecnosti plynou prý jenom z menšího neb většího počtu jednotlivců k cizím vírám jinak a jinak se chovajících. — Očitě svítá z toho napodobování církve katolické.¹⁾ Když v 16. století zachvátila hlavy nejedněch závrát po opravě církve římské, povstávaly na ručest církvičky četné jako houby po dešti, více méně od sebe a od nezměnné pramáti odchylné: až povážlivé hlavy počaly vyhledávati opět novější nějakou všeobecnou církev, katolickou ovšem pro samé oči nespátřující, kteráž pro každého byla a vždycky jest přístupnou. A tehdy vynořil se v Anglicku sestavený deismus. Na tento vrhli se hltavě Weisshauptovi učňové, aby jím povznesli novorozené dítě freimaurské na onen vrch, kolem něhož by všechny ovečky světa shromáždovati se mohly.²⁾ Báječné dějiny o pradávném původu svobodných zedníků na rychle zdělány, aby bratrstvu zrostlo vážnosti; jednota systému anglického vyhlásila ihned dřevní stavitelská bratrstva fabrů za své bezprostředné předky a učinila dějepis stavitelství od stvoření světa historií svou.³⁾ Vypučelý řád Skotský (zvrhší se z předešlého systému neb vetřevší se do něho okolo r. 1740—50.) zavěsil se tuze na templářské rytíře a na báječné umění alchemické, magické a theosofické, a historický vznik freimaurů uáhle stál tu ozářený magickým světlem. Potom sestaveno za mnohých hádek, a doplněno tlučné rituále (knížka obřadů) a zednictví bylo samostatnou církví.⁴⁾

Hle, Weisshaupt nebyl lživým vykladačem, když napsal Kniggovi: Neuvěříte, jakého obdivu u lidu vzbuzují stupně našeho kněžství. Podivu však nejhodnější jest, že protestanští theologové do řádu našeho přijatí se domnívají, jakoby naše učení jediné mělo pravého ducha pravdivého křesťanství. O, těch lidí! k čemu dají se všemu přemluvití; nebyl bych před tím víry tomu přidal, že budu nové věrouky zakladatelem!⁵⁾

Pravý mason tedy rázu obecného (anglického) nerád dává svíratí se nějakou hranicí náboženskou, co zatím Skot (Švéd a Prus) nevzdává se jmena křesťána, ač pojem názvu toho rozšiřuje až tam, kam se dovoluje volný protestantismus — k jednoduchému ponětí o Bohu a nic více. Tím rozeznávají se oba druhy zedníků; spojitkem jest společná nenávisť k božskému zjevenému náboženství. V týž rozum píše často zpomínaný saský velmistr (v Sarseně): „Byť údové obou (jednoty anglické a řádu skotského) v lóžích vzájemně činili si návštěvy, aneb z jednoho chrámu do druhého přecházeli, předce patrně se liší oba spolkové. Řád (skotský, usídlený většinou na území Pruském a v království Švédském) staví se čistě (velmi nečistá ta čistota) křesťanským, kdežto jednota (anglická, zastoupená co se Německa týče v Sasku, Hanoversku, Hamburce a j.) po zákoně jest všeobecnou (kosmopolitickou) pro všechna vyznání a uznává za členy svoje i Židy i Turky i Indy (!),

¹⁾ Kdo čteš Blahověsta nepřezřel jsi, trváme, nápadné přijímačnických ceremonií zedů. padělanosti po professním obřadu zaniklého řádu „Otců smrti“ Poustevníků sv. Paula (Bl. roč. XXI. čís. 12.) — Opičice se po katolicích měl hned první Veleďústojný kněz Weisshaupt na mysl, zapsav do svých stanov mnohé z jesuitských, aby bratrstvo jeho nabylo tétéž vnitřné mohutnosti, jakéž těšil se řád Jesuitů.

²⁾ Vítězoslavně hlásila jeden ovčinec Videňská lóže za Josefa II. (EKKRT 4. 19.)

³⁾ R. 1841. potvrzená tato lež od společných Velikých lóží angl. a vyjma Skoty, ode všech cizích lóží za pravdu přijata jest.

⁴⁾ Skotové zdělali 90 (!) rozmanitých hodností (dústojenství), z kterýchž v Prusku a Francii 33 jest v užívání — přesná však jednota anglická (naše zednictvo vůbec pojímané) jen tti podstatné zachovává stupně.

⁵⁾ Žel jen, že později témuž napsal: „Směji se svým výkladům.“ (EKKRT. II. 54.)

aniž vynucují na někom jednotu vyznání. Poznenáhlu svítá, jak „bratři“ rozumějí slovu snášelivost (tolerantnost), kteráž s velikou oblibou v ústech stále obra-
cují. Očividně pro to i katolík i přesný protestant freimaury za svého vzítí musí nepřítel, byť si Berlinská „Národní“ sebe důrazněji na venek dovozovala, že i ona „i veškeré domo- a cizorodé lóže jsou „evandělickými“.

Urážeti by se mohl někdo snad na tom, proč všechny lóže brány chrámů svých každému vyznávači ochotně ke vstoupení otvírají a toliko Skotové nikoho z nekřtěnců do svatyní nepouštějí! Příčina takové polovičatosti všeobsáhlým názorům freimaurským naprosto se přičítá a v Prusku a Švédsku se udržující jest: že v obou zemích, především první, jest zednictví jakýmsi posvěceným státním - korunním privilegovaným ústavem. Kdyby Skotové tak mocně a pravidelně těmito vládami podporováni nebyli, dávno byli by podlehlí v osamělém postavení silnému nátlaku loží anglických. Rozpomeneme-li se, čím pyšnil se general Selasinský o prus. freim., dáme si bezpečně za pravdu. Děje se tak k zisku vlády, kteráž nedůvěřujíc očitě nevěře skrze křesťanské (na pohled) lóže dodělavá se politických požitků. K vůli tomu jenom musely matičné veliké lóže Berlinské zprvu rozdílným systémům holdující na venek aspoň vyvěsiti křesťanské štíty. Prusko docílilo tím jednoty nejen církevní solíže skrze apoštoly freimaurské Lutherany s Reformovanými, alébrž též umě politické, jakož doba naše skvělý podává důkaz. Jeť jasnou skutečností, že prušští zedničtí verbovníci pro veliký německý „Vaterland“ i v samých saských boudách (angl. rázu) našli nejrozhodnějších přátel, a v jinopakém Hanoversku stávalo se za nedávna působení masonských stvůr prusských vždy platnější. Prusko vůbec pilně - želá biskup Ketteler — dáva si záležeti, aby kdekoli samo se uhošťuje zarazilo skotské freimaurství a tím zabezpečilo si houfce věrných náhončích pro Velkoněmecko pod prusským panstvím. (Hana na státníky Berlinské, že nenacházejí počestnějších prostředků k utvrzení vladařské moci než jest ošumělé zednictví!) Kdož jest nyní, jenž by nepřipouštěl, že prusské zednictvo skutečně chová tajemství — „myšlenku o celistvosti Německa i v církevním i politickém ohledě.“ A to jest právě, co bratry německé v živosti udržuje naproti vniterné hnílobě loží francouzských. — Nuž dobře zednictvo róznevéjme; *qui bene distinguit bene docet.*

Bojem k vítězství.

Horšíte se asi nad tím milí vojínové Kristovi, že vás nechal zbrojmistr váš tak dlouho bez všaké zprávy? Musím se přiznati — těžko mi bylo vám něco napsati; často jsem začal a vždy zase odložil práci, a čím dále přemýšlím, co bych vám ještě měl sdělití o boji duchovním, tím více přicházím do rozpaku. Myslím také, že už ani nebude potřebí, vás dlouho ještě v tomto oboru poučovati; myslím že teď už vše dobře víte, čeho jesti k dosažení vítězství zapotřebí, myslím že teď už vlastně na vás záleží, co víte také uskutečniti, a jak jste se naučili na tomto světě obcovati tak v skutku i obcovati a sloužiti Bohu. — Už posledně bylo praveno, že vlastně každý sám o sobě musí bojovati a zkrze tuhý boj vydobývati vítězství sám nad sebou a nad světem i dáblem pekelným; vašemu zbrojmistrovi lehce by se napsalo: vypověditi válku, do tuha se pouštěti s nepřítelem a t. d. . . . to by však jen bylo napsáno ale málo by vám spomohlo. My musíme jedenkaždý sám sobě býti zbrojmi-

strem a vojevůdcem; neb my nejlíp sami u sebe musíme věděti, co nám k dosažení vítězství ještě schází a co nám k němu dopomůže. K vítězství tomu nám totiž kromě milosti Boží (kterážto všude hlavní věc činí) nikdo nepomůže (mimo nás samého), ani čtení sebe krásnější, ani kázání sebe dojemnější, ani příklady jiných sebe slavnější, ani modlitby jiných sebe dokonalejší, ba v jistém ohledu ani časté zpovídání ani denní svaté přijímání nedovede nás k žádoucímu vítězství . . . neb to vše jsou jen milosti; ale milost Boží, ačkoliv hlavní oučinek od ní závisí, předce sama nespůsobí vítězství naše, my sami se musíme k tomu přičiniti, musíme s milostí Boží spolupůsobiti. Neboť co jest nám platno něco povzbuzujícího čísti nebo slyšeti, nebo často se zpovídati, pakli že vůle naše předce zůstane vždy ta stará, ta samá převrácená; a co nám pomůže, byť by se i celý svět za nás modlil, pakli nechceme zlé náruživosti potlačiti a hříšné navyklosti odložití? pakli předsevzetí svá vždy zase rušíme jakobychoin nic nebyli slibovali? A jen si nestěžujme na nedostatek milosti Boží, nebo tato nikdy nikomu neschází; milost Boží každému v nejhojnější míře se podává („Jednomu každému z nás dána jest milost podle míry obdarování Kristova“ Ef. 4. 7), zvláště pakli kdo vytrvale o ni v pokoře a skroušenosti prosí („Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteříž ho prosí.“ Luk. 11, 13). Na milosti Boží proto nikdy neschází, tolik jisto jest, i na čem tedy schází a kde to vázne? Na vás samých; my jsme ještě nikdy dosti silné předsevzetí neučinili, že v započatém díle svého zdokonalování s pomocí Boží už jednou setrváme, ale každá maličkost nás hned změnila, a pro každou i sebe menší obtíž neb překážku jsme vždy zase na učiněná předsevzetí zapomněli, a je zcela zanedbali. Pakli moji draží! i budoucně takto se chovati budeme, pak nikdy nad sebou nezvítězíme, ale zůstaneme vždy tak nedokonalými a nestálými a vrtkavými jako teď bohužel jsme.

K žádoucímu vítězství vede proto, (krom ustavičné modlitby o hojnost milosti Boží) pevné předsevzetí: život svůj od rána do večera a po celý čas tak ustáliti v trpělivosti a horlivé (pozorné a pobožné) modlitbě a v bedlivém plnění všech povinností — tak abychom každé chvíle připraveni byli na smrt a soud Boží nikdy nepovoliti ani netrpělivosti, ani neposlušnosti, ani vlažnosti ani jakémukoliv pokušení a s železnou vytrvalostí, den jak den všecky obtíže a kříže a protivensství a soužení odevzdaně do vůle Boží snášeti a při tom každou nezřízenou žádost a hříšnou náklonnost v sobě hned při prvním jejím se objevení hrdinsky potlačiti s povzdechem vroucím: „Ježíši! Tobě žiji, Ježíši! Tobě umírám, Ježíši! Tobě náležím v životě i smrti.“ Tak činili svatí, tak činiti musíme i my, chceme-li svatými se státi; a svatými musíme býti, sice se do nebe nedostaneme. Slabosti, křehkosti lidské ukáží se sice i při nejsilnějším předsevzetí; to však nic nevadí, i svatí a světice Boží je často zkusili k převelké své bolesti; jenom když hlavní předsevzetí vždy stále a pevně ostane: nic nedokonalého více dobrovolně nepřipustiti. Ano, ano, ale říkávame, že zdravému snadno se mluví o trpělivosti v nemoci avšak zkusit tuto! podobně se tomu, jenž nezakouší zlost nepřátel, snadno mluví o lásce k nepřátelům a kdo mírné jest povahy, o potlačení hněvivosti, a kdo uchován jest od rozličných pokušení, o přemáhání jich . . . a tak snad mnohý posluchač slova Božího o trpělivosti a do vůle Boží oddanosti si v duchu postýská: Což duchovní — ti mají lehce mluvit o trpělivosti, ale kdyby tak byli na mém místě a museli to viděti a slyšeti a zkoušeti co je — !

A tak snad mnohý čtenář těchto řádků si postýská: to se vám lehce píše o „silném předsevzetí a zařizování celého dne podle vůle Boží a o železné vytrvalosti“—

ale měli byste znáti náš trapný život a naše tuhé boje! — Přátelé drazí! to právě jest, co mně nedalo vám tak snadno psáti a co mne na zcela jiné myšlenky přivedlo. Neb nahlížím, že to co jsem vám posud sdělil — že musíme bojovati, že nesmíme zbraň z rukou dáti, — že to dávno víte, i také to žádoucí vítězství že s pomocí Boží dosáhnete: ale jak bojovati, jak toho vítězství se domáhati? toť hlavní věc. A to právě nedovede nám nikdo říci ani raditi ani pomáhati, leč kdo naše svědomí zná, zповědník a duchovní vůdce, na toho tedy každý konečně se musí obrátiti. — Zde proto jenom ještě několik spasitelných myšlení z učení svatých (sv. Liguori, sv. Terezie a j.), dle nichž se řídití máme v tuhém boji tohoto světa až k dosažení žádoucího vítězství (zde na zemi jest to nezvratná stálost v dobrém, po smrti pak blaženost nebeská). A to budiž jako na památku od duchovního zbrojmistra vašeho, milí čtenářové „Školy.“

Sv. Liguori: Co jest platno člověku, byť celý svět získal, ale na své duši zkázu trpěl? Všecko přestane, všecko se dá napravití — jenom věčnost už nikdy. Nechť ztratím všecko na světě, jen když Boha neztratím. Žádné neštěstí nemusí se tak oplakati jako — hřích i sebe menší. Všecko, co činíme ze samolibásky, je pro věčnost ztraceno. Kdo chce věčně spasen býti, musí se ustavičně obávati, aby se něčím nepřipravil o duše spasení.

Nechť se celý svět na mne hněvá, jen když Bůh se nehněvá. Co Bůh dopouští, je vždycky spasitelné a proto se tomu podrobiti sluší. Kdo jen Boha hledá na světě, bude vždy spokojen.

Na tomto světě musím tak si počínati, jakoby krom Boha nikoho nebylo. Celý svět ti nedá žádoucí spokojenosti srdce, jen Bůh to dovede dáti. Celá naše blaženost záleží v milování Boha, a Boha milovati jest: Jeho svatou vůli ve všem plniti.

Naše bohatství duševní závisí od modlitby: kdo prosí, obdrží vše. Ten deň považuj za ztracený, kde jsi modlitbu zanedbal.

Kdo se Bohu zalíbíti chce, musí býti od srdce pokorný.

Pakli tě kdo urazil, nedej si vzíti svůj duševní poklid a spokojenost, co bys také byl za křesťana, kdybys z lásky k Bohu nedovedl ani slova snésti?

Kdo ví, že už jednou peklo zasloužil, ten snese i sebe těžší kříž.

Pravá láska k bližnímu i těm přeje a dobře činí, kteří nám ublížili, a tak dlouho je vyhledává, až je pro Boha získá.

Co nám spomůže bohatství a sláva světa a rozkoše jeho — v hodině smrti? Bůh ani zbožný povzdech nenechá bez odměny.

Nejlepší modlitba to jest: nemoc svou a všeliký kříž trpělivě snésti a Bohu obětovati.

Bohabojný život a smyslné rozkoše nesrovnávají se v jednom srdci.

Kdo na sebe se spolehá, ztracen jest. Kdo v Boha doufá všecko dovede.

Jak se kdo má k Bohu, tak i Bůh k němu se mívá. Nejkratší cesta do nebe — utrpení.

Opuštěností ducha a pokušením tříbí Bůh služebníky své.

Kdo Bohu slouší a přikázání Jeho plní, nemůže zahynouti.

Kdo na kříž Páně pohlíží, všecko trpělivě suáší.

Zde na světě jesti ten nejspokojenější a nejšťastnější, kdo se jen hříchu bojí a ničeho jiného.

Jen když se nedáme unaviti, ku předu kráčetí, tak jisté dojdeme cíle. —

Hotov musíš býti, raději všecko ztratiti nežli milost Boží, raději všecko utrpení snésti, nežli dobrovolně hřích sebe menší připustiti. — Komu na Bohu není dosti, toho nic neuspokojí. — Jen Bůh a nic jiného. Sv. Benedikt: Kdo chce dohonalým býti, musí především Boha milovati z celého srdce, ze vši duše a ze vši síly své; pak blížního jako sebe samého; všecky ctíti, zapíratí se sám u sebe, aby Krista následoval; netoužiti po rozkoších; tohoto světa všemožně se varovati; ničemu před láskou Kristovou přednost nedávati, zlé zlým nespláceti; naději svou v Bohu skládati; vidí-li co dobrého na sobě, Bohu připisovati, nikdy sobě, co však zlého, vždycky jen sobě; dne soudného vždy se obávati, pekla se hroziti, blaženost věčnou se vši jen možnou toužebností očekávati, smrt svou denně míti na zřeteli; za jisté míti, že ho Bůh všude vidí; mnohomluvení nemilovati, svého předešlého života skutky s pláčem a vzdycháním v modlitbě denně Bohu vyznávati a budoucně se varovati, nechtíti býti za dokonalého držán dokud jím není, ale dříve dokonalým býti, aby za takového mohl pravdivěji držán býti; přikázání Boží den jak den svědomitě zachovávatí a nad milosrdenstvím Božím nikdy nezoufatí.

(Dle sv. Teresie). Celá dokonalost v tomto dvě m záleží: a) ode všeho i od sebe samého odtrženu a b) s Bohem spojenu býti. Obé obsahuje ono učení Kristovo: Kdo chce za mnou přijíti, zapřij sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. (Mat. 16, 24.)

a) Co se prvního týče — odtrženosti od světa a ode všeho stvořeného — poučuje nás Písmo sv. takto: Všecko, co jest na světě, je žádost těla (smyslnost, rozkož lidská), žádost očí (touha po bohatství) a pýcha života (žádost cti a slávy světské).

Každá tedy nedokonalost a každý hřích z těchto tří zdrojů vychází. První přemůže se umrtvením smyslů zvláště očí, kterým se nesmí nikdy dovoliti, pohlížeti na věci nebezpečné neb docela hříšné; ba ani na věci lhostejné, aby se tím spíše zdržely věcí nebezpečných; pak j a z y k a — zkrze svatou mlčenlivostí, nic zbytečného nemluvití, leč co slouží ke cti Boží aneb k potěšení blížního — a srdce (jeho náklonnosti a náruživosti se musí potlačovati, nikdy ze samolásky nebo z marnosti nejednati, leč jediné z lásky k Bohu). Náruživosti pak lidské na tyto dva druhy se dají sestaviti, na ty jež pocházejí z h n ě v i v o s t i (netrpělivost, zlost, hněv, nenávisť, pomluva škodolibost, neposlušnost, vzdorovitost, svěhlavost, nesnášenlivost a t. d.), a na ty ze ž á d o s t i v o s t i; pročež těchto hlavních zdrojů všech našich chyb a nedokonalostí se jest varovati, obzvláště té druhé: odvrzte od sebe všelikou příležitost ke zlému, a hned se srdce vaše pozdvihne k lásce Boží. — Druhé zlé — touha po bohatství — přemůže se láskou k c h u d o b ě K r i s t o v ě; kdo chce Ježíši podoben býti, nesmí nádhery vyhledávati, ani milovati, nesmí zbytečné výlohy činiti, musí se s tím nejpotřebnějším spokojiti, ano k ničemu nesmí přikládati srdce svého; pakli se mu něčeho nedostává, má se radovati, že podobně jako Pán trpí, nouzi a nedostatek. Chudoba je tak velké bohatství, že všecky poklady světa v sobě chová; čím méně na světě máme, tím více budeme míti v nebesích.

Třetí konečně zlé — ctižádost a samoláska — přemůže se upřímnou a stálou p o k o r o u srdce. Abychom však od srdce byly pokorní, musíme všecko dobré, jež činíme, vždy jen na Boha obracetí a každinké zalíbení marné v srdci potlačiti; každého za lepšího a dokonalejšího sebe a schopnějšího k něčemu opravdově považovati, pohlížejíce u jiných jen na jejich d o b r é, u sebe jen na s v ě s l a b é stránky; a jako takto sami sebe považujeme, tak musíme i přáti, by i jiní nás za totéž považovali, a nermoutiti se, když se jiným dává přednost, ano radovati se i z urážky a potupy. A kdo by, vida Krista Ježíše na kříži krváceti a umíratí, rád nesnesl sebe větší urážku

neb křivdu? Nesmíme se nikdy (leč kdyby se pohoršení muselo zabrániti) omlouvatí jsouce nespravedlivě posouzeni; když se kdo takto neomlouvá, nabývá daleko větší míry dokonalosti nežli kdyby deset kázání poslouchal. V čas modlitby musíme se hojně zásobiti pohnutkami k pokoře a na všechny křivdy a urážky a protivenství se připraviti a proti nim pokorou srdce ozbrojiti.

b) Co se druhého (a to nejhlavnějšího) prostředku k dokonalosti týče, spojení se s Bohem, musíme Boha tak velice milovati, že hotovi jsme raději všecko neštěstí snésti, než Boha uraziti, třeba jen všedním hříchem; neb zkrze malé věci otvírá si ďábel cestu k velkým hříchům. Tato láska k Bohu má denně růsti, to jest, denně máme účinnou touhu po vždy větší dokonalosti míti a k ní se i přičiníti, jako: den ke dni v patřičný čas zmužileji vstávati, den ke dni zbožněji své modlitby konati, den ke dni horlivěji a trpělivěji pracovati, den ke dni statněji bojovati a přemáhati pokušení, den ke dni více a více vzdorovati zahálce a pohodlí, den ke dni mírněji, střídměji, mlčenlivěji žiti, den ke dni více a více od světa a jeho marností a planých rozkoší se odtrhovati, den ke dni poslušnějšími, pokornějšími a stálejšími býti ve vši ctnosti a dokonalosti křesťanské. Při tom musíme při každé příležitosti statně přemáhati a odpírati ohledům lidským (to jest bez ohlížení se na jiné a bez bázně lidské jednati) a vlastní nechuti k něčemu.

Láska naše k Bohu má býti ohnivá, náruživá, žárlivá na sebe, a taková, která ustavičně myslí na milého svého, to jest máme Bohu obětovati i lhostejně své práce a počínání, jako jídlo, odpočinek, (dovolené) obveselení myslí, ano každý krok a každé dechnutí a každý tlukot srdce, spojujice to vše s nejsvětějším živobytím Krista Ježíše a Jeho panenské máti.

(Bl. Jan Berchmans.*) Ničeho se nebudu více varovati jako za hálký, truchlivosti a důvěrných přátelství. — Nejsem bezpečen, leč maje pravou a synovskou lásku k Panně Marii. Budu živ na den, na hodinu, nic se nestaraje o zítřek. — Nechci nikdy mysliti, co ze mně bude, ale Bohu se celý poručím, naň se spoléhaje. — Cokoliv působí nepokoj, jest od ďábla. — Nezáviseti od někoho ani se opírati o koho, jen o Boha a své představené. — Co mohu činiti tu to hodinu, neodložím na jinou. — Nestanu-li se svatým, dokud jsem mlád, nikdy svatým nebudu. — Mnoho činiti, málo mluvití. — Hleď sám na sebe, jedná-li se o jiné, co ti po tom? Takový jsi a tolik ceny máš do sebe, jaký jsi před Bohem nikoliv u lidí. — Chcešli býti synem nejbl. Panny, bedli o čistotu. — Budiž ti sladké hořským a hořské sladkým. (v pokušení) „O Maria! nechci syna Tvého uraziti — nechci to učiniti — raději tisíckrát, deset tisíckrát, sto tisíckrát chei umřítí.“

Doslov. To a podobné — draží vojínové Kristovi! — častěji rozjímejte a podle rozjímání takového život svůj denně spravujte, pak budete ubezpečeni, že — vítězství bude vaše; andělé v nebesích budou radostně provolávati Victoria a vítězný věnec slávy věčné bude odměnou vaší; neb věrný jest jenž to slíbil: To mu, kdož z vítězí, dám jísti ze stromu života — mannu skrytou, a dám jemu jmeno nové, a kdo zvítězí a bude ostříhati skutků mých až do konce, bude oblečen v roucho bílé, a vyznám jmeno jeho před Otcem svým i před anděli jeho. . . . — Kdo zvítězí, dám jemu seděti s sebou na trůnu mém, jako jsem i já zvítězil a sedím s Otcem svým na trůnu jeho! Zjev. sv. J. 2, 7. 17. 26; 3, 5. 21.

*) Sestaveno od řctih. Jana Hanuše v noviciátě jeho v tovaryšstvu Ježíšově.

Očistec.

„Musí býti nějaké třetí místo, kde není nebeské blaženosti ani pekelného trápení, do kteréhož po smrti přicházejí, kteříž ani nebe nezasluhují ani pekla“.

K ö p p e n, doktor písmá a protestanský profesor.

„Bůh ráčil jedno prostřední místo ustanoviti, v kterémž se duše zemřelých přiměřenými tresty očišťují“.

J o h n s o n, znamenitý anglický protestant.

„Prostředního očišťujícího místa jest zapotřebí, poněvadž do nebe nevejde nic nepoškrvněného a takové místo jest velikým dobrodiním“.

H o r s t, protestanský církevní rada a doktor.

Minulou zimu zemřel v osadě Polické jistý protestant — mlynář. Ta čest se dáti musí, že byl všeobecně vážen a ctěn jednak pro svou vzdělanost a smířlivost jednak pro svou mírumilovnost. Nikdy se nepouštěl v hádku s katolíky (to málo kdo z protestantů činí), v jejich středu byl, a dítky ze svého smíšeného manželství nechal řádně a příkladně vychováti katolicky. Na smrtelné posteli jedinké a snad nejvyšší jeho přání bylo, aby nebylo jeho tělo zanešeno do vzdáleného protestantského hřbitova, nýbrž aby odpočívalo mezi katolíky (s nimiž tak dlouho — jak říkal — pokojně byl obcoval) na posvátném místě katolickém. Přání jeho bylo vyhověno. Zemřel a nešen byl na hřbitov katolíků. Dva pastoři, jeden z Hronova, druhý ze Stroužného doprovázeli ostatky jeho k hrobu, kdež (bez opovědění se katolickému faráři — což veliké diskretnosti neprozrazuje) obřady své vykonávali. Písař těchto řádků v civilním obleku byl mimo nesčíslné množství diváků přítomen a pozoroval bedlivě vše, co ti pastoři činili. Napřed řečnil hronovský a potom strouženský pastor. Řeči ty byly zcela jiného rázu než naše řeči pohřební. Nikde sice církve sv. neuráželi, ale viděti bylo jejich rozpačitost, co mají s nebožtíkem učiniti. Do pekla odsouditi ho nemohli a v očistec nevěřili. Konečně vztáhl strouženský pastor ruku svou nad hrobem a pravil: „Já jakožto řádný sluha Páně posvěcuji tento hrob — . . . a ty, milý bratře náš, patříš nyní na tvář Hospodinovu, raduješ se v slávě jeho, požíváš blaženosti věčné, které přislíbil Pán všem milujícím a věřícím v něho, atd. atd.“ Zkrátka — tělo odporučil zemi a duši odsoudil hned do nebe. Odkud ale, ptám se, to věděl, že musí býti v nebi? Tak prý činí všichni pastoři. Jsou snad neomylni, že před zástupem lidu jistojistě pronášejí „ty jsi v nebi?“ Dejme tomu, že by nebyl. Pak by byl pastor-učitel pravdy — lhářem. A to se může snadno státi, neb nic nečistého do nebe přijíti nemůže. Mají to ti pastoři velmi obtížné postavení, když pochovávají. Modliti se za mrtvého nemohou, do pekla odsouditi duši také není radno, an by přátele zesnulého urazili a zarmoutili, a do nebe poslat duši hned — toť velmi choulostivá věc. Do toho rozpaku přivedli se ale sami, když zavrhli očistec. Vůbec pozorovati bylo při tom pohřbu, že se nutí nezmíniti se o prostředním místě mezi nebem a peklem, že se nutí zůstatí protestanty. Pozorovati bylo, jak liknavé jest jejich učení, které sotva uspokojiti může myslící duši lidskou. Protestantům chybí očistec. Sami k vlastní své škodě ho zavrhli. Avšak byť i oni ho zavrhli, nezavrhl ho Bůh, věčná pravda. Očistec jest a bude tak dlouho, dokud jedna duše bude potřebovat úplného očištění, třebaš všichni protestanté říkali, že „není“. A Bohu díky! že jest. Nám katolíkům jest to

jedna z nejpotřebnějších pravd, kterým nás učil Ježíš Kristus, jenž nepřišel zarmovovat ale těšit. Víra v očištec jest tak přirozena, tak rozumna, tak potěšující a uspokojující, jest nutná potřebuost lidského srdce i rozumu, že všecken odpor tak zvaných reformátorů a jejich nášlapníků, všecken fanatism tak zvaných orthodoxů a všecken smích racionalistů nebyly s to, tuto víru z nejvnitřního, nejhlubšího vědomí ani u lidu protestantského vytrhnouti a z náboženského života tohoto lidu vyhnati. Modlitba za zemřelé není posud všude u protestantských rodin vypuzena — leč by vůbec modliti se pokládali za zbytečnou věc. Často přicházejí protestanté — mně se to též stalo — že žádají duchovního, aby sloužil mši sv. za zemřelého příbuzného. A jak často odporučují se umírající protestanté do modliteb svých přátel! Tak zvaná „slavnost zemřelých“, kterou konají protestanté hned po naší slavnosti „dušiček“ co jest jiného, než lidskou přirozeností, přirozeným citem žádaná zpomínka na mrtvé v modlitbě a přímluvě? Co ale jest modliti se za zemřelé, prositi jiné za přímluvu po smrti jiného než věřiti skutkem, srdcem, citem v očištec? „*Corde credunt, ore negant.*“ „Srdcem věří, ústy popírá.“ Neboť za zatracence v pekle se modliti, jest rouhání, an z pekla není vysvobození. Za svaté v nebi se modliti, jest zbytečnost, ani pomoci nepotřebují. Kdo tedy za mrtvé se modlí, předpokládá, že se ani v pekle ani v nebi, nýbrž v jiném místě vynacházejí, kde jim naše modlitba prospěti může. Víra v takovéto místo jest tak velice požadavkem zdravého rozumu a lidského srdce, přirozeného citu, že sotva pochopitelně, jak mohlo komu napadnouti, je zavrhnouti neb hrubými vtipy v posměch uvésti. Myslíme si k. p. že by zemřel školák protestant. Všichni hoši ho dobře znali, chodili s ním do školy a věděli jakož i jeho rodičové, učitelé a celé město, že byl lehkomyšlný, rozpustilý klučik, jenž rodičům i učitelům mnohou hodinu učinil velmi trpkou, a že konečně z rozpustilosti smrt si uhonil. Školáci ho doprovodili k hrobu. Avšak nikdo by se neopovážil vysloviti u hrobu slov: „on jest mezi anděly“. To slovo bylo by posměchem na milé anděly a nebe a pro mnohého rouháním. Neboť Bůh řekl, že nic nečistého do nebe přijíti nemůže. Ano poněť o Bohu a nebi nedá myslet, že by jaká poškrvněná, hříšná duše mohla přijata býti v úzké spojení s nejvyšší Svatostí. — Kdyby ale druhý den katecheta přišel do školy a zvolal: N. N., kterého jsme včera pochovali, pálí se nyní v pekle“, co by se stalo? Dítky by se zachvěly po celém těle a všechno město vykřičelo by katechetu za hrubého, necitelného člověka, za barbara, za nemilosrdného planťáka. Snadno by se mu mohlo státi něco horšího. Namítali by, že nebožtík měl také mnoho dobrých vlastností, že byl upřímný, srdečný a poctivý atd., že se modlíval, do chrámu Páně chodil atd. A přede nemohl bych jinam chlapce vmístit, kdyby — nebylo očištee.

Věru, neníli očištee, pak nevím, co Bůh s mnohými lidmi po smrti učiní. Do pekla je vehnati nemůže, ani dobře to s ním mínili a v jeho milosti svět opustili. Do nebe také je jak jsou s mnohými chybami, slabostmi a vinami přijmouti nemůže. Jedno i druhé neztrpí jeho svatost a spravedlnost. Kam tedy s nimi, neufli dle protestantského učení očištee, v němž by pro nebe učinění byli zcela hodnými a schopnými? Rozum náš nevěděl by zde žádné porady a Bůh sám — také ne. Musí tedy býti očištee, any mnohé duše vstupují do věčnosti, které nejsou ani dost špatné, aby byly na věky navrženy, ani dost čisté a dobré, aby vstoupily hned do nebe.

To také cítil velmi dobře onen protestantský sedlák, který pochovav svou ženu domů se smutně ubíral. Na té cestě potkal četníka, jadrného katolíka. Oba se dobře znali. Když se byli pozdravili, pravil četník k sedlákovi: „Co myslíte kmotře, kde vaše žena je nyní?“ Sedlák z hluboka si vzdechнув pravil po malém mlčení zcela

bolestně: „ano, pane, to ví Bůh. Celou cestu jsem na to myslel a je mi tak ouzko okolo srdce.“ „Co myslíte“ dí četník, „kdyby byla mezi anděly v nebi?“ „Ano! to by byla má radost“ zvolal sedlák. „O tom ale jaksi pochybuji. Ona byla ovšem hodná žena, dobrá hospodyně a matka. Vždyť jste ji znal. Avšak již nyní v nebi? Tak brzo v nebi? To mně nejde jaksi do hlavy. Ona měla přede také mnohé zláštnosti. Její tvrdošijnost byla mnohdy veliká a často mně ztrpčovala můj život. Já jí to ale všechno odpustil. Než aby byla se všemi svými chybami a slabostmi tak snadno do nebe přijata, kamž dle slov Páně nic nečistého vjíti nemůže, není mi dost pochopitelné.“ „Ano“, sedláče „mně také ne“, doložil četník. „Jak pak ale“ připojil četník, „kdyby byla v pekle?“ „Ach Bože“ vzdechl sedlák, „chraniž Bůh! Ne! to tím méně myslím. Moje nebožka byla bohobojuhá a modlila se každé ráno a každý večer z knihy. Když jen drobet mohla, šla každou neděli do kostela. I chudým dávala ráda almužnu. Ne, pane, ona byla hodná dušinka. Ta nemůže býti zatracena.“ „To také myslím“ odvětl četník. „Než kde by tedy byla vaše žena? V nebi — to nevěříte. V pekle — to docela nepřipouštíte. Kde tedy?“ „Ano“ milý četníku, „to nevím,“ dost jsem si již tím nalámal hlavu v těchto dnech; ustavičně to mám na mysli. Tak se mi ale zdá, jakoby mohla také někde jinde býti. Již mnohý „Otčenáš“ jsem se za ni pomodlil, neboť si myslím, že by jí ještě mohlo býti pomozeno. A věru když se za ni modlím, je mi tak blaze.“ Toho uchopil se četník a jsa dobrý katolík vykládal sedláku učení o očistci. Sedlák naslouchal jako liška a konečně se slzavýma očima zvolal: „Ano, pane, tak jest, tak musí to býti. Vy jste my odvalil kámen se srdce. Vaše církev má dobře. Já děkuji milému Bohu, že jsem vás dnes potkal. Jest mi velikou útechou že stává očistec. Toť ono místo, kde pravděpodobno a spravedlivě moje žena býti musí. Nyní mnohem více se za ni budu modliti. „To čiňte“ doložil četník „s Bohem! Nezapomeňte na svou ženu!“ Odešel. Z této pravdivé povídky jasno, že člověk žádá jisté místo mezi nebem a zemí, v němžby duše hodnou se stala pro nebe — žádá očistec. To vidíme také patrně z víry starých pohanů před Kristem. Necht tito pohané vážili víru v místo očištění na onom světě z prazjevení božího aneb ze svého rozumového přemýšlení a přirozeného citu: dost na tom, oni měli tu víru. Mimo jiné svědectví chci uvést jen verše básníka Virgilia z 6. knihy Eneidy od verše 735 . . . .

„Ba když i byl je život po shaslém světě opustil,
 Od neblahých vše zlé a všichni dočista tělesní
 Předece neodstoupí morové: než potřeba ještě,
 By mnoho zatvrdlin divnými spůsoby změklo;
 A proto utrpení zkušují, za své zloby dávné
 Suáseti tresty musí, do prázdných jedny se rozpnou
 Pověšené větrů a jiným škodná se vymývá
 Pod valným vada vírem, aneb se ve výhni vypálí.
 Každá svou duše útrpu má, až puštění odtud
 K Elisium velikému, v luhách bydlíme radostných,
 Až dlouhý věku den po skončení lhůtě uběhlé
 Srostlý s námi odejme neduh a jenom smysl čistý,
 Jednoduchý zanechá a tu pouhou duševní jiskru:

Jak zjevno z těchto veršů, byla víra katolické církve, že duše na onom světě od lpících na nich poškrbn, nedokonalostí a chyb musejí býti očištěny a sice skrze utrpení, aby dokonalé a zcela krásné a svaté mohly přijíti do nebe, již u pohanů před

křesťanskou dobou v podstatě a v jádře vyznána. Ta víra plyne z rozumu a citu lidského; sice by nejevila se již u pohana. A to přede musí míti u protestantů velkou váhu, ani se ustavičně a rádi odvolávají na rozum a cit lidský. Co ale nepředpojaté přemýšlení a cítění přirozeného člověka vyplodí, ukázal nám Virgil v hořejších verších. Není to nic jiného než hlas věčné pravdy, která se zároveň přirozenou a nadpřirozenou cestou zjevuje. Odpor v přirozeném a nadpřirozeném zjevení božím jest nemožný a nedokázatelný.

Co se nadpřirozeného zjevení týká, nedává toto stran bytí očiště z žádného místa pochybnosti. Vezměme nejprve St. Z. V druhé knize Machab. čteme, že Judas po dobytém vítězství nad Gorgiem nechal svolati své vojsko, aby pochovali těla padlých vojáků. Při té příležitosti nalezeny byly dary model v šatech zemřelých, kterých zákon židům zapovídá. Tu poznali v smrti jejich spravedlný trest boží [za jejich provinění a ustanovili modlení za ně, aby Hospodin zapomměl na jejich poklesky. Judas napomínal lid, aby se zdrželi hříchův — ani viděli na své oči, co se za hřích stalo padlým. I učinil sbírku a poslal 12000 drachem stříbra do Jerusalema na oběť za hřích zabítých — dobře a nábožně mysle o z mrtvých vstání, (neboť kdyby nedoufal, že vstanou z mrtvých, bylo by zbytečno a marno modliti se za ně) a poněvadž povážil, že ti, co v nábožnosti zesnuli, budou míti výbornou složenou milost boží. Pročež svatá a spasitelná jest myšlénka za mrtvé se modliti, aby od hříchů sprostěni byli.“ Svatost a spasitelnost modlitby za zemřelé, aby od hříchův sprostěni byli, předpokládá ale jsoucnost očiště. Každý tedy i dítě pochopuje, že víra v očištěc jest biblická. — Protestanté — ti chytráci — učinili si to ale snadné. Když našli, že druhá kniha Machabejská svědčí pro očištěc, zavrhl ji jakožto podvrženou, aby nikomu nemohlo napadnout odvolávati se na ni. Luter, když učil že jen víra sama spasí, zavrhl psaní sv. Jakuba, kde se praví, že víra bez skutků jest mrtvá. A tak činili to a činí až posud lidé protestanté; kdykoliv se jim některá kniha z písma sv. nelíbí, zavrhnou ji jednoduše a potom dobře. Nuže tedy, když jste zavrhl knihy Machabejské, obrátím se k novému zákonu, který přede až posud uznáváte za svaté slovo boží. Čtete u sv. Mat. V. 25: „Vejdí v dobrou vůli s protivníkem svým rychle, dokudž jsi s ním na cestě, aťby snad nedal tě protivník tvůj soudci a soudce dal by tě služebníku a bylbyš uvržen do žaláře. V pravdě pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokud posledního penízku nenavrátiš.“ Tento žalář nemůže býti peklo, z něhož není vysvobození, jak písmo dí; nezbyvá než rozuměti zde očištěc. A co čtete v kapit. 12 ve verši 32? — „A kdožbykolivěk řekl slovo proti Synu člověka, bude mu odpuštěno, ale kdoby mluvil proti duchu svatému, nebude mu odpuštěno ani v tomto věku ani v budoucím.“ Ta slova mají jen tehdy jakýsi smysl, jeli vůbec na onom světě odpuštění — jeli tedy očištěc. Apoštol Pavel píše v 1. listu ke Kor. 3, 11: „Základu zajisté jiného nemůže žádný položiti, kromě toho, který položen jest, jenž jest Kristus Ježíš. Staví-li pak kdo na ten základ zlato, stříbro, drahokamy, dříví, sena, strniště: dílo jednohokaždého zjevno bude: dar Páně zajisté okáže: nebo v ohni se zjeví a jednohokaždého dílo, jaké jest, oheň zkusí. Zůstane-li čí dílo, které na něm vystavěl, odplatu vezme, pakli čí dílo shoří, škodu utrpí, ale sám bude spasen, však ale tak jako skrze oheň.“ V těchto významných slovích leží patrně upozornění na rozdíl křesťanů s Kristem spojených pro nebe působících v Svaté, jenž zlato, stříbro, kamení drahé získají a po smrti odměnu vezmou v nebesích a v křesťany v šední, jenž také sice stavějí a pro nebe pracují ale jen slámu, dříví a strniště získají a jenž sice také pro nebe se zachovávají ale tak jako skrze oheň. Zde jest víra Pavlova v očištěc zcela patrně vyložena.

Nuže protestanté, co říkáte těmto textům? Co říkáme? Nic. Jen trváme na svém, že očištec není, poněvadž nikde v písmě sv. to jméno očištec není k nalezení. — Ano! proto že slovo není v písmě — není již ani obsah slova. To pékné rozsouzení. Protestanté rádi takto usuzují a když někdy věc patrně se jim dokáže, řeknou: to místo jest podvrženo. Tím domnívají se věc míti ukončenou. Vůbec musím říci, že náboženské hádky a disputy s protestanty jsou velmi obtížné. Nedávno jsem se sám o tom přesvědčil. Ti lidé tak jsou zažraní do svých náhledů, že se okolo nich otáčejí jako židé okolo zlatého telete. Důvodlní třebaš jen z písma sv., na které tak mnoho si zakládají, neplatí mnoho, protože nezůstanou nikdy při tom, co se dokázati má, ale vybočují velmi rádi a tak podobá se všechna řeč s nimi povídce o červené karkulce.

Církev sv. dvojí cestou obdržela učení Kristovo a sice: skrze písma proroků a apoštolů a hlavně skrze ústní kázání učeníků Páně. Prvním hlavně, neboť Kristus nepřikázal psáti nýbrž hlásati evandélium. Co ale učenci Páně kázali, nalézají se v písmě svatém a ve spisech učeníků apoštolských i aneb ve spisech žáků učeníků apoštolských a nejmóplněji ve spisech všeobecných sněmů církevních a ve víře povšechné církve katolické. Co se tkne článku víry o očišci a pomoci, kterou dušem v očišci modlitbou, obětí atd. přinéstí můžeme, sotva naleznáš jiného článku, kterýby ustavičným podáním celé církve katolické od prazáčátku až na naše doby mohl lépe býti osvědčen jako právě tento. Nejprvé bylo od začátku křesťanstva po všechny věky až na naši hodinu ve všech chrámech Východu i Západu na duše zemřelých modlitbou a obětí zpomínáno a za smilování Boží prošeno. V koptickém mešním formuláři sv. Basila (žil v 4. století) modlí se kněz po proměnění takto: „pomni také, o Pane, na všechny ty, jenž zasnuli a odpočívají v kněžství a v kterémkoli řádu laiků. Rač, o Pane, všechny duše jejich obdařiti odpočínutím v luně Abrahamově, Isákově a Jakubově: uveď je k zelenému místu u vod občerstvení, do ráje blaženosti na místo, kde zmizí všechna bolest srdce, truchlivost a vzdechy ve světle tvých Svatých atd.“ V Alexandrijském mešním formuláři sv. Basila (prastarý rukopis řeckoarabský) zní ta modlitba takto: „Zpomeň, Pane, také na všechny z kněžského stavu, kteří byli zasnuli, a na ty, jenž byli v stavu světském. Uděl všem dušem odpočínutí v luně našich sv. Otců Abrahama, Isáka a Jakuba. Uveď je a shromáždi na zeleném místě vod pokoje, v ráji blaženosti, kde prchá bolest, smutek a pláč — v slavě Tvých Svatých. Popřej těm, jichž duše jsi vzal, pokoj a omilostni je královstvím nebeským.“ V liturgii sv. Cyrila Alex. († 444) zní modlitba za zemřelé právě tak. V armenské liturgii modlí se kněz po pozdvihování takto: „zpomeň Pane na duše zemřelých, smiluj se nad nimi, buď jim milostiv, dej jim pokoj a věčné světlo, přijmi je křesťanstvím do království nebeského.“ Podobně zní ta modlitba v římském formuláři mešním. Sv. Cyril Jerus. na začátku 4tého století vysvětluje v V. homilii o tajemstvích mše sv. a praví. „Po pozdvihování spomínáme také na ty, jenž zasnuli: nejprvé na arcioce, apoštoly, mučienky, aby Bůh na jejich modlitbu a přímluvu prosbu naši přijal: potom na zemřelé sv. otce a biskupy a za všechny vůbec mezi námi zemřelé; neboť věříme, že to velice prospěje těm duším, za kterých se modlitby konají při oběti nejsvětější!“ Sv. Cyprian († 258) rozeznává duše zemřelých křesťanů v takové, které hned jsou korunovány, a v takové, které ještě čekají na milost a poslední peníz splácejí. Tyto jsou za své hříchy dlouhými bolestmi mučeny a ohněm čistěny.“ Již Tertulian uvádí ve svých spisech důkaz pro očištec. Sv. patriarch Jan Zlat. († 407)

praví: že od apoštolů nařizeno jest modliti se při mši sv. za zemřelé, ana jim modlitba velmi prospívá.

Svatý Augustin († 430) doporučuje ve svých „vyznáních“ svou zemřelou matku co nejvřeleji přimlouvě svých čtenářů. Ve spise „na městě Božím“ praví: Jedni trpí časné tresty jedině zde na zemi, druzí po smrti, jiní zase zde i tam ale ještě před oním přísným a posledním soudem.“ Podobných výroků z jeho spisů mohl bych nesčíslné množství uvést; mám ale za to, že tento uvedený postačí k věci naší. Kdo dějepis církve sv. zná, nemůže tajiti, že víra v očistec v církvi tak stará jest jako církev sama, ano ještě starší a že již otcové starozákonní ba i pohané vírou v očistec proniknutí byli.

(Poučení o očistci a zavedení památky „dušiček“, jakož i patriční napomenutí, kterak křesťana hodně máme ten den a celý měsíc listopad prožiti, viz Školu roč. II. str. 346—352 Redakce.)

Čím prospějeme nejvíce duším v očistci?

Velkomyslným skutkem lásky.

Tento velkomyslný lásky čin jest jako korunou a souhrnem všech pobožností a dobrých skutků, jež kř. láska ve prospěch duší v očistci vymyslila a konala, a nazván jest vším právem od posv. sboru odp. „největší útěchou zemřelých pravověřících.“

Vysvětlení, v čem ten čin lásky pozůstává, musíme nevyhnutelně předeslati nutnou jednu poznámku. — Každý dobrý skutek, který ve stavu posvěcující milosti vykonáme, přináší nám trojí užitek: 1. Zasluhujeme sobě jím rozmnožení nebeské slávy. 2. Dosahujeme jím mnohé milosti těla i duše pro sebe a jiné. 3. Odsloužíme si každým dobrým skutkem část povinného zadostčinění za své hříchy — a tento třetí užitek nazýváme zadostčinným. Právě ten ale můžeme, jak to sv. Theresia, sv. Gertrud a mnohé jiné láskyplné duše činily, ponechati a jako postoupiti duším v očistci, aby tím spíše osvobozeny byly od svých útrap a ku spatření Boha přišly. Podobně můžeme zadostčinné ovoce mše sv., modliteb, almužny, které buď za živobytí aneb po smrti za nás se konají, obětovati duším v očistci.

Když takto již napřed všeho zadostčinného užítku ze všech svých dobrých skutků za živobytí a ze všech modliteb a dobrých skutků, které za našeho živobytí i po smrti nám se věnují, velkomyslně se zříkáme a to duším v očistci darujeme, konáme tím „velkomyslný čin lásky“, který se někde nazývá i „slibem duším v očistci“. Není to však žádný slib v pravém smyslu, nýbrž pouze pevné předsevzetí, vůle, obětování; nemusíme se dáti zapsat aniž něco obzvláštního se modlit; dostačuje pouhé opravdové rozhodnutí se vůle v srdci, které jednou pro vždy učiníme a Bohu obětujeme, častěji ale vždy s prospěchem obnoviti můžeme těmito aneb i jinými slovy: „O můj Bože, ve spojení se zásluhami Ježíše a Marie, jakož i všech svatých obětují Ti skrze ruce P. Marie pro duše v očistci všecken užitek svých vlastních dobrých skutků, a taktéž oněch, které pro mne buď před neb po mé smrti obětovány budou.“

Že takovým skutkem lásky sami sebe neolupujeme o všechny zásluhy a že nám to pranic nevdá modliti se za sebe a i jiné žijící v milosti těla i duše, rozumí se samo sebou podle daného vysvětlení, jelikož my duším v očistci činem lásky pouze zadostčinné ovoce darujeme, nikoli však oboje jiné, které dobré naše skutky získají.

Jak milé jest takové obětování našemu Spasiteli, zjevil on sv. Gertrudě na smrtelném loži: „Dcero má, pravil, abys věděla, jak příjemný byl mi tvůj čin lásky k duším v očistci, hle, prominuji ti v tomto okamžení všechny tresty, které bys měla v očistci vytrpěti; a proto že já všem, kteří z lásky ke muě své obětují, stokrát to vynahražuji, odměním tvé ctnosti daleko nad jejich cenu a hojně rozmnožím tvou slávu ve věčné blaženosti.“

Aby věřící k tomu činu lásky ještě více byli povzbuzeni, obdařil papež Benedikt XIII. dne 23. srpna 1728 všechny ten úmysl mající hojnými odpustky, a daroval sám veřejně všechny své dobré skutky duším v očistci. Papež Pius VI. stvrdil ty odpustky 12. pros. 1788, jakož i Pius IX. 10. září 1852.

I tyto odpustky mohou se věnovati duším v očistci, a jsou následující:

1. Každý kněz, učinivší onen skutek lásky, dosahuje výhodu privilegovaného oltáře, kdykoli slouží mši sv. za zemřelé.

2. Všichni věřící, ten skutek lásky učinivší, získají po každém sv. přijímání plnomocné odpustky, když ještě navštíví veřejný chrám P. a na úmysl papeže v něm se modlí. Pro děti, jenž ještě nesmějí přistoupiti ke stolu P. a pro dlouho nemocné, a vůbec pro každého, jenž právně zdržen jest od sv. přijímání, může zpovědník s dovolením biskupa proměnit sv. přijímání v jiný dobrý skutek. (Dekret z 20. listop. 1854).

3. Taktéž získají onino plnomocné odpustky každý pondělek po celý rok, když na ten den přítomni byli mši sv., pak veřejný chrám P. navštívili a na úmysl papeže se modlili. Churaví, starci, rolníci a jiní pro důležitou příčinu nemohoucí v pondělí na mši sv. jíti, získají nicméně plnomocné odpustky, když v neděli jsou přítomni, k čemuž bez toho přikázáním círk. jsou zavázáni.

4. Všichni věřící, jenž skutek lásky byli učinili, mohou všechny jiné odpustky duším v očistci věnovati.

Strašidla.

Byl jednou čas, kde se věřilo, že každý kout starobylých stavení a obzvláště starých hradů obýván jest od duchů a tisícere věci se vypravovaly o jich zjevení-se, a o strachu a nesháních, jež naháněly, kdo se osmělil, tam se zdržovati. Poněnáhu se odkrylo, že taková zjevení-se a hrůzy byly buďto hříčkou rozehráté obraznosti aneb následkem přirozených příčin, z počátku nevysvětlených, aneb působení zlých lidí, kteří užívali toho prostředku, aby u vzdálenosti drželi od těch míst, kdež páchali své nepravosti, každého, kdo by je mohl vyraditi. Nyní již žádný rozumný a pováživý člověk v takové strašáky nevěří. Však mezi lidem není posud vykořeněna stará pověra, i slýcháme takové věci i za dnů našich vypravovati. Rozumný člověk, když se mu to přihodí, ze srdce se tomu vysměje. Někteří pak, kteří staví rádi svou statečnost na odiv, chtějí také směle nebezpečí, kterým pohrdají, vstříc se postaviti, však příklad na vévodovi Villarovi může upozorniti každého, aby nevydával se v nebezpečenství dříve než má úplnou jistotu, že zmůže všecky nepřítelosti a nástrahy, které buď ze přirozených příčin aneb zlomyslnosti lidí, tam skrytých, jej mohou potkati.

Za mladých let byl tento od svého krále poslán v důležitých záležitostech do Němce. Na zpáteční cestě byl jednou překvapen nocí a lijavcem v jakés osamělé vesnici, kdež mimo několik bídných rolnických chatrčí jiného útočiště neměl. Viděl však uedaleko starožitný zámek a tak mu napadlo, že by tam mohl mnohem po-

hodlněji noc ztráviti, zeptal se, kdo tam bydlí a zda by tam dostal noclehu. Dobrý lid odpověděl, že nikdo se neodváží tam uvnitř bydleti, poněvadž všickni hrozným hřmotem, jež v noci od tamtud slyšeti a strašidly, která se tam objevují, byli přestrašeni. Mladý Villar zasmál se jejich prostomyslnosti a pravil: „Toť mne právě bude těšiti, když tato strašidla uhlídám a uslyším ty hrozné hluky.“

Na to rozkázav svým průvodcím, by zůstali ve vesnici, aby tím spíše na jevo dal, co si z jejich dovídaček dělá, vzal k sobě svou zbraň, dal si přinésti víno a rozdělati oheň, aby se zotavil a pak sám a sám vydal se k zámku. — Když bylo po půlnoci, zaslechl ze vzdálí zmatený hřmot, skučení a křik a strašné řinčení řetězů. Villar ani dosti málo se nelekl, chopil se zbraně a postavil se na stráž. Hluk, kvíčení a křik a řinčení řetězů stávalo se čím dále tím silnější a bližší. Villar stál posud zmužile a s neohroženou myslí, očekáváje, jak to dále dopadne. Tu najednou vidí jak s hrozným praskotem, jakoby se celý zámek sřítíl, otevírají se dvěře a vstupuje nestvůrné strašidlo ohromné velikosti, celé v bílé roucho zahalené, provázené čtyřmi jinými zuřivými nestvůrami s pohřebními pochodněmi v rukou. Strašidlo zastavivši se několik kroků od Villara a obrátivši se k němu, taktó hlubokým a třesavým hlasem zvolalo: „Opovázlivý smrtelníku, jenž jsi se odvážil vstoupiti na tato místa hrůzy, klid se odtud bez odkladu a zachraň se, aneb třes se o svůj život!“ — „Já třásti se?“ odpověděl smělý jinoch: „uhlídáš, bídníče, jak se umí třásti Villar“, u v zuřivém útoku žene se proti němu. Překvapené strašidlo dává se na útěk. Villar běží mu v zápětí; však sotva přeběhli dva pokoje, tu odevřela se podlaha, vidění zmizelo a on nalézal se sám a sám v místě neznámém, v děsném tichu a ve strašné tmě. Snadno lze pochopiti, jaké bylo v tomto strašném okamžení zděšení a nepokoj Villarův. Na štěstí neutrpěl při pádu žádné pohromy, avšak dobře věděl, že jedenkráte tu zavřen sotva může očekávati východu neřku-li vysvobození. Tisícero myšlenek rojilo se v jeho hlavě; po chvíli spozoroval nepatrný paprsek světla skrze skuliny nějakých dveří, které vedly do nějakého průchodu a slyšel šepot, kterýž zdál se pocházeti od hlasů lidských. I napjal pozorně ucho a ke svému hroznému zděšení porozuměl, že v tlupě padouchů děje se porada, jakým způsobem by ho sprovodili se světa. Po rozličných hádkách, které dlouho v úzkostech jej udržovaly, slyšel naposledy, kterak jeden pravil: „Byloby velmi nebezpečné pro nás, usmrtiti jej; jest to muž vážený a vzácný: zítra budou jej hledati po celém zámku a my budeme prozrazen a odkryti; mé zdání je, aby se mu otevřelo a byl puštěn na svobodu.“ Villar tím nabyl myslí, zvolal: „Auo velmi draze by vám přišel váš zločin. Mám důležitá psaní, která musejí býti doručena samému králi; v blízké vesnici mám čtyry průvodčí. Má smrt nezůstane tajnou, aniž bude nepomstěna.“

Otevřete a puštěte mne: slibuji vám zachovati vše v tajnosti a výkupné „důstojné Villara.“ Po krátké poradě uzavřeli, propustiti jej na svobodu; dříve však zavázali jej přísahou, že nic jiného neřekne, než že uvnitř viděl a slyšel strašné věci; a to dojista vším právem říci mohl.

Po nějakém čase, když se svými přátely meškal na jednom svém letohrádku, dostavil se k němu neznámý člověk, který darem mu nabízejí dvě krásná a bujná hříbata, pravil: Tento dar, abyste přijal, prosí vás ti, jimž jste slíbil mlčení uvnitř zámku, nač se dobře ještě pamatujete, a jež jste až posud tak věrně zachoval. Nyní zprošťují vás vaší přísahy, poněvadž, opustivše království a jsouce v bezpečnosti, nepotřebují ničeho, aniž se mají čeho obávati. Vypravoval pak, co uvnitř zámku ho potkalo. Těch pět strašidel bylo pět padělatelů peněz, kteří tam s ostatními se ukrývali;

zdvíhací podlaha byla jedna z těch léček, jimiž za časů domácích válek skoro všechny zámky byly zaopatřeny; Villar jsa rád, že od tamtud mohl vyvážnouti, po každé kdykoli pak o tom vypravoval, nespomenul nikdy zavrhovati svou přílišnou a zbytečnou opovážnost a vystavovati sebe sama za příklad nebezpečnosti, do jakéhož uvéstí může neprozřetelná odvaha.

Anděl Strážce.

Skutečná údalost. Vypravuje A. K.

Víte o Žákové Hoře v pohoří Česko-moravském? A snad jste také už na ní byli, nebo ji aspoň zdaleka viděli? Je-li pravda, tam jsou lesy?! A v těchto velikých a hustých lesích přihodilo se letos následující.

V neděli ráno dne 23. července 1871 vyšel si domkař Ptáček z Vršany, evandělík, se svou rodinou a příbuznými do lesů k Žákové Hoře na jahody. Vzali s sebou také malé děvčátko Aničku. Nechtělať doma zůstat; dostala totiž nedávno nový hrneček, a proto si chtěla do něho natrhati jahod. Otec se zdráhal ji vzíti, neboť jest maličká ještě, ani ne čtyřletá, a v lese těžko se to chodí, a nositi se s ní za dne parného jest obtížno. Ale Anička prosila tak dlouho, až ji tatínek vzal. A byla také za to v lese hodnou a držela se otce, pilně hledajíc s ním jahody do svého hrnečka. Tu však si vzpomněla, že půjde k strýčkovi, jenž nedaleko sbíral jahody. Otec ji k němu pustil. Za chvíli zase chtěla k tatínkovi, a strýček vida, že tento není příliš vzdálen, poslal ji k němu a více se o děvče nestaral. Byl čas k návratu a společnost se scházela; kdo však chyběl, byla Anička. Strýc vymlouval se, že ji poslal otci, otec zase, že ji dal na starost strýcov. Však na výčitky nebylo kdy, ale všichni dali si do volání a hledání. Volali Aničku a hledali pilně, a prochodili celý les vůkol; už se chýlilo slunce k západu — ale Aničky nikdo nenašel. „Snad bude doma, někdo ji vzal s sebou, a my o tom nevíme“ — takto se těšíce spěchali domů. Doma však děvčete není. Nedbají na to, že už jest noc, ale zpět spěchají do lesů s pochodněmi plni starosti; neboť vystupovala na obloze černá mračna, a na Žákovou Horu valila se bouře. A bouře v horách po letním parném dnu jest strašná, což teprv, když v lese burácí a v noci! Ubohá Anička, kde asi je? Vždyť děsili se bouře lidé staří a před lijákem nemohli se uchrániti. Kdo uchrání a schová slabé dítě? . . . I noční hledání zůstalo bez výsledku. V pondělí ráno oznámil otec neštěstí své představenému obce s prosbou, aby vyzval lidi k hledání. I sebrali se lidé skoro z celé dědiny a šli do lesů hledat Aničky. Ale po této ani stopy. Proto oznámil ještě v pondělí obecní úřad V—ský údalost tu c. k. hejtmauství v Novém Městě s prosbou, aby i ono vyzvalo k pomoci obce vůkolní. Odtud byl hned po vůkolí poslán četník, jenž s lesníky tamnějšími uspořádal velikou a pravidelnou prohlídku lesů. Vyšlo se v úterý, 25. července, časně z rána, neboť bez výsledku zůstalo všechno pátrání pondělní i v noci na outerý. Tu noc však zase zuřila strašná bouře. V úterý konečně dopřál Bůh silám spojeným šťastného výsledku. Mezi hledáním přišli na Aničku lesník z H. ještě s některými. A jak ji našli? Ležela na lůžku z nahrabaného mechu, kabátek měla pod hlavičkou a sukni byla přikryta. V ručkách, křížem přes prsa složených, držela pevně svůj nový hrneček — a spala. Udiveni zůstali všichni státi, neb každý myslel již, že najdou jenom mrtvolu ubohého

dítka, které opuštěné ztrávilo v lesích tři dny a dvě bouřlivé, hrozné noci — a dítko zde leží zdravé, a usmívá se ze spánku, jakoby ho matička sama právě ukolébala. Však měli jste také viděti radost matky, když objímala zase svého miláčka. „A cožs tu Aničko jedla?“ tážou se jí, když se vzpamatovali. „Měla jsem chlebsíček,“ odpovídá dítě, i vzpomenu si, že když se ztratila, držela v ruce skývku chleba. „Ale vodičku jsem nemohla nalézt, a proto se mi chtělo moc pít“ — a tím si vysvětlili, jak bylo možná, že tak daleko zašla od místa, kde se od strýce odtrhla; hledala vodu. „A co pak v noci Aničko, když byla bouře a přišlo, nebála jsi se?“ — táže se jí matka. „Ale maminto, to sem se vám modjija!“ zažvatle dítě, ale tak vroucně, a tak srdečně, při tom ručky spíná a k nebi hledí, že posvátné jakési dojmutí prochvívá mysle všech. I ptají se jí dále: „A nestýskalo se ti zde tak samotné?“ „I nestýskalo; byli zde dva krásní, bílí chlapečkové, a ti si se mnou hráli!“ Co by to za „chlapečky“ bylo, dítě nevědělo, ale každý z přítomných byl přesvědčen, že objevila se zde zase jasně ta láska Boží k lidem „jenž andělům svým přikázal o tobě, aby ostříhali tě na všech cestách tvých, bys snad o kámen neurazil nohy své“ (Žalm 90. 11).

Či dovedeš to nevěře, jenž z tajemství naší sv. víry posměch si děláš, jinak vysvětliti, že slabé dítko v těchto okolnostech zůstalo bez pohromy? Věru, rád bych slyšel tvé vysvětlení! — Událost tuto slyšel jsem z úst bývalého faráře V . . . ého, (mezi tím dostal se do H.), kteréhož později otce dítko, ač nekatolík, prosil, aby sloužil mši sv. na poděkování Bohu. Toto podotýkám jen proto, že se mi zdá, že u bratrů našich protestantských pod popelem nevěry dosud doutná jiskra oné víry, kterou přinesli do milé vlasti naši svatí bratří Solunští. Nebo jak jinak přišel by k přesvědčení člověk ten, že mši svatou jedině může se vzdáti Bohu pravá oběť díkučinná?

Obraz Boží na člověku.

Jistý Mnichovský kazatel přednáší následující zajímavou paraboli. Jistý vtipný umělec převzal úlohu malovati ve velikém dómu obraz na zeď svatyně. S chutí se dal do práce a anoť se přičiňoval a horlivě si počíнал, tedy mu práce ubývalo. Jednoho večera vrací se s veselou domů, neboť druhého dne chtěl obraz dokončiti. Jak se den dál, vydal se do práce, aby obraz domaloval. Než — sotva by se byl krve dořezal, jak se lekl při spatření obrazu — a on nechtěl ani svým očím věřit. Veškeré dílo jeho bylo pomazáno, všemi barvami počárováno, tak že ani k znání nebylo. Malíř sotva s to jest se zchopiti a z leknutí svého se probrati. Co počíti? Ač s těžkým srdcem, však předce ustanovil se na tom, obraz ten spraviti. Než nepřítele svého znáti a jej pokárati chce. I skryl se pod večer, a čeká. — Nepřítel nedává na se dlouho čekati. Netrvá to dlouho, tu cosi krade se oknem — neobyčejná postava spěchá ve tmě k oltáři, a přímo po schůdkách k obrazu a dává se do barev a nástrojů. I hřmí v tom malíř na svého škůdce . . . Opovážlivče! — Než v tom umlká a žasne . . „Opice.“ — Ta, Bůh ví odkud utekla, vyškrabala se na okno, a nepozorována dívala se na malíře, cítila se býti malířkou a tu své malířství přežalostným vypsáním způsobem provozovala.

Nuže nade všecko stvoření na zemi bylo nejznamenitější to mistrovské dílo, o němž žalmišta Páně dí 8, 6—8.: „Učinils ho málo menšího andělů, slávou a ctí korunoval jsi ho a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých. Všecko jsi poddal pod

nohy jeho, ovce i voly, nad to i dobytek polní.“ Toť dílo, o němž psáno jest Genes. 1, 27.: „Stvořil Bůh člověka k obrazu svému.“

S láskou a obezřetností vztáhl Hospodin ruku svou k dílu svému, od času k času stupoval, aby shlédl dílo své, kteréž pod tvořící jeho všemohoucí rukou pěkně a čistě se vyvíjelo, až — pojednou přijde, aby shlédl dílo své, kteréž blízko dokonání svého bylo, volá: „Adame! kde jsi?“ Ach v jak zohaveném stavu nachází dílo své! — I vyvrhl stvořitel v hněvu svém obraz ten z ráje, z této nebeské své dílny. Než, on nemůže naň zapomenouti, posílá syna svého účinného z ženy, učiněného pod zákonem, Gal. 4, 4. a Ten, jenž přítomen byl při tvoření díla toho, Syn člověka, přichází, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo, Luk. 19, 10. A v jakém medle stavu nalezá obraz Boží? Zlatá půda milosti, kteráž člověka posvěcovala, jest opadalá, nebeský blankyt víry vybledl, živost zelení naděje vymřela, vznešená červenost lásky jest neřádem hříchu pokálena, ušlechtilost bělosti — jiskra to obrazu — nevinnost totiž, jest dýmem pekla začazena, slovem, všecko pokáleno, porušeno, zprzněno od zlotřilé ruky. Kdo to medle učinil? Tenť to byl, jenž od počátku všemu, co Bůh stvořil a tvoří, se protiví a převrátit všecko a kazit usiluje, o němž vyjádruje se Syn Boží u s. Jana 8, 44, „že byl vražedník od počátku a v pravdě nestál: když mluví lež, z svého vlastního mluví a jest lhář a otec lži.“ A tohoto dábla, nepřítel lidského pokolení nazývá důmyslný Tertulián „opicí Boží“. Ta viděla obraz, kterýž stvořil Bůh, a učinila z něho ze záští a závisti obraz podle obrazu svého.

A eible! o opici káže za našich dnů p. Dr. Vogt, že člověk z plemene jejího. On nadá člověku opic, a místo co by měl býti žalován, pro nactiutrhaní, dostane za svou nadávku 5 -- 6 zl. Ovšem opice patří do zvěřince, a tudy ti, jenž rod svůj odvozují od opice, přiznávají v skutcích svých barvu zvířecí. Oni jsou lití jako saně, draví jako tygři, závistiví jako psi, nadutí jako pávi, falešní jako kočky, chytří jako lišky, nečistí jako vepři, zlodějští jako straky, páchnoucí jako kozlové — neboť takové opice se opičit nechtějí k. p. po holubici, aby byli sprostní. I naplňuje se na nich slovo žalmisty Páně, 48, 13: „Člověk, když ve cti byl nesrozuměl, přirovnán jest hovadům nemoudrým a podoben učiněn jest jim.“

Pěkně napomíná sv. Ambrož, jak čtu v brev. v sob. po II. neděli postní čt. III., „Ty, jenž jsi přijal obraz Boží, jenž máš podobenství jeho, nechtěj jej nerozumnými mrzkostmi zmrhati. Dílo Boží jsi, nechtěj říkati dřevu, otec můj jsi ty, abys nepřijal podobenství dřeva“, neboť psáno jest: „Nechť jsou jim podobní, kteříž dělají je“ — modly. Žulm. 113, 8.

U sv. Jána 15, 5. připodobňuje se Pán Ježíš vinnému kmenu, řka: „Já jsem vinný kmen, vy ratolesti.“ Krásně na to dí sv. Augustin, jak se též v brev. dočteš: Jedné zajisté přirozenosti jsou kmen a ratolestě; protož Pán Ježíš, jsa Bohem, Jehož přirozenosti nejsme, stal se člověkem, abychom ratolestmi státi se mohli.“ Všimni si té řeči každý. Kristus, jak sv. Pavel k Filip. píše, 2, 7., aby nás sebou spojil, „jest k podobenství lidí ne opic — učiněn, a v způsobu nalezen jako — ne opice — ale člověk“. Čili David byl též z pokolení opičího, z něhož rod svůj béře Panna Maria, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus?! — Pro opice nestoupil Syn Boží s nebe, aby je vykoupil, aniž opice, nýbrž lidé v poslední neb soudný den vzkřísí a soudit bude.

Radil bych p. Dr. Vogtovi, aby nyní vedl obchod v ořechách, takový obchod by mohl býti výnosný, kdyby, když dokáže, je lidé jsou opice, přímo jim předhodil pokrm, jenž jest opicím nejmilejší. Dokud to dobře v paměti snáším, ořechy jistému

moudrému člověku sloužily za důkaz, an jistého vysoce postaveného pána přesvědčit chtěl, že se opice nikdy tak vycvikati nedá, aby se nerozeznala od člověka. Byv pozván od téhož pána ke stolu, za nímž stolovaly opice, počínající sobě jako lidé, rozhodil po světnici pojednou hrst ořechů. Div že všecko nesházely a nepokácely, vyřítily se i hned opice na ořechy a dokázaly, že přirozenost svou nikdy nezaprou, neboť nevdechl Hospodin v tvář opičí dechnutí života, nýbrž v tvář člověka, jehož učinil z hlíny země, jak čteme Genes. 2, 7,

A ta první opice, kdo ví, z kterého kde Adama pocházela, ta se učinila snad též sama, jako ten svět celý se sám učinil shluknutím se prvků čili atomů. Ale na ty prvky se nesmíš již ptát, to bys byl prostoreký, aneb bys dostal za odpověď, je se též učinily samy, rovněž jako se hodiny samy skládají, docela proti zámla: 99, 3., kde psáno jest: „Hospodin sám jest Bohem, On učinil nás, a ne my sami sebe. Lid jeho jsme a ovce pastvy jeho.“ Ale kdoby nyní tak se jal mluvit, ten sluje pověrečný, ultramontán, zpátečník, a Bůh ví co za hlupáka takový jest: kdo pak dí, z pokolení opičího jsme, ten má slova moudrosti, ten pokročilec jest, ten osvícenec.

Protož synové lidští buďte rozumější, zanechte marných, jalových bájek, obraťte se s plným srdcem svým ku Kristu Ježíši Pánu Bohu a Vykupiteli svému. On porušený náš obraz Boží svými ukřížovanými rukama spravil, svou předrahou krví umyl, a jemu svou milostí opět nové jasnosti dodal. Ten k sobě nás zve, říká: „Umejte se, čisti buďte, přestaňte převráceně činiti. Budouli hříchové vaši jako červený postavec, jako sníh zblílení budou, a budou-li červení jako červenec, jako vlna bílí budou.“ Js. 1, 16. 18.

J. Št. K.

Opakování a pokračování ve škole wenkovské.*)

Můj Bože! co se teď v těch školách měšťských všecko učí a neučí! Snad se už Bůh změnil a není více ten všemohoucí, který od věčnosti byl? Snad není více ten neškončeně spravedlivý, jenžto jindy zpuřené buřiče a povstalce proti všemládě Jeho v nebesích tak strašně trestal? Snad není tedy skutečně ani nebe ani peklo? Snad tedy skutečně je člověk jen proto na světě, aby jedl, pil, hrál, světa užíval, bohatství shromáždil, potomky zanechal a někdy dýchat přestal? Snad tedy skutečně se smrtí člověka je všemu konec? Snad tedy skutečně nepotřebuje člověk žádného náboženství, žádného Božá? . . . tak se aspoň zdá — když člověk pohlíží na ducha nynějšího světa ve školách (měšťských) i v živobytí lidském. Však ale není ještě všech dnů večer! pojeďme jen trpělivě, až zazní strašná trouba anděla Božího: „až potud a ne dále!“ — „Bez náboženství“, „bez uznání“ prý může býti dítě i občan! Tělo prý se musí cvičiti už ve škole, ale duše nepotřebuje cviku žádného! k plnění náboženství povinností se nesmí nikdo nutiti! ve školách nesmí nic na náboženství upomínati! . . to už ten svět dlouho nebude státi, pakli se tyto zmatky brzy nenapraví!

To já si libuji svou školou „wenkovskou“, která takovým duchem Bohu díky nakažena není a nikdy, dá-li Bůh, se nenakaží. Ve škole wenkovské je na prvním místě — náboženství, učení o Bohu a o našich k Bohu povinnostech a jak by se dítě stalo hodným, spravedlivým a hohabojným křesťanem, pak teprve přijde ostatní učení, aby se dítě

*) Viz číslo 5.

stalo i zprávným, rozumným občanem. Co je mi platný šikovní občan, není-li bohabojný křesťan. Nejsm proti mnohouměn, dobře, když ti caparti se něčemu více učí než jen náboženství, čísti, psátí a počítati, aby totiž jako odrostlí někdy domedli těm nemáleným křiklounům v tom mi'ém světě trochu zatopiti — i v mojí škole se učí děti země- a dějepisu, hospodářství ano i tělocvičku „předepsanému“ (ti kluci se v tom bez toho dosti cvičí bez učitele — to je tak voda na jejich mlýn!) ale základ všeho, počátek a konec všeho, cíl všeho je Bůh, věčné spasení duší nesmrtelných. Svět se mi sice směje, jiní učitelové a „páni profesori“, ošměšně na mne pohlížejí a vyplakují si mnou nemálená swá ústa, ano štítí se mne jako ďábel křtíže,*) ale já si nic z toho nebělám, já chci jen školákům svým se zalíbíti a jim pomáhati ke všemu dobrému; a vědomí to, že předce něčemu z mého neučeného „profesorování“ se na světě naučí, mne těší a povzbuzuje. Proto, zase otvíráám svou školu „wenkovskou“ a svolávám své věrné k opakování a pokračování, ale také co nejdříve k ukončení, abych pak na přísné zkoušky je po delší čas připraviti a ne jen jako sprostý učitel, ale jako „pan profesor“ (člověk prý teprve od „profesora“ začíná!) vystoupiti mohl.**)

V nashem počítání seznali jsme co hlavní číslici 3 — tři Božské osoby, tři Božské ctynosti, a jiné; stůjž zde ještě něco o číslici té, a sice :

3 p a n n y .

V knize nadepsané „květnatá louka“ se vypravuje, že jistá zbožná paní si přála věděti, kteréby duše Pán Ježíš měl nejraději. Štalo se, že při misi sv. (při sv. pozdvihování) viděla Božské dítě Ježíše, na oltáři a u něho tři panny. Jednu z nich ustavičně hlabil v nevinné tváře, bral za ruce a jinak se k ní něžně choval; k druhé však přišloupiv, strhl jí závoj, vsabil notný polček a zády se k ní obrátil. Že však panna ta welice se nad tím zarmoucovala, vrátil se Ježíš a těšil ji s tou nejwřelejší láskou. Konečně se blížil třetí panně, však nastojte ! pln hněwivosti se jí chopil, uhubil ji a obehnal ji od sebe; čím více se však panna ta widěla sntžena a obehnána, tím více se pokorila a následowala Ježíška, jak jen mýla. — Tak se skončilo widění. — Že však dobrá paní nasse chtěla i w ýznam toho všeho věděti, zbdálo se jí, jakoby w swědomí jejím odpowědal jí Pán : Troji jesti druh duší na světě; jedny Pána milují, ale láska jejich je slabá, tak že se hned znepokojují, když necítí obyčejné důtky přítomnosti Boží : sladkost duše, utášenost srdce, duchowní potěšení atd. . . . tři předobrazeny jsou w panně první. Druhá však jesti obraz těch, které sice stálejší jsou w lásce Boží, že i w soužení a utrpení věrnými ostávají, ale předce to newydrží bez potěšení ctitelného. Jen třetí panna wyobrazuje silné duše, které se od lásky Boží už ničím nedají odwrátiti, byt i beze vši útěchy dušewní byly, ano opuštěny jaksi od Boha a, jak se jim zdá, za nehodné uznány všeho sladkého potěšení . . . nicméně všecko činí, jen aby se Bohu zalíbily; prajustce ne pro potěchu swou ale pro zalíbení Boží. V těch duše jsou Bohu nejmilejší! . . . (Sw. Viguori.)

Že se wám to líbí, milí čtenářové? — Co je ale po „zalíbení“, pa-li to neplníme, a nikdy silné duše se nepodobáme, wždy jen té rozmazlené. (Zde přestaň čísti, a číň předsewzeti, jak se budoucně chceš chowati.)

Však ale už čas, zas něčemu novému se naučiti; máme ještě mnoho čístie, a chci wám předce o každé něco spasiitelného sděliti, byt to jen we vši krátkosti bylo.

*) Všedko se musí wzíti více méně jako w podobnosti o „Škole B. S. P.“ u jiných časopisech.

***) Spisowatel žádá nás o prominutí na r. 1872, aby w něm důkladné články ascetické pro „Školu“ připravowal. Red.

6. Číslice ta na ledacos nás upozorňuje, co snad u nás zcela v pořádku ještě není. Já jen tak pozvolna si dovolím ve vašem svědomí zahrabati, aby to mnoho nebolelo, to ostatní musíte sami činit, milí žáčkové! Jak pak to předemším stojí se 6, ano se šestým přikázáním Božím, kteréž pro školáčky hodné je nejdůležitějším. Jsme už tak uslámeni v čistotě a stydlivosti, že by nás ani to nejjihnější pokusšení nebowedlo zvrátiti? anebo vytrhli jsme koukol zlé žádošivosti až z kořene v srdci svém, snad jen tak pomrchně jsme uřezali tu nestydatou prassiwinu, aby lidé nic nepozorovali, zatím jsou kořeny zlého hluboko v srdci rozloženy a už sem tam vyražejí nečisté myšlenky a žádoši a pohnutí wšfetečné ano nestydaté pohleby! Ó moji draží — pak vás ubezpečuji, že to nikdy daleko nepřivedete, že nikdy se nestanete dokonalými, že wždycky až do svého posledního okamžiku zůstanete v ustawičném nebezpečenslwi wěčného zahynutí. Nic platno, wen, z kořene wen musí zlá žádošivost a náklonnost ke zlému sebe menššimu; a byť to i bolelo a krwácelo srdce . . . Či neznáte wýrok Páně: „Pať-li oko twé tě pohoršuje atd., anebo ruka twá aneb noha twá,“ atd. „Nečistě myšlenky se nedají odwrátiti, pať-li smysly své na uzdě velmi bedlivě nebržíme“, praví sw. biskup Hugo; ano a dokládá, že už jen „pouhá marnivost a nezřízené náklonnosti srdce dowedou duši strhnouti do propasti pekelné“ . . . *Cetera cogitate domi* (ostatní rozjímejte sami) říkával starý učitel národu starowětého.

A jak to stojí s jinou, kterou zvláště lidu pracujícímu Bůh už v Zákoně jiarém tak silně do srdce wepsal: „Šest dní budeš pracowati a dělati wšfeda díla swá, sedmého pak dne sobota (odpočinutí) Hospodina a Boha twého jest; nebudeš w něm dělati žádného díla, ani ty, ani syn twůj, ani dcera twá, ani služebník twůj, ani dšwka twá, ani homado twé, ani cizinec, kdž jest w branách twých; nebo w 6 dnech učinil Hospodin nebe i zemi i moře i wšfeko, což w nich jest a odpočinul w den sedmý; protož požehnal Hospodin dne jobotního a pojwětil ho.“ (2. Mojš. 20, 9—11). Zde zpýtuj bedlivě svědomí své, zda-li w tom ohledu wšfeko je w pořádku u tebe, zda-li den Páně jak patří a sluší, swětíš. Nejwice owšem lid chudý a pracující bude někdy s tou 6 mítí velké zodpowídání před Bohem; bohužel za našich časů wšdšeleť z práce je malý, majitelowé dílen a towáren přidržují ku práci redělní, wšak ale w neděli a we swátek se nejmí pracowati pod žádnou wýminkou, i kdybyš předepsanou míši sw. slyšel; neboť w den Páně se dvojího žádá: míši sw. slyšeti a — od práce odpočiwati. Takowá práce se musí zanechati, takowá dílna opustiti, kde se w den Páně přidržují dělníci ku práci; byt i slawné služné se ztratilo a daleko škrownějši wšdšeleť jinde byl k očekávání, nic platno, lépe jest málo s požehnántm nežli mnoho s hříchem, lépe jest, at tělo trpí nežli aby duše trpěla a přišla k zahynutí; neb „co jest platno člowěku, byl celý swět získal, ale na své duši zkázu trpěl?“ Toto slowo Páně dobře měj na paměti a jistě, že i ty podobně učiníš, jako ona služka, kterážto ze služby selšké přijíti majíc na službu lepšši s wětššim platem, awšak pod tou wýminkou, že i celou neděli měla službu obstarawati, odpowěděla: „Nikoliw, swou neděli si nedám wžiti“ a spokojila se s menšši službou, kdež dle libosti mohla služby Boží narowššewowati.

Jsou i jiné ještě „ššštky“ na swětě, které ti k wlastntmu rozjímání zde naznačím; i katechismus nás mnohým učí, dobrým k následowání, zlým pak k umarowání je jich. Dobré ššštky jsou . . . ty cnosti, které Ježíš Kristus zwlášš (wíce, důrazněji než jiné) napowučil; a sice: 1. Gledati nejprwé králowstwow Božšho (swasent) a swrawedlnosti jeho (co swrawedlivý křestan má zachowawati); 2. zapřítí sebe sám (odporou zlým žádoštem, odepřítí si i dowolených wěc, abys tím ššššš nedowolených se uwarowal, neb „králowstwow nebeské násill trpť“ atd., pročez se přemáhati); 3. wžiti křšš swůj (snáššeti

trpělivě vslecho nemilé — bolesti, nemoce, nouze a bídu, pomluvy, pronásledování); 4. následovati Krista (buď tak živ jako Kristus); 5. tichým a pokorným býti; 6. milovati nepřátely své, dobře činiti těm, kteří nás nenávidí, modlití se za ty, kteří nám protivností čini a utržaji nám.

Zlé pak sstítky . . . jsou hříchů, kterých se máme především varovati, poněvadž se dle slov Kristových neodpouštějí ani na tomto ani na onom světě (v očistci), leč velmi těžce, t. j. šestero hříchů proti Duchu svatému, jenžto jsou: 1. Zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti (tohoto hřichu se dopouštěme častěji, nežli se domníváme: kdykoliv totiž swá dobrá předszewzetti zanebávajíc zlému se oddáme s tou lichou útěchou: vzdnyf mi to Bůh ve zpovědi zase odpustí — ovšem odpustí, ale jen tentráte, pak-li pevný úmysl máš, hřichu svého navždy zanechati; hle není tak snadno, jak si myslíš, odpouštění hříchů dosáhnouti); 2. nad milosrdenstvím Božím zoufati; 3. poznalé křesťanské pravdě odprati; 4. blízkému svému milosti Boží nepřáti a záviděti; 5. ke spásitelnému napomínání srdce zatvrzelé mti; 6. v životě nekajícím do konce úmyslně setrwati.

Podobně jako 6 mohli bychom i 7 rozjímati; neboť 7 jakožto pojwátná číslice velmi mnoho znamená. Zde jen upozorněno buď na 7 sw. swátostí, 7 slov Kristových na kříži, 7 bolesti Panny Marie a 7 radostí Panny Marie i sw. Josefa (7 nedělní pobožnost k uctění sw. Josefa), 7 skutků milosrdených tělesných a 7 duchovních; sedmero hlawních hříchů a sedmero též ctností, jenžto oněm jsou na odpor; sedmipečetní kniha ve zjemení sw. Jana, jež mnoho tajemství a poučných proroctví o stavu církve sw. obnáší, atd. — avšak zde slůžž pro powzbuzení naší horlivosti ve wíce sw.

sedmero bratří,

1. v zákoně starém: Makkabejští 200 let před narozením Kristovým podali světu stwělý důkaz, že člověka milujícího Boha a jeho sw. zákon nic nedowede od wtrny sw. odwrátiti. Mučenicství těchto sedmi bratří a matky jejich vypisuje se w písmě sw. (2 Makk. 7) takto: „Přihodilo se (za času krále Antiocha Epifana), že také sedm bratří i s matkou jejich popadených nuceno bylo od krále, aby bíci a žilami mučení jfouce maso (zapomězené) proti právu jedli. Tedy jeden z nich, kterýž byl první, takto řekl: „Što wi jíme raději zemřiti, nežli otcowské zákony Boží přestoupiti.“ Tedy rozhněwaw se král, rozkázal mu jazyk uřezati a kůži s hlavy stáhnouti, konce také rukou a nohou, an se ostatní bratři a matka jeho na to díwali, jemu uřezati a ještě dýchajícího na pániwi smažiti; na kterězto, tdyž se dlouho mučil, o š t a t u l se s m a t k o u w e s p o l e k n a p o m n a l i, a b y u d a t n ě zemřeli. Tedy tdyž ten první tím spůsobem umřel, přiwedli druhého a kůži s wlasý mu s hlavy sedřewšše tázali se, bude-li jísti prvé, nežli by po wšjem těle na každém oudu mučen byl. On pak odpowědew, řekl: „N e u č i n í m t o h o !“ Protož i ten postoupil trápení jako první a již dušsi wypustiti maje, takto řekl: „Ačkoliv ty neschetníče w přítomném životě nás zabiješ, avšak král swěta nás pro zákony jeho umrlé k životu wěčnému wzkřítš.“ A podobně odpowědělí ostatní bratři při pobobném trápení: „S nebe jfme oudy obdrželi, ale pro zákon Boží newážime jich sobě nyní, neb naději máme, že jich od Boha zase dostaneme.“ Nad obyčej pak matka podiwent a dobré památky hodna jest, ježto widouc, an sedm jejich synů jednoho dne zahynulo, dobrou myslí to snájjela pro naději, kterouž měla w Bohu; naplněná jfouc moudrostí, napomínala jednohokaždého z nich zmužile, a přidawšši k ženskému myšlení mysl mužskou, řekla k nim: „Stwořitel swěta — i ducha i život wám zase z milosrdenství nawrátí“; a tdyž na rozkaz krále ukrutného měla nejmladššimu raditi k zachování života, řekla: „Synu můj! smiluj se nade mnou — prosím tě synu, abys pohleděl na nebe

i na zemi a na všecky věci, kteréž w nich jsou: a poznal, že z ničehož Bůh učinil je i lidské pokolení: tak se stane, že se nebudeš báti tohoto kata; ale hoden bratří svých, učiněn jsa jich oučášen, podstup smrt, abych tě w onom smilování zase s bratřími tvými přijala." A když ona ještě mluvila, řekl mládenec: „Koho čekáte? Neposlechnuť rozkazu králova ale příkázání zákona, kterýž dán jest nám." Tehdy král rozpáliv se hněvem na toho, nade všecky ukrutněji se rozltil. Nejspoleze pak po synech konec vzala i matka.

2. W zákoně nowém: sedm bratří, synů sw. Felicity (těženy) za časů císaře římského Antonína asi 150 let po narození Kristově; podobně jako oni Makkabejští bratři byli i tito před soud pohanů vedeni a žádáno na nich, by se odřekli Krista Ježíše a wtrly křesťanské. Avšak i oni podobně oněm statně se drželi i w největších mukách a souzeních; podobně jako ona Makkabejská matka také sw. Felicity napomínala synů svých k stálosti w utrpení pro Boha: „Synové moji! pohleďte předce na to krásné nebe, tam upřete zraků svých, kde Kristus se svými svatými vás očekává; bojujte pro duje vaše, dokažte svou lásku k nebeskému Spasiteli." Z hleděl pohanů soudce sám liho- centem a vyhrožováním synů těch statných stálosti zvrátiti, avšak marně; nejstarší Januar, odpověděl: „Co mi slibuješ je marné, čím vyhrožuješ slabé, Bůh mne posílí;" druhý Felix: „Jeden toliko Bůh jest a jen jemu se kláníme; nedomůvej se, žeby mne anebo některého z bratří svých něco mohlo odvrátiti od lásky Kristovy." Podobně odpověděli i ostatní bratři Filip, Silvan, Alexander, Vitalis a Martialis.

Těžko říci, toho w tomto dvojím, zcela podobném příběhu, více obdivovati máme, zda-li synů statných stálosti anebo matky hrdinské, které raději smrt viděti pod- sloupiti syny své nežli aby se proti Bohu byli prohřešili.

Kéž bychom i my všichni tak stáli byli a pevní w všem sw., aby nás nic nedowedlo od lásky Kristovy odvrátiti, ani pokušení sebe prubšit, ani souzení a kříž sebe většit, ani pronásledování sebe bolestnější. To buď proto pro tento městeč a pro celý život náš úkolem našim, jemuž se jak náležel chceme přiučiti s pomocí Boží.

Školní zákon a služba kostelní.

Aby účel úplného odtržení školy od církve tím snáze se docílil, zajeli si tak zvaní liberálové také na hudebnictví a službu učitelů v kostelích. Učitelové prý — tak hlásají ti falešní oblažitelové národů — zanedbávají velmi kostelní hudbou a službou vyučování dítek, což nikdy pokrokuchtivý svět trpěti nemůže. Proto dáno učitelům nařízení buď vystoupiti ze služby učitelské a ponechati si službu kostelní aneb tuto opustiti a jedině přidržeti se školy. Nuže podívejme se na ten zákon z ne- stranného stanoviska. Fabrikanti nového školního zákonu, jimž náboženství nikterak chutnati nechce, nepomýšleli při onom rozkazu tak na vyšší a dokonalejší vzdělání dítek jako spíše na škodu, kterou tím učiní bohoslužbě. Vědí zajisté, jak velice rozněcuje člověka v chrámě řádně vedená a umělecky provedená hudba církevní k pobožnosti a k rozjímání sv. pravd náboženských. Oni ale nechtějí míti lidu nábožného nýbrž uč- něho. A proto musí učitelové, jenž až posud na venku jedinými byli vzdělavateli a pěstiteli hudby jak církevní tak profanní, z kostela ven. Provede-li se tento zákon, pak klesne hudba církevní. Učitelové vedli v mimořádných hodinách až posud dítky k zpěvu a hudbě, aby jich později užití mohli na choru neb při obřadech církevních. Ztratili na venku (nejen ve vesnických ale i městských školách) službu kostelní a

ustavovali se zvláštní ředitel koru, odkud bude bráti zpěváky a hudebníky, až tito od starých učitelů vycvičení zemrou. Namítne-li kdo, že ředitel koru bude moci sám dítky ve zpěvu a hudbě vyučovati a připravovati si je k službě kostelní, odpovídám, že to bude věcí obtížnou. Bohatých dítky k tomu vzíti, je věc choulostivá a chudým lidem dávat hodiny ve zpěvu a hudbě za darmo, také není pro chudého ředitele koru radostné, poněvadž bez toho žádný v malých městech ustanovený ředitel tak placen by býti nemohl, aby obstál bez tak zvaných kondic. Učitel dále jest osobou vždy váženou v obci a již z ohledu na jeho důstojnost a vážnost mnozí zpěváci a hudebníci přispívají zdarma na koru a při obřadech církevních. Zaplatiti každému nemůže učitel, neb příjmy štolní a kostelní nikde nejsou tučné. Bude-li ale zvláštní ředitel koru, pak málo který pro jeho osobnost bude spoluúčinkovat zdarma. A byť i tento můj náhled byl zavržen, kde, ptám se, naberou se kostely ředitelů korů, řádných ředitelů zpěvu a hudby? Kdo se bude hlásiti k tomu za tak malý plat, jaký jest spojen s tou službou? A pakli se někdo vynalezne co ředitel koru pomyslí sobě „za málo platu, málo muziky“ a bude šumařit. Kdo zná dobře poměry na venkovských farnostech, nemůže nikdy souhlasiti s oním zákonem již z toho ohledu, že není, kdo by na ředitele koru platil. Obec? ta těch dávek má bez toho všude dost. A kdyby měla ještě připlácet na ředitele koru, pak by se ji ten nový školný zákon — bez toho již dost nenáviděný — ještě více stal odporným. Patron? Jak by ten k tomu přišel, když to nikdy nebylo. Víme ze zkušenosti, jaké práce, křiku, prosby atd. to stojí duchovního, hlasili se u patronatu svého o ty nenutnější a nejpotřebnější věci kostelní. Kostel? Na mnohých místech sám ničehož nemá. Kdo tedy má platit? Stát? Bůh zachraň! To by bylo křiku. A štola sama uživit nemůže na venku žádného. Pro venkov nezbývá nic jiného nežli zůstat při starém. Ať učitelové podrží službu kostelní jako dřívé. Ten zdánlivě ztracený časvědomitý učitel vždycky vynahradí a kdo není svědomitý, může tu dobu, co jinak by věnoval pro česť a slávu Boží v kostele, také ve škole prolenošit. A že se kostelní službou mnoho času ztratí, je lež. Bývá to na venku velmi zřídka, aby trval ten neb onen obřad přes hodinu. A kdyby páni učitelové dorozuměli se s faráři, pak by obřady mohly se odbývati mimo čas vyučování a neztratilo by se pro školu ani drobet času. Ostatně neměl by záviděti se učitelům zvlášť venkovským, ten příspěvek, co jim plyne ze štoly. S 400, 500, 600 sty zlatých málo si učitel pomůže, zvlášť má-li několik dítek. Kdyby mu měla štolní pomoc odpadnout, pak jest na roveň postaven s četníky, jenž svobodní jsou mají právě tolik platu jako učitel. A že na učiteli více záleží než na četníku, přisvědčí každý. *)

Úvahy o čísle říjnovém (10.)

1. Začínám s pozváním k předplacení se na Školu B. S. P. Škola ta doporučuje se sama, netřeba jí chválořečnicka, aby ji vynášel nade všechny ostatní časopisy, neb se v ní vzděláváme k pravé dokonalosti, ku kteréž nás napomíná Božský Mistr slovy u sv. Mat. 5, 48.: „Buďtež dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest;“ a vycvičencům ze Školy B. S. P. otvírá se brána nebeská.

*) Úvahy té slušno, aby si všimnuli nejen tam, kde nařízení ono již stává, nýbrž i kde ho ještě není, a katolíci ve svých spolcích, zvlášť polit. bdětež, aby důstojnost bohoslužby a křesťanské vzdělání dítek ničím neutrpěli.

2. Zábavná bibliotheka baví, ale tak, že čtenářova krev se nerozproudí k žádosti očí, a žádosti těla a pýše života, ale že zplesá duch jeho v Bohu Spasiteli svém a on nalezne odpočívání duši své. Zábavná bibliotheka se vyplácí tou čistou premií, kteréž se přeplatitelům za náhradu 80 kr. dostane, a která za 5 zl. stojí. Všimněte si jen Anděla strážce, kterak pod jeho stráží bezpečně nevinné dítě na pařízku s úsměvem si uleklo. I napsal bych pod obraz ten slova žalmisty Páně 90, 3—5: „On vysvobodí tě z osidla lovců a od věci zhoubné. Rameny svými zastíní tě, a pod křídly jeho doufati budeš. Jako štítem obestře tě, nebudeš se báti přístrachu nočního.“ „Nebudu se báti, co mi může učiniti člověk.“ Ž. 117, 6. Jedině se mi zdá, že tento Anděl Strážce nemá v barvitosti takovou jiskru, jako dobrý pastýř.

3. Kupujte pilně Poutníka pro 1872. Ten přináší ovoce zralé, pokrmy záživné, zábavu příjemnou, články poučné. Ceny jest nehynoucí, nenaložíte s ním, jako s jinými kalendáři, ale i po letech rádi po něm sáhnete. Poslal jsem do Budějovic v. d. p. vydavateli následující uznání: „Vroucí Díky Vaší Důstojnosti za katolický kalendář se Vysílají!“

4. Učitele ve franc. zajetí neznám, ale ta činohra doporučuje se tím, že jest od Frant. Pravdy.

5. Zeměpis velmi nutný, by se i národní vědomí budilo.

6. MILDARY NECHť SVATÝ OTEC OPLÝVÁ: Věrně pravý on apoštol Páně! —

7. O smilství pravda, jakou se končí článek, totiž, že vskutku nazvíce tanečné plesy pohřebním pochodem ctnosti a mravnosti nazvati lze. K tomu dovoluji si přidati pití kořalky, kteréž morovou ranou pojmenovati dlužno, neb touto jedovatou židovinou stravuje se člověk dle těla i duše, usmrcuje se jemný cit, a zahlazuje nevinnost. Žid jí pálí pro goje, sám se jí ale pilně střeží, — ale pro goje — psa křesťana — prý jest dobrá. O! kdy zmoudří asi jednou již křesťan, aby se této otravující bryndy zřekl?! Jest pak i smilství pravá cholera, po níž duše křesťanská zčerná. Volám slovy z knihy Moudrosti 4, 1. „O jak krásné jest čistotné plémě v stkvělosti; nesmrtelná zajisté jest památka jeho; neboť i u Boha známé jest i u lidí.“

9. O volných zednících již v předešlých číslech jsem se pronesl, co to za lotrovskou peš. Duch se mi kormoutí, a tedy se šířeji o nich rozepisovati nechci. Pouze se divím, jak jim i korunované hlavy, jako pruský král Vilém IV. věřiti mohou, neboť jsou bořitelé panovnických trůnů, a dnes neb zejtra jim tak učiní a naplní se pořekadlo: „Čiů čertu dobře, peklem se ti odmění.“

9. K těmto hvězdám Filipdorským, jimiž září se „Maria co uzdravení nemocných“ přičísti sluší uzdravení, kteréž se událo v Dobrouci, o kterémž zprávu zde podávám na str. 310, z čehož buď Bůh sám pochválen, jenž svých milostí rozděluje jednomu každému kde chce a jak chce, a uctěna Matka Boží, kteráž nepřestává za nás orodovati před trůnem Božím.

10. Modlitbu dítěte vítám na tentýž stolek opět, na němž i tyto úvahy píšu. Když jsem ji napsal, zvolal jsem v srdci svém slovy knihy Moudrosti 6, 10. „K vám králové jsou tyto mé řeči, abyste se naučili moudrosti a nevypadli.“ Aby jedenkaždý se žalmistou Páně říci mohl, 19, 7.: „Nyní jsem poznal, že sám Hospodin zachoval Pomazaného svého, žeť mocné jest spasení pravice jeho. Tito ve vozích a jiní v koních doufají, my pak jmeno Hospodina Boha svého vzýváme. Aby se nezaplnilo, co praví Hospodin skrze ústa proroka řkoucího: „Zlořečený člověk, kterýž doufá v člověka, a klade tělo za rámě své, a od Hospodina odstupuje srdce jeho. Nebo bude jako vřes na poušti, a neužrjí, aby se mu kdy dostalo dobrého, a bydleti bude v suchotě na poušti v zemi slatinné a nebydlitelné.“ Jerem. 17, 5. 6. A vskutku vyplnila se řeč Hospodinova tato na mocném císaři, o němž v modlitbě řeč jest. do-slovně, poněvadž doufal v koních a vozích a kladl tělo za rámě své.

11. Jednota panen. I toť ušlechtilý pokrok k bohumilé vzdělanosti. D. p. redaktor, aby byl všem všecko, přičiňuje se vyhověti, žádosti z Oustí n. O. vyslovené, o níž v č. červencovém zde v listárně se zmínka děje. Právě za nynějších časů sverchovaná potřeba, aby se nacházely panny, jenž by měly ten smysl Páně, aby dle sv. Pavla k Řím. 6, 19 nevydávaly oudy své v službu nečistotě a nepravosti k nepravosti: ale vzdaly oudy své v službu spravedlnosti ku posvěcení, a, aby dle na-

pomenutí též k Řím. 7, 1. „očisťovaly se od všeliké poškvrvny těla i ducha, dokonávajíce posvěcení své v bázni Boží.“ S nepřekonatelnými obtížemi ani bych nemyslíl, že by zřízení jednot spojeno bylo. Jedná se nejpředněji o pannu, která by se k vyvolání takové jednoty odhodlala a všechny urážky a hany a pomluvy, které by ji stíhaly a na ni od vilných synů tohoto světa se sypaly, v trpělivosti přijala. Ovšem taková osobka zdá se býti na první pohled jako bílá laškovka; ale nezapomejme, dost se vyskytne, mimo nadání panen, jenž jako fialky z úkrytu vydají vůni svých ctností a najdou i následovnic — možná víc, než by se byl kdo nadál. Výstražno pro ně buď, aby dle sv. Lukáše 18, 9. „v sebe nedoufaly, jako spravedliví a jinými nepohrdaly.“ Toť by bylo pannám velmi ku prospěchu, aby se vymkly z náručí rozpustilých vilníků, jenž od jedné panny k druhé lítají, jako motýlové po květinách, a když je vyssají, nechají je sedět, a vysmějí se jim. Vzhledem na faráře, držím se poznámky 2, na str. 308. A tak jen s chutí pečujte již o zakládání jednot panen, Bůh vám milostí svou přispěje. A zrovna vás následuje, co vám sluší:

12. Růže, odznak čistoty. Bohdejž, by panny šetřily bedlivě vlastností růže! O! kdyby zachovávaly sv. stud, a pokřždě se zarděly při oplzlých řečech a nesmály se sebou, kdyby neolamovaly se sebe trní, a nečinily se tak přístupnými a příchylými, kdyby dbaly na modlitbu, a kdy na ně doléhá pokušení, v tom aspoň ihned se pomodlily: „Zdravas Maria“: oč, žeby bylo víc Susan, jenž by zkríkše, raději upadly v rozepře, než aby hřešily před obličejem Páně, Dan. 13, 23, a nebylo by tak mnoho opadálých růží, ba co pravím růží, — muohé panny jsou nerozvitéá pou-pata, a černají, a schnou a padají.

13. Anna, sestra Egesiira, myslím s chutí zpívala: Tebe Boha chválíme, když se zármutek její obrátil v radost, a zvlášť poslední verš sobě rozjímal: V tebe Pane doufala jsem, protož nejsem zahanbena. Divné jsou cesty prozřetelnosti Božské! a zvlášť na sestře Anně opodstatnila se slova žalmisty Páně 14, 9. „Rozděluje, dává chudým, spravedlnost jeho zůstává na věky věků: hříšník pak hledě na to, hněvati se bude, zuby svými skřípěti a chřádnouti bude: nebo žádost hříšníků zahyne.“

14. Poněvaždž pojednání o kommunismu jest kvítko z mé zahrádky, tedy mi k němu voněti nesluší, a kladu ho na váhu d. p. redaktorovi samému.

15. Tolikéž odměniv důvěry k Panně Marii Filipsdorfské kladu do řady mezi ostatní zprávy o uzdravení nemocných na str. 298.

16. Bratrstvo uctění nejsv. Svátosti právě pro naši bezboženskou dobu velepotebné, anof se jím staví hráz proti nekalým záměrům zednářským, jenž tak hrubě tuto nejsv. Svátost urážejí, že se mi při tom vlasy ježí, a já ani na světlo urážky ty vynéstí nechci, aby se zbytečně nepoškadlily nevinné duše, anyť nemají o takové obavnosti zpuštění ani slyšení.

17. Úmysly sv. lásky jsou hlubokého obsahu a smyslu. Každé slovo velezávažné. Jsouť to k Bohu, nejčistší láscé unášejší oumysly, kteréž zavírám chvalozpěvem andělským jako žalna: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“

18. Úvahy své o č. srpnu ponechávám opět d. p. redaktorovi, ale těším se, když je do tisku přijal, že jsou snad hoditelné.

19. Jest pravda, jak „Čech“, tak i „Hlas“, přináší články časové, jimiž se výborně objasňuje zlá násada mezi národnictví a vrchovatý čas, aby se zlotčilému proudu internacionálnímu již meze položily, nebo, bude-li se této nestvůry užívati k záměrům sobeckým, vzplane celý svět, a neobstojí ani spravedlivec ani sobec, a tenkrát uzří svět v koho jsou bodli. Jan 19, 37.

20. Desátého listopadu prosím Vás, pomodlete se také za kněze, jenž od vánoc již má pokoj před lámaným dnou, aby ho Pán Bůh ve zdraví zachoval. Ten den bude 31 let, co se přistěhoval do kollatury.

S Bohem, na shledanou, dá-liž Pán Bůh.

J. St. K.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník V.

Prosinec 1871.

Číslo 12.

Výborné koření pro každé bolení!

odporučuje duchovní lékař L. Sch — z.

(Dokončení)

6.

Recipe proti bolení šestému, proti hněvu.

Diagnosis: Hněv jest nezřízená žádost pomstiti se na tom, kdo nás buď skutečně aneb dle domyslu našeho urazil.

Symptom y: Člověku překypuje při té nejmenší urážce žluč, tak že zapomínaje na trpělivost Spasitele proti lidem zuří a všemožně se pomstiti žádá.

„Všeliká hořkost a hněv a přehlivost a křik i rouhání buď odjato od vás se vsí zlostí. Ale buďte vespolek dobrotiví, milosrdní odpouštějící jeden druhému, jakož i Bůh skrze Krista odpustil vám. (Efes. 4, 31.) A Kristus Pán zřejmě dí: „Jáť pravím vám, že každý, kdož se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu; kdožby pak řekl bratru svému: „Racha“, hoden bude rady; a kdožby řekl: „Blázne!“ hoden bude pekelného ohně.“ (Math. 5, 22.) „Pozoruj nejprvé, že sama zvířata pokojně a svorně žijí s těmi, která jsou téhož s nimi druhu. Slonové se slony, koně s koňmi, skot se skotem, brav s bravem v jedno žije, v jedno se pase. Ptáci jednoho druhu polétají pospolu; tak jeřábové, čápi a jiní. Podivuhodná jest též známá společnost včel a mravenců. I u divoké zvěře nalezá se svornost a pokoj k druhu sobě rovnému; lvové jsou vespolek svorní, taktéž vlci s vlky, tigrové s tigry. Ba i zlí duchové, jsouce vsí různice a všeho hněvu na zemi původci, když se jedná o společnou jich snahu k záhubě naší, svorně se podporují, a proti pokolení lidskému svou ukrutnost provozují; a tak by měl jedině člověk, jemužby především laskavost slušela, proti spolučlověku, soudruhu, bratru svému, hněv v útrobach svých chovati a zlostnou divokostí proti němu zuřiti?“ (A. Lud. gran.) „Třeba však věděti, že něco jiného jest hněv, který se netrpělivostí zdvihne, a něco jiného onen, který z horlivosti pro spravedlnost pochází. Onen ze hříchu, tento pak z cnosti původ svůj má.“ (Sv Řehoř.) Když tedy hněv ze spravedlivé a rozumné příčiny pochází, pak jest spravedlivý k. př. když panna ve spravedlivé horlivosti svůdníka odstrčí, hněvem svatým se rozpaluje Takovým hněvem zahořel též Mojžíš, když sestupuje s hory Sinai viděl

Israelity zlatému teleti se klaněti; i dal jich třiadvacet tisíc usmrtiti. „Byla blízko velikonoce židovská i vstoupil Ježíš do Jeruzaléma: a našel v chrámě an tu prodávají voly a ovce a holuby, i penězoměnce sedící. A udělav jako bič z provázků, vyhnal všecky z chrámu, ovce také i voly, a penězoměncům rozsypal peníze a stoly zpřevracel. A těm, kteříž holuby prodávali, řekl: Odneste to odsud, a nečiňte domu Otce mého domem kupeckým. Rozpomenuli se pak učeníci jeho, že psáno jest (žalm 68, 10.): Horlivost domu tvého ztrávilá mne.“ (Jan 2, 13—17:) Bůh sám žádá od nás podobný svatý a spravedlivý hněv, jak sv. Řehoř píše: „Heli měl takovým hněvem proti synům svým se rozpáliti. Že ho ale neměl, zbudilo to pomstu Boží bez milosrdenství, neboť proto byla naň vylita přisnost věčného soudce, že lhostejně přihlížel k nepravostem synů svých.“

Hněv ten musí ale vždy z lásky pocházeti a rozumný býti. Sv. František Saleský jej v následujících podobenstvích objasňuje: „Pravá horlivost pochází z lásky, neb jest horkost lásky, a proto je jako láska trpělivá, bez nenávisti a závisi a raduje se z pravdy. — Jsou lidé, jenž se domnívají, že člověk ani nemůže horlivostí uchvácen býti, když se spolu také hodně nerozhněvá; jim se zdá, že nic ani nedokáží, když všecko nespřevracejí a nepokazí. Ale pravá horlivost takměř nikdy hněvu nepotřebuje. Jako lékař v nemocech žhavé železo teprv tenkrát upotřebí, až k tomu nejvyšší nouze vybězí, tak i pravá horlivost jen v nejnútnejším případě hněvu používá. — Neúli tato horlivost rozumná, pak se jí více pokazí než polepší. Mnozí tak dělají, jako lidé, jenž střechu chybnou popraviti chtějí jen ještě více tašek roztlukou, než jich zasadí!“

Hněv ale co hřích smrtelný jest žádost nezřízená, a na toto poslední slovo třeba důraz klásti, a před ním třeba se bedlivě chrániti, neboť jako rozhněvaná včela, když upichne, ztrátou svého žihadla sobě nejvíce uškodila, tak také zlobivec nejčastěji sám sobě nejvíce škodivá. „V pravdě blázna zabíjí hněvivost a maličkého usmrcuje závist.“ (Job. 5, 2.) Hněv škodí tělu a zdraví člověka a zkracuje životy jeho. Již pohan Seneka nazývá hněv „krátkou pomínlostí“. Neboť jako smysly pomínlého, dí mudrc ten, „poznáváme po jeho odvážlivém a hrozivém pohledu, po jeho zvráštělém, smutném čele, vzdorovitém se tváření, po jeho rychlém kroku a nepokojném držení těla, tak i hněvivého. Oči hoří a jiskří se; obličej plane; krev vstoupá; rtové se třesou; zuby skřípají; vlasy se ježí; pěsti se zatínají; nohy dupají; celé tělo jest rozechvělé. V skutku litá zvěř nemůže ohavnější a hroznější býti, nežli člověk hněvem rozpálený. A jak mnoho zlého nespůsobí často člověk takový! „Žádný lev, žádný had“, praví sv. Jan Zlatoustý, nemůže vnitřnosti tak roztrhati, jako hněv, který takofka železnými drápy všecko trhá; neboť hněv neškodí jen toliko tělu, nýbrž hubí také zdraví duše — hněv jest prudký oheň, kterýž všecko pohlcuje.“ V hněvu spáchány jsou již mnohdykráté největší ukrutnosti a zločiny, z hněvu pochodí: nenávist, pomatenost mysli, sváry, hádky a růžnice, hanění a zlořečení, rvačky a vraždy. Pročež čteme v příslovích 27, 3.: „Těžký jest kámen, a vážný písek, ale hněv blázna těžší jest nad obé.“ A na jiném místě: „Muž hněvivý vzbuzuje sváry, a kdo k rozhněvání snadný jest, bude k hřešení náchylnější.“ (Přísl. 29, 22.)

Hněvu oddaný člověk neškodí však jen sobě na těle i na duši, která jím zatemněna a milosti Boží zbavena bývá, ale škodí také bližnímu svému. Hněvivý člověk bývá nesvorný, mrzutý, započne hádky, laje a nadává, často to přijde ke rvačce; vyhledává příležitost, vyliti si zlost na člověku, hněv ten trvá měsíce i léta; pustí

se do soudů aneb jinými úskoky hledí se pomstiti. Z počátku to byla jen jiskra hněvu, nyní ale plápolá již mocný plamen nenávisti, která celé rodiny ano společnosti rozděluje a na sebe štve, někdy to přijde až k výtržnostem a vraždě. Divoký takový člověk nevládne více rozumem, ztratil všelikou moc nad sebou, prudkou vášní unešen se ani nezná; kámen, zbraň, které po ruce jsou, slouží mu k nešťastné ráně; v okamžení spáchán zločin, a smrt následek hněvu nezkraceného! Jak mnoho podobných příkladů mohli bychom zde vypočítati! V hněvu zabil Kain bratra svého Abela, Esau po dvacet let se hněval na svého bratra Jakoba.

Ve sv. evandélium čteme: „Když vstupoval Ježíš na lodičku, šli za ním učenci jeho: a aj bouře veliká stala se na moři, tak že se lodička přikrývala vlnami, on pak spal. A přistoupili k němu učenci jeho a zbudili jej, řkouce: Pane, zachovej nás, hyneme. I dí jim Ježíš: Co se bojíte, malověrní? Tehdy vstav, přikázal větrům a moři, a stalo se utišení veliké.“ (Mat. 8, 23—26.) Příkladem sv. apoštolů následují ty, křesťane milý, a utíkej se ku svému Spasiteli, Ježíši Kristu, k němu úpěnlivě volej: Pane, zachovej mne, hynu! Bouře se zmohla v duši mé, větrové zlosti v ní burácejí, vlny pomstychtivosti přikrývají lodičku srdce mého, přikáž tedy ty, ó Pane můj, větrům a moři, aby se utišily, jinak zahynu, nepomůžeš-li ty mně!

Takto Boha prose o pomoc a přispění sám zameziti musíš hněvu všeliký přístup do srdce svého. Jdi tedy na hrobitov, zpomeň častěji na smrt svou a jistý soud, a posilni se duše tvá rozjímáním podobným. Jistý pohanský mudrc pravil: „Proč se hněváš na otroka, na pána, na krále, na poddaného? Počkej chvílečku, přijde smrt, a budeme všickni stejní a sobě rovní.“ K tomu přidej ještě toto: Stane se někdy, že když dva v hněvu na sebe dorážejí, rváti ano zabíti se chtějí, že na oba vyřítí se z lesa divoké zvíře, neb se ztrhne křik, že vypukl požár, věř mi, že tu ihned schladí se prudkost hněvu jejich a oba nemyslí, než na obapolné blízké nebezpečenství.

Tak, a ještě jinak mělaby upomínka na divoké to zvíře, smrt a na oheň pekelný, který vždy hoří, anižby kdy uhasnul, všeliký hněv v nás ihned utlumiti.

Tak se vykládá, že jistý velký pán na sluhu svého pro jakési provinění tak se rozhněval, že tasil meč a ho probodnouti chtěl. Sluha utíkal na náměstí, pán ho dohnal, sluha utekl se do chrámu modlařského, neboť se domníval, zde pod ochranou bohů, že bude zachráněn, neboť pohanům byl chrám místem posvátným a kněží se ujímali uprchlíků. Vášně však i v chrámu zůstala slepá, pán na sluhu již dorážel obnaženým mečem, který v uesmírné úzkosti opět prchl a sice na hrobitov; tam poklekl na hrob otce pánova a obejmul náhrobek jeho. Pán za ním chvátající se zarazil, na paměť mu přišlo, že i on jednou tam přijde, zapoměl na hněv a odpustil sluhovi. Tak máme i my při pomýšlení na smrt hněv všeliký ze srdce vypuditi. Lev užívá svých zubů, býk svých rohů, orel svých drápů — jinak nemohou — ale člověk má užívati rozumu a křesťan lásky. Odpoustěti budiž mu tou nejmilejší pomstou. On ví rovněž, že ještě nikdo nelitoval, když zůstal v míře své, ale zároveň, že nikomu ještě radost nepůsobilo, když pustil uzdu náruživému hněvu; ví, že trpělivost, tichost a láska všecko přemůže, ale hněv a nenávisť vždy ztrácí.

V knize Josue se praví:

„Oddělte města utíkajících, o kterýchž mluvil jsem k vám skrze Mojžíše, aby utekl do nich, kdobykoliv člověka zabil nevěda a mohl ujíti hněvu bližního, jenž mstitel jest krve: kdyby do jednoho

těch měst utekl, — přijmou ho, a dají jemu místo k přebývání. A kdyžby mstitel krve jej honil, nevydajíť ho v ruce jeho: — a bydlení bude v městě tom, dokudž — neumře kněz veliký, kterýžby byl v tom čase: tehdaž navrátí se vražedník, a vejde do města a domu svého, z něhož byl utekl“. (Josue 20, 2–6.) Národ israelský při smrti nejvyššího kněze tak truchlil a zarmoucen byl, že na vše, i na zlost, hněv a pomstu zapomenul. Kéžby myšlenka na smrt podobný měla účinek na nás! Proč bychom měli po židovském a pohanském způsobu se mstiti, my křesťané, žáci a učeníci toho, jenž umíraje za své nepřátele se modlil? Proč neustále vespolek válčíme a bojujeme, a nechceme nic o pokoji a míru slyšeti, dokud neležíme na hrobitově, kde již bojovati nelze? Proč má na lícech našich plápolati oheň hněvu, až srdce tlouci přestane a líce zsinají? Proč pozdvihujeme ruky své proti bratru svému, až smrt ruku ochromí? Proč máme stále meč v rukou a nikoliv palmové ratolesti, jaké svatí drží? Což nepřestaneme nepřátely své pronásledovati, až uvrženi budeme do podzemního temného žaláře, má pak kámen náhrobný za zeď sloužiti a nás od nepřítele odděliti? Budeme svého bližního pronásledovati, až smrt pouta vloží na nohy naše? — Pak to ale není žádná zásluha, když si pokoj dáme, až ani údem hýbati nelze. Nyní se musíme přemáhati, nyní ukázati, že nikoliv náruživost, ale láska nám vévodí. K čemu ostatně boj, který nevede k pokoji, jímž nelze ani cti aniž jaké jiné odměny dosíci, nýbrž jen smrtelné rány, škodu, hanbu a potupu. Po celé té cestě našeho života dostává se nám bez toho tolik boulí a ran, jímž ani vyhnouti nemůžeme; proto pryč se všelikým bojem, dobrovolným bojem a soubojem! Rytíř a voják křesťanský bojuje jen proti draku náruživosti a hájí pravdu, náboženství a cnost. —

7.

Recipe proti bolení sedmému, proti lenosti.

Diagnosis: Lenost jest váhavost a nechť ku konání toho, co povinností jest.

Symptomy: Člověk lenivý povoluje přirozené své nechuti ku práci. jí se vyhýbá, jí se štítí, a povinnosti své zanedbává.

Bůh všemohoucí dal člověku zdraví a sílu tělesnou ku konání rozličných užitečných prací. Zároveň mu dal ale také vznešené schopnosti duše, aby poznal Boha a užitečných a potřebných vědomostí nabyt. Ale mnozí lidé zdravých údů svých k užitečné práci, aniž schopností své duše k poznání Boha a jiných potřebných věcí nenžívají. Tito stíženi jsou duševnou chorobou, kterouž leností nazýváme. Jak nebezpečná jest nepravost ta, zřejmoť ze slov samého Krista Pána, an dí: „Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, vyřat bude, a v oheň uvržen.“ (Mat. 7, 19.) A na jiném místě napomíná, abychom pilně a bedlivě dobře činili, řka: „Bděte, každého času se modlíce, nebo nevíte dne, ani hodiny.“ (Mat. 25, 13. a Luk. 21, 36.) Následkem prvotného hříchu jest každý člověk více ku zlému tedy i k lenosti nakloněn. V přirozenosti lidské to leží, všechno, co obtížného, nepříjemného, od sebe vzdáliti, a po pokojném, pohodlném užívání lahody života toužiti. Ohledem na tuto lidskou přirozenost nezřízenou, která příčinou bývá přemnohých jiných poklesků, napomíná písmo sv.: „Neměj v nenávisti těžkých prací.“ (Sir 7, 16.)

Znamenatí zde dlužno, že rozdíl jest mezi leností ohledem na záležitosti časné, zvláště na pohodlí života a mezi leností ohledem na záležitosti věčné, na bohumilý stav duše. Lenost druhu posledního vyskytá se u člověka přechasto i bez prvéjšího, a jest zlo nad míru veliké a spasení duše nebezpečné.

1. Prvým způsobem lenosti, také lenost tělesná, zahálka zvaná, jest ošklivost a nechť ku práci vůbec aneb ku práci svého povolání zvláště, a odporuje nadobro vůli Boží, neboť od toho okamžení, kde Bůh nad prvním člověkem spravedlivý svůj vyřknul ortel: „Že jsi uposlechl hlas ženy své, a jedl jsi ze stromu, z kteréhož jsem přikázal tobě, abys nejedl, zlořečená bude země v díle tvém: v pracích budeš jísti z ní po všecky dny života svého. Trní a hloží tobě ploditi bude, a budež jísti bylinu země. V potu tváře své jísti budeš chléb, dokavadž se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi“ (1. Mojž. 3, 17--19), od onoho okamžení „člověk rodí se ku práci, jako pták k lítání.“ (Job 5, 7.) Že ale člověk lenivý práce se štítí, vyplní se na něm slova moudrého Šalomouna: „Pro zimu lenoch nechtěl orati, pročez že brati bude v létě, a nebude mu dáno.“ (Přísl. 20, 4) Z lenosti pochodí pak zanedbání povinností stavu a povolání, nouze a bída, lež, podvod a mnohé jiné hříchy nespravedlnosti a nečistoty. Pročez již přísloví dí: „Zahálka jest začátek všech hříchů,“ a v knize Příkladů čteme: „V tom, budeš-li lenivý, přijde na tebe rychle jako pocestný chudoba a nouze jako muž ozbrojený.“ (Přísl. 6, 11.), a u Siracha: „Mnohé zlosti naučila zahálka.“ (Sir. 33, 29.) Právem nazývá tudíž sv. Jan Zlatoústý lenost matkou chudoby a kořenem zoufalosti. „Ve vodě, kteráž počále stojí, nevidíš nic, leč samo bahno a samu žoužel. Tak právě se to má s člověkem; je-li člověk lenivý, ovládají duši jeho všelijaké zlé myšlenky a žádosti. Zahálka jest hnojiště nečistých pokušení,“ dí sv. Bernrad.

Co Mojžíš na temeni hory Sinai prodléval, trval lid v zahálce, jedl a pil, a co se stalo? Učinili sobě zlaté tele, a klaněli se jemu. Zahálka je svedla k modloslužbě. — Král David, tento muž dle srdce Hospodinova, mněl, že mu neuškodí, jestliže sobě po svých vládařských výkonech několik hodin podpočine. Pročez vyšel sobě po obědě na vrch paláce svého, díval se zahálčivě do vůkolí. A co se stalo? Oko jeho spočinulo na ženě v koupeli; smyslnost se vzdala — David se stal cizoložníkem. Ach! jak se povede teprv oněm darmošlapům, jenž po celé dny jen zevlují a v noci se toulají beze všeho účelu a zaměstnání jen na zlé věci myslíce! —

Kovář zhotovil dva pluhy ze stejného kovu v tétěž dílně se stejnou umělostí. Jeden se dostal rolníkovi do ruky, druhý byl postaven pod kolnu. Když bylo na podzim po polních pracích, uloženy obadva vedle sebo. Jak se ale podivil pluh doma ležící a rezem celý potažený při pohledu na svého souseda a bratra! „Jest to možné? Jsi ty to skutečně? Vždyť jsme byli jeden jako druhý, a ty jsi nyní tak krásný, lesklý jako zrcadlo, mnohem hladší než dříve. A pohledni na mne! Já jsem předce pořád pod kolnou v tichosti a pokoji!“ — „Právě tento pokoj jest to,“ odpověděl druhý, „jenž tě zhubil. Práce a cvičení mne uhladily a okrášlily, jen práci mám za to co děkovati, že jsem nerezavěl, jako ty!“ — Jednoho dne stálo v městě Gentu před radním domem několik úředníků. I přišel k nim jeden žebrák, a žaloval jim, že jest nemocí stížen a že se jí stydí vyjeviti: pročez poněvadž není schopen pracovati, prosí úpeňlivě o almužnu. Když mu byli úředníci ti almužnu udělili, a on se byl odstranil, poslali za ním jednoho služebníka, aby se ho na tajnou nemoc jeho

tázał. I odpověděl žebrák služebníkovi: Já jsem stížen nemocí, která všechny mé údy práce neschopny činí, a nemoc ta se jmenuje lenost. —

2. Lenost duchovní rovněž tak záhubná jest jako lenost tělesná, ne-li ještě horší; neboť z lenosti té, kterou i vlažnost jmenujeme, pochází mezi jinými zlými následky i nechť ke všem nábožným cvičením, pohrdání slovem Božím a všemi prostředky milosti, rozhorčenost proti všemu spasitelnému napomenutí, láska k světu, nekajicnost, nevěra. Pročež dí Hospodin ke všem vlažným následující slovo hrozby: „Ó, bys studený byl aneb horký, ale že jsi vlažný, a nejsi ani studený ani horký, počnu tě vyvrhovati z úst svých.“ (Zjev 3, 16.) A sv. Kassián dí: „Jako poznenáhlým ustupováním základů, neb i delším, byť i nepatrným vtíkááním vody zavdy veliké budovy se sesují: rovněž tak poráží poznenáhlé povolování v horlivosti a zmáhající se vlažnost i největší postavy dokonalosti.“ Vskutku, vlažný nemůže se Bohu líbiti, pročež také nebe a věčnou blaženost ani očekávati nesmí; „neboť království Boží nepřichází k spícím,“ praví sv. Leo papež, „a věčná blaženost není přislíbena těm, kteříž samou zahálkou a leností ustydlí jsou.“ Mouchy nesedávají na hrnec horký, vřelý, ale zajisté na hrnec vlažný: tak se také netroufá zlý pokušitel přiblížiti člověku, jenž láskou Boží plápolá, ale spíše člověku lenivému a vlažnému.

Člověk vlažný líší se ovšem dosud od skutečného nešlechetníka, ou se varuje všech značnějších a větších, do očí zrovna bijících provinění, a žije — jak to svět nynější nazývá — co řádný a spořádaný člověk, t. j. on žádného neošidil, neokradl. Ale od pravého vnitřního života křesťanského jest tak vzdálen, jak onino nevděčníci od večeře, o níž nám sv. evandélium vypravuje: „Člověk jeden učinil večeři velikou a pozval mnohých. I poslal služebníka svého v hodinu večeře, by řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno jest všecko. I počali se všickni spolu vymlouvati. První řekl jemu: Ves jsem koupil, a musím vyjít, a ji shlédnouti; prosím tebe, měj mne vymluvena. A druhý řekl: Patero spřežení volů jsem koupil, a jdu, abych jich zkusil; prosím tebe, měj mne vymluvena. A jiný řekl: Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti. A navrátiv se služebník, zvěstoval to Pánu svému. Tedy rozhněvav se hospodář, řekl služebníku svému: Vyjdi rychle na náměstí, a na ulici města, a chudé i mdlé a slepé a kulhavé uveď sem. I řekl služebník: Pane, stalo se, jak jsi rozkázal a ještě jest místo. I řekl Pán služebníku: Vejdiž na cesty a mezi ploty a přinuť vjíti, ať se naplní dům můj. Pravím pak vám, že žádný z mužů těch, kteří pozváni byli, neokusí večeře mé.“ (Luk. 14, 16—24.) Vlažný nejen, že nic dobrého nečiní, k čemu přísně povinnován není, ale zanedbává i povinné skutky pobožnosti a cnosti, a to dobré, které předce koná, koná obyčejně daremně. Při modlitbě je vlažný, ospalý a roztržitý; v službách Božích nedbalý; slovo Boží se mu oškliví a působí jemu dlouhou chvíli; při mši sv. jest prost všeliké pobožnosti. Čas, který obyčejně nábožní křesťané klanění se Bohu a službám Jeho věnují, který na kázání a při mši svaté ztráví, drží on za ztracený, zmařený. Když ale v neděli a ve svátek předce do kostela jde a se tam ukáže, činí to s vnitřnou nechť a odporem, více aby zlým řečem a pomlouvám se vyhnul a ušel, než z horlivosti a duchovní potřeby Bohu čest a chválu vzdáti, Jemu za obdržená dobrodiní děkovati, a v dětinné důvěře své potřeby přednášeti. — Podobně se tomu má i s přijímáním sv. svátostí, které aby příkázání církevnímu doslovně zadost učinil,

každoročně jen jednou, a to snad až v ten nejposlednější týden velikonočního času přijímá, — když byl svědomí své jen povrchně zpytoval, několik slov zkroušenosti, a lítosti dle katechismu chladně odříkal, k několika hříchům na zdařbůh se přiznal, přistupuje spokojeně ke stolu Páně bez všeliké další přípravy, a opouští kostel, jen aby co nejdříve byl opět venku. Kdyby Bůh a církve sv. byli poručili, aby člověk v tom ohledu činil co nejméně, a to co nejchladněji, věru, tito by nemohli lépe poslechnouti, než jak to nyní konají. „Bůh, kterýž učinil svět i všecko, což jest na něm, ten jsa pánem nebe i země, nebydlí v chrámech rukou udělaných“ (jakoby tu dle smyslu pohanského zavřen a na to místo vázán byl), „aniž bývá ctěn lidskýma rukama, jakoby něčeho potřeboval, ješto on dává všechněm život i dýchání i všecko.“ (Sk. ap. 17, 24. 25). On nepotřebuje žádné služby od lidí, aniž úctu od lidí nábožných a cnostných, ač se mu líbí: tím méně potřebuje s nechtí a srdcem odporným konanou robotu vlašných křesťanů, jimž se i ta maličkost, kterou konají pro Boha, zdá býti příliš velikou. Mohli bychom se tázati: Jak by to vypadalo s takovými křesťany, kteří ve službách Božích tak vlašni, tak zdrženliví jsou, kdyby Bůh se svými milostmi rovněž tak skoupě jich obmyslel? „Jakým soudem souditi budete, takovým budete souzeni: a jakou měrou měřiti budete, takovou bude vám zase odměřeno.“ (Mat. 7, 2.) — Nejhorší následek vlašnosti jest ale, že člověk svůj bídný, nad míru nebezpečný stav ani nepoznává. Že některé křesťanské povinnosti plní, těžkých, mocně do očí bijících hříchů se varuje, drží se již za spravedlivého, bezúhonného, děkuje jako onen fariseus Bohu, že není takový, jako jiní lidé. Pročež praví Bůh: „Pravíš: jsem bohatý a mám hojnost, a ničeho nepotřebuji: a nevíš, že jsi ty bídný a ubohý a chudý i slepý i nahý.“ (Zjev. svat. Jana 3, 17.) „Ano, takový je chudý, že mu schází bohatsví cnosti, je slepý, že nevidí svou chudobu, je nahý, protože ztratil šat milosti Boží“, dekládá sv. Řehoř ve své mravouce 34, hl. 3.

I proti tomuto hlavnímu hříchu, této smrtelné nemoci, nejlepší jest prostředek zpomínka na krátkost života a myšlenka na smrt. — Alfred, král anglický velmi dobře nahlížel, že od Boha k tomu na světě ustanoven jest, aby bedlivě o vlastním a svých poddaných časném blahobytu a věčném spasení pracoval. Z té příčiny vynaložil k tomu účelu každou chvíli. Ve své světnici dal hořeti vozkovou svíci, která čtyřadvacet hodin hořela; na ní byla každá hodina poznamenaná, a zvlášť k tomu ustanovený sluha musel, jakmile k zmíněnému znamení shořela, jemu zvučným hlasem to oznámiti, aby mohl sám sebe se otázati, zda-li čas svůj, hodinu právě minulou dobře vynaložil. — Podobně používal onen nábožný muž svého času svědomitě, o němž ctih. Ludvík granadský vykládá, že pokaždé, když hodiny bily, zvolal: Ó můj Bože! opět uplynula jedna oněch hodin, z nichž se dle vůle Tvé živobyť mé skládá; jak ale budu moci počet z nich vydati? Kteráz a jaká bude má poslední? „Napadne-li ti však někdy, že dosti jsi pracoval, dosti se vyaasnažil, že již přestati, odpočinouti můžeš: tu pomni, co dí sám Kristus Pán, řka: „Kdo setrvá až do konce, tenť bude spasen.“ (Mat. 10, 22.) Neboť bez vytrvání až do konce neprospívá žádný dobrý skutek, žádná práce a snaha, žádné utrpení není záslužné, žádný boj nedosáhne vítězoslávy; žádný však sluha milosti konečné neobdrží, když sloužiti nechce. Toho nám příklad zůstavil Kristus Pán sám, nechť sestoupiti s kříže, aby dílo vykoupení našeho nezůstalo nedokonáno. — Krásný a poučný jest příklad o onom dvořanu, jenž svému králi po celý čas dlouhého svého života s neoblomnou horlivostí

ve věcech časných sloužil, při tom ale na Boha a věčnost docela zapomenul. — Uznaný král navštívil věrného svého služebníka a nabídl mu, aby nějakou milost si vyprosil. — Ubožák dobře věda, co mu král jeho nikdy splniti nemůže, prosil, aby mu úzkost duše své poznati dal, jen o několik ještě duň prodloužení života, aby se na strašné vykročení z vezdejšího života do věčnosti dle možnosti ještě připravil. — Snadno si můžeme pomysliťi, jakou odpověď mu král dáti mohl na podivnou žádost jeho, ve kteréž se hořká výčitka celého, bezúčelně ztráveného života obrazila. Ó kězby často byl zpomínal na konec svého života, na smrt a na věčnost!

Nechceš-li tedy, milý křesťane, jednou sám si podobné výčitky činiti, uposlechni rady sv. Bernarda, řkoucího: „Při všech svých myšlenkách, řečích a skutcích takovouto si postav otázku: Zda-li bych jednal takto, kdybych jistě věděl, že to má poslední hodina jest?“ Příčina, proč lidé k dobrému tak leniví jsou, leží bez odporu v tom, že o své smrti nepřemýšlejí a málo povází, že po ní nic dobrého více konati nelze. — Ó jak budeš, člověče lenivý, na večer, když pilným mzda jejich vypláceti se bude, jak budeš toho litovati, že jsi celý den na trhu zaháleje stál! Jak budeš na podzim pykati, žes nerozséval, a hlad mřítí v zimě, kde nic více neroste! Pohledniž pak na pilné včeličky, jak se to vše hemží, jak bzučí a litají, neunavně sbírajíce a snášejíce zásoby pro zimu! Mělby se člověk při tomto pohledu styděti, při pohledu na okřídleného tvora, člověk, koruna tvorstva? Vypravuje se o mládenci, který docela marnostem světským se oddal, a nic dobrého učiniti a konati nechtěl. Jemu tedy poradil kněz, aby častěji rozjímal o slovech: „Molem tobě podestláno bude, a přikrytí tvé budou červové.“ (Is. 14, 11.) To obměkčilo srdce jeho, že se docela obrátil a po celý život Bohu horlivě sloužil. Podobně i jistá vznešená paní z příčiny pohodlí a duchovní vlačnosti nechtěla žádné těžké pokání přijmouti a konati. Tu jí uložil zpovědník, aby, kolikrátkoliv si ruce své umýváti bude, tato slova vyslovila: „Toto maso bude pokrmem červů.“ To pomohlo, a žádné pokání jí nebylo napotom příliš těžké. Tak spasitelně působily u mnohých myšlenky o smrti.

Ještě vyslovuji zde přání sv. Bernarda: Kězbyš poznal, co Božího jest, a pochopil, co světského, zpoměl, co v pekle jest; pakby ses pekla uleknul, po nebi zatoužil, světem pohrdnul!“ Ku konci pak ještě poučný příběh zde stůj: Svatý František Borgiáš, vévoda z Gandie, a místokrál v Katalonii, viděl mrtvolu Isabelly, manželky císaře Karla V., viděl jak ona, byvší zázrakem spanilosti a krásy, nyní hrůzou každého naplňovala, viděl jak malá rakev korunu, žezlo a veškerou velebnost královskou objímala. To ho pohnulo, že marný tento svět opustil, svět, jenž jednou rukou dává a oběma zase bere, že skvost a důstojnost místokrále složil, a jednoduché, roucho řeholné tovaryšstva Ježíšova oblékl. Později častěji pravil, že smrt císařovny ho znovuzrodila, a že každý člověk vlastně každý den čtyřadvacetkrát se na smrt připravovat má, aby šťastné dosáhnul věčnosti. Nechť tedy každodenně umíráme, abychom věčně živi byli!

„Smiluj se nademnou Bože, podlé velikého milosrdenství svého atd.“ (Viz stránku.)

Postavení svobodného zedníka ve státě a jeho poměr k církvi.

(Dokončení.)

● náboženství svobodných zedníků.

II.

„Tyto časy již lidé proti běhu přirozenému a proti zákonu Božímu povstávají a chtějí svobodu mítí, aby cožbykoli chtěli, páchali.“ (4 stej. ctnosti.)

„Zjevil se Pán co světlo duchovné, kteréž milou a oblaženou o svět u na duši lidskou vylévá a ji sproštíje té tmy, v níž zrozena jest a v níž by na věky zahnouti musila.“ (Sušil.)

„Ve svobodě, kterou Kristus nás osvobodil, stůjte.“ (Ku Gal. 5, 1.)

„Buďte svobodní, však ne jako zástěru majíce své zlosti svobodu, ale jakožto služebníci Boží.“ (I. Petra 2, 16.)

Mravouka. *)

Staví-li se zednictví jakoby vlastní církvi, musí mimo věro takéž mravouku nějakou pamětem svých vyznavačů vštěpovati. Nuže, jakou? Nejvyšším a nejpřednějším příkázáním pravému křesťanu jest: láska. Masoni padělajíce ve všem náš zákon chopili se i této věci a překovali ji v novou půvabnější a osvícenější: v humanitu (lidumilnost), bratrství, pečlivost o blaho lidské, o mravnost a p. ctnosti. V tom dí Dr. Ekkrt, leží úhelný kámen freimaurské mravouky. Jenže — líto nám — velmi často, skorem pravidlem zapomínají osvícenci, co pojem mravnosti v sobě zahrnuje a rozumějí pod ním pěkný uhlazený zevněšek, kdežto o skutečích opravdu mravných není ani slechu. Málo máme příčin pro předcházející úvahy o zednících, abychom do nich nadáli se jakési mravnosti. A co jest jim blaho člověčenstva? Vídeňský freim. žurnal (1. sv. 143. str.) velebí dobrodějnost „za nejbožšnější všech ctností, za nejkrásnější všech vlastností, za základ celé mravovědy; on vysvětluje, jak řídká bývá a jen nejvznešenějších duchů majetkem, kteříž ochotně obětuji se za trpícího bratra, za něj se přimlouvají, jemu pomáhají a t. d., což zní ovšem všecko velmi sladce — ale že „bratr bratra“ podporuje či lépe protěžuje není nám vůbec pražádnou dobroalébrž škodočinností. K tomu dovozuje bývalý jich zavražděný kollega Ekkrt, že příjmi blahodárných osobují si zedňáři i tehďáž, když jen surového násilí se nedopouštějí a blahodárnost sesýchá prý se u nich v dělanou vídnost.

Aneb činí bratři něco pro oblažení lidstva, podporují nuzného vydatněji, než kdo jiný? Dotud řídko jest skutků jejich dobrých; opakem zdá se, jakoby dobročinnost byla jim druhým tajemstvím, tak že ani pravice ani levice o ničem dobrém neví, tím méně svět. I kniha jedna jejich přiznává tu slabou jich stránku řkouc napsanými na bílém černými literami: „Tu a tam rozdává se sice malá podpora, avšak jen skrovnější a to stává se s velikou ostentací (okázalostí)“. Nu, není to dosti zračité? Buillet tvrdí sice snažně, že bratři kleslému v živnosti bratru statně pomáhají, byť jakékoli byl národnosti — ale toť pak pohau dokazuje se též dobročinným, a kde ukrývá se ona láska, o níž zákon náš praví, že jsouc konec všeho příkázání vychází

*) Weisshauptova mravného cíle (vrátiti člověka prvotnému přirozenému stavu, ve kterém osvícený nepotřeboval by žádné vrchnosti) nebudeme zpomínati tuto, poněvadž do politiky více zasahá, a té místa již nedáváme.

z čistého srdce a dobrého svědomí a neošemetné víry. *) A od kterého času jsou masoni dobročinnými? Vídeňský žurnal splakává pro naši otázku, vypravuje stydlivě: že na schůzi ve Vilémových lázních byla rada braná o to, co jest vlastně účelem řádu a tu na konec debatty sjednáno se na tom, že „dobročinnost“ v nejširším slova smyslu, aneb přesněji řečeno: „podporování lidského blaha skrze dobročinnost!“ Světe plesej! Zedníci dostali rozkaz býti již jednou dobročinnými; velicí Osvícenci shodli se o tom, že dobře činit jest předce dobře dělat!

Ač nechtějme tropiti si žerty z blahodárné činnosti blahodějných bratří lidumilů a v pamětech svých raději složme, co onen žurnal pádného o témž dále píše: „Popatř na ten nekonečný řetěz mravného zla, kteréž lidstvo za sebou do všech končin světa vleče, zkoumej toho a přesvědčení vezmeš, že veškeré ty neblahosti jsou následkem zarytých v lidstvu předsudků o nerovnosti stavu a rozmanitosti náboženské. A tu ustavil sobě řád náš za cíl své působnosti, aby podobné předsudky a nekalé jejich následky mezi členy jeho z kořene vymizely. Zákonem základním nám uloženo člověka k a ž d é h o vážiti jako tvora téhož druhu, občana téhož světa, vlastníka té též země, dítě té též matky. Zásada ta učí své stoupence i cizozemci i domorodci, vladaři jako chudáku, urozenému i neurozenému, věřícímu i nevěrci stejnou věrností, rovnou velkodušností a vřelostí přáteli, dobrodinci a bratřími býti: Zdaž ne vznešený ten cíl jednoty naší? **) Nechceť ona jiného, leč nepodjatými soudruhy učiniti členy své, aby vždycky sebe milovali a všude do otevřeného objetí pod ochranu sebe brali! (a nestoudnou protekcí na tučné úřady si pomáhali — mohl vídeňský bratříček dodat). Následovně vystavují si freimaurové, hledíme-li na ně s nejlepší stránky na papíře, za mravnou ideu: zdokonalování sebe a jiných takovým způsobem, aby národové odvrhli všecek národní i náboženský rozdíly, a celé člověčenstvo uznavši, že jest jednou rodinou, aby se stalo nazkrz freimaury a freimaurkami, a potom vysoko zavláhal by společný světový praporek obrovským (ale mrtvým) nápisem: „Svoboda, rovnost a bratřství!“ — Že řeči podobné jsou jen úpravná přednáška, ba laciný žvást bez opravdivosti, poznává, tušíme, každý při prvním čtení a nebude potřebí teprve dokazovati toho z dřívějšího. ***) Ale přivedeme čtenáře k svědku jednomu víry hodnému, aby neřekl někdo, že jsme sami něco sobě smyslili. Slovatný pruský mason baron z K o t t v i c ů zoškliviv si rejdy bratrské podal r. 1834 králi B e d ř i c h o v i V i l é m o v i I I I. následující chválu svých kolegů: As od 50 roků vycházejí učitelové škol a církví (rozumněj protestanských) v celém státě výhradně z lóží a škodlivý toho výsledek na všech jeví se stranách ten — že planými myšlenkami o světech ideálních naplněné hlavy freimaurské totéž i v mysle nezkušené mládeže vstípati horují, a tak na prvním místě náboženské pevné základy státního našeho života v rozvaliny pobořiti usilují -- že zlomyslná ta fanatická učení pobudkou zedníků vždy hlouběji do škol a z nich do života občanského vnikají -- že zločinné těch zaslepenců dílo autoritou úřední a souhlasem vyšší vůle chráněné, potlačuje stesky nezkaženého svědomí, že očividně zrušené poměry (Kottvic míní tehdejší ok. 30. r.) a ohavnosti na vrub zednických šej-

*) (1. k. Timot. 1, 5.)

**) Činíme tu skromnou otázku k vídeňskému blouznilkovi: Proč nepřijímají zedníci také chudáky do spolku, když tolik obratně o lásce k bratru blábolí.

***) Ctitel staročeské literatury upomeň se jednoho vajovského šprochu: „Není nemoudřejšího, než kdo moudře mluví a zlé činí, dobré zná a zle dělá, a kdo jinak soudí a jinak činí.“ Tent, jakoby přímě zedníkům byl býval napsán, moudře zní.

dřív jest připočísti. Nepřeslychejte, Královská Milosti, -- píše povážlivý stavovský exmason -- jen mimochodem výstrahy mé v tomto pobouřeném čase. Nejednáf se o směšnou pomluvu, nýbrž o drzý, neslýchaný podvod, kterýž i toho nej-světějšího zneužití se neštítí. Nikoliv v temnotě více plazí se oni odbojníci, ale veřejně vystupují, jakoby jsouce našimi bratřími a pychají se nad to naší ochranou a společenstvím německých knížat.“ Čím odpoví Osvícení Bratři k tomu skvělému důvodu jich působení? Panu Kottvicovi však nesmlčíme té výtky, že dokonaleji měl obeznámen býti s postavením německých freimaurů v pruském území; právem toho žádati na něm můžeme, poněvadž co vysoký hodnostář politický bezpečně vysoko stál i v lóži. -- Skutečnost, pokud nablízíme, nevydává skvělého svědectví té „humanitě zedňářské“, o níž tolik krásného a učeného pp. Místři na schůzích deklamovávají. — Kdyby měli zedníci jen drobet poctivé suahy, nebylo by jim ani třeba tolik farisejského žvátování o pokroku, osvětě, humanitě, a t. p. ale uznali by, že v jejich lůně se nikdy lidumilství dařiti nebude. *) Neboť člověk přirozeností více k zlému se kloní a proto z vlastní síly není schopen Bohu libého skutku. Dříve jest mu smířiti se s Bohem, vyprositi si Jeho pomocnou milost a potom teprvé „humaně“ jednati. Milosti pak dosahujeme v Kristu skrze církev Jeho a sv. svátosti. Ač, o tom nechťi pak masoni slyšeti a svědomí utlumují nabubřenou přednáškou o „humanitě“,

A jak hubeně vypadá to s ostatními freimaurskými ctnostmi! Bratříček jeden předkládá nám je z jejich rituále (z r. 1766.) řka: „Útlocit, přetvářka, zmužilost, láska (smyslná či nesmyslná) libost, lešť, napodobování (padělání), zuřivost, zbožnost, zlomysl, bláznovství, surovost, dobrotivost a přátelství jsou jednoho a téhož původu (u freimaurů!)“ Připadá nám, jakoby ta „universálná morálka“ byla smíšenou všech možných mravných a nemravných systémů (soustav) ani mravovědu Mohamedova tureckých harémů nevyjímaje.

Nejsme ti, abychom „osvíceným“ bratřím ve své katolické zatemělosti na cti utrhalí; neslušíť na nás jich v něčem neprávě se dotýkati: avšak jest-li mravouka jejich tak úchvatně dokonalou, nechť odhalí netajeně, co dobrého podle ní provedli. Jsme hotovi k slyšení neb k vidění. Kde jsou jich činy ctnostné? Vizme vlády, kteréž jakoby principy (zásady) freimaurské za své byly přijaly, jednají: mnoho-li dobrého k něčemu prospěchu dokázaly. Rozervanost, nespokojenost, svár, různice, bratrovraždy — toť ony ušlechtilé plody počestného semene. Podivujeme se neobyčejné drzosti, kterou zedňáři vynášetise ne ostýchají svou blahodárnou na každého působivost. Může při neznabohu blahodárné ctnosti býti? Pohan aspoň pro své bohy ctnostným nějak byl, neznaboh však nemůže jím nijak býti. Kde jsou ústavy nějaké dobročinné od zedníků zdělané? Že vyrvané jsou mnohé rukoum našim katolickým, k ničemnickým účelům, vypravují denníky; že by ale nové byly zřizovány, nevěští nám žádný organ zednický. Ano nevyčerpatelnými jste, páni bratři a vaši vědomí i nevědomí nohsledové, ve vynalézání a vymýšlení smyslných požitků — avšak kde o pravdu se jedná, o vyšší člověka duševní potřeby, neumíte (aneb nechcete?) uspokojiti.

Bída-li a nedostatek tlačí, bolest svírá, křížek tíží, děsí smrti hrůza — jaké tehdy zbídněnému poskýtáte léky, předem-li jste o víru ho oloupili? Kterých tenkrát užiti vám mravověda předpisuje pravidel? Pomáhá tam také vaše „osvěta“? Toho snad jste ani nezpoměli, když jste zákony si budovali! O čeledi bídná, k jaké tebe pomstě chová Bůh! —

*) Ukázali bychom jim na požehnané působení spolků a řádů katolických — ale slepému nesnadno co ukázati.

Jako jarní mlha rozplynulo se pojednou vynuášené „bratrství“ v prázdné — nic. Nemůže ani jinak býti; neboť pravá láska k bližnímu, k bratru člověku, lidskost, humanita neostojí, odkud Bůh jest vyobcován, Jehož jednoho Otce všickni společně jsme si rovné dítky.

Lstiví zedníci nedávají ani tímto se zastrašiti. Vyvěšují ještě jedno těšínské jablko lákavé, jímž nezkušenému léčky nastrahují, aby jako mlsnou myšku nezasvěcence do tenat polapili a o život aspoň duchovní ne-li i tělesný připravili. Jest to vyhlášená — „s v o b o d a“. Svoboda neklamná rajský jistě jest plod a proto tímto dotýkati jí se nechceme a toliko svobody freimaurských liberalů si hledíme. —

O té milé svobodě napsáno a namluveno více, tušíme, než s potřeby; takéž svoboda novomoduých liberalů — freimaurů to v lepším (!) vydání s dostatek již přišla na přetřes. *) Protož my nyní toho, což se jinde naléztí může, umenšujeme, doplňujeme jen své poučtí.

Francouzský jeden spisovatel (Saint Pierre - Sén Pirr) dí, že člověk jest *tro-rein*, kterýž by ve stavu neobmezené svobody (libovůle) sám sebe potřel. Oprávněnost výroku toho seznáme ihned, jakmile bystře zkusíme počínání moderních svobodných myslitelů (ital.: *Liberi pensatori*). Na prvním místě vymetá se Bůh se svou věčností, duše s nesmrtností a svědomím před prah**), aby se lidu uvolnilo těžké járho náboženského otročení: a za to v náhradu slibují se svoboda, všeobecný blahobyt, osvěta a p. krásné věci. Nakažený nestoudnými časopisy lid jde houfně na vějíčku a katolický snad dříve stát přeměňuje se ponenáhlu ve velikou obec nevázaných neznabohů.***) Mezi lidmi takovými jakého druhu svoboda místa mívá snadně uhádneme, ana ona vznešená mravná svoboda náboženstvím zaručovaná potupně před dům vymetena jest. Na místě svobody vládne slepá náruživosť aneb vítaný zákon přírody, jemuž ve středověku říkali „pěstní právo.“ Kdo s koho ten s toho, svobodůf k tomu má; kdo mocnější a lstivější, tím spolu šťastnější. Úkladná síla uchvacuje místo rozumu vládu nad člověkem nedbajíc trestu aneb věčné odměny, alébrž jen okamžitého sobeckého prospěchu. Povinnost a právo jsou pak prázdnými názvy, zločin plněním přirozeného zákona, †) rozkož světa ta prý božská pro člověka pochoutka. Bije do očí, že při zásadách takových ni občanská ni mravná svoboda nevzchází; více nesnesitelný zmatek, bezcitné utlačování a na konce i bratrovražda. — Zákonem jest člověku tehdy vlastní choutka, kterou nepřekazí mu leč žalárník a kat. ††) Kam by tací svobodomyšlní svět zavedli, kdyby zdařilo se jim jeho po libosti přetvořiti, na prstech si každý vypočtí. Trvalý zápas zřetnosti a drzosti byl by jediný možný výsledek té čuvastavé atheistické svobody freimaurské. Byl by také blázen každý úd podobné společnosti, aby neshraboval na svou hromadu; bližšíf košile než kabát; neváže-li zákon Boží k svědomité spravedlnosti, co zbývá jiného, než vlastního jen zisku vyhledávati bez ohledu na druhého škod.. Zákon světský tenf slabý na zločince, jenž liščí chytrostí umí jemu se vymknouti. Svědky výmluvnými jsou toho právě naše doby, kdy velmi mnoho světských zákonů se vyrobuje, hodně málo o Bohu mluví — a při tom noviny sotva stačí rozepisovati se o časových škandalech a nekonečných soudech. —

*) Čti: „Lékárničku pro Moravany proti časové kýchavce“ z velmi laciných spisů vydávaných jednotou kat. politickou v Brně.

**) V o g t (onen pán, kterýž nám za praotce dal opice).

***) Pro doklad nemusíme daleko.

†) T a i n e (Tén) a M o l l e s c h o t t (výtečníci mezi svobodomyšlníky.)

††) Pařížská kommuna staví se ochotným nám svědkem.

Nezměnným směrem bralo se rozjímání o svobodě zednické, byť bychom je sebe dále provodili. My však zavíráme tímto své liberalné úvahy předsvědčení se sebou odnášejíce, že liberalismus nám podávaný jest pravým vrahem spravedlivé svobody, moderním despotismem (krutou samovládou), jenž poddané olupuje lidského práva i důstojnosti. Liberalismus tento jako choutka bašova neuznává nad sebou vyšší vůle a nerozeznává se proto od samovlády absolutního panovníka ničím, leč že bez ohledná ta vůle vychází z více mozků neznabožské většiny komorní, kteráž pod zástěrkou humanity a liberalnosti hodně svobodomyšlně tyranisuje poddané dovolávajíc se k tomu suverenitě lidu. Vylhaná a dosti bídně mnohdy sehaná taká většina suémovní pro sebe užívá plné svobody, až i nevázanosti; ale pro ostatní nemá než zotročilé poslušství. Kdo potřeštěným náhledům jejím se zpírá, na toho svolává celou policii chvastajíc se, že zakládá státy svobodné. Lid, jež nadutý liberal jen sprostákem zove, má pouze dle předepsané noty hopkati; nemyslití a necítiti, leč o čem liberalismus dovoluje. Nikdo nemá míti jiného svědomí, jiného přidržovati se náboženství, jinou chtítí politiku, mimo kterou liberal následuje. Nic nehnusí se poctivému občanu více tohoto komorního (snémovního) absolutismu, jenž nad samého Boha se stavě o Něm věděti nechce. Stát zbudovaný na podobných beznáboženských zásadách neudrží se v pořádku, ale nutně se rozpadává, poněvadž od shora i od sdola pracují bořící živlové o jeho sesutí se. Společenská huiloba bývá prvním obrázkem již již kolísavého atheistickeho státu, jež snad jenom prospěch nebo bázeň několika v celistvosti ještě udržuje. Běda století, jehož mudrci státní tak dalece se zapomínají aneb od ničemné zakuklené chátry nevědomky naváděti se dávají, aby stavěli státy bez Boha. „Dokud Hellas a Řím, dí Polybius, přidržovali se bohů svých, silné byly v ctnostech, svobodná a silná obec jejich; jakmile však vzepřely se bohu, s ctnostmi jejich padl také stát.“ Videant consules! Budiž to výstrahou státníkům našim, nejvíce nám katolíkům, abychvm nedali se strhnouti do opojujícího viru časového liberalismu vědouce již, odkud jeho ukrytý původ, které jest jeho tajemné zřídlo.

Dokončení ve škole wenkowské.

Tak vás tedy dnes, milí školáčkové! na posled svolává do školy své váš wenkowský učitel! . . . No, no, jen se nedávejte do slzení, šice bych i sám do pláče přišel a pak by naše dnešní vyučování bylo samým vzdycháním přerušeno. Urcit je za našich časů mnoho příčin k slzení! Zpomene-li člověk na sebe neb na jiné, všude příčina k slzení a vzdychání! Ve vlastním srdci ještě mnoho a mnoho nedokonalostí, málo ctností, slabá předsevzetí, k zlému nakloněná vůle, vrtkavé, nešťalé srdce, k světu a marnosti obrácená mysl — w předěslém životě mnoho, velmi mnoho zanedbáno, budoucnost nejjítá, a tak dále a dále — všedko nám musí hluboký pomzdech srdce vynutiti a hořkou slzu z očí (dussefontých aspoň, kdžž tělesné oko tak tvrdě jest a k slzám, jež by zajitě neschodily a na místě byly), pohnouti se nedá. W pohltžíme-li kolem sebe (ne posuzováním — chraniž Bůh — ale z outřpností a starostí pro tento nynější věk), ač, co jiného spatříme, nežli zase jen příčiny k vzdychání a slzení. Nikde žádná spokojenost, nikde žádný blahobyt, nikde pravá radost a útěcha srdce — poněvadž svět smou radost a spokojenost hledá tam, kde není, a kde jest (u Boha, w plnění povinností, w ctno-

lech křesťanských, zvláště v pravdě a spravedlnosti a upřímné lásce mešpolné) — tam ji hledati nechce. Lidé se namáhají a trápí při práci a starosti mnohé a mnohé a předeč k ničemu přijíti nemohou — protože pracují bez Boha, bez modlitby a proto i bez požehnání nebeského; chrám Páně a škola se zanedbává, o tu ubohou mládež se už ani nikdo nestará, rodiče nebaží, učitelé nemohou, duchovní nic neprosadí, protože ti, jež by mohli a měli něco činiti, všem nechtějí, všem newědí ani jak do toho . . . a tak je všude všude zle, všude se vychovávají náboženské zanedbává, všude sv. trakt, urawopočestnost kazí, prostopášnost rozšiřuje, skromnost a nábožnost potupuje a všude jen panuje marnost, pýcha, newázanost („swoboda“ řečená), neposlušnost a úplné nebdání ani na lidi ani na Boha.

Widíte, děti! jak jste svého učitele pohnuli ku vzdychání? . . . Však už dosti na tom; vzdycháním takovým a na „zlé časy“ si sěžováním ničeho se nedocílí, ale skutky; napomináním a wedním, a kde to nedostačí, horlivou modlitbou za obrácení hříšníků! zvláště k Božskému Serdci Páně, k nejsw. Serdci Panny Marie, kteráž nám porodila Ježíše, pod svým nejčistším srdcem nosila Jeí a Jeho Božské Serdce, a protož na toto Božské Serdce Syna svého největší wliv má a působení, pročez se zvláště w těchto posledních dnech začíná pobožnost rozšiřowati.

☞ A nejbl. Panně Marii od nejswětějšího Serdce Ježíšowa, t. j. k Panně Marii co matce Krista Ježíše, jehožto nejsw. Serdce nemůže jí ničeho odepřítí, jehožto nejsw. Serdce se vši plností milostí nebeských a milosrdenstwí Božho je w rukou a moci nejbl. Panny a Matky, z něžto ráčil Tělo a život svůj wzkří sám Syn Boží.

Sw. Dtec Pius IX. udělil 26. čerwna 1867 odpustky 100 dní na toto zbožné pomzdechnutí: „Nejblahoslavenější Panno Maria od nejsw. Serdce, oroduj za nás.“

Božské Serdce Páně máme skutečné a živé w nejsw. Swátosti oltářní, pročez tuto přewelebnou Swátost co možná w nejwvyšší mějme lásce, jí se co nejwroucněji klanějme, jí odprošujeme za všechny křivdy a urážky tohoto swěta. Odporučuje se nám za příkladem římských a francouzských jednot modlitby následující modlitba:

☞ „Božská Swátosti oltářní! chlebe andělský! manno nebeská! prosím Tebe za odpustění pro ty urážky, jež se Ti činí w Evropě. Buď milostiw a odpusť nám a uchowejž nás ode všeho zlého. Amen.“ *)

Po této odchýlce — ačkoliw na modlitbu nás přiwedla — zase k učení; a fire dokoučíme učení své w poznání číslíc znamenitých osmičkou a dewítkou.

8 znamenejž nám osm stupňů do nebe, totiž osmero blahoslavenstwí, to jest osmero wýborných ctností, pro které Kristus Pán člověka blahoslawí. An se právě o swátku všech Swatých we sw. ewandélium čítají blahoslavenstwí ta, můžeme je wším práweni považowati za tu obzvláštěnú cestu, po které kráčeli wšični Swatí do zaslíbené země we vlasti nebeské, za skutečný duchowní řebřík nebeský. Jest pak osmero blahoslavenstwí toto:

1. „Blahoslawení chudí duchem, neb jejich jest králowství nebeské.“

Chudí duchem jsou a) skutečně chudí, kteří swou chudobu a nedostatek trpělivě snášejí a se svým stawem spolojenci jsouce bohatým ničeho nezávidí, ani spokojenosti a radosti dušewní nespočítwá na bohatství, nýbrž na milosti a lásce Boží, a těší se

*) Má se rozšiřowati mezi lid, aby i jiní tak činili, aby wšični takto odprošowali nejsw. Swátost oltářní, zvláště děti newinné; rozšiřowatelé mohou zvláštěnú ochranu Boží doufati.

o nouzi slovy bohobojného Tobiaše: „Chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého mŕti budeme, jestliže se báti budeme Boha a jestliže odstoúpíme od všelikého hříchů a budeme-li dobře činiti.“ (Tob. 4, 23.)

Chudí duchem jsou též b) bohatí, kteřížto nepřikládají srdce svého k bohatství, jakožto správcové, nikoliv ale co vlastníci vezdejší majetek vynakládají ke cti Boží, ku prospěchu blízkých a své vlastní duše spasení.

Poslímnutí zasluhuje slovo Kristovo . . . „jejich jest království nebeské,“ totiž už zde na zemi požívají nebeskou útěchu a spokojenost, poněvadž odumřeli světu a jeho touze po bohatství, a neznaříce nezřízených žádostí po statech vezdejších, vždy bývají spokojeni. —

2. Blahoslavení tišší, neboť oni země vládnouti budou, t. j. blahoslavení všichni ti, kteřížto z lásky k Bohu všecka pohnutí netrpělivosti, omrzeloosti, hněvu přemáhajíce ani slovem ani skutkem se neprohřešují. Pohnutí taková cítí více méně každý člověk, avšak nemá se jim poddati, má je přemáhati a potlačovati v sobě a připodobňovati se vznešenému vzoru tichosti, Kristu Ježíši, jenžto nás zvláště této výborné ctnosti přiučiti chtěl povzbuzením: „Učte se ode mne, neboť jsem ti chý a pokorný srdcem.“ (Mt 11, 29.)

3. Blahoslavení lkající, „neboť oni potěšeni budou,“ t. j. blahoslavení, kdož pro vlastní chyby a nedokonalosti, neb i hříchů jiných, kterýmiž se Bůh uráží, v ustavičném jsou truchlení, podobně svatým nebeským, kteří se zde na zemi i pro nejmenší chyby a slabosti znepokojovali a zarmucovali, jako sv. Mojsíš, sv. Paula, kterážto dle svědectví sv. Jarolima své slabosti tak hořce vždy oplakávala, jakoby nejtěžších hříchů vinna byla. — Blahoslavení i ti, kdož se zarmucují pro nebezpečnost spásy tolika lidí, pro ztrátu tolika duší nesmrtelných, pro zkažení tohoto světa, pro utiškování církve sv. a sv. Otce atd.

4. „Blahoslavení, kteříž lačněji a žízněji po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou;“ t. j. blahoslavení, kdož po spravedlnosti křesťanské, po ctnosti, po horlivé službě Boží, po svatosti života tak dychtivě touží jako lačný po pokrmu a žíznivý po nápoji, „neboť oni nasyceni budou“ už zde na zemi dosažením všeliké ctnosti a spravedlnosti a svatosti života, a dokonale pak v království nebeském.

5. „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou;“ blahoslavení, kdož outřpnost mají s blízkými, jeho nedostatku, neumělosti, zármutku a křížku dle možnosti odpomáhají. Dvíjem z přičin nadpřirozených: z lásky k Bohu, nikoliv z marnosti neb okázalosti, sice by i nejlepší skutek milosrdenství byl bez ceny před Bohem, jenž „se pyšným protivuje a jen pokorným uděluje milost svou.“

6. „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Čisté srdce mŕti ješt, bez hříchů bít i, zvláště bez hříchů smyšlnosti; čisté srdce má, kdo především všecky i nejmenších myšlení nečistých se varuje, spolu ale také všecko co hřitné jest a Boha uráží, v ošklivosti má, a srdce své jenom zbožnými a ctnostnými touhami a žádostmi má naplněné. Čistota srdce má 3 stupně: a) ode všech i všedních hříchů se vzdalovati a v stavu milosti Boží se zachovati; b) i náklonnosti k zlému hned pozorovati a potlačovati, aby jen ctnosti v srdci panovaly; c) od celého světa a ode všeho stvořeného odtrženu a jen s Bohem spojenou býti, jak nás učí nejvznešenější vzor — nejbl. Panna Maria.

7. „Blahoslavení pokojní (kdož s blízkými v pokoji živi jsou všecky křížky se vzdalují a raději se poddají a křížku trpí, nežli by pokoj s blízkými ruffili), neboť oni

synové Boží slouiti budou," poněwadž Bohu, jenž ješř „Bůh pokoje" (2. Tejj. 3, 16), nejpodobnějšř jsou.

8. „Blahoslavenř, kterřž protivenřstvř trpř pro spravedlnost (pro Boha, pro swřj zbožnř život, pro dobré úmysly swě), nebo jejich jeřř královstvř nebeské.

Čestou těchto ctnostř kráčeli swatř do wlařti nebeské, i náš powedou tam do společnosti těch swatřch nebesřtanř, setrwáme-li jen na cestě ctnostř a hřřchř-li se wřřech budeme swědomitě warowati; a netoliko wlařtnřch hřřchř, jež člowěť sám páchá, nřbřž i wřřech těch hřřchř, na kterřch člowěť, ač je sám nepáchá, předce podřlu má, a které nám (ř uwarowání se jich) znamená čřřlice 9, totiž

dewatero cizřch hřřchř.

Čizřch hřřchř! ano, jsouř lidé, jenž nejen sami Boha urážejř, ale i jinřm jsouř přřčinou neb přřležitostř ke hřřchř; nejen že blřžnřho od hřřchř neodwracujř, oni jeřřř pomáhajř ke hřřchř

1. zlou radou — „ke hřřchř raditi" (jako Kaifáš radil, že lépe bude, „aby -- jeden člowěť umřel — Kristus Pán a ne aby wřřechen národ zahynul");

2. poručenřm, rozkazem — „hřřřiti weleti" (jako Dawid poručil Uriášř do nejtřžřřho boje postawiti, aby padl);

3. swolenřm, popouřřřenřm, -- „we hřřřřchř powolowati" (jako Pilát swolil ř odřsouzenř Kristowu);

4. „ke hřřchř ponouřati" (chuti bodáwati, jako dábel Ğwě); 5. „hřřchř wychwallowati" (jako židě chwálili usmrcenř sw. apostola Jakuba, tať že Herodes chřěl i Petra zabřti); 6. „hřřchř tajiti neb zamřcowati" (jako bratři Josefowi); 7. „hřřchř netřřřřati" (jako Ğeli); 8. „na hřřřřchř pobřl bráti" (hlidánřm, přřchowáwánřm, pomáhánřm atd.); 9. „cizě hřřchř zastáwati neb wmlowati."

Konečně nám zbřwá jeřřř, milř žáčřowé, nepatrná toliko čřřlice, jenž sama o sobě nemá ceny, ale přřdává-li se ř jinřm, welmi mnoho platř, totiž

● — „ničá" — ježto nám má znamenati jřřř ctnostř, které řice samy o sobě malou cenu majř do sebe, pro Boha-li se wřřřř konajř, mnoho wážitř mohou; owřřem se musí přřdnořř dáti Bohu 1, pať se kladou „ničy" najřř, jako 10, 100 atd. Bůh se musí napřřd stawěti a z lářřř ř Bohu se musí wřřř konati; neboť kdoby na prvni mřřřto sebe kladl, swou „ničř," a pať teprw Boha, jako 01, 001, nic by mu newřřřřlo. Tyto jmeřnowané ctnostř nazřwá sw. Frantřřřř Salesřř jmenem: malé ctnostř.

A které jsouř asi ty malé ctnostř? Jeřř jich wřřř, ano mnoho; zde jen některě budtež naznačenř: Jakářř řhowřwawost ř blřžnřmu, kde se neběře jeho slowo neb chowánřř se ř nám hned na zlatou wážitř, a to řice i těch blřžnřch, kteří ř nám podobně se nechowajř . . .; jakářř řdřlnost ř blřžnřm, která malé chyby na nich nepozoruje, aby blřžnř přřřznánřm se ř nim nebyl zahamben; jakářř powolnost, která mřřněnř jinřch a jejich úřřdřř za lepřřř uznáwá nežli swě wlařtnř; jakářř lastawost, která obtřžně rozpráwky neb náwřřřwřř řnářřř bez omřřzelosti; jakářř ochotnost, potřřbám jinřch přřdejřti, aby žábati nemuseli se zahambenřm z toho, že wřřřřřchř potřřbujř; jakářř úřřřřnost, která wřřřř co jen na očřch blřžnřho mřřže pozorowati, hned činř . . . zkrátřa: malé ctnostř jsouř: řnářřřřřř, powolnost, upřřřmnost, tichost, zdworřřřř w slowřch a w jednánř.

Ğ tím swě učení we řřřole wentsowřřřř uřřnčuje přřřř wám wentsowřřřř učitelř hojnost milostř Božřch. byřřte den ke dni rořřř w ctnostř a spravedlnostř a swatostř žiwota, abyřřte chodili „z ctnostř ku ctnářř, až w dñm bude Bůh bohř na Sionu." (Žalm 83, 9.)

V á n o c e.

„Sláva! Sláva na výsosti Bohu,
Pokoj všem, kdož dobrou vůli mají!“
S anděly tak volám, seč jen mohu;
Tvory všechny ať tak zazpívají:
Sláva Bohu, na zemi mír lidu;
Neboť narodil se kníže klidu.

Vánoce! kdož by se neradoval?
Totě v pravdě svátek podomovný.
Kdož by Bohu za to neděkoval,
Že se nám co dítě chtěl stát rovný?
Dlouho v tmách se nevěř člověk plížil,
Až se Bůh co dítě k němu sblížil.

Přišla svatá noc a přišla spása;
Radost po všem světě rozlévá se:
Ve knížecím domě všecko jásá,
Chyžka slavnostně též odívá se.
Bůh jest v jeslích nejen pro bohaté,
Nýbrž pro chudé též bídou jaté.

Ejhle! Betlehemští pastýřové
První slyšeli zvěst od anděla,
S bázní hledí na zjevení nové,
Podivně jim zpráva ona zněla.
Poslechnuvše běží, nesou dárky:
Mléko, ovce, holubiček párky.

Za pastýři pospěšme též čile,
U jeslí se nice pozastavme,
Uctěme to Božské dítě milé,
Úpomínku svaté noci slavme.
A co dárky nesme srdce svoje,
A ta buďtež k dítěu lásky zdroje.

Na vánoce všecko raduje se,
Veselí se děti, mladí, staří,
Všecko jásá v přeradostném plese,
Vůkol jeslí všem se dobře daří;
Tam se rádi všichni utíkají,
V Ježíši kdo radost svoji mají.

Zdali stává po smrti života?

Že prý nepřišel žádný z věčnosti na svět? — Odkud pak tedy Pán Ježíš přišel? On sám o sobě dí u sv. Jana 3, 13.: „Nižádný nevstoupil na nebe, jedině ten, který sestoupil s nebe, Syn člověka, kterýž jest v nebi.“ A týž 16, 28. dí: „Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět, opět opouštím svět a jdu k Otci.“ A to tak jasná řeč, že sami učedníci řekli: Aj! nyní zjevně mluvíš a podobenství žádného nepravíš, věříme, že jsi od Boha vyšel. Tuť bychom ovšem víc žádného důkazu žádati neměli. Ale písmo svaté a životy svatých nám také ještě jiných důkazů poskytují, že po smrti jest život na věčnosti. Tak čteme u sv. Mat. 17, 3., kterak při proměnění Páně ukázali se Mojžíš a Eliáš, rozmlouvající s Pánem Ježíšem; a tiť svědčí, že člověk po smrti jest živ; nepřišliť na horu Tábor ze světa, ale z věčnosti, kde Mojžíš bez mála 2000 let a Eliáš 1000 let byli. Pak čtete knihu zjevení sv. Jana a tam 7, 4, 9. se dočtete, kterak sv. Jan slyšel počet znamenáných sto čtyřiceti čtyry tisíce ze všeho pokolení synův Israelských, a zástup veliký, jehož žádný přečísti nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí a jazykův, ani stojí před obličejem Beránka.“ Arciť na věčnosti není žádného království pozemského, ale tam jest království Boží, a to dle sv. Pavla k Řím. 14, 17.: „Není pokrmu a nápoje, ale spravedlnost a pokoj a radost v Duchu svatém.“ Protož dokládá sv. Jan ve svém zjevení 7, 15—17: „že jsou před trůnem a slouží Jemu dnem i nocí v chrámu Jeho, a ten, kterýž sedí na trůnu, přebýváti bude nad nimi, nebudouť lačněti ani žízniti více, a nebude bítí

na ně slunce, ani žádné vedro, neb Beránek, kterýž jest uprostřed trůnu, říditi je bude a dovede je k studnici vod života, a setře Bůh všelikou slzu s očí jejich“ a dokládá 21, 4.: „smrti již více nebude.“ A tu ten, jenž nezná a nechce jiného, než jen aby hodoval na každý den skvostně a oblačel se v šarlat a kment, nerad slyší o věčnosti, netěší se na ni, a raději říká, že žádné není, že žádný odtamtud nepřišel, že není života po smrti.

Nebylo-li by života po smrti, jaktěživ by nebyl žádný vstal z mrtvých. Že ale po smrti člověk žije, dokazují zázraky, které Božský Spasitel, co Pán života a smrti, na mrtvých činil. Již pak písmo sv. se zmiňuje o třech takových zázracích, kteréž Pán Ježíš na mrtvých vykonal. Tak sv. Marek v kap. 5. a sv. Lukáš v 8. vypisuje, že Pán Ježíš vzkřísil 12letou dceru Jajrovu, představeného školy židovské, jejíž drže ruku řekl: „Dívko vstaň!“ A hned vstala dívka a chodila. Tak u sv. Lukáše v 7. kap. Pán Ježíš vzkřísil v městě Naim mládence, jediného syna ovdovělé matky, dotknutím se már a řka: „Mládenče, tobě pravím, vstaň.“ A sv. Jan píše v kap. 11. o Lazarovi, kterýž byl již 4 dni v hrobě, kterak Ježíš po zdvihnutí kamene ho byl vzkřísil, volaje hlasem velikým: „Lazare pojd ven!“ Při této příležitosti všimni si, milý spolužáčku „Školy B. S. P.“ řeči, kterouž mluví sv. Augustin, jak psáno jest v kněžském breviáři na neděli XV. po sv. Duchu, lec. 8.: „Nacházíme,“ dí tento veliký učitel církve, „že tři mrtvé vzkřísil Pán viditelně, na tisíce pak neviditelně. Mnoho-li mrtvých viditelně vzkřísil, kdož ví? Neníť vše napsáno, co on činil.“ Sv. Jan toto praví 21, 25.: „Jestif pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš; kteréž kdyby měly všechny obzvláště psány býti, mám za to, že by ani svět nemohl obsáhnuti těch kněh, kteréž by měly psány býti.“ Mnozí tedy i jiní, píše sv. Augustin dále, bezpochyby vzkříšení byli, a však ne nadarmo tři připomenuti. Neboť Pán náš Ježíš Kristus chtěl, aby se tomu, co činil tělesně, i také duchovně rozumělo, aniž nečinil zázraky pro zázraky pouze, ale aby to, co činil, podivné bylo vidícím, pravdivé rozumějícím.“ Že jich Pán více vzkřísil, než tři připomenuté, to zdá se dokazovati sv. Matouš, jenž vypravuje 11, 5., kterak řekl Pán Ježíš učeníkům Janovým: Zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli. Slepí vidí . . . mrtví z mrtvých vstávají.

Mimo to otevři sobě, milý spolužáčku Školy B. S. P., evandélium sv. Matouše, kap. 27, v. 52--53., a dočteš se, kterak, když Ježíš vypustil duši, hrobové se otvírali a mnohá těla svatých, kteříž byli zesnuli, vstala, a vyšedše z hrobů po vzkříšení jeho, přišli do svatého města a ukázali se mnohým.“ Všimni si toho každý, nevstaly opice, ale těla svatých, kteříž byli zesnuli. A ti medle odkud přišli? Z věčnosti přišli, na svědectví, že po smrti stává života. —

A proč od té doby žádný více nevstal z mrtvých? Proto, že žádného, jenž vstal z mrtvých, si nevšímáš a o nich vědomosti nemáš, to se tobě jen zdá, není tomu ale tak. Na doklad, že ruka Všemohoucího posud není zkrácena, a že dle Jeho nejsvětější vůle od času k času vždy někoho z mrtvých k novému životu přivedla, sestavil jsem z kněžského breviáře ty svaté a svěťice Boží, které vyvolil Všemohoucí Pán, aby pro jejich svatost mrtví z mrtvých vstali, připojiv u každého den, kdy se jeho památka v katolické církvi světí. Nuže čti, a kdo čteš, rozuměj. —

Předešleme sv. Petra. O tom čteme v Skut. Ap. 9, 40. 41.: „že při kříslení Thabity poklek na kolena, modlil se a obrátiv se k tělu řekl: Thabito vstaň! I otevřela oči své a uzřevši Petra posadila se. Petr pak podav jí ruky pozdvihl ji. A povolav svatých t. j. věřících, ukázal jim ji živou.“ — Svatý František Xaverský (3. prosince) mnohé mrtvé opět k životu povolal. Mezi těmi mrtvého, před tím

dnem pohřbeného, vykopati kázal a jej vzkřísil, a dva jiné, když je vynášeli, vzav za ruce, rodičům z mář živé vrátil, — Sv. Hilarius (14. ledna) mrtvého vzkřísil, — Sv. Markéta Kortonská (26. února) mrtvého chlapce zarmoucené matce zase k životu přivedla, — u hrobu sv. Kazimíra (4. března) dívka mrtvá opět života nabyla, — Sv. Vincenc (5. dubna) mrtvé křísil, — Sv. Stanislav (7. května) zemřelému Petru po třech letech z hrobu vstáti a svědectví dáti kázal,*) — na přímluvu sv. Jana Nep. (16. května) děvče Rosalie Hodánkové v Strakonících pod ledem přes hodinu beze vší pohromy zachováno, o čemž se dá soudit, že by jinak bylo za hodinu jistě stuhlo, — Sv. Filip Ner. (26. května) mrtvého k životu povolal, — Sv. Apolinář (23. července) Rufinu, mrtvou dceru patricia Rufa, k životu přivedl, — Sv. Jan (12. června) od sv. Facd. bratrovu dceru 7 let mrtvou vzkřísil, — Sv. Dominik (4. srpna) také tři mrtvé k životu opět povolal, — na přímluvu sv. Ludvíka Tolos (19. srpna) mnozí mrtví k životu povstali, — u hrobu sv. Filipa Benitia (23. srpna) mrtví života opět nabyli, — Sv. Matouš (21. září) dceru královu z mrtvých vzkřísil, — Sv. Linus (23. září) mrtvé k životu vzbuzoval, — u hrobu sv. Tomáše z Villy nov. (22. září) mrtvý chlapec ožil, — na modlitbu sv. Remigia (1. října) mrtvá dívka ožila, — Sv. Hedvika (17. října) přivedla opět k životu chlapce, od kol zdrčeného, — Svatému Martinu biskupu (11. listopadu) Pán po apoštolích tolik milosti propůjčiti ráčil, že v moci nejsvětější Trojice zasluhoval býti křisitelem slavným tří mrtvých, jak svědčí 1n1 resp. brev. v týž den, na základě jeho životopisu, — k prosbám sv. Leopolda mrtví vstali. — A nahlédneme-li do starého zákona, i tu nacházíme svědectví, že mrtví z věčnosti přišli a opět žili, na důkaz, že i po smrti života jest. Tak v svatopostním čase máme čtení z 3 kn. král. 17, kterak prorok Eliáš změřil se po třikrát nad pacholetem, synem vdovy, u níž měl živnost, a volal k Hospodinu. I vyslyšel Hospodin hlas Eliášův, a navrátila se duše pacholete do něho a ožilo. Tak čteme v 4 kn. král. 13, 21., že mrtvé tělo, uvrženo do hrobu Eliscova, dotknuvši se kostí Eliseových, ožilo, tak že člověk postavil se na nohy své. A nyní slyš, co píše prorok Ezechiel v kap. 37, 1—10.: „Učiněna jest nade mnou ruka Hospodinova, a vyvedla mne v duchu Hospodinovu, a pustila mne uprostřed pole, jenž bylo plné kostí: a obvedla mne po nich vůkol; bylo pak jich velmi mnoho na svrchku pole, a byly suché náramně. I řekl ke mně: Synu člověka! co se ti zdá, oživnou-li kosti tyto? I řekl jsem: Pane Bože! ty víš. I řekl ke mně: Prorokuj o kostech těchto a rei jim: Kostí suché, slyšte slovo Hospodinovo! Toto praví Pán Bůh kostem těmto: Aj, já vpustím ve vás ducha a oživnete. I prorokoval jsem, jakož mi byl rozkázal: i stal se zvuk, když jsem já prorokoval: a aj, pohnutí! a přistoupily kosti ke kostem, jednakaždá k spojení svému. A viděl jsem, a aj, žíly a maso na nich vzešlo: a roztažena jest na nich kůže povrchu, ale ducha neměly. I řekl ke mně: Prorokuj k duchu, prorokuj, synu člověka! a rei k duchu: Toto praví Pán Bůh: Ode čtyř větrů přijdiž duchu! a pověj na tyto zbité, ať oživnou. I prorokoval jsem, jakož mi byl rozkázal. I všel do nich duch a ožily, a stály na nohou svých, zástup veliký velmi.“ A tentýž Hospodin volal k Mojžíšovi v hořícím kři (Exod. 3, 6.): „Já jsem Bůh otce tvého, Bůh Abrahamův, Bůh Isakův, Bůh Jakubův.“ — Bůh pak není Bůh mrtvých, ale Bůh živých.

Že po smrti stává života a že lze přijíti odtamtud na zem, na to naráží již onen evandělický boháč, o němž sv. Lukáš píše v kap. 16. Neboť když v mukách volal: Otče Abrahamo! smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať smočí konec prstu

*) Pod nápisem „Sv. Stanislav“ napsal krásnou balládu o tomto z mrtvých vstání vd. Vyšehradský probošt p. Václ. Štulc v „Blahov.“ 1869 str. 51 a d.

svého ve vodě a ochladí jazyk můj. Abraham pakl mu řekl, že mezi nebem a peklem veliká propast utvrzena jest: tedy řekl boháč: Tedy prosím tebe, otče! abys poslal Lazara do domu otce mého, neboť mám pět bratrů, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa muk nepřišli: a Abraham neodporoval, že by snad bylo nemožno, nýbrž pouze pravil: Majíf Mojžíše a proroky, těch ať poslouchají: jako by dnes řekl: Majíf církvev, tu ať poslouchají, jestliže Mojžíše a proroky neposlouchají — jestliže biskupů a kněží neposlouchají — oniť, byť kdo z mrtvých vstal, neuvěří.

Nuže, co tomu říkáte, milí spolužáčkové naší školy? Já se vám chtěl tímto sepisem poněkud zavděčiti, abyste se tím více těšili na věčnost a toužili po krásném nebi, když vám ze živých příkladů ukázati se přičiňuji, že se mýlí ti, jenž praví, že žádné věčnosti není, poněvadž žádný z věčnosti na svět nepřišel, a že není po smrti života. Vrátilo se jich mnoho na svědectví, že jsou po smrti živi, neb by se byli vrátit nemohli, kdyby po smrti živi nebyli. Ať si eos podobného dokáže p. Dr. Vogt při svých opicích?! Mluvte, volejte, křičte, co hrdla máte, na opice neb jakékoliv jiné zvíře: Vstaň a chod! Nevstane, nebude chodit. Člověk pak vstane z mrtvých, neboť přijde hodina, v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího. (Jan 5, 28.) Když pak přijde Syn člověka u velebnosti své, a všickni andělé s ním, tedy se posadí na stoličce velebnosti své a shromáždění budou před něho všickni národové. Všimni si toho, kdo to čteš — ne opice vstanou a shromážděny budou ale národové — aniž opice ale lidi bude Ježíš Kristus soudit.

Že prý doktoři při sekci těl posud nevyřezali duší a že na žádnou nepřišli? Ale, lidičky! smějte se jim! Doktoři chtějí řezat rozum a vůli; — oni nevědí, že duše není z hlíny jako tělo, které se dá krájet a řezat. Vždyť pak když rozřežou hlavu, také mají přijíti na umění, čtení, psaní, na čtenky, na písmenky atd. a rozříznouce mozek mají najíti rozum; ten také nepočítají v břiše, ale v hlavě. Říkává se, aby měl hlavu jako věrtel, a předce mu věrtel nevyroste. Tedy snad také nemá člověk rozumu, poněvadž ho v hlavě nechtyli? To bys jim dal, abys řekl, že nemají rozumu, že jsou bez rozumu. — Oniť myslí míti právě nejvíce rozumu, ba až nazbyt. A proč mluví jako bez rozumu? Protože poznavše Boha, neoslavovali ho jako Boha, aniž mu děkovali, ale marní učinění jsou v myšleních svých a zatmíno jest nemoudré srdce jejich, nebo pravíce se býti moudrými, blázni učinění jsou. A změnili slávu neporušitelného Boha v podobenství obrazu porušitelného člověka, i ptactva, i čtvernožcův i plazův. Řím. 1, 21—23.

Kam se medle asi poděje rozum, když umrou? O to oni se nestarají, vlastně nechtějí starati, této otázce se pilně vyhýbají, neb by musili na duši přijíti, a tu oni upírají, a tedy rozum jejich umře s nimi — ovšem že po takovém rozumu nic není, ale je tu o trest Boží, který je stihne, že hanobíce obraz Boží na sobě k podobenství zvířat se činí. O nich platí výstražná řeč Kristova u sv. Jana 15, 22—25.: „Bych byl nepřišel a nemluvil jim, hříchu by neměli, ale nyní nemají výmluvy z hříchu svého. Bych byl skutků nečinil, jichžto nikdo jiný nečinil, hříchu by neměli: ale nyní i viděli a nenáviděli mne, i Otce mého. Ale naplní se řeč, kteráž v zákoně napsána jest: V nenávisti měli mne darmo.“

J. Št. K.

Pokorná modlitba.

Sv. otec Ignác, když vedlé obyčejně se svými společníky pěšky a se zavazadly na zádech cestoval do Barcelony, potkal se jednou s mužem nábožným, jenž je, hnut útrpností, snažně prosil, aby na jeho široká záda voškerý složili náklad, jemu že se to ponese velmi snadno. Z počátku se sice zdráhali, pak ale vidouce, že jeho prosbám déle odolati nemohou, svolili a cestovali dále. Když ale slunce zlatými paprsky zulíbalo máf zemi a večer rychlými přikračoval kroky, ohlíželi se naši cestující po nějakém útulku a přístřeší. Vešedše do jednoho domu a prosivše za nocleh, došli, zač žádali. Každý z cestujících ubytoval se v jednom koutečku domu laskavého hostitele, aby si odpočinul a v sebranosti duše na modlitbách Bohu se odevzdal. To zpozorovav jejich nosič neváhal učiniti podobně. Druhého dne, když další svou cestu opět společně nastoupili, tázali se všickni nosiče svého, co by on byl ve svém koutečku činil? I odpověděl: „Já člověk prostý a jednoduchý, ničemu se dřív nenaučiv a i také nevěda, o čem bych měl rozjímati, modlil jsem se takto: Pane a Bože na výsostech, tito tam jsou Tvoji služebníci, já jejich soumar (zvíře, jehož se v teplých krajinách užívá k nošení zavazadel), co oni činí, chci podobně činiti i já a právě to Tobě také dnes obětuji.“

Modlitba taková zalíbila se Bohu, neboť vypravuje se nám o muži tom, že touto modlitbou získal mnoho dobrého, že se stal učeným a duchaplným a pro jiné užitečným.

Kdo by z nás, jen kdyby chtěl, nemohl se podobným způsobem modliti? U Boha mnoho může pokoření sebe samého; jím docházíme u trůnu Jeho velebnosti mnohých a velikých milostí. Neboť Bůh mnohé věci zjevuje maličkým a pokorným, jež skrývá před moudrými a opatrnými.

Příčina zlosti není v jiných, ale v nás samých.

O jednom mnichu v Skytii se nám vypravuje, že byl velmi zlostný, tak že nikdy se žádným nemohl žíti v pokoji. Aby konečně pokoje nabyt, usmyslil sobě, že dá výhost každé společnosti a že odejde do pouště. Zde žil v samotě a v odloučenosti od jiných; ale že přinesl se sebou tuto neskrocenou náruživost, a příčina jeho zla v něm samém jen byla, nikde nenacházel pokoje! Poněvadž ale zde na poušti nikoho nebylo, s nímž by se mohl hádati, rozlobil se tak silně, že vědro, v němž na zádech vodu nesl, na zemi povalil a na kusy rozbil. Utišiv se poznal a pochopil, že nepokoj nepochodí od jeho spolubratrů, ale že koření v jeho vlastní nezkcrocené zuřivosti. I navrátil se opět do svého kláštera a bojoval tak udatně a rytířsky proti své ku zlosti náklonnosti, že ji šťastně přemohl, se všemi byl pokojně živ a bohobojně skonál.

Začasto, nejsme-liž milí čtenářové i my tomuto mnichu podobní, nosíce sami ve svém srdci zárodek čili ke zlosti příčinu? Nedomnívejme se, že by snad jiní byli nám na závadu, ale zkoumejme sebe, nejsme-liž my sami nesnášliví! Pozorujíce se při světle, jistě že nalezneme příčinu nespokojenosti a vnitřné rozervanosti v nás

samých, že jsme ještě nepřiložili ruky k vyhlazení tak ohavné neřesti. Mnohdy nepostačí-li pouhé jen slovíčko, aby rozžalo v nás neuhasitelný plamen záhubné zlosti?

Kdybychom tedy skutečně již jednou počali srdnatě proti své zlosti bojovati, jako onen mnich, jistě že bychom se všemi byli snášelivi a sami v sobě pokojni?

Pět bratrů a jejich sestra.

(Podobenství.)

Jistá urozená a sličná panna měla pět bratrů, kteří žádného neměli jmění, ona však chovala drahokam ceny přenesmírné. První z bratrů byl hudebník, druhý malíř, třetí lékárník, čtvrtý kuchař, pátý pak šejdíf.

Hudebník přijde k své sestře takto vece: „Milá sestro, víš dobře, že jsem chudý, prosím tě, dej mi svůj skvost, abych se jím obohatil.“

„Bratře, nemožno mi — dí sestra, — nebo sama ho potřebuji.“

„Za tvůj klenot dám ti jiný a jsem milerád hotov ku náhradě,“ dí hudebník.

„Nuže, pojmenuj dar, který mně nabízíš!“

Bratr: „Tvé ucho chci baviti líbezným zpěvem a nebeskou hudbou; žádný ze smrtelníků nebyl posud schopn, pojmout božské umění mé.“

Sestra: „Ale když umlkne hudba a zpěv, co zůstane mně? Nic než prázdný zvuk; čím se potom uživím, zhostím-li se svého pokladu? Co mě obveselí, nebudu-li míti to, k čemuž lne veškerá bytost má? Ne, tak zpozdilou předce nebudu, abych celé své bohatství pro nic a za nic zmařila; spíše pojistím sobě slušnou budoucnost. Nyní se ale vzdal.“

Na to přišel malíř a podobně prosil za skvost, slibuje sestře, že jí dá malby tak vzácné a drahé, že se vyrovnají pracem Rafaelovým, jakož i jiná díla umělecká. Panna však odmítla žádost jeho s tím doložením, že by tak málo mohla živa býti od pouhého dívání jako poslouchání.

Za nedlouho neváhal se dostaviti také lékárník se svým balsámem a jinými voňavkami východními, tak i kuchař nabízejí za skvost tak vzácný drahocenně připravená jídla a rozličné lahůdky, jimiž by nepohrdla i knížecí tabule. Šejdíf a dohazovač chtěl jí zaopatřiti ctitele, jenž ucházejíce se o její ruku, budou jí stále sloužiti. Zkrátka, všickni bratři se snažili, aby sestru o klenot připravili, ale nadarmo, nebo moudrá panna neposlechla více jejich lahodná slova a odmítla pokušení, pozorujíc dobře bezcennost všech nabízených jí věcí.

Brzo po těchto výstupech dal se ohlásiti také syn jistého krále a prosil za klenot. Přijavši ho s hlubokou úctou a panenskou zdvořilostí dokládajíc, že nad tento drahokam není jí na světě nic milého a vzácného. Chce-li ho ale syn královský předce míti, nechť se vyjádří, co by za něj asi podával. A když slyšela, že ji pojme za manželku, že ji učiní královnou bohatou a mocnou, odhodlala se ihned darovati mu klenot tak drahý. —

Podobenství to vysvětluje a vykládá Jakobonus následovně: Panna jest duše lidská, klenot svobodná její vůle a láska, pět bratrů jest patero smyslů člověka, a sice: hudebník jest sluch, malíř oko, lékárník čich, kuchař chuť a dohazovač cit.

Všech pět se snaží duši omámiti a svéstí a o klenot připraviti, t. j. o svobodnou vůli a věčné její blaho. Oči a uši neotvírají-li dokořán dvéře zapovězené žádostivosti a ostatní smysly nenapomáhají-liž mnohonásobně hřích vykonati? Zpozdilou byla by tedy panna t. j. duše, kdyby svobodu a lásku zaměnila za tak hanebný zisk a syna králova kdyby byla odmrštila. Blahoslavený onen muž chtěl říci, chce-li kdo blaženost věčnou a nebeské statky pozískati, musí mrtviti a přemáhati smyslnost a podrobovati ji rozumu a to z lásky k Bohu, který z lásky k nám přijav tělo lidské na všech oudech tak mnoho trpěti ráčil bolestí. —

Úmysly svaté lásky.

11. Chce-li mně Bůh rozličným zkoušeti způsobem, a mně vésti od bohatství k chudobě, od světla k temnosti, od sladce oblažující útěchy k opuštěnosti, od štěstí k neštěstí a podobně, pak milerád chci svolati s velikým Jobem: Pán dal, Pán vzal, budiž jméno jeho vždy pochváleno. —

12. Jen nic, co se Bohu nelíbí, co jest proti jeho přikázáním a proti rozkazům svaté jeho církve. Žádného nechci se dočiniti hříchu na věky; raděj umřítí než od Boha se vzdáliti, jenž jest cíl a mé nejvyšší dobro. Nechci jej hněvati ani všedním, lehkým hříchem, ani těžkým a smrtelným. —

13. K modlitbě nechci přistoupiti jinak leč s vědomím mé chudoby, mé na Bohu závislosti, mé vlastní bídy a nedostatečnosti. —

14. Byť by se častěji mé úmysly nezdařily, chci povždy vše z rukou Páně přijímati tiše a pokojně, poněvadž nic neděje se náhodou, vše pochodí od Boha Pána nejvyššího.

15. Modlitba má a bude stále mým zbrojištěm a zásobárnou, z níž chci bráti zbraň, abych mohl potříti svého odpůrce a zvítěziti nad úhlavním nepřítelem. —

16. Lásky hodné prozřetelnosti božské chci důvěřovati, jako útlé dítě jejímu vedení nepřetrženě se svěřovati, do lůna jejího všecky své starosti skládati; nebo, byť by matka na dítě své mohla zapomenouti, nezapomene na mne můj Bůh. —

17. Ke každému vnuknutí božímu chci rychle a radostně odpovídati: Zde jsem, o Páne! Co chceš ať učiním! Služebník tvůj a tvá služebnice slyší. —

18. Zpáchané hříchy a nepravosti chci smazati a odkáti, vnitřně žalem a lítostí hořkým bolem nad svou zpozdilostí a zaslepeností, svou pokorou a převelikou důvěrou v dobrotu a milosrdenství boží, v přehojnou cenu mého vykoupení a předražené krve Syna Božího; zevnitřně pak každodenní aneb dle možnosti častou přítomností při oběti nejsvětější, častým užíváním sv. svátostí, stálou a bedlivou pilností, získati sobě odpůstkův rekovnou obětavostí lásky křesťanské; tímto způsobem chci se vykoupiti z trápení očištcových.

19. Od modlitby chci odcházeti pln lásky k Bohu a k bližnímu, pln snahy pro čest a zvelebení; pln touhy a žádosti, jemu i v malých věcech zůstatí věrným a brzo patřiti naň tvář v tvář; pln síly a statečnosti pro něho se zapíratí a trpěti; pln zahanbení a bolesti nad nevěrností a nestálostí ve službě jeho; pln upřímné toužebnosti, pro něho býti opovrženu od lidí a pln sv. nenávisti k sobě samému. Jedním slovem, od modlitby chci odcházeti zcela přetvořený a polepšený. —

20. Všecky své modlitby, skutky a svá utrpení chci věnovati za obrácení hříšníkův a ubohým dušám očištcovým. —

Několik příkladův stálosti katolíkův za času roztržky.

Za našich smutných časův bezuzdnosti a bezbožnosti, kde tak četní svědčové lidu ohavnou nevěrou a nepřátelství proti svaté naší církvi katolické veřejně smějí rozhlašovati, aby věřící klamným heslem a pod záštitou náboženské volnosti, osvobození z otroctví, oblažení lidu a vybavení z pověr kněžourských atd. pobuřovali a je staré, jim již vrozené božské víře odcizovali, ano kde těmto falešným prorokům z mnoha stran jisté podpory a ochrany se dostává: jest také dvojnásobně nutno, aby věřící i jejich pastýřové tento drahocný klenot ničím nedali si vyrvati, ničím nedali se u víře své lehkomyšlně zviklati a vlašnými a netečnými učiniti, alebrž aby pamětlivi byli slov sv. Ignáce, kteráž psal pravověrným osady Trallanské a jež zní: „Synové světla a pravdy, vyhýbejte se falešnému učení. Kde jest pastýř, musí kolem něho býti i ovce. Neboť jsou vlci hltaví a těch jest mnoho, jenž stavíce se dobromyslnými a dobrosrdečnými svádějí stádo od pravé cesty, kteráž k Bohu vede, a je do sítě bludu a klamu shánějíce činí nešťastnými. O kéž byste úmysly jejich i hned prohledli! vzdalujte se takovýchto pastvin, jež nezaložil Bůh ale protivník Boží, dábel. Kdo se odpadlíka přidružuje a s ním obcuje, nebude míti žádného účastenství s Kristem v království jeho. Ničeho nepodnikejte bez pastýřův, milujte jednotu, varujte se nesvornosti a hleďte býti dokonalými jako Otec váš v nebesích dokonalý jest.“

Těchto slov vsínali si také povždy všickni věřící, jenž pravdu milující co víra jim ukládá svědomitě plnili. Neboť kolikrátkoliv jednotliví bludaři v církvi roztržky spůsobili a od pravověrných biskupů, jenž stále a v nepřetržitém žijí spojení s nejvyšším biskupem římským, se odloučili neb od nich ze společnosti církve vyloučení byli: tu vždy také silný a mocný vzňal se odpor ale šlechetný, proti přechmatům mocností pekelných. — Byť bychom laskavým čtenářům našim nepředvedli všecky ty udatné boje, v nichž katolíci rozhodně a udatně zvítězili, chceme alespoň několik vypočítati příkladův, aby se tím zmužili a u svaté víře od otcův zděděné zmužile vytrvali a ničím k odpadnutí svěsti se nedali.

Svatý Jan apoštol Páně a pro svou ke všem lásku všeobecně známý, ač všem křesťanům až do smrti doporučoval, aby se vespolek milovali, předce zrazoval a zapovídal s těmi nějakého míti obcování, jenžto odtrhše se od církve pravé nechtěli trvati při učení Kristovu. On nechtěl, aby kdo takových do domu přijímal, je pozdravoval a to z bázně, že by oučastni býti mohli jejich skutkův zlých. II. Jan 10, 11. Marcion (přivrženec a rozšiřovatel bludu Gnostického v druhém století) potkal se jednoho dne se svatým Polykarpem. Znáš-li pak mě? tázal se bludař světce božího. I ano, odpověděl tento, znám tě co prvorozeného dábla. . . .

Svatý Satyr, bratr sv. Ambrože, zázračně unikl nebezpečnosti smrti na moři byv vlnami vyhozen na pobřeží Sardinské. I toužil býti pokřtěnu; uslyšev ale, že biskup i veškeré duchovenstvo toho ostrova odtrhli se od nejvyšší viditelné hlavy, od římského papeže, odhodlal se poznovu vydati se na moře a jinde přijmouti křest svatý, ač věděl, jak nevyhnutelná jest to svátost. Skutek ten schválil sv. Ambrož velice, tak že se o věci té zmíniti nezapoměl v truchlořeči, již měl při pohřbu tak ctihodného bratra svého.

A sv. Jan Alexandrinský, pod jmenem almužník všeobecně známý, odporoučel všem, žádného nemíti obcování s odpadlíky i kdyby se veřejné služby Boží měly

zastaviti. Jest tomu tak, jako když muž zbaven jest manželky své a předce pokud tato žije, jiné v manželství pojmouti nesmí.

Spoj se s námi, odřekni se sv. víry, a pak budeš svoboden a žádné nebude ti hroziti nebespečenství, pravil jednou císařský místopředseda k sv. Theodorovi. Pane, s úsměvem odvětil svatý, to jest právě tak jako kdyby někdo řekl: Nežádám od tebe ničeho, leč abys si dal jen jednou hlavu useknouti, pak můžeš dělati, co ti bude libo. Dříve bys mohl učiniti, aby nebe i země se zřítily, nežli nás pohnouti, abychom se zřekli pravého náboženství.

Jak smutné bylo to divadlo utrutného krveprolívání, pro než nehodný Jindřich VIII. král anglický mohl vztýčiti praporek roztržky! Aby nemusel rozpoutané vášně a nezkrčené choutky a náruživosti v uzdu pojmouti, dopustil se na církvi římské a na svém národu té hanebnosti, že veliký počet obyvatelstva všeho stáří, stavu a hodnosti volili raděj položit život v oběť za víru, než aby jednotu s Římem měli zrušiti. Mezi těmito, praví Thomassin, byli dva kardinálové, tři arcibiskupové, osmnáct biskupů, deset opatů, pět set převorů, mnichů aneb kněží, třicet dekanů, šedesát kanoniků, více než padesát doktorů bohosloví, dvanáct vojvodů a hrabat, devět a dvacet baronů a rytířů, více než tři sta ze šlechty nižší, sto a dvacet občanů, sto a deset vznešených paní a nesčíslný skoro počet těch, jenž pro jednotu s Římem, pro víru zemřeli za vladařův pozdějších. A kdož by tu nevzpoměl na smutné události, kteréž se sběhly ve Francii na konci století předešlého, kdež neznabohové v čele chtěli uskutečniti odtržení od Říma. Jejich zlopověstnou zásadou bylo, vypověditi poslušnost nejprve papeži, zneuznávatí právomocnost biskupů a kněží a zavésti občanskou přísahu, kterouž roztržka církve francouzské od Říma měla vzíti svůj původ a počátek. Ale jak krásně a jak slavně chovali se naproti tomu jak prelátové tak ostatní kněží a nekneží — lajkové. Ze sto a pětaticeti biskupů francouzských zapoměli se pouze čtyři, jenž složili ohavnou svou přísahu, již od nich vynutila vláda občanská, a vyvrhelové ti jsou: Lomeniede Brienne, biskup Sens-ský; Talleyrand, biskup Autun-ský; Sevine, biskup Vivier-ský a Jarente, biskup Orlean-ský. Ostatní pak duchovenstvo, počtem padesáti tisíců, mělo náboženské zmužilosti dost, aby odepřelo přísahu a podvolilo se vyhnanství, pronásledování, ano i ukrutné smrti. Ti pak ale, jenž se stali odpadlíky a zrádci věci svaté, víry katolické, když později poznali zaslíbenost svou a hrozný blud, pokáním se očistivše vrátili se opět do lůna církve sv.

V Champorou-u (v diecesi Seez-ské) usnesli se všickni obyvatelé do jednoho následující zhotoviti a podepsati ohrazení: My podepsaní představení, úředníci a ostatní osadníci prohlašujeme ve jménu práva a pravdy veřejně, že v katolické, apoštolské, římské církvi nejen žítí ale i umřítí chceme, a že se stále přidržovati budeme jen toho pastýře, kterého nám církev ustanoví, a každého kněze odpadlíka, jež by nám snad chtěli vnutiti, nejen že nebudeme mezi sebou trpěti, alebrž ihned jej zapudíme ze sídla našeho. — A jistě, katolíci tito dostáli slovu. Jak dělostřelectva tak národní obrany musela se vláda pařížská rázně upochopiti, aby hanebným násilím svého duchovního jim vnutila.

A co platna byla i tato ukrutnost a co zpomohla? Ničeho.

Než i jiní občané osvědčili v tom ohledu šlechtnost a ducha rekovnost, kteréž podivuhodná jest a již každý mohl následovati. Na doklad stůj zde z příkladův mnohých jen následující: V osadě Gouverville-ské byl jednoho dne od zuřivých fanaticů přepaden starý člověk, jemuž se hrozilo smrti, nepřijde-li k obřadům odštěpených a nebude-li přítomen bohoslužbě občanské. Bázní a strachem přemožen nechal se tam

odvésti; ale přijda do kostela vrhnul se před kříž Spasitelův a hořce pláče volal: „Odpusť mně o Pane, odpusť provinění mé!“ V tom obořil se na něho a urputně se naň osupil křivopřísežný kněz, pravě: K čemu ten křik a ty slze? „O jak vroucně prosím Boha za odpuštění skutku tak bezbožného, jehož se chceme dopustiti — vy že čtete mši sv., a já že jsem jí přítomen.“ Nemilosrdný a křivopřísežný kněz poručil, když jsem chtěl odejíti, aby mě nepropouštěli. Hluboké povzdechy a hlasité nářky onoho starce rušily bohoslužbu a strážníci museli mu cestu zamezovati jen šavlemi.

Dva mladí snoubencové zdráhali se vstoupiti v stav manželský a složiti přísahu manželskou před knězem odpadlíkem. U večer ale před svatbou vylámali přívrženci nového učení násilně dveře domu, kde bydleli. Muž, na němž svou vzteklou zběsilost chtěli vykonati, utekl, a nevěsta upadši ve mdlobu, stala se kořistí oněch ukrutníků a zlosynů. Či péro mohlo by vypsatí všecko ostatní, co se událo? Ubohá nešťastnice byla tak nelidsky zohavena, že v krátké době vypustila duši. — Obyčejně jsou tito bezbožní střestěnci jako i jejich soudruhové vyvrhelové člověčenstva a proto také schopni všech ukrutností a ohavností; nebo vraždy, válka a revoluce byli a jsou, jak dějiny dosvědčují, stálí průvodcové všech oprav a novot náboženských.

Z několika těchto příkladů může křesťanský čtenář velmi snadno posouditi, jak se vedlo ještě před nedávným časem, na sklonku minulého století ve Francii těm, jenž věrně a rekovně stáli k církvi své katolické. Neboť ani pronásledky ani utrpení jakákoliv nebyly s to zviklati neoblomnou vytrvalost Francouzův ve víře Bohem zjevené. Pronásledování to zaniklo, občanská církev po více než padesáti letech sotva dle jména ještě známa, kdežto církev římská po mnohém a strašlivém slzi a krveprolévání krásnější, velebnější a vítěznější se skví než jindy. Podobné podryvání půdy katolického náboženství a podobné roztržky, byť i v jiném rouchu a pod jiným jménem, usiluje duch temnosti ve spojení s nepřátely všeho zjevného křesťanství prováděti i nyní. *) O kéž by nás prozřetelnost Boží před větším a smutnějším zlem milostivě zachránila a nám obzvláště Čechoslovánům oškřivost vštípila před každým rozdvojením a odtržením-se od Říma, tohoto stromu věčně zeleného, na němž jsme i my mocné ratolesti! Na nás to tedy jest, abychom s opovržením odvraceli se od těch, jenž, ať pod jakoukoliv zámínkou chtějí vztýčiti ať prápor svobody aneb volnosti a oblažení národů, v pravdě však tu největší porobu a kleslost mravní i hmotnou chtějí přivést. Ptejme se jen, kolik jich již oblažili a šťastnými a spokojenými učinili, a my uslyšíme, že posud nikoho. Budeme-li svorni mezi sebou a věrně stáli k té církvi, již založil Kristus na skále, pak brzo a jistě uvidíme a uslyšíme, že těm odzvánějí umíráčkem, jenž co sovy a krtkové světla denního se štítící marně pracovali, aby podryli a podkopali základy této skály tak mohutné. Nyní opět žijeme v podobných okolnostech jako jindy a snad brzo bude se i u nás vyžadovati, abychom podali důkazův stálosti ve víře, neboť není a nemůže býti jinak. Či nejsme církev bojující? Když Bůh s námi, kdo proti nám? a když Pán bude bojovati s námi a za nás, když potom i zástupové vítězné církve svou přímluvou budou nám pomáhati, není možno, abychom se snad potom mohli minouti s korunou vítězoslávy na věčnosti! Blahoslavení, kteří protiventství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení jste, když zlořečiti a protiventství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluviti budou pro mne: radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojna jest v nebesích.“ (Mat. 5, 10.)

*) Starokatolíci ve Vídni a v Německu, v jichž čele jindy tak dobře pověstní katolíci. (Snad!)

Dva domy.

(Podobenství.)

Jistý vznešený pán má dva domy, oba dobré a krásné, ale jeden založen jest na místě nezdravém, kde mu vítr a dešť a rozličné plískanice takové způsobují škody, že každoročně značné vyžaduje opravy. Druhý jest ale lepší a nádhernější; jest postaven na místě vyvýšeném, na pevném základu a na zdravém vzduchu; jest dobře přikryt a chráněn proti všem nehodám povětří. Než majitel domu nesmí bez povolení svého krále vycházeti z domu chudobného a nízkého, až se králi zlíbí, který mu potom sám otevře dveře do domu krásnějšího, lepšího a pohodlnějšího, ale až onen bude sešlý a k obývání nemožný.

Naše duše jest ten pán. Jen pro něho zbudoval svrchovaný panovník a král dva domy, z nichž jeden chatrný a snadno se dá zbořiti a zničiti, druhý pak máje základův pevných, stojí stále a jest trvanlivý. Prvý dům, naše tělo, v němž onen šlechtný pán bydlí, jest naše duše. Druhý pak jest nebe. Dveře k tomuto otevírá jen nemilý host, smrt; neboť jen tato jest vrátným buď k neskonalé blaženosti neb k hrůznému zavržení. Ano smrt sama jest branou věčnosti.

O jednotách panen.

Uveřejniv své náhledy o zařizování jednot panen, očekával jsem, že mnohé naleznou odporu u správců duchovních a že je upřímně i sdělí, aby z obého mohlo se najíti to pravé. Avšak žádná zpráva toho druhu mne nedošla a všechny jednotlivé odstavce široko daleko rozebírat, nezdá se mně býti ani potřebným ani prospěšným, nebo lehce bych krátce odbyl, co si někdo přeje míti obšírněji a naopak. Z toho třeba si vysvětliti, proč v minulém čísle ničeho nebylo uveřejněno o jednotách panen. Mezi tím jsem konečně se doslechl, že se v několika farnostech řečené jednoty zařizují a bezmála ženy co údové čestní a přispívající se připustí, a tu osměluji se odůvodnit svou zásadu, aby pravými údy jednoty byly jen panny, a ochrannými ředitel a patronka. Tito poslední čítají se k jednotě pouze pro svou péči o jednotu, pravými údy nikdy nejsou a proto by se měli i mnohých věcí v jednotě zdržet, ba i hlasování, nebo že na toto (hlasování) vliv mají, rozumí se samo sebou a to dostačuje prospěchu jednoty.

Jiné ženy bráti za údy — třeba bez práva hlasování, — nepokládám za prospěšné, nebo tím se klade zárodek třenic a rozepří v jednotě, jimž pak jen s tíží lze se ubrániti, a pak — což nejhlavnější věcí — jednota ztrácí takto pomalu sebevědomí co jednota panen a brzo, zvláště když vzniknou pletichy a rozepře, nebyla by nic jiného než časový spolek pleti ženské ku společné zábavě a musela by samý ohled míti na choutky nepanen. Mohou sice míti přístup do jednoty i ženy, zejména matky děv v jednotě, ale ten přístup jest jim pouze dovolen nikoli povinen. Tím se zamezí hned z počátku všeliké nepovolané míchání-se do záležitostí jednoty a předce se nezkazí dobro, které arcíř plyne z jistého účastenství žen na jednotě.

Jiná otázka naskytla se o nedělních schůzích. Na dobrém uspořádání těchto záležitostí velmi mnoho, any mají pannám skytati poučení, zábavu a křesťansky

je ušlechtovati. Neděle je ustanovena pro člověka; tu má potřebných sil nabytí pro 6denní práce vezdejší, má si tělesně odpočinouti a ducha svého posilniti. Pro toto jest zvláště od křesťanské církve dopoledne nedělní zasvěceno službám B., aby člověk opět se uvědoměl v své důstojnosti co dítko Božího, aby vzdal Bohu opět novozákonní obět díkuvzdání a lásky a aby pásku s Ním obnovil a sesilil. Budiž tedy i od panny křest. dopoledne nedělní věnováno opravě duše, službě B. a taktéž, kde možno jest, i ty krátké odpolední pobožnosti; pak jest teprv řada na osvěžení ducha čtením poučným, deklamovánkami, zpěvem, slušnou jinou zábavou atp., které v jednotě jim se podává. V čem má tato pozůstávati? Látky k zábavnému čtení a deklamovánkám podává „Zlatá kniha“ (oddíl zlaté klasy), „Zábav. bibliotheka“, „Dědictví maličkých“ a mnohé články časopisu „Škola B. S. P.“ Co se má předčítat z těch a podobných knih, musí dřív určití ředitel a představená, taktéž třeba aby předčítatelka spíše sama si to přečtla a s obsahem byla obeznámena. Ředitel, je-li přítomen, neb patronka a vůbec věci znalejší může dáti, kde se hodí, i vysvětlení čteného. Velkou zajímavost má ukazování ženských prací a poučování v nich. Lehce se najdou paní ba i panny zámožnějších rodin, kterým to působí radost, své vědomosti sdělití mladším, nezkušenějším, při šití a vyšívání započatém radu podati a upozorniti, kde lepší a lacinější zboží zle dostati. Tím se stává jednota užitečnou rodinám samým bezprostředně, any se v ní vdělávají děvy za rozšafné hospodyně.

Zábavy pouhé arcif nemohou býti vyloučeny z jednot, duch lidský toho žádá a potřebuje; jaké ale mají býti? Děvy najdou si lehce své nevinné hry dětství a, ač nyní již dospělé, milují je dosud. Spisy „Zlaté knihy“ uvádějí též mnohé, taktéž časopis „Škola a život.“ Ředitel nejlíp ale učiní, když při těch hrách nikdy není přítomným, dost na tom, když ví, jaké se provádějí, a představená jest dostatečnou vrchností. Nesmíme však zapomeouti na z pěv vybraných písní, kde možno s průvodem harmonia neb jiného hudeb. nástroje, aby děvy slušným a krásným písním se přiučíce i doma při práci jimi se těšiti mohly a sebe i jiné ušlechtovaly. Co ale s tancem, který nyní u mládeže se považuje takřka za jedinou zábavu? Za starých časů bavily se jím pouze děvy a muž to pokládal za sebe nedůstojné, ano jest to více méně dětská titernost; my křesťané považujeme tanec naší doby (totiž v jeho následcích) za zhoubný mravům a vším právem, ano se při něm obyčejně hledá něco jiného, než pouhé si poskočení, výjev radosti. Proto jakkoli musí pannám jednoty býti zakázán tanec mimo jednotu — vyjma třeba řídké příležitosti svadeb v rodinách s příbuznými — nicméně netřeba jej naprosto zakazovati v jednotě samé, kde pouze panny jsou, ale mezi pravidelné zábavy nes.í se vřaditi, an jest pro své příbuzenství s tancem v tančárnách dosti podezřelým, a má-li se kdy dovoliti, nechať rozhodnou 2 třetiny údů, a ti zajisté proti němu rozhodnou, když jim jiné lepší a ušlechtlejší zábavy byly poskytnuty. **Hry divadelní.** Uznání o těchto prosíme od těch, kteří měli příležitost to zkusiti.

P a b ě r k y.

Nepohrdej nikým, buď on kdokoliv. Umělec nestrpí a nesnese, jestliže kdo u jeho přítomnosti dílo jeho haní a tupí. Bůh jest všudypřítomný, a člověk jest dílo jeho všemohoucnosti. Duše našeho blížního jest strom poznání dobrého i zlého; při-

sným jest nám zapovězeno trestem blížního se dotýkati a jej posuzovati, poněvadž Bůh soud jedině sobě ponechal. Není to tedy jakoby úzostí, chtít znáti vnitřní uspořádání a myšlení druhého, když nám zcela jest neznámé a nepovědomé? — Počíněmež sobě tak, jako pracovité včelky, kteréž ze všelikého kvítí ssají med. Snažme se, abychom na blížním jen dobré vypátrali a vyskoumali vlastnosti a jen tyto také následovali. Pozorujeme-li na něm ale některé poklesky a vady, mějmež s ním útrpnost a přičiňme se, abychom ho laskavým jednáním k dobrému naklonili. —

* * *

Nežehrej na protivenství a nátisky, abys dříve nepomněl na věčnost. — Buď v pravdě pokorným, a nebudeš stýskati, že se ti křivda a bezprávi děje. — Nejkrásnější modlitbou v utrpení jest odevzdanost do vůle Boží; kdo přemýšlí, že pro své přestupky věčný zasluhuje trest, tomu bude i jeho potom bolest snesitelnou. — Chvála lidská neučiní nás světlejšími aniž pohanění horšími. —

* * *

Jednoho dne stolovali Alembert a Condorcet, nejúhlavnější a zapřísáhlí nepřátelé všelikého zjeveného náboženství, u Voltaira, jenž byl vůdcem a náčelníkem všech neznabohův.

Hovor jejich se brzo rozpředl a předmětem zábavy bylo tupení náboženství a posilňování-se v zapírání Boha.

„Počkejte pánové,“ povstal kvapně Voltair a doložil: „Nechme dříve služebnky odjít, nebo bych nerad, aby mne v noci zavraždili.“ — —

* * *

„Věříš-li, že jest peklo?“ tázal se soudce hrůzovlády Lyonské faráře Amplepuy-ského. „Jak bych mohl o tom pochybovati, — odvěti tento — hledím-li na vás a na vše co se zde děje. Kdybych byl nevěřícím, pak bych musel takovým ďábelským počínáním vašim k víře býti přiveden.“ — Jistě nic nedokazuje lépe jsoucnost pekla, jako když mnozí hříšníci žádného nedocházejí trestu zde na zemi. —

* * *

Někdo se tázal, proč filosofové tak rádi a tak horlivě hlásají pravdivost a stejnost všech náboženských vyznání. To pochodí odtud, dí na to jiuý, aby se tito pánové sami k žádnému vyznání náboženskému nemusili hlásiti, poněvadž všickni více méně k tomu pracují, aby dokázali (ale jak pošetile a nejapně), že žádného není Boha, který všech lidí bude souditi a odměňovati. Zkušenost i našeho věku učí sama, zdali co pravdivého jest v odpovědi vyřčené.

* * *

„Mimo Boha,“ pravil duchaplný jeden muž, „nebojím se na světě žádného tak jako toho, kdo se Boha nebojí.“ — —

* * *

Modlitba jest jako oheň; kdo se od něho vzdaluje, pocituje zimu. — —

Jak vypadá trpělivost ?

Obličej její jest veselý, čelo jasné, ne svráskovatělé od smutku neb zlosti; oko jest cudné, k zemi sklopené a to z pokory. Ústa její jsou zavřena a zapečetěna ctí mlčenlivosti. Barva její jako těch, jimž svědomí nižádných nečiní předhůzek a vý-

čitek. Hlava mírně kývá, aby pokušitel odstoupil a pohrdavě usmívají se její ústa. Oblek a srdce jsou sněhobílé, dobře přiléhá k tělu, jež není ani hrdoostí nadmuté, ani nemocné neb zmrzačené; neboť trůní vedle příliš dobrý a laskavý duch. Ten neleká se žádných větrů a mraků, nýbrž jest stále vyjasněn, jest čistý a přímý jako jej Eliáš po třikráte viděl. Nebo, kde jest Bůh, tam i jeho miláček, trpělivost. —

Nic a všechno.

Bohobojný otec jeden seděl ve stínu košaté lípy, kteráž tu před domem mohutné rosprostírala haluze — ratolesti, a v poučné zábavě požíval s dítkami chutné večeře. I rozmlouval s nimi o rozličných přáních a žádostech lidí pošetilých, kteří vždy po něčem jiném touží, a z nichž málo kteří jen to pravé si přejí. Tu myslyly dítky, že by si již to pravé přály, jen kdyby přání jejich se také vyplnilo.

„Nuže tedy,“ dí otec, „co si přejete?“ Nejmladší z nich, Brigita, pravila: „Mé přání, milý otče, jest, abych sličná byla, neboť krása a sličnost, ta se líbí každému. — „Jaká to malichernost, skočil jí do řeči starší bratr Bohumil, nepamatuješ se již, jak krásným byl sousedův Bedřich ještě před několika měsíci, a nyní, co trpěl na neštovice, jak zohyděna jest jeho tvář? A pak utišíš svůj hlad krásou, když tak nemilosrdně na tě dotírá?“ Co se mne týče, já bych si přál hodně být bohatým; neboť jen peníze vládnou světem a kdo má bohatství, má všechno.“

Milý bratře, pravil nejstarší Stanislav, i ty jsi špatně volil; neboť pomysli jen, že peníze jako krása v brzku mohou vzítí za své. A byt bys měl sebe více peněz a byl při tom hloupým, jakou pak bys měl čest a vážnost u jiných? Já bych si přál, abych byl vtipný a rozumný. Neboť jen rozum přežije krásu i peníze a může nám získati lásku a náklonnost všech rozumných a moudrých. V této ješitné samolásce, jakoby jen on to pravé byl propovéděl, řekl k otci: „Není-liž pravda otče, mé přání že jest nejlepší?“ Otec mlčel a shýbnuv se k zemi psal holí v písku. Bylo to několik nicek. „Co pak znamenají asi tyto nicky? Co tím chceš asi říci, milý otče?“ zvědavě tázal se Stanislav.

„Toť odpověď na tvou otázku. Neboť věztež, že krása, bohatství a rozum u lidí moudrých a rošafných jsou nic; podobají se nickám, kteréž jsem tuto v písku byl napsal. Všecky tyto nicky a kdyby jich ještě více bylo, nic neplatí bez jedničky. Napsá-li jedničku před tyto nicky (což také učinil), jak znamenitý tu rozdíl, jak velice se tu hodnota hned mění a vzrůstá. Tato jednička ale, milé dítky, bez níž vše, co máme, jest jen nic a kteráž nám velice jest potřebua, jest — bázeň Boží a cnost. Jen tato činí člověka opravdově krásným, bohatým a rozumným.

Polepšený a napravený Petr.

Petr byl bohatý ale i lakomý, a zlá slova byly almužnou chudým. Před městem shromáždil se jednou značný zástup žebráků, kteří se pod jedním tam koša-

tým stromem položili, aby jedni druhým své příhody a nehody vypravovali. I chválili domy, v nichž se jim dostalo almužny a pomlouvali ty, kde hrubě byli odbytí. Žádný div tedy, že i našeho Petra vzali hosté ti na přetřes. Jeden z nich, jenž tomuto porotnímu soudu jakoby předsedati se zdál, tázal se každého z přítomných, může-li se chlubit, zda-li kdy v domě Petrově nějaké obdržel almužny. A když odevšad zavzníval hlas „ne,“ pravil předseda vážně a přísně; „Oč, že ještě dnes dostane se mně nějakého dárku od Petra?“ Všickni jakoby jedněmi ústy volali: „Dokážeš-li toho, pak umyješ i samého mouřeunina.“ Hrdina žebrák odešel k domu Petrovu, kde stál vůz plný chleba. A když Petr vycházel ze dveří, prosil ho žebrák tak outrpně a rukama rozepjatýma, že pohnut lakomec k milosrdenství, a lakomství a outrpnost krutý zápasily spolu boj. To ale populilo Petra tak, že ohlížeje se po kamenu a nemoha ho najít ve zlosti uchopil pecen chleba, a hodil jím po žebrákovi, který chleb zvednuv polfbil, a kráčeje vesele k své společnosti chlubil se dobytému vítězství.

Po dvou dnech roztonal se Petr a to nebezpečně. Ve snu viděl, kterak když skládal oučet z celého života, všechny jeho skutky váženy jsou na váze spravedlnosti. Jak těžká byla váha, na níž byly skutky zlé a jak lehká váha druhá, na níž byl jeden toliko skutek dobrý, chleb, který hodil za žebrákem. Mouřeninové věšeli se na váhu skutkův zlých a bíle oblečení jinochové stojíce u váhy druhé smutněli, že chleb příliš lehkým jest. Konečně pravil ten, jenž vážil: „Jdi a učiň chleb ten větším, neboť tito odpůrcové tvoji, mouřeuninové, odvedou tě do své říše co zajatce, otroka!“ — Na to probudil se Petr nejen ze spaní, ale i ze svého hříchu, hnusného lakomství, a uvažuje svůj předešlý život mluvil takto: „Dobrotivý Bože, měl-li jediný chleb i s nevolí daný také veliké ceny, jakou teprv odměnu vezme, kdo hojně a s veselím udílí chudým?“

Od té doby byl Petr zcela jiným; nešetřil, ani peněz ani oděvu, ba i vlastního těla ne. Jednou přišel k němu chudas polonahý, prose ho snažně a pokorně, a Petr daroval mu vlastní svůj kabát. Na to měl opět vidění, v němž se mu ukázal muž krásy převznešené, a nesa na ramenou kříž takto k němu vece: „Petře, znáš-li pak tento šat? Hle nah jsem byl a přiodil jsi mne! Děkuji za tvou ochotnou vůli a vše ti bude vynahrazeno.“

Procitnuv pravil udiven sám k sobě: „Jisté blahoslavení a přešfastní jsou toliko ti, jenž dle možnosti pomáhají chudým! Je-li každý chudý bratr Kristus, chci, abych jím byl i já.“ — A co řekl, to i splnil.

Šel do vaté země a zde zaprodal svou svobodu, aby jí vykoupil jinocha z otroctví, jenž byl jediným synem chudobné vdovy. V domě pána svého tak byl věrným a pokorným, že i ty nejnížší a nejopovrženější vykonával práce velmi ochotně a nestyděl se, jest-li že se mu spoluslužebníci jeho vysmívali a jemu pošetileců spílali. Žádný div, když se mu často útěchy dostávalo s nebes. Neboť kdykoliv bylo mu píti z kalicha hořkosti a utrpení, tu povždy viděl před sebou svého Pána křížem obtíženého a k němu mluvícího: „Petře buď stálým, neboť nikdo nectí mě nadarmo! Namáhání tvé jest krátké, ale odměna věčná.“

Slova tato přemítal Petr často v mysli své, setrval a byl blaženým. Jdi, a učiň i ty podobně.

Květ a ovoce.

Byl jsem jednou ve společnosti u jednoho protestanta, vypravuje abbé Paradu Phanjas, jenž velmi výmluvně brojil proti nutnosti a neomylnosti ústního podání. Nevěříte písmu svatému? Ale, dí protestant, což pak má tato kniha svatá společného s báječnou tradicí? Nuže tedy mně podejte knihu písma sv. a velmi snadno dokážu vám nutnou spojitost obou. Protestant svolil a podal mně nový i starý zákon v jednom svazku. Rozevřev knihu, prošel jsem list po listu a jakoby se přetvářel vracím mu ji zpět, řka: Přál bych si pane písmo sv. a nikoliv tuto báječnou knihu, již mně podáváte. Kniha tato, odvece nevrle a skoro rozhořčeně onen, jest kniha všech kněh, jenž obsahuje i nový i starý zákon s lidmi tehdejších žijícími. — A odkud že to víte, že kniha ta jest dílo božské a nikoliv cosi báječného? Kde máte bezpečnou toho jistotu, že dílo to nebylo ani dříve ani později sepsáno a někde v Řecku neb v Palestině, v Římě neb v Amsterdamě podvrženo? Odkud to vím? — dí protestant, — vím od našich otcův, jenž po všecka století knihu tuto co božskou hájivše nám dochovali. A tak tedy, vy pane protestante, jenž se protivujete všemu ústnímu podání, přece jen neomylnost jeho připouštíte!

Neočekávaná odpověď.

Katolický kněz a protestant vyšli pospolu na procházku. Na cestě potkali žida, rabina. Aj, dí protestant uštěpačně, jak podivně scházejí se tu tři přívrženci rozličných vyznání! Který z nás má ale pravdu a právo? — Já mám pravdu dí rabin, jestliže Messiáš posud nepřišel; já ale, mluví katolík, poněvadž již na světě mezi lidmi byl. A já myslím, že jste oba na omylu, ať již přišel čili nic.

N e v r l o s t.

Ptactvo libě zpívá
A si pohrává.
Sova však se dívá,
Ptactvu žehrává.

Tu se ptactvo táže:
„Proč's tak zlobivá?
Co ti reptat káže?
Nač jsi hněvivá?“

Na to sova kňučí:
„Proč jsem mrzutá?
Ten váš zpěv mne mučí;
To mně pokuta!““

„A ta hravost vaše
Jest mi k posměchu;
Proto vás vždy plaše
Nemám oddechu.““

„A když v tmu mou vkročí
Světla zásoby,
Hlava se mi točí —
Mne — vše dozlobí!““